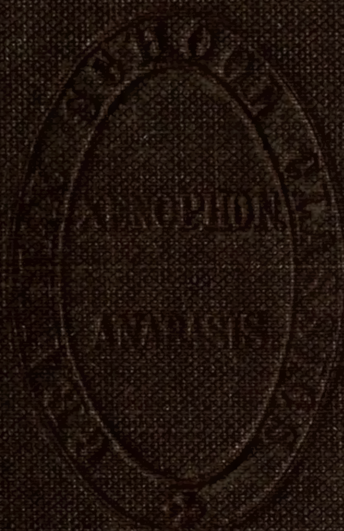

3 1761 08824819 0

XENOPHON
ANABASIS

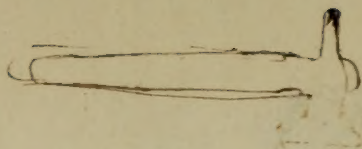
Miss Carter Smith

Gr 21

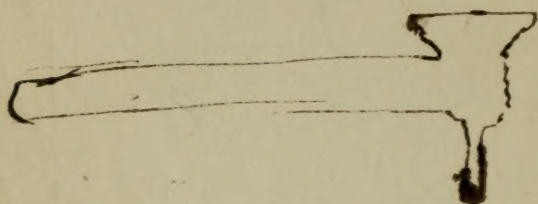
Edmd Carter Smith
31. Jan
1852.

Edmond Smith

E. Smith

resin Jauricadere.

Nodis in Dio

tauricidis.

No 1.

Published by G. Bell, 186 Fleet Street. 18th Sepr 1847.
And Whittaker & Co Ave Maria Lane.

J. R. Jobbins, Warwick Ct Holborn

Grammar School Classics.

THE

ANABASIS OF XENOPHON:

BASED UPON

THE TEXT OF BORNEMANN;

WITH

NOTES, ORIGINAL AND SELECTED,

AND THREE MAPS ILLUSTRATIVE OF THE EXPEDITION.

BY THE REV. J. F. MACMICHAEL, B.A.,
TRINITY COLLEGE, CAMBRIDGE;
HEAD MASTER OF THE GRAMMAR SCHOOL, BURTON-ON-TRENT.

Fourth Edition, Revised and Corrected.

LONDON:
GEORGE BELL FLEET STREET;
WHITTAKER AND CO. AVE MARIA LANE.
1851.

LONDON:
STEVENS AND CO., PRINTERS, BELL YARD,
TEMPLE BAR.

PUBLISHER'S ANNOUNCEMENT.

It has been a matter of frequent complaint amongst our best masters that the editions of the Classics which have been prepared for use in Schools are, with few exceptions, but ill suited for that purpose. The objections which may be fairly urged against them are, that they generally exhibit a low quality of scholarship; that the notes are of a puerile nature; that the Editors shrink from any real difficulty, and aim only at verbal explanation,—with a diffuseness, in many cases, hurtful alike to the tastes and habits of a boy.

These evils are so strongly felt by many of our best masters, that they are induced to adopt foreign editions. These, again, are texts only; or, if otherwise, they are costly; and the notes being in Latin they rank rather as critical editions for scholars, than as introductory books for boys.

To remedy such objections is the intention of this Series. It is intended that each author shall be placed in the hands of a competent Editor, whose standing shall be a guarantee of his capability. In most cases the Editors will be masters of public schools, inasmuch as their duties best fit them for the task.

The points which will be especially aimed at are, judiciousness of annotation, soundness and correctness of text, and economy in price.

The best modern texts will be taken as the basis of the editions; various readings of doubtful passages will be pointed out; the notes will be original and selected, avoiding alike meagreness and diffuseness; references will be given to parallel passages, and to passages that present striking differences in the use of words. References, also, to parallels in other languages will be admitted, where they illustrate a similarity or difference of idiom, or help to suggest forms of expression for composition.

Special illustrations, where required, will be given, in the form of maps, plans, &c.; also introductory papers on Geography, Metres, and Dialects.

The series will be neatly printed in foolscap 8vo. size, combining portability and cheapness, and will be published under the general title of 'Grammar School Classics.'

PUBLISHER'S ANNOUNCEMENT.

It has been a matter of frequent complaint among our best teachers that the editions of the classics which have been prepared for use in schools are, with few exceptions, but ill suited for their purpose. The objections which can be justly urged against them are, that they generally contain a vast quantity of scholarship; that they [illegible] out of a general edition; that the editors [illegible], and see only as mature scholars,—with a difference, in many cases limited only to the needs and habits of a boy.

These evils are so strongly felt by many of our best teachers, that they are induced to import foreign editions. These, again, are [illegible], if otherwise, they are costly; and the notes being in Latin, they [illegible] rather as desired subjects for [illegible], than as [illegible] books [illegible].

To remedy such objections is the intention of this Series. It is intended that each author shall be placed in the hands of a competent Editor, whose standing shall be a guarantee of his capability. In most cases the Editors will be teachers of public schools, who know by their daily [illegible] what is [illegible] for the task.

The points which will be especially aimed at are, judiciousness of annotation, soundness and correctness of text, and economy in price.

The best modern texts will be taken as the basis of the editions; various readings of doubtful passages will be pointed out; the notes will be original and scholarly, avoiding [illegible]; references will be given to parallel passages, and to passages that offer striking differences in the use of words. References, also, to passages in other languages will be admitted, where they illustrate a similarity or difference of idiom, or help to suggest forms of expression for composition.

Suitable introductions, where required, will be given, in the form of [illegible] introductory papers on Geography, History, and [illegible].

The series will be neatly printed in [illegible] form, containing [illegible] and [illegible], and will be published under the general title of "Students' Series of Latin Classics."

PREFACE.

The text of this edition of the Anabasis has for its basis that of F. A. Bornemann (2nd Ed. Leips. 1825.) The few deviations from this original that occur are pointed out either in the Notes or in the Appendix (p. 333), along with the authorities on which they rest. Many of these are doubtless unimportant; but the notice of them entire seemed necessary, as a guarantee to the reader that the integrity of Bornemann's Text has been in the main preserved. Annotations, and, occasionally, various readings from other editions, will be found quoted under the initial letters of their respective authors, as below:—

B. . . Bornemann. Ed. 1825.	P. . . Poppo. Ed. 1827.
D. . . Dindorf. . . Ed. 1825.	S. . . Schneider 1828.
H. . . Hutchinson.	W. . Weiske.
K. . . Krüger . . . Ed. 1826.	Z. . . Zeune.
L. . . Lange . . . . Ed. 1823.	

References to Matt. indicate sections of Matthiæ's Gr. Gr. 4th Ed. 1839.

References to Jelf indicate sections of Jelf's Gr. Gr. 1842.

References to Arn. G. P. indicate sections of Arnold's Practical Introduction to Greek Prose. 1843.

References to Ox. Tr. indicate sections of a 'Translation of the Anabasis.' Oxford, 1822.

Three Maps, illustrative of the route, are given, constructed upon the large and valuable contributions made within the last ten or twelve years to the Geography of Western Asia, especially in connection with the great rivers Euphrates and Tigris. Major Rennell, in his 'Illustrations' of the Expedition—a work in which the sagacity and penetration of its author supplied largely the want of positive information, remarks, so late as 1816, 'It is not known, with any degree of accuracy, how any one given point on the Euphrates is situated with respect to any other such point on the Tigris,' (p. 301.) Since then, both rivers have been surveyed, under circumstances, to an extent, and with a degree of accuracy, that Rennell could not have anticipated. The Euphrates has been navigated in steamers by Col. Chesney and his party, from Bir to Bussora, its course laid down, and the principal points upon its banks determined astronomically, by the late * Lieut. Hastings Murphy, R. E. The Tigris

* He had volunteered his services to accompany Col. Chesney as astronomer, and fell a victim to the zeal with which he prosecuted the objects of the expedition, having died from fatigue and over-exertion at Bussora, in 1836. Besides his observations on the Euphrates, he connected, geographically, the two rivers by an observation at Baghdad, [lat. 33° 19′ 57″; long. 44° 24′ 30″ by chronom., (differing not much from Rich's by astron. observ. 44° 25′ 25″; see *Residence in Koordistan*, p. x.)] determining thereby the breadth of the Babylonian plain at its head (34 stat. miles between Felujah and Baghdad.) For these and other data the Editor is indebted to the kindness of the Rev. R. Sheepshanks (in whose hands Lieut. Murphy's observations

from Baghdád to Mósul, a field abounding in the richest materials for archæological research, has attracted largely the attention and spirited exertion of individual observers. It was trigonometrically surveyed * by Lieut. H. B. Lynch, of the Indian Navy, in 1839 ; and speculations of Major Rawlinson on its Canals,—detailed information respecting the ruins that stud its banks, collected by Dr. Ross and other members of the British Residency at Baghdád, are published in the Journal of the Royal Geographical Society.

Again, the most important results of the 'Euphrates Expedition,' where they elucidate or touch upon the Greek Route, have been published, with the fruits of his own personal researches (embracing a large portion of the route along both rivers,) by Mr. W. F. Ainsworth, in a little work, entitled 'Travels in the Track of the Ten Thousand Greeks,' (J. W. Parker, 1844.) To this work, and the outline map which accompanies it, the Editor desires to express a large amount of obligation. The entire line of route—including the identifications of ancient sites with modern—from Sardis to that point in the Retreat where it strikes the Phasis of Xenophon

were placed after his death). The knowledge of these and one or two other particulars—the distance of Cunaxa from Babylon, and the position of the Median wall (see Appendix,) supplies an outline of the country distinct enough to convey a fair idea of the general course of the Greeks through Babylonia, if not to clear up its obscurities entirely. Unfortunately no observations were made between Felujah and Hillah (the canal district), and notices respecting it from other quarters are scanty.

* See Journal of Roy. Geogr. Soc. p. 442; and Maps, No. 2 and 3.

(Aras R.), are (with one or two exceptions noticed in the Appendix,) borrowed from Mr. Ainsworth.

It remains for the Editor gratefully to acknowledge the assistance which has, from time to time, been rendered to him by his relative the Rev. J. H. Fisher, Vicar of Kirkby Lonsdale, late Fellow of Trinity College, Cambridge; by the Rev. J. Tate, Head Master of Richmond Grammar School; and the Rev. S. Stead, Vicar of Burton-on-Trent, in cases where he felt the need, and sought the guidance, of other judgment than his own.

BURTON-ON-TRENT,
Sept. 15, 1847.

INTRODUCTION.

§ 1. The 'Κύρου Ἀνάβασις' of Xenophon[a] has received from every age its just tribute of admiration as a model of historical composition, for vividness of description, clearness and animation of style, ease and graceful simplicity[b]. But the expedition itself possesses an interest no less peculiar as a most important historical link in the succession of ancient empires[c].

The Anabasis may properly be regarded as a continuation of the subject of Herodotus,—supplemental to the leading idea of his Histories,—that old hereditary feud which had raged between Greek and Asiatic from the earliest times down to the Persian wars against Greece at the beginning of the fifth century before the Christian era. The tide of conquest which had before flowed from east to west was then indeed permanently checked,—Persia was reduced to the defensive,—but the tide did not begin to ebb before the close of that century. During the Peloponnesian war (B.C. 431 . . . 404) the states of Greece were too hotly engaged with intestine strife to turn their attention to Persia—except for subsidies (Thuc. VIII. passim). Nor was the issue of that war such as to threaten Persia with (at least

(a) It has been disputed whether the Anabasis be really Xenophon's work or not. In the Hellenics (III. i. 2) he refers to an account of the expedition written by Themistogenes, of Syracuse, and speaks of it as terminating with the arrival of the army at the *Euxine:* whereas the present work contains a further account of a campaign in Thrace and eventual return into Asia Minor. Plutarch however (De Glor. Athen.) asserts that the work ascribed to Themistogenes was Xenophon's own, published under another's name, in order that a narrative, in which he bore so conspicuous a part, might be more readily credited. That the present work was written either by Xenophon himself, or under his inspection, by some intimate friend, seems placed beyond doubt by the numerous references to his dreams, thoughts, and other particulars, which could be known only to himself. There were other accounts of the expedition, which were extant in Plutarch's time, (Vit. Artax. viii.) One, compiled apparently from various sources, is preserved (though imperfect) in the fourteenth Book of Diodorus Siculus.

(b) Cf. Cic. de Orat. II. 14. Quinctil. X. 1.

(c) Cf. Archd. Wilberforce; *The Five Empires*, Ch. XIV. and XV.

immediate) aggression on the part of Greece :—the cause which she had espoused was triumphant; Athens, her inveterate and most active enemy, lay humbled at the feet of Sparta, her ally. To all human apprehension the day of her visitation was yet distant. But He—who '*for all nations of men . . . hath predetermined the times before appointed and the bounds of their habitation,*' had already decreed her downfall, and that by the very hand which seemed to have secured her stability. Cyrus, the friend and ally of Sparta, was this chosen instrument. In an attempt to dethrone his brother by the aid of a Greek army, he opened to them a door of conquest which was never closed till the ruin of Persia was consummated.

§ 2. The utter failure of the Persian campaigns against Greece had already disclosed the weakness of Persia as a military power. Her countless hosts of armed but unwarlike barbarians, having no other bond of union than servitude to a common master, had been scattered by a few small states, independent of each other but united in defence of their common liberties. And yet more fatally did the Anabasis reveal the internal weakness of Persia arising on the one hand from the slender tie[d] of allegiance which bound the satraps to their master, and on the other from the impossibility of concentrating the forces of her distant provinces to meet a sudden attack from a vigorous assailant (Anab. I. v. 9). And thus, after the original object of the expedition had been frustrated by the premature death of Cyrus, the Anabasis assumed in effect the character of a vast exploring expedition which penetrated to the very heart of Persia. And the effects quickly followed. Within a few years a Spartan army under Agesilaus had conquered the Western Provinces, and the final blow against the tottering empire was then only averted by a liberal distribution of Persian Darics among the states of Greece, fomenting[e] an intestine war and compelling the withdrawal of the conquering army from Asia to crush a rival at home. Still the conquest of Persia had taken[f] too strong hold of the Grecian mind to be long abandoned. The internal wars of Greece, quickly subsiding, left Philip of Macedon at the head of the Greek nation. His son, Alexander the Great, as Generalissimo of the Greeks, invaded Persia with an army of 35,000 men, overran her provinces, and conquered her armies; and at his death the vast fabric of the Persian empire was dismembered and portioned out among his generals.

(d) Instance the case of *Corylas* (Anab. V. vi. 8), and *Cotys* (Hellen. IV. i. 3), Kings of Paphlagonia :—*Pharnabazus*, satrap of Bithynia (Hellen. IV. i. 37), and *Syennesis*, of Cilicia (Anab. I. ii. 27). See Hellen. IV. i. 41, ad fin.

(e) Hellen. III. v. 1.—Thucydides (I. 109) records an early (B.C. 457-6) exhibition of this policy. During the Athenian expedition into Egypt (then a province of Persia, in a state of revolt), Artaxerxes instigated Sparta to invade Attica. From Diod. Siculus' account (XI. 74) it would seem as if the patriotism of Sparta, *then* stronger even than her jealousy of Athens, was superior to the temptation, and proof against the bribes of the national enemy. At all events the attempt failed.

(f) See Isocrates, Or. ad Phil. λε' et seq.

§ 3. SYNOPSIS OF GRÆCO-PERSIAN HISTORY.

B. C.

559 CYRUS (*the elder*), founds the Persian empire; conquers Crœsus K. of Lydia. (546). The *Lydian* empire—and with it the *Asiatic Greeks*—annexed to Persia. BABYLON taken (538). Cyrus slain in Scythia (529). (Herod. I. 76-214).

529 Cambyses, his son, succeeds him; subdues *Egypt* and *Libya*.

521 DARIUS (*Hystaspes*). The Babylonians revolt; Babylon retaken, and its walls demolished (516 ?). Persian rule extended westward into *Thrace* and *Macedonia* (513 ?), and eastward to the Indus, (509 ?). Herod. IV, 44. V, 18.

510 (Hippias, Tyrannus of Athens, expelled; takes refuge in Persia: Darius demands his restoration; the Athenians refusing prepare for war (Herod. V. 96).

500 Revolt of the *Ionians* of *Asia*, who apply for and receive aid from *Athens;* capture and burn *Sardis*, (499). The revolt suppressed, and Miletus (the Ionian capital) taken, (494). Incensed by this aggression of the Athenians, Da-
490 rius invades Greece. His generals defeated at Marathon.

485 XERXES I., son of Darius: renews the war; takes and burns Athens; is defeated at Salamis (480): at Platæa and Mycale on the same day (479); Cimon, the Greek general, defeats a Persian fleet and army near the Eurymedon, (466).

465 ARTAXERXES I. Decline of the empire. *Megabyzus*, satrap of Syria, rebels and dictates his own terms of submission; (Ctesias). Revolt of Inarus K. of Egypt, aided by Athens. Commencement of a new course of policy. See note (e).

424 DARIUS II. (*Ochus*), surnamed Nothus, seizes the throne. Revolt of Egypt, (414 ?). Progress of Peloponnesian war. Tissaphernes commander-in-chief in Asia Minor, (413). Treaty between Sparta and Persia (Thuc. VIII. 58) in which the king's right to the Greek cities in Asia is acknowledged, (411). Tissaph. is superseded by CYRUS MINOR, (407).

405 ARTAXERXES II. (*Mnemon*, eldest son of Darius II.) *Cyrus rebels. Battle of Cunaxa* (401). The *Cyrians* join Thimbron (399) the Spartan general, in a war against Persia. Thimbron is superseded by Dercyllidas, and he by Agesilaus, king of Sparta, who conquers Tissaphernes near Sardis. Tissaphernes superseded by Tithraustes and put to death, (395). Hellen. III. iv. 25. Agesilaus recalled home, (Hell. iv. ii. 2) —Coronea (394).

387 *Peace* of *Antalcidas* (between Sparta and Persia) by which, for the sake of weakening Athens, Sparta again sacrifices the independence of the Asiatic Greeks. See sup. (411).

359 *Ochus* succeeds Artaxerxes. *Arses*. (338). DARIUS CODOMANNUS, (336).

338 Philip of Macedon is chosen Generalissimo of all the Greeks in a war projected against Persia; is assassinated, (336). His son,

B.C.
334 *Alexander*, succeeds him, and invades Persia with an army of 35,000 Greeks; gains a victory at the R. Granicus. Routs Darius Codomannus at Issus (333). Subdues Palestine and Egypt (332). Crosses the Euphrates and Tigris into Assyria, final victory near Arbela (331). Darius murdered by Bessus. (330). Persia entirely subdued, (328).

§ 4. REMARKS ON THE SATRAPIES &c. OF ASIA MINOR.

Humbled by the disastrous issue of their campaigns in Greece, the kings of Persia turned an anxious eye to the protection of their own frontiers—fearing that the Greeks, elated with victory and intent on making their Asiatic brethren independent of Persia, would transfer the war to the coast of Asia. Accordingly, for the better protection of this, the weak side of the empire, one of the satraps [g] on the coast is invested with the command of the entire militia of the maritime provinces, under the title of *στρατηγὸς τῶν κάτω*, which includes probably all within the R. Halys [h]. Such was Tissaphernes (B.C. 412), who besides having the Carian as his proper satrapy (including Lydia apparently, Hell. I. i. 9) had command of the land and sea forces, as *στρατηγὸς τῶν κάτω*, and was also empowered as the king's representative to negotiate peace and alliance with other powers. Thuc. VIII. 37.

§ 5. Tissaphernes held this post between 413 and 407 B.C., the latter part of the Peloponnesian war, and sided with Sparta for this among other reasons. The Athenian fleet, by levying tribute on the Greek cities in his satrapy, robbed him of his own revenue and of the royal tribute for which he was accountable (Thuc. VIII. 5). Again, therefore, as before (500 B.C. vid. § 3) were the Asiatic Greeks instrumental in bringing Persia into fatal collision with Greece. For out of

(g) Asia Minor was originally divided into three satrapies, the limits of which (as assigned by Darius I.) are stated by Herod. III. 90. These limits however were constantly shifting (Anab. V. v. 6, n.), nor was the number of satrapies always the same. At the time of Cyrus' appointment (B. C. 407), the original three-fold division was preserved, though with some variations.

I. The South-Western, or Carian satrapy, under Tissaphernes, including Ionia, Caria, Lycia, Pamphylia.
II. The Central, or Lydian satrapy, under Cyrus, including Lydia, Phrygia and Cappadocia.
III. The North-Western, or Bithynian satrapy, under Pharnabazus, including Hellespontis, Bithynia, and Æolia. (Hellen. III. i. 10.)

After Cyrus' death the two first were united and given to Tissaphernes, (Hellen. III. i. 3, and Anab. II. v. 11.) He and Pharnabazus divided the government of Asia Minor between them, occasionally appointing satraps (Hellen. III. i. 10) over minor provinces.

(h) Krüger, Anab. I. i. 2. Cf. Herod. V. 102.

this alliance with Sparta sprung up that connexion between Cyrus and the Greeks which led to the Anabasis, an event, as we have seen, so pregnant with consequences fatal to the empire.

But though Tissaphernes by this alliance pledged himself to subsidize and co-operate with the Peloponnesian forces (Thuc. VIII. 29), it was by no means his intention to prosecute the war to a conclusion. His policy was founded on the maxim 'Divide et impera;'—to paralyse the strength of the Grecian body by fomenting feuds among the members, and so adjusting the balance of power among the states, as to leave none in a condition to menace Persia. Cf. Hellen. I. v. 9.

§ 6. B.C. 407.] *Cyrus*[i] the younger—a youth of great promise, though as yet hardly 17 æt.—is sent down by his father to take command of the Lydian satrapy (Anab. I. ix. 7), and to supersede Tissaphernes in his military command, with a higher[k] title and ampler powers. His instructions were to co-operate with Sparta in the war against Athens; and he did so heartily, disregarding alike the example and recommendation of his predecessor, Tissaphernes, who urged him to carry out his own tortuous neutral policy. It is probable that in forming this close connexion with Sparta he foresaw the means of carrying into effect his as yet embryo project of dethroning his brother. At all events, before commencing the expedition, he claimed and received aid from Sparta on the score of past services. Xen. Hell. III. i. 1; Anab. I. iv. 3.

§ 7. The circumstances attending his father's sickness, his recall, his brother's accession, his imprisonment, pardon, and final restoration to his satrapy, are detailed by Xen. (Anab. I, 1.) and more fully by Plutarch (Vit. Artax.) That Artaxerxes, though persuaded of his brother's guilt, should have spared his life to the passionate entreaty of his mother, is not remarkable, considering the yielding temper of the king, and the unbounded influence which the queen mother, Parysatis, maintained over him. But that Cyrus, smarting under disgrace and burning to avenge it, should have been sent back to his distant satrapy, the seat of his influence, there to gather strength, and watch his opportunity for striking a decisive blow at his brother's crown and life, is certainly surprising. Artaxerxes possibly considered

(i) *Cyrus* (*Khoresh*) is the Persian word for their tutelary God the Sun (just as *Pharaoh* is the Egyptian, see *The Five Empires*, p. 23; both being titulary rather than proper names): Plut. Art. Vit. I. It was assumed by the elder Cyrus, probably after his elevation to the throne, his first name being *Agradates*. Strab. XV. iii.

(k) His father's letter of appointment (Xen. Hellen. I. iv. 3) designates him not στρατηγὸς as in the Anab. (I. i. 2, and ix. 7)—but κάρανος (i. e. κύριος), πάντων τῶν ἐπὶ θαλάττῃ, a title equivalent to Viceroy or Governor-general. Heeren calls him 'satrap of all Asia Minor,' (Manual, II. 39); Diod. Sic. (xiv. 19,) more accurately τῶν ἐπὶ θαλάττης σατραπειῶν ἡγούμενος. He possessed apparently the same kind of pre-eminence and authority in matters of general policy (Cf. Hellen. I. iv. 5 and 7,) over the other satraps, which the Governor-general of India has over the governors of the other two Presidencies, though each is competent to regulate the internal affairs of his own Presidency.

that Cyrus' influence with the dominant Greek state would serve as a barrier against Greek aggression, so long as Sparta maintained her ascendency; and, on the other hand, that he guarded sufficiently against any exercise of that influence dangerous to himself, by giving Cyrus his rival Tissaphernes for a neighbour, trusting that the fears and cunning of the veteran would be an effectual foil to the enterprise and ambition of the youth. How far this policy succeeded the narrative will shew.

Days' March.	Parasangs.	Days' Halt.	Route.	Book.	Chapter.	Section.	Events, &c.	Date 401 B.C.
(3)	(18)	-	Ephesus to Sardis .	-	-	-	Start from Ephesus, about	7 Feb.[a]
3	22	-	To Mæander, R. .	I.	ii.	5	. . .	6 March
1	8	7	,, *Colossæ* (*Chonos*)	-	ii.	6	Arrival of Menon & forces.	
3	20	30	,, *Celænæ* (*Deenair*)	-	ii.	7	Arrival of Clearchus; Greeks reviewed and numbered, § 9.	20 Mar.
2	10	3	,, *Peltæ* . . .	-	ii.	10	Lycæan games.	
2	12	-	,, Κεραμῶν-ἀγορά .	-	ii.	10		
3	30	5	,, Καΰστρου-πεδίον .	-	ii.	11	Army demands arrears of pay; arrival of Epyaxa with supplies of money, § 12.	1 May
2	10	-	,, *Thymbrium* . .	-	ii.	13		
2	10	3	,, *Tyriæum* . .	-	ii.	14	Review of Greeks and Barbarians, § 18.	
3	20	3	,, *Iconium* (*Kóniyah*)	-	ii.	19		
5	30	-	Through *Lycaonia* .	-	ii.	19	Epyaxa conducted home by Menon through western pass of Mt. Taurus.	
4	25	3	To *Dana* (*Kiz Hisár*)	-	ii.	20	Syennesis occupies pass (*Gölek Bógház.*)	
	?	1	*Cilician Gates* . .	-	ii.	21	(*Gölek Bógház.*)	
4	25	20	,, *Tarsus* . .	-	ii.	23	(Ch. iii. Army suspecting the object of expedition refuses to advance; insurrection; crafty scheme of Clearchus, § 8, &c.; march resumed, § 21.)	6 June
2	10	-	,, *Psarus*, R. .	-	iv.	1		
1	5	-	,, *Pyramus*, R. .	-	*ib.*			
2	15	3	,, *Issus* . . .	-	*ib.*		Arrival of Chirisophus from Sparta with fleet, and reinforcements, § 2, 3.	
1	5	-	,, *Syro-Cilician Gates*	-	iv.	4	Flight of Abrocomas, § 5.	
1	5	7	,, *Myriandrus* .	-	iv.	6	Desertion of Xenias and Pasion, § 7.	6 July.
4	20	-	,, *Chalus*, R. . .	-	iv.	9		
5	30	-	,, *Daradax*, R. .	-	iv.	10		
3	15	5	,, *Thapsacus*, on Euphrates.	-	iv.	11	Cyrus discloses his design of dethroning his brother; Menon contrives to make his division set the example of fording the river, § 13.	30 July[b]
9	50	3	,, *Araxes*, R. (Syria)	-	iv.	19		
5	35	3	,, *Corsote* (Arabia). (*Irzah*)	-	v.	4	(From v. 5 to vii. 1, is a retrospect of the Desert march between *Corsote* and *Pylæ*.—*Charmande*, v. 10.—Orontes, vi. 1.)	
13	90	-	,, *Pylæ*	-	v.	5	. .	1 Sept.
3	12	-	Through *Babylonia* .	-	vii.	1	Review, § 1 . . 10.	
1	3	-	,, ,,	-	vii.	14	Cross a trench.—Canals, § 14, 15.	
1	4?	-	,, ,,	-	vii.	19		
1	c4	-	To *Cunaxa* . .	-	vii.	20	Battle described, ch. viii. and x.—Panegyric on Cyrus, ch. ix.	7 Sept.
89	543	96						

Days' March	Parasangs.	Days' Halt.	Route.	Book.	Chapter.	Section.	Events, &c.	Date. 401 B.C.
1	4	-	Back to last Station	II.	ii.	8	Join *Ariæus*.	
1	?	-	To Villages . .	-	ii.	13	With Ariæus. Truce, iii. 1.	10 Sept.[a]
1	?	26?	„ Provision Villages.	-	iii.	14	Tissaphernes Trenches, 10. Halts, iii. 17, and iv. 1.	
3	?	-	To *Wall of Media* .	-	iv {	9 / 12	} Cross 2 trenches.	
2	8	-	„ *Sitace* (Tigris, R.)	-	iv.	13	Cross *Tigris* by pontoons, § 24.	11 Oct.
4	20	-	„ *Opis* (Physcus, R.)	-	iv.	25		
6	30	-	„ Villages of Parysatis . .	-	iv.	27	Desert marches through *Media—Kœnæ*, § 28. —Tigris on left.	
4	20	3	„ Zabatus, R. .	-	v.	1	Seizure of Clearchus & 4 other Generals; v. 31. Xen. and others elected in their room, III. i. 46. Cross Zabatus, iii. 6.	29 Oct.
1	5/6	1	„ Villages . .	III.	iii / iv	11 / 1	Cross a χαράδρα (Bumadus, R., or *Gomar-Su*), iv. 1.	
1	?	-	„ *Larissa* (*Nimrûd*)	-	iv.	7	Resen.	
1	6	-	„ *Mespila* (*Mósul*)	-	iv.	10	Nineveh.	
1	4	1	„ Villages . .	-	iv {	13 / 18	}	
1	?	-	Through a Plain .	-	iv.	18	Tissaphernes harasses the retreat.	
5	?	3	To Villages and Palace (*Zákhû*)	-	iv {	24 / 31	} Store of provisions.	
1	?	-	Plain . . .	-	iv.	31		
	2	-	(Night March) .	-	iv.	37	Tissaph. occupies a height in advance: is dislodged by Xen. iv. 37; v. 1.	
3	?	-	To Villages . .	-	v.	1	Progress along river stopped by Mountains, v. 7.	
1	?	-	Retrace their steps.	-	v.	13	Mountains crossed (IV. i. 2.) Fight their way through the	20 Nov.
7	?	1	{ Through *Carduchi* to R. Centrites.	IV.	iii {	1 / 2	} Carduchians with severe loss. iii. 2.	
1	5	-	Through Armenia.	-	iv.	1	To a town (*Sert*); Satrap's Palace, § 2.	
2	10	-	Source of Tigris .	-	iv.	3		
3	15	-	To Teleboas, R. .	-	-	-	Western Armenia. Truce with Tiribazus, § 6. Plain (of *Mush*).	
3	15	3	„ Villages . .	-	iv.	7	Snow, § 8. Clear a pass occupied by Tiribazus, § 19, 21. Return to Camp.	6 Dec
1	?	-	„ Mountain-Pass	-	v.	1		
3	15	-	„ Euphrates, R. . (*Murad-Su*).	-	v.	2	Desert stages . . .	13 Dec.
3	15[c]	-	Through a Plain .	-	v.	3	Northwards. Snow 6 feet deep, § 4. Great suffering from cold, § 4 . . . 7.	
1	?	7	To Villages . .	{	v. / vi.	7 / 1	} Store of provisions.	
3	?	-	Through Snow .	-	vi.	2		
7	35	-	Along Phasis R. (*Arás*)	-	vi.	4	River 100f. broad.	
71	-	45						

Days' March	Parasangs.	Days' Halt.	Route.	Book.	Chapter.	Section.	Events, &c.	Date 400 B.C.
(71)	-	(45)						
2	10	(15)[f]	To Villages in Plain .	IV.	vi	5 / 27	Conflict with *Chalybes*, *Taochi*, *Phasiani*, § 5 . . . 27.	
5	30	?	Through *Taochi*	-	vii.	1	Provisions fail. Storm a fastness stored with live stock, § 2 . . . 14.	
7	50[g]	-	„ *Chalybes*	-	vii.	15	R. Harpasus (*Arpa-Su*) 400 ft.[h] broad. § 18.	19 Jan (3 *Feb.*[i])
4	20	3	„ *Scythini*	-	vii.	18	Through Plain to Villages.	
4	20	-	To *Gymnias* . (*Erz-roum?*)	-	vii.	19	Guide obtained.	
5	?	-	„ Theches, M.	-	vii.	20	View of the sea.	
3	10	-	Through *Macrones*.	-	viii.	1 / 8	Treaty of peace.	
		3	To *Colchians* .	-	viii.	8	Dislodge the Colchians from Mountain, § 9 . . 19 —Honey Villages, § 20.	
2(? 3)[i]	7	30	„ *Trapezus* . (*Trebizond*)	-	viii.	22	Games and votive sacrifice to the gods for safe arrival, § 25.	13 Feb. (28 *Feb.*)
				V.	i.	4	Chirisophus despatched to Byzantium for ships. Seizure of coasting vessels, § 15 . . 17. (Expedition against Drilæ. Ch. II.)	
				-	iii.	1	Embarkation of camp-followers and baggage. Army marches overland, and rejoins the transports at Kerasus. (Cf. iv. 1).	
3	?	10	„ *Kerasus* (*Kerasunt*)	-	iii	2 / 3	Inspection of forces. Division of spoil. § 4.	
					vii.	13 / 20	Marauding expedition; failure and loss of life.	
8	?	-	Through *Mosynœci* to *Chalybes* .	- / -	iv. / v.	— / 1	Treaty, § 8. A defeat, § 16-21. Enemy routed and fortresses burnt, § 26-29.	
2	?	-	Through *Tibareni* to *Cotyora*[k] . .	-	v.	3	Conference with the men of Cotyora, § 7 . 25. (Halt of 45 days, v. 5.)	22 *Apr.* 7 May. (Xen.)
117	-	91 (106)						

Days' March	Parasangs.	Days' Halt.	Route.	Book.	Chapter.	Section.	Events. &c.	Date. 400 B. C. 399 B. C.
				V.	vi.	-	Xenophon's project of forming a settlement, § 15—frustrated, § 17, &c.	
		45	*Cotyora* . .		vii.	1	Xenophon impeached, § 5. Defence.	
					vii.	35	Purification of army.	
				-	viii.	1	Trial of Generals, § 1 . . 26.	
				VI.	i.	1	Truce with Corylas, K. of Paphlagonia. Army embarks, § 14.	
2	5		Voyage to *Sinope* . *Sinub* .	-	i.	15	Chirisophus rejoins the Army. Sole command offered to Xen. § 18—declined in favour of Chirisophus.	
2	5		Voyage to *Heraclea* *Herekli*	-	ii.	1	The army separates in three divisions, § 16.	1 July
					iii.	5	Arcadian division in peril—is rescued by Xen. § 10, &c.	
					iv.	11	Death of Chirisophus.	
5	?		Port of *Calpe* *Kerpè* . .			24	500 cut off by Pharnabazus' troops.	
					v.	-	Camp fortified, § 1.—Enemy routed, § 7.	
					vi.	1	Arrival of *Cleander*, Harmost of Byzantium.	
6	7		*Chrysopolis* *Scutari* . .	-	vi.	22		7 Aug.
				VII.	1	1	At the instance of Pharnabazus, Anaxibius (the Spartan Admiral) lures	
			Byzantium	-	-	7	the army out of Asia, by promise of service. Disappoints them: they threaten to sack Byzantium, § 16.	
					ii.	6	400 sold as slaves by Aristarchus[1].	
			Perinthus . .	-	-	11	Purposing to return into Asia.	μέσος. χειμών, vi. 24.
						23	Xenophon's conference with *Seuthes*.	
					iii.	14	Army engages in Seuthes' service—(are with him about two months, vi. 1).	5 Dec.
					iii.	34	Campaign in Thrace.—Pay withheld (v. 2 & 9),—paid (vii. 55).	
			Selymbria . . .		v. vi.	15 1	*Thibron* (Spartan General) invites them to a new Asiatic war	
			Lampsacus . .	-	viii.	1	Through *Troas* to *Pergamus*, § 8.	
						9	Attack upon Asidates (a Persian). Great spoil taken, § 22.	399 B.C.
						24	Army joins *Thibron*. Enumeration of Satrapies, § 25.	5 Mar.

([a]) These dates are from Rennell (Illustr. p. 285), who takes the gathering of the date fruit (see inf. (*d*)) as his principal guide for determining the season.—The start from Ephesus was seven months before the battle (Compare VII. viii. 26, with V. v. 4), though but 6 months and 2 days are detailed in the march from Sardis to Cunaxa; some time was probably spent at Sardis, the first and principal rendezvous of the forces, (from Ephesus to Sardis being only a three days' march; Hellen. III. ii. 11; Herod. V. 54; see Rennell, p. 281, 2.) We may conjecture a halt also at *Keramon-Agora*, on the Mysian frontier; for the detour so far to the N.W. must have had some object,—a demonstration probably against the turbulent Mysians (I. vi. 7; ix 14), similar in character—and giving a colour of reality—to the pretended expedition against Pisidia (I. i. 11; ii. 1).

([b]) The Euphrates '*begins* to be *very low* before *August*,' (Renn. p. 278), though not at its lowest pitch before the middle of *November*, in which state it continues until the melting snows of Armenia begin to swell its stream, *i.e.* in *December*, or later. Ordinarily the river is at its height about *May* 20th, after which it falls rapidly till *June*, and gradually till *November*.—(J. B. Fraser, *Mesopotamia*, &c., Edin. Cab. Libr., p. 28.—Kinneir, *Journey* &c., p. 488, n. Ainsw. p. 72.)

([c]) See I. x. 1.

([d]) Their arrival at the Villages seems to have been a week or so after the ripening of dates, which the natives are represented as drying and storing (II. iii. 15). 'The date ripens towards the end of August or beginning of September.'—Kinneir, p. 505; Rennell, p. 278–9.

([e]) *Five* paras. a day, for three days successively, is an incredible rate for an army (having cattle, camp-followers, &c.) to travel through snow a fathom deep.—See Kinneir, p. 490.

([f]) This halt of fifteen days is from Diod. Sic. XIV. 29. It is not recorded by Xenophon, but their running short of provisions so soon after leaving the Villages looks as if they had stopped long enough to exhaust them of their contents.

([g]) Here again the rate of marching is excessive. Moreover the eighty parasangs traversed between the Phasis and Harpasus (vi. 5, vii. 18) is about twice the direct distance between these rivers (Arás and Arpa-su). Still Diod. Siculus' account agrees here with Xenophon's as to the number of *days* (7). Probably Xenophon's distances were estimated by the time the army was on foot each day, engaged in repelling and pursuing their active enemy,—and perhaps deviating considerably from the line of march, in search of corn and provender. See Prof. Malden, Class. Museum. VII. p. 36.—Appendix, p. 340.

([h]) It was about the season for the melting of the mountain snows, which may account for the unusual breadth of this river, if it be correctly identified with the river of Kars, the western branch of the Arpa-su.

([i]) Diod. Sic. XIV. 30.

([k]) Xenophon (V. v. 4) terminates the κατάβασις, not at Trapezus, but at *Cotyora*, where the whole army took shipping. He reckons eight months between Cunaxa and Cotyora, though but 208 days=7 months (or 223 days =7½ m., if we include the halt of fifteen days (see note (f)) are accounted for in the narrative. The discrepancy is probably due to omissions in the detail, chiefly of halt days; 117 marches are mentioned in detail,—122 in the summary (V. v. 4). K. suspects a longer halt at the Villages (IV. iv. 7), and an additional march (?) to the Harpasus (IV. vii. 18).

([l]) This was about the first act of his government, as Harmost of Byzantium (in the room of Cleander.) New appointments at Sparta were made in Autumn. (8th Oct. Dodwell. Thuc. V. 36). Cf. F. H. Anno 400, B.C.

ADDITIONS AND CORRECTIONS.

Page 17, line 16, for Περσικήν. read Περσικήν,
23, line 14, for δῷ read διδῷ.
52, col. b, line 5, after *Persia*, add *Cf. Herod. III.* 129, 130.
88, col. a, line 1, for *Holmann* read *Holzmann.*
89, col. a, line 7, dele *inf.* VI. vi. 25.
165, line 23, for *φαίνοιντο*, read *φαίνοιτο.*
192, line 4, for ἑταιρῶν read ἑταίρων.
338, col. a, line 14, for 30 or 40 read 50 or 60.

ABBREVIATIONS.

B. Bornemann.
D. Dindorf.
H. Hutchinson.
K. Krüger.
L. Lange.
P. Poppo.
S. Schneider.
W. Weiske.
Z. Zeune.

Ainsw. W. F. Ainsworth, 'Travels in the Track of the Ten Thousand,' 1844.

Arn. Thuc. Dr. Arnold's Thucydides, 1830.

Arn. G. P. T. K. Arnold's Practical Introduction to Greek Prose, 1843.

Arn. G. G. Ditto Greek Grammar, 1848.

Dict. Antiq. Dictionary of Greek and Roman Antiquities, edited by Dr. Smith, 1842.

Jelf. Jelf's Gr. Grammar, 1842.

L. & Sc. Greek Lexicon, by Liddell and Scott, 1845.

Matt. Matthiæ's Gr. Grammar, 1839.

Thirl. History of Greece, by C. Thirlwall, Bishop of St. David's.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΣ.

Α΄.

CAPUT I.

1. *Δαρειου καὶ Παρυσάτιδος γίνονται παῖδες δύο· πρεσβύτερος μὲν Ἀρταξέρξης, νεώτερος δὲ Κῦρος. Ἐπεὶ δὲ ἠσθένει Δαρεῖος καὶ ὑπώπτευε τὴν τελευτὴν τοῦ βίου, ἐβούλετό οἱ τὼ παῖδε ἀμφοτέρω παρεῖναι.*

Κύρου Ἀνάβασις] *ἀνά-βασις*—"*a going-up*" from the sea coast to the interior,—as *κατά-βασις* is used (V.v.4) to denote the "*going-down*" from Babylonia to the coast of Pontus. The title Κύρου Ἀνάβασις is only proper therefore of the 1st Book, which closes with an account of the battle in which Cyrus was slain, and with which the Anabasis terminated. The other books contain a narrative of the *κατάβασις*—a campaign in Thrace—and subsequent return of the Greeks to the coast of Asia Minor. There is a summary of the route in the last chapter, in which it is said that the *ἀνάβασις* and *κατάβασις* together occupied a period of fifteen months.

1. **Δαρείου κ. Π.**] This Darius, the second Persian king of the name, and the tenth in succession from Cyrus Major, was surnamed Nothus, The Bastard He reigned from 424 to 405 B. C. He had two other sons living besides Artaxerxes and Cyrus, but being in no way connected with the narrative, they are not noticed by the historian. His first name was *Ochus;* on coming to the throne, he assumed the titulary name Darius (*darâ* is Persian for *King*), and is probably the same as *Darius the Persian*, mentioned by Nehemiah (xii. 22),—the last of the Persian Kings that occur in Old Testament History.

— Δαρείου . . γίνονται] ***To Darius . . . are born two sons.*** Literally, '*are born of . .*' Dist. *γεγονὼς ἀπό* (*a descendant of*) II. 1, 3. The present tense here and § 2 (*μεταπέμπεται*) are ***Historic Presents.*** To give liveliness to a narrative, the historian (in Greek as in other languages) will often conceive and speak of past events as if he had them then before

2. Ὁ μὲν οὖν πρεσβύτερος παρὼν ἐτύγχανε· Κῦρον δὲ μεταπέμπεται ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἧς αὐτὸν σατράπην ἐποίησε, καὶ στρατηγὸν δὲ αὐτὸν ἀπέδειξε πάντων ὅσοι εἰς Καστωλοῦ πεδίον ἀθροίζονται. Ἀναβαίνει οὖν ὁ Κῦρος λαβὼν Τισσαφέρνην ὡς φίλον· καὶ τῶν Ἑλλήνων δὲ ἔχων ὁπλίτας ἀνέβη τριακοσίους, ἄρχοντα δὲ αὐτῶν Ξενίαν Παῤῥάσιον.

1 Aor ἔτυχον 1st ἐτύχησα perf τετύχηκα, Ion τετεύχα.

him in course of action. See viii. 22, n. Matt. 504, i.

— *πρεσβύτερος μὲν Ἀρταξ.*] Artaxerxes was born when his father occupied a private station. His first name was *Arsacas* (Plutarch); the other was assumed (after the Persian custom) as an honorary title after his father Darius had nominated him for his successor. Cyrus, on the other hand, was born during his father's sovereignty;—on which circumstance he (at his mother's instigation) grounded his claim to succeed Darius, relying on the precedent which the first Darius had set by appointing (B. C. 486) Xerxes his successor, to the exclusion of his first born Artabazanes, who (like Artaxerxes) was born when his father was yet in a private station: see Herod. VII. c. 2, 3. This Cyrus is called "the younger," to distinguish him from Cyrus "the elder," founder of the Medo-Persian Empire, mentioned inf. ix. 1.

2. *παρὼν . . . ἐτύγχανε*]—Literally, ***He hit the mark—being present***, i. e. ***he was with him at the time***; the *proper* notion conveyed by *τυγχάνω* being *coincidence*, not *chance*, cf. III. ii. 19, though the two are often naturally combined. Hence *τυγχάνω* is frequently better translated adverbially by '*at the time*,'—'*on the spot*,'—'*just then*,'—'*exactly*,' &c., than by ***happen***,—the participle in such cases being translated as a verb. Cf. III. ii. 10. See L. & Sc. Donaldson, New Cr. p. 537. Buttm. Gr. Gr. § 144, 8.

— *μεταπέμπεται*] ***He sends after*** (for himself) = ***He sends for . . .***

— *ἐποίησε . . καὶ ἀπέδειξε*] Aor. for pluperf. (Matt. 498, Obs.) '***From the government over which he had made him satrap, having appointed him also Commander-in-chief of all the forces which are mustered on the plain of Castolus.***' We learn from Xen. Œcon. IV. 6, that the Persian kings held a yearly review of their forces throughout the empire, either in person or by deputy, for which purpose the Militia of the Provinces had their appointed rendezvous (*σύλλογος*). Such was Castolus (a city of Lydia, Steph. Byz.), where were mustered the forces of the entire sea-coast (*πάντες οἱ ἐπὶ θαλάττῃ*, Xen. Hell. 1, iv. 3,) over all of whom Cyrus had been appointed by his father commander-in-chief. Cf. Introd. § 4.

— *καὶ στρ. δὲ*] '***and besides***;' or '***nay indeed . .***' (viii. 2 & 22); the emphatic word standing between *καὶ* and *δέ*.—With *ἀθροίζ. εἰς . .* comp. *παρῆσαν εἰς . . .* ii. 2, note.

— *Παῤῥάσιον*] The Parrhasians were the South-Western inhabitants of Arcadia, a country famous

3. Ἐπειδὴ δὲ ἐτελεύτησε Δαρεῖος, καὶ κατέστη εἰς τὴν βασιλείαν Ἀρταξέρξης, Τισσαφέρνης διαβάλλει τὸν Κῦρον πρὸς τὸν ἀδελφὸν ὡς ἐπιβουλεύοι αὐτῷ. Ὁ δὲ πείθεταί τε καὶ συλλαμβάνει Κῦρον, ὡς ἀποκτενῶν· ἡ δὲ μήτηρ ἐξαιτησαμένη αὐτὸν ἀποπέμπει πάλιν ἐπὶ τὴν ἀρχήν. 4. Ὁ δ' ὡς ἀπῆλθε κινδυνεύσας καὶ ἀτιμασθείς, βουλεύεται ὅπως μήποτε ἔτι ἔσται ἐπὶ[a] τῷ ἀδελφῷ, ἀλλ', ἢν δύνηται, βασιλεύσει ἀντ' ἐκείνου. Παρύσατις μὲν δὴ ἡ μήτηρ ὑπῆρχε τῷ Κύρῳ, φιλοῦσα αὐτὸν μᾶλλον ἢ τὸν βασιλεύοντα Ἀρταξέρξην. 5. Ὅστις δ' ἀφικνεῖτο τῶν παρὰ βασιλέως πρὸς αὐτόν, πάντας οὕτω διατιθεὶς ἀπεπέμπετο ὥσθ' ἑαυτῷ μᾶλλον φίλους εἶναι ἢ βασιλεῖ. Καὶ τῶν παρ' ἑαυτῷ δὲ βαρβάρων ἐπεμελεῖτο, ὡς πολεμεῖν τε ἱκανοὶ εἴησαν καὶ

(a) III. i. 13.

for its supply of mercenaries. Cf. VI. ii. 10, and Herod. VIII. 26; see Dict. Ant. p. 1066.

3. κατέστη] *Was* (*set down*, i. e.) *settled* in the monarchy—'*established on the throne*.'

— διαβάλλει . . Κῦρον ὡς] *Traduces Cyrus* (saying) *that* . . . The optat. is due to oblique narrative. Cf. Arn. G. P. 72, (c.) Plutarch (Artax. c. 3,) says he was condemned on the evidence of a priest, his tutor, but leaves it doubtful whether the charge was true or not.

— Ὁ δέ] *And he*. Ὁ has here its Homeric and original usage as a demonstr. pronoun. *This* (the aforesaid) Artax.

— ὡς ἀποκτενῶν] *Intending to* kill him. Cf. § 6. Arn. G. P. 237.

— ἐξαιτησαμένη] *Having begged him off* (for herself).

4. βουλεύεται ὅπως] *Deliberates how* . . Distinguish between the act. and mid. of this verb, sup. 3; βουλεύειν τινί or ἐπί τινι—To take counsel against another, *conspire*: βουλεύεσθαι—To take counsel for *oneself*, *deliberate*. See II. i. 16 and 17.

— ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ] Dependent *on*, or *in his brother's power*.

— ὑπῆρχε τῷ Κ.] *Was in favour of C.* Cf. V. vi. 23.

5. τῶν παρὰ βασιλέως] 'Those from the king,' *envoys*. Cf. iii. 7. n.

— ὅστις . . πάντας] Note the singul. relat. referring to πάντας; πάντας οἵτινες is not grammatical, but either πάντας ὅστις or πάντας ὅσοι.

— ἐπεμελεῖτο . . . ὡς] *He took pains with the Barbarians attached to his own service also, that they might be. . .*'

— εὐνοϊκῶς ἔχοιεν] = εὐνοϊκοὶ εἴησαν. Ἔχειν with adv. = εἶναι with adj. '*to be* in such or such a condition.' Cf. οὕτως ἔχει (*ita se res habet*) III. i. 31, and VI. v. 15.

εὐνοϊκῶς ἔχοιεν αὐτῷ. 6. Τὴν δὲ Ἑλληνικὴν δύναμιν ἤθροιζεν ὡς μάλιστα ἐδύνατο ἐπικρυπτόμενος, ὅπως ὅτι ἀπαρασκευότατον λάβοι βασιλέα. Ὧδε οὖν ἐποιεῖτο τὴν συλλογήν· ὁπόσας εἶχε φυλακὰς ἐν ταῖς πόλεσι, παρήγγειλε τοῖς φρουράρχοις ἑκάστοις λαμβάνειν ἄνδρας Πελοποννησίους ὅτι πλείστους καὶ βελτίστους, ὡς ἐπιβουλεύοντος Τισσαφέρνους ταῖς πόλεσιν· καὶ γὰρ ἦσαν αἱ Ἰωνικαὶ πόλεις Τισσαφέρνους τὸ ἀρχαῖον ἐκ[b] βασιλέως δεδομέναι· τότε δὲ ἀφεστήκεσαν πρὸς Κῦρον πᾶσαι, πλὴν Μιλήτου. 7. Ἐν Μιλήτῳ δὲ

(b) ix. 1, n.

6. ὅτι ἀπαρασκευοτατον] *As unprepared as possible.* ὡς and ὅτι (ὅ τι) strengthen the superlat., like *quam* in Latin. Arn. G. P. 170, b.

— βασιλέα] *The King* of Persia; frequently styled ὁ μέγας (as inf. ii. 8,) from the extent of his empire. Often, as here, the article is omitted.

— ὁπόσας . . . ἑκάστοις] i. e. πασῶν των φυλακῶν, ἃς εἶχε ἐ. τ. π., τοῖς φρουράρχοις ἑ. παρήγγειλε.

— ὡς ἐπιβουλεύοντος T.] '*On the ground* that T. was plotting.' Remark the force of ὡς preceding a participle. Ἐπιβουλεύοντος without ὡς, would state the *fact merely* of Tissaphernes being engaged in a plot:—with ὡς, it stands *in connection with the foregoing verb* παρήγγειλε, as the alleged *reason* for giving the order. Ὡς may be variously translated, '*as*,'—' alleging, believing or considering, *that*'—'*intending to*,' &c., as may best suit the context. Cf. iii. 6, n.

— ἦσαν. . Τισσαφέρνους] '(Had) *used formerly to belong to Tissaphernes.*'—Imperf. for pluperf. Cf. II. v. 35. "Non raro imperf. pro plusqpf. legitur ubi res, quæ vel diutius duraverit vel sæpius repetita sit, significatur. Cf. iv. 2 (ἐπολιόρκει),—vi. 10." K.

— αἱ Ἰωνικαὶ π. . . ἐκ βασιλέως δ.] *by the* (reigning) *king* (Artaxerxes). 'Proprie pertinebat Ionia ad Lydiam Satrapiam. Cf. Cyrop. VIII. vi., 7;—Arrian Anab. I. 12.' B.—The Ionian cities lay partly in Lydia, and partly in Caria (in the latter was Miletus, Herod. I. 142). It would seem that when Artax. allowed his brother to return to his satrapy, he detached the Ionian cities in Lydia from his satrapy, and gave them to Tissaphernes, with the view of strengthening the hands of his rival, and partly perhaps hoping to sever his formidable connection with the Greeks, both in Asia and Europe, and to interrupt his intercourse with his Spartan allies on the coast, by putting the whole of that seacoast in the hands of Tissaphernes and Pharnabazus.

— τὸ ἀρχαῖον] Cf. Matt. 282, Arn. G. P. 134, 5. Cf. inf. II. ii. 5.

Τισσαφέρνης προαισθόμενος τὰ αὐτὰ ταῦτα βουλευομένους, ἀποστῆναι πρὸς Κῦρον, τοὺς μὲν αὐτῶν ἀπέκτεινε, τοὺς δ' ἐξέβαλεν. Ὁ δὲ Κῦρος, ὑπολαβὼν τοὺς φεύγοντας, συλλέξας στράτευμα ἐπολιόρκει Μίλητον καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, καὶ ἐπειρᾶτο κατάγειν τοὺς ἐκπεπτωκότας. Καὶ αὕτη αὖ ἄλλη πρόφασις ἦν αὐτῷ τοῦ ἀθροίζειν στράτευμα. 8. Πρὸς δὲ βασιλέα πέμπων ἠξίου, ἀδελφὸς ὢν αὐτοῦ, δοθῆναί οἱ ταύτας τὰς πόλεις μᾶλλον ἢ Τισσαφέρνην ἄρχειν αὐτῶν· καὶ ἡ μήτηρ συνέπραττεν αὐτῷ ταῦτα, ὥστε βασιλεὺς τῆς μὲν πρὸς ἑαυτὸν ἐπιβουλῆς οὐκ ᾐσθάνετο, Τισσαφέρνει δὲ ἐνόμιζε πολεμοῦντα αὐτὸν ἀμφὶ τὰ στρατεύματα

7. **προαισθόμενος . . . βουλευομένους**] '*Having knowledge beforehand that* (*certain persons*) *were*,' &c.—Below, (§ 8) we have ᾐσθάνετο with gen.—'was aware *of*,' &c. The accusative is more common, especially in the participial construction. Cf. iv. 16. The same applies to all verbs of *perception*.

— ὑπολαβὼν] 'Having taken up,' as one would a fallen person; 'received' or 'harboured.' For φεύγειν—'*to be an exile*'—cf. iii. 3.

— κατάγειν] In κατάγω, κατέρχομαι and καταδέχομαι, κατὰ has the sense of *back home*, (Comp. *de* in *deduci*, to be *escorted home*, Cic. de Senec. 18.) In Herodot. and later writers it is applied specifically to the return home of exiles. Cf. Arist. Ranæ, 1165.

> ἐλθεῖν μέν ἐς γῆν ἔσθ', ὅτῳ μετῇ πάτρας,
> φεύγων δ' ἀνὴρ ἥκει τε καὶ κατέρχεται.

8. οὐδὲν ἤχθετο αὐτῶν] οὐδέν, like πολύ, &c., is a neuter adj. used adverbially. 'He was not *at all* troubled at.' The gen. αὐτῶν π . . . is *causal* (Jelf, 488);—the usual construction has the dat., sometimes with ἐπί, oftener without.

— γιγνομένους] '*which came in*' from time to time; the imperfects denoting the *habit* and *regularity* of the proceeding. The ordinary duties of the satrap were those of a lord lieutenant, having oversight of all departments, civil and military, the cultivation of land, receiving taxes, paying troops, and forwarding the yearly tribute (δασμός) due from each satrapy to the king's treasury. (Xen. Œcon. IV. ix. 11.) The regular payment of royal tribute was Darius' chief object when he divided his empire into satrapies, 20 in number. (Herod. III. 89.)

— πόλεων ὧν] It is peculiar to the Greek language to make the relative frequently agree with its antecedent in *case* as well as in gender and number (as here ὧν for ἅς) by a kind of attraction. This rarely happens however unless the regular construction would have the relat. pron. in the accusat.

δαπανᾶν· ὥστε οὐδὲν ἤχθετο αὐτῶν πολεμούντων· καὶ γὰρ ὁ Κῦρος ἀπέπεμπε τοὺς γιγνομένους δασμοὺς βασιλεῖ ἐκ τῶν πόλεων ὧν Τισσαφέρνης ἐτύγχανεν ἔχων.

9. Ἄλλο δὲ στράτευμα αὐτῷ συνελέγετο ἐν Χεῤῥονήσῳ τῇ καταντιπέρας Ἀβύδου τόνδε τὸν τρόπον. Κλέαρχος Λακεδαιμόνιος φυγὰς ἦν· τούτῳ συγγενόμενος ὁ Κῦρος ἠγάσθη[c] τε αὐτὸν καὶ δίδωσιν αὐτῷ μυρίους δαρεικούς. Ὁ δὲ λαβὼν τὸ χρυσίον στράτευμα συνέλεξεν ἀπὸ τούτων τῶν χρημάτων, καὶ ἐπολέμει ἐκ Χεῤῥονήσου ὁρμώμενος τοῖς Θρᾳξὶ τοῖς ὑπὲρ Ἑλλήσποντον οἰκοῦσι, καὶ ὠφέλει τοὺς Ἕλληνας· ὥστε καὶ χρήματα συνεβάλλοντο αὐτῷ εἰς τὴν τροφὴν τῶν στρατιωτῶν αἱ Ἑλλησποντιακαὶ πόλεις ἑκοῦσαι. Τοῦτο δ' αὖ οὕτω τρεφόμενον ἐλάνθανεν αὐτῷ τὸ στράτευμα.

10. Ἀρίστιππος δὲ ὁ Θετταλὸς ξένος ὢν ἐτύγχανεν αὐτῷ· καὶ πιεζόμενος ὑπὸ τῶν οἴκοι ἀντιστασιωτῶν ἔρχεται πρὸς τὸν Κῦρον καὶ αἰτεῖ αὐτὸν εἰς δισχιλίους

(c) II. iii. 22.

9. δαρεικούς] The *Daric* was a Persian gold coin, first coined (it is said) by Darius Hystaspes, whence its name (*v.* Herod. VII. 28; Thuc. VIII. 28.) Two of them are preserved in the British Museum, each containing about $\frac{1}{10}$th more pure gold than an English sovereign; its value in silver was less (20 Attic drachmas, Hesych.), or 16½*s*., the value of silver being (comparatively) greater than it is now. (Cf. Herod. III. 95.) The Daric bore the impress of a crowned archer. Cf. Dict. Ant. p. 315.

— *συνέλεξ... ἀπὸ τ. χρ.*] (*from* i. e.) *by means of . . . 'with* this money.' Cf. VII. vii. 9.

— *ὑπὲρ* Ἑλλ.] *Beyond . . i.e.* (to one sailing from Greece) the Thracians on the W. coast of Propontis. Cf. II. vi. 2. The *genit.* is the usual construction.

— *ὁρμώμενος ἐκ*] '*Having his head quarters in . .*' literally, '*starting* or sallying from.'

— *τοὺς* Ἕλληνας] the people of Byzantium and Perinthus, and other Greek colonies on the Thracian coast.

— *τρεφόμενον ἐλάνθανεν αὐτῷ*] '*Was secretly maintained for him.*' Λανθάνω, with a partic., may be Englished by taking the partic. as a verb, and the verb as an adverb. Another mode of expression (more like our own idiom) was also in use, with nearly the same meaning. viz. *ἐτρέφετο λανθάνον*. By preserving however *λανθάνειν* for the principal verb, more prominence is given to the notion of secrecy.

ξένους καὶ τριῶν μηνῶν μισθόν, ὡς οὕτως περιγενόμενος ἂν τῶν ἀντιστασιωτῶν. Ὁ δὲ Κῦρος δίδωσιν αὐτῷ εἰς τετρακισχιλίους καὶ ἓξ μηνῶν μισθόν· καὶ δεῖται αὐτοῦ μὴ πρόσθεν καταλῦσαι πρὸς τοὺς ἀντιστασιώτας πρὶν ἂν αὐτῷ συμβουλεύσηται. Οὕτω δὲ αὖ τὸ ἐν Θετταλίᾳ ἐλάνθανεν αὐτῷ τρεφόμενον στράτευμα. 11. Πρόξενον δὲ τὸν Βοιώτιον, ξένον ὄντα αὐτῷ, ἐκέλευσε λαβόντα ἄνδρας ὅτι πλείστους παραγενέσθαι, ὡς ἐς Πεισίδας βουλόμενος στρατεύεσθαι, ὡς πράγματα παρεχόντων Πεισιδῶν τῇ ἑαυτοῦ χώρᾳ. Σοφαίνετον δὲ τὸν Στυμφάλιον καὶ Σωκράτην τὸν Ἀχαιόν, ξένους ὄντας καὶ τούτους, ἐκέλευσεν ἄνδρας λαβόντας ἐλθεῖν ὅτι πλείστους, ὡς πολεμήσων Τισσαφέρνει σὺν τοῖς φυγάσι τῶν Μιλησίων. Καὶ ἐποίουν οὕτως οὗτοι.

10. *ξένος . . . ξένους*] See § 11. — *εἰς δισχιλ.*] 'Asks for mercenaries *to the number of* 2,000.' So Lat. *ad*; 'Frequentes fuimus ad ducentos.' Cic. Ep. ad Q. ii. 2.

— *ὡς οὕτως περιγ.*] *On the plea that he might thus overcome*, &c. Ἂν gives to partic. and infin. in each tense the same force that it would give to the optat. of that tense, viz. that of a *conditional* or *qualified* future. The condition is here implied in *οὕτως*, *in that case; then*, i. e. *if* Cyrus would help him. Cf. iii. 6; V. ii. 8; Arn. G. P. 86.

— *καταλῦσαι*] 'Intell. *τὸν πόλεμον*, *componere bellum*. Eodem modo *καταλύειν* non addito *τὸν πόλεμον*, Thuc. v. 23.' K. For the force of *κατα* see iii. 2, & x. 19.

Πρὶν . . . ἂν συμβουλ.] Here in *oblique* narration we should expect the *optat.* (as inf. ii. 2; VII. vii. 57) instead of the subj: On this transition from the *optat.* of *indirect* to the moods of *direct* narration, see notes at iii. 14, & 20.—For Πρὶν followed by subj. or opt. (i. e. when a negative or prohibition precedes,) see Jelf, 848.

11. *ξένον*] A 'guest-friend,' or simply, *a foreign friend* or *retainer*. Ξένος means (1) one who is on terms of mutual hospitality with another, the connection having a religious obligation, (and was often hereditary.) Cf. inf. III. ii. 4; and Virg. Æn. I. 731. But (2), the notion of *interchange* of hospitality being dropped, *ξένος* means simply one who resides abroad, whether in the character of *friend*, *stranger*, *refugee*, or *mercenary*, as sup. 10, *ξένους*.

— Πεισίδας] Mountaineers of M. Taurus, on the confines of Phrygia and Pamphilia. They are mentioned (III. ii. 23,) as giving constant trouble to the satraps by their marauding incursions into the plains.

CAPUT II.

1. Ἐπεὶ δ' ἐδόκει αὐτῷ ἤδη πορεύεσθαι ἄνω, τὴν μὲν πρόφασιν ἐποιεῖτο ὡς Πεισίδας βουλόμενος ἐκβαλεῖν παντάπασιν ἐκ τῆς χώρας· καὶ ἀθροίζει ὡς ἐπὶ τούτους τό τε βαρβαρικὸν καὶ τὸ Ἑλληνικὸν ἐνταῦθα στράτευμα· καὶ παραγγέλλει τῷ τε Κλεάρχῳ λαβόντι ἥκειν ὅσον ἦν αὐτῷ στράτευμα· καὶ τῷ Ἀριστίππῳ συναλλαγέντι πρὸς τοὺς οἴκοι ἀποπέμψαι πρὸς ἑαυτὸν ὃ εἶχε στράτευμα· καὶ Ξενίᾳ τῷ Ἀρκάδι, ὃς αὐτῷ προεστήκει τοῦ ἐν ταῖς πόλεσι ξενικοῦ, ἥκειν παραγγέλλει λαβοντα τοὺς ἄνδρας, πλὴν ὁπόσοι ἱκανοὶ ἦσαν τὰς ἀκροπόλεις φυλάττειν. 2. Ἐκάλεσε δὲ καὶ τοὺς Μίλητον πολιορκοῦντας, καὶ τοὺς φυγάδας ἐκέλευσε σὺν αὐτῷ στρατεύεσθαι, ὑποσχομενος αὐτοῖς, εἰ καλῶς καταπράξειεν ἐφ' ἃ ἐστρατεύετο, μὴ πρόσθεν παύσασθαι πρὶν αὐτοὺς καταγάγοι[a] οἴκαδε. Οἱ δὲ ἡδέως

(a) i. 7.

1. ἐδόκει] scil. καλόν; *placebat.* — τὴν μὲν πρόφ. *He formed his pretext, as if* . . . μὲν is due to a clause omitted, τὸ ἀληθὲς δέ, ἐπὶ βασιλέα ὁ στόλος ἦν. K.

— καὶ ἀθρ. . . ἐνταῦθα] If the text be correct, ἐνταῦθα seems to have the force of ἐνταυθοῖ, *thitherwards*, (as inf. x. 13, q. v.) and follows ἀθροίζει. 'He musters *towards that point*,' i. e. Pisidia; the forces in Ionia joining him at Sardis, the more northern at Colossæ and Celænæ.

— Ξενίᾳ. . . παραγ. . . ἥκειν λαβόντα] Sends word to Xenias, that (he) having taken . . should come, i. e. *instructs Xen. to take . . . and come.* We had above ἥκειν λαβόντι. It is however Xenophon's more usual construction to put the partic. or adject. in agreement with the (suppressed) subject (αὐτὸν) of the infin., rather than with the oblique case preceding. Cf. iii. 5; III. ii. 1, and ii. 36; so also with the *gen.* VI. vi. 33; Cf. Matt. 535, obs.; Jelf, 674, obs.; see προσήκει, III. ii. 11, (*i*).

— τοῦ ξενικ.] i. e. στρατεύματος. . . . ὃς αὐτῷ πρ. 'Who was set over for him'—*whom he had in command of*. . .

2. Παύσασθαι.] For the *Aor.* instead of *Fut.* after 'promise,' see Arn. G. P. 281, c.: Jelf, 405, 2: Cf. II. iii. 20.

— παρῆσαν εἰς Σάρδεις] Cf. VII. iv. 6. *Arrived at S.* παρεῖναι (*to be present*) is followed by εἰς when the idea of previous motion is implied in the sentence: as in Latin, *adesse in Senatum.* Cf. Jelf, 646.

ἐπείθοντο· ἐπίστευον γὰρ αὐτῷ· καὶ λαβόντες τὰ ὅπλα παρῆσαν εἰς Σάρδεις. 3. Ξενίας μὲν δὴ τοὺς ἐκ τῶν πόλεων λαβὼν παρεγένετο εἰς Σάρδεις ὁπλίτας εἰς τετρακισχιλίους. Πρόξενος δὲ παρῆν ἔχων ὁπλίτας μὲν εἰς πεντακοσίους καὶ χιλίους, γυμνῆτας δὲ πεντακοσίους· Σοφαίνετος δὲ ὁ Στυμφάλιος ὁπλίτας ἔχων χιλίους. Σωκράτης δὲ ὁ Ἀχαιὸς ὁπλίτας ἔχων ὡς πεντακοσίους· Πασίων δὲ ὁ Μεγαρεὺς εἰς ἑπτακοσίους ἔχων ἄνδρας παρεγένετο· ἦν δὲ καὶ οὗτος καὶ ὁ Σωκράτης τῶν ἀμφὶ Μίλητον στρατευομένων. 4. Οὗτοι μὲν εἰς Σάρδεις αὐτῷ ἀφίκοντο. Τισσαφέρνης δέ, κατανοήσας ταῦτα καὶ μείζονα ἡγησάμενος εἶναι ἢ ὡς ἐπὶ Πεισίδας τὴν παρασκευήν, πορεύεται ὡς βασιλέα ᾗ ἐδύνατο τάχιστα ἱππέας ἔχων ὡς πεντακοσίους. 5. Καὶ βασιλεὺς μὲν δή, ἐπεὶ ἤκουσε παρὰ Τισσαφέρνους τὸν Κύρου στόλον, ἀντιπαρεσκευάζετο.

Κῦρος δὲ ἔχων οὓς εἴρηκα ὡρμᾶτο ἀπὸ Σάρδεων· καὶ ἐξελαύνει διὰ τῆς Λυδίας σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας εἴκοσι καὶ δύο, ἐπὶ τὸν Μαίανδρον ποταμόν. Τούτου τὸ εὖρος δύο πλέθρα· γέφυρα δὲ ἐπῆν ἐπεζευγ-

3. τοὺς ἐκ τῶν π.] i. e. τοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν ἐκ τῶν π. λαβών.' K. See note on οἱ ἐκ τῆς ἀγορᾶς. ii. 18.

— εἰς ἑπτ. . . ἄνδρας] i. e. ὁπλίτας, as sup. § 1, Xenias' 4000 Hoplites are called ἄνδρας. B.

— ἦν τῶν. . . στρατ.] '*Belonged to the party besieging* . . ' The genitive put partitivè: cf. Jelf, 533, 1; Matt. 355.

4. μείζονα . . . ἢ ὡς] ὡς = ὥστε (εἶναι); cf. III. iii. 7. Comparatives followed by ἢ ὡς (or ὥστε) with infin. have the signif. of "*too much.*" *Having deemed the armament too great to be against*. .

5. Σταθμούς] *Stages*. Σταθμοὶ were originally stations on the road, where the Persian King rested when travelling (Herod. V. 52). Hence, by metonymy, a *day's march* varying in length according to the nature of the road, but averaging 5 parasangs or leagues. The parasang (=30 stadia, inf. II. ii. 6,) has been variously estimated at between 3 and 4 statute miles. 5469 yds. ($3\frac{1}{10}$ stat. or $2\frac{7}{10}$ geogr. miles) is the estimate which most nearly accords with modern investigation. Cf. Ainsw. Pref. xii.; cf. Dict. Ant. p. 594, a. A stadium = 202 yds. $=\frac{1}{10}$ geogr. mile nearly; plethrum = 101 feet, being $\frac{1}{6}$ of a stadium.

— ἐπεζευγμένη] *constructed*

μένη πλοίοις ἑπτά. 6. Τοῦτον διαβὰς ἐξελαύνει διὰ Φρυγίας σταθμὸν ἕνα παρασάγγας ὀκτὼ εἰς Κολοσσάς, πόλιν οἰκουμένην, εὐδαίμονα καὶ μεγάλην. Ἐνταῦθ' ἔμεινεν ἡμέρας ἑπτά· καὶ ἧκε Μένων ὁ Θετταλὸς ὁπλίτας ἔχων χιλίους καὶ πελτάστας πεντακοσίους, Δόλοπας καὶ Αἰνιᾶνας καὶ Ὀλυνθίους. 7. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας εἴκοσιν εἰς Κελαινάς, τῆς Φρυγίας πόλιν οἰκουμένην, μεγάλην καὶ εὐδαίμονα. Ἐνταῦθα Κύρῳ βασίλεια ἦν καὶ παράδεισος μέγας, ἀγρίων θηρίων πλήρης, ἃ ἐκεῖνος ἐθήρευεν ἀπὸ ἵππου ὁπότε γυμνάσαι βούλοιτο ἑαυτόν τε καὶ τοὺς ἵππους. Διὰ μέσου δὲ τοῦ παραδείσου ῥεῖ ὁ Μαίανδρος ποταμός· αἱ δὲ πηγαὶ αὐτοῦ εἰσὶν ἐκ τῶν βασιλείων· ῥεῖ δὲ καὶ διὰ τῆς Κελαινῶν πόλεως. 8. Ἔστι δὲ καὶ μεγάλου βασιλέως βασίλεια ἐν Κελαιναῖς ἐρυμνὰ ἐπὶ ταῖς πηγαῖς τοῦ Μαρσύου ποταμοῦ, ὑπὸ τῇ ἀκροπόλει· ῥεῖ δὲ καὶ οὗτος διὰ τῆς πόλεως καὶ ἐμβάλλει εἰς τὸν Μαίανδρον· τοῦ δὲ Μαρσύου τὸ εὖρός ἐστιν εἴκοσι καὶ πέντε ποδῶν. Ἐνταῦθα λέγεται Ἀπόλλων ἐκδεῖραι Μαρσύαν, νικήσας ἐρίζοντά οἱ περὶ σοφίας, καὶ τὸ δέρμα κρεμάσαι ἐν τῷ ἄντρῳ ὅθεν αἱ πηγαί· διὰ δὲ τοῦτο ὁ ποταμὸς λέγεται Μαρσύας. 9. Ἐνταῦθα Ξέρξης, ὅτε ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἡττηθεὶς τῇ μάχῃ ἀπεχώρει, λέγεται οἰκοδομῆσαι ταῦτά τε τὰ βασίλεια καὶ τὴν Κελαινῶν ἀκρόπολιν. Ἐνταῦθα ἔμεινε Κῦρος ἡμέρας τριάκοντα· καὶ ἧκε Κλέαρχος ὁ Λακεδαιμόνιος φυγάς, ἔχων ὁπλίτας

with. 'This style of bridge is still common in these countries.'—Ainsw.

6. ἧκε] *Came*, has here, and II. iii. 17, the force of an aor. Dist. v. 12.

7. ἀπὸ ἵππου] *On horse-back.* Comp. '*ex* equo pugnare,' (Livy, I. 12), '*ex* cathedra loqui,' &c.

8. ἐμβάλλει] Intrans.—(or reflexive, ἑαυτὸν being understood)—as in English, ***shoots into;*** i. e. discharges itself.

— σοφίας] 'In (musical) skill.' 'σοφία a Pindaro et antiquissimis poetis *ars omnis* dicitur, et σοφισταὶ artifices, poetæ, musici,' &c.—S.

χιλίους καὶ πελταστὰς Θρᾷκας ὀκτακοσίους καὶ τοξότας Κρῆτας διακοσίους. Ἅμα δὲ καὶ Σωσίας παρῆν ὁ Συρακούσιος ἔχων ὁπλίτας τριακοσίους, καὶ [Σοφαίνετος] ὁ Ἀρκὰς ἔχων ὁπλίτας χιλίους. Καὶ ἐνταῦθα Κῦρος ἐξέτασιν καὶ ἀριθμὸν τῶν Ἑλλήνων ἐποίησεν ἐν τῷ παραδείσῳ, καὶ ἐγένοντο οἱ σύμπαντες, ὁπλῖται μὲν μύριοι καὶ χίλιοι, πελτασταὶ δὲ ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους.

10. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέκα εἰς Πέλτας, πόλιν οἰκουμένην. Ἐνταῦθ' ἔμεινεν ἡμέρας τρεῖς· ἐν αἷς Ξενίας ὁ Ἀρκὰς τὰ Λύκαια ἔθυσε καὶ ἀγῶνα ἔθηκε· τὰ δὲ ἆθλα ἦσαν στλεγγίδες χρυσαῖ· ἐθεώρει δὲ τὸν ἀγῶνα καὶ Κῦρος. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας δώδεκα ἐς Κεραμῶν ἀγοράν, πόλιν οἰκουμένην, ἐσχάτην πρὸς τῇ Μυσίᾳ χώρᾳ.

9. Σοφαίνετος ὁ Ἀρκάς . . .] was mentioned before, § 3. 'Legendum videtur Κλεάνωρ,' K. But Cleanor was only appointed general after the massacre (III. i. 47), in the room of *Agias*, whose name should be included here in the list of generals. Possibly the original reading was Ἀγίας ὁ Ἀρκάς,—which being easily corrupted by the copyists into Ἀρκὰς ὁ Ἀρκάς, Ἀγίας thus came to be excluded, and Σοφαίνετος (also an Arcadian) carelessly substituted.

— ὁπλῖται μέν] The Greek infantry consisted of—1. ὁπλῖται, the heavy armed, so called from ὅπλον, a large metal-plated shield, which with the cuirass (θώραξ), and pike (δόρυ), formed their distinctive armour. They are called ἀσπίς, inf. vii. 10, for the same reason. 2. γυμνῆται, ψιλοί, light troops wearing no defensive armour, and hence called ἄνοπλοι, inf. II. iii. 3, and Herod. (IX. 62, 63), archers, slingers, &c. 3. πελτασταί, an intermediate class. They wore light defensive armour, corslets and *leathern bucklers* (πέλτας). Those here mentioned were levies from Thrace and Thessaly; but a few years later Peltasts became a regular constituent of a Greek army, (Corn. Nep. Iphicr. I.), and their name a general one for light infantry; here it includes γυμνῆτας and τοξότας.

10. Λύκαια] An Arcadian festival in honour of Lycæan Jove, in mode of celebration resembling the Roman Lupercalia, also called Λύκαια. Plut. Cæs. 61.

— στλεγγίδες] Properly 'Flesh-scrapers,' to remove oil and dirt after bathing or wrestling. Hence a *chaplet* of that shape, worn by State-Envoys at festivals, and proposed (as here) for a prize.—Sch. and Boeckh.

11. *Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας τριάκοντα εἰς Καΰστρου* [b] *πεδίον, πόλιν οἰκουμένην. Ἐνταῦθ᾽ ἔμεινεν ἡμέρας πέντε· καὶ τοῖς στρατιώταις ὠφείλετο μισθὸς πλέον ἢ τριῶν μηνῶν· καὶ πολλάκις ἰόντες ἐπὶ τὰς θύρας ἀπῄτουν. Ὁ δὲ ἐλπίδας λέγων διῆγε, καὶ δῆλος ἦν ἀνιώμενος· οὐ γὰρ ἦν πρὸς τοῦ Κύρου τρόπου ἔχοντα μὴ ἀποδιδόναι.*

12. *Ἐνταῦθα ἀφικνεῖται Ἐπύαξα ἡ Συεννέσιος γυνὴ τοῦ Κιλίκων βασιλέως παρὰ Κῦρον· καὶ ἐλέγετο Κύρῳ δοῦναι χρήματα πολλά. Τῇ δ᾽ οὖν στρατιᾷ τότε ἀπέδωκε Κῦρος μισθὸν τεττάρων μηνῶν. Εἶχε δὲ ἡ Κίλισσα καὶ φυλακὴν περὶ αὐτὴν Κίλικας καὶ Ἀσπενδίους· ἐλέγετο δὲ καὶ συγγενέσθαι Κῦρον τῇ Κιλίσσῃ.* 13. *Ἐντεῦθεν δ᾽ ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέκα εἰς Θύμβριον πόλιν οἰκουμένην. Ἐνταῦθα ἦν παρὰ τὴν ὁδὸν κρήνη ἡ Μίδου καλουμένη, τοῦ Φρυγῶν βασιλέως· ἐφ᾽ ᾗ λέγεται Μίδας τὸν Σάτυρον θηρεῦσαι, οἴνῳ κεράσας αὐτήν.* 14. *Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέκα εἰς Τυριαῖον, πόλιν οἰκουμένην· ἐνταῦθα ἔμεινεν ἡμέρας τρεῖς. Καὶ λέγεται δεηθῆναι ἡ Κίλισσα Κύρου, ἐπιδεῖξαι τὸ στράτευμα αὐτῇ· βουλόμενος οὖν ἐπιδεῖξαι ἐξέτασιν ποιεῖται ἐν τῷ πεδίῳ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων.*

(b) Cf. VII. viii. 7.

11. Καΰστρου πεδίον].. 'πεδίον de urbibus dictum illustrat Buttm. ad Soph. Phil. 69.' K.

— πλέον] Adverbial accus. In Attic Greek πλείων, μείων, &c. seldom agree with their substantives in gend., numb. and case Cf. V. vi. 9, and Jelf, 780, 1.

— διῆγε λέγων] *He continued giving hopes.* 'διάγειν ut διατελεῖν. Matt. 553, 1;' P. (S. supplies αὐτοὺς, and translates 'hinhalten,' *to put off, amuse.*)

— δῆλος ἦν ἀνιώμενος] *Was evidently annoyed.* Arn. G. P. 239.

— πρὸς τοῦ K. τρόπου] '*It was not Cyrus' way.*' Cf. Memor. II. iii. 15.

12. τῇ δ᾽ οὖν] 'And certainly' .. or 'at all events.'.. Cf. II. iv. 6; Jelf. 737, 2. 'οὖν hic est *utcunque se res habet*; Cf. Soph. Antig. 764.' K.

13. παρὰ τ. ὁδὸν] '(flowing) *by the road side.*' For the accus. see iii. 7, n.; vii. 15.

— τὸν Σάτυρ] *The Satyr* Silenus. Heyne. Virg. Buc. vi. Argum.

15. Ἐκέλευσε δὲ τοὺς Ἕλληνας, ὡς νόμος αὐτοῖς εἰς μάχην, οὕτω ταχθῆναι καὶ στῆναι, συντάξαι δὲ ἕκαστον τοὺς ἑαυτοῦ. Ἐτάχθησαν οὖν ἐπὶ τεττάρων· εἶχε δὲ τὸ μὲν δεξιὸν Μένων καὶ οἱ σὺν αὐτῷ· τὸ δὲ εὐώνυμον Κλέαρχος καὶ οἱ ἐξ ἐκείνου· τὸ δὲ μέσον οἱ ἄλλοι στρατηγοί. 16. Ἐθεώρει οὖν ὁ Κῦρος πρῶτον μὲν τοὺς βαρβάρους· οἱ δὲ παρήλαυνον τεταγμένοι κατ' ἴλας καὶ κατὰ τάξεις· εἶτα δὲ τοὺς Ἕλληνας, παρελαύνων ἐφ' ἅρματος καὶ ἡ Κίλισσα ἐφ' ἁρμαμάξης. Εἶχον δὲ πάντες κράνη χαλκᾶ καὶ χιτῶνας φοινικοῦς καὶ κνημῖδας, καὶ τὰς ἀσπίδας ἐκκεκαλυμμένας. 17. Ἐπειδὴ δὲ πάντας παρήλασε, στήσας τὸ ἅρμα πρὸ τῆς φάλαγγος, πέμψας Πίγρητα τὸν ἑρμηνέα παρὰ τοὺς στρατηγοὺς τῶν Ἑλλήνων ἐκέλευσε προβαλέσθαι τὰ ὅπλα καὶ

15. *εἰς μάχην*] Scil. *τάττεσθαι*; *ταχθῆναι* has the reflexive meaning of the middle voice, *to draw up*, (se instruere, P.)

— *ἕκαστον*] *στρατηγόν*.

— *ἐπὶ τεττάρων*.] *Four deep*. Cf. IV. viii. 11, and note VII. i. 23.

— *οἱ ἐξ ἐκείνου*] 'Quis credat hanc præpositionem (*ἐξ*) a librariis profectam esse?' B. 'Ἐξ and *ἀπὸ* with gen. frequently denote '*belonging to*,' 'for whatsoever *exists in* a place presents itself to our eyes or mind *from* that place.' Arn. Thuc. II. 41, (see ibid. I. 64, p. 87): Cf. inf. V. vii. 15, '*οἱ ἐκ τοῦ πλοίου*,' *the men belonging to* the ship. Compare the analogous use of *ab* in Latin—'Pastor *ab* Amphryso.' 'Stare *a* me'—'*a* parte Catuli bene pugnatum est.'

16. *κατ' ἴλας*] *turmatim*, de equitibus; *κατὰ τάξεις*, *centuriatim*, de peditibus. S.

— *πάντες*] must mean *οἱ ὁπλῖται*, who alone carried *ἀσπίδας*. The light-armed Thracians, &c. are probably classed with the barbaric force, as they are inf. (viii. 5) when drawn up (as here) in battle array.

— *χιτῶν. . . φοινικ.*] The crimson tunic was the general war costume of the Greeks, borrowed from the Spartans. De Rep. Lac. xi. 3.

— *ἐκκεκαλυμμ.*] When not in use, their shields were protected by covers (*σάγματα*); see Aristoph. Acharn. 574, *τίς Γοργόν' ἐξήγειρεν ἐκ τοῦ σάγματος*; Z.

17. *προβαλέσθαι*] *To throw forward*, as ready for action. Dist. *μεταβαλλ.* VI. v. 16.

— *ἐσάλπιγξε*] scil. *ὁ σαλπιγκτής*.

— *ἐκ τούτου*] 'deinde.'

— *προϊόντων*] Sc. *αὐτῶν*, as infra, vi. 1; the absence of the pron. in gen. absol. is common, when there is no doubt about the subject of the partic.

— *τάς σκηνάς*] *Their tents*. 'Intellige Græcorum.' K.

ἐπιχωρῆσαι ὅλην τὴν φάλαγγα. Οἱ δὲ ταῦτα προεῖπον τοῖς στρατιώταις· καὶ ἐπεὶ ἐσάλπιγξε, προβαλλόμενοι τὰ ὅπλα ἐπῄεσαν. Ἐκ δὲ τούτου θᾶσσον προϊόντων σὺν κραυγῇ, ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου δρόμος ἐγένετο τοῖς στρατιώταις ἐπὶ τὰς σκηνάς. 18. Τῶν δὲ βαρβάρων φόβος πολὺς καὶ ἄλλοις, καὶ ἥ τε Κίλισσα ἔφυγεν ἐκ τῆς ἁρμαμάξης καὶ οἱ ἐκ τῆς ἀγορᾶς καταλιπόντες τὰ ὤνια ἔφυγον· οἱ δὲ Ἕλληνες σὺν γέλωτι ἐπὶ τὰς σκηνὰς ἦλθον. Ἡ δὲ Κίλισσα ἰδοῦσα τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν τάξιν τοῦ στρατεύματος ἐθαύμασε. Κῦρος δὲ ἥσθη [c] τὸν ἐκ [d] τῶν Ἑλλήνων εἰς τοὺς βαρβάρους φόβον ἰδών.

19. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας εἴκοσιν εἰς Ἰκόνιον, τῆς Φρυγίας πόλιν ἐσχάτην. Ἐνταῦθα ἔμεινε τρεῖς ἡμέρας. Ἐντεῦθεν διελαύνει διὰ τῆς Λυκαονίας σταθμοὺς πέντε παρασάγγας τριάκοντα. Ταύτην τὴν χώραν ἐπέτρεψε διαρπάσαι τοῖς Ἕλλησιν ὡς πολεμίαν οὖσαν. 20. Ἐντεῦθεν Κῦρος τὴν Κίλισσαν εἰς τὴν Κιλικίαν ἀποπέμπει τὴν ταχίστην ὁδόν· καὶ συνέπεμψεν αὐτῇ στρατιώτας οὓς Μένων εἶχε καὶ αὐτὸν Μένωνα· Κῦρος δὲ μετὰ τῶν ἄλλων ἐξελαύνει διὰ Καππαδοκίας σταθμοὺς τέτταρας παρασάγγας εἴκοσι καὶ

(c) II. iii. 22. (d) VII. ii. 37, and inf. ix. 1, n.

18. After φόβος supply ἦν.

— καὶ ἥ τε Κ.]—'propriè dicendum erat τοῖς τε ἄλλοις, καὶ τῇ Κιλίσσῃ, ἣ ἔφυγεν.' K.

— οἱ ἐκ τῆς ἀγορᾶς] (Cf. sup. 15, n.) The 'market people,' suttlers, &c. This use of ἐκ is especially common, when a verb follows expressing 'motion from,' and exercising a kind of influence upon the foregoing preposition.

19. Ἰκόνιον, τ. Φρυγίας] Pliny places Iconium in Lycaonia. V. 25. He calls it 'Urbs celeberrima,' and it is still (under the modern name of *Koniah*) a place of considerable celebrity, being the capital of an extensive Pashalik. Here Paul and Barnabas preached the gospel (A.D. 45) to 'a *great multitude*, both of Jews and Greeks who believed.' Acts xiv. 1.

— ὡς πολεμίαν] Like Pisidia, Lycaonia maintained its independence of the Persian King. Inf. II. iii. 23.

20. τὴν τ. ὁδόν] For this accus. *v.* III. i. 8.

πεντε πρὸς Δάναν, πόλιν οἰκουμένην, μεγάλην καὶ εὐδαίμονα. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς· ἐν ᾧ Κῦρος ἀπέκτεινεν ἄνδρα Πέρσην Μεγαφέρνην, φοινικιστὴν βασίλειον, καὶ ἕτερόν τινα τῶν ὑπάρχων δυνάστην, αἰτιασάμενος ἐπιβουλεύειν αὐτῷ. 21. Ἐντεῦθεν ἐπειρῶντο εἰςβάλλειν εἰς τὴν Κιλικίαν· ἡ δὲ εἰςβολὴ ἦν ὁδὸς ἁμαξιτὸς ὀρθία ἰσχυρῶς καὶ ἀμήχανος εἰςελθεῖν στρατεύματι, εἴ τις ἐκώλυεν. Ἐλέγετο δὲ καὶ Συέννεσις εἶναι ἐπὶ τῶν ἄκρων φυλάττων τὴν εἰςβολήν· διὸ ἔμεινεν ἡμέραν ἐν τῷ πεδίῳ. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἧκεν ἄγγελος λέγων ὅτι λελοιπὼς εἴη Συέννεσις τὰ ἄκρα, ἐπεὶ ᾔσθετο τό τε Μένωνος στράτευμα ὅτι ἤδη ἐν Κιλικίᾳ ἦν εἴσω τῶν ὀρέων, καὶ ὅτι τριήρεις ἤκουε περιπλεούσας ἀπ' Ἰωνίας εἰς Κιλικίαν Ταμὼν[e] ἔχοντα τὰς

(e) I. iv. 2.

— Δάνα (Kíz 'Hisár) was the best position for watching or approaching the Cilician gates, the pass through Mount Taurus into Cilicia, and thence into Syria. (Strabo, XII. 2.) In this case Syennesis had secured the heights, and Cyrus waits at Dana to see the effects of Menon's diversion, and doubtless also, of Epyaxa's influence with her husband. Ains. p. 44.

— ἐν ᾧ] scil. χρόνῳ.

— φοινικιστὴν βασ.] *A wearer of the Royal purple.* 'Latinè *purpuratus*, a Persian of the highest rank;' those of the *second* order were called παραλουργεῖς, from having only facings of purple on their robes. L. & Sc.

21. εἰςβολή] *The Cilician gates;* the *Tauri pylas* of Cicero. (Ad Att. V. xx. 1.)

— ᾔσθετο τὸ . . . στράτευμα ὅτι] *He had learnt respecting* Menon's army, *that it was,* &c. τὸ στρατ. is the 'accusativus *de quo*.' (See Tate, Theatre of the Greeks, Syntax, p. 442.) 'In this construction the unity of the two clauses is visibly signified, and the subject of the principal clause is brought prominently forward.' Jelf. 898, 2. It occurs (though rarely) in Latin, 'Scin' me, in quibus sim gaudiis.' Ter. Eun. V. ix. 5.

— τριήρεις ἤκουε, &c.] 'Construe ἤκουε Ταμὼν ἔχοντα τριήρεις τὰς Λ. καὶ αὐ. Κύρ. περιπλεούσας.' K. Apparently two distinct clauses are blended in one, ἤκουε τριήρεις περιπλ. . . and ἤκουε Ταμὼν ἔχ. —of which the first is the important one, and may be so represented by translating Ταμὼν ἐχ. as if it were an absolute case, *under command of* Tamos. For the participial construction (ἤκουε . . . περιπλεούσας, *he heard that,* &c.) cf. iii. 10, and sup. i. 7.

Λακεδαιμονίων καὶ αὐτοῦ Κύρου. 22. Κῦρος δ' οὖν ἀνέβη ἐπὶ τὰ ὄρη, οὐδενὸς κωλύοντος, καὶ εἶδε τὰς σκηνὰς οὗ οἱ Κίλικες ἐφύλαττον. Ἐντεῦθεν δὲ κατέβαινεν εἰς πεδίον μέγα καὶ καλόν, ἐπίῤῥυτον, καὶ δένδρων παντοδαπῶν σύμπλεων καὶ ἀμπέλων· πολὺ δὲ καὶ σήσαμον καὶ μελίνην καὶ κέγχρον καὶ πυροὺς καὶ κριθὰς φέρει. Ὄρος δ' αὐτὸ περιέχει ὀχυρὸν καὶ ὑψηλὸν πάντῃ ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν.

23. Καταβὰς δὲ διὰ τούτου τοῦ πεδίου ἤλασε σταθμοὺς τέτταρας παρασάγγας πέντε καὶ εἴκοσιν εἰς Ταρσούς, τῆς Κιλικίας πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα. Ἐνταῦθα ἦσαν [f] τὰ Συεννέσιος βασίλεια τοῦ Κιλίκων βασιλέως· διὰ μέσης δὲ τῆς πόλεως ῥεῖ ποταμός, Κύδνος ὄνομα, εὖρος δύο πλέθρων. 24. Ταύτην τὴν πόλιν ἐξέλιπον οἱ ἐνοικοῦντες μετὰ Συεννέσιος εἰς χωρίον ὀχυρὸν ἐπὶ τὰ ὄρη, πλὴν οἱ τὰ καπηλεῖα ἔχοντες· ἔμειναν δὲ καὶ οἱ παρὰ [g] τὴν θάλατταν οἰκοῦντες ἐν Σόλοις καὶ ἐν Ἰσσοῖς. 25. Ἐπύαξα δὲ ἡ Συεννέσιος γυνὴ προτέρα Κύρου πέντε ἡμέραις εἰς Ταρσοὺς ἀφίκετο· ἐν δὲ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ὀρῶν τῶν εἰς τὸ πεδίον δύο λόχοι τοῦ Μένωνος στρατεύματος ἀπώλοντο· οἱ μὲν ἔφασαν

(f) vii. 20. (g) iii. 7.

22. ἐφυλαττ.] '*Had been guarding.*' K. See his note on ἦσαν, i. 6. — εἰς πεδίον] extending from Soli to Issus. Strab. XIV. 5. — μελίν. κ. κέγχ.] *Panic* and *Millet.*

23. σταθμοὺς τέτταρας] Reckoning from Dana. 'The march on the plain occupies only one day.' Ains. p. 46. ἦσαν for ἦν, see inf. vii. 20.

24. ἐξέλιπον &c.] = ἐκλιπόντες ἔφυγον ἐπὶ τὰ ὄρη εἰς χ. ο. K. Cf. Herod. VI. 100. — πλὴν οἱ . . .] πλὴν is here used as a conjunction (πλὴν εἰ), — οὐκ ἐξέλιπον being understood, '*except that,*' or '*only* those who had stalls (did not flee).' Cf. VII. iii. 2, and inf. viii. 20.

25. Ταρσούς] now *Tersoos*, the 'Tarshish' of O. T. Scripture, and birth-place of St. Paul. It is said to have been an Assyrian colony, built (along with Anchiale) in one day, by Sardanapalus. Strabo, xiv. 5. Strabo himself makes it an Argive colony founded by Triptolemus. As a seat of learning it rivalled Athens and Alexandria.

ἁρπάζοντάς τι κατακοπῆναι ὑπὸ τῶν Κιλίκων, οἱ δὲ ὑπολειφθέντας, καὶ οὐ δυναμένους εὑρεῖν τὸ ἄλλο στράτευμα οὐδὲ τὰς ὁδούς, εἶτα πλανωμένους ἀπολέσθαι· ἦσαν δ' οὖν οὗτοι ἑκατὸν ὁπλῖται. 26. Οἱ δ' ἄλλοι ἐπειδὴ ἧκον, τήν τε πόλιν τοὺς Ταρσοὺς διήρπασαν, διὰ τὸν ὄλεθρον τῶν συστρατιωτῶν ὀργιζόμενοι, καὶ τὰ βασίλεια τὰ ἐν αὐτῇ· Κῦρος δὲ ἐπεὶ εἰσήλασεν εἰς τὴν πόλιν, μετεπέμπετο τὸν Συέννεσιν πρὸς ἑαυτόν· ὁ δ' οὔτε πρότερον οὐδενί πω κρείττονι ἑαυτοῦ εἰς χεῖρας ἐλθεῖν ἔφη, οὔτε τότε Κύρῳ ἰέναι ἤθελε, πρὶν ἡ γυνὴ αὐτὸν ἔπεισε καὶ πίστεις ἔλαβε. 27. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπεὶ συνεγένοντο ἀλλήλοις, Συέννεσις μὲν ἔδωκε Κύρῳ χρήματα πολλὰ εἰς τὴν στρατιάν, Κῦρος δ' ἐκείνῳ δῶρα ἃ νομίζεται παρὰ βασιλεῖ τίμια,[1] ἵππον χρυσοχάλινον καὶ στρεπτὸν χρυσοῦν καὶ ψέλλια καὶ ἀκινάκην χρυσοῦν καὶ στολὴν Περσικήν. καὶ τὴν χώραν μηκέτι ἀφαρπάζεσθαι, τὰ δὲ ἡρπασμένα ἀνδράποδα, ἤν που ἐντυγχάνωσιν, ἀπολαμβάνειν.

(i) viii. 29.

26. ὁ δ' οὔτε πρ.—ἔφη, οὔτε—ἤθελε] *Et negavit* se priùs venisse . . . *et tum noluit,* &c. Repeat εἰς χεῖρας after Κύρῳ.

— εἰς χεῖράς τινι ἐλθεῖν] *To fall into a man's hands or power.* (But more commonly *to fight hand to hand.* Cf. IV. vii. 15.)

— πρὶν with Indic. = 'donec tandem.' Elms. Med. 1142.

The policy of Syennesis with regard to the rival brothers, it would seem, was to remain neutral by helping both. He gives supplies to Cyrus; and information to Artaxerxes, sending one of his sons secretly to court with intelligence of Cyrus' movements. Diod. Sic. xiv. 20.

27. παρὰ βασιλεῖ] 'Which are considered honourable *at the king's court.*' These presents were such as the king alone gave. See Cyrop. VIII. ii. 8. Cyrus began to arrogate royal prerogatives, even in his father's life-time. When Governor of Maritime Asia, he put to death two of his cousins, for not observing in his presence an act of etiquette due only to the king. Hell. II. i. 8, &c.

— ἁρπαζ.] Pendet ab ἔδωκε. K. Cf. VI. vi. 19.

— ἤν που] means anywhere in Cyrus' army. Cf. iii. 14.

— που ἐντυγχ.] Scil. αὐτοῖς οἱ Κίλικες. K. B.

CAPUT III.

1. Ἐνταῦθ' ἔμεινεν ὁ Κῦρος καὶ ἡ στρατιὰ ἡμέρας εἴκοσιν· οἱ γὰρ στρατιῶται οὐκ ἔφασαν ἰέναι τοῦ πρόσω· ὑπώπτευον γὰρ ἤδη ἐπὶ βασιλέα ἰέναι· μισθωθῆναι δὲ οὐκ ἐπὶ τούτῳ ἔφασαν. Πρῶτος δὲ Κλέαρχος τοὺς αὑτοῦ στρατιώτας ἐβιάζετο ἰέναι· οἱ δ' αὐτόν τε ἔβαλλον καὶ τὰ ὑποζύγια τὰ ἐκείνου ἐπεὶ ἤρξατο προϊέναι. 2. Κλέαρχος δὲ τότε μὲν μικρὸν ἐξέφυγε τὸ μὴ καταπετρωθῆναι· ὕστερον δ' ἐπεὶ ἔγνω ὅτι οὐ δυνήσεται βιάσασθαι, συνήγαγεν ἐκκλησίαν τῶν αὑτοῦ στρατιωτῶν· καὶ πρῶτον μὲν ἐδάκρυε πολὺν χρόνον ἑστώς· οἱ δὲ ὁρῶντες ἐθαύμαζον καὶ ἐσιώπων· εἶτα δὲ ἔλεξε τοιάδε·

3. Ἄνδρες στρατιῶται, μὴ θαυμάζετε ὅτι χαλεπῶς

1. *οὐκ ἔφασαν ἰ.*] Not merely '*Said not* they should go,' but '*Refused* to go.' *οὐ φάναι*=negare, *refuse, deny:* so *οὐ κελεύειν, forbid; οὐκ ἐᾶν, hinder;* &c. On the *λιτότης* contained in these negative forms (less being actually said than is meant), see Jelf, 738; Obs. 3.

— *τοῦ πρόσω*] *τό πρόσω*=what is in front; the road forwards. Ἰέναι *τὸ πρ.* to go the road forwards. . . (*τι*) *τοῦ πρ.* to go *a part* of it, emphatic, as Anglicè, '*a bit further,*' '*any further.*'

— *ἐβιάζετο*] Imperf. expressing 'endeavour,' '*was for forcing.*'

2. *ἐξέφυγε τὸ μὴ κ.*] After verbs like 'prevent,' 'escape,' &c., which contain a negation, *i e.* imply the non-completion of the act expressed by the infin.—the infin. is preceded, generally, by *μή*. See Matt. 530, 3; Jelf, 749.

3. *χαλεπῶς φέρω*] is properly followed by an acc. as its direct object; sometimes, as here, it stands intrans. followed by a dat. *with* or *without ἐπί*. Cf. Jelf, 607.

— *τά τε ἄλλα . . . καί*]—*In all other respects . . and in particular*

— *κατεθέμην ἐμοί*—] *I did not* (*put-away,* or) *lay up for my own use. κατὰ* in compos. is here *intensive* (like *de* in deperire, devincere, &c.) giving a notion of *completeness* or *fixedness* to the simple verb. Τίθημι, I *put; κατατίθ.* I put-down *determinately* for a specific object,—*I put by.* Καταπετρωθῆναι (*sup.* 2,) to be stoned *to death; κατα-κεκόψ.* (v. 16,) cut *to pieces; κατα-πράξασθαι, accomplish,* &c. &c. From this *adverbial* force of *κατὰ* must be distinguished its use as a preposition (also in compos.) when followed by an object in the *gen., against* which it directs the action of the verb. See note II. vi. 23.—Again, in *καθηδυπαθ.* it gives

φέρω τοῖς παροῦσι πράγμασιν. Ἐμοὶ γὰρ Κῦρος ξένος ἐγένετο, καί με φεύγοντα ἐκ τῆς πατρίδος τά τε ἄλλα ἐτίμησε καὶ μυρίους ἔδωκε δαρεικούς· οὓς ἐγὼ λαβὼν οὐκ εἰς τὸ ἴδιον κατεθέμην ἐμοί, ἀλλ' οὐδὲ καθηδυπάθησα, ἀλλ' εἰς ὑμᾶς ἐδαπάνων. 4. Καὶ πρῶτον μὲν πρὸς τοὺς Θρᾷκας ἐπολέμησα, καὶ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἐτιμωρούμην μεθ' ὑμῶν, ἐκ τῆς Χεῤῥονήσου αὐτοὺς ἐξελαύνων, βουλομένους ἀφαιρεῖσθαι τοὺς ἐνοικοῦντας Ἕλληνας τὴν γῆν. Ἐπειδὴ δὲ Κῦρος ἐκάλει, λαβὼν ὑμᾶς ἐπορευόμην, ἵνα, εἴ τι δέοιτο, ὠφελοίην αὐτὸν ἀνθ' ὧν [a] εὖ ἔπαθον ὑπ' ἐκείνου. 5. Ἐπεὶ δὲ ὑμεῖς οὐ βούλεσθε συμπορεύεσθαι, ἀνάγκη δή μοι ἢ ὑμᾶς προδόντα [b] τῇ Κύρου φιλίᾳ χρῆσθαι ἢ πρὸς ἐκεῖνον ψευσάμενον μεθ' ὑμῶν εἶναι. Εἰ μὲν δὴ δίκαια ποιήσω οὐκ οἶδα· αἱρήσομαι δ' οὖν ὑμᾶς, καὶ σὺν ὑμῖν ὅ τι ἂν δέῃ πείσομαι. Καὶ οὔποτε ἐρεῖ οὐδεὶς ὡς ἐγώ, Ἕλληνας ἀγαγὼν εἰς τοὺς βαρβάρους, προδοὺς τοὺς Ἕλληνας τὴν τῶν βαρβάρων φιλίαν εἱλόμην. 6. Ἀλλὰ ἐπεὶ ὑμεῖς ἐμοὶ οὐκ ἐθέλετε πείθεσθαι [οὐδὲ ἕπεσθαι,] ἐγὼ σὺν ὑμῖν ἕψομαι καὶ ὅ τι ἂν δέῃ πείσομαι. Νομίζω γὰρ ὑμᾶς ἐμοὶ εἶναι καὶ πατρίδα καὶ φίλους καὶ συμμάχους· καὶ σὺν ὑμῖν μὲν ἂν [c] οἶμαι εἶναι τίμιος ὅπου ἂν ὦ, ὑμῶν δ' ἔρημος ὢν οὐκ ἂν ἱκανὸς εἶναι οὔτ' ἂν

(a) i. 8, n. (b) ii. 1. (c) II. i. 12.

a *transitive force* to the simple verb, '*waste* in luxury;' Cf. καταβλακεύω and καταδειλιῶ (*ruin* by sloth and cowardice.) VII. vi. 22.

5. εἰ μὲν ... δίκαια ποιήσω οὐκ οἶδα] *I know not whether* .... meaning 'I rather think *not*.' The similar form in Latin, *nescio an*, would rather *affirm* the hypothesis, *I rather think* (*I shall*). Cf. Elmsl. Med. 911.

6. σὺν ὑμῖν—ἂν εἶναι] '(*If* I be) with you—I shall be,' &c.

— οἶμαι εἶναι τίμιος .. ἔρημος .. ἱκανὸς] For the construction, cf. Matt. 535: Jelf. 672. 3: Arn. G. P. 221.

— ἂν ἱκανὸς ... οὔτ' ἂν φίλον ὠφελῆσαι ... ἂν is not redundant before φίλον, but seems to represent an idea passing through the mind, though not expressed. "*To serve a friend* (*if a friend* is to be served) or," &c.

— ὡς ἐμοῦ ...] As was stated supra, i. 6, the particip. (ἰόντος)

φίλον ὠφελῆσαι οὔτ' ἂν ἐχθρὸν ἀλέξασθαι. Ὡς ἐμοῦ οὖν ἰόντος ὅπῃ ἂν καὶ ὑμεῖς, οὕτω τὴν γνώμην ἔχετε. 7. Ταῦτα εἶπεν· οἱ δὲ στρατιῶται, οἵ τε αὐτοῦ ἐκείνου καὶ οἱ ἄλλοι, ταῦτα ἀκούσαντες, ὅτι οὐ φαίη παρὰ βασιλέα πορεύεσθαι, ἐπῄνεσαν· παρὰ δὲ Ξενίου καὶ Πασίωνος πλείους ἢ δισχίλιοι λαβόντες τὰ ὅπλα καὶ τὰ σκευοφόρα ἐστρατοπεδεύσαντο παρὰ Κλεάρχῳ. 8. Κῦρος δὲ τούτοις ἀπορῶν τε καὶ λυπούμενος μετεπέμπετο τὸν Κλέαρχον· ὁ δὲ ἰέναι μὲν οὐκ ἤθελε, λάθρα δὲ τῶν στρατιωτῶν πέμπων αὐτῷ ἄγγελον ἔλεγε θαῤῥεῖν, ὡς[d] καταστησομένων τούτων εἰς τὸ δέον· μεταπέμπεσθαι δ' ἐκέλευεν αὐτόν· αὐτὸς δ' οὐκ ἔφη ἰέναι. 9. Μετὰ δὲ ταῦτα συναγαγὼν τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ στρατιώτας καὶ

(d) i. 6.

without ὡς would state the mere fact—with ὡς it states the consideration &c. of the fact. '*Seeing then that I shall go,* &c. *so form your judgment* (of me)"... (ὡς ἐμοῦ ἰόντος being the gen. absol.) —in other words, '*Be assured of this then, that*' &c. Matt. 569, 2.

7. οὐ φαίη.. πορεύεσθαι]—'*he disclaimed the intention of going*' For this Imperf. see II. iii. 9 (σπένδοιτο).

παρὰ βασιλέα — Ξενίου — Κλεάρχῳ] Note here how the oblique cases affect the meaning of the preposition. The passage is quoted by Mr. Tate in his tract on the Greek Cases (1830, p. 7), where he assigns to the gen., dat. and acc. cases the local terms *from, at, to,* respectively, as their proper original signif. Thus, παρὰ meaning *alongside.*

παρὰ Ξενίου, *from beside* Xenias.
... Κλεάρχῳ, position *beside* Cl.
... βασιλέα, motion *to beside* the king.

These uses, however, of παρὰ are in Xen. restricted almost exclusively to cases where the object is a *person:* with *things,* παρὰ is regularly followed by the accus. in the sense either of simple *position beside,* as παρὰ πόλιν (III. iv. 9, note), or of *motion* (or *extension*) *along a line, or past a point,* ex. gr. ἔπλεον παρὰ γῆν, *along shore,* VI. ii. 1; and sup. ii. 13, 24;—see note at II. iv. 17.

With *persons* also, we find παρὰ constructed with accus. in the sense of *beside, near,* in such cases as ἱππεῖς παρὰ Κλέαρχον ἔστησαν (viii. 5), where the notion of a *line* (of men) *extending to*—or *passing by*—Clearchus is involved.

8. ὡς καταστησομένων .. εἰς τὸ δέον.] '*He bade him keep up his heart, as* (he would do) *if these things were going to take a favourable turn*—i. e. he bade him &c., *for that these things were going* to, &c.'—Tate.

10. τὸ μὲν μέγιστον] *chiefly.*

τοὺς προςελθόντας αὐτῷ καὶ τῶν ἄλλων τὸν βουλόμενον ἔλεξε τοιάδε·

Ἄνδρες στρατιῶται, τὰ μὲν δὴ Κύρου δῆλον ὅτι οὕτως ἔχει πρὸς ἡμᾶς ὥςπερ τὰ ἡμέτερα πρὸς ἐκεῖνον· οὔτε γὰρ ἡμεῖς ἐκείνου ἔτι στρατιῶται, ἐπεί γε οὐ συνεπόμεθα αὐτῷ, οὔτε ἐκεῖνος ἔτι ἡμῖν μισθοδότης. 10. Ὅτι μέντοι ἀδικεῖσθαι νομίζει ὑφ' ἡμῶν οἶδα· ὥςτε καὶ μεταπεμπομένου αὐτοῦ οὐκ ἐθέλω ἐλθεῖν, τὸ μὲν μέγιστον αἰσχυνόμενος, ὅτι σύνοιδα ἐμαυτῷ πάντα ἐψευσμένος αὐτόν· ἔπειτα [δὲ] καὶ δεδιὼς μὴ λαβών με δίκην ἐπιθῇ ὧν[e] νομίζει ὑπ' ἐμοῦ ἠδικῆσθαι. 11. Ἐμοὶ οὖν δοκεῖ οὐχ ὥρα εἶναι ἡμῖν καθεύδειν, οὐδ' ἀμελεῖν ἡμῶν αὐτῶν, ἀλλὰ βουλεύεσθαι ὅ τι χρὴ ποιεῖν ἐκ τούτων. Καὶ ἕως γε μένομεν αὐτοῦ, σκεπτέον μοι δοκεῖ εἶναι ὅπως ὡς ἀσφαλέστατα μένωμεν· εἴ τε ἤδη δοκεῖ ἀπιέναι, ὅπως ὡς ἀσφαλέστατα ἄπιμεν, καὶ ὅπως τὰ ἐπιτήδεια ἕξομεν· ἄνευ γὰρ τούτων οὔτε στρατηγοῦ οὔτε ἰδιώτου ὄφελος οὐδέν. 12. Ὁ δ' ἀνὴρ πολλοῦ μὲν

(e) iii. 4, a.

10. *σύνοιδα π. ἐψευσμένος*] *I am conscious that I have deceived him in every point.* This construction with the participle, where the Latin would have the accus. with infin., or quod with subj., takes place when the verbal notion of the particip. is conceived of as *antecedent to*, or (more rarely) when *coincident with*, the notion of the verb; when *future*, the infin. would be used, (see VI. vi. 24, and III. ii. 39, n.) Thus *σύνοιδα . . ἐψ.* is *having deceived, I am conscious of it.* (So ii. 18, *Κῦρος ἥσθη . . . φόβον ἰδών*, gavisus est, quòd vidisset.) The subject of the partic. being also the subject (*ἐγὼ*) of the verb, the partic. (by attraction) is put in the nomin. (Cf. V. viii. 14). Virgil imitates this construction, Æn. II. 377—sensit medios delapsus in hostes. Georg. ii. 510—Gaudent perfusi sanguine fratres. The participial construction occurred sup. i. 7, and ii. 21, but the partic. there agreed with the *object* of the verb. Cf. Jelf. 681, 682, 4; Matt. 547, 2.

11. *ἐκ τουτῶν.*] *Post hæc.* B. Cf. IV. vi. 21.

— *ὅπως μένωμεν. . . (ἄπιμεν . . . ἕξομεν,)*] so the MSS. The subj. and fut. indic. after *ὅπως* are interchanged also at IV. vi. 10. Cf. Jelf. 812, 1; Arn. G. P. 285; Thuc. i. 83 (Arn.)

12. *ὁ δ' ἀνὴρ*] *i.e.* Cyrus.

ἄξιος φίλος ᾧ ἂν φίλος ᾖ· χαλεπώτατος δ' ἐχθρὸς ᾧ ἂν πολέμιος ᾖ. Ἔτι δὲ δύναμιν ἔχει καὶ πεζὴν καὶ ναυτικὴν καὶ ἱππικήν, ἣν πάντες ὁμοίως ὁρῶμέν τε καὶ ἐπιστάμεθα· καὶ γὰρ οὐδὲ πόῤῥω δοκοῦμέν μοι αὐτοῦ καθῆσθαι· ὥςτε ὥρα λέγειν ὅ τι τις γιγνώσκει ἄριστον εἶναι. Ταῦτα εἰπὼν ἐπαύσατο.

13. Ἐκ δὲ τούτου ἀνίσταντο οἱ μὲν ἐκ τοῦ αὐτομάτου, λέξοντες ἃ ἐγιγνωσκον· οἱ δὲ καὶ ὑπ' ἐκείνου ἐγκελευστοι, ἐπιδεικνυντες οἵα εἴη ἡ ἀπορία ἄνευ τῆς Κύρου γνωμης καὶ μένειν καὶ ἀπιέναι. 14. Εἷς δὲ δὴ εἶπε, προςποιούμενος σπεύδειν ὡς τάχιστα πορεύεσθαι εἰς τὴν Ἑλλάδα, στρατηγοὺς μὲν ἑλέσθαι ἄλλους ὡς τάχιστα, εἰ μὴ βούλεται Κλέαρχος ἀπάγειν· τὰ δ' ἐπιτήδεια ἀγοράζεσθαι (ἡ δ' ἀγορὰ ἦν[f] ἐν τῷ βαρβαρικῷ στρατεύματι), καὶ συσκευάζεσθαι· ἐλθόντας δὲ Κῦρον αἰτεῖν πλοῖα, ὡς ἀποπλέοιεν· ἐὰν δὲ μὴ διδῷ ταῦτα, ἡγεμόνα αἰτεῖν Κῦρον, ὅςτις [ὡς] διὰ φιλίας τῆς χώρας ἀποίσει, ἐὰν δὲ μηδὲ ἡγεμόνα διδῷ, συντάττεσθαι τὴν ταχίστην· πέμψαι δὲ καὶ προκαταληψομένους τὰ ἄκρα,

(f) v. 6.

14. εἶπε] = ἐκέλευσε, as sup. 8, ἔλεγε θαῤῥεῖν. 'Oratio ipsa est ironica; et orator agit Clearchi ipsius partes.'—S.

— ἐλθόντας] Scil. τινάς. Cf. i. 7, & inf. προκαταληψ.

— διὰ φιλίας τ. χ. 'Construe διὰ τῆς χώρας (ὡς διὰ) φιλίας χώρ. Cf. inf. IV. i. 8.' K. This section is a remarkable instance of orat. rect. blended with orat. obl.;—the clauses on which particular stress is to be laid are in orat. rect., such as ex. gr. εἰ μὴ βούλεται, being the *principal condition*;—ὅστις ἀπάξει, the *especial point of request*. Jelf, 886, c.

— φθάσωσι . . καταλαβόντες] φθάνειν follows the same construction as τυγχάνειν and λανθάνειν. Sup. i. 2.

— ἔχομεν ἀνηρπακότες] There is a transition here from oratio obl. to orat. rect., as takes place also in the next speech at λυμαινόμεθα. Cf. Milton's Par. Lost, IV. 725.—ἔχομεν ἀνηρπ. (*We have carried off and still have*) is used in preference to ἀνηρπάκαμεν, as giving more prominence and emphasis to the notion that the plunder (the χρήματα at least) was yet in possession, which would of course be the strongest inducement with the Cilicians to secure the heights against them.

ὅπως μὴ φθάσωσι μήτε Κῦρος μήτε οἱ Κίλικες καταλαβόντες, ὧν πολλοὺς καὶ πολλὰ χρήματα ἔχομεν ἀνηρπακότες· Οὗτος μὲν δὴ τοιαῦτα εἶπε· μετὰ δὲ τοῦτον Κλέαρχος εἶπε τοσοῦτον. 15. Ὡς μὲν στρατηγήσοντα ἐμὲ ταύτην τὴν στρατηγίαν, μηδεὶς ὑμῶν λεγέτω· πολλὰ γὰρ ἐνορῶ δι' ἃ ἐμοὶ τοῦτο οὐ ποιητέον· ὡς δὲ τῷ ἀνδρὶ ὃν ἂν ἕλησθε πείσομαι ᾗ δυνατὸν μάλιστα· ἵνα εἰδῆτε ὅτι καὶ ἄρχεσθαι ἐπίσταμαι ὥς τις καὶ ἄλλος μάλιστα ἀνθρώπων. 16. Μετὰ τοῦτον ἄλλος ἀνέστη, ἐπιδεικνὺς μὲν τὴν εὐήθειαν τοῦ τὰ πλοῖα αἰτεῖν κελεύοντος, ὥςπερ πάλιν τὸν στόλον Κύρου μὴ ποιουμένου· ἐπεδείκνυε δὲ ὡς εὔηθες εἴη, ἡγεμόνα αἰτεῖν παρὰ τούτου ᾧ λυμαινόμεθα τὴν πρᾶξιν. Εἰ δέ τι καὶ τῷ ἡγεμόνι πιστεύσομεν ᾧ ἂν Κῦρος δῷ, τί κωλύει καὶ τὰ ἄκρα ἡμῖν κελεύειν Κῦρον προκαταλαμβάνειν; 17. Ἐγὼ μὲν γὰρ ὀκνοίην ἂν εἰς τὰ πλοῖα ἐμβαίνειν ἃ ἡμῖν δοίη, μὴ ἡμᾶς αὐταῖς ταῖς τριήρεσι καταδύσῃ· φοβοίμην δ' ἂν τῷ ἡγεμόνι ᾧ[g] δοίη ἕπεσθαι, μὴ ἡμᾶς ἀγάγῃ ὅθεν οὐχ οἷόν τε ἔσται ἐξελθεῖν· βουλοίμην δ' ἂν, ἄκοντος ἀπιὼν Κύρου, λαθεῖν αὐτὸν ἀπελθών· ὃ οὐ δυνατόν ἐστιν. 18. Ἀλλ' ἔγωγε φημὶ ταῦτα μὲν φλυαρίας εἶναι· δοκεῖ δέ μοι ἄνδρας ἐλθόντας πρὸς Κῦρον,

(g) i. 8.

— τοσοῦτον] i.e. τοσ. μόνον. Cf. τοσοίδε II. iv. 4, note.

15. ὡς στρατ. ἐμὲ . . λεγέτω.] " . . speak of *me* as going to conduct this expedition." For στρατηγίαν (the *accus.* of the *cognate subst.*) cf. Arn. G. P. 131 ; Matt. 413 ; Jelf, 564, Obs. 5.

— ὡς δὲ . . . πείσομαι] Supply λεγέτω. For πείσομαι we should expect πεισόμενον, answering to the preceding στατηγήσοντα.

— ὥς τις κ. α. μάλιστα.] *Quite as well as any*. . . Matt. 617, e.

16. ὥςπεο πάλιν, &c.] Krüger aut πάλιν aut μὴ tollendum censet, ut sententia sit 'quasi Cyrus iter non porrecturus sit.' P.

— ἡμῖν κελ.] 'Our inviting Cyrus to secure the heights also *for* us.' (Dativus Commodi.)

17. δοιή] For the *optat.* v. ἔλθοιεν, III. ii. 36, note.

— αὐταῖς τ. τρ.] '*Galleys and all.*' Cf. Matt. 400, f.

— οὐχ οἷόν τε ἔσται.] *It will not be possible.* Cf. Arn. G. P. 280.

18. τί] for εἰς τί, as at V. i. 16, εἰς παραγωγήν, the omission of prep. with *neut.* pron. is general.

οἵτινες ἐπιτήδειοι, σὺν Κλεάρχῳ ἐρωτᾶν ἐκεῖνον τι βούλεται ἡμῖν χρῆσθαι· καὶ ἐὰν μὲν ἡ πρᾶξις ᾖ παραπλησία οἵᾳπερ καὶ πρόσθεν ἐχρῆτο τοῖς ξένοις, ἕπεσθαι καὶ ἡμᾶς καὶ μὴ κακίους εἶναι τῶν πρόσθεν τούτῳ συναναβάντων· 19. ἐὰν δὲ μείζων ἡ πρᾶξις τῆς πρόσθεν φαίνηται καὶ ἐπιπονωτέρα καὶ ἐπικινδυνοτέρα, ἀξιοῦν ἢ πείσαντα ἡμᾶς ἄγειν ἢ πεισθέντα πρὸς φιλίαν ἀφιέναι· οὕτω γὰρ καὶ ἑπόμενοι[h] ἂν φίλοι αὐτῷ καὶ πρόθυμοι ἑποίμεθα, καὶ ἀπιόντες ἀσφαλῶς ἂν ἀπίοιμεν· ὅ τι δ' ἂν προς ταῦτα λέγῃ, ἀναγγεῖλαι δεῦρο· ἡμᾶς δ' ἀκούσαντας πρὸς ταῦτα βουλεύεσθαι. 20. Ἔδοξε ταῦτα, καὶ ἄνδρας ἑλομενοι σὺν Κλεάρχῳ πέμπουσιν, οἳ ἠρώτων Κῦρον τὰ δόξαντα τῇ στρατιᾷ. Ὁ δ' ἀπεκρίνατο ὅτι ἀκούει Ἀβροκόμαν, ἐχθρὸν ἄνδρα, ἐπὶ τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ εἶναι, ἀπέχοντα δώδεκα σταθμούς· πρὸς τοῦτον οὖν ἔφη βούλεσθαι ἐλθεῖν· κἂν μὲν ᾖ ἐκεῖ, τὴν δικην ἔφη χρῄζειν ἐπιθεῖναι αὐτῷ· ἢν δὲ φεύγῃ, ἡμεῖς ἐκεῖ πρὸς ταῦτα βουλευσόμεθα.[i] 21. Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα οἱ αἱρετοὶ ἀναγγέλλουσι τοῖς στρατιώταις· τοῖς δὲ ὕποψια μὲν ἦν ὅτι ἄγει πρὸς βασιλέα, ὅμως δὲ ἐδοκει ἕπεσθαι. Προςαιτοῦσι δὲ μισθὸν ὁ Κῦρος ὑπι-

(h) II. i. 12, n. (i) § 14.

οἵᾳπερ by Attr. for τοιαυτῃ εις οἵανπερ.

19. ἡ πρᾶξις.] *The service.* They allude to the journey up of the 300 hoplites (i. 2), as appears from iv. 12. — πρὸς φιλίαν = φιλικῶς. so πρὸς βίαν, πρὸς ἡδονήν, &c., as periphrases for adv. (S. 'in terram pacatam.')

20. ἠρώτων] (like Lat. *interrogare*) takes a double acc. Matt. 411; Arn. G. P. 124. τὰ δόξαντα, 'the things which seemed (good) to;' '*the questions resolved on by.*' — ἀκούει] Here as elsewhere the oblique narration required ἀκούοι. But the transition from the oblique to the direct narration is so easy and frequent with the Greeks (it takes place here at βουλευσόμεθα), that they often (when on the verge of transition) put the indic. or subj. of *direct* for the opt. of *oblique* narration.

21. προςαιτοῦσι.] πρὸς in composition often denotes *in addition to.* Cf. προς-ώμοσαν, II. ii. 8; προς-λήψοιντο, VII. iii. 13; προς-διδόναι, inf. ix. 19. — οὗ = ἐκείνου ὄν. The gen. de-

σχνεῖται ἡμιόλιον πᾶσι δώσειν οὗ πρότερον ἔφερον, ἀντὶ δαρεικοῦ τρία ἡμιδαρεικὰ τοῦ μηνὸς τῷ στρατιώτῃ· ὅτι δὲ ἐπὶ βασιλέα ἄγοι οὐδὲ ἐνταῦθα ἤκουσεν οὐδεὶς ἔν γε τῷ φανερῷ.

CAPUT IV.

1. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέκα ἐπὶ τὸν Ψάρον ποταμόν, οὗ ἦν τὸ εὖρος τρία πλέθρα. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμὸν ἕνα παρασάγγας πέντε ἐπὶ τὸν Πύραμον ποταμόν, οὗ τὸ εὖρος στάδιον. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο παρασάγγας πεντεκαίδεκα εἰς Ἰσσούς, τῆς Κιλικίας ἐσχάτην πόλιν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ οἰκουμένην, μεγάλην καὶ εὐδαίμονα. 2. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς· καὶ Κύρῳ παρῆσαν αἱ ἐκ Πελοποννήσου νῆες, τριάκοντα καὶ πέντε, καὶ ἐπ' αὐταῖς ναύαρχος Πυθαγόρας Λακεδαιμόνιος. Ἡγεῖτο δ' αὐτῶν Ταμὼς Αἰγύπτιος ἐξ Ἐφέσου, ἔχων ναῦς ἑτέρας Κύρου πέντε καὶ εἴκοσιν· αἷς ἐπολιόρκει Μίλητον, ὅτε Τισσαφέρνει φίλη ἦν, καὶ συνεπολέμει Κύρῳ πρὸς αὐτόν. 3. Παρῆν δὲ καὶ Χειρίσοφος ὁ Λακεδαιμόνιος ἐπὶ τῶν νεῶν, μετάπεμπτος ὑπὸ Κύρου, ἑπτακοσίους

pends on ἡμιόλ. 'the whole and half (besides) of what,' &c.

— τοῦ μηνὸς] 'Adde διά.—τῷ στρατ. = ἑκάστῳ (τῷ) στρ. singulis in mensem militibus.' H. The article is used when one individual is taken as the representative of a class; so in English we should say, 'to *the* private for *the* month.'

— Up to this point Menon seems to have held the first place in Cyrus' confidence. He was entrusted with the important diversion into Cilicia (ii. 20), and commanded the right wing at the review (ii. 15), a post of honour which we find henceforth awarded to Clearchus, (vii. 1 and viii. 4), who seems to have supplanted him in the confidence both of the army and of Cyrus.

2. αἱ ἐκ Πελοπ.] This support was rendered by Sparta, expressly in return for Cyrus' active co-operation in the war against Athens. Cf. Hellen. III. i. 1.

ἔχων ὁπλίτας ὧν ἐστρατήγει παρὰ Κύρῳ. Αἱ δὲ νῆες ὥρμουν κατὰ τὴν Κύρου σκηνήν. Ἐνταῦθα καὶ οἱ παρ' Ἀβροκόμα μισθοφόροι Ἕλληνες ἀποστάντες ἦλθον παρὰ[a] Κῦρον, τετρακόσιοι ὁπλῖται, καὶ συνεστρατεύοντο ἐπὶ βασιλέα.

4. Ἐντεῦθεν ἐξελαυνει σταθμὸν ἕνα παρασάγγας πέντε ἐπὶ πύλας τῆς Κιλικίας καὶ τῆς Συρίας. Ἦσαν δὲ ταῦτα δύο τείχη· καὶ τὸ μὲν ἔσωθεν πρὸ τῆς Κιλικίας Συέννεσις εἶχε καὶ Κιλίκων φυλακή· τὸ δὲ ἔξω τὸ πρὸ τῆς Συρίας βασιλέως ἐλέγετο φυλακὴ φυλάττειν. Διὰ μέσου δὲ ῥεῖ τούτων ποταμός, Κέρσος ὄνομα, εὖρος πλέθρου. Ἅπαν δὲ τὸ μέσον τῶν τειχῶν ἦσαν στάδιοι τρεῖς· καὶ παρελθεῖν οὐκ ἦν βίᾳ· ἦν γὰρ ἡ πάροδος στενὴ καὶ τὰ τείχη εἰς τὴν θάλατταν καθήκοντα, ὕπερθεν δ' ἦσαν πέτραι ἠλίβατοι· ἐπὶ δὲ τοῖς τείχεσιν ἀμφοτέροις ἐφεστήκεσαν πύλαι. 5. Ταύτης οὖν ἕνεκα τῆς παρόδου Κῦρος τὰς ναῦς μετεπέμψατο, ὅπως ὁπλί-

(a) iii. 7, n.

3. ὥρμουν κατὰ τὴν—] '*were moored off* Cyrus' tent.' κατὰ with acc. = '*opposite to.*'

4. This country (between Issus and the Syrian Gates) was the battle-field of Issus (B. C. 333).

— ταῦτα] *i. e.* 'the Gates,' the demonstrative being put in the gender of the predicate. Cf. V. iv. 27, n.: '*These consisted of two fortified walls,*'—πύλαι standing for the entire pass with its fortifications reaching from the mountain to the sea. Gates actually stood upon or in them, as was anciently the case at the Pass of Thermopylæ. Herod. VII. 176.

— εὖρος πλέθρου] *i. e.* ὧν τὸ εὖρος πλ. (Inf. § 9.) '*In breadth a plethrum.*' For this *genit. of* (numerical) *description*, see Arn. Gr. Gr. 852.—The article is often omitted before εὖρος, μέσον, ὄνομα, θεός, and other words in common use.

— ἦσαν] Verb in the number of the predicate. See Jelf. 389.

— οὐκ ἦν] Cf. v. 2, note.

— ἠλίβατοι] 'Tam altus ut ab ejus accessu aberres; παρὰ τὸ ἀλιτεῖν, ὅ ἐστιν ἀποτυχεῖν βάσεως.' Eustath. See L. & Sc.

5. μετεπέμψατο] Aorist for pluperf. Cf. ἐποίησε i. 2.

— εἴσω κ. ἔξω] Between the walls, and on the Syrian side of the pass.

— βιασάμενοι] *i. e.* οἱ ὁπλῖται. '*Having forced the enemy might pass on.*'

τας ἀποβιβάσειεν εἴσω καὶ ἔξω τῶν πυλῶν, καὶ βιασάμενοι τοὺς πολεμίους παρέλθοιεν, εἰ φυλάττοιεν ἐπὶ ταῖς Συρίαις πύλαις· ὅπερ ᾤετο ποιήσειν ὁ Κῦρος τὸν Ἀβροκόμαν, ἔχοντα πολὺ στράτευμα. Ἀβροκόμας δὲ οὐ τοῦτ' ἐποίησεν, ἀλλ' ἐπεὶ ἤκουσε Κῦρον ἐν Κιλικίᾳ ὄντα[b], ἀναστρέψας ἐκ Φοινίκης παρὰ βασιλέα ἀπήλαυνεν, ἔχων, ὡς ἐλέγετο, τριάκοντα μυριάδας στρατιᾶς.

6. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ Συρίας σταθμὸν ἕνα παρασάγγας πέντε εἰς Μυρίανδρον, πόλιν οἰκουμένην ὑπὸ Φοινίκων ἐπὶ τῇ θαλάττῃ· ἐμπόριον δ' ἦν τὸ χωρίον, καὶ ὥρμουν αὐτόθι ὁλκάδες πολλαί. 7. Ἐνταῦθ' ἔμειναν ἡμέρας ἑπτά· καὶ Ξενίας ὁ Ἀρκὰς στρατηγὸς καὶ Πασίων ὁ Μεγαρεὺς ἐμβάντες εἰς πλοῖον καὶ τὰ πλείστου ἄξια ἐνθέμενοι ἀπέπλευσαν, (ὡς μὲν τοῖς πλείστοις ἐδόκουν) φιλοτιμηθέντες, ὅτι τοὺς στρατιώτας αὐτῶν τοὺς παρὰ Κλέαρχον ἀπελθόντας, ὡς ἀπιόντας εἰς τὴν Ἑλλάδα πάλιν καὶ οὐ πρὸς βασιλέα, εἴα Κῦρος τὸν Κλέαρχον ἔχειν. Ἐπεὶ δ' οὖν ἦσαν ἀφανεῖς, διῆλθε λόγος ὅτι διώκει[c] αὐτοὺς Κῦρος τριήρεσι· καὶ οἱ μὲν εὔχοντο ὡς δολίους ὄντας αὐτοὺς ληφθῆναι· οἱ δ' ᾤκτειρον, εἰ ἁλώσοιντο.

8. Κῦρος δὲ συγκαλέσας τοὺς στρατηγοὺς εἶπεν· Ἀπολελοίπασιν ἡμᾶς Ξενίας καὶ Πασίων· ἀλλ' εὖ γε μέντοι ἐπιστάσθωσαν ὅτι οὔτε ἀποδεδράκασιν· οἶδα

(b) iii. 10. (c) iii. 20.

6. ἐμπόριον] a depot of merchandise, a mart-town.

7. ὡς ἐδόκουν] 'As *they seemed*,' or Anglicè, '*as it seemed* to most persons.' The impersonal construction is avoided generally in Greek, as it is in Latin. Cf. ὡς ἐλέγοντο, x. 18; III. i. 21. Cf. Jelf. 676, Obs., and 869, 6.

8. ἀποδεδράκ.] '*Escaped into concealment*.' ἀποδιδράσκ. 'run away and hide' (as a runaway slave, δραπέτης).—ἀποφεύγ. 'escape by outrunning a pursuer;' *get out of reach*. Cf. II. v. 7; VII. iii. 11.

— αὐτοὺς] refertur ad τις, quod de pluribus intelligendum. S.

— Τράλλεσι] A city of Lydia.

— στερήσονται] like προτιμήσεσθε (§ 14,) is a fut. mid. with passive signif.

γὰρ ὅπῃ οἴχονται· οὔτε ἀποπεφεύγασιν· ἔχω γὰρ τριήρεις ὥστε ἑλεῖν τὸ ἐκείνων πλοῖον. Ἀλλὰ μὰ τοὺς θεοὺς οὐκ ἔγωγε αὐτοὺς διώξω· οὐδ' ἐρεῖ οὐδεὶς ὡς ἐγώ, ἕως μὲν ἂν παρῇ τις, χρῶμαι· ἐπειδὰν δὲ ἀπιέναι βούληται, συλλαβὼν καὶ αὐτοὺς κακῶς ποιῶ καὶ τὰ χρήματα ἀποσυλῶ. Ἀλλὰ ἴτωσαν εἰδότες ὅτι κακίους εἰσὶ περὶ ἡμᾶς ἢ ἡμεῖς περὶ ἐκείνους. Καίτοι ἔχω γε αὐτῶν καὶ τέκνα καὶ γυναῖκας ἐν Τράλλεσι φρουρούμενα· ἀλλ' οὐδὲ τούτων στερήσονται· ἀλλ' ἀπολήψονται τῆς πρόσθεν ἕνεκα περὶ ἐμὲ ἀρετῆς. 9. Καὶ ὁ μὲν ταῦτα εἶπεν· οἱ δὲ Ἕλληνες, εἴ τις καὶ ἀθυμότερος ἦν πρὸς τὴν ἀνάβασιν, ἀκούοντες τὴν Κύρου ἀρετὴν ἥδιον καὶ προθυμότερον συνεπορεύοντο.

Μετὰ ταῦτα Κῦρος ἐξελαύνει σταθμοὺς τέτταρας παρασάγγας εἴκοσιν ἐπὶ τὸν Χάλον ποταμόν, ὄντα τὸ εὖρος πλέθρου, πλήρη δ' ἰχθύων μεγάλων καὶ πραέων, οὓς οἱ Σύροι θεοὺς ἐνόμιζον καὶ ἀδικεῖν οὐκ εἴων, οὐδὲ τὰς περιστεράς. Αἱ δὲ κῶμαι ἐν αἷς ἐσκήνουν Παρυσάτιδος ἦσαν, εἰς ζώνην δεδομέναι. 10. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς πέντε παρασάγγας τριάκοντα ἐπὶ τὰς πηγὰς τοῦ Δαράδακος ποταμοῦ, οὗ τὸ εὖρος πλέθρου.

9. πραέων] The contracted form of the *gen.* (πραῶν) rarely occurs. — εἰς ζώνην δεδομ.] 'Given for girdle money,' (or, as we should say, 'pin-money,') to Oriental Queens, for their expenses. Cf. Herod. II. 98; Plat. Alcib. i. c. 40. And in later times, for the same custom, cf. Cic. in Verr. i. 3, c. 23. 'Mos est (regum Persicorum) plures uxores habere: his autem uxoribus civitates attribuere hoc modo. Hæc civitas mulieri redimiculum præbeat, hæc in collum, hæc in crines.' Cf. Arn. Thuc. I. 138, p. 192.

10. Δαράδαξ is identified by Mr. Ainsworth (p. 65, &c.) with a canal, (still existing) drawn from the Euphrates, near Balis, and separating the park from the mainland. Xenophon's statement, 'that the *sources* of the river were 100 feet wide, tends to show that the origin of a canal is meant, rather than the sources of a river.' See also inf. v. 4.—(Cf. Arrian, vii. 21, . . ἐπὶ τὸν Παλλακόπαν καλούμενον ποταμόν.—ἔστι διῶρυξ ὁ Παλλακόπας ἐκ τοῦ Εὐφράτου, οὐχὶ δὲ ἐκ πηγῶν τις ἀνίσχων ποταμός.)

Ἐνταῦθα ἦσαν τὰ Βελέσυος βασίλεια τοῦ Συρίας ἄρξαντος καὶ παράδεισος πάνυ μέγας καὶ καλὸς, ἔχων πάντα ὅσα ὧραι φύουσι. Κῦρος δ' αὐτὸν ἐξέκοψε καὶ τὰ βασίλεια κατέκαυσεν.

11. *Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας πέντε καὶ δέκα ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ποταμόν, ὄντα τὸ εὖρος τεττάρων σταδίων· καὶ πόλις αὐτόθι ᾠκεῖτο μεγάλη καὶ εὐδαίμων, Θάψακος ὀνόματι. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας πέντε· καὶ Κῦρος μεταπεμψάμενος τοὺς στρατηγοὺς τῶν Ἑλλήνων ἔλεγεν ὅτι ἡ ὁδὸς ἔσοιτο πρὸς βασιλέα μέγαν εἰς Βαβυλῶνα· καὶ κελεύει αὐτοὺς λέγειν ταῦτα τοῖς στρατιώταις καὶ ἀναπείθειν ἕπεσθαι.* 12. *Οἱ δὲ ποιήσαντες ἐκκλησίαν ἀπήγγελλον ταῦτα· οἱ δὲ στρατιῶται ἐχαλέπαινον τοῖς στρατηγοῖς καὶ ἔφασαν αὐτοὺς πάλαι ταῦτ' εἰδότας κρύπτειν· καὶ οὐκ ἔφασαν ἰέναι ἐὰν μή τις αὐτοῖς χρήματα διδῷ, ὥσπερ καὶ τοῖς προτέροις μετὰ Κύρου ἀναβᾶσι παρὰ τὸν πατέρα τοῦ Κύρου· καὶ ταῦτα οὐκ ἐπὶ μάχην ἰόντων, ἀλλὰ καλοῦντος τοῦ πατρὸς Κῦρον.* 13. *Ταῦτα οἱ στρατηγοὶ Κύρῳ ἀπήγγελλον· ὁ δ' ὑπέσχετο ἀνδρὶ ἑκάστῳ δώσειν πέντε ἀργυρίου μνᾶς, ἐπὰν εἰς Βαβυ-*

11. *πόλις . . . . ᾠκεῖτο*] Hoc est, quod alibi dicitur, *πόλις ἦν αὐτόθι οἰκουμένη*. Tate.

— *Θάψακος*] This city is mentioned as the limit of Solomon's empire, under the name of Tiphsah, meaning 'a pass over a ford.' 1 Kings iv. 24. Hence the Greek name *Θάψακος*. In Pliny's time it was called Amphipolis: now *Suriyeh*. Ainsw. 72.

12. *τις*] *somebody*, meaning Cyrus. *More Attico*, they are made to speak indefinitely, avoiding the explicit mention of the person pointed at.

— *καὶ ταῦτα ἰόντων*] '*And that too when they were not going*,' &c. Note the gen. absol. referring to *τοῖς προτέροις* preceding. Matt. 561, b. Jelf. 710. The soldiers allude to Xenias' 300 Hoplites: see i. 2.

13. *μνᾶς*] The *mina* was a sum consisting of 100 silver drachmas, and = 4*l*. 1*s*. 3*d*. of English money.

— *ἥκωσι . . καταστήσῃ*] *subj.* of direct for Optat. of oblique narration. Cf. i. 10; II. iii. 2.

14. *πλέον προτιμ.*] See vi. 5, note.

λῶνα ἥκωσι, καὶ τὸν μισθὸν ἐντελῆ μέχρις ἂν καταστήσῃ τοὺς Ἕλληνας εἰς Ἰωνίαν πάλιν. Τὸ μὲν δὴ πολὺ τοῦ Ἑλληνικοῦ οὕτως ἐπείσθη. Μένων δὲ, πρὶν δῆλον εἶναι τί ποιήσουσιν οἱ ἄλλοι στρατιῶται, πότερον ἕψονται Κύρῳ ἢ οὔ, συνέλεξε τὸ αὑτοῦ στράτευμα χωρὶς τῶν ἄλλων, καὶ ἔλεξε τάδε·

14. Ἄνδρες, ἐὰν ἐμοὶ πεισθῆτε, οὔτε κινδυνεύσαντες οὔτε πονήσαντες τῶν ἄλλων πλέον προτιμήσεσθε στρατιωτῶν ὑπὸ Κύρου. Τί οὖν κελεύω ποιῆσαι; Νῦν δεῖται Κῦρος ἕπεσθαι τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ βασιλέα· ἐγὼ οὖν φημι ὑμᾶς χρῆναι διαβῆναι τὸν Εὐφράτην ποταμὸν πρὶν δῆλον εἶναι ὅ τι οἱ ἄλλοι Ἕλληνες ἀποκρινοῦνται Κύρῳ. 15. Ἢν μὲν γὰρ ψηφίσωνται ἕπεσθαι, ὑμεῖς δόξετε αἴτιοι εἶναι, ἄρξαντες[d] τοῦ διαβαίνειν· καὶ ὡς προθυμοτάτοις οὖσιν ὑμῖν χάριν εἴσεται Κῦρος καὶ ἀποδώσει· ἐπίσταται δ' εἴ τις καὶ[e] ἄλλος· ἢν δ' ἀποψηφίσωνται οἱ ἄλλοι, ἄπιμεν μὲν ἅπαντες [εἰς] τοὔμπαλιν· ὑμῖν δ', ὡς μόνοις πειθομένοις, πιστοτάτοις χρήσεται καὶ εἰς φρούρια καὶ εἰς λοχαγίας· καὶ ἄλλου οὗτινος ἂν δέησθε, οἶδα ὅτι ὡς φίλοι τεύξεσθε Κύρου. 16. Ἀκούσαντες ταῦτα ἐπείθοντο καὶ διέβησαν πρὶν τοὺς ἄλλους ἀποκρίνασθαι. Κῦρος δ' ἐπεὶ ᾔσθετο διαβεβηκότας, ἥσθη τε καὶ τῷ στρατεύματι πέμψας Γλοῦν εἶπεν· Ἐγὼ μὲν, ὦ ἄνδρες, ἤδη ὑμᾶς ἐπαινῶ· ὅπως δὲ καὶ ὑμεῖς ἐμὲ ἐπαινέσετε, ἐμοὶ μελήσει· ἢ μηκέτι με Κῦρον νομίζετε. 17. Οἱ μὲν δὴ στρατιῶται,

(d) vi. 5, n. (e) iii. 15.

15. ἄλλου . . . τεύξεσθε Κύρου] τυγχάν.='Obtain' takes either a gen. or acc. of the thing (ἄλλου) obtained, and a gen. of the person *from whom* (Κύρου.) But two gens. of person and thing rarely if ever occur in the same sentence, (Soph. Phil. 1315 is doubtful,) 'Hic,' says B., 'ἄλλου tanto est tolerabilior quia attractionis vi ad sequentia referri potest.' It seems to be in the gen. by attraction to τινος (in οὗτινος), with which the sense connects it. Cf. V. v. 12.

ἐν ἐλπίσι μεγάλαις ὄντες, εὔχοντο αὐτὸν εὐτυχῆσαι· Μένωνι δὲ καὶ δῶρα ἐλέγετο πέμψαι μεγαλοπρεπῶς. Ταῦτα δὲ ποιήσας διέβαινε· συνείπετο δὲ καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα αὐτῷ ἅπαν· καὶ τῶν διαβαινόντων τὸν ποταμὸν οὐδεὶς ἐβρέχθη ἀνωτέρω τῶν μασθῶν ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ. 18. Οἱ δὲ Θαψακηνοὶ ἔλεγον ὅτι οὐ πώποθ' οὗτος ὁ ποταμὸς διαβατὸς γένοιτο πεζῇ, εἰ μὴ τότε, ἀλλὰ πλοίοις· ἃ τότε Ἀβροκόμας προϊὼν κατέκαυσεν, ἵνα μὴ Κῦρος διαβῇ. Ἐδόκει δὴ θεῖον εἶναι καὶ σαφῶς ὑποχωρῆσαι τὸν ποταμὸν Κύρῳ ὡς βασιλεύσοντι.

19. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ τῆς Συρίας σταθμοὺς ἐννέα παρασάγγας πεντήκοντα, καὶ ἀφικνοῦνται πρὸς τὸν Ἀράξην ποταμόν. Ἐνταῦθα ἦσαν κῶμαι πολλαί, μεσταὶ σίτου καὶ οἴνου. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἐπεσιτίσαντο.

17. *ἀνωτέρω τῶν μασθῶν*] It is worthy of remark, that the Nimrod and Nitocris steamers, sent on an expedition to decide how high the Euphrates is navigable, got aground at this ford. 'The Euphrates and Tigris steamers passed over it in May, 1836; but the Nitocris and Nimrod struck on it when there were only twenty inches of water, which was the case between October, 1841, and February, 1842.'—Ainsw. Some time, therefore, between May and October, the river would be breast high, if this account represent the ordinary state of the river at these seasons. The incident is worth notice, as an independent testimony to the correctness of assigning some time in autumn to the passage. See Itinerary (Pref.) and II. iii. 13.

18. *διαβῇ*] The *optative* is the regular attendant of the ***historical*** tenses. (Arn. G. P. 70.) But the subj. is often used to mark that the result (*ἵνα μὴ διαβῇ*) was not ***contemplated*** merely as possible, but ***expected***, as, we may suppose, would be the case here—where the failure was ascribed to miraculous interposition. In English this idea of expected realization may be expressed by the ***infinitive***. '*To prevent Cyrus crossing.*' Cf. Matt. 519. b. Jelf. 809.

19. *Συρίας*] The Syria of Xenophon extends into Mesopotamia, beyond the Euphrates, southwards to the Araxes, 'as being the seat of villages and cultivated land, and thus distinguished from the country south of the Araxes, which being tenanted by the Scenite Arabs is called Arabia.'—Ainsw.

CAPUT V

1. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ τῆς Ἀραβίας, τὸν Εὐφράτην ποταμὸν ἐν δεξιᾷ ἔχων, σταθμοὺς ἐρήμους πέντε παρασάγγας τριάκοντα καὶ πέντε. Ἐν τούτῳ δὲ τῷ τόπῳ ἦν μὲν ἡ γῆ πεδίον ἅπαν ὁμαλὸν ὥςπερ θάλαττα, ἀψινθίου δὲ πλῆρες· εἰ δέ τι καὶ ἄλλο ἐνῆν ὕλης ἢ καλάμου, ἅπαντα ἦσαν εὐώδη ὥςπερ ἀρώματα· δένδρον δ' οὐδὲν ἐνῆν· 2. θηρία δὲ παντοῖα, πλεῖστοι μὲν ὄνοι οἱ ἄγριοι, οὐκ ὀλίγαι δὲ στρουθοὶ αἱ μεγάλαι· ἐνῆσαν δὲ καὶ ὠτίδες καὶ δορκάδες· ταῦτα δὲ τὰ θηρία οἱ ἱππεῖς ἐνίοτε ἐδίωκον. Καὶ οἱ μὲν ὄνοι, ἐπεί τις διώκοι, προδραμόντες ἕστασαν· πολὺ γὰρ τῶν ἵππων ἔτρεχον θᾶττον· καὶ πάλιν ἐπεὶ πλησιάζοιεν οἱ ἵπποι ταὐτὸν ἐποίουν· καὶ οὐκ ἦν λαβεῖν, εἰ μὴ διαστάντες οἱ ἱππεῖς θηρῷεν διαδεχόμενοι τοῖς ἵπποις. Τὰ δὲ κρέα τῶν ἁλισκομένων ἦν παραπλήσια τοῖς ἐλαφείοις, ἁπαλώτερα δέ. 3. Στρουθὸν δὲ οὐδεὶς ἔλαβεν· οἱ δὲ διώξαντες τῶν ἱππέων ταχὺ ἐπαύοντο· πολὺ γὰρ ἀπέπτατο φεύγουσα, τοῖς μὲν ποσὶ δρόμῳ, ταῖς δὲ πτέρυξιν

2. ἐπεὶ . . . διώκοι] *v.* Matt. 521; Arn. G. P. 95; Dawes' Can. iv.; Theatre of the Gr. p. 433.

— ἕστασαν] D. and Long.—ἂν ἕστασαν, K. and P.—ἂν εἱστήκεσαν, Porson. The best MSS. give ἵστασαν without ἄν.)—ἕστασαν (‘*would stand still*,’ Jelf, 402, 2,] is the third pl. of the pluperf., which in this verb has the force of an *imperfect* (here *iterative*). Though said to be a syncopated form of ἑστήκεσαν, it is perhaps the older form of the two (Cf. Thiersch, Gr. Gr. § ccxi.) Cf. Homeric forms ἐδείδισαν (R. δι), Il. H. 151, and μέμασαν (R. μα) B. 863.

— οὐκ ἦν] *It was impossible . . ἦν* = ἐξῆν, just as (poeticè) *est* = *licet.*

— διαδεχόμενοι—] taking up the chase successively, ‘*succeeding one another.*

3. ἀπεπτατο] The best MSS. have ἀπέπτα (Long. ‘Attic for ἀπέπτη,’ Matt.). Others, ἀπέσπα, (K. P.) used intrans. (*drew off*): it occurs elsewhere, but only as a military term; see VII. ii. 11; II. ii. 12; inf. viii. 13.

— αἴρουσα] scil. τὰς πτέρυγας.

— ἀνιστῇ] ‘put them up.’

αἴρουσα, ὥςπερ ἱστίῳ χρωμένη. Τὰς δὲ ὠτίδας, ἄν τις ταχὺ ἀνιστῇ, ἔστι λαμβάνειν· πέτονται γὰρ βραχύ, ὥςπερ πέρδικες, καὶ ταχὺ ἀπαγορεύουσι. Τὰ δὲ κρέα αὐτῶν ἥδιστα ἦν.

4. Πορευόμενοι δὲ διὰ ταύτης τῆς χώρας ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸν Μασκᾶν ποταμόν, τὸ εὖρος πλεθριαῖον. Ἐνταῦθα ἦν πόλις ἐρήμη, μεγάλη, ὄνομα δὲ αὐτῇ Κορσωτή· περιεῤῥεῖτο δὲ αὕτη ὑπὸ τοῦ Μασκᾶ κύκλῳ. Ἐνταῦθ' ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἐπεσιτίσαντο. 5. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς ἐρήμους τρεῖς καὶ δέκα, παρασάγγας ἐνενήκοντα, τὸν Εὐφράτην ποταμὸν ἐν δεξιᾷ ἔχων, καὶ ἀφικνεῖται ἐπὶ Πύλας. Ἐν τούτοις τοῖς σταθμοῖς πολλὰ τῶν ὑποζυγίων ἀπώλετο ὑπὸ λιμοῦ· οὐ γὰρ ἦν χόρτος οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν δένδρον, ἀλλὰ ψιλὴ ἦν ἅπασα ἡ χώρα· οἱ δὲ ἐνοικοῦντες ὄνους ἀλέτας παρὰ[a] τὸν ποταμὸν ὀρύττοντες καὶ ποιοῦντες εἰς Βαβυλῶνα ἦγον καὶ ἐπώλουν, καὶ ἀνταγοράζοντες σῖτον ἔζων. 6. Τὸ δὲ στράτευμα ὁ σῖτος ἐπέλιπε, καὶ πρίασθαι οὐκ ἦν, εἰ μὴ ἐν τῇ Λυδίᾳ ἀγορᾷ ἐν τῷ Κύρου βαρβαρικῷ, τὴν

(a) iii. 7, n.

4. **Μασκᾶν**] 'A mere channel of the Euphrates (see sup. iv. 10,) at the present day full of water, drawn from the river at a northernly point, and emptying itself by three different embrochures to the south.'—Ainsw. p. 78.

— *πόλις ἐρήμη*] 'Forsan *Urbs in solitudine*; sic, paulo post, *κατὰ τοὺς ἐρήμους σταθμούς*.'—Tate. 'Incolæ Cyri metu videntur eam deseruisse.'—K. Cf. III. iv. 40, and sup. ii. 24.

5. **Πύλας**] 'Hæ Pylæ sunt angustiæ per quas ex Arabia iter in Babyloniam, quare portæ Babyloniæ dicuntur.'—K.

— *ἄλλο* is often, as here, and infra vii. 11, used in the sense of 'besides.'

— *ὄνους*] *Mill-stones.* From *ὄνος*, an ass, employed anciently in working the mill and windlass, are derived *ὄνος*, a windlass, and *ὄνος*, an upper millstone.

6. *Λυδίᾳ ἀγ.*] 'Cyrus Major ex quo rebellantes Lydos pacaverat, eos *καπηλεύειν* coegerat.—Herod. i. 155, 7.' K.

The *ὀβολὸς* = $\frac{1}{6}$ drachma = $1\frac{1}{2}d$ nearly.

χοῖνιξ = $\frac{1}{48}$ medimnus = (1·98 or) 2 pints nearly.

— *σίγλων*. Cf. Arn. G. P. 159.

— *δύναται*] *is equal to*, or *worth.*

καπίθην ἀλεύρων ἢ ἀλφίτων τεττάρων σίγλων. Ὁ δὲ σίγλος δύναται ἑπτὰ ὀβολοὺς καὶ ἡμιοβόλιον Ἀττικούς· ἡ δὲ καπίθη δύο χοίνικας Ἀττικὰς ἐχώρει. Κρέα οὖν ἐσθίοντες οἱ στρατιῶται διεγίγνοντο. 7. Ἦν δὲ τούτων τῶν σταθμῶν οὓς πάνυ μακροὺς ἤλαυνεν, ὁπότε ἢ πρὸς ὕδωρ βούλοιτο διατελέσαι ἢ πρὸς χιλόν. Καὶ δή ποτε στενοχωρίας καὶ πηλοῦ φανέντος ταῖς ἁμάξαις δυσπορεύτου, ἐπέστη ὁ Κῦρος σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν ἀρίστοις καὶ εὐδαιμονεστάτοις, καὶ ἔταξε Γλοῦν καὶ Πίγρητα λαβόντας τοῦ βαρβαρικοῦ στρατοῦ συνεκβιβάζειν τὰς ἁμάξας. 8. Ἐπεὶ δὲ ἐδόκουν αὐτῷ σχολαίως ποιεῖν, ὥσπερ ὀργῇ ἐκέλευσε τοὺς περὶ αὐτὸν Πέρσας τοὺς κρατίστους συνεπισπεύσειν τὰς ἁμάξας. Ἔνθα δὴ μέρος τι τῆς εὐταξίας ἦν θεάσασθαι. Ῥίψαντες γὰρ τοὺς πορφυροῦς κάνδυς ὅπου ἔτυχεν ἕκαστος ἑστηκὼς ἵεντο, ὥσπερ ἂν δράμοι τις περὶ νίκης, καὶ μάλα κατὰ πρανοῦς γηλόφου, ἔχοντες τούτους τε τοὺς πολυτελεῖς χιτῶνας καὶ τὰς ποικίλας ἀναξυρίδας, ἔνιοι δὲ καὶ στρεπτοὺς περὶ τοῖς τραχήλοις καὶ ψέλλια περὶ ταῖς χερσίν· εὐθὺς δὲ σὺν τούτοις εἰσπηδήσαντες εἰς τὸν πηλὸν θᾶττον ἢ ὥς τις ἂν ᾤετο μετεώρους ἐξεκόμισαν τὰς ἁμάξας. 9. Τὸ δὲ σύμπαν δῆλος ἦν Κῦρος σπεύδων πᾶσαν τὴν ὁδὸν καὶ οὐ διατρίβων ὅπου μὴ ἐπισιτισμοῦ ἕνεκα ἢ τινος ἄλλου

7. *ἦν . . οὓς . .*] '*Ἦν* pro *ἦσαν*. Cf. Eur. Ion. 1165, and Valck. ad Herod. v. 12.'—Porson. 'Nota sunt *ἔστιν οἱ*, *aliqui, sunt qui*;—ita hôc loco *ἦν . . . οὓς*.'—S. Cf. Arn. G. P. 264; Matt. 482; Jelf. 817, 5.

— *συνεκβιβ.*] To *join* in extricating.

8. *ἵεντο*] *They rushed.* Imperf. midd. of *ἵημι*, *I send; ἵεμαι, I send myself;* corresponding exactly to the English "*I dart*" (off). So *φέρομαι*, viii. 20: Cf. IV. v. 18. (Vulgo *ἴεντο*, from *ἴεμαι*, a supposed middle of *εἶμι*; but see Matt. 214, 4, p. 355, ed. 1837.)

— *μάλα κατὰ πρανοῦς*] For '*κατὰ μάλα πρ.* Cf. III. ii. 19.' K.—See IV. vi. 16.

— *τούτους τε*] '*Notas illas* (tunicas). Cf. Cyr. I. iii. 2; VI. iv. 2.' B. Jelf. 655, 2.

— *μετεώρους ἐξεκ.*] Sublatas exportaverunt. *They hoisted aloft and carried out.*

ἀναγκαίου ἐκαθέζετο, νομίζων, ὅσῳ μὲν ἂν θᾶττον ἔλθοι, τοσούτῳ ἀπαρασκευαστοτέρῳ βασιλεῖ μαχεῖσθαι, ὅσῳ δὲ σχολαιότερον, τοσούτῳ πλέον συναγείρεσθαι βασιλεῖ στράτευμα. Καὶ συνιδεῖν δ' ἦν τῷ προσέχοντι τὸν νοῦν ἡ βασιλέως ἀρχὴ πλήθει μὲν χώρας καὶ ἀνθρώπων ἰσχυρὰ οὖσα, τοῖς δὲ μήκεσι τῶν ὁδῶν καὶ τῷ διεσπάσθαι τὰς δυνάμεις ἀσθενής, εἴ τις διὰ ταχέων τὸν πόλεμον ποιοῖτο.

10. Πέραν δὲ τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ κατὰ τοὺς ἐρήμους σταθμοὺς ἦν πόλις εὐδαίμων καὶ μεγάλη, ὄνομα δὲ Χαρμάνδη· ἐκ ταύτης οἱ στρατιῶται ἠγόραζον τὰ ἐπιτήδεια, σχεδίαις διαβαίνοντες ὧδε· Διφθέρας, ἃς εἶχον στεγάσματα, ἐπίμπλασαν χόρτου κούφου, εἶτα συνῆγον καὶ συνέσπων, ὡς μὴ ἅπτεσθαι τῆς κάρφης τὸ ὕδωρ· ἐπὶ τούτων διέβαινον, καὶ ἐλάμβανον τὰ ἐπιτήδεια, οἶνόν τε ἐκ τῆς [b] βαλάνου πεποιημένον τῆς ἀπὸ τοῦ φοίνικος καὶ σῖτον μελίνης· τοῦτο γὰρ ἦν ἐν τῇ χώρᾳ πλεῖστον.

11. Ἀμφιλεξάντων δέ τι ἐνταῦθα τῶν τε τοῦ Μένωνος στρατιωτῶν καὶ τῶν τοῦ Κλεάρχου, ὁ Κλέαρχος κρίνας ἀδικεῖν τὸν τοῦ Μένωνος, πληγὰς [c] ἐνέβαλεν· ὁ

(b) II. iii. 14. (c) II. iii. 11.

9. ὅσῳ . . . ἂν ἔλθοι] The opt. is due to obl. narr., in which Cyrus' thoughts are expressed; in orat. recta it would be ὅσῳ . . . ἂν θᾶττον ἔλθω.—Cf. inf. III. ii. 12; VII. ii. 6; see Arn. G. P. 90; Matt. 527.

— ἦν συνιδεῖν = παρεῖχε ἑαυτὴν συνιδεῖν, i.e. φανερὰ ἦν . . . ἰσχυρὰ οὖσα. *To one who paid attention, the king's country was manifestly* &c. Dist. the *impersonal* use of ἦν, sup. v. 2, and inf. ix. 13.

— ἀσθενής] 'This remark sounds oddly when we reflect that Artaxerxes, though taken by surprise, had, by Xenophon's own statement, already raised 1,200,000 men.' B. Thirlw.

10. Χαρμάνδη] V. Steph. Byz. s.v.

— ἐπίμπλ. . . χόρτου] Cf. Arn. G. P. 147; Matt. 329.

— συνέσπων] 'They drew together' by stitching, *they sewed tight.*

— τοῦτο refers to μελίνης. (Schæf. ad Electra. 1366.) For the neut. pron., referring to a femin. subst., see Matt. 439; inf. IV. vi. 3.

δ' ἐλθὼν πρὸς τὸ ἑαυτοῦ στράτευμα ἔλεγεν· ἀκούσαντες δ' οἱ στρατιῶται ἐχαλέπαινον καὶ ὠργίζοντο ἰσχυρῶς τῷ Κλεάρχῳ. 12. Τῇ δὲ αὐτῇ ἡμέρᾳ Κλέαρχος ἐλθὼν ἐπὶ τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐκεῖ κατασκεψάμενος τὴν ἀγορὰν ἀφιππεύει ἐπὶ τὴν αὑτοῦ σκηνὴν διὰ τοῦ Μένωνος στρατεύματος σὺν ὀλίγοις τοῖς περὶ αὐτόν· Κῦρος δ' οὔπω ἧκεν, ἀλλ' ἔτι προσήλαυνεν· τῶν δὲ Μένωνος στρατιωτῶν ξύλα σχίζων τις, ὡς εἶδε τὸν Κλέαρχον διελαύνοντα, ἵησι τῇ ἀξίνῃ· καὶ οὗτος μὲν αὐτοῦ ἥμαρτεν· ἄλλος δὲ λίθῳ καὶ ἄλλος, εἶτα πολλοί, κραυγῆς γενομένης. 13. Ὁ δὲ καταφεύγει εἰς τὸ ἑαυτοῦ στράτευμα καὶ εὐθὺς παραγγέλλει εἰς τὰ ὅπλα· καὶ τοὺς μὲν ὁπλίτας αὐτοῦ ἐκέλευσε μεῖναι τὰς ἀσπίδας πρὸς τὰ γόνατα θέντας· αὐτὸς δὲ λαβὼν τοὺς Θρᾷκας καὶ τοὺς ἱππεῖς οἳ ἦσαν αὐτῷ ἐν τῷ στρατεύματι πλείους ἢ τετταράκοντα, τούτων δὲ οἱ πλεῖστοι Θρᾷκες, ἤλαυνεν ἐπὶ τοὺς Μένωνος, ὥστ' ἐκείνους ἐκπεπλῆχθαι καὶ αὐτὸν Μένωνα καὶ τρέχειν ἐπὶ τὰ ὅπλα. Οἱ δὲ καὶ ἕστησαν ἀποροῦντες τῷ πράγματι. 14. Ὁ δὲ Πρόξενος, ἔτυχε γὰρ ὕστερος προσιὼν καὶ τάξις αὐτῷ ἑπομένη τῶν ὁπλιτῶν, εὐθὺς οὖν εἰς τὸ μέσον ἀμφοτέρων ἄγων ἔθετο τὰ ὅπλα καὶ ἐδεῖτο τοῦ Κλεάρχου μὴ

12. ἧκεν has here its common usage as a past-perf.; ἥκω, *I am come*; ἧκον, *I was come*. Dist. ii. 6.

— ἵησι (αὐτοῦ) τῇ ἀξίνῃ] '*Throws at him with* . . . . The regular construction would be ἵησιν αὐτοῦ τὴν ἀξίνην.

— αὐτοῦ ἥμαρτεν] Arn. G. P. 153–4; Matt. 368.

14. ἄγων] Supply τὴν τάξιν. K.

— τίθεσθαι τὰ ὅπλα has three signif. *To place or arrange arms*—

1st. . . as ready for action or service, *to form line,—take up a position*—as here (used of the commander), *he drew up his men*, and inf. (of the men) vi. 4, *to take their stand*, or *stand to arms*.—(ἐν τάξει, II. ii. 21; ii. 8; VII. i. 22.)

2nd. . . for purpose of rest, after a march or battle, *to pile arms*, *encamp*, or *bivouac*, as inf. 17,—sometimes merely *to ground arms and stand at ease*, as x. 16; IV. ii. 16.

3rd. By way of surrender, *to lay down*. (Cf. Thuc. II. 2, Arn.)

— ὀλίγου δεῆσ.] Cf. Arn. G. P. 282; Matt. 296.

ποιεῖν ταῦτα. Ὁ δʼ ἐχαλέπαινεν, ὅτι, αὐτοῦ ὀλιγου δεήσαντος καταλευσθῆναι, πρᾴως λέγοι τὸ αὐτοῦ πάθος· ἐκέλευσέ τε αὐτὸν ἐκ τοῦ μέσου ἐξίστασθαι. 15. *Ἐν τούτῳ δʼ ἐπῄει καὶ Κῦρος καὶ ἐπύθετο τὸ πρᾶγμα, εὐθὺς δʼ ἔλαβε τὰ παλτὰ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ σὺν τοῖς παροῦσι τῶν πιστῶν ἧκεν ἐλαύνων εἰς τὸ μέσον καὶ λέγει τάδε·* 16. *Κλέαρχε καὶ Πρόξενε καὶ οἱ ἄλλοι οι παρόντες Ἕλληνες, οὐκ ἴστε ὅ τι ποιεῖτε. Εἰ γάρ τινα ἀλλήλοις μάχην συνάψετε, νομίζετε ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ ἐμέ τε κατακεκόψεσθαι καὶ ὑμᾶς οὐ πολὺ ἐμοῦ ὕστερον· κακῶς γὰρ τῶν ἡμετέρων ἐχόντων, πάντες οὗτοι οὓς ὁρᾶτε βάρβαροι πολεμιώτεροι ἡμῖν ἔσονται τῶν παρὰ βασιλεῖ ὄντων.* 17. *Ἀκούσας ταῦτα ὁ Κλέαρχος ἐν ἑαυτῷ ἐγένετο· καὶ παυσάμενοι ἀμφότεροι κατὰ χώραν ἔθεντο τὰ ὅπλα.*

15. *τῶν πιστῶν*] Ita *κατʼ ἐξοχὴν* dicebantur *οἱ ὁμοτράπεζ.* (viii. 25). Cf. viii. I. K.

16. *κατακεκοψ.*] '*Shall be* (cut-to-pieces, or) *despatched at once.*' The 3. fut. here expresses Cyrus's death as the *immediate result* of a conflict.

17. *ἐν ἑαυτῷ ἐγ.*] *Recovered himself.* Cf. Arist. Vesp. 642. 'Similiter Germani dicimus *er ging in sich.* Cf. Soph. Phil. 950. *Ἀλλʼ ἔ νῦν ἔτʼ ἐν σαυτῷ γένου.*' K. Cf. Terent. Andr. II. iv. 5, *fac, apud te ut sies,* and Heaut. V. i. 47. Cf. Blomf. Choeph. 227.

— *κατὰ χώραν* is a formula denoting *suo proprio loco.* (Cf. Arist. Plut. 367, and Herod. IV. 135, Valck.)—'*Both parties piled arms on their own ground, i. e.* in their respective places of encampment. ('Deponebant arma suo loco et ordine.' P. Ox. Tr., '*put their arms in their places,*' referring *κατὰ χ.* to *τὰ ὅπλα,*—which yields but a meagre sense, and is less agreeable to the order of the Greek.)

CAPUT VI.

1. *Ἐντεῦθεν προϊόντων*[a] *ἐφαίνετο ἴχνια ἵππων καὶ κόπρος· εἰκάζετο δ' εἶναι ὁ στίβος ὡς δισχιλίων ἵππων. Οὗτοι προϊόντες ἔκαιον καὶ χιλὸν καὶ εἴ τι ἄλλο χρήσιμον ἦν. Ὀρόντης δέ, Πέρσης ἀνήρ, γένει τε προσήκων βασιλεῖ καὶ τὰ*[b] *πολέμια λεγόμενος ἐν τοῖς ἀρίστοις Περσῶν, ἐπιβουλεύει Κύρῳ, καὶ πρόσθεν πολεμήσας, καταλλαγεὶς δέ.* 2. *Οὗτος Κύρῳ εἶπεν, εἰ αὐτῷ δοίη ἱππέας χιλίους, ὅτι τοὺς προκατακαίοντας ἱππέας ἢ κατακάνοι ἂν ἐνεδρεύσας ἢ ζῶντας πολλοὺς αὐτῶν ἕλοι, καὶ κωλύσειε τοῦ καίειν ἐπιόντας, καὶ ποιήσειεν ὥστε μήποτε δύνασθαι αὐτοὺς ἰδόντας τὸ Κύρου στράτευμα βασιλεῖ διαγγεῖλαι. Τῷ δὲ Κύρῳ ἀκούσαντι ταῦτα ἐδόκει ὠφέλιμα εἶναι· καὶ ἐκέλευσεν αὐτὸν λαμβάνειν μέρος παρ' ἑκάστου τῶν ἡγεμόνων.*

3. *Ὁ δ' Ὀρόντης νομίσας ἑτοίμους εἶναι αὐτῷ τοὺς ἱππέας γράφει ἐπιστολὴν παρὰ βασιλέα, ὅτι ἥξοι ἔχων ἱππέας ὡς ἂν δύνηται πλείστους· ἀλλὰ φράσαι τοῖς ἑαυτοῦ ἱππεῦσιν ἐκέλευεν ὡς φίλιον αὐτὸν ὑποδέχεσθαι. Ἐνῆν δὲ ἐν τῇ ἐπιστολῇ καὶ τῆς πρόσθεν φιλίας ὑπομνήματα καὶ πίστεως. Ταύτην τὴν ἐπιστολὴν δίδωσι πιστῷ ἀνδρί, ὡς ᾤετο· ὁ δὲ λαβὼν Κύρῳ δείκνυσιν.*

(a) ii. 17. (b) iii. 10.

1. *εἰκάζ.*] Imperf. without augment., as iv. 7 and x. 16.

— *οὗτοι*] 'Ex *ἵππων* elicias *οἱ ἱππεῖς*.' K.

— *εἴ τι*] Cf. note, V. iii. 3; Arn. G. P. 269.

— *λεγόμενος ἐν*] '*Being reckoned amongst.*'

2. *κατακάνοι ἂν*] In the orat. obl. the opt. does not take *ἄν*, except when *ἂν* is due to a condition (here *εἰ δοίη*); or generally, when it would be required also in the orat. recta, (vide II. i. 3; cf. Matt. 529, 2; Jelf, 803.) In this case the optat. is not at all due to orat. obl., but would be used equally if the sentence were expressed in orat. recta. Cf. ix. 23, n. Repeat *ἂν* with *ἕλοι, κωλύσειε, ποιήσειεν*.

3. *ἀλλὰ . . . ἐκ.*] '*Only he requested*' &c.

4. Ἀναγνοὺς δὲ αὐτὴν ὁ Κῦρος συλλαμβάνει Ὀρόντην, καὶ συγκαλεῖ εἰς τὴν ἑαυτοῦ σκηνὴν Περσῶν τοὺς ἀρίστους τῶν περὶ αὐτὸν ἑπτά· καὶ τοὺς τῶν Ἑλλήνων στρατηγοὺς ἐκέλευσεν ὁπλίτας ἀγαγεῖν, τούτους δὲ θέσθαι[c] τὰ ὅπλα περὶ τὴν αὐτοῦ σκηνήν. Οἱ δὲ ταῦτα ἐποίησαν ἀγαγόντες ὡς τρισχιλίους ὁπλίτας. 5. Κλέαρχον δὲ καὶ εἴσω παρεκάλεσε σύμβουλον, ὅς γε καὶ αὐτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐδόκει προτιμηθῆναι μάλιστα τῶν Ἑλλήνων. Ἐπεὶ δ' ἐξῆλθεν, ἐξήγγειλε τοῖς φίλοις τὴν κρίσιν τοῦ Ὀρόντου ὡς[d] ἐγένετο· οὐ γὰρ ἀπόρρητον ἦν. Ἔφη δὲ Κῦρον ἄρχειν[e] τοῦ λόγου ὧδε·

6. Παρεκάλεσα ὑμᾶς, ἄνδρες φίλοι, ὅπως σὺν ὑμῖν βουλευόμενος, ὅ τι δίκαιόν ἐστι καὶ πρὸς θεῶν καὶ πρὸς ἀνθρώπων, τοῦτο πράξω περὶ Ὀρόντου τουτουί. Τοῦτον γὰρ πρῶτον μὲν ὁ ἐμὸς πατὴρ ἔδωκεν ὑπήκοον ἐμοὶ εἶναι. Ἐπεὶ δὲ ταχθείς, ὡς ἔφη αὐτός, ὑπὸ τοῦ ἐμοῦ ἀδελφοῦ οὗτος ἐπολέμησεν ἐμοὶ ἔχων τὴν ἐν Σάρδεσιν ἀκρόπολιν, καὶ ἐγὼ αὐτὸν προσπολεμῶν ἐποίησα ὥστε δόξαι τούτῳ τοῦ πρὸς ἐμὲ πολέμου παύσασθαι, καὶ

(c) v. 14. (d) ii. 21. (e) iv. 15.

5. ὅς γε] 'quippe qui.' Matt. 602.

— προτιμ. . . Ἑλλήνων] 'To rank before,' 'to be first in honour among.' The addition of μάλιστα makes the expression pleonastic. This often happens with compounds of προ. Cf. Latin *Primus* ibi *ante* omnes. Æn. II. 40.

— ἄρχειν τοῦ λόγου] Dist. ἄρχεσθαι τοῦ λόγου, III. ii. 7. The former is 'to open the conference,' the latter 'to begin his own speech.' So ἄρχω τοῦ διαβαίνειν = primus transeo, sup. iv. 15. ἄρχω τῆς φυγῆς = primus fugio, III. ii. 17.

6. παρεκάλεσα] The aorist stands here for the pres. perf. Cf. Matt. 498, Obs.

τουτουί] ι is an Attic affix, increasing the demonstrative force of the pron. Comp. Lat. hujus-*ce* and Fr. celui-*ci*.

— αὐτὸν προσπολ.] 'Bello persecutus.' B.

— ἐποίησα] Latinè 'feci ut.' . . . Vide sup. § 2, ποιήσειεν ὥστε. . .

— δεξιὰν ἔλαβον κ. ἔδωκα] 'This custom of pledging faith, by giving the right hand, is as early as Homer's day.' Cf. Nestor's speech, B. 341.—Σπονδαί τ' ἄκρητοι, καὶ δεξιαί, ᾗς ἐπέπιθμεν. So Ovid 'Jura, Fides ubi nunc, commissaque dextera dextræ.'—Spelman.

δεξιὰν ἔλαβον καὶ ἔδωκα. 7. Μετὰ ταῦτα, ἔφη, ὦ Ὀρόντα, ἔστιν ὅ τί σε ἠδίκησα; Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο ὅτι οὔ. Πάλιν δὲ ὁ Κῦρος ἠρώτα· Οὔκουν ὕστερον, ὡς αὐτὸς σὺ ὁμολογεῖς, οὐδὲν ὑπ' ἐμοῦ ἀδικούμενος ἀποστὰς εἰς Μυσοὺς κακῶς ἐποίεις τὴν ἐμὴν χώραν ὅ τι ἐδύνω; Ἔφη ὁ Ὀρόντης. Οὔκουν, ἔφη ὁ Κῦρος, ὁπότ' αὖ ἔγνως τὴν σαυτοῦ δύναμιν, ἐλθὼν ἐπὶ τὸν τῆς Ἀρτέμιδος βωμὸν μεταμέλειν τέ σοι ἔφησθα καὶ πείσας ἐμὲ πιστὰ πάλιν ἔδωκάς μοι καὶ ἔλαβες παρ' ἐμοῦ; Καὶ ταῦθ' ὡμολόγει ὁ Ὀρόντης. 8. Τί οὖν, ἔφη ὁ Κῦρος, ἀδικηθεὶς ὑπ' ἐμοῦ νῦν τὸ τρίτον ἐπιβουλεύων[f] μοι φανερὸς γέγονας; Εἰπόντος δὲ τοῦ Ὀρόντου ὅτι οὐδὲν ἀδικηθείς, ἠρώτησεν ὁ Κῦρος αὐτόν· Ὁμολογεῖς οὖν περὶ[g] ἐμὲ ἄδικος γεγενῆσθαι; Ἦ γὰρ ἀνάγκη, ἔφη ὁ Ὀρόντης. Ἐκ τούτου πάλιν ἠρώτησεν ὁ Κῦρος, Ἔτι οὖν ἂν γένοιο τῷ ἐμῷ ἀδελφῷ πολέμιος, ἐμοὶ δὲ καὶ φίλος καὶ πιστός; Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο ὅτι οὐδ' εἰ γενοίμην, ὦ Κῦρε, σοί γ' ἂν ἔτι ποτὲ δόξαιμι.

9. Πρὸς ταῦτα ὁ Κῦρος εἶπε τοῖς παροῦσιν· Ὁ μὲν ἀνὴρ τοιαῦτα μὲν πεποίηκε, τοιαῦτα δὲ λέγει· ὑμῶν δὲ σὺ πρῶτος, ὦ Κλέαρχε, ἀπόφηναι γνώμην εἴ τί σοι δοκεῖ. Κλέαρχος δὲ εἶπε τάδε· Συμβουλεύω ἐγώ, τὸν ἄνδρα τοῦτον ἐκποδὼν ποιεῖσθαι ὡς τάχιστα, ὡς μηκέτι δέῃ τοῦτον φυλάττεσθαι, ἀλλὰ σχολὴ ᾖ ἡμῖν τὸ κατὰ τοῦτον εἶναι τοὺς ἐθελοντὰς φίλους τούτους εὖ

(f) ii. 11. (g) III. ii. 20.

7. ἔστιν ὅ τί σε] Matt. 413; Arn. G. P. 135.

— ὅτι οὔ] Scil. ἔστι. Compares Gallicum 'je dis que non.' P.

— ἔγνως τ. σ. δύναμιν] '(The insufficiency of) thy power,' *i. e.* to cope with me, '*thy inability;*' so φυλακή = (*socors*) custodia, V. viii. 1.

8. ὅτι οὐδ' εἰ γενοίμην] Ὅτι is often redundant in orat. recta.

9. τὸ κατὰ τοῦτον εἶναι] In expressions of this kind (in which εἶναι is sometimes called redundant, Matt. 282) τὸ . . εἶναι seems to be a verbal substantive in the accus., and used like other accusatives adverbially. Thus τὸ εἶναι

Ave Maria Lane

ποιεῖν. 10. Ταύτῃ δὲ τῇ γνώμῃ ἔφη καὶ τοὺς ἄλλους προςθέσθαι. Μετὰ ταῦτα, ἔφη, κελεύοντος Κύρου, ἔλαβον τῆς ζώνης τὸν Ὀρόντην ἐπὶ θανάτῳ ἅπαντες ἀναστάντες καὶ οἱ συγγενεῖς· εἶτα δὲ ἐξῆγον αὐτὸν οἷς προςετάχθη. Ἐπεὶ δὲ εἶδον αὐτὸν οἵπερ πρόσθεν προςεκύνουν, καὶ τότε προςεκύνησαν, καίπερ εἰδότες ὅτι ἐπὶ θάνατον ἄγοιτο. 11. Ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν Ἀρταπάτου [h] σκηνὴν εἰςηνέχθη τοῦ πιστοτάτου τῶν Κύρου σκηπτούχων, μετὰ ταῦτα οὔτε ζῶντα Ὀρόντην οὔτε τεθνηκότα οὐδεὶς εἶδε πώποτε, οὐδὲ ὅπως ἀπέθανεν οὐδεὶς εἰδὼς ἔλεγεν· εἴκαζον δὲ ἄλλοι ἄλλως· τάφος δὲ οὐδεὶς πώποτε αὐτοῦ ἐφάνη.

CAPUT VII.

1. Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ τῆς Βαβυλωνίας σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας δώδεκα. Ἐν δὲ τῷ τρίτῳ σταθμῷ Κῦρος ἐξέτασιν ποιεῖται τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων ἐν τῷ πεδίῳ περὶ μέσας νύκτας· ἐδόκει γὰρ εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ἕω ἥξειν βασιλέα σὺν τῷ στρατεύματι μαχούμενον· καὶ ἐκέλευε Κλέαρχον μὲν τοῦ δεξιοῦ κέρως ἡγεῖσθαι, Μένωνα δὲ τὸν Θετταλὸν τοῦ

(h) viii. 28.

= the state of things, *κατὰ τοῦτον*, as they regard him, or adverbially (quod attinet ad), *as matters stand concerning him*, or *as far as his case is concerned*. Cf. Jelf, 679, 2; cf. Arn. Thuc. IV. 28.

10. *ἔλαβον τ. ζώνης. τ. Ὀρ.*] They took Orontes *by the belt*,—the usual form in which a Persian judge consigned a criminal to his executioners. Cf. Diod. Sic. XVII. 30. For the gen. *τῆς ζ.* cf. Arn. G. P. 162; Matt. 366.

11. *σκηπτοῦχος*] 'A mace-bearer,' an Eunuch high in office and trust about the king's person;—'the most trusty of Cyrus' Lords.'

1. *μέσας νύκτας*] In Attic Greek some nouns which admit of division, are used in the plural with reference to their parts. Cf. Choeph. 822; Blom. Jelf, 355, obs. 1.

εὐωνύμου· αὐτὸς δὲ τοὺς ἑαυτοῦ διέταξε. 2. Μετὰ δὲ τὴν ἐξέτασιν ἅμα τῇ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ἥκοντες αὐτόμολοι παρὰ μεγάλου βασιλέως ἀπήγγελλον Κύρῳ περὶ τῆς βασιλέως στρατιᾶς. Κῦρος δὲ συγκαλέσας τοὺς στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς τῶν Ἑλλήνων, συνεβουλεύετό [a] τε πῶς ἂν τὴν μάχην ποιοῖτο καὶ αὐτὸς παρῄνει θαρσύνων τοιάδε· 3. Ὦ ἄνδρες Ἕλληνες, οὐκ ἀνθρώπων ἀπορῶν βαρβάρων συμμάχους ὑμᾶς ἄγω, ἀλλὰ νομίζων ἀμείνονας καὶ κρείττους πολλῶν βαρβάρων ὑμᾶς εἶναι, διὰ τοῦτο προσέλαβον. Ὅπως οὖν ἔσεσθε ἄνδρες ἄξιοι τῆς ἐλευθερίας ἧς κέκτησθε καὶ ὑπὲρ ἧς ὑμᾶς ἐγὼ εὐδαιμονίζω. Εὖ γὰρ ἴστε ὅτι τὴν ἐλευθερίαν ἑλοίμην ἂν ἀντὶ ὧν [b] ἔχω πάντων καὶ ἄλλων πολλαπλασίων. 4. Ὅπως δὲ καὶ εἰδῆτε εἰς οἷον ἔρχεσθε ἀγῶνα, ἐγὼ ὑμᾶς εἰδὼς διδάξω. Τὸ μὲν γὰρ πλῆθος πολύ, καὶ κραυγῇ πολλῇ ἐπίασιν· ἂν δὲ ταῦτα ἀνάσχησθε, τὰ ἄλλα καὶ αἰσχύνεσθαί μοι δοκῶ οἵους ἡμῶν γνώσεσθε τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ ὄντας ἀνθρώπους. Ὑμῶν δὲ ἀνδρῶν ὄντων καὶ εὐτόλμων γενομένων, ἐγὼ ὑμῶν τὸν μὲν οἴκαδε βουλόμενον ἀπιέναι τοῖς οἴκοι ζηλωτὸν ποιήσω ἀπελθεῖν· πολλοὺς δ' οἶμαι ποιήσειν τὰ παρ' ἐμοὶ ἑλέσθαι ἀντὶ τῶν οἴκοι.

5. Ἐνταῦθα Γαυλίτης παρών, φυγὰς Σάμιος, πιστὸς

(a) i. 3. dist. vi. 9. (b) i. 8.

2. λοχαγοὺς] *Captains* or *Centurions.* They commanded a λόχος, a company varying in its number of men, being stated at 100 (inf. III. iv. 21), but at 50 (sup. ii. 25).

3. εὐδαιμονίζω] 'Inf. ix. 29, Cyrus dicitur regis Servus.' B.

— ὅπως . . . ἔσεσθε] Supply ὁρᾶτε. Matt. 623, 2; Arn. G.P. 286.

4. τὰ ἄλλα] . . *In all other respects.* Cf. iii. 3.—'οἵους.—*Reputandi* notio latet in αἰσχύνεσθαι,—(ἐνθυμούμενος) οἵους.' K. *Methinks I am ashamed* (when I consider) *what sort of people you will find ours to be.* Vide Matt. 480; Obs. 3.

— ἀνθρώπους] H. observes that there is a pointed antithesis between ἀνθρώπους and ὑμῶν δὲ ἀνδρῶν immediately following. Comp. Herod. VII. 210 (speaking of the same Persians) δῆλον ἐποίευν βασιλέϊ ὅτι πολλοὶ μὲν ἄνθρωποι εἶεν, ὀλίγοι δὲ ἄνδρες.

δὲ Κύρῳ, εἶπε· Καὶ μήν, ὦ Κῦρε, λέγουσί τινες ὅτι πολλὰ ὑπισχνῇ διὰ τὸ ἐν τοιούτῳ νῦν εἶναι, τοῦ κινδύνου προσιόντος· ἂν δ' εὖ γένηταί τι, οὐ μεμνῆσθαί σέ φασιν· ἔνιοι δέ, οὐδ' εἰ μέμνοιό τε καὶ βούλοιο, δύνασθαι ἂν ἀποδοῦναι ὅσα ὑπισχνῇ. 6. Ἀκούσας ταῦτα ἔλεξεν ὁ Κῦρος. Ἀλλ' ἔστι μὲν ἡμῖν, ὦ ἄνδρες, ἡ ἀρχὴ ἡ πατρῴα πρὸς μὲν μεσημβρίαν μέχρις οὗ διὰ καῦμα οὐ δύνανται οἰκεῖν ἄνθρωποι, πρὸς δὲ ἄρκτον μέχρις ὅτου διὰ χειμῶνα· τὰ δ' ἐν μέσῳ τούτων ἅπαντα σατραπεύουσιν οἱ τοῦ ἐμοῦ ἀδελφοῦ φίλοι. 7. Ἢν δ' ἡμεῖς νικήσωμεν, ἡμᾶς δεῖ τοὺς ἡμετέρους φίλους τούτων ἐγκρατεῖς ποιῆσαι. Ὥστε οὐ τοῦτο δέδοικα, μὴ οὐκ ἔχω ὅ τι δῶ ἑκάστῳ τῶν φίλων, ἂν εὖ γένηται, ἀλλὰ μὴ οὐκ ἔχω ἱκανοὺς οἷς δῶ. Ὑμῶν δὲ τῶν Ἑλλήνων καὶ στέφανον ἑκάστῳ χρυσοῦν δώσω. 8. Οἱ δὲ ταῦτα ἀκούσαντες αὐτοί τε ἦσαν πολὺ προθυμότεροι καὶ τοῖς ἄλλοις ἐξήγγελλον. Εἰσῄεσαν δὲ παρ' αὐτὸν οἵ τε στρατηγοὶ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τινές, ἀξιοῦντες εἰδέναι τί σφισιν ἔσται[c], ἐὰν κρατήσωσιν· Ὁ δὲ ἐμπιπλὰς ἁπάντων τὴν γνώμην ἀπέπεμπε. 9. Παρεκελεύοντο δὲ αὐτῷ πάντες ὅσοιπερ διελέγοντο μὴ μάχεσθαι, ἀλλ' ὄπισθεν ἑαυτῶν τάττεσθαι. Ἐν δὲ τῷ καιρῷ τούτῳ Κλέαρχος ὧδέ πως ἤρετο τὸν Κῦρον· Οἴει γάρ σοι μαχεῖσθαι, ὦ Κῦρε, τὸν ἀδελφόν; Νὴ

(c) II. ii. 15.

5. ἐν τοιούτῳ] supply καιρῷ. S. B.

— μεμνῆσθαι] Ne quis μεμνήσεσθαι conjiciat, cf. Aristoph. Ran. 380. ἢ τὴν χωραν σώζειν φησ' ἐς τὰς ὥρας, &c. Inf. VII. vi. 38. K.

— μέμνοιο] MSS. μεμνῷο. B.

8. εἰσῄεσαν] *Kept going in.*. The imperf. denoting a succession of visits. The context represents the generals going in again after the first interview, to make Cyrus particularize what each should have in the division of the spoil.

9. Plutarch (Artax. 8) gives Cyrus' reply to this recommendation. Τί λέγεις, Κλέαρχε, **σὺ κελεύεις με τὸν βασιλείας ὀρεγόμενον ἀνάξιον εἶναι βασιλείας.** B.

Δί', ἔφη ὁ Κῦρος, εἴπερ γε Δαρείου καὶ Παρυσάτιδός ἐστι παῖς καὶ ἐμὸς δὲ ἀδελφός, οὐκ ἀμαχεὶ ταῦτ' ἐγὼ λήψομαι.

10. Ἐνταῦθα δὴ ἐν τῇ ἐξοπλισίᾳ ἀριθμὸς ἐγένετο τῶν μὲν Ἑλλήνων ἀσπὶς μυρία καὶ τετρακοσία· πελτασταὶ δὲ δισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι· τῶν δὲ μετὰ Κύρου βαρβάρων δέκα μυριάδες, καὶ ἅρματα δρεπανηφόρα ἀμφὶ τὰ εἴκοσι. 11. Τῶν δὲ πολεμίων ἐλέγοντο εἶναι ἑκατὸν καὶ εἴκοσι μυριάδες καὶ ἅρματα δρεπανηφόρα διακόσια. Ἄλλοι [d] δὲ ἦσαν ἑξακισχίλιοι ἱππεῖς, ὧν Ἀρταγέρσης ἦρχεν· οὗτοι δὲ πρὸ αὐτοῦ βασιλέως τεταγμένοι ἦσαν. 12. Τοῦ δὲ βασιλέως στρατεύματος ἦσαν ἄρχοντες καὶ στρατηγοὶ καὶ ἡγεμόνες τέτταρες, τριάκοντα μυριάδων ἕκαστος, Ἀβροκόμας, Τισσαφέρνης, Γωβρύας, Ἀρβάκης. Τούτων δὲ παρεγένοντο ἐν τῇ μάχῃ ἐνενήκοντα μυριάδες καὶ ἅρματα δρεπανηφόρα ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα· Ἀβροκόμας δὲ ὑστέρησε τῆς μάχης ἡμέρας πέντε ἐκ Φοινίκης ἐλαύνων. 13. Ταῦτα δὲ ἤγγελλον πρὸς Κῦρον οἱ αὐτομολήσαντες ἐκ τῶν πολεμίων παρὰ μεγάλου βασιλέως πρὸ τῆς μάχης· καὶ μετὰ τὴν μάχην οἳ ὕστερον ἐλήφθησαν τῶν πολεμίων ταὐτὰ ἤγγελλον. 14. Ἐντεῦθεν δὲ Κῦρος ἐξελαύνει σταθμὸν ἕνα παρασάγγας τρεῖς συντεταγμένῳ

(d) v. 5.

10. ἀσπὶς] For ἀσπισταί. Cf. ὅπλα for ὁπλίτας, II. ii. 4, ('Sæpta armis; Virg. Æn. i. 506); and Anglicè, 2000 *lances*, *horse*, &c. for men. Cf. Blomf. Persæ. 320. In the first review (ii. 9) the Hoplites were numbered at 11,000. These 11,000 + 700 (with Chirisophus, iv. 3) + 400 (from Abrocomas) — 100 cut off in Cilicia (ii. 25,) = 12,000. The difference between this and the 10,400 of the text = 1600, who are possibly the baggage-guard mentioned inf. x. 3, and are here omitted, as forming no part of the line of battle. Also (as Born. suggests) some of the less able-bodied Hoplites, sinking under their heavy armour, may, in the course of the long march, have been drafted into the body of light-armed, who, from 2,000 (ii. 9,) are now increased to 2,500.

14. συντεταγμένῳ τῷ στ.] *Da-*

τῷ στρατεύματι παντὶ καὶ τῷ Ἑλληνικῷ καὶ τῷ βαρβαρικῷ· ᾤετο γὰρ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ μαχεῖσθαι βασιλέα· κατὰ γὰρ μέσον τὸν σταθμὸν τοῦτον τάφρος ἦν ὀρυκτὴ βαθεῖα, τὸ μὲν εὖρος ὀργυιαὶ πέντε, τὸ δὲ βάθος ὀργυιαὶ τρεῖς. 15. Παρετέτατο δὲ ἡ τάφρος ἄνω διὰ τοῦ πεδίου ἐπὶ δώδεκα παρασάγγας μέχρι τοῦ Μηδίας[e] τείχους. Ἔνθα δὴ εἰσὶν αἱ διώρυχες ἀπὸ τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ ῥέουσαι· εἰσὶ δὲ τέτταρες, τὸ μὲν εὖρος πλεθριαῖαι, βαθεῖαι δὲ ἰσχυρῶς, καὶ πλοῖα πλεῖ ἐν αὐταῖς σιταγωγά· εἰςβάλλουσι δὲ εἰς τὸν Εὐφράτην, διαλείπουσι δ᾽ ἑκάστη παρασάγγην, γέφυραι δ᾽ ἔπεισιν. Ἦν δὲ παρ᾽[f] αὐτὸν τὸν Εὐφράτην πάροδος στενὴ μεταξὺ τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς τάφρου, ὡς εἴκοσι ποδῶν τὸ εὖρος. 16. Ταύτην δὲ τὴν τάφρον βασιλεὺς μέγας ποιεῖ ἀντὶ ἐρύματος, ἐπειδὴ πυνθάνεται[g] Κῦρον προςελαύνοντα. Ταύτην δὴ τὴν πάροδον Κῦρός τε καὶ ἡ στρατιὰ παρῆλθε καὶ ἐγένοντο εἴσω τῆς τάφρου. 17. Ταύτῃ μὲν οὖν τῇ ἡμέρᾳ οὐκ ἐμαχέσατο βασιλεύς, ἀλλ᾽ ὑποχωρούντων φανερὰ ἦσαν καὶ ἵππων καὶ ἀνθρώπων ἴχνη πολλά. 18. Ἐνταῦθα Κῦρος Σιλανὸν καλέσας τὸν

(e) II. iv. 12. (f) ii.. 7. (g) i. 2.

tivus Modi. Matt. 404; Arn. G. P. 180.

15. ἄνω]—*up* (from the level of the river) *across the plain.* . . .

— ἀπὸ τ. Τίγρητος] Diodorus Siculus, Arrian, Pliny and Strabo, all evidence the reverse, representing the canals then, as at this day, flowing from the Euphrates *into* the Tigris. 'The difference of level between the rivers is so slight, that by altering the diagonal direction of a canal, the waters could be made to flow either way; and, in fact, *south* of Babylon, canals do at this day flow from the Tigris into the Euphrates.'—Answ. p. 89.

— παρ᾽ αὐτὸν τ. Εὐφρ.] 'On the very bank,' '*close to*,' like *ipse* in Latin. Cf. 'sub *ipsum* Arcturum.'—Virg. G. I. 67, *just* before.

18. Hence we learn that 10 talents = 3,000 darics, or 1 talent = 300 darics.

— δέκα ἡμερῶν] Scil. ἐντὸς δ. ἡμ. Jelf. 523.

— εἰ. . . . οὐ μαχεῖται] Construe οὐ with μαχεῖται, as one notion, a negative verb.—*If he shall decline fighting*, (*si pugnam evitabit.* K.) Cf. Herm. Vig. 833.

Ἀμπρακιώτην μάντιν ἔδωκεν αὐτῷ δαρεικοὺς τρισχιλίους, ὅτι τῇ ἑνδεκάτῃ ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας πρότερον θυόμενος εἶπεν αὐτῷ ὅτι βασιλεὺς οὐ μαχεῖται[h] δέκα ἡμερῶν· Κῦρος δ' εἶπεν, Οὐκ ἄρα ἔτι μαχεῖται, εἰ ἐν ταύταις οὐ μαχεῖται ταῖς ἡμέραις· ἐὰν δ' ἀληθεύσῃς, ὑπισχνοῦμαί σοι δέκα τάλαντα. Τοῦτο τὸ χρυσίον τότε ἀπέδωκεν, ἐπεὶ παρῆλθον αἱ δέκα ἡμέραι. 19. Ἐπεὶ δ' ἐπὶ τῇ τάφρῳ οὐκ ἐκώλυε βασιλεὺς τὸ Κύρου στράτευμα διαβαίνειν, ἔδοξε καὶ Κύρῳ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀπεγνωκέναι τοῦ μάχεσθαι· ὥστε τῇ ὑστεραίᾳ Κῦρος ἐπορεύετο ἠμελημένος μᾶλλον. 20. Τῇ δὲ τρίτῃ ἐπί τε τοῦ ἅρματος καθήμενος τὴν πορείαν ἐποιεῖτο καὶ ὀλίγους ἐν τάξει ἔχων πρὸ αὐτοῦ· τὸ δὲ πολὺ αὐτῷ ἀνατεταραγμένον ἐπορεύετο, καὶ τῶν ὅπλων τοῖς στρατιώταις πολλὰ ἐπὶ ἁμαξῶν ἤγοντο καὶ ὑποζυγίων.

CAPUT VIII.

1. Καὶ ἤδη τε ἦν ἀμφὶ ἀγορὰν πλήθουσαν καὶ πλησίον ἦν ὁ σταθμὸς ἔνθα ἔμελλε καταλύσειν[a], ἡνίκα Παταγύας, ἀνὴρ Πέρσης, τῶν ἀμφὶ Κῦρον πιστῶν, προφαίνεται ἐλαύνων ἀνὰ κράτος ἱδροῦντι[b] τῷ ἵππῳ· καὶ εὐθὺς πᾶσιν οἷς ἐνετύγχανεν ἐβόα καὶ βαρβαρικῶς

(h) § 8, c. (a) x. 19. (b) vii. 14.

20. αὐτῷ . . . στρατιώταις] Datives *Incommodi et Commodi*; '*He had* his main body marching in disorder.'—'*The soldiers had* many of their arms carried, &c.'

— ἤγοντο] for ἤγετο. Instances of this irregularity are common in Greek of this age. Cf. ii. 23; v. 1. See Arn. Thuc. II. 8, (ἐλέγετο.)

1. ἀμφὶ ἀγορὰν πλ.] '*Full-market time*;' *i.e.* about 9 or 10 a. m.

— τῶν ἀμφὶ Κ.] Scil. τις. K.

— βασιλεὺς] According to Plutarch (Art. 7,) the king's timidity, which had hitherto deterred him from fighting, was overcome by the urgent remonstrances of Tiribazus.

2. καὶ πάντες δὲ] '*And indeed all.*' Cf. i. 2, note.

— ἐπιπεσεῖσθαι] *i.e.* βασιλέα. K.

καὶ Ἑλληνικῶς, ὅτι βασιλεὺς σὺν στρατεύματι πολλῷ προςέρχεται, ὡς εἰς μάχην παρεσκευασμένος. 2. Ἔνθα δὴ πολὺς τάραχος ἐγένετο· αὐτίκα γὰρ ἐδόκουν οἱ Ἕλληνες καὶ πάντες δὲ ἀτάκτοις σφίσιν ἐπιπεσεῖσθαι. 3. Καὶ Κῦρός τε καταπηδήσας ἀπὸ τοῦ ἅρματος τὸν θώρακα ἐνέδυ καὶ ἀναβὰς ἐπὶ τὸν ἵππον τὰ παλτὰ εἰς τὰς χεῖρας ἔλαβε, τοῖς τε ἄλλοις πᾶσι παρήγγελλεν ἐξοπλίζεσθαι καὶ καθίστασθαι εἰς τὴν ἑαυτοῦ τάξιν ἕκαστον. 4. Ἔνθα δὴ σὺν πολλῇ σπουδῇ καθίσταντο, Κλέαρχος μὲν τὰ δεξιὰ τοῦ κέρατος ἔχων πρὸς τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ, Πρόξενος δὲ ἐχόμενος· οἱ δ᾽ ἄλλοι μετὰ τοῦτον. Μένων δὲ [καὶ τὸ στράτευμα] τὸ εὐώνυμον κέρας ἔσχε τοῦ Ἑλληνικοῦ. 5. Τοῦ δὲ βαρβαρικοῦ ἱππεῖς μὲν Παφλαγόνες εἰς χιλίους παρὰ[c] Κλέαρχον ἔστησαν ἐν τῷ δεξιῷ καὶ τὸ Ἑλληνικὸν πελταστικόν· ἐν δὲ τῷ εὐωνύμῳ Ἀριαῖός τε ὁ Κύρου ὕπαρχος καὶ τὸ ἄλλο βαρβαρικόν. 6. Κῦρος δὲ καὶ ἱππεῖς μετ᾽ αὐτοῦ ὅσον ἑξακόσιοι, ὡπλισμένοι θώραξι μὲν αὐτοὶ καὶ παραμηριδίοις καὶ κράνεσι πάντες πλὴν Κύρου· Κῦρος δὲ ψιλὴν ἔχων τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν μάχην καθίστατο. Λέγεται δὲ καὶ τοὺς ἄλλους Πέρσας ψιλαῖς ταῖς κεφαλαῖς ἐν τῷ πολέμῳ διακινδυνεύειν. 7. Οἱ δ᾽ ἵπποι ἅπαντες οἱ μετὰ Κύρου εἶχον καὶ προμετωπίδια καὶ προστερνίδια· εἶχον δὲ καὶ μαχαίρας οἱ ἱππεῖς Ἑλληνικάς.

(c) iii. 7, n.

4. ἐχόμενος] Supply Κλεάρχου. Arn. G. P. 146, d.

6. τοὺς ἄλλους Πέρσας] This seems to imply either that his body-guard of ἱππεῖς were not Persians, —or, if so, had been equipped and disciplined after some other, probably peculiar, model, as is intimated by their wearing Greek swords. Cf. Cyr. VI. iv. 1.

— ψιλὴν] 'Unprotected' by a helmet; (just as οἱ ψιλοὶ = light-armed.) The Persians wore merely a large soft head-dress of woollen felt in battle, called Tiara, (Herod. VII. 61. κυρβασία, V. 49.) Ctesias, in his account of this battle (Plut. Art.), describes Cyrus as '*losing his Tiara*," in the mêlée, just before his death.

8. Καὶ ἤδη τε ἦν μέσον ἡμέρας, καὶ οὔπω καταφανεῖς ἦσαν οἱ πολέμιοι· ἡνίκα δὲ δείλη ἐγίγνετο, ἐφάνη κονιορτὸς ὥςπερ νεφέλη λευκή, χρόνῳ δὲ συχνῷ ὕστερον ὥςπερ μελανία τις ἐν τῷ πεδίῳ ἐπὶ πολύ. Ὅτε δὲ ἐγγύτερον ἐγίγνοντο, τάχα δὴ καὶ χαλκός τις ἤστραπτε καὶ αἱ λόγχαι καὶ αἱ τάξεις καταφανεῖς ἐγίγνοντο. 9. Καὶ ἦσαν ἱππεῖς μὲν λευκοθώρακες ἐπὶ τοῦ εὐωνύμου τῶν πολεμίων· Τισσαφέρνης ἐλέγετο τούτων ἄρχειν· ἐχόμενοι [d] δὲ τούτων γεῤῥοφόροι· ἐχόμενοι δὲ ὁπλῖται σὺν ποδήρεσι ξυλίναις ἀσπίσιν· Αἰγύπτιοι δ' ἐλέγοντο οὗτοι εἶναι· ἄλλοι δ' ἱππεῖς, ἄλλοι τοξόται. Πάντες δὲ οὗτοι κατὰ ἔθνη ἐν πλαισίῳ πλήρει ἀνθρώπων ἕκαστον τὸ ἔθνος ἐπορεύετο. 10. Πρὸ δὲ αὐτῶν ἅρματα διαλείποντα συχνὸν ἀπ' ἀλλήλων, τὰ δὴ δρεπανηφόρα καλούμενα· εἶχον δὲ τὰ δρέπανα ἐκ τῶν ἀξόνων εἰς πλάγιον ἀποτεταμένα καὶ ὑπὸ τοῖς δίφροις

(d) § 4, n.

8. δείλη] Sc. ὥρα. The afternoon was divided into δείλη πρωΐα and δείλη ὀψία, early and late afternoon. Early in the afternoon must here be meant. Translate 'afternoon *was coming on*.' From x. 19, it appears that the king came in sight before the Greeks had lunched, and therefore not long after noon, even allowing for the exigencies of a march. Cf. Arn. Thuc. III. 74.

9. γεῤῥοφόροι] 'Erant Persæ. Cyr. I. ii. 13; Herod. VII. 61, IX. 61.' K.

— ἐπορεύετο agrees in number, not with πάντες, its proper subject, but with the nearer noun (ἕκαστον τὸ ἔθνος) in apposition with it. Cf. Matt. 301, a, Obs.; Jelf, 478.

10. δρεπανηφόρα] Cf. Cyr. VI. i. 29.

— εἰς πλάγιον ἀποτετ.] Stretched out or *projecting sideways*.

— ὡς διακόπτειν] = ὥστε διακ. Cf. Arn. G. P. 211–213.

— ὡς ἐλῶντα καὶ διακόψοντα] D. and Long. Nearly all the MSS. give ἐλθόντα κ. διακόψαντα. (Ἐλώντων κ. διακοψόντων. B. P. K.) Ἐλῶντα (for ἐλάσοντα, Attic contraction) seems to be in the accus. case absolute, the omitted subject ἅρματα being readily supplied from the preceding. *The intention was that they should drive into*...See γνώμη with ὡς and Gen. Abs. iii. 6; also II. ii. 21; Jelf, 702; Matt. 568, 3. Comp. Plat. Leg. III. p. 127, πρὸς τοῦτο βλέπων, ὡς γενησόμενα ταῦτα.

εἰς γῆν βλέποντα, ὡς διακόπτειν ὅτῳ ἐντυγχάνοιεν. Ἡ δὲ γνώμη ἦν ὡς εἰς τὰς τάξεις τῶν Ἑλλήνων ἐλῶντα καὶ διακόψοντα. 11. Ὃ μέντοι Κῦρος εἶπεν ὅτε καλέσας παρεκελεύετο τοῖς Ἕλλησι τὴν κραυγὴν τῶν βαρβάρων ἀνέχεσθαι, ἐψεύσθη τοῦτο· οὐ γὰρ κραυγῇ ἀλλὰ σιγῇ ὡς ἀνυστὸν καὶ ἡσυχῇ, ἐν ἴσῳ καὶ βραδέως, προςήεσαν. 12. Καὶ ἐν τούτῳ Κῦρος, παρελαύνων αὐτὸς σὺν Πίγρητι τῷ ἑρμηνεῖ καὶ ἄλλοις τρισὶν ἢ τέτταρσι, τῷ Κλεάρχῳ ἐβόα [e] ἄγειν τὸ στράτευμα κατὰ μέσον τὸ τῶν πολεμίων, ὅτι ἐκεῖ βασιλεὺς εἴη· κἂν τοῦτ', ἔφη, νικῶμεν, πάνθ' ἡμῖν πεποίηται. 13. Ὁρῶν δὲ ὁ Κλέαρχος τὸ μέσον στῖφος, καὶ ἀκούων Κύρου ἔξω ὄντα τοῦ Ἑλληνικοῦ εὐωνύμου βασιλέα, (τοσοῦτον γὰρ πλήθει περιῆν βασιλεὺς ὥςτε μέσον τὸ ἑαυτοῦ ἔχων τοῦ Κύρου εὐωνύμου ἔξω ἦν) ἀλλ' ὅμως ὁ Κλέαρχος οὐκ ἤθελεν ἀποσπάσαι ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τὸ δεξιὸν κέρας, φοβούμενος μὴ κυκλωθείη ἑκατέρωθεν· τῷ δὲ Κύρῳ ἀπεκρίνατο ὅτι αὐτῷ μέλοι ὅπως καλῶς ἔχοι.

14. Καὶ ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ τὸ μὲν βαρβαρικὸν στράτευμα ὁμαλῶς προήει· τὸ δὲ Ἑλληνικόν, ἔτι ἐν τῷ αὐτῷ μένον, συνετάττετο ἐκ τῶν ἔτι προσιόντων. Καὶ

(e) iii 14, n.

11. ὡς ἀνυστόν] = ὡς δυνατόν, *quantum fieri poterat.* K.

12. πάνθ' ... πεποίηται] *All is done for us.* The perf. in the sense of a *fut. perf.* marks strongly immediate and absolute completion. Cf. Livy XXI. 43. 'Si tales animos prælio habebitis,—*vicimus.*'

13. ὁρῶν τὸ μέσον (ὂν) στῖφος] '*Though seeing that the centre was a dense body,*'—the king's body guard of 6000 horse, cf. vii. 11, and inf. § 26.

— ἀλλ' ὅμως] ''Ἀλλὰ ob parenthesim additum;—idem valet de Clearchi nomine.' P.

— ὅπως καλῶς ἔχοι] Plutarch remarks that the cause was ruined more by Clearchus' excess of caution than by Cyrus' impetuosity. 'Αὐτῷ μέλειν εἰπὼν ὅπως ἕξει κάλλιστα, τὸ πᾶν διέφθειρεν.' Artax. v. 'Similiter optativus (ἔχοι) legitur VII. vii. 44.'

14. ἐν τῷ αὐτῷ] *On the same ground.* Cf. εἰς ταὐτὸ, VI. iii. 17.

ὁ Κῦρος παρελαύνων οὐ πάνυ πρὸς αὐτῷ τῷ στρατεύματι κατεθεᾶτο ἑκατέρωσε ἀποβλέπων εἴς τε τοὺς πολεμίους καὶ τοὺς φίλους. 15. Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ξενοφῶν Ἀθηναῖος, ὑπελάσας ὡς συναντῆσαι ἤρετο εἴ τι παραγγέλλοι· ὁ δ' ἐπιστήσας εἶπε, καὶ λέγειν ἐκέλευε πᾶσιν, ὅτι καὶ τὰ ἱερὰ καλὰ καὶ τὰ σφάγια [καλά]. 16. Ταῦτα δὲ λέγων θορύβου ἤκουσε διὰ τῶν τάξεων ἰόντος καὶ ἤρετο τίς ὁ θόρυβος εἴη. Ὁ δὲ [Ξενοφῶν] εἶπεν ὅτι τὸ σύνθημα παρέρχεται δεύτερον ἤδη. Καὶ ὃς ἐθαύμασε τίς παραγγέλλει, καὶ ἤρετο ὅ τι καὶ εἴη τὸ σύνθημα. Ὁ δ' ἀπεκρίνατο ὅτι ΖΕΥΣ ΣΩΤΗΡ ΚΑΙ ΝΙΚΗ. 17. Ὁ δὲ Κῦρος ἀκούσας, Ἀλλὰ δέχομαί τε, ἔφη, καὶ τοῦτο ἔστω. Ταῦτα δ' εἰπὼν εἰς τὴν ἑαυτοῦ χώραν ἀπήλαυνε· καὶ οὐκ ἔτι τρία ἢ τέτταρα στάδια διειχέτην τὼ φάλαγγε ἀπ' ἀλλήλων, ἡνίκα ἐπαιάνιζόν τε οἱ Ἕλληνες καὶ ἤρχοντο ἀντίοι

— οὐ πάνυ πρὸς] *Not very close to...*

15. ὑπελάσας] *'Having ridden up'*. . (equo *nonnihil* incitato. H.) With verbs of *motion* ὑπὸ in strictness signifies either *to* or *from close under*,—but its general usage seems to be to mark merely a *terminus* from which motion begins, or at which it ends (like *sub* in Latin, '*sub*-volvere saxa' to roll *up*). Hence we have ὑπ-ηντίαζεν (VI. v. 27) and ὑπ-εληλυθέναι (V. ii. 30) in connection with words denoting *rapidity* of movement. Cf. IV. i. 7; ii. 16.

— ἐπιστήσας] Supply τὸν ἵππον; (as Anglicè, '*Having pulled up.*')

— τὰ ἱερὰ κ. κ. τὰ σφάγια] According to B. and K. τὰ ἱερὰ are the *entrails* (as at II. i. 9), and τὰ σφάγια the *blood* or *movements* of the victim. Or, σφάγια may have here its proper signif. of *Victims*, and τὰ ἱερὰ *the Sacrifice* in general (as at VI. iv. 20 and 25), including the several circumstances which went to make it favourable or unfavourable,—as the φλογωπὰ σήματα, *i.e.* the shape and motion of the flame on the altar, its smoke, lucky or unlucky sounds, &c., see note IV. iii. 19. The σφάγια were καλὰ when the internals, heart, bile, and liver were healthy and in their natural places. See Dict. Antiq.

16. καὶ ὃς] Arn. G. P. 39.

— ὅ τι καὶ εἴη] Cf. V. viii. 2 . . . ποῦ καὶ ἐπλήγη. Καὶ directs attention to the particular inquiry introduced by ὅ τι and ποῦ; the principal fact being admitted, actually or for argument's sake.

17. ἀλλὰ δέχομαι.] *Well! I hail it* (as a good omen). Cf. Herod. I. 63; IX. 91.

ἰέναι τοῖς πολεμίοις. 18. Ὡς δὲ πορευομένων ἐξεκύμαινέ τι τῆς φάλαγγος, τὸ ἐπιλειπόμενον ἤρξατο δρόμῳ θεῖν· καὶ ἅμα ἐφθέγξαντο πάντες οἷόν περ τῷ Ἐνυαλίῳ ἐλελίζουσι, καὶ πάντες δὲ ἔθεον. Λέγουσι δέ τινες ὡς καὶ ταῖς ἀσπίσι πρὸς τὰ δόρατα ἐδούπησαν φόβον ποιοῦντες τοῖς ἵπποις. 19. Πρὶν δὲ τόξευμα ἐξικνεῖσθαι ἐκκλίνουσιν οἱ βάρβαροι καὶ φεύγουσι. Καὶ ἐνταῦθα δὴ ἐδίωκον μὲν κατὰ κράτος οἱ Ἕλληνες, ἐβόων δὲ ἀλλήλοις μὴ θεῖν δρόμῳ, ἀλλ' ἐν τάξει ἕπεσθαι. 20. Τὰ δ' ἅρματα ἐφέροντο τὰ μὲν δι' αὐτῶν τῶν πολεμίων τὰ δὲ καὶ διὰ τῶν Ἑλλήνων, κενὰ ἡνιόχων. Οἱ δ' ἐπεὶ προΐδοιεν, διΐσταντο· ἔστι δ' ὅστις καὶ κατελήφθη ὥσπερ ἐν ἱπποδρόμῳ ἐκπλαγείς· καὶ οὐδὲν μέντοι οὐδὲ τοῦτον παθεῖν ἔφασαν· οὐδ' ἄλλος δὲ τῶν Ἑλλήνων ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ ἔπαθεν οὐδεὶς οὐδέν, πλὴν ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ τοξευθῆναί τις ἐλέγετο.

21. Κῦρος δ' ὁρῶν τοὺς Ἕλληνας νικῶντας τὸ καθ' αὑτοὺς καὶ διώκοντας, ἡδόμενος καὶ προςκυνούμενος ἤδη ὡς βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἀμφ' αὐτόν, οὐδ' ὣς ἐξήχθη διώκειν· ἀλλὰ συνεσπειραμένην ἔχων τὴν τῶν σὺν ἑαυτῷ ἑξακοσίων ἱππέων τάξιν ἐπεμελεῖτο ὅ τι ποιήσει βασιλεύς. Καὶ γὰρ ᾔδει αὐτὸν ὅτι μέσον ἔχοι τοῦ Περσικου στρατεύματος. 22. Καὶ πάντες δ' οἱ τῶν βαρβάρων ἄρχοντες μέσον ἔχοντες τὸ αὐτῶν ἡγοῦντο,

18. τι τῆς φάλ.] *Part of the line* began to undulate.

— τῷ Ἐνυαλίῳ] *To Mars.* According to the Scholiast at Thuc. I. 50, the Greeks used to sing two Pæans, one to Mars before battle, another to Apollo after.

19. πρὶν δὲ τόξ.] *But before an arrow reaches* either party, *i. e. before they are within bow-shot distance.*

20. ἐκπλαγείς] Sup. v. 13. 'Timore perculsus,' P. '*was run down* (by a chariot), *being panic-struck.*'

— τις] *One or two.* Cf. Arn. Thuc. III. 111; (Nonnemo, B.)

22. ἡγοῦντο] All the MSS. (ἡγοῦνται, D. and P.) The subsequent transition to the present tense is characteristic of the animated style of narrative, in which

νομίζοντες οὕτω καὶ ἐν ἀσφαλεστάτῳ εἶναι, ἢν ἡ ἰσχὺς αὐτῶν ἑκατέρωθεν ᾖ, καί εἴ τι παραγγεῖλαι χρῄζοιεν, ἡμίσει ἂν χρόνῳ αἰσθάνεσθαι τὸ στράτευμα. 23. Καὶ βασιλεὺς δὴ τότε μέσον ἔχων τῆς ἑαυτοῦ στρατιᾶς ὅμως ἔξω ἐγένετο τοῦ Κύρου εὐωνύμου κέρατος. Ἐπεὶ δ' οὐδεὶς αὐτῷ ἐμάχετο ἐκ τοῦ ἐναντίου, οὐδὲ τοῖς αὐτοῦ τεταγμένοις ἔμπροσθεν, ἐπέκαμπτεν ὡς εἰς κύκλωσιν. 24. Ἔνθα δὴ Κῦρος δείσας μὴ ὄπισθεν γενόμενος κατακόψῃ[f] τὸ Ἑλληνικὸν ἐλαύνει ἀντίος· καὶ ἐμβαλὼν σὺν τοῖς ἑξακοσίοις νικᾷ τοὺς πρὸ βασιλέως τεταγμένους καὶ εἰς φυγὴν ἔτρεψε τοὺς ἑξακισχιλίους· καὶ ἀποκτεῖναι λέγεται αὐτὸς τῇ ἑαυτοῦ χειρὶ Ἀρταγέρσην τὸν ἄρχοντα αὐτῶν.

25. Ὡς δ' ἡ τροπὴ ἐγένετο, διασπείρονται καὶ οἱ Κύρου ἑξακόσιοι, εἰς τὸ διώκειν ὁρμήσαντες· πλὴν πάνυ ὀλίγοι ἀμφ' αὐτὸν κατελείφθησαν, σχεδὸν οἱ ὁμοτράπεζοι καλούμενοι. 26. Σὺν τούτοις δὲ ὢν καθορᾷ βασιλέα καὶ τὸ ἀμφ' ἐκεῖνον στῖφος· καὶ εὐθὺς

(f) iv. 18, n.; dist. IV. iii. 21.

the writer depicts scenes of which he was himself an eye witness, and details them as if they were then in course of action. So Plutarch remarks (Artax. viii.) *τὴν μάχην ἐκείνην πολλῶν μὲν ἀπηγγελκότων, Ξενοφῶντος δὲ μονονουχὶ δεικνύοντος ὄψει καὶ τοῖς πράγμασιν, ὡς οὐ γεγενημένοις ἀλλὰ γινομένοις, ἐφιστάντος ἀεὶ τὸν ἀκροατὴν ἐν πάθει καὶ συγκινδυνεύοντα διὰ τὴν ἐνάργειαν. . . .*

24. *σὺν τοῖς ἑξακ.*] 'With *his* 500,' mentioned before, viii. 6.

25. *ὁρμήσ.* (*ἑαυτοὺς*) *εἰς τ. δ.*] *Having darted off* in pursuit.

— *ὁμοτράπεζοι*] *Table companions.* Cf. Cyr. VII. i. 30.

26. Ctesias of Cnidus was a Greek physician in the regular service of Artaxerxes, attracted no doubt by the patronage which Greek practitioners had for some time enjoyed at the court of Persia. He wrote, in Ionic Greek, a History of Persia and an account of India, of which fragments only remain. Whether from want of good information, or of judgment in the use of his materials, or from a natural love of the marvellous, or all combined, he had no repute as a historian among the ancients. His account of this battle is preserved by Plutarch (Artax.) who speaks with much contempt both of it and its author. Cf. Clinton, F. H. I. p. 283, and Anno. 398.

οὐκ ἠνέσχετο, ἀλλ' εἰπών, Τὸν ἄνδρα ὁρῶ, ἵετο[g] ἐπ' αὐτόν· καὶ παίει κατὰ τὸ στέρνον καὶ τιτρώσκει διὰ τοῦ θώρακος, ὥς φησι Κτησίας ὁ ἰατρός· καὶ ἰᾶσθαι αὐτὸς[h] τὸ τραῦμά φησι. 27. Παίοντα δ' αὐτὸν ἀκοντίζει τις παλτῷ ὑπὸ τὸν ὀφθαλμὸν βιαίως· καὶ ἐνταῦθα μαχόμενοι καὶ βασιλεὺς καὶ Κῦρος, καὶ οἱ ἀμφ' αὐτοὺς ὑπὲρ ἑκατέρων, ὁπόσοι μὲν τῶν ἀμφὶ βασιλέα ἀπέθνησκον Κτησίας λέγει· παρ' ἐκείνῳ γὰρ ἦν· Κῦρος δὲ αὐτός τε ἀπέθανε καὶ ὀκτὼ οἱ ἄριστοι τῶν περὶ αὐτὸν ἔκειντο ἐπ' αὐτῷ. 28. Ἀρταπάτης δ' ὁ πιστότατος αὐτῷ τῶν σκηπτούχων[i] θεράπων λέγεται, ἐπειδὴ πεπτωκότα εἶδε Κῦρον, καταπηδήσας ἀπὸ τοῦ ἵππου περιπεσεῖν αὐτῷ. 29. Καὶ οἱ μὲν βασιλέα φασὶ κελεῦσαί τινα ἐπισφάξαι αὐτὸν Κύρῳ· οἱ δέ, ἑαυτὸν ἐπισφάξασθαι σπασάμενον τὸν ἀκινάκην· εἶχε γὰρ χρυσοῦν· καὶ στρεπτὸν δὲ ἐφόρει καὶ ψέλλια καὶ τὰ ἄλλα, ὥσπερ οἱ ἄριστοι τῶν Περσῶν· ἐτετίμητο[k] γὰρ ὑπὸ Κύρου δι' εὔνοιάν τε καὶ πιστότητα.

CAPUT IX.

1. Κῦρος μὲν οὖν οὕτως ἐτελεύτησεν, ἀνὴρ ὢν Περσῶν τῶν μετὰ Κῦρον τὸν ἀρχαῖον γενομένων βασιλικώτατός τε καὶ ἄρχειν ἀξιώτατος ὡς παρὰ πάντων

(g) v. 8. (h) iii. 6. (i) vi. 11. (k) ii. 27.

27. *μαχόμενοι*] A nom. abs. of the kind noticed by Matt. 562, n., where the subject of the verb (*ὁπόσοι*) is included in the subj. of the partic. (*μαχόμ.*)

1. *παρὰ πάντων*] *By* all. Παρὰ with gen. for ὑπὸ does not occur elsewhere in the Anab., except with verbs like *πέμπειν*, with which it has, or had originally, its proper signif. of *from—beside*, as II. i. 17, *πεμφθεὶς παρὰ βασιλέως*, 'sent *from* the king,' and so 'sent *by* him.' So also with verbs like *ὁμολογῶ*, which imply acts issuing *from* a person, and then considered

ὁμολογεῖται τῶν Κύρου δοκούντων ἐν πείρᾳ γενέσθαι. 2. Πρῶτον μὲν γὰρ ἔτι παῖς ὤν, ὅτε ἐπαιδεύετο καὶ σὺν τῷ ἀδελφῷ καὶ σὺν τοῖς ἄλλοις παισί, πάντων[a] πάντα κράτιστος ἐνομίζετο. 3. Πάντες γὰρ οἱ τῶν ἀρίστων Περσῶν παῖδες ἐπὶ ταῖς βασιλέως θύραις παιδεύονται· ἔνθα πολλὴν μὲν σωφροσύνην καταμάθοι ἄν τις, αἰσχρὸν δ' οὐδὲν οὔτ' ἀκοῦσαι, οὔτ' ἰδεῖν ἐστι. 4. Θεῶνται δ' οἱ παῖδες καὶ τοὺς τιμωμένους ὑπὸ βασιλέως καὶ ἀκούουσι, καὶ ἄλλους ἀτιμαζομένους· ὥστ' εὐθὺς παῖδες ὄντες μανθάνουσιν ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι. 5. Ἔνθα Κῦρος αἰδημονέστατος μὲν πρῶτον τῶν ἡλικιωτῶν ἐδόκει εἶναι, τοῖς τε πρεσβυτέροις καὶ τῶν ἑαυτοῦ ὑποδεεστέρων μᾶλλον πείθεσθαι· ἔπειτα δὲ φιλιππότατος καὶ τοῖς ἵπποις ἄριστα χρῆσθαι. Ἔκρινον δ' αὐτὸν καὶ τῶν εἰς τὸν πόλεμον ἔργων, τοξικῆς

(a) II. v. 7.

as done *by* him. (Cf. II. vi. 14.) Thus—ἡ παρὰ πάντων ὁμολογία, 'an admission that comes *from* all;' παρὰ πάντων ὁμολογεῖται, 'it is admitted *by* all.' Compare the analogous use of ἐκ with gen. i. 6,—and ii. 18, (φόβον ἐκ...); and II. vi. 1, (ὁμολογουμένως ἐκ...); —and also of ἀπό, Thuc. III. 82. —It is the same with *of* in English; its first meaning was *from* (off) — ('received *of*,'— 'forth *of* the fire,'—'Is it *from* heaven or *of* (ἐξ) men?'). Hence —since an act done *by* a person (as agent) may be conceived as proceeding *from* (i. e. *of*) him (as cause) *of* in old English is used regularly where the modern substitutes *by*; ex. gr. 'forsaken *of* all,'—'rejected *of* men,' &c. &c.

3. ταῖς βασ. θύραις] *At the King's court.* From the Eastern custom of waiting at the royal gates (θεραπεύειν τὰς τοῦ βασ. θύρας, Cyrop., cf. sup. ii. 11,) to present petitions, &c., αἱ θύραι became a phrase for the Royal residence, as the Turkish court is at this day styled 'the Porte,'— and as with us the Royal Palace is called '*the Court*;' from the same cause in both cases,—the 'Gates' and the 'Court' (*Aula Regis*) being known and frequented as the places where the king sat to administer justice and transact business. Cf. Psalm 127, v. 5, and Dan. ii. 49.

The advantages of a court education are estimated very differently in the Cyrop. (VIII. viii. 13.)

5. μᾶλλον πείθ.] '*Magis quam vel ii qui se inferiores essent.*' K.

— φιλιππότατος. . . . χρῆσθαι,] Repeat ἐδόκει.

τε καὶ ἀκοντίσεως, φιλομαθέστατον εἶναι καὶ μελετηρότατον. 6. Ἐπεὶ δὲ τῇ ἡλικίᾳ ἔπρεπε, καὶ φιλοθηρότατος ἦν, καὶ πρὸς τὰ θηρία μέντοι φιλοκινδυνότατος. Καὶ ἄρκτον ποτὲ ἐπιφερομενην[b] οὐκ ἔτρεσεν, ἀλλὰ συμπεσὼν κατεσπάσθη ἀπὸ τοῦ ἵππου· καὶ τὰ μὲν ἔπαθεν, ὧν καὶ τὰς ὠτειλὰς φανερὰς εἶχε, τέλος δὲ κατέκτανε· καὶ τὸν πρῶτον μέντοι βοηθήσαντα πολλοῖς μακαριστὸν ἐποίησεν.

7. Ἐπεὶ δὲ κατεπέμφθη[c] ὑπὸ τοῦ πατρὸς σατράπης Λυδίας τε καὶ Φρυγίας τῆς μεγάλης καὶ Καππαδοκίας, στρατηγὸς δὲ καὶ πάντων ἀπεδείχθη οἷς καθήκει εἰς Καστωλοῦ πεδίον ἀθροίζεσθαι, πρῶτον μὲν ἐπέδειξεν αὑτὸν[d] ὅτι περὶ πλείστου ποιοῖτο, εἴ τῳ σπείσαιτο καὶ εἴ τῳ σύνθοιτο καὶ εἴ τῳ ὑπόσχοιτό τι, μηδὲν ψεύδεσθαι. 8. Καὶ γὰρ οὖν ἐπίστευον μὲν αὐτῷ αἱ πόλεις ἐπιτρεπόμεναι, ἐπίστευον δ' οἱ ἄνδρες· καὶ εἴ τις πολέμιος ἐγένετο, σπεισαμένου Κύρου ἐπίστευε μηδὲν ἂν παρὰ τὰς σπονδὰς παθεῖν. 9. Τοιγαροῦν ἐπεὶ Τισσαφέρνει ἐπολέμησε, πᾶσαι αἱ πόλεις ἑκοῦσαι Κῦρον εἵλοντο ἀντὶ Τισσαφέρνους, πλὴν Μιλησίων[e]· οὗτοι δέ, ὅτι οὐκ ἤθελε τοὺς φεύγοντας προέσθαι, ἐφοβοῦντο αὐτόν. 10. Καὶ γὰρ ἔργῳ ἐπεδείκνυτο καὶ ἔλεγεν ὅτι

(b) viii. 20. (c) i. 2, n. (d) ii. 21, n. (e) i. 7.

6. τῇ ἡλικίᾳ] *i. e.* 16 Æt. Cyr. I. ii. 9.

— καὶ πρ. τ. θ. μέντοι] *And certainly* .. Infra, καὶ τὸν π. μέντοι=*And yet*.. See Arn. G.P. 400.

7. Φρυγίας τῆς μεγ.] Central Phrygia. *Lesser* (maritime) Phrygia, N. of Æolia, occurs, V. vi. 24.

— περὶ πλείστου ποι.] Arn. G. P. 282.

— σύνθοιτο] Atticè for συνθεῖτο, as if from Indic. συνεθόμην; so πρόοιτο, § 10. Matt. 208, 2.

8. καὶ γὰρ οὖν] *And consequently* .. Cf. § 12.

— ἐπιτρεπόμεναι] *Committing themselves to his protection.*—οἱ ἄνδρες, '*the people*,' are here opposed to '*the cities*' as represented by the Executive, or ruling party.

— μηδ. παρὰ τὰς σπ.] 'Nothing *at variance with* the treaties.'—Literally 'Nothing *beside*, i. e. *other than* the treaties.' Cf. Thuc. Arn. IV. 106.

οὐκ ἄν[f] *ποτε πρόοιτο, ἐπεὶ ἅπαξ φίλος αὐτοῖς ἐγένετο, οὐδ' εἰ ἔτι μὲν μείους γένοιντο, ἔτι δὲ καὶ κάκιον πράξειαν.* 11. *Φανερὸς δ' ἦν, καὶ εἴ τίς τι ἀγαθὸν ἢ κακὸν ποιήσειεν αὐτόν, νικᾶν πειρώμενος*[g]*· καὶ εὐχὴν δέ τινες αὐτοῦ ἐξέφερον, ὡς εὔχοιτο τοσοῦτον χρόνον ζῆν ἔστε νικῴη καὶ τοὺς εὖ καὶ τοὺς κακῶς ποιοῦντας ἀλεξόμενος.* 12. *Καὶ γὰρ οὖν πλεῖστοι δὴ αὐτῷ ἑνί γε ἀνδρὶ τῶν ἐφ' ἡμῶν ἐπεθύμησαν καὶ χρήματα καὶ πόλεις καὶ τὰ ἑαυτῶν σώματα προέσθαι.*

13. *Οὐ μὲν δὴ οὐδὲ τοῦτ' ἄν τις εἴποι ὡς τοὺς κακούργους καὶ ἀδίκους εἴα καταγελᾶν, ἀλλὰ ἀφειδέστατα πάντων ἐτιμωρεῖτο. Πολλάκις δ' ἦν ἰδεῖν παρὰ τὰς στιβομένας ὁδοὺς καὶ ποδῶν καὶ χειρῶν καὶ ὀφθαλμῶν στερουμένους ἀνθρώπους· ὥστε ἐν τῇ Κύρου ἀρχῇ ἐγένετο καὶ Ἕλληνι καὶ βαρβάρῳ μηδὲν ἀδικοῦντι ἀδεῶς πορεύεσθαι ὅπῃ τις ἤθελεν, ἔχοντι ὅ τι προχωροίη.* 14. *Τούς γε μέντοι ἀγαθοὺς εἰς πόλεμον ὡμολόγητο διαφερόντως τιμᾶν. Καὶ πρῶτον μὲν ἦν αὐτῷ πόλεμος πρὸς Πεισίδας καὶ Μυσούς· στρατευόμενος οὖν καὶ αὐτὸς εἰς ταύτας τὰς χώρας, οὓς ἑώρα ἐθέλοντας κινδυνεύειν,*

(f) vi. 2, n. (g) ii. 11, n.

11. ἐξέφερον]—(pro-ferebant,) *used to quote* or *report.* Cf. V. vi. 17.

— νικῴη] Atticè for νικῷ. *Until he should have out-done.* Cf. x. 4.

— ἀλεξόμενος] *Requiting both.* Cf. Thuc. I. 42, ἀμύνεσθαι τοῖς ὁμοίοις, and Arnold's note. The sentiment was a favourite Heathen maxim. See Antigone, 639. But 'recte dissentiens Socrates docebat οὐκ ἀνταδικεῖν δεῖν, οὐδ' ἂν ὁτιοῦν πάσχῃ. Plato, Crit. 10.' P. It was reserved for one who 'spake as never man spake.' to go yet further than Socrates, and teach the new commandment, '*Love* your enemies, *bless* them that curse,' &c. St. Matth. v. 44.

12. ἑνί γε ἀνδρὶ] Comp. the Latin 'unus omnium nostrâ ætate maximè.' Cf. Thuc. III. 39.

— τῶν ἐφ' ἡμῶν] *Men of our day.* Matth. 584.

13. ἦν ἰδεῖν] . . ἦν = παρῆ (*cernere erat*); so ἐγένετο, inf.

— ἔχοντι ὅ τι προχωρ.] *Secum habenti quidquid commodum esset.* Weiske.

τούτους καὶ ἄρχοντας ἐποίει ἧς[h] κατεστρέφετο χώρας, ἔπειτα δὲ καὶ ἄλλοις δώροις ἐτίμα· 15. ὥςτε φαίνεσθαι τοὺς μὲν ἀγαθοὺς εὐδαιμονεστάτους, τοὺς δὲ κακοὺς δούλους τούτων ἀξιοῦσθαι εἶναι. Τοιγαροῦν πολλὴ ἦν ἀφθονία αὐτῷ τῶν ἐθελόντων κινδυνεύειν ὅπου τις Κῦρον οἴοιτο αἰσθήσεσθαι.

16. Εἴς γε μὴν δικαιοσύνην εἴ τις αὐτῷ φανερὸς γένοιτο ἐπιδείκνυσθαι βουλόμενος, περὶ παντὸς ἐποιεῖτο τούτους πλουσιωτέρους ποιεῖν τῶν ἐκ τοῦ ἀδίκου φιλοκερδούντων. 17. Καὶ γὰρ οὖν ἄλλα τε πολλὰ δικαίως αὐτῷ διεχειρίζετο καὶ στρατεύματι ἀληθινῷ ἐχρήσατο. Καὶ γὰρ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ οὐ χρημάτων ἕνεκα πρὸς ἐκεῖνον ἔπλευσαν, ἀλλ' ἐπεὶ ἔγνωσαν κερδαλεώτερον εἶναι Κύρῳ καλῶς πειθαρχεῖν ἢ τὸ κατὰ μῆνα κέρδος. 18. Ἀλλὰ μὴν εἴ τίς γέ τι αὐτῷ προςτάξαντι καλῶς ὑπηρετήσειεν, οὐδενὶ πώποτε ἀχάριστον εἴασε τὴν προθυμίαν. Τοιγαροῦν κράτιστοι δὴ ὑπηρέται παντὸς ἔργου Κύρῳ ἐλέχθησαν γενέσθαι. 19. Εἰ δέ τινα ὁρῴη[i] δεινὸν ὄντα οἰκονόμον ἐκ τοῦ δικαίου κατα-

(h) i. 8, n. (i) § 11.

15. ὥστε... ἀξιοῦσθαι] *Quâ re fiebat ut ignavi pro servis horum ducerentur.* Leuncl.

16. εἴς γε μ. δικ. is to be construed with ἐπιδείκν. *To distinguish himself in point of . . .* K. P.

17. ἀληθινῷ] (genuine); *of the right sort; trusty.* '*Qualis esse debet,* non propter stipendia militans sed obedientiâ.' H. Cyrus' army, for its genuine military character, is contrasted with Asiatic armies in general, as good coin is with bad. Comp. Arist. Acharn. 517; Ran. 719; Donaldson, (New Cr. p. 385,) citing καθαρὸς στρατός. Herod. I. 211, and Thuc. V. 8. — ἐχρήσατο] *He had at his disposal.*

['Hunc aoristum ut explices statuendum videtur χρῆσθαι = κτᾶσθαι. *Ad usum sibi comparare,* Cf. IV. i. 22; V. i. 16, iv. 9.' K.]

19. ἐκ τοῦ δικ.] *On just principles,* that is, 'at once stocking whatever country he governed, and raising revenues (for the king). —(χώρας is the antecedent in the sentence and case of its relat. Cf. IV. iv. 2.) — For κατασκευάζειν (χώραν), to furnish with stock, both live and dead, slaves, cattle, buildings, &c. cf. Œcon. IV. xiv. 16.

σκευάζοντά τε ἧς ἄρχοι χώρας καὶ προσόδους ποιοῦντα, οὐδένα ἂν πώποτε ἀφείλετο, ἀλλ' ἀεὶ πλείω προσεδίδου·[k] *ὥστε καὶ ἡδέως ἐπόνουν, καὶ θαῤῥαλέως ἐκτῶντο, καὶ ἃ ἐπέπατο αὖ τις ἥκιστα Κῦρον ἔκρυπτεν· οὐ γὰρ φθονῶν τοῖς φανερῶς πλουτοῦσιν ἐφαίνετο, ἀλλὰ πειρώμενος χρῆσθαι τοῖς τῶν ἀποκρυπτομένων χρήμασιν.* 20. *Φίλους γε μὴν ὅσους ποιήσαιτο, καὶ εὔνους γνοίη ὄντας, καὶ ἱκανοὺς κρίνειε συνεργοὺς εἶναι ὅ τι τυγχάνοι βουλόμενος κατεργάζεσθαι, ὁμολογεῖται πρὸς πάντων κράτιστος δὴ γενέσθαι θεραπεύειν.* 21. *Καὶ γὰρ αὐτὸ τοῦτο, οὗπερ αὐτὸς ἕνεκα φίλων ᾤετο δεῖσθαι, ὡς συνεργοὺς ἔχοι, καὶ αὐτὸς ἐπειρᾶτο συνεργὸς τοῖς φίλοις κράτιστος εἶναι τούτου ὅτου ἕκαστον αἰσθάνοιτο ἐπιθυμοῦντα.*

22. *Δῶρα δὲ πλεῖστα μέν, οἶμαι, εἷς*[1] *γε ἀνὴρ ὢν ἐλάμβανε διὰ πολλά· ταῦτα δὲ πάντων δὴ μάλιστα τοῖς φίλοις διεδίδου, πρὸς τοὺς τρόπους ἑκάστου σκοπῶν, καὶ ὅτου μάλιστα ὁρῴη ἕκαστον δεόμενον.* 23. *Καὶ ὅσα τῷ σώματι αὐτοῦ κόσμον πέμποι τις ἢ ὡς εἰς πόλεμον ἢ ὡς εἰς καλλωπισμόν, καὶ περὶ τούτων λέγειν αὐτὸν ἔφασαν ὅτι τὸ μὲν ἑαυτοῦ σῶμα οὐκ ἂν δύναιτο*

(k) iv. 21.

(l) ix. 12, n.

— *οὐδένα ἂν . . ἀφείλ.*] *i. e. τί.* 'No one *in such cases* would he deprive of aught.' Both Aor. and Imperf. Indic. here denote *habitual* acts, (the first *momentary*, the other *continuous*,) recurring under certain conditions referred to by *ἄν*. [Dist. *ἂν ἐπορεύθ.* IV. ii. 10 (*would have* . .), condition *not*, as here, fulfilled.] Jelf, 856, C. *β*., Cf. II. iii. 11.

20. *ποιήσαιτο*] Made (for himself), *gained* as friends.

— '*ὅ τι*, *i. e. τούτου ὅ τι*.' K.

21. *αὐτὸ τοῦτο*] Scil. *ἐπειρᾶτο*, or *ἔσπευδε*. (*καὶ . . καὶ*, *just as . . so*.)

—'For just as he aimed at this very object, (for the sake of which even he thought he needed friends,) viz. that he might have co-operators, so . .

22. *ὅτου*] Scil. *σκοπῶν πρὸς ἐκεῖνο ὅτου* &c.

23. *ἂν δύναιτο*] ('*Ἂν* redundare videtur.' P.) It is surely as proper and significant here, in oratio obliqua, as it would be in orat. recta (*οὐκ ἂν δυναίμην*,)—marking delicately the *conditional* character of the expression. He means to say 'I should not be able, *if* I were so disposed,' or, '*if* I retained them.'

τούτοις πᾶσι κοσμηθῆναι, φίλους δὲ καλῶς κεκοσμημένους μέγιστον κόσμον ἀνδρὶ νομίζοι. 24. Καὶ τὸ μὲν τὰ μεγάλα νικᾶν τοὺς φίλους εὖ ποιοῦντα οὐδὲν θαυμαστόν, ἐπειδή γε καὶ δυνατώτερος ἦν· τὸ δὲ τῇ ἐπιμελείᾳ περιεῖναι τῶν φίλων καὶ τῷ προθυμεῖσθαι χαρίζεσθαι, ταῦτα ἔμοιγε μᾶλλον δοκεῖ ἀγαστὰ εἶναι. 25. Κῦρος γὰρ ἔπεμπε βίκους οἴνου ἡμιδεεῖς πολλάκις, ὁπότε πάνυ ἡδὺν λάβοι, λέγων ὅτι οὔπω δὴ πολλοῦ χρόνου τούτου ἡδίονι οἴνῳ ἐπιτύχοι· τοῦτον οὖν σοὶ [m] ἔπεμψε, καὶ δεῖταί σου τοῦτον ἐκπιεῖν τήμερον, σὺν οἷς [n] μάλιστα φιλεῖς. 26. Πολλάκις δὲ χῆνας ἡμιβρώτους ἔπεμπε καὶ ἄρτων ἡμίσεα, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, ἐπιλέγειν κελεύων τὸν φέροντα· Τούτοις ἥσθη Κῦρος· βούλεται οὖν καὶ σὲ τούτων γεύσασθαι. 27. Ὅπου δὲ χιλὸς σπάνιος πάνυ εἴη, αὐτὸς δ' ἐδύνατο παρασκευάσασθαι διὰ τὸ πολλοὺς ἔχειν ὑπηρέτας καὶ διὰ τὴν ἐπιμέλειαν, διαπέμπων ἐκέλευε τοὺς φίλους τοῖς τὰ ἑαυτῶν σώματα ἄγουσιν ἵπποις ἐμβάλλειν τοῦτον τὸν χιλόν, ὡς μὴ πεινῶντες τοὺς ἑαυτοῦ φίλους ἄγωσιν.[o] 28. Εἰ δὲ δή ποτε πορεύοιτο καὶ πλεῖστοι μέλλοιεν ὄψεσθαι, προσκαλῶν τοὺς φίλους ἐσπουδαιολογεῖτο, ὡς δηλοίη, οὓς τιμᾷ· ὥστε ἔγωγε, ἐξ ὧν ἀκούω, οὐδένα κρίνω ὑπὸ πλειόνων πεφιλῆσθαι, οὔτε Ἑλλήνων οὔτε βαρβάρων. 29. Τεκμήριον δὲ τούτου καὶ τόδε· παρὰ μὲν Κύρου, δούλου [p] ὄντος, οὐδεὶς ἀπῄει πρὸς βασιλέα·

(m) iii. 20, n. (n) i. 8. (o) iv. 13, n. (p) vii. 3.

δύναιτο without ἂν would correspond to *οὐ δύναμαι* in oratio recta, 'I cannot'—absolutely, without reference to any condition of any kind.

24. *τὸ μὲν τὰ μεγ.*] (The fact) that *in great matters he surpassed* his friends *in conferring favours.*

27. *εἴη. . . ἐδύνατο*] 'Sic variatæ orationis unus Xenophon facile triginta præbebit exempla. Heindorf ad Plat. Prot. Cf. 10, 5; II. ii. 15.' B.

— *τὴν ἐπιμ.*] *The provision made for him.*

28. *ἀκούω* is often used for *ἀκήκοα*. Jelf, 396; Matt. 504, 2; Cf. sup. vi. 6.

πλὴν[q] Ὀρόντας ἐπεχείρησε· καὶ οὗτος δὲ ὃν ᾤετο πιστόν οἱ εἶναι, ταχὺ αὐτὸν εὗρε Κύρῳ φιλαίτερον ἢ ἑαυτῷ· παρὰ δὲ βασιλέως πολλοὶ πρὸς Κῦρον ἀπῆλθον, ἐπειδὴ πολέμιοι ἀλλήλοις ἐγένοντο, καὶ οὗτοι μέντοι οἱ μάλιστα ὑπ' αὐτοῦ ἀγαπώμενοι, νομίζοντες παρὰ Κύρῳ ὄντες ἀγαθοὶ ἀξιωτέρας ἂν τιμῆς τυγχάνειν ἢ παρὰ βασιλεῖ. 30. Μέγα δὲ τεκμήριον καὶ τὸ ἐν τῇ τελευτῇ τοῦ βίου αὐτῷ γενόμενον, ὅτι καὶ αὐτὸς ἦν ἀγαθὸς καὶ κρινειν ὀρθῶς ἐδύνατο τοὺς πιστοὺς καὶ εὔνους καὶ βεβαίους. 31. Ἀποθνήσκοντος γὰρ αὐτοῦ, πάντες οἱ παρ' αὐτὸν φίλοι καὶ συντράπεζοι μαχόμενοι ἀπέθανον ὑπὲρ Κύρου, πλὴν Ἀριαίου· οὗτος δὲ τεταγμένος ἐτύγχανεν ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ, τοῦ ἱππικοῦ ἄρχων· ὡς δ' ᾔσθετο Κῦρον πεπτωκότα, ἔφυγεν, ἔχων καὶ τὸ στράτευμα πᾶν οὗ ἡγεῖτο.

CAPUT X.

1. Ενταῦθα δὴ Κύρου ἀποτέμνεται ἡ κεφαλὴ καὶ ἡ χεὶρ ἡ δεξιά. Βασιλεὺς δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ διώκων εἰσπίπτει εἰς τὸ Κυρεῖον στρατόπεδον· καὶ οἱ μὲν μετὰ Ἀριαίου οὐκ ἔτι ἵστανται, ἀλλὰ φεύγουσι διὰ τοῦ αὑτῶν στρατοπέδου εἰς τὸν σταθμόν, ἔνθεν ὥρμηντο· τέτταρες δ' ἐλέγοντο παρασάγγαι εἶναι τῆς[a] ὁδοῦ. 2. Βασιλεὺς δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τά τε ἄλλα πολλὰ διαρπάζουσι, καὶ τὴν Φωκαΐδα τὴν Κύρου παλλακίδα, τὴν

(q) ii. 24. (a) iv. 5.

29. οὗτος] Scil. Orontas.—For ὃν ᾤετο πιστόν, see vi. 3.

31. οἱ παρ' αὐτὸν. . . . μαχόμ.] *Fighting by his side*. Cf. iii. 7, n. παρὰ, MSS. (οἱ περὶ αὐτὸν φ. S.) See sup. viii. 27. The two prepos. are often confused in the MSS. Cf. Arn. Thuc. VI. lvii.

1. εἰσπίπτει agrees in number with its *principal* subject βασιλεύς. Cf. II. iv. 16.

σοφὴν καὶ καλὴν λεγομενην εἶναι, λαμβάνει. 3. Ἡ δὲ Μιλησία, ἡ νεωτέρα ἦν, ληφθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀμφὶ βασιλέα ἐκφεύγει γυμνὴ πρὸς τῶν Ἑλλήνων οἳ ἔτυχον ἐν τοῖς σκευοφόροις ὅπλα ἔχοντες, καὶ ἀντιταχθέντες πολλοὺς μὲν τῶν ἁρπαζόντων ἀπέκτειναν· οἱ δὲ καὶ αὐτῶν ἀπέθανον· οὐ μὴν ἔφυγόν γε, ἀλλὰ καὶ ταύτην ἔσωσαν καὶ τὰ ἄλλα, ὁπόσα ἐντὸς αὐτῶν καὶ χρήματα καὶ ἄνθρωποι ἐγένοντο, πάντα ἔσωσαν. 4. Ενταῦθα διέσχον ἀλλήλων βασιλεύς τε καὶ οἱ Ἕλληνες ὡς τριάκοντα στάδια, οἱ μὲν διώκοντες τοὺς καθ' [b] αὑτούς ὡς πάντας νικῶντες· οἱ δὲ ἁρπάζοντες ὡς ἤδη πάντες νικῶντες. 5. Ἐπεὶ δ' ᾔσθοντο οἱ μὲν Ἕλληνες ὅτι βασιλεὺς σὺν τῷ στρατεύματι ἐν τοῖς σκευοφόροις εἴη, βασιλεὺς δ' αὖ ἤκουσε Τισσαφέρνους ὅτι οἱ Ἕλληνες νικῷεν τὸ καθ' αὑτούς, καὶ εἰς τὸ πρόσθεν οἴχονται [c] διώκοντες, ἐνταῦθα δὴ βασιλεὺς μὲν ἀθροίζει τε τοὺς ἑαυτοῦ, καὶ συντάττεται· ὁ δὲ Κλεαρχος ἐβουλεύετο, Πρόξενοι καλέσας (πλησιαιτατος γὰρ ἦν), εἰ πέμποιέν τινας ἢ πάντες ἴοιεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἀρήξοντες.

6. Ἐν τούτῳ καὶ βασιλεὺς πάλιν δῆλος ἦν προσιών, ὡς ἐδοκει, ὄπισθεν. Καὶ οἱ μὲν Ἕλληνες στραφέντες παρεσκευάζοντο, ὡς ταυτῃ προσιόντος καὶ δεξόμενοι· ὁ δὲ βασιλεὺς ταύτῃ μὲν οὐκ ἦγεν, ᾗ δὲ παρῆλθεν ἔξω

(b) iv. 3. (c) iv. 13, n.

3. γυμνὴ] *Cloak-less,* with nothing on but her under garment (χιτών). Cf. St. John, XXI. 7, and Virg. Georg. I. 299. Nudus ara, sere nudus. Cf. IV. iv. 12.

— πρὸς τῶν Ἑλλήνων] It is probable that here τῶν Ἑλλ. is dependent on ἐκείνους, the suppressed antecedent of οἳ—*towards (those) of the Greeks who,* &c. See however IV. iii. 26.

— ἐντὸς αὐτῶν] 'In ipsorum castris.' Weiske.

4. νικῶντες] 'Νικᾶν sæpe perfecti vim habet. Cf. II. i. 1.' K.

— ὡς πάντες νικ.] 'As if all (the Persians') . . . i.e. 'as if they were *everywhere* victorious.'

6. στραφέντες παρ.] *Faced round and were getting ready.*

— ὡς ταύτῃ π. κ. δ.] *Expecting* (him) to advance in that direction,

τοῦ εὐωνύμου κέρατος, ταύτῃ καὶ ἀπήγαγεν, ἀναλαβὼν καὶ τοὺς ἐν τῇ μάχῃ κατὰ τοὺς Ἕλληνας αὐτομολήσαντας, καὶ Τισσαφέρνην καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ. 7. Ὁ γὰρ Τισσαφέρνης ἐν τῇ πρώτῃ συνόδῳ οὐκ ἔφυγεν, ἀλλὰ διήλασε παρὰ τὸν ποταμὸν κατὰ τοὺς Ἕλληνας πελταστάς· διελαύνων δὲ κατέκανε μὲν οὐδένα, διαστάντες δ' οἱ Ἕλληνες ἔπαιον καὶ ἠκόντιζον αὐτούς· Ἐπισθένης δὲ Ἀμφιπολίτης ἦρχε τῶν πελταστῶν, καὶ ἐλέγετο φρόνιμος γενέσθαι. 8. Ὁ δ' οὖν Τισσαφέρνης, ὡς μεῖον ἔχων ἀπηλλάγη, πάλιν μὲν οὐκ ἀναστρέφει, εἰς δὲ τὸ στρατόπεδον ἀφικόμενος τὸ τῶν Ἑλλήνων ἐκεῖ συντυγχάνει βασιλεῖ, καὶ ὁμοῦ δὴ πάλιν συνταξάμενοι ἐπορεύοντο. 9. Ἐπεὶ δ' ἦσαν κατὰ τὸ εὐώνυμον τῶν Ἑλλήνων κέρας, ἔδεισαν οἱ Ἕλληνες μὴ προσάγοιεν πρὸς τὸ κέρας καὶ περιπτύξαντες ἀμφοτέρωθεν αὐτοὺς κατακόψειαν· καὶ ἐδόκει αὐτοῖς ἀναπτύσσειν τὸ κέρας καὶ ποιήσασθαι ὄπισθεν τὸν ποταμόν. 10. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐβουλεύοντο, καὶ δὴ βασιλεὺς παραμειψάμενος εἰς τὸ αὐτὸ σχῆμα κατέστησεν ἐναντίαν τὴν φάλαγγα ὥσπερ τὸ πρῶτον μαχούμενος συνῄει. Ὡς δὲ εἶδον οἱ Ἕλληνες ἐγγύς τε ὄντας καὶ παρατεταγμένους, αὖθις

and *intending* to receive (him). Cf. i. 6, n. Such is the remarkable power which ὡς, in combination with participles, confers upon the Greek language to express complex ideas with elegance, brevity, and precision. Compare the equivalent Latin (as given by K.) '*Putantes ex hâc parte regem aggressurum, et ejus impetum accepturi.*'

7. διήλασε... κατὰ τ. Ἕλ.] *He charged right against the Gr. and through them.*

— μεῖον ἔχων ἀπ.] *He had come off the worst.*

9. τὸ εὐώνυμον] That which *had* been the left wing in forming line of battle, viz. Menon's division (vii. 1, and viii. 4,)—though now, by facing about, it had become the *right*.

— ἀναπτύσ.] 'To *fold back* the wing,' Angl. 'to wheel round,' so as to fall back upon the river.

— ποιήσασθαι] = 'to cause to be' for themselves, 'to get the river behind them.' Cf. VI. v. 18.

— καὶ δὴ] &c. *Just then* the King having passed by.

10. Construe ὥσπερ with τὸ αὐτὸ σχ.

πάλιν παιανίσαντες ἐπήεσαν πολὺ ἔτι προθυμότερον ἢ τὸ πρόσθεν. 11. Οἱ δ' αὖ βάρβαροι οὐκ ἐδέχοντο, ἀλλ' ἐκ πλέονος ἢ τὸ πρόσθεν ἔφευγον· οἱ δ' ἐπεδίωκον μέχρι κώμης τινός· ἐνταῦθα δ' ἔστησαν οἱ Ἕλληνες· 12. ὑπὲρ γὰρ τῆς κώμης γήλοφος ἦν, ἐφ' οὗ ἀνεστράφησαν οἱ ἀμφὶ βασιλέα, πεζοὶ μὲν οὐκ ἔτι, τῶν δὲ ἱππέων ὁ λόφος ἐνεπλήσθη, ὥστε τὸ ποιούμενον μὴ γιγνώσκειν. Καὶ τὸ βασίλειον σημεῖον ὁρᾶν ἔφασαν, ἀετόν τινα χρυσοῦν ἐπὶ πέλτης ἀνατεταμένον.

13. Ἐπεὶ δὲ καὶ ἐνταῦθ' ἐχώρουν οἱ Ἕλληνες λείπουσι δὴ καὶ τὸν λόφον οἱ ἱππεῖς· οὐ μέντοι ἔτι ἀθρόοι, ἀλλ' ἄλλοι ἄλλοθεν· ἐψιλοῦτο δ' ὁ λόφος τῶν ἱππέων· τέλος δὲ καὶ πάντες ἀπεχώρησαν. 14. Ὁ οὖν Κλέαρχος οὐκ ἀνεβίβαζεν ἐπὶ τὸν λόφον, ἀλλ' ὑπ' αὐτὸν στήσας τὸ στράτευμα πέμπει Λύκιον τὸν Συρακούσιον καὶ ἄλλον ἐπὶ τὸν λόφον, καὶ κελεύει κατιδόντας τὰ ὑπὲρ τοῦ λόφου τί ἐστιν[d], ἀπαγγεῖλαι. 15. Καὶ ὁ Λύκιος ἤλασέ τε καὶ ἰδὼν ἀπαγγέλλει ὅτι φεύγουσιν ἀνὰ κράτος. Σχεδὸν δ' ὅτε ταῦτα ἦν, καὶ ἥλιος ἐδύετο. 16. Ἐνταῦθα δ' ἔστησαν οἱ Ἕλληνες, καὶ θέμενοι[e] τὰ ὅπλα ἀνεπαύοντο· καὶ ἅμα μὲν ἐθαύμαζον ὅτι οὐδαμοῦ Κῦρος φαίνοιτο, οὐδ' ἄλλος

(d) II. ii. 15. (e) v. 14, n.

11. ἐκ πλέονος] 'Took to flight *sooner*. . .' (*e longinquiore*), *i. e.* with a greater space betwixt them than before, (viii. 19). Cf. III. iii. 9; Thuc. IV. 14, διὰ βραχεός.

12. Κώμης] *Cunaxa*, according to Plutarch.

— γήλοφος] One of the artificial mounds (called *Tels*), characteristic of Babylonia. Ainsw. p. 97.

— ἀνεστράφησαν] *Faced round.*

— ὥστε τὸ. ποιούμενον μὴ γιγν.] '*So that they* (*the Greeks*) *knew not what was doing;*' *i. e.* what the enemy were about.

— πέλτης] = λόγχης, Suidas. (δόρατος, Hesych.)—Τὸ σημεῖον (Κύρου) αἰετὸς χρυσοῦς, ἐπὶ δόρατος ἀνατεταμένος. Cyr. VII. i. 4.

15. καὶ ἥλιος] For καὶ (*eodem etiam tempore*) see IV. ii. 12, n.

16. θέμενοι τὰ ὅπ.] *Having grounded arms*. . . Cf. v. 14, n.

ἀπ' αὐτοῦ οὐδεὶς παρείη· οὐ γὰρ ᾔδεσαν αὐτὸν τεθνηκότα [f], ἀλλ' εἴκαζον [g] ἢ διώκοντα οἴχεσθαι ἢ καταληψόμενόν τι προεληλακέναι· 17. καὶ αὐτοὶ ἐβουλεύοντο εἰ αὐτοῦ μείναντες τὰ σκευοφόρα ἐνταῦθα ἄγοιντο ἢ ἀπίοιεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. Ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς ἀπιέναι· καὶ ἀφικνοῦνται ἀμφὶ δόρπηστον ἐπὶ τὰς σκηνάς. 18. Ταύτης μὲν οὖν τῆς ἡμέρας τοῦτο τὸ τέλος ἐγένετο. Καταλαμβάνουσι δὲ τῶν τε ἄλλων χρημάτων τὰ πλεῖστα διηρπασμένα καὶ εἴ τι σιτίον ἢ ποτὸν ἦν· καὶ τὰς ἁμάξας μεστὰς ἀλεύρων καὶ οἴνου, ἃς παρεσκευάσατο Κῦρος ἵνα, εἴ ποτε σφοδρὰ λάβοι τὸ στρατόπεδον ἔνδεια, διαδοίη τοῖς Ἕλλησιν· ἦσαν δ' αὗται τετρακόσιαι, ὡς ἐλέγοντο [h], ἅμαξαι· καὶ ταύτας τότε οἱ σὺν βασιλεῖ διήρπασαν. 19. Ὥστε ἄδειπνοι ἦσαν οἱ πλεῖστοι τῶν Ἑλλήνων· ἦσαν δὲ καὶ ἀνάριστοι· πρὶν γὰρ δὴ καταλῦσαι τὸ στράτευμα πρὸς ἄριστον, βασιλεὺς ἐφάνη. Ταύτην μὲν οὖν τὴν νύκτα οὕτω διεγένοντο.

(f) iii. 10. (g) vi. 1. (h) iv. 7.

17. **δόρπηστον**] (Κυριολεκτεῖται περὶ τοῦ στρατιωτικοῦ ἐμβρώματος τοῦ κατὰ δείλην. Arist. Schol. Vesp. 103.) It is the *military* term for the evening meal, as δόρπον is the Homeric, and δεῖπνον the Attic. (Cf. ἄδειπνοι, inf. 19.) It is here spoken of as a specific time of day, which, from sup. 15 et seq., must have been about dusk. The δεῖπνον was a little *before* sunset. Arist. Eccl. 652.

19. **καταλῦσαι**] *To halt;* properly 'to loose completely,' scil. τοὺς ἵππους (*to unyoke*) or τὴν ὁδὸν (*to finish*). See Arn. Thuc. I. 136.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΣ.

Β΄.

CAPUT I.

1. Ὡς μὲν οὖν ἠθροίσθη Κύρῳ τὸ Ἑλληνικόν, ὅτε ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν Ἀρταξέρξην ἐστρατεύετο, καὶ ὅσα ἐν τῇ ἀνόδῳ ἐπράχθη καὶ ὡς ἡ μάχη ἐγένετο καὶ ὡς Κῦρος ἐτελεύτησε καὶ ὡς ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἐλθόντες οἱ Ἕλληνες ἐκοιμήθησαν, οἰόμενοι τὰ πάντα νικᾶν καὶ Κῦρον ζῆν, ἐν τῷ ἔμπροσθεν λόγῳ δεδήλωται. 2. Ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ συνελθόντες οἱ στρατηγοὶ ἐθαύμαζον, ὅτι Κῦρος οὔτε ἄλλον πέμποι σημανοῦντα ὅ τι χρὴ ποιεῖν οὔτε αὐτὸς φαίνοιτο. Ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς συσκευασαμένοις ἃ εἶχον καὶ ἐξοπλισαμένοις προϊέναι εἰς τὸ πρόσθεν ἕως Κύρῳ συμμίξειαν. 3. Ἤδη δὲ ἐν ὁρμῇ ὄντων ἅμα ἡλίῳ ἀνίσχοντι ἦλθε Προκλῆς, ὁ Τευθρανίας ἄρχων, γεγονὼς ἀπὸ[a] Δαμαράτου τοῦ Λάκωνος, καὶ Γλοῦς ὁ Ταμώ. Οὗτοι ἔλεγον ὅτι Κῦρος μὲν τέθνηκεν, Ἀριαῖος δὲ πεφευγὼς ἐν τῷ σταθμῷ εἴη μετὰ

(a) VII. viii. 17.

3. γεγονὼς ἀπὸ Δαμαρ.] *A descendant of* Damaratus, a deposed king of Sparta, who had taken refuge at the court of Darius Hystaspes (about 491 B. C.) Cf. Herod. VI. 67, and Pausan. III. vii. 7; inf. VII. viii. 17.

— ὡρμῶντο] S. conjectures ὥρμηντο, as at I. x. 1.

— ταύτην . . . τ. ἡμ. . . . τῇ δὲ] Jelf, 606, 2; Cf. III. iv. 18.

τῶν ἄλλων βαρβάρων ὅθεν τῇ προτεραίᾳ ὡρμῶντο· καὶ λέγοι ὅτι ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν περιμείνειεν[b] ἂν αὐτούς, εἰ μέλλοιεν ἥκειν· τῇ δὲ ἄλλῃ ἀπιέναι φαίη ἐπὶ Ἰωνίας, ὅθενπερ ἦλθε. 4. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες βαρέως ἔφερον. Κλέαρχος δὲ τάδε εἶπεν· Ἀλλ᾽ ὤφελε μὲν Κῦρος ζῆν· ἐπεὶ δὲ τετελεύτηκεν, ἀπαγγέλλετε Ἀριαίῳ ὅτι ἡμεῖς γε νικῶμεν βασιλέα, καί, ὡς ὁρᾶτε, οὐδεὶς ἔτι ἡμῖν μάχεται· καὶ εἰ μὴ ὑμεῖς ἤλθετε ἐπορευόμεθα ἂν ἐπὶ βασιλέα. Ἐπαγγελλόμεθα δὲ Ἀριαίῳ, ἐὰν ἐνθάδε ἔλθῃ, εἰς τὸν θρόνον τὸν βασίλειον καθιεῖν αὐτόν· τῶν γὰρ μάχην νικώντων καὶ τὸ ἄρχειν ἐστίν. 5. Ταῦτα εἰπὼν ἀποστέλλει τοὺς ἀγγέλους καὶ σὺν αὐτοῖς Χειρίσοφον τὸν Λάκωνα καὶ Μένωνα τὸν Θετταλόν· καὶ γὰρ αὐτὸς Μένων ἐβούλετο· ἦν γὰρ φίλος καὶ ξένος Ἀριαίου. 6 Οἱ μὲν ᾤχοντο, Κλέαρχος δὲ περιέμεινε. Τὸ δὲ στράτευμα ἐπορίζετο σῖτον ὅπως ἐδύνατο ἐκ τῶν ὑποζυγίων, κόπτοντες τοὺς βοῦς καὶ ὄνους· ξύλοις δὲ ἐχρῶντο, μικρὸν προϊόντες ἀπὸ τῆς φάλαγγος οὗ ἡ μάχη ἐγένετο, τοῖς τε ὀϊστοῖς πολλοῖς οὖσιν, οὓς ἠνάγκαζον οἱ Ἕλληνες ἐκβάλλειν τοὺς αὐτομολοῦντας παρὰ βασιλέως, καὶ τοῖς γέρροις καὶ ταῖς ξυλίναις ἀσπίσι ταῖς Αἰγυπτίαις· πολλαὶ δὲ καὶ πέλται καὶ ἅμαξαι[c] ἦσαν φέρεσθαι ἔρημοι· οἷς πᾶσι χρώμενοι κρέα ἕψοντες ἤσθιον ἐκείνην τὴν ἡμέραν.

7. Καὶ ἤδη τε ἦν περὶ πλήθουσαν[d] ἀγορὰν καὶ ἐρ-

(b) I. vi. 2. (c) I. x. 18. (d) I. viii. 1.

4. *ὤφελε. . . . ζῆν*] Matt. 513; Arn. G. P. 206, 'Well! would indeed that Cyrus were living.'

5. *φίλος κ. ξένος*] 'On terms of friendship and hospitality with.' '*Friend* and *intimate*.'

6. *στράτευμα. . . . κόπτοντες*] Constructio *κατὰ σύνεσιν*. Jelf, 378, a. Matt. 301.

— *οὗ*] = *ἐκεῖσε οὗ*.

— *ἦσαν* (for *παρεῖχον ἑαυτάς*, as sup. I. v. 9.) *Wagons were there* at hand *to be carried off* (for fuel), *which had been abandoned.*

χονται παρὰ βασιλέως καὶ Τισσαφέρνους κήρυκες, οἱ μὲν ἄλλοι βάρβαροι· ἦν δ' αὐτῶν Φαλῖνος εἷς Ἕλλην, ὃς ἐτύγχανε παρὰ Τισσαφέρνει ὢν καὶ ἐντίμως[e] ἔχων· καὶ γὰρ προςεποιεῖτο ἐπιστήμων εἶναι τῶν ἀμφὶ τὰς τάξεις τε καὶ ὁπλομαχίαν. 8. Οὗτοι δέ, προςελθόντες τε καὶ καλέσαντες τοὺς τῶν Ἑλλήνων ἄρχοντας, λέγουσιν ὅτι βασιλεὺς κελεύει[f] τοὺς Ἕλληνας, ἐπεὶ νικῶν τυγχάνει καὶ Κῦρον ἀπέκτονε, παραδόντας τὰ ὅπλα ἰόντας ἐπὶ τὰς βασιλέως θύρας εὑρίσκεσθαι ἄν τι δύνωνται ἀγαθόν. 9. Ταῦτα μὲν εἶπον οἱ βασιλέως κήρυκες· οἱ δὲ Ἕλληνες βαρέως μὲν ἤκουσαν, ὅμως δὲ Κλέαρχος τοσοῦτον[g] εἶπεν, ὅτι οὐ τῶν νικώντων εἴη τὰ ὅπλα παραδιδόναι· Ἀλλ', ἔφη, ὑμεῖς μέν, ὦ ἄνδρες στρατηγοί, τούτοις ἀποκρίνασθε ὅ τι κάλλιστόν τε καὶ ἄριστον ἔχετε· ἐγὼ δὲ αὐτίκα ἥξω. Ἐκάλεσε γάρ τις αὐτὸν τῶν ὑπηρετῶν, ὅπως ἴδοι τὰ ἱερὰ ἐξῃρημένα· ἔτυχε γὰρ θυόμενος. 10. Ἔνθα δὴ ἀπεκρίνατο Κλεάνωρ μὲν ὁ Ἀρκάς, πρεσβύτατος ὤν, ὅτι πρόσθεν ἂν[h] ἀποθάνοιεν ἢ τὰ ὅπλα παραδοῖεν· Πρόξενος δὲ ὁ Θηβαῖος, Ἀλλ' ἐγώ, ἔφη, ὦ Φαλῖνε, θαυμάζω πότερα ὡς κρατῶν βασιλεὺς αἰτεῖ τὰ ὅπλα ἢ ὡς διὰ φιλίαν δῶρα. Εἰ μὲν γὰρ ὡς κρατῶν, τί δεῖ αὐτὸν αἰτεῖν, καὶ οὐ λαβεῖν ἐλθόντα; εἰ δὲ πείσας βούλεται λαβεῖν, λεγέτω τί ἔσται[i] τοῖς στρατιώταις ἐὰν αὐτῷ ταῦτα χαρίσωνται. 11. Πρὸς ταῦτα Φαλῖνος εἶπε, Βασιλεὺς νικᾶν ἡγεῖται

(e) I. i. 5. (f) I. iii. 20. (g) I. iii. 14.
(h) I. ix. 23. (i) I. vii. 8.

7. *ἦν αὐτῶν*] Ctesias says he was of the number. Plut. Artax.
— *τάξεις τε κ. ὁπλομαχ.*] *Tactics and fighting in the line.*— Ὁπλομ. is the art of fighting *ἐν πανοπλίᾳ* as a Hoplite or Peltast, as opposed to missile warfare.

8. *εὑρίσκ. . . . ἀγαθ.*] *To find favour*, if *they can* (find) *any.*
10. *λαβεῖν ἐλθόντα*] A similar reply—*μολὼν λάβε*—to a similar demand of Xerxes at Thermopylæ is attributed to Leonidas. Plut. Lac. Apoph.

ἐπεὶ Κῦρον ἀπέκτονε. Τίς γὰρ αὐτῷ ἐστιν ὅςτις τῆς ἀρχῆς ἀντιποιεῖται; Νομίζει δὲ καὶ ὑμᾶς ἑαυτοῦ εἶναι, ἔχων ἐν μέσῃ τῇ ἑαυτοῦ χώρᾳ καὶ ποταμῶν ἐντὸς ἀδιαβάτων· καὶ πλῆθος ἀνθρώπων ἐφ' ὑμᾶς δυνάμενος ἀγαγεῖν ὅσον, οὐδ' εἰ παρέχοιεν ὑμῖν, δύναισθ' ἂν ἀποκτεῖναι.

12. Μετὰ τοῦτον [Θεόπομπος] Ἀθηναῖος εἶπεν· Ὦ Φαλῖνε, νῦν, ὡς σὺ ὁρᾷς, ἡμῖν οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἀγαθὸν εἰ μὴ ὅπλα καὶ ἀρετή· ὅπλα μὲν οὖν ἔχοντες οἰόμεθα ἂν καὶ τῇ ἀρετῇ χρῆσθαι· παραδόντες δ' ἂν ταῦτα καὶ τῶν σωμάτων στερηθῆναι. Μὴ οὖν οἴου τὰ μόνα ἡμῖν ἀγαθὰ ὄντα ὑμῖν παραδώσειν· ἀλλὰ σὺν τούτοις καὶ περὶ τῶν ὑμετέρων ἀγαθῶν μαχούμεθα. 13. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φαλῖνος ἐγέλασε καὶ εἶπεν· Ἀλλὰ φιλοσόφῳ μὲν ἔοικας, ὦ νεανίσκε, καὶ λέγεις οὐκ ἀχάριστα· ἴσθι μέντοι ἀνόητος ὤν, εἰ οἴει ἂν τὴν ὑμετέραν ἀρετὴν περιγενέσθαι τῆς βασιλέως δυνάμεως. 14. Ἄλλους δέ τινας ἔφασαν λέγειν ὑπομαλακιζομένους ὡς καὶ Κύρῳ πιστοὶ ἐγένοντο καὶ βασιλεῖ γ' ἂν πολλοῦ ἄξιοι γένοιντο, εἰ βούλοιτο φίλος γενέσθαι· καὶ εἴτε ἄλλο τι[k] θέλοι χρῆσθαι, εἴτ' ἐπ' Αἴγυπτον στρατεύειν, συγκαταστρέ-

(k) I. iii. 18.

11. αὐτῷ] 'Junge cum ἀντιποι. .. ut inf. II. iii. 23.' K.

12. For Θεόπομπος, K. and some MSS. read Ξενοφῶν.

— οἰόμεθα ἂν] Construe ἂν with χρῆσθαι. This transposition of ἂν, from its verb in the dependent sentence, is common after οἴομαι, δοκεῖ, &c. See inf. § 13, and V. vi. 1; Thuc. II. 89, Arn.

— παραδόντες δ'] 'Whereas *if* we surrender,' &c. ἂν belongs to στερηθῆναι,—'nam si *conditio* in participio inest, ἂν sæpe statim cum hoc participio conjungitur. Cf. Thuc. I. 21,' P. 'Ἂν shows by anticipation that the sentence is going to be conditional.' Arn. Thuc. VI. 18.

13. οὐκ ἀχάριστα] i.e. χαρίεντα, lepida. *You speak pleasantly.* 'Simili ironia usurpatur χάριεν. Cyr. I. iv. 13.' K.

14. The Ægyptians had revolted under Darius Nothus, and were now, under their king Psammetichus, asserting their independence. Cf. v. 13, and Thuc. I. 110.

ψαιντ' ἂν αὐτῷ. 15. Ἐν τούτῳ καὶ Κλέαρχος ἧκε καὶ ἠρώτησεν εἰ ἤδη ἀποκεκριμένοι εἶεν. Φαλῖνος δὲ ὑπολαβὼν εἶπεν· Οὗτοι μὲν, ὦ Κλέαρχε, ἄλλος ἄλλα λέγει· σὺ δ' ἡμῖν εἰπὲ τί λέγεις. 16. Ὁ δ' εἶπεν· Ἐγώ σε, ὦ Φαλῖνε, ἄσμενος ἑώρακα, οἶμαι δὲ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες [οὗτοι·] σύ τε γὰρ Ἕλλην εἶ καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτοι ὄντες ὅσους σὺ ὁρᾷς· ἐν τοιούτοις δὲ ὄντες πράγμασι συμβουλευόμεθά σοι, τί χρὴ ποιεῖν περὶ ὧν[l] λέγεις. 17. Σὺ οὖν, πρὸς θεῶν, συμβούλευσον ἡμῖν ὅ τι σοι δοκεῖ κάλλιστον καὶ ἄριστον εἶναι, καὶ ὅ σοι τιμὴν οἴσει εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ἀναλεγόμενον, ὅτι Φαλῖνός ποτε πεμφθεὶς παρὰ βασιλέως κελεύσων τοὺς Ἕλληνας τὰ ὅπλα παραδοῦναι συμβουλευομένοις συνεβούλευσεν αὐτοῖς τάδε. Οἶσθα δὲ ὅτι ἀνάγκη λέγεσθαι ἐν τῇ Ἑλλάδι ἃ ἂν συμβουλεύσῃς. 18. Ὁ δὲ Κλέαρχος ταῦτα ὑπήγετο, βουλόμενος καὶ αὐτὸν τὸν παρὰ βασιλέως πρεσβεύοντα συμβουλεῦσαι μὴ παραδοῦναι τὰ ὅπλα, ὅπως εὐέλπιδες μᾶλλον εἶεν οἱ Ἕλληνες. Φαλῖνος δὲ ὑποστρέψας παρὰ[m] τὴν δόξαν αὐτοῦ εἶπεν [ὧδε·]

19. Ἐγώ, εἰ μὲν τῶν μυρίων ἐλπίδων μια τις ὑμῖν

(l) I. iii. 4. (m) I. ix. 8.

15. οὗτοι . . . . . ἄλλος] The *whole* (οὗτοι) stands in the case of the parts, instead of being in the gen. (σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος.) Cf. Matt. 358; Jelf, 478.

— εἰπὲ τί λέγεις] 'Dic quid sentias.' K.

16. καὶ ἡμεῖς] Scil. ἐσμέν.

— συμβουλευόμεθά σοι.] Dist. inf. συμβούλευσον. Συμβουλεύομαί σοι, I deliberate with you *for myself. I ask your advice.* (Te consulo.) Συμβουλεύω σοι, I deliberate for you; *I advise.* (Tibi consulo.)

17. ἀναλεγόμενον] (ἀνὰ here denotes *repetition*) 'when it is currently reported that,' &c.

18. ταῦτα ὑπήγετο—] 'pro ταῦτα λέγων ὑπήγ.' K. 'Hæc suggerendo impellebat.' B. *Suggested this to win him over.* Cf. iv. 3; see Arn. Thuc. VII. 46.

— ὑποστρέψας] *Having baffled him*, or *having parried the blow.* Ox. Tr. (*ausweichend*, B.) literally 'having turned *from under*,' *i. e. short round*, as upon a pursuer. Cf. VII. iv. 18.

ἐστι σωθῆναι πολεμοῦντας[n] βασιλεῖ, συμβουλεύω μὴ παραδιδόναι τὰ ὅπλα· εἰ δέ τοι μηδεμία σωτηρίας ἐστὶν ἐλπὶς ἄκοντος βασιλέως, συμβουλεύω σώζεσθαι ὑμῖν ὅπῃ δυνατόν. 20. Κλέαρχος δὲ πρὸς ταῦτα εἶπεν· Ἀλλὰ ταῦτα μὲν δὴ σὺ λέγεις· παρ' ἡμῶν δὲ ἀπάγγελλε τάδε, ὅτι ἡμεῖς οἰόμεθα, εἰ μὲν δέοι βασιλεῖ φίλους εἶναι, πλείονος ἂν[o] ἄξιοι εἶναι φίλοι ἔχοντες τὰ ὅπλα ἢ παραδόντες ἄλλῳ· εἰ δὲ δέοι πολεμεῖν, ἄμεινον ἂν πολεμεῖν ἔχοντες τὰ ὅπλα, ἢ ἄλλῳ παραδόντες. 21. Ὁ δὲ Φαλῖνος εἶπε· Ταῦτα μὲν δὴ ἀπαγγελοῦμεν· ἀλλὰ καὶ τάδε ὑμῖν ἐκέλευσεν εἰπεῖν βασιλεὺς ὅτι μένουσι μὲν ὑμῖν αὐτοῦ σπονδαὶ εἴησαν, προϊοῦσι δὲ καὶ ἀπιοῦσι πόλεμος. Εἴπατε οὖν καὶ περὶ τούτου, πότερα μενεῖτε καὶ σπονδαί εἰσιν, ἢ ὡς[p] πολέμου ὄντος παρ' ὑμῶν ἀπαγγελῶ. 22. Κλέαρχος δ' ἔλεξεν· Ἀπάγγελλε τοίνυν καὶ περὶ τούτου ὅτι καὶ ἡμῖν ταὐτὰ δοκεῖ ἅπερ καὶ βασιλεῖ. Τί οὖν ταῦτα ἐστιν; ἔφη ὁ Φαλῖνος. Ἀπεκρίνατο ὁ Κλέαρχος· Ἢν μὲν μένωμεν σπονδαί· ἀπιοῦσι δὲ καὶ προϊοῦσι πόλεμος. 23. Ὁ δὲ πάλιν ἠρώτησε· Σπονδὰς ἢ πόλεμον ἀπαγγελῶ; Κλέαρχος δὲ ταὐτὰ πάλιν ἀπεκρίνατο· Σπονδαὶ μὲν μένουσιν, ἀπιοῦσι δὲ ἢ προϊοῦσι πόλεμος. Ὅ τι δὲ ποιήσοι οὐ διεσήμηνε.

(n) I. ii. 1. (o) I. iii. 6. (p) I. iii. 6.

21. ὡς πολέμου ὄντος. . . . ἀπαγγελῶ] Lit. *whether I shall carry back word, as war being* (on foot) . . . *I shall report your answer* to the effect *that it is war.* Matt. 569, 2.

CAPUT II.

1. Φαλῖνος μὲν δὴ ᾤχετο καὶ οἱ σὺν αὐτῷ. Οἱ δὲ παρὰ Ἀριαίου ἧκον[a], Προκλῆς καὶ Χειρίσοφος· Μένων δὲ αὐτοῦ ἔμενε παρὰ Ἀριαίῳ· οὗτοι δὲ ἔλεγον ὅτι πολλοὺς φαίη Ἀριαῖος εἶναι Πέρσας ἑαυτοῦ βελτιους, οὓς οὐκ ἂν ἀνασχέσθαι αὐτοῦ βασιλεύοντος· ἀλλ' εἰ βούλεσθε συναπιέναι, ἥκειν ἤδη κελεύει τῆς[b] νυκτός· εἰ δὲ μή, αὐτὸς πρωῒ ἀπιέναι φησίν. 2. Ὁ δὲ Κλέαρχος εἶπεν· Ἀλλ' οὕτω χρὴ ποιεῖν· ἐὰν μὲν ἥκωμεν, ὥςπερ λεγετε· εἰ δὲ μή, πράττετε ὁποῖον ἄν τι ὑμῖν οἴησθε μάλιστα συμφέρειν. Ὅ τι δὲ ποιήσοι οὐδὲ τούτοις εἶπε. 3. Μετὰ ταῦτα, ἤδη ἡλίου δύνοντος, συγκαλέσας τοὺς στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς ἔλεξε τοιάδε· Ἐμοί[c], ὦ ἄνδρες, θυομένῳ ἰέναι ἐπὶ βασιλέα οὐκ ἐγίνετο τὰ ἱερά. Καὶ εἰκότως ἄρα οὐκ ἐγίνετο. Ὡς γὰρ ἐγὼ νῦν πυνθάνομαι, ἐν μέσῳ ἡμῶν καὶ βασιλέως ὁ Τίγρης ποταμός ἐστι ναυσίπορος, ὃν οὐκ ἂν δυναίμεθα ἄνευ πλοίων διαβῆναι· πλοῖα δὲ ἡμεῖς οὐκ ἔχομεν. Οὐ μὲν δὴ αὐτοῦ γε μένειν οἷόν τε· τὰ γὰρ ἐπιτήδεια οὐκ ἔστιν ἔχειν· ἰέναι δὲ παρὰ τοὺς Κύρου φίλους πάνυ καλὰ ἡμῖν τὰ ἱερὰ ἦν. 4. Ὧδε οὖν χρὴ ποιεῖν·

(a) I. ii. 6. (b) I. vii. 18. (c) III. ii. 22.

1. *οὓς οὐκ ἂν ἀνασχ.* is for *οἳ οὐκ ἂν ἀνασχοῖντο*, agreeing with the Latin construction (*quos non laturos esse*, K.) when the relative clause stands in *obliq. narr.* For *ἀνέχ.* with gen. cf. Matt. 549. — *αὐτὸς π. ἀπ. φησίν*] *Se discessurum ait.* Cf. I. iii. 6, n.

2. *ἐὰν μὲν*, &c.] An apodosis, *συνάπιμεν*, is to be supplied from *ὥςπερ λέγετε*. *Should we come*, (we will return with you) *as you propose.* (Repete *χρὴ ποιεῖν*, *i. e.* *ἥκειν ἤδη ἡμᾶς τῆς νυκτός.* K.)

3. *ἰέναι* follows *ἐγίνετο* (*καλὰ*) *τὰ ἱερά*. 'The sacrifice was not favourable for marching,' as infra. —*Ὥστε* may be supplied, as in Herod. IX. 38. *Οὐκ ἐκαλλιέρει ὥστε μάχεσθαι.* K.

ἀπιόντας δειπνεῖν ὅ τι τις ἔχει. Ἐπειδὰν δὲ σημήνῃ[d] τῷ κέρατι ὡς ἀναπαύεσθαι, συσκευάζεσθε· ἐπειδὰν δὲ τὸ δεύτερον, ἀνατίθεσθε ἐπὶ τὰ ὑποζύγια· ἐπὶ δὲ τῷ τρίτῳ ἕπεσθε τῷ ἡγουμένῳ, τὰ μὲν ὑποζύγια ἔχοντες πρὸς[e] τοῦ ποταμοῦ, τὰ δὲ ὅπλα[f] ἔξω. 5. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ ἀπῆλθον καὶ ἐποίουν οὕτω· καὶ τὸ λοιπὸν ὁ μὲν ἦρχεν, οἱ δὲ ἐπείθοντο, οὐχ ἑλόμενοι, ἀλλὰ ὁρῶντες ὅτι μόνος ἐφρόνει οἷα δεῖ τὸν ἄρχοντα, οἱ δ' ἄλλοι ἄπειροι ἦσαν. 6. Ἀριθμὸς δὲ τῆς ὁδοῦ ἣν ἦλθον ἐξ Ἐφέσου τῆς Ἰωνίας μέχρι τῆς μάχης σταθμοὶ τρεῖς καὶ ἐνενήκοντα, παρασάγγαι πέντε καὶ τριάκοντα καὶ πεντακόσιοι, στάδιοι πεντήκοντα καὶ ἑξακισχίλιοι καὶ μύριοι· ἀπὸ δὲ τῆς μάχης ἐλέγοντο εἶναι εἰς Βαβυλῶνα στάδιοι ἑξήκοντα καὶ τριακόσιοι.

7. Ἐντεῦθεν δή, ἐπεὶ σκότος ἐγένετο, Μιλτοκύθης μὲν ὁ Θρᾷξ, ἔχων τούς τε ἱππέας τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ εἰς τετταράκοντα καὶ τῶν πεζῶν Θρᾳκῶν ὡς τριακοσίους, ηὐτομόλησε πρὸς βασιλέα. 8. Κλέαρχος δὲ τοῖς ἄλλοις ἡγεῖτο κατὰ τὰ παρηγγελμένα, οἱ δ' εἵποντο· καὶ ἀφικνοῦνται εἰς τὸν πρῶτον σταθμὸν παρὰ Ἀριαῖον καὶ τὴν ἐκείνου στρατιὰν ἀμφὶ μέσας νύκτας· καὶ ἐν τάξει θέμενοι[g] τὰ ὅπλα, συνῆλθον οἱ στρατηγοὶ

(d) I. ii. 17. (e) IV. iii. 26. (f) I. vii. 10. (g) I. v. 14.

4. ἀπιόντας δειπ.] Repete χρή. K. — σημήνῃ, &c.] 'Quum eo modo, quo quiescendi tempus significatur, datum cornu signum fuerit.' Amasæus. This signal was doubtless intended to mislead the enemy. K. — τῷ τρίτῳ] Scil. σημείῳ.

5. δεῖ] Scil. φρονεῖν.

6. μέχρι τῆς μάχης] 'Usque ad locum pugnæ, *Cunaxa* vocatum, teste Plutarcho.' B.—The summary is not reconcileable with the previous detail either of marches or parasangs, being in excess for the one and in defect for the other. See Itiner. p. xv. Sardis was 18 paras. from Ephesus. Herod. V. 55.

7. τοὺς ἱππέας] This was their whole cavalry force. See iv. 6.

8. θέμενοι τὰ ὅπλα] '*Having drawn up their men*,' as sup. I.

καὶ λοχαγοὶ τῶν Ἑλλήνων παρὰ Ἀριαῖον· καὶ ὤμοσαν οἵ τε Ἕλληνες καὶ ὁ Ἀριαῖος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ οἱ κράτιστοι μήτε προδώσειν ἀλλήλους σύμμαχοί τε ἔσεσθαι· οἱ δὲ βάρβαροι προσώμοσαν[h] καὶ ἡγήσεσθαι ἀδόλως. 9. Ταῦτα δ' ὤμοσαν, σφάξαντες ταῦρον καὶ λύκον καὶ κάπρον καὶ κριὸν εἰς ἀσπίδα, βάπτοντες οἱ μὲν Ἕλληνες ξίφος, οἱ δὲ βάρβαροι λόγχην. 10. Ἐπεὶ δὲ τὰ πιστὰ ἐγένετο, εἶπεν ὁ Κλέαρχος· Ἄγε δή, ὦ Ἀριαῖε, ἐπείπερ ὁ αὐτὸς ὑμῖν στόλος ἐστὶ καὶ ἡμῖν, εἰπὲ τίνα γνώμην ἔχεις περὶ τῆς πορείας· πότερον ἄπιμεν ἥνπερ ἤλθομεν, ἢ ἄλλην τινὰ ἐννενοηκέναι δοκεῖς ὁδὸν κρείττω; 11. Ὁ δὲ εἶπεν· Ἣν μὲν ἤλθομεν ἀπιόντες παντελῶς ἂν ὑπὸ λιμοῦ ἀπολοίμεθα· ὑπάρχει γὰρ νῦν ἡμῖν οὐδὲν τῶν ἐπιτηδείων. Ἑπτακαίδεκα γὰρ σταθμῶν τῶν ἐγγυτάτω οὐδὲ δεῦρο ἰόντες ἐκ τῆς χώρας οὐδὲν εἴχομεν[i] λαμβάνειν· ἔνθα δ' εἴ τι ἦν, ἡμεῖς διαπορευόμενοι κατεδαπανήσαμεν[k]. Νῦν δ' ἐπινοοῦμεν πορεύεσθαι μακροτέραν μέν, τῶν δ' ἐπιτηδείων οὐκ ἀπορήσομεν. 12. Πορευτέον δ' ἡμῖν τοὺς πρώτους σταθμοὺς ὡς[l] ἂν δυνώμεθα μακροτάτους, ἵνα

(h) I. iii. 21, n. (i) III. ii. 12. (k) I. iii. 3. (l) I. i. 6.

v. 14. (K. supposes *θέμενοι* to be a Nom. abs.—like *μαχόμενοι*, I. viii. 27,—agreeing with *οἱ Ἕλληνες*.)

8. *μήτε . . τε*] *Both—not, . . . and*, as in Latin, *neque . . . et* are often used to connect an affirmative with a negative clause.

9. *σφάξαντες* &c.] The slaughter of a wolf seems to have been a Persian custom; the other three animals composed the Greek *τριττύα* (as also the Roman *suovetaurilia*), a sacrifice often used to give a religious obligation to an oath. Cf. Aristoph. Plut. 820.

— *εἰς ἀσπίδα.*] Cf. Æsch. Sept. c. Th. 43, and Arist. Lys. 187. The act of dipping weapons in blood is noticed by Herod. as a Scythian custom (IV. 70). For *σφάξαντες εἰς*. . cf. IV. iii. 18: Eurip. Phœn. 1024.

10. *ἥνπερ*] Scil. *ὁδόν*.

11. *ἑπτακαίδεκα* &c.] '*In the course* of the last seventeen stages.' For this gen. cf. supra, *νυκτός*, § 1, and I. vii. 18, n.

— *εἴ τι*] *What little.* Cf. V. iii. 3.

12. *ἀποσπ.*] 'That we may *draw away from.*' Cf. *Divellimur inde.* Virg. Æn. II. 434.

ὡς πλεῖστον ἀποσπασθῶμεν τοῦ βασιλικοῦ στρατεύματος· ἢν γὰρ ἅπαξ δύο ἢ τριῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἀπόσχωμεν, οὐκέτι μὴ δύνηται βασιλεὺς ἡμᾶς καταλαβεῖν. Ὀλίγῳ μὲν γὰρ στρατεύματι οὐ τολμήσει ἐφέπεσθαι· πολὺν δ' ἔχων στόλον οὐ δυνήσεται ταχέως πορεύεσθαι· ἴσως δὲ καὶ τῶν ἐπιτηδείων σπανιεῖ. Ταύτην, ἔφη, τὴν γνώμην ἔχω ἔγωγε.

13. Ἦν δὲ αὕτη ἡ στρατηγία οὐδὲν ἄλλο δυναμένη ἢ ἀποδρᾶναι[m] ἢ ἀποφυγεῖν· ἡ δὲ τύχη ἐστρατήγησε κάλλιον. Ἐπεὶ γὰρ ἡμέρα ἐγένετο, ἐπορεύοντο ἐν δεξιᾷ ἔχοντες τὸν ἥλιον, λογιζόμενοι ἥξειν ἅμα ἡλίῳ δύνοντι εἰς κώμας τῆς Βαβυλωνίας χώρας· καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἐψεύσθησαν. 14. Ἔτι δὲ ἀμφὶ δείλην[n] ἔδοξαν πολεμίους ὁρᾶν ἱππέας· καὶ τῶν τε Ἑλλήνων οἳ μὴ ἔτυχον ἐν ταῖς τάξεσιν ὄντες εἰς τὰς τάξεις ἔθεον, καὶ Ἀριαῖος, ἐτύγχανε γὰρ ἐφ' ἁμάξης πορευόμενος διότι ἐτέτρωτο, καταβὰς ἐθωρακίζετο καὶ οἱ σὺν αὐτῷ. 15. Ἐν ᾧ δὲ ὡπλίζοντο, ἧκον λέγοντες οἱ προπεμφθέντες σκοποὶ ὅτι οὐχ ἱππεῖς εἰσίν[o], ἀλλὰ ὑποζύγια νέμοιτο. Καὶ εὐθὺς ἔγνωσαν πάντες ὅτι ἐγγύς που ἐστρατοπεδεύετο βασιλεύς· καὶ γὰρ καὶ καπνὸς ἐφαίνετο ἐν κώμαις οὐ πρόσω. 16. Κλέαρχος δὲ ἐπὶ μὲν τοὺς

(m) I. iv. 8. (n) I. viii. 8. (o) I. ix. 27.

— Δύο is often, as here, indeclinable. Cf. Elms. ad Soph. Œd. Col. 531.

— οὐκέτι μὴ δύνηται] Οὐ μὴ with subj. is an emphatic denial with a *future* signif. 'He will no longer be able.' The *imperf.* subj. with οὐ μὴ is less common, according to Elmsl. (Œd. Col. 1024.) But cf. Matt. 516, and Herm. ad Œd. Col. 1028, and Arn. G. P. 287.

13. ἦν... δυναμένη] (= ἐδύνατο. Matt. 559,) 'now this mode of marching the army amounted to nothing less than stealing away, or out-running the enemy—but Fortune generalled them more honourably.'

— ἐν δεξιᾷ ἔχ. τὸν ἥλ.ον] 'Septentrionem versus.' P. & B. ('They crossed the plain in a south-*easterly* direction.' Thirlwall, p. 313. Cf. Herod. IV. 42, l. 20.)

16. ἀπειρηκότας—] Perf. part. of an obsolete present, (fut. ἀπερῶ)

πολεμίους οὐκ ἦγεν· ᾔδει γὰρ καὶ ἀπειρηκοτας[p] τοὺς στρατιώτας καὶ ἀσίτους ὄντας· ἤδη δὲ καὶ ὀψὲ ἦν· οὐ μέντοι οὐδὲ ἀπέκλινε, φυλαττόμενος μὴ δοκοίη φεύγειν· ἀλλ' εὐθύωρον ἄγων ἅμα τῷ ἡλίῳ δυομένῳ εἰς[q] τὰς ἐγγυτάτω κώμας τοὺς πρωταγοὺς (ἄγων) κατεσκήνωσεν, ἐξ ὧν διήρπαστο ὑπὸ τοῦ βασιλικοῦ στρατεύματος καὶ αὐτὰ τὰ ἀπὸ τῶν οἰκιῶν ξύλα. 17. Οἱ μὲν οὖν πρῶτοι ὅμως τρόπῳ τινὶ ἐστρατοπεδεύσαντο, οἱ δὲ ὕστεροι σκοταῖοι προσιόντες, ὡς ἐτύγχανον ἕκαστοι, ηὐλίζοντο, καὶ κραυγὴν πολλὴν ἐποίουν καλοῦντες ἀλλήλους, ὥςτε καὶ τοὺς πολεμίους ἀκούειν· ὥςτε οἱ μὲν ἐγγυτατα τῶν πολεμίων καὶ ἔφυγον ἐκ τῶν σκηνωμάτων. 18. Δῆλον δὲ τοῦτο τῇ ὑστεραίᾳ ἐγένετο· οὔτε γὰρ ὑποζύγιον ἔτι οὐδὲν ἐφάνη, οὔτε στρατόπεδον οὔτε καπνος οὐδαμοῦ πλησίον. Ἐξεπλάγη δὲ, ὡς ἔοικε, καὶ βασιλεὺς τῇ ἐφόδῳ τοῦ στρατεύματος· ἐδήλωσε δὲ τοῦτο οἷς τῇ ὑστεραίᾳ ἔπραττεν. 19. Προϊούσης μέντοι τῆς νυκτὸς ταύτης καὶ τοῖς Ἕλλησι φόβος ἐμπίπτει, καὶ θόρυβος καὶ δοῦπος ἦν, οἷον εἰκὸς φόβου ἐμπεσόντος γίγνεσθαι. 20. Κλέαρχος δὲ Τολμίδην Ἠλεῖον, ὃν ἐτύγχανεν ἔχων παρ' ἑαυτῷ κήρυκα ἄριστον τῶν τοτε, τοῦτον[r] ἀνειπεῖν ἐκέλευσε, σιγὴν κατακηρυξαντα, ὅτι προαγορεύουσιν οἱ ἄρχοντες, ὃς

(p) I. iii. 10. (q) I. ii. 2. (r) III. ii. 5.

—signif. 'give up,' '*be worn out*,' like ἀπαγορεύειν, I. v. 3, and ἀπειπεῖν.

17. σκοταῖοι] = Σκότους γενομένου, *in the dark*. Cf. Matt. 446. So Odyss. III. 178. ἐννύχιαι κατάγοντο; and Lat. *nocturnus*, Hor. II. vi. 100. Cf. Matt. 446.

— ὡς ἐτύγχ.] Scil. αὐλιζόμενοι, *quartered themselves just as each chanced* (to get quarters)—*lit upon* them.

— τῶν πολεμίων] 'Non pendet ab ἐγγύτατα, sed pertinet ad *οἱ μέν*.' S.

20. ὃς ἂν . .] *Whoever shall give information of the person who let loose the ass among the arms, shall*, &c. It would seem that Clearchus, finding he could not prevent the

ἂν τὸν ἀφέντα τὸν ὄνον εἰς τὰ ὅπλα[s] μηνύσῃ, ὅτι λήψεται μισθὸν τάλαντον ἀργυρίου. 21. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἐκηρύχθη, ἔγνωσαν οἱ στρατιῶται ὅτι κενὸς ὁ φόβος εἴη, καὶ οἱ ἄρχοντες σῶοι. Ἅμα δὲ ὄρθρῳ παρήγγειλεν ὁ Κλέαρχος εἰς τάξιν τὰ ὅπλα[t] τίθεσθαι τοὺς Ἕλληνας ᾗπερ εἶχον ὅτε ἦν ἡ μάχη.

CAPUT III.

1. Ὃ δὲ δὴ ἔγραψα ὅτι βασιλεὺς ἐξεπλάγη τῇ ἐφόδῳ, τῇδε δῆλον ἦν· τῇ μὲν γὰρ πρόσθεν ἡμέρᾳ πέμπων τὰ ὅπλα παραδιδόναι ἐκέλευε, τότε δὲ ἅμα ἡλίῳ ἀνατέλλοντι κήρυκας ἔπεμψε περὶ σπονδῶν. 2. Οἱ δὲ ἐπεὶ ἦλθον πρὸς τοὺς προφύλακας, ἐζήτουν τοὺς ἄρχοντας. Ἐπειδὴ δ' ἀπήγγελλον οἱ προφύλακες, Κλέαρχος τυχὼν τότε τὰς τάξεις ἐπισκοπῶν εἶπε τοῖς προφύλαξι κελεύειν τοὺς κήρυκας περιμένειν ἄχρις ἂν σχολάσῃ[a]. 3. Ἐπεὶ δὲ κατέστησε τὸ στράτευμα ὥστε καλῶς ἔχειν ὁρᾶσθαι πάντῃ φάλαγγα πυκνήν, τῶν δὲ ἀόπλων[b] μηδένα καταφανῆ εἶναι, ἐκάλεσε τοὺς ἀγγέλους, καὶ αὐτός τε προῆλθε τούς τε εὐοπλοτάτους ἔχων καὶ εὐειδεστάτους τῶν αὑτοῦ στρατιωτῶν, καὶ τοῖς ἄλλοις στρατηγοῖς ταῦτα ἔφρασεν. 4. Ἐπεὶ δὲ ἦν πρὸς τοῖς ἀγγέλοις, ἀνηρώτα τί βούλοιντο. Οἱ δ'

(s) III. i. 3. (t) I. v. 14.
(a) I. iv. 13. (b) I. ii. 9.

disturbance, hit upon this expedient to check the panic caused by it, and to re-assure the army, by this proof, both of the safety and cool self-possession of their Chief.

3. ὥστε κ. ἔχειν] *So that it was disposed well for being seen to be a dense battalion on all sides.*

— ταῦτα ἔφρ.] 'He enjoined this on. . .'

Ἐδμονδ Ἑνρυ Σμιθ

ἔλεγον ὅτι περὶ σπονδῶν ἥκοιεν ἄνδρες, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται τά τε παρὰ βασιλέως τοῖς Ἕλλησιν ἀπαγγεῖλαι, καὶ τὰ παρὰ τῶν Ἑλλήνων βασιλεῖ. 5. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· Ἀπαγγέλλετε τοίνυν αὐτῷ, ὅτι μάχης δεῖ πρῶτον· ἄριστον γὰρ οὐκ ἔστιν, οὐδ' ὁ τολμήσων[c] περὶ σπονδῶν λέγειν τοῖς Ἕλλησι, μὴ πορίσας ἄριστον. 6. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ ἄγγελοι ἀπήλαυνον καὶ ἧκον ταχύ· ᾧ καὶ δῆλον ἦν ὅτι ἐγγύς που βασιλεὺς ἦν ἢ καὶ ἄλλος τις, ᾧ ἐπετέτακτο ταῦτα πράττειν· ἔλεγον δὲ ὅτι εἰκότα δοκοῖεν λέγειν βασιλεῖ, καὶ ἥκοιεν ἡγεμόνας ἔχοντες, οἳ αὐτούς, ἐὰν αἱ σπονδαὶ γένωνται, ἄξουσιν ἔνθεν ἕξουσι τὰ ἐπιτήδεια. 7. Ὁ δὲ ἠρώτα, εἰ αὐτοῖς τοῖς ἀνδράσι σπένδοιτο ἰοῦσι καὶ ἀπιοῦσιν ἢ καὶ τοῖς ἄλλοις ἔσοιντο σπονδαί. Οἱ δέ, Ἅπασιν, ἔφασαν, μέχρις ἂν βασιλεῖ τὰ παρ' ὑμῶν διαγγελθῇ. 8. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα εἶπον, μεταστησάμενος αὐτοὺς ὁ Κλέαρχος ἐβουλεύετο. Καὶ ἐδόκει τὰς σπονδὰς ποιεῖσθαι ταχύ καὶ καθ' ἡσυχίαν ἐλθεῖν τε ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια καὶ λαβεῖν. 9. Ὁ δὲ Κλέαρχος εἶπε· Δοκεῖ μὲν κἀμοὶ ταῦτα· οὐ μέντοι ταχύ γε ἀπαγγελῶ, ἀλλὰ διατρίψω ἔστ' ἂν ὀκνήσωσιν οἱ ἄγγελοι μὴ ἀποδόξῃ ἡμῖν τὰς σπονδὰς ποιήσασθαι· οἶμαί γε μέντοι, ἔφη, καὶ τοῖς ἡμετέροις στρατιώταις τὸν αὐτὸν φόβον παρέ-

(c) iv. 5.

5. ὁ τολμήσων] *Neque erit qui audeat.* K. Jelf, 451, 452; inf. III. v. 12.

6. ἄξουσιν (ἐκεῖσε) ἔνθεν] In using these fut. indic. and the subj. γένωνται is the ordinary transition to the oratio recta. Cf. I. iii. 14.

7. αὐτοῖς τοῖς &c.] *Whether he meant to covenant with those men alone,* (*i. e.* the foraging party) *going and returning.* Αὐτοῖς = μόνοις. Cf. IV. vii. 11; Herm. Viger, p. 733.

8. μεταστησάμ.] *Having made them withdraw.* VII. ii. 30; Matt. 492, c.

— ἐδόκει] (not ἔδοξε.) *The opinion was. . .* but it had not the force of a final resolution, Clearchus not choosing to act with any show of haste.

σεσθαι. Ἐπεὶ δὲ ἐδόκει καιρὸς εἶναι, ἀπήγγελλεν ὅτι σπένδοιτο, καὶ εὐθὺς ἡγεῖσθαι ἐκέλευε πρὸς τὰ ἐπιτήδεια.

10. Καὶ οἱ μὲν ἡγοῦντο, Κλέαρχος μέντοι επορεύετο, τὰς μὲν σπονδὰς ποιησόμενος, τὸ δὲ στράτευμα ἔχων ἐν τάξει· καὶ αὐτὸς δὲ ὠπισθοφυλάκει. Καὶ ἐνετύγχανον τάφροις[d] καὶ αὐλῶσιν ὕδατος πλήρεσιν, ὡς μὴ δύνασθαι διαβαίνειν ἄνευ γεφυρῶν· ἀλλ' ἐποιοῦντο διαβάσεις ἐκ τῶν φοινίκων οἳ ἦσαν ἐκπεπτωκότες, τοὺς δὲ καὶ ἐξέκοπτον. 11. Καὶ ἐνταῦθα ἦν Κλέαρχον[e] καταμαθεῖν ὡς ἐπεστάτει, ἐν μὲν τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ τὸ δόρυ ἔχων, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ βακτηρίαν· καὶ εἴ τις αὐτῷ δοκοίη τῶν πρὸς τοῦτο τεταγμένων βλακεύειν, ἐκλεγόμενος τὸν ἐπιτήδειον ἔπαισεν[f] ἄν, καὶ ἅμα αὐτὸς προςελάμβανεν εἰς τὸν πηλὸν ἐμβαίνων· ὥςτε πᾶσιν αἰσχύνην εἶναι μὴ οὐ συσπουδάζειν. 12. Καὶ ἐτάχθησαν μὲν πρὸς αὐτὸ οἱ τριάκοντα ἔτη γεγονότες· ἐπεὶ δὲ καὶ Κλέαρχον ἑώρων σπουδάζοντα, προςελάμβανον καὶ οἱ πρεσβύτεροι. 13. Πολὺ δὲ

(d) iv. 13. (e) I. ii. 21. (f) I. ix. 19.

9. ἐδόκει] *It seemed to be about the right time*, the imperfect giving a notion of indefiniteness to the time.

— σπένδοιτο] *That he agreed to a truce*. The imperf. often expresses the *intention* to do an act; 'in this case the will is taken for the deed which is therein commenced.' Jelf. 398, 2; Herm. Vig. p. 748, n. 161.

10. τοὺς δὲ] For ἄλλους δέ. Cf. Cyr. V. ii. 5. P.

11. βακτηρίαν] 'More ducum Spartanorum. Cf. Thuc. VIII. 84. Adeoque lochagos vapulasse a prætore docent. Hell. VI. ii. 19.' K.

— ἐπιτήδ.] '*The proper man;*' 'qui verberibus dignus esset.' Thuc. VIII. 70, and I. 71; Arn.

— ἔπαισεν ἄν]. . MSS. (S. and Z. ἔπαιεν ἄν.) 'Verberare solebat.' Porson. The aorist is proper here, a blow being an act completed in a single point of time. Vide Matt. 599.

— μὴ οὐ] Οὐ adds strength and emphasis to the negation. Cf. VI. v. 4. (Jelf, 750, 3; Obs. 5; Arn. G. P. 293, 2.) Inf. III. i. 12.

12. πρὸς αὐτὸ] As sup. 11, πρὸς τοῦτο τετ. . . (MSS. πρὸς αὐτόν.) Schn. reads πρὸς αὐτοῦ = ὑπ' αὐτοῦ, as sup. I. ix. 20.

μᾶλλον ὁ Κλέαρχος ἔσπευδεν ὑποπτεύων μὴ αἰεὶ οὕτω πλήρεις εἶναι τὰς τάφρους ὕδατος· οὐ γὰρ ἦν ὥρα οἵα τὸ πεδίον ἄρδειν· ἀλλ', ἵνα ἤδη πολλὰ προφαίνοιτο τοῖς Ἕλλησι δεινὰ εἰς τὴν πορείαν, τούτου ἕνεκα βασιλέα ὑπώπτευεν ἐπὶ τὸ πεδίον τὸ ὕδωρ ἀφεικέναι.

14. Πορευόμενοι δὲ ἀφίκοντο εἰς κώμας ὅθεν ἀπέδειξαν οἱ ἡγεμόνες λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια. Ἐνῆν δὲ σῖτος καὶ οἶνος φοινίκων πολὺς καὶ ὄξος ἑψητὸν ἀπὸ τῶν αὐτῶν. 15. Αὐταὶ δὲ αἱ βάλανοι τῶν φοινίκων, οἵας μὲν ἐν τοῖς Ἕλλησιν ἔστιν ἰδεῖν, τοῖς οἰκέταις ἀπέκειντο· αἱ δὲ τοῖς δεσπόταις ἀποκείμεναι ἦσαν ἀπόλεκτοι, θαυμάσιαι τὸ κάλλος καὶ τὸ μέγεθος· ἡ δὲ ὄψις ἠλέκτρου οὐδὲν διέφερεν· τὰς δέ τινας καὶ ξηραίνοντες τραγήματα ἀπετίθεσαν. Καὶ ἦν καὶ παρὰ πότον ἡδὺ μέν, κεφαλαλγὲς δέ. 16. Ἐνταῦθα καὶ τὸν ἐγκέφαλον τοῦ φοίνικος πρῶτον ἔφαγον οἱ στρατιῶται, καὶ οἱ πολλοὶ ἐθαύμασαν τό τε εἶδος καὶ τὴν

13. ὥρα] Summer was the season for irrigating the plains, by distributing the waters of the Euphrates over them, by means of canals. Cf. I. vii. 15, and Pliny, H. N. I. vi. 26; Arrian. Anab. VII. 21. 'The battle of Cunaxa was fought in autumn, for the Greeks had reached Armenia in the winter. V. iv. 12.' F. H. Ann. 401.

— οἵα . . . ἄρδειν] = (τοιαύτη) οἵα . . . ἄρδειν 'the proper season for. . .' Matt. 479. Arn. G. P. 280.

15. αὐταὶ δὲ, &c.] Transl. '*As to the dates themselves of the palm-trees,* (such) *as we have an opportunity of seeing among the Greeks, were laid aside for* &c.' Cf. i. 15, n.

— τοῦ κάλλους] so the best MSS. (τὸ κάλλος, P. &. K.) Cf. Matt. 345, 348; Arn. G. P. 146, f.

— τὰς δέ τινας] Cf. III. iii. 19, and V. vii. 16.

— τραγήματα] 'Intellige ὡς τραγ.' S. Cf. Matt. 433.

— ἦν] Scil. τὸ τράγημα.

— παρὰ πότον] '*inter* bibendum.' P.; (*along, i. e.*) *in the course of drinking.*

16. ἐγκέφαλον] — (*medullam,* Plin. XIII. § 9.) Anglicè '*The crown,*' or '*heart,*' (*pith,* Spelm.) 'By modern travellers it is called the *cabbage* of the palm. It is composed of the rudiments of the future leaves, enveloped in the bases or footstalks of the actual leaves.' Rennell, p. 118.

— ὅθεν ἐξαιρεθείη] *Whencesoever* &c. . . *Whichever had its crown removed,* &c. Cf. I. ix. 20.

ἰδιότητα τῆς ἡδονῆς. Ἦν δὲ σφόδρα καὶ τοῦτο κεφαλαλγές. Ὁ δὲ φοίνιξ ὅθεν ἐξαιρεθείη ὁ ἐγκέφαλος ὅλος ἐξηυαίνετο.

17. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς· καὶ παρὰ μεγάλου βασιλέως ἧκε Τισσαφέρνης καὶ ὁ τῆς βασιλέως γυναικὸς ἀδελφὸς καὶ ἄλλοι Πέρσαι τρεῖς· δοῦλοι δὲ πολλοὶ εἵποντο. Ἐπεὶ δὲ ἀπήντησαν αὐτοῖς οἱ τῶν Ἑλλήνων στρατηγοί, ἔλεγε πρῶτος Τισσαφέρνης δι' ἑρμηνέως τοιάδε·

18. Ἐγώ, ὦ ἄνδρες Ἕλληνες, γείτων οἰκῶ τῇ Ἑλλάδι· καὶ ἐπεὶ ὑμᾶς εἶδον εἰς πολλὰ κακὰ κἀμήχανα ἐμπεπτωκότας, εὕρημα ἐποιησάμην εἴ πως δυναίμην παρὰ βασιλέως αἰτήσασθαι, δοῦναί μοι ἀποσῶσαι ὑμᾶς εἰς[g] τὴν Ἑλλάδα. Οἶμαι γὰρ ἂν οὐκ ἀχαρίστως μοι ἕξειν οὔτε πρὸς ὑμῶν οὔτε πρὸς τῆς Ἑλλάδος ἁπάσης. 19. Ταῦτα δὲ γνοὺς ᾐτούμην βασιλέα, λέγων αὐτῷ ὅτι δικαίως ἄν[h] μοι χαρίζοιτο, ὅτι αὐτῷ Κῦρόν τε ἐπιστρατεύοντα[i] πρῶτος ἤγγειλα, καὶ βοήθειαν ἔχων ἅμα τῇ ἀγγελίᾳ ἀφικόμην· καὶ μόνος τῶν κατὰ τοὺς Ἕλληνας τεταγμένων οὐκ ἔφυγον ἀλλὰ διήλασα καὶ συνέμιξα βασιλεῖ ἐν τῷ ὑμετέρῳ στρατοπέδῳ, ἔνθα βασιλεὺς ἀφίκετο ἐπεὶ Κῦρον ἀπέκτεινε. Καὶ τοὺς

(g) I. ii. 2. (h) I. ix. 23. (i) I. iii. 10.

18. εὕρημα] A windfall. εὑρ. ἐπ., *I esteemed it a piece of good fortune.* (*Lucro apposui.*) Cf. VII. iii. 13.

— ἂν. . . ἕξειν] Ἂν seems to represent the uncertainty of carrying his point with the king, which Tissaphernes (to enhance the value of his good offices) is labouring throughout his speech to impress upon the Greeks. The use of the fut. also is a politic *assumption* that his services *will* be appreciated,—'*I think* (*if I succeed*) *I shall have* your thanks,' being a stronger and more explicit assertion of his claim to their gratitude than 'I think *I should have*,' &c. (ἂν. . . εἶναι.) See a note of Arnold to the same effect. Thuc. I. 140, p. 198. Ἂν with fut., though rare in Attic Greek, seems established by the MSS. Cf. v. 13, and VII. iv. 23; Jelf, 429, 1; Matt. 599, d.

ξὺν Κύρῳ βαρβάρους ἐδίωξα σὺν τοῖσδε τοῖς παροῦσι νῦν μετ' ἐμοῦ, οἵπερ αὐτῷ εἰσι πιστότατοι. 20. Καὶ περὶ μὲν τούτων ὑπέσχετό[k] μοι βουλεύσασθαι· ἐρέσθαι δέ με ὑμᾶς ἐκέλευσεν ἐλθόντα τίνος ἕνεκεν ἐστρατεύσατε ἐπ' αὐτόν. Καὶ συμβουλεύω ὑμῖν μετρίως ἀποκρίνασθαι, ἵνα μοι εὐπρακτότερον ᾖ ἐάν τι δύνωμαι ἀγαθὸν ὑμῖν παρ' αὐτοῦ διαπράξασθαι.

21. Πρὸς ταῦτα μεταστάντες οἱ Ἕλληνες ἐβουλεύοντο καὶ ἀπεκρίναντο· Κλέαρχος δ' ἔλεγεν. Ἡμεῖς οὔτε συνήλθομεν ὡς βασιλεῖ πολεμήσοντες, οὔτε ἐπορευόμεθα ἐπὶ βασιλέα· ἀλλὰ πολλὰς προφάσεις Κῦρος εὕρισκεν, ὡς καὶ σὺ εὖ οἶσθα, ἵνα ὑμᾶς τε ἀπαρασκευάστους λάβοι καὶ ἡμᾶς ἐνθάδε ἀναγάγοι. 22. Ἐπεὶ μέντοι ἤδη ἑωρῶμεν αὐτὸν ἐν δεινῷ ὄντα, ᾐσχύνθημεν καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους προδοῦναι αὐτόν, ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ παρέχοντες ἡμᾶς αὐτοὺς εὖ ποιεῖν. 23. Ἐπεὶ δὲ Κῦρος τέθνηκεν, οὔτε βασιλεῖ[1] ἀντιποιούμεθα τῆς ἀρχῆς, οὔτ' ἔστιν ὅτου ἕνεκα βουλοίμεθ' ἂν τὴν βασιλέως χώραν κακῶς ποιεῖν· οὐδ' αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἂν ἐθέλοιμεν, πορευοίμεθα δ' ἂν οἴκαδε, εἴ τις ἡμᾶς μὴ λυποίη· ἀδικοῦντας μέντοι πειρασόμεθα σὺν τοῖς θεοῖς ἀμύνασθαι[m]· ἐὰν μέντοι τις ἡμᾶς καὶ εὖ ποιῶν ὑπάρχῃ, καὶ τουτου εἴς γε δύναμιν οὐχ ἡττησόμεθα εὖ ποιοῦντες. Ὁ μὲν οὕτως εἶπεν.

24. Ἀκούσας δὲ ὁ Τισσαφέρνης ἔφη· Ταῦτα ἐγὼ

(k) I. ii. 2. (l) i. 11, n. (m) I. ix. 11.

22. ᾐσχύνθημεν . . .] *We felt shame both before gods and men.* Greek deponent verbs are (in general) those which express either *motion* or an *act of the mind*, ex. gr. *μανέντες*, (v. 10); *ἠγάσθη*, (I. i. 9); *ἥσθη*, (I. ii. 18); *ἐπορεύθην*, (iv. 13); *ἀποσπασθῶμεν*, (II. ii. 12), &c.

— *παρέχοντες. . . εὖ ποιεῖν*] Arn. G. P. 209, 210; Matt. 535, 5 a.

23. *ὑπάρχῃ* is here equivalent to the simple verb *ἄρχῃ*. Cf. I. vi. 5; Dist. I. i. 4.

ἀπαγγελῶ βασιλεῖ καὶ ὑμῖν πάλιν τὰ παρ' ἐκείνου· μέχρι δ' ἂν ἐγὼ ἥκω, αἱ σπονδαὶ μενόντων· ἀγορὰν δὲ ἡμεῖς παρέξομεν. 25. Καὶ εἰς μὲν τὴν ὑστεραίαν οὐχ ἧκεν· ὥσθ' οἱ Ἕλληνες ἐφρόντιζον· τῇ δὲ τρίτῃ ἥκων ἔλεγεν ὅτι διαπεπραγμένος ἥκοι παρὰ βασιλέως δοθῆναι αὐτῷ σώζειν τοὺς Ἕλληνας, καίπερ πάνυ πολλῶν ἀντιλεγόντων ὡς οὐκ ἄξιον εἴη βασιλεῖ ἀφεῖναι τοὺς ἐφ' ἑαυτὸν στρατευσαμένους. 26. Τέλος δὲ εἶπε· Καὶ νῦν ἔξεστιν ὑμῖν πιστὰ λαβεῖν παρ' ἡμῶν, ἦ μὴν φιλίαν παρέξειν ὑμῖν τὴν χώραν καὶ ἀδόλως ἀπάξειν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀγορὰν παρέχοντας. Ὅπου δ' ἂν μὴ ᾖ[n] πρίασθαι, λαμβάνειν ὑμᾶς ἐκ τῆς χώρας ἐάσομεν τὰ ἐπιτήδεια. 27. Ὑμᾶς δ' αὖ ἡμῖν δεήσει ὀμόσαι ἦ μὴν πορεύεσθαι ὡς διὰ φιλίας ἀσινῶς, σῖτα καὶ ποτὰ λαμβάνοντας, ὁπόταν μὴ παρέχωμεν ἀγοράν· ἢν δὲ παρέχωμεν ἀγοράν, ὠνουμένους ἕξειν τὰ ἐπιτήδεια. 28. Ταῦτα ἔδοξε· καὶ ὤμοσαν καὶ δεξιὰς[o] ἔδοσαν Τισσαφέρνης καὶ ὁ τῆς βασιλέως γυναικὸς ἀδελφὸς τοῖς τῶν Ἑλλήνων στρατηγοῖς καὶ λοχαγοῖς καὶ ἔλαβον παρὰ τῶν Ἑλλήνων. 29. Μετὰ δὲ ταῦτα Τισσαφέρνης εἶπε· Νῦν μὲν δὴ ἄπειμι ὡς βασιλέα· ἐπειδὰν δὲ διαπράξωμαι, ἃ δέομαι, ἥξω συσκευασάμενος ὡς ἀπάξων ὑμᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ αὐτὸς ἀπιὼν ἐπὶ τὴν ἐμαυτοῦ ἀρχήν.

(n) I. v. 2. (o) I. vi. 5.

24. *μενόντων*] For *μενέτωσαν*.

25. *ἐφρόντιζον*] '*Began to think anxiously.*'

— *ἄξιον. . . βασιλεῖ*] '"Αξιος with dat. = *πρέπον*, *quod convenit.*' P.

26. *ἦ μὴν*] '*Verily*' is a solemn form of declaration, accompanying an oath, imprecation, &c. Cf. V. ix. 31; Iliad, I. 77.

27. *πορεύεσθαι*] Schn. reads *πορεύσεσθαι* to accord with *παρέξειν*, sup. For *πορεύ. . .* in a fut. signif. (like *ἰέναι.*) cf. infra, v. 18, and VII. iii. 8. K.

CAPUT IV.

1. *Μετὰ δὲ ταῦτα περιέμενον Τισσαφέρνην οἵ τε Ἕλληνες καὶ Ἀριαῖος, ἐγγὺς ἀλλήλων ἐστρατοπεδευμένοι, ἡμέρας πλείους ἢ εἴκοσιν. Ἐν δὲ ταύταις ἀφικνοῦνται πρὸς Ἀριαῖον καὶ οἱ ἀδελφοὶ καὶ οἱ ἄλλοι ἀναγκαῖοι, καὶ πρὸς τοὺς σὺν ἐκείνῳ Περσῶν τινες, παραθαρσύνοντές τε καὶ δεξιὰς ἐνίοις παρὰ βασιλέως φέροντες μὴ μνησικακήσειν βασιλέα αὐτοῖς τῆς σὺν Κύρῳ ἐπιστρατείας, μηδὲ ἄλλου μηδενὸς τῶν παρῳχημένων.* 2. *Τούτων δὲ γιγνομένων ἔνδηλοι*[a] *ἦσαν οἱ περὶ [τὸν] Ἀριαῖον ἧσσον τοῖς Ἕλλησι προσέχοντες τὸν νοῦν· ὥστε καὶ διὰ τοῦτο τοῖς μὲν πολλοῖς τῶν Ἑλλήνων οὐκ ἤρεσκον, ἀλλὰ προσιόντες τῷ Κλεάρχῳ ἔλεγον καὶ τοῖς ἄλλοις στρατηγοῖς·* 3. *Τί μένομεν; ἢ οὐκ ἐπιστάμεθα, ὅτι βασιλεὺς ἡμᾶς ἀπολέσαι περὶ παντὸς ἂν ποιήσαιτο, ἵνα καὶ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι φόβος εἴη ἐπὶ βασιλέα μέγαν μὴ στρατεύειν; Καὶ νῦν μὲν ἡμᾶς ὑπάγεται*[b] *μένειν, διὰ τὸ διεσπάρθαι αὐτῷ*[c] *τὸ στράτευμα· ἐπὴν δὲ πάλιν ἁλισθῇ αὐτῷ ἡ στρατιά, οὐκ ἔστιν ὅπως οὐκ ἐπιθήσεται ἡμῖν.* 4. *Ἴσως δέ που ἢ ἀποσκάπτει τι ἢ ἀποτειχίζει, ὡς ἄπορος εἴη ἡ ὁδός. Οὐ γάρ ποτε ἑκών γε βουλήσεται, ἡμᾶς*

(a) I. ii. 11. (b) i. 18. (c) I. vii. 20.

1. *δεξιὰς . . . φέροντες*] 'Fidem Regis nomine dabant.' P. Cf. Cyr. IV. ii. 7, and Tacit. Hist. II. 8, (*dextras. . . ferentem*).

— *τῆς ἐπιστρατείας*] 'On account of. . .' Matt. 345.

2. *τοῖς μὲν—*] 'His respondet *Κλέαρχος δέ*, § 5.' K.

— *ἤρεσκον. . . ἔλεγον*] A change of subject. Cf. VII. iii. 3.—*προσιόντες*; scil. *οἱ πολλοὶ τῶν Ἑλλ.*

3. *φόβος. . . μὴ στρατεύειν*] *fear* (so as) *not*. Cf. Eur. Iph. T. 1391. *φόβος δ' ἦν, ὥστε μὴ τέγξαι πόδα.* Jelf, 749.

— *οὐκ ἔστιν—ὅπως οὐκ*] '*Haud dubie, . .* propr. *fieri non potest, quin.*' P.

4. *εἴη*] The MSS. (*ᾖ*, P). 'Optativus denotat Regis quidem consilium iter invium reddendi,—sed fieri non posse ut Græci ullo im-

ἐλθόντας ἐς τὴν Ἑλλάδα ἀπαγγεῖλαι ὡς ἡμεῖς, τοσοίδε ὄντες, ἐνικῶμεν τὴν βασιλέως δύναμιν ἐπὶ ταῖς θύραις αὐτοῦ, καὶ καταγελάσαντες ἀπήλθομεν.

5. Κλέαρχος δὲ ἀπεκρίνατο τοῖς ταῦτα λέγουσιν· Ἐγὼ ἐνθυμοῦμαι μὲν καὶ ταῦτα πάντα· ἐννοῶ δ' ὅτι, εἰ νῦν ἄπιμεν, δόξομεν ἐπὶ πολέμῳ ἀπιέναι καὶ παρὰ [d] τὰς σπονδὰς ποιεῖν. Ἔπειτα πρῶτον μὲν ἀγορὰν οὐδεὶς παρέξει ἡμῖν οὐδ' ὁπόθεν ἐπισιτιούμεθα· αὖθις δὲ ὁ ἡγησόμενος [e] οὐδεὶς ἔσται· καὶ ἅμα ταῦτα ποιούντων ἡμῶν εὐθὺς Ἀριαῖος ἀφεστήξει· ὥςτε φίλος ἡμῖν οὐδεὶς λελείψεται, ἀλλὰ καὶ οἱ πρόσθεν ὄντες πολέμιοι ἡμῖν ἔσονται. 6. Ποταμὸς δὲ εἰ μέν τις καὶ ἄλλος ἄρα ἡμῖν ἐστι διαβατέος οὐκ οἶδα· τόν δ' οὖν Εὐφράτην [f] ἴσμεν ὅτι ἀδύνατον διαβῆναι κωλυόντων πολεμίων. Οὐ μὲν δή, ἂν μάχεσθαί γε δέῃ, ἱππεῖς εἰσιν ἡμῖν σύμμαχοι· τῶν δὲ πολεμίων ἱππεῖς εἰσιν οἱ πλεῖστοι καὶ πλειστου ἄξιοι· ὥςτε νικῶντες

(d) I. ix. viii. (e) iii. 5. (f) I. ii. 21.

pedimento a reditu abstrahantur.' B. The proposed result (ὡς, &c.) being based upon a mere hypothesis (ἴσως δὲ. . .) partakes naturally of the same hypothetical or conjectural character. Now the statement of such a result is the province of the *optat*. (Buttm. Gr. Gr. p. 373,) not of the *subj*. (Vide I. iv. 18.) Cf. III. ii. 36, n.

— τοσοίδε] So many (and no more): i. e., *so few*. Cf. I. vi. 7. *Tantus*, in like manner, sometimes means *so small* or *inconsiderable*. Vide Cic. Fam. I. vii. 8.

5. ἐπὶ πολέμῳ] *Under circumstances* or *on terms of* war: so inf. 8, ἐπὶ γάμῳ. (Ὡς πολέμον ἕξοντες. K.; as ἐπὶ ἀγαθῷ, V. viii. 18.) In general, ἐπὶ with dat. denotes the *foundation* of the action of the verb, either as its *cause* ('in consequence of'), or its *object* ('with a view to'); sometimes it denotes simply the *circumstances under which* it happens. Cf. Herm. Vig. n. 397; Arn. Thuc. VI. 61.

— οὐδ' ὁπόθεν] Scil. παρέξει (χώραν) ὁπόθεν. Vide iii. 26.

— ἀφεστήξει] Fut. formed from the pres. perf. ἀφέστηκα, as τεθνήξω from τέθνηκα.

— οἱ πρόσθεν ὄντες] scil. φίλοι; meaning Ariæus and his party.

6. τὸν δ' οὖν.] Cf. τῇ δ' οὖν. I. ii. 12.—τῶν δὲ πολ. . . . ἱππεῖς] '*Whereas of the enemy cavalry* are their most numerous and valuable force.'

μὲν τίνα ἂν ἀποκτείναιμεν; ἡττωμένων γε μὴν οὐδένα οἷόν τε σωθῆναι. 7. *Ἐγὼ μὲν οὖν βασιλέα ᾧ πολλὰ οὕτως ἐστὶ τὰ σύμμαχα, εἴπερ προθυμεῖται ἡμᾶς ἀπολέσαι, οὐκ οἶδα ὅ τι δεῖ αὐτὸν ὀμόσαι καὶ δεξιὰν δοῦναι καὶ θεοὺς ἐπιορκῆσαι καὶ τὰ ἑαυτοῦ πιστὰ ἄπιστα ποιῆσαι Ἕλλησί τε καὶ βαρβάροις. Τοιαῦτα πολλὰ ἔλεγεν.*

8. *Ἐν δὲ τούτῳ ἧκε Τισσαφερνης ἔχων τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν ὡς εἰς οἶκον ἀπιών, καὶ Ὀρόντας τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν· ἦγε δὲ καὶ τὴν θυγατέρα τὴν βασιλέως ἐπὶ γάμῳ.* 9. *Ἐντεῦθεν δὲ ἤδη Τισσαφέρνους ἡγουμένου καὶ ἀγορὰν παρέχοντος ἐπορεύοντο· ἐπορεύετο δὲ καὶ Ἀριαῖος τὸ Κύρου βαρβαρικὸν ἔχων στράτευμα ἅμα Τισσαφέρνει καὶ Ὀρόντᾳ, καὶ ξυνεστρατοπεδεύετο σὺν ἐκείνοις.* 10. *Οἱ δὲ Ἕλληνες ὑφορῶντες τούτους αὐτοὶ ἐφ' ἑαυτῶν ἐχώρουν ἡγεμόνας ἔχοντες. Ἐστρατοπεδεύοντο δὲ ἑκάστοτε ἀπέχοντες ἀλλήλων παρασάγγην καὶ μεῖον· ἐφυλάττοντο δὲ ἀμφότεροι ὥςπερ πολεμίους ἀλλήλους καὶ εὐθὺς τοῦτο ὑποψίαν παρεῖχεν.* 11. *Ἐνίοτε δὲ καὶ ξυλιζόμενοι ἐκ τοῦ αὐτοῦ, καὶ χόρτον καὶ ἄλλα τοιαῦτα ξυλλέγοντες, πληγὰς ἐνέτεινον ἀλλήλοις· ὥστε καὶ τοῦτο ἔχθραν παρεῖχε.*

12. *Διελθόντες δὲ τρεῖς σταθμοὺς ἀφίκοντο πρὸς τὸ Μηδίας*[g] *καλούμενον τεῖχος, καὶ παρῆλθον εἴσω*

(g) I. iv. 5.

7. *ὅ τι*] for *τί*, *i.e.* *διὰ τί*. Matt. 488, 1.

— *αὐτὸν*] 'Pronomen supervacuum. Matt. 468.' P.

8. *Ὀρόντας*] Satrap of Armenia. Cf. Diod. Sic. xv. 8—11.

— *ἦγε*] Scil. *Orontas*. Cf. III, iv. 13. (*Tissaphern*. Diod. Sic. XIV. 26.)

10. *ἐφ' ἑαυτῶν*] *By* themselves. *Seorsum*, P.

10. *ἐφυλάττοντο ἀλλήλους*] *Stood on their guard against each other.* Φυλάττομαι, I *guard myself*, (like reflexive and intransitive verbs in general,) admits of an accus. of the *remote object*, with reference to which the action of the verb takes place. See sup. *ᾐσχύνθημεν τοὺς θεούς*, iii. 22; and *θαῤῥεῖν τὰς μάχας*. III. ii. 20.

12. *Μηδίας κ. τ.*] *The wall of*

αὐτοῦ. ἦν δὲ ᾠκοδομημένον πλίνθοις ὀπταῖς ἐν ἀσφάλτῳ κειμέναις, εὖρος εἴκοσι ποδῶν, ὕψος δὲ ἑκατόν· μῆκος δ' ἐλέγετο εἶναι εἴκοσι παρασαγγῶν· ἀπέχει δὲ Βαβυλῶνος οὐ πολύ. 13. Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν[h] σταθμοὺς δύο, παρασάγγας ὀκτώ· καὶ διέβησαν διώρυχας δύο, τὴν μὲν ἐπὶ γεφύρας, τὴν δὲ ἐζευγμένην πλοίοις ἑπτά· αὗται δ' ἦσαν ἀπὸ τοῦ Τίγρητος[i] ποταμοῦ· κατετέτμηντο δὲ ἐξ αὐτῶν καὶ τάφροι ἐπὶ τὴν χώραν, αἱ μὲν πρῶται μεγάλαι ἔπειτα δὲ ἐλάττους· τέλος δὲ καὶ μικροὶ ὀχετοὶ ὥςπερ ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐπὶ τὰς μελίνας· καὶ ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸν Τίγρητα ποταμόν· πρὸς ᾧ πόλις ἦν μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος, ᾗ ὄνομα Σιττάκη, ἀπέχουσα τοῦ ποταμοῦ σταδίους πέντε καὶ δέκα. 14. Οἱ μὲν οὖν Ἕλληνες παρ' αὐτὴν ἐσκήνωσαν ἐγγὺς παραδείσου μεγάλου καὶ καλοῦ καὶ δασέος παντοίων δένδρων· οἱ δὲ βάρβαροι διαβεβηκότες τὸν Τίγρητα οὐ μέντοι γε καταφανεῖς ἦσαν. 15. Μετὰ δὲ τὸ δεῖπνον ἔτυχον ἐν περιπάτῳ ὄντες πρὸ τῶν ὅπλων Πρόξενος καὶ Ξενοφῶν· καὶ προςελθὼν ἠρώτησεν ἄνθρωπός τις τοὺς προφύλακας ποῦ ἂν ἴδοι Πρόξενον ἢ Κλέαρχον. Μένωνα δὲ οὐκ ἐζήτει, καὶ

(h) iii. 22. (i) I. vii. 15.

Media, so called. 'Καλούμενον additum videtur, quod murus non *in Mediâ* nec *a Medis*, sed in Babyloniâ ad *Medorum incursiones* arcendas constructus fuerat. Cf. Herod. I. 185.' K. (S. suspects 'murum a Medeâ vocatum fuisse, quæ fuisse dicitur uxor postremi Medorum Regis, cui regnum victo Persæ ademerunt. Comp. III. iv. 11.')

— *παρῆλθον*] *They passed within it.*

— *πλίνθ. ὀπτ.*] *Baked bricks laid in* bitumen. The student may compare this with the building of Babylon, Herod. I. 179, and the Book of Gen. xi. 3, where it is said that (at the building of Babel) 'they had brick for stone, and slime (*bitumen*, B. Patrick,) for mortar.'

— *οὐ πολύ*] Cf. Append.

15. *πρὸ τῶν ὅπλων*] '*Ante Castra.*' B. Cf. III. i. 3 and 33.

— *καὶ ταῦτα*] Xen. intimates his suspicion that Menon was privy to this scheme for dislodging the Greeks.

ταῦτα παρ' Ἀριαίου ὢν τοῦ Μένωνος ξένου. 16. Ἐπεὶ δὲ Πρόξενος εἶπεν ὅτι αὐτός εἰμι ὃν ζητεῖς, εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τάδε· Ἔπεμψέ[k] με Ἀριαῖος καὶ Ἀρτάοζος, πιστοὶ ὄντες Κύρῳ καὶ ὑμῖν εὖνοι, καὶ κελεύουσι φυλάττεσθαι, μὴ ὑμῖν ἐπίθωνται τῆς νυκτὸς οἱ βάρβαροι· ἔστι δὲ στράτευμα πολὺ ἐν τῷ πλησίον παραδείσῳ. 17. Καὶ παρὰ τὴν γέφυραν τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ πέμψαι κελεύουσι φυλακήν· ὡς διανοεῖται λῦσαι αὐτὴν Τισσαφέρνης τῆς νυκτός, ἤνπερ δύνηται, ὡς μὴ διαβῆτε, ἀλλ' ἐν μέσῳ ἀποληφθῆτε τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς διώρυχος. 18. Ἀκούσαντες ταῦτα ἄγουσιν αὐτὸν παρὰ τὸν Κλέαρχον, καὶ φράζουσιν ἃ λέγει. Ὁ δὲ Κλέαρχος ἀκούσας ἐταράχθη σφόδρα καὶ ἐφοβεῖτο. 19. Νεανίσκος δέ τις τῶν παρόντων ἐννοήσας εἶπεν ὡς οὐκ ἀκόλουθα εἴη, τό τε ἐπιθήσεσθαι καὶ τὸ λύσειν τὴν γέφυραν. Δῆλον γὰρ ὅτι ἐπιθεμένους ἢ νικᾶν δεήσει ἢ ἡττᾶσθαι. Ἐὰν μὲν οὖν νικῶσι τί δεῖ λύειν αὐτοὺς τὴν γέφυραν; οὐδὲ γὰρ ἂν πολλαὶ γέφυραι ὦσιν ἔχοιμεν ἂν ὅπου φυγόντες ἡμεῖς σωθῶμεν. 20. Ἐὰν δ' αὖ ἡμεῖς νικῶμεν, λελυμένης τῆς γεφύρας οὐχ ἕξουσιν ἐκεῖνοι ὅπου φύγωσιν· οὐδὲ μὴν βοηθῆσαι πολλῶν ὄντων πέραν οὐδεὶς αὐτοῖς δυνήσεται λελυμένης τῆς γεφύρας.

21. Ἀκούσας δὲ ὁ Κλέαρχος ταῦτα ἤρετο τὸν ἄγγελον πόση τις εἴη χώρα ἡ ἐν μέσῳ τοῦ Τίγρητος καὶ τῆς διώρυχος. Ὁ δὲ εἶπεν ὅτι πολλὴ καὶ κῶμαι ἔνεισι

(k) I. x. 1 n.

17. *παρὰ τὴν γ.*] MSS. — P. reads *ἐπὶ* . . . '*παρὰ*=*ad* in prosâ oratione (sicut *ὡς*) *de hominibus* dici solet, quanquam Homerus cecinit *ἴτην παρὰ νῆας Ἀχαιῶν*.' P. Cf. I. iii. 7. *Παρὰ* may have here the notion of *extension*, '*to* (along) the bridge (*to line it*).'

19. *ὅπου*] 'notio participii *ὄντες* in *φυγόντες* latet.' B. Cf. VI. iii. 23 n. and IV. vii. 17. In English *where* and *there* are used commonly for *whither* and *thither*.

καὶ πόλεις πολλαὶ καὶ μεγάλαι. 22. *Τοτε δὴ καὶ ἐγνώσθη ὅτι οἱ βάρβαροι τὸν ἄνθρωπον ὑποπέμψαιεν, ὀκνοῦντες μὴ οἱ Ἕλληνες διελόντες τὴν γέφυραν μένοιεν ἐν τῇ νήσῳ, ἐρύματα ἔχοντες ἔνθεν μὲν τὸν Τίγρητα [ποταμόν,] ἔνθεν δὲ τὴν διώρυχα· τὰ δ' ἐπιτήδεια ἔχοιεν ἐκ τῆς ἐν μέσῳ χώρας πολλῆς καὶ ἀγαθῆς οὔσης, καὶ τῶν ἐργασομένων ἐνόντων· εἶτα δὲ καὶ ἀποστροφὴ γένοιτο, εἴ τις βούλοιτο βασιλέα κακῶς ποιεῖν.* 23. *Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνεπαύοντο· ἐπὶ μέντοι τὴν γέφυραν ὅμως φυλακὴν ἔπεμψαν· καὶ οὔτε ἐπέθετο οὐδεὶς οὐδαμόθεν οὔτε πρὸς τὴν γέφυραν οὐδεὶς ἦλθε τῶν πολεμίων, ὡς οἱ φυλάττοντες ἀπήγγελλον.* 24. *Ἐπειδὴ δὲ ἕως ἐγένετο, διέβαινον τὴν γέφυραν ἐζευγμένην πλοίοις τριάκοντα καὶ ἑπτά, ὡς οἷόν τε μάλιστα πεφυλαγμένως· ἐξήγγελλον γάρ τινες τῶν παρὰ Τισσαφέρνους Ἑλλήνων, ὡς διαβαινόντων*[1] *μέλλοιεν ἐπιθήσεσθαι· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ψευδῆ ἦν· διαβαινόντων*[m] *μέντοι ὁ Γλοῦς αὐτοῖς ἐπεφάνη μετ' ἄλλων, σκοπῶν εἰ διαβαίνοιεν τὸν ποταμόν· ἐπειδὴ δὲ εἶδεν, ᾤχετο ἀπελαύνων.*

25. *Ἀπὸ δὲ τοῦ Τίγρητος ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τέτταρας παρασάγγας εἴκοσιν ἐπὶ τὸν Φύσκον ποταμὸν, τὸ εὖρος πλέθρου· ἐπῆν δὲ γέφυρα. Καὶ ἐνταῦθα ᾠκεῖτο πόλις μεγάλη, ᾗ ὄνομα Ὦπις· πρὸς ἣν ἀπήντησε τοῖς*

(l) I. ii. 17. (m) I. iv. 12.

22. *διελόντες*] Holmann;—*διελθόντες*, MSS. Cf. Thuc. IV. 48. — *τῶν ἐργασομένων ἐν...*] *And men to cultivate it being within.* — *ἀποστροφὴ*] A place to *turn back to*, suited to a marauding enemy; *a place of refuge.*

24. *τῶν παρὰ Τισσαφέρνους*, 'per attractionem pro *τῶν π. Τισσαφέρνει Ἑλλ.... ἐξήγγελλον παρ' αὐτοῦ.*' P.—Or *παρὰ* may have precisely the same force as *ἐξ* (I. ii. 15 n.) with gen.;—*the Greeks* (*from* or) *on Tissaph. side*: see sup. i. 7; ii. 7. So *παρ' ἡμῶν ἄνδρα, one of our people.* Thuc. II. 41, (Arn.) *οἱ παρ' ἡμῶν.* Eur. Phœn. 1189.

25. *Ὦπις*] Cf. Herod. I. 189; Strabo. II. 1. See Append.

Ἕλλησιν ὁ Κύρου καὶ Ἀρταξέρξου νόθος ἀδελφός, ἀπὸ Σούσων καὶ Ἐκβατάνων στρατιὰν πολλὴν ἄγων ὡς βοηθήσων βασιλεῖ· καὶ ἐπιστήσας τὸ ἑαυτοῦ στράτευμα παρερχομένους ἐθεώρει τοὺς Ἕλληνας. 26. Ὁ δὲ Κλέαρχος ἡγεῖτο μὲν εἰς δύο, ἐπορεύετο δὲ ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε ἐφιστάμενος· ὅσον δ' ἂν χρόνον τὸ ἡγούμενον τοῦ στρατεύματος ἐπιστήσειε, τοσοῦτον ἦν ἀνάγκη χρόνον δι' ὅλου τοῦ στρατεύματος γίνεσθαι τὴν ἐπίστασιν· ὥστε τὸ στράτευμα καὶ αὐτοῖς τοῖς Ἕλλησι δόξαι πάμπολυ εἶναι καὶ τὸν Πέρσην ἐκπεπλῆχθαι θεωροῦντα. 27. Ἐντεῦθεν δὲ ἐπορεύθησαν διὰ τῆς Μηδίας σταθμοὺς ἐρήμους ἓξ παρασάγγ ς τριάκοντα εἰς τὰς Παρυσάτιδος κώμας τῆς Κύρου καὶ βασιλέως μητρός. Ταύτας Τισσαφέρνης Κύρῳ ἐπεγγελῶν διαρπάσαι τοῖς Ἕλλησιν ἐπέτρεψε πλὴν[n] ἀνδραπόδων. Ἐνῆν δὲ σῖτος πολὺς καὶ πρόβατα καὶ ἄλλα χρήματα. 28. Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς ἐρήμους τέτταρας παρασάγγας εἴκοσι, τὸν Τίγρητα ποταμὸν ἐν ἀριστερᾷ ἔχοντες. Ἐν δὲ τῷ πρώτῳ σταθμῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ πόλις ᾤκεῖτο μεγάλη καὶ εὐδαίμων, ὄνομα Καιναί, ἐξ ἧς οἱ βάρβαροι διῆγον ἐπὶ σχεδίαις διφθερίναις ἄρτους, τυρούς, οἶνον.

(n) I. ii. 27.

26. εἰς δύο] *Two abreast.* Cf. VII. i. 23.

— τὸ ἡγούμ. . . .] (*The van*) is the acc. after ἐπιστήσειε. B. '"Αν proprie abesse debebat.' P. Cf. Matt. 527, 2; Buttm. Gr. Gr. § 139. H. p. 388. See inf. VI. vi. 25, and Cyrop. I. vi. 22.

27. Μηδίας] more properly Assyria, the western boundary of Media being Mount Zagros (Rennell). It may however have formed part of the Satrapy of Media at that time. K.

— πλὴν ἀνδραπ.] . . . (For πλὴν ἀνδράποδα διαρπάσαι οὐκ ἐπέτρεψε. K.) *except carrying* the people *off as slaves.* Cf. I. iii. 14.

CAPUT V.

Μετὰ ταῦτα ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸν Ζάβατον ποταμόν, τὸ εὖρος[a] τεττάρων πλέθρων. Καὶ ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς· ἐν δὲ ταύταις ὑποψίαι μὲν ἦσαν, φανερὰ δὲ οὐδεμία ἐφαίνετο ἐπιβουλή. 2. Ἔδοξεν οὖν τῷ Κλεάρχῳ συγγενέσθαι τῷ Τισσαφέρνει καί, εἴ πως δύναιτο, παῦσαι τὰς ὑποψίας, πρὶν ἐξ αὐτῶν πόλεμον γενέσθαι· καὶ ἔπεμψέ τινα ἐροῦντα ὅτι συγγενέσθαι αὐτῷ χρῄζοι. Ὁ δὲ ἑτοίμως ἐκέλευσεν ἥκειν· 3. Ἐπειδὴ δὲ συνῆλθον, λέγει ὁ Κλέαρχος τάδε· Ἐγώ, ὦ Τισσαφέρνη, οἶδα μὲν ἡμῖν ὅρκους γεγενημένους καὶ δεξιὰς δεδομένας, μὴ ἀδικήσειν ἀλλήλους· φυλαττόμενον[b] δὲ σέ τε ὁρῶ ὡς πολεμίους ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὁρῶντες ταῦτα ἀντιφυλαττόμεθα. 4. Ἐπεὶ δὲ σκοπῶν οὐδὲν δύναμαι οὔτε σὲ αἰσθέσθαι πειρώμενον ἡμᾶς κακῶς ποιεῖν, ἐγώ τε σαφῶς οἶδα ὅτι ἡμεῖς γε οὐδ᾽ ἐπινοοῦμεν τοιοῦτον οὐδέν, ἔδοξέ μοι εἰς λόγους σοι ἐλθεῖν ὅπως, εἰ δυναίμεθα, ἐξέλοιμεν ἀλλήλων τὴν ἀπιστίαν. 5. Καὶ γὰρ οἶδα ἤδη ἀνθρώπους τοὺς μὲν ἐκ[c] διαβολῆς τοὺς δὲ καὶ ἐξ ὑποψίας, οἳ φοβηθέντες ἀλλήλους, φθάσαι βουλόμενοι πρὶν παθεῖν, ἐποίησαν ἀνήκεστα κακὰ τοὺς οὔτε μέλλοντας οὔτ᾽ αὖ βουλομένους τοιοῦτον οὐδέν. 6. Τὰς οὖν τοιαύτας ἀγνωμοσύνας νομίζων συνουσίαις μάλιστα ἂν παύεσθαι ἥκω καὶ διδάσκειν σε βούλομαι ὡς σὺ ἡμῖν

(a) I. iv. 4. (b) iv. 10. (c) vi. 4.

1. Ζάβατον] The Greater Zab, the *Lycus* of Strabo and Polybius. (The *Lycus* of Herodotus, VII. 30, is the river of Phrygia.)

3. Τισσαφέρνη] Vocative of the 1st decl. The other cases of this word (as also in Σωκράτης) follow the 3rd decl.

5. οἳ φοβηθ.] An anacoluthon. The sentence, to continue as the writer began it, should run thus—*φοβηθέντας ἀλλήλους . . . βουλομένους . . . ποιήσαντας . . .* K. (Matt. 481, 2,) the construction being that noticed at I. iii. 10.

οὐκ ὀρθῶς ἀπιστεῖς. 7. Πρῶτον μὲν γὰρ καὶ μέγιστον οἱ θεῶν ἡμᾶς ὅρκοι κωλύουσι μὴ πολεμίους εἶναι ἀλλήλοις· ὅςτις δὲ τούτων σύνοιδεν[d] *αὑτῷ παρημεληκώς, τοῦτον ἐγὼ οὔποτ' ἂν εὐδαιμονίσαιμι. Τὸν γὰρ θεῶν πόλεμον οὐκ οἶδα οὔτ' ἀπὸ ποίου ἂν τάχους οὔτε ὅποι ἄν τις φεύγων ἀποφύγοι*[e]*, οὔτ' εἰς ποῖον [ἂν] σκότος ἀποδραίη, οὔθ' ὅπως ἂν εἰς ἐχυρὸν χωρίον ἀποσταίη. Πάντῃ*[f] *γὰρ πάντα τοῖς θεοῖς ὕποχα, καὶ πανταχῇ πάντων ἴσον οἱ θεοὶ κρατοῦσι. 8. Περὶ μὲν δὴ τῶν θεῶν τε καὶ τῶν ὅρκων οὕτω γιγνώσκω, παρ' οὓς ἡμεῖς τὴν φιλίαν συνθέμενοι κατεθέμεθα· τῶν δ' ἀνθρωπίνων σὲ ἔγωγε ἐν τῷ παρόντι νομίζω μέγιστον εἶναι ἡμῖν ἀγαθόν. 9. Σὺν μὲν γὰρ σοὶ πᾶσα μὲν ἡμῖν ὁδὸς εὔπορος, πᾶς δὲ ποταμὸς διαβατός, τῶν δ' ἐπιτηδείων οὐκ ἀπορία· ἄνευ δὲ σοῦ πᾶσα μὲν διὰ σκότους ἡ ὁδός· οὐδὲν γὰρ αὐτῆς ἐπιστάμεθα· πᾶς δὲ ποταμὸς δύςπορος, πᾶς δὲ ὄχλος φοβερός· φοβερώτατον δ' ἐρημία· μεστὴ γὰρ πολλῆς ἀπορίας ἐστίν. 10. Εἰ δὲ δὴ καὶ μανέντες σε κατακτείναιμεν, ἄλλο τι ἂν ἢ τὸν εὐεργέτην κατακτείναντες πρὸς βασιλέα τὸν μέγιστον ἔφεδρον ἀγωνιζοίμεθα; Ὅσων δὲ*

(d) I. iii. 2. (e) I. iv. 8. (f) I. ix. 2.

7. *οἱ θεῶν . . ὅρκοι*] *Our oaths by* (*the*) *Gods.* The article is omitted before words (like *θεοὶ*) in common use. Cf. VII. i. 29; Jelf, 447, obs. See IV. v. 13.

8. *παρ' οὓς*] 'Injuriâ. . .Muretus conjecerat (et unicus codex F. confirmat) *παρ' οἷς*. K. The acc. is repeatedly put for the dat. with verbs like *κατεθέμεθα*, implying *motion.* '*In whose keeping we deposited the friendship which we contracted.*' Οἱ *ὅρκοι* are personified and (with *οἱ θεοὶ*) included in *παρ' οὓς*. See Thuc. II. 71. Arn.

9. *φοβερώτατον*] Cf. Matt. 437, 4; Arn. G. P. 58.

10. *εἰ δὲ δὴ καὶ μάν.*] *But supposing we were actually in a fit of madness to. . . εἰ δὴ* (= *if really* assumes the case as true for the sake of argument, (Jelf, 722, 3; Matt. 603), and *καὶ* strengthens the assumption '*actually*'—

— *ἄλλο τι ἂν.*] '*Should we not.*' Ellipt. for *ἄλλο τι ἂν γένοιτο, ἢ . . . .* By usage became simply *nonne.* Jelf, 875, e.

— *ἔφεδρον*] (Latinè *tertiarius*

δὴ καὶ οἵων ἂν ἐλπίδων ἐμαυτὸν στερήσαιμι, εἴ σέ τι κακὸν ἐπιχειρήσαιμι ποιεῖν, ταῦτα λέξω. 11. Ἐγὼ γὰρ Κῦρον ἐπεθύμησά μοι φίλον γενέσθαι, νομίζων τῶν τότε ἱκανώτατον εἶναι εὖ ποιεῖν ὃν βούλοιτο. Σὲ δὲ νῦν ὁρῶ τήν τε Κύρου δύναμιν καὶ χώραν ἔχοντα καὶ τὴν σαυτοῦ ἀρχὴν σώζοντα, τὴν δὲ βασιλέως δύναμιν, ᾗ Κῦρος πολεμίᾳ ἐχρῆτο[g], σοὶ ταύτην[h] ξύμμαχον οὖσαν. 12. Τούτων δὲ τοιούτων ὄντων τίς οὕτω μαίνεται ὅστις οὐ βούλεται σοὶ φίλος εἶναι; Ἀλλὰ μήν,—ἐρῶ γὰρ καὶ ταῦτα, ἐξ ὧν ἔχω ἐλπίδας καὶ σὲ βουλήσεσθαι φίλον ἡμῖν εἶναι· 13. οἶδα μὲν γὰρ ὑμῖν Μυσοὺς[i] λυπηροὺς ὄντας, οὓς νομίζω ἂν σὺν τῇ παρούσῃ δυνάμει ταπεινοὺς ὑμῖν παρασχεῖν· οἶδα δὲ καὶ Πεισίδας[k]· ἀκούω δὲ καὶ ἄλλα ἔθνη πολλὰ τοιαῦτα εἶναι, ἃ οἶμαι ἂν παῦσαι ἐνοχλοῦντα ἀεὶ τῇ ὑμετέρᾳ εὐδαιμονίᾳ. Αἰγυπτίους δέ, οἷς μάλιστα ὑμᾶς νῦν γινώσκω τεθυμωμένους, οὐχ ὁρῶ ποίᾳ δυνάμει συμμάχῳ χρησάμενοι μᾶλλον ἂν[l] κολάσεσθε τῆς νῦν σὺν ἐμοὶ οὔσης. 14. Ἀλλὰ μὴν ἔν γε τοῖς πέριξ οἰκοῦσι σύ, εἰ μὲν βούλοιό τῳ φίλος εἶναι, ὡς μέγιστος ἂν εἴης, εἰ δέ τίς σε λυποίη, ὡς δεσπότης ἀναστρέφοιο ἔχων ἡμᾶς ὑπηρέτας, οἵ σοι οὐκ ἂν τοῦ μισθοῦ ἕνεκα

(g) I. ix. 17. (h) iv. 7. (i) I. vi. 7. (k) I. i. 11. (l) iii. 18.

sive secutor (Juv. VIII. 209) Gladiator). One who stands by as third-man, to fight with the best of the other two. Schol. Soph. Aj. 610.

12. τίς οὕτω . . . ὅστις οὐ] quis est, *quin* velit. Ὅστις for ὥστε (with inf.) Cf. Matt. 479, 1.

— ἀλλὰ μὴν] A case of anacoluthon, the omitted clause being to this effect—'It is in our power to be of great service to you.' K.

13. ἀκούω—εἶναι] Ἀκούω may be followed by the infin. when it signifies 'to receive an account of.' Matt. 550, 3; see sup. I. iv. 5.

— μᾶλλον . . τῆς οὔσης] for μ . . ἢ τῇ οὔσῃ (χρησάμενοι) K. Cf. Matt. 454; Cyr. VIII. vii. 12.

— ἂν κολάσεσθε] Cf. Jelf, G. G. 424, δ, and Matt. 599, d.

— 'Conditio in Participio latet.' P.

μόνον ὑπηρετοῖμεν, ἀλλὰ [καὶ] τῆς χάριτος ἣν σωθέντες ὑπὸ σοῦ σοὶ ἂν ἔχοιμεν δικαίως. 15. Ἐμοὶ μὲν δὴ ταῦτα πάντα ἐνθυμουμένῳ οὕτω δοκεῖ θαυμαστὸν εἶναι τὸ σὲ ἡμῖν ἀπιστεῖν, ὥστε καὶ ἥδιστ' ἂν ἀκούσαιμι τοὔνομα τίς ἐστιν οὕτω δεινὸς λέγειν ὥστε σε πεῖσαι λέγων ὡς ἡμεῖς σοι ἐπιβουλεύομεν. Κλέαρχος μὲν οὖν τοσαῦτα εἶπεν· Τισσαφέρνης δὲ ὧδε ἀπημείφθη·

16. Ἀλλ' ἥδομαι μέν, ὦ Κλέαρχε, καὶ ἀκούων σου φρονίμους λόγους· ταῦτα γὰρ γινώσκων εἴ τι ἐμοὶ κακὸν βουλεύοις, ἅμα ἄν μοι δοκεῖς καὶ σαυτῷ κακόνους εἶναι. Ὡς δ' ἂν μάθῃς ὅτι οὐδ' ἂν ὑμεῖς δικαίως οὔτε βασιλεῖ οὔτ' ἐμοὶ ἀπιστοίητε, ἀντάκουσον. 17. Εἰ γὰρ ὑμᾶς ἐβουλόμεθα ἀπολέσαι, πότερά σοι δοκοῦμεν ἱππέων πλήθους ἀπορεῖν ἢ πεζῶν ἢ ὁπλίσεως, ἐν ᾗ ὑμᾶς μὲν βλάπτειν ἱκανοὶ εἴημεν ἄν, ἀντιπάσχειν δὲ οὐδεὶς κίνδυνος; 18. Ἀλλὰ χωρίων ἐπιτηδείων ὑμῖν ἐπιτίθεσθαι ἀπορεῖν ἄν σοι δοκοῦμεν; Οὐ τοσαῦτα μὲν πεδία ἡμῖν φίλια ὄντα σὺν πολλῷ πόνῳ διαπορεύεσθε, τοσαῦτα δὲ ὄρη ὑμῖν ὁρᾶτε ὄντα πορευτέα ἃ ἡμῖν ἔξεστι προκαταλαβοῦσιν ἄπορα ὑμῖν παρέχειν, τοσοῦτοι δ' εἰσὶ ποταμοὶ ἐφ' ὧν ἔξεστιν ἡμῖν ταμιεύεσθαι, ὁπόσοις ἂν ὑμῶν βουλώμεθα, μάχεσθαι; Εἰσὶ δ' αὐτῶν οὓς οὐδ' ἂν παντάπασι διαβαίητε, εἰ μὴ ἡμεῖς ὑμᾶς διαπορεύοιμεν. 19. Εἰ δ' ἐν πᾶσι

15. τοὔνομα τίς ἐστιν] An anacoluthon for τοὔνομα ἐκείνου ὅστις, &c. K.; or '*I would most gladly hear* (*the person's*) *name*, (*and ascertain*) *who is so*, &c.

16. καὶ ἀκ.] '*Even* at hearing.'

18. ταμιεύεσθαι] 'to act the ταμίας,' (*i. e.* steward or manager, to determine.)—'In crossing rivers, where you must divide your forces, we can *use our own discretion*, (so as to) *fight with whatever number we please*.' Ὥστε is Xenophon's usual construction. Cf. παραδόντες ἑαυτοὺς ἡμῖν ταμιεύεσθαι, ὥσθ', ὁπόσοις ἂν βουλώμεθα αὐτῶν, μάχεσθαι. Cyr. III. iii. 47, and IV. i. 18; vid. Thuc. VI. 18.

τούτοις ἡττῴμεθα, ἀλλὰ τό γέ τοι πῦρ κρεῖττον τοῦ καρποῦ ἐστιν· ὃν ἡμεῖς δυναίμεθ' ἂν κατακαύσαντες λιμὸν ὑμῖν ἀντιτάξαι, ᾧ ὑμεῖς οὐδ' εἰ πάνυ ἀγαθοὶ εἴητε μάχεσθαι ἂν δύναισθε. 20. Πῶς ἂν οὖν ἔχοντες τοσούτους πόρους πρὸς τὸ ὑμῖν πολεμεῖν, καὶ τούτων μηδένα ἡμῖν ἐπικίνδυνον, ἔπειτα ἐκ τούτων πάντων τοῦτον ἂν τὸν τρόπον ἐξελοίμεθα ὃς μόνος μὲν πρὸς θεῶν ἀσεβής, μόνος δὲ πρὸς ἀνθρώπων αἰσχρός; 21. Παντάπασι δὲ ἀπόρων ἐστὶ καὶ ἀμηχάνων καὶ ἀνάγκῃ ἐχομένων, καὶ τούτων πονηρῶν, οἵτινες ἐθέλουσι δι' ἐπιορκίας τε πρὸς θεοὺς καὶ ἀπιστίας πρὸς ἀνθρώπους πράττειν τι. Οὐχ οὕτως ἡμεῖς, ὦ Κλέαρχε, οὔτε ἠλίθιοι οὔτε ἀλόγιστοί ἐσμεν. 22. Ἀλλὰ τί δὴ ὑμᾶς ἐξὸν ἀπολέσαι οὐκ ἐπὶ τοῦτο ἤλθομεν; Εὖ ἴσθι ὅτι ὁ ἐμὸς ἔρως τούτου αἴτιος, τὸ τοῖς Ἕλλησιν ἐμὲ πιστὸν γενέσθαι, καὶ ᾧ Κῦρος ἀνέβη ξενικῷ διὰ μισθοδοσίας πιστεύων, τούτῳ ἐμὲ καταβῆναι δι' εὐεργεσίας ἰσχυρόν. 23. Ὅσα δέ μοι ὑμεῖς χρήσιμοί ἐστε, τὰ μὲν καὶ σὺ εἶπας, τὸ δὲ μέγιστον

19. γέ τοι] *Yet at least.*

21. οἵτινες ἐθ.] Anacoluthon, for τὸ ἐθέλειν. Cf. Thuc. IV. 18.

22. ἐξὸν] Nomin. abs. Cf. Matt. 564. *When it is in our power.*

— ἐπὶ τοῦτο ἤλθ...' Hoc conati sumus.' Cf. III. i. 18. K.

— ἔρως τούτου αἴ.. τὸ, &c.] '*My desire of this is the cause,* viz., *to become,* &c. τούτου seems to be redundant, (Matt. 467, c.) or rather serves to introduce the succeeding clauses. Τὸ γενέσθαι, and τὸ ἐμὲ καταβῆναι stand for genitives τοῦ γεν. &c. dependent on ἔρως (Cf. Matt. 542, 3,) and in apposition with τούτου.

— ᾧ Κῦρος &c.] *And to go down to the coast strongly supported* (*on account of services rendered*) *by that body of foreigners, on which,* &c.

23. τὴν δ' ἐπὶ τῇ καρδίᾳ... ἔχοι] Scil. ὀρθήν. 'Regium animum concipere alius etiam possit.' P. *But as for the tiara in the heart,—that perhaps another... might wear* (*just as erect*). By *the tiara erect in the heart,* Tissaphernes meant a *kingly spirit,* affecting to have aspirations of his own after independence, to secure which he might need their help. For τιάρα ὀρθή cf. Cyr. VIII.

ἐγὼ οἶδα· τὴν μὲν γὰρ ἐπι τῇ κεφαλῇ τιάραν βασιλεῖ μόνῳ ἔξεστιν ὀρθὴν ἔχειν, τὴν δ' ἐπὶ τῇ καρδίᾳ ἴσως ἂν ὑμῶν παρόντων καὶ ἕτερος εὐπετῶς ἔχοι.

24. Ταῦτα εἰπὼν ἔδοξε τῷ Κλεάρχῳ ἀληθῆ λέγειν· καὶ εἶπεν· Οὐκοῦν, ἔφη, εἴτινες, τοιούτων ἡμῖν εἰς φιλίαν ὑπαρχόντων, πειρῶνται διαβάλλοντες πολεμίους ποιῆσαι ἡμᾶς, ἄξιοί εἰσι τὰ ἔσχατα παθεῖν· 25. Καὶ ἐγὼ μέν γε, ἔφη ὁ Τισσαφέρνης, εἰ βούλεσθέ μοι οἵ τε στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχαγοὶ ἐν τῷ ἐμφανεῖ ἐλθεῖν, λέξω τοὺς πρὸς ἐμὲ λέγοντας ὡς σὺ ἐπιβουλεύεις ἐμοί τε καὶ τῇ σὺν ἐμοὶ στρατιᾷ. 26. Ἐγὼ δ', ἔφη ὁ Κλέαρχος, ἄξω πάντας· καὶ σοὶ αὖ δηλώσω ὅθεν ἐγὼ περὶ σοῦ ἀκούω. 27. Ἐκ τούτων δὴ τῶν λόγων ὁ Τισσαφέρνης φιλοφρονούμενος τότε μὲν μένειν τε αὐτὸν ἐκέλευσε καὶ σύνδειπνον ἐποιήσατο· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ὁ Κλέαρχος, ἐλθὼν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, δῆλός τ' ἦν πάνυ φιλικῶς οἰόμενος διακεῖσθαι τῷ Τισσαφέρνει, καὶ ἃ ἔλεγεν ἐκεῖνος ἀπήγγειλεν· ἔφη τε χρῆναι ἰέναι παρὰ Τισσαφέρνη οὓς ἐκέλευσε, καὶ οἳ ἂν ἐξελεγχθῶσι διαβάλλοντες τῶν Ἑλλήνων, ὡς προδότας αὐτοὺς καὶ κακόνους τοῖς Ἕλλησιν ὄντας τιμωρηθῆναι. 28. Ὑπώπτευε δὲ εἶναι τὸν διαβάλλοντα Μένωνα, εἰδὼς αὐτὸν καὶ συγγεγενημένον Τισσαφέρνει μετ' Ἀριαίου

iii. 13. The tiara of the king's subjects were soft and slouching. Schol. ad Plat. de Rep. K.

27. τῷ Τισσαφέρνει] (αὐτῷ Τισσαφέρνην is a conjecture of Schæfer.) 'Διακεῖσθαι rarius de *externâ conditione* usurpatur, sed tamen hic obtinet.' W. Cf. Thuc. VIII. 68. *Thinking that he was on a friendly footing with T.*

— τῶν Ἑλλήνων] 'Pendet ab οἵ. Cf. I. vii. 13; III. i. 35.' K.

28. Μένωνα] On the origin and progress of this feud between Menon and Clearchus, cf. I. iii. 21, n., and I. v. 11. Xenophon, as above (iv. 15), hints that Menon was privy to Tissaphernes' plans, and Ctesias (Excerpt. c. 60), was so ill informed respecting the affair, as to assert that Clearchus, though convinced of the Persian's treachery, was, through Menon's machinations, compelled by the army to put himself in Tissaphernes' power.

καὶ στασιάζοντα αὐτῷ, καὶ ἐπιβουλεύοντα ὅπως τὸ στράτευμα ἅπαν πρὸς ἑαυτὸν λαβὼν φίλος ᾖ Τισσαφέρνει. 29. Ἐβούλετο δὲ καὶ ὁ Κλέαρχος ἅπαν τὸ στράτευμα πρὸς ἑαυτὸν ἔχειν τὴν γνώμην, καὶ τοὺς παραλυποῦντας ἐκποδὼν εἶναι. Τῶν δὲ στρατιωτῶν ἀντέλεγόν τινες αὐτῷ, μὴ ἰέναι πάντας τοὺς λοχαγοὺς καὶ στρατηγούς, μηδὲ πιστεύειν Τισσαφέρνει. 30. Ὁ δὲ Κλέαρχος ἰσχυρῶς κατέτεινεν, ἔστε διεπράξατο πέντε μὲν στρατηγοὺς ἰέναι εἴκοσι δὲ λοχαγούς· συνηκολούθησαν δὲ ὡς εἰς ἀγορὰν καὶ τῶν ἄλλων[m] στρατιωτῶν ὡς διακόσιοι.

31. Ἐπεὶ δ' ἦσαν ἐπὶ ταῖς θύραις ταῖς Τισσαφέρνους, οἱ μὲν στρατηγοὶ παρεκλήθησαν εἴσω, Πρόξενος Βοιώτιος, Μένων Θετταλός, Ἀγίας Ἀρκάς, Κλέαρχος Λάκων, Σωκράτης Ἀχαιός· οἱ δὲ λοχαγοὶ ἐπὶ ταῖς θύραις ἔμενον. 32. Οὐ πολλῷ δὲ ὕστερον ἀπὸ[n] τοῦ αὐτοῦ σημείου οἵ τ' ἔνδον ξυνελαμβάνοντο καὶ οἱ ἔξω κατεκόπησαν. Μετὰ δὲ ταῦτα τῶν βαρβάρων τινὲς ἱππέων διὰ τοῦ πεδίου ἐλαύνοντες, ᾧτινι ἐντυγχάνοιεν Ἕλληνι ἢ δούλῳ ἢ ἐλευθέρῳ, πάντας ἔκτεινον. 33. Οἱ δὲ Ἕλληνες τήν τε ἱππασίαν αὐτῶν ἐθαύμαζον ἐκ τοῦ στρατοπέδου ὁρῶντες, καὶ ὅ τι ἐποίουν ἠμφιγνόουν, πρὶν[o] Νίκαρχος Ἀρκὰς ἧκε φεύγων, τετρωμένος εἰς τὴν γαστέρα καὶ τὰ ἔντερα ἐν ταῖς χερσὶν ἔχων, καὶ εἶπε πάντα τὰ γεγενημένα. 34. Ἐκ τουτου δὴ οἱ Ἕλληνες ἔθεον ἐπὶ τὰ ὅπλα πάντες ἐκπεπληγμένοι καὶ νομίζοντες αὐτίκα ἥξειν

(m) I. v. 5. (n) IV. i. 5. (o) I. ii. 6.

31. Ἀγίας Ἀρκάς] Has not been mentioned previously as one of the generals, unless the conjectural reading at I. ii. 9 be correct.

32. 'Nota imperfecti et aoristi conjunctionem in ξυνελαμβ. and κατεκόπ.' P.

33. ἠμφιγνόουν] Imperf. of ἀμφιγνοέω. Cf. Matt. 170. (Ἠμφεγνόουν, Buttm.)

αὐτοὺς ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. 35. *Οἱ δὲ πάντες μὲν οὐκ ἦλθον, Ἀριαῖος δὲ καὶ Ἀρτάοζος καὶ Μιθριδάτης, οἳ ἦσαν*[p] *Κύρῳ πιστότατοι· ὁ δὲ τῶν Ἑλλήνων ἑρμηνεὺς ἔφη καὶ τὸν Τισσαφέρνους ἀδελφὸν σὺν αὐτοῖς ὁρᾶν καὶ γινώσκειν· ξυνηκολούθουν δὲ καὶ ἄλλοι Περσῶν τεθωρακισμένοι εἰς τριακοσίους.* 36. *Οὗτοι ἐπεὶ ἐγγὺς ἦσαν, προςελθεῖν ἐκέλευον εἴ τις εἴη τῶν Ἑλλήνων ἢ στρατηγὸς ἢ λοχαγός, ἵνα ἀπαγγείλωσι*[q] *τὰ παρὰ βασιλέως.* 37. *Μετὰ ταῦτα ἐξῆλθον φυλαττόμενοι τῶν Ἑλλήνων στρατηγοὶ μὲν Κλεάνωρ Ὀρχομένιος καὶ Σοφαίνετος Στυμφάλιος, ξὺν αὐτοῖς δὲ Ξενοφῶν Ἀθηναῖος, ὅπως μάθοι τὰ περὶ Προξένου· Χειρίσοφος δ' ἐτύγχανεν ἀπὼν ἐν κώμῃ τινὶ ξὺν ἄλλοις ἐπισιτιζόμενος.* 38. *Ἐπειδὴ δὲ ἔστησαν εἰς ἐπήκοον, εἶπεν Ἀριαῖος τάδε· Κλέαρχος μέν, ὦ ἄνδρες Ἕλληνες, ἐπεὶ ἐπιορκῶν τε ἐφάνη καὶ τὰς σπονδὰς λύων, ἔχει τὴν δίκην καὶ τέθνηκεν· Πρόξενος δὲ καὶ Μένων, ὅτι κατήγγειλαν αὐτοῦ τὴν ἐπιβουλήν, ἐν μεγάλῃ τιμῇ εἰσιν· ὑμᾶς δὲ ὁ βασιλεὺς τὰ ὅπλα ἀπαιτεῖ· αὐτοῦ γὰρ εἶναί φησιν, ἐπείπερ Κύρου ἦσαν τοῦ ἐκείνου δούλου.*

39. *Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίναντο οἱ Ἕλληνες· ἔλεγε δὲ Κλεάνωρ ὁ Ὀρχομένιος· Ὦ κάκιστε ἀνθρώπων, Ἀριαῖε, καὶ οἱ ἄλλοι ὅσοι ἦτε Κύρου φίλοι, οὐκ αἰσχύνεσθε οὔτε θεοὺς*[r] *οὔτ' ἀνθρώπους, οἵτινες ὀμόσαντες ἡμῖν τοὺς αὐτοὺς φίλους καὶ ἐχθροὺς νομιεῖν, προδόντες ἡμᾶς σὺν Τισσαφέρνει τῷ ἀθεωτάτῳ τε καὶ πανουργοτάτῳ, τούς τε ἄνδρας αὐτοὺς οἷς ὤμνυτε [ὡς] ἀπο-*

(p) I. i. 6. (q) I. ix. 27. (r) iii. 22.

38. ἐπειδὴ δὲ &c.] *When they had taken their stand within hearing distance.*

— ἔχει τ. δίκην] *He has got his deserts.* Dist. VII. iv. 24.

39. ἡμῖν] Scil. ὀμόσαντες. (Weiske joins it with τοὺς αὐτοὺς, as if the Greek order were τοὺς αὐτοὺς ἡμῖν.)

— ὡς] Rejected by Porson. Schn

λωλέκατε καὶ, τοὺς ἄλλους ἡμᾶς προδεδωκότες, ξὺν τοῖς πολεμίοις ἐφ' ἡμᾶς ἔρχεσθε; 40. Ὁ δ' Ἀριαῖος εἶπε· Κλέαρχος γὰρ πρόσθεν ἐπιβουλεύων φανερὸς ἐγένετο Τισσαφέρνει τε καὶ Ὀρόντᾳ, καὶ πᾶσιν ἡμῖν τοῖς ξὺν τούτοις. 41. Ἐπὶ τούτοις δὲ Ξενοφῶν τάδε εἶπε· Κλέαρχος μὲν τοίνυν, εἰ παρὰ τοὺς ὅρκους ἔλυε τὰς σπονδάς, τὴν δίκην ἔχει· δίκαιον γὰρ ἀπόλλυσθαι τοὺς ἐπιορκοῦντας· Πρόξενος δὲ καὶ Μένων ἐπείπερ εἰσὶν ὑμέτεροι μὲν εὐεργέται, ἡμέτεροι δὲ στρατηγοί, πέμψατε αὐτοὺς δεῦρο· δῆλον γὰρ ὅτι, φίλοι γε ὄντες ἀμφοτέροις πειράσονται καὶ ὑμῖν καὶ ἡμῖν τὰ βέλτιστα ξυμβουλεύειν. 42. Πρὸς ταῦτα οἱ βάρβαροι πολὺν χρόνον διαλεχθέντες ἀλλήλοις ἀπῆλθον οὐδὲν ἀποκρινάμενοι.

CAPUT VI.

1. Οἱ μὲν δὴ στρατηγοὶ οὕτω ληφθέντες ἀνήχθησαν ὡς βασιλέα, καὶ ἀποτμηθέντες τὰς κεφαλὰς ἐτελεύτησαν· εἷς μὲν αὐτῶν Κλέαρχος ὁμολογουμένως ἐκ[a] πάντων τῶν εμπείρως αὐτοῦ ἐχόντων δόξας γενέσθαι ἀνὴρ καὶ πολεμικὸς καὶ φιλοπόλεμος ἐσχάτως. 2. Καὶ γὰρ δή, ἕως μὲν πόλεμος ἦν τοῖς Λακεδαιμονίοις

(a) I. ix. 2.

and Long; (ὅμως Steph.) 'quam impie,' (Jacobs,) a sense which is certainly in keeping with the excited and passionate character of the speech,—and so is προδεδωκότες ἡμᾶς repeated after προδόντες ἡμᾶς.

2. Cf. Xen. Hell. I. i. 36; Thuc. VIII. 39.

— παρέμενεν] *He continued* (*loyal*), opposed to οὐκέτι πείθεται, inf. 3.

— ὡς ἐδύνατο] *In what way he could.* . . 'Xenophon tangit injustum Clearchi factum.' S.

— Περίνθου] A town of Thrace, on the Propontis, colonized from Samos. Called afterwards Heraclea, now *Herakli.*

πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, παρέμενεν· ἐπεὶ δὲ εἰρήνη ἐγένετο, πείσας τὴν ἑαυτοῦ πόλιν ὡς οἱ Θρᾷκες[b] ἀδικοῦσι τοὺς Ἕλληνας καὶ διαπραξάμενος ὡς ἐδύνατο παρὰ τῶν Ἐφόρων ἐξέπλει ὡς πολεμήσων τοῖς ὑπὲρ Χεῤῥονήσου καὶ Περίνθου Θρᾳξίν. 3. Ἐπεὶ δὲ μεταγνόντες πως οἱ Ἔφοροι ἤδη ἔξω ὄντος αὐτοῦ ἀποστρέφειν αὐτὸν ἐπειρῶντο ἐξ Ἰσθμοῦ, ἐνταῦθα οὐκέτι πείθεται, ἀλλ' ᾤχετο πλέων εἰς Ἑλλήσποντον. 4. Ἐκ τούτου καὶ ἐθανατώθη ὑπὸ τῶν ἐν τῇ Σπάρτῃ τελῶν ὡς ἀπειθῶν. Ἤδη δὲ φυγὰς ὢν ἔρχεται πρὸς Κῦρον, καὶ ὁποίοις μὲν λόγοις ἔπεισε Κῦρον ἄλλῃ γέγραπται· δίδωσι δὲ αὐτῷ Κῦρος μυρίους δαρεικούς· 5. ὁ δὲ λαβὼν οὐκ ἐπὶ ῥᾳθυμίαν ἐτράπετο, ἀλλ' ἀπὸ τούτων τῶν χρημάτων συλλέξας στράτευμα ἐπολέμει τοῖς Θρᾳξί, καὶ μάχῃ τε ἐνίκησε καὶ ἀπὸ τούτου δὴ ἔφερε καὶ ἦγεν αὐτούς· καὶ πολεμῶν[c] διεγένετο μέχρι Κῦρος ἐδεήθη τοῦ στρατεύματος· τότε δὴ ἀπῆλθεν ὡς ξὺν ἐκείνῳ αὖ πολεμήσων.

6. Ταῦτα οὖν φιλοπολέμου μοι δοκεῖ ἀνδρὸς ἔργα εἶναι, ὅστις, ἐξὸν[d] μὲν εἰρήνην ἄγειν ἄνευ αἰσχύνης καὶ βλάβης, αἱρεῖται πολεμεῖν· ἐξὸν δὲ ῥᾳθυμεῖν βούλεται πονεῖν ὥστε πολεμεῖν· ἐξὸν δὲ χρήματα ἔχειν ἀκινδύνως, αἱρεῖται πολεμῶν μείονα ταῦτα ποιεῖν. Ἐκεῖνος

(b) I. i. 9; and iii. 4. (c) I. ii. 11. (d) v. 22.

3. Ἰσθμοῦ] The Isthmus of Corinth, called *Isthmus* κατ' ἐξοχήν.

4. ἐκ τούτου] Ἐκ is *causal. In consequence of this.*

— τελῶν] *The authorities.* Cf. Arn. Thuc. I. 59.

— ἔπεισε] *i. e.* to advance him the funds for carrying on war against the Thracians.

— ἄλλῃ] The writer seems to have supposed that he had enlarged on this matter at I. i. 9.

5. ἔφερε καὶ ἦγεν (more usually in the reverse order ἦγ. κ. ἔφ.) means 'he spoiled them utterly,' . . so Scotticè 'to reave and harry,' signifies to carry off men and cattle. Cf. Virg. Æn. II. 374.

6. ὥστε] . . 'Chooses to labour, *so that it be* for war;' for ὥστε, eâ conditione ut, cf. V. vi. 26.

δὲ ὥσπερ εἰς παιδικὰ ἢ εἰς ἄλλην τινὰ ἡδονὴν ἤθελε δαπανᾶν εἰς πόλεμον· οὕτω μὲν φιλοπόλεμος ἦν. 7 Πολεμικὸς δὲ αὖ ταύτῃ ἐδόκει εἶναι ὅτι φιλοκίνδυνός τε ἦν, καὶ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἄγων ἐπὶ τοὺς πολεμίους, καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς φρόνιμος, ὡς οἱ παρόντες πανταχοῦ πάντες ὡμολόγουν. 8. Καὶ ἀρχικὸς δ' ἐλέγετο εἶναι ὡς δυνατὸν ἐκ τοῦ τοιούτου τρόπου οἷον κἀκεῖνος εἶχεν. Ἱκανὸς μὲν γὰρ ὥς τις καὶ ἄλλος φροντίζειν ἦν ὅπως ἔχοι ἡ στρατιὰ αὐτῷ τὰ ἐπιτήδεια καὶ παρασκευάζειν ταῦτα· ἱκανὸς δὲ καὶ ἐμποιῆσαι τοῖς παροῦσιν ὡς πειστέον εἴη Κλεάρχῳ. 9. Τοῦτο δ' ἐποίει ἐκ τοῦ χαλεπὸς εἶναι. Καὶ γὰρ ὁρᾶν στυγνὸς ἦν, καὶ τῇ φωνῇ τραχύς· ἐκόλαζέ τε αἰεὶ ἰσχυρῶς, καὶ ὀργῇ ἐνίοτε, ὥστε καὶ αὐτῷ μεταμέλειν ἔσθ' ὅτε. Καὶ γνώμῃ δὲ ἐκόλαζεν· ἀκολάστου γὰρ στρατεύματος οὐδὲν ἡγεῖτο ὄφελος εἶναι. 10. Ἀλλὰ καὶ λέγειν αὐτὸν ἔφασαν ὡς δέοι τὸν στρατιώτην φοβεῖσθαι μᾶλλον τὸν ἄρχοντα ἢ τοὺς πολεμίους, εἰ μέλλοι ἢ φυλακὰς[e] φυλάξειν ἢ φίλων ἀφέξεσθαι ἢ ἀπροφασίστως ἰέναι πρὸς τοὺς πολεμίους. 11. Ἐν μὲν οὖν τοῖς δεινοῖς ἤθελον αὐτοῦ ἀκούειν σφόδρα καὶ οὐκ ἄλλον ᾑροῦντο οἱ στρατιῶται. Καὶ γὰρ τὸ στυγνὸν τότε φαιδρὸν αὐτοῦ ἐν τοῖς ἄλλοις

(e) I. iii. 15.

8. ἐκ τοῦ τ. τρ.] 'Quantum licet per ingenium ejusmodi et mores,' S. Anglicè '*with* such a disposition as *he* (also) possessed.' For this force of ἐκ, see Arn. Thuc. VI. 10.

— ἐμποιῆσαι] To produce in them (the persuasion), to *instil into all about him, that Clearchus must be obeyed.*

9. ὁρᾶν στυγνὸς] Cf. Arn. G.G. 210, d.

— ἔσθ' ὅτε] Ibid. 265, c.

— γνώμῃ] *On principle: (by system.* Ox. Tr.) 'Consulto, deliberato.' P.

10. ὡς δέοι, &c.] Vide Livy, VIII. 35. . . Val. Max. II. vii. 2.

11. ἄλλον] 'Int. στρατηγόν. Cf. 12.' K.

— τὸ στυγνὸν] '...*His gloominess then looked cheerful amongst* (and contrasted with) *the countenances of the rest.* τοῖς ἄλλοις πρ. = τοῖς τῶν ἄλλων πρ. Cf. Eur. Alc. 538.

προσώποις ἔφασαν φαίνεσθαι, καὶ τὸ χαλεπὸν ἐρρωμένον πρὸς τοὺς πολεμίους ἐδόκει εἶναι· ὥστε σωτήριον καὶ οὐκέτι χαλεπὸν ἐφαίνετο. 12. *Ὅτε δ' ἔξω τοῦ δεινοῦ γένοιντο καὶ ἐξείη πρὸς ἄλλους (ἀρχομένους) ἀπιέναι, πολλοὶ αὐτὸν ἀπέλιπον· τὸ γὰρ ἐπίχαρι οὐκ εἶχεν, ἀλλὰ ἀεὶ χαλεπὸς ἦν καὶ ὠμός· ὥστε διέκειντο πρὸς αὐτὸν οἱ στρατιῶται ὥσπερ παῖδες πρὸς διδάσκαλον.* 13. *Καὶ γὰρ οὖν φιλίᾳ μὲν καὶ εὐνοίᾳ ἑπομένους οὐδέποτ' εἶχεν· οἵτινες δὲ ἢ ὑπὸ πόλεως τεταγμένοι ἢ ὑπὸ τοῦ δεῖσθαι ἢ ἄλλῃ τινὶ ἀνάγκῃ κατεχόμενοι παρείησαν αὐτῷ, σφόδρα πειθομένοις ἐχρῆτο.* 14. *Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἤρξαντο νικᾶν ξὺν αὐτῷ τοὺς πολεμίους, μεγάλα ἤδη ἦν τὰ χρησίμους ποιοῦντα εἶναι τοὺς ξὺν αὐτῷ στρατιώτας· τό τε γὰρ πρὸς τοὺς πολεμίους θαρσαλέως ἔχειν παρῆν, καὶ τὸ τὴν παρ' ἐκείνου τιμωρίαν φοβεῖσθαι αὐτοὺς εὐτάκτους ἐποίει.* 15. *Τοιοῦτος μὲν δὴ ἄρχων ἦν· ἄρχεσθαι δὲ ὑπὸ ἄλλων οὐ μάλα ἐθέλειν ἐλέγετο. Ἦν δὲ, ὅτε ἐτελεύτα, ἀμφὶ τὰ πεντήκοντα ἔτη.*

16. *Πρόξενος δὲ ὁ Βοιώτιος εὐθὺς μὲν μειράκιον ὢν ἐπεθύμει γενέσθαι ἀνὴρ τὰ μεγάλα πράττειν ἱκανός· καὶ διὰ ταύτην τὴν ἐπιθυμίαν ἔδωκε Γοργίᾳ ἀργύριον τῷ Λεοντίνῳ.* 17. *Ἐπεὶ δὲ συνεγένετο ἐκείνῳ, ἱκανὸς*[f]

(f) I. iii. 6.

12. ἀρχομένους] MSS. The text seems corrupt. Schæfer conjectures ἀρξομένους. . . 'ad alios duces abire,—ut illorum se imperio subjiciant.'

13. ὑπὸ τοῦ δεῖσθαι] = ὑπὸ σπάνεως βίου, VI. iv. 8.—'Egestate educti.' H.

14. μεγάλα ἤδη] *Powerful were then the circumstances which went to make his soldiers efficient.*

16. Γοργίᾳ τῷ Λ.] Gorgias was a distinguished sophist, and (according to Diod. Sic.) the inventor of rhetoric. Such was his reputation, that his pupils paid him fees of 100 minæ (£406 5*s*.). He came to Greece as an ambassador from Leontini (then at war with Syracuse) to ask for succours from the Athenians, and by the novel character of his eloquence, engaged them in that fatal war. Diod. Sic. XII. 53 ; cf. Sympos. 1.

ἤδη νομίσας εἶναι καὶ ἄρχειν καὶ φίλος ὢν τοῖς πρώτοις μὴ ἡττᾶσθαι εὐεργετῶν, ἦλθεν εἰς ταύτας τὰς σὺν Κύρῳ πράξεις· καὶ ᾤετο κτήσεσθαι ἐκ τούτων ὄνομα μέγα καὶ δύναμιν μεγάλην καὶ χρήματα πολλά· 18. *τοσούτων δ' ἐπιθυμῶν σφόδρα ἔνδηλον αὖ καὶ τοῦτο εἶχεν, ὅτι τούτων οὐδὲν ἂν θέλοι κτᾶσθαι μετὰ ἀδικίας, ἀλλὰ σὺν τῷ δικαίῳ καὶ καλῷ ᾤετο δεῖν τούτων τυγχάνειν, ἄνευ δὲ τούτων μή.* 19. *Ἄρχειν δὲ καλῶν μὲν καὶ ἀγαθῶν δυνατὸς ἦν· οὐ μέντοι οὔτ' αἰδῶ τοῖς στρατιώταις ἑαυτοῦ οὔτε φόβον ἱκανὸς ἐμποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ ᾐσχύνετο μᾶλλον τοὺς στρατιώτας ἢ οἱ ἀρχόμενοι ἐκεῖνον· καὶ φοβούμενος μᾶλλον ἦν φανερὸς τὸ ἀπεχθάνεσθαι τοῖς στρατιώταις ἢ οἱ στρατιῶται τὸ ἀπιστεῖν ἐκείνῳ.* 20. *Ὤιετο δὲ ἀρκεῖν πρὸς τὸ ἀρχικὸν εἶναι καὶ δοκεῖν, τὸν μὲν καλῶς ποιοῦντα ἐπαινεῖν τὸν δὲ ἀδικοῦντα μὴ ἐπαινεῖν. Τοιγαροῦν αὐτῷ οἱ μὲν καλοί τε κἀγαθοὶ τῶν συνόντων εὖνοι ἦσαν, οἱ δὲ ἄδικοι ἐπεβούλευον ὡς εὐμεταχειρίστῳ ὄντι. Ὅτε δὲ ἀπέθνησκεν, ἦν ἐτῶν ὡς τριάκοντα.*

21. *Μένων δὲ ὁ Θετταλὸς δῆλος ἦν ἐπιθυμῶν μὲν πλουτεῖν ἰσχυρῶς, ἐπιθυμῶν δὲ ἄρχειν ὅπως πλείω λαμβάνοι· ἐπιθυμῶν δὲ τιμᾶσθαι, ἵνα πλείω κερδαίνοι· φίλος τε ἐβούλετο εἶναι τοῖς μέγιστα δυναμένοις, ἵνα ἀδικῶν μὴ διδοίη δίκην.* 22. *Ἐπὶ δὲ τὸ κατεργάζεσθαι ὧν ἐπιθυμοίη συντομωτάτην ᾤετο ὁδὸν εἶναι διὰ τοῦ ἐπιορκεῖν τε καὶ ψεύδεσθαι καὶ ἐξαπατᾶν· τὸ δὲ ἁπλοῦν τε καὶ τὸ ἀληθὲς ἐνόμιζε τὸ αὐτὸ τῷ*

19. *καλῶν κ. ἀγαθῶν*] *Brave and good,*—as applied to soldiers: in general, it designated a *man as he should be,*—the ideal of a good member of society,—one qualified by nature, and discipline of mind and body, to discharge the duties of his proper station towards God and towards man. Cf. Œcon.c. 11; Memor. III. viii. 4–7; and Philol. Museum, p. 504. Cf. IV. i. 19.

22. *τὸ αὐτὸ*] With dative = *idem ac.* Matt. 386; Arn. G. P. 177 a. 'All one with silliness.'

ἠλιθίῳ εἶναι. 23. *Στέργων δὲ φανερὸς μὲν ἦν οὐδένα, ὅτῳ δὲ φαίη φίλος εἶναι, τούτῳ ἔνδηλος ἐγίνετο ἐπιβουλεύων. Καὶ πολεμίου μὲν οὐδενὸς κατεγέλα, τῶν δὲ συνόντων πάντων ὡς καταγελῶν ἀεὶ διελέγετο.* 24. *Καὶ τοῖς μὲν τῶν πολεμίων κτήμασιν οὐκ ἐπεβούλευε· χαλεπὸν γὰρ ᾤετο εἶναι τὰ τῶν φυλαττομένων λαμβάνειν· τὰ δὲ τῶν φίλων μόνος ᾤετο εἰδέναι ῥᾷστον ὂν ἀφύλακτα λαμβάνειν.* 25. *Καὶ ὅσους μὲν αἰσθάνοιτο ἐπιόρκους καὶ ἀδίκους, ὡς εὖ ὡπλισμένους ἐφοβεῖτο· τοῖς δὲ ὁσίοις καὶ ἀλήθειαν ἀσκοῦσιν ὡς ἀνάνδροις ἐπειρᾶτο χρῆσθαι.* 26. *Ὥσπερ δέ τις ἀγάλλεται ἐπὶ θεοσεβείᾳ καὶ ἀληθείᾳ καὶ δικαιότητι, οὕτω Μένων ἠγάλλετο τῷ ἐξαπατᾶν δύνασθαι, τῷ πλάσασθαι ψευδῆ, τῷ φίλους διαγελᾶν· τὸν δὲ μὴ πανοῦργον τῶν ἀπαιδεύτων ἀεὶ ἐνόμιζεν εἶναι. Καὶ παρ' οἷς μὲν ἐπεχείρει πρωτεύειν φιλίᾳ, διαβάλλων τοὺς πρώτους, τούτους ᾤετο δεῖν κτήσασθαι.* 27. *Τὸ δὲ πειθομένους τοὺς στρατιώτας παρασχέσθαι ἐκ τοῦ συναδικεῖν αὐτοῖς ἐμηχανᾶτο. Τιμᾶσθαι δὲ καὶ θεραπεύεσθαι ἠξίου ἐπιδεικνύμενος ὅτι πλεῖστα δύναιτο καὶ ἐθέλοι ἂν ἀδικεῖν. Εὐεργεσίαν δὲ κατέλεγεν, ὁπότε τις αὐτοῦ*

23. *καταγελῶν* (*τῶν σ. π.*)] When compounds of *κατὰ* are followed by the *gen.*, *κατὰ* is not *intensive* (cf. n. I. iii. 3), but directs the action of the verb against its object, its proper force being *down upon*, or *against*; so *καταδικάζω ἐμαυτοῦ*, 'I judge against,'—*condemn myself*. VI. vi. 15; see Arn. Thuc. I. 95.

25. *ὡς ἀνανδρ. . .*] *To practise on them as imbeciles.*

26. *πλάσασθαι*] (Porson ex Suida *πλάσαι* prætulit, cf. Aj. 148). *Commodo suo* fingere. K.

— *διαβάλλων . . .* (*ᾤετο δεῖν*)] Anacol. for *διαβάλλοντα . . αὐτὸν* (*δεῖν*). The partic. having the same subject as the principal verb *ᾤετο*, is put in the nomin. by attraction. Cf. Jelf, 673, 2 obs. The antecedent to *οἷς* is *τούτους* in the last clause. *Τοὺς πρώτους*, *their chief friends*, (*φιλίᾳ πρωτεύοντας*. K.)

27. *κατέλεγεν*] 'Jactavit.' P. *He set it down as kindness* (*on his part*), *that in his dealings with that man, he had not ruined him.*

ἀφίστατο, ὅτι χρώμενος αὐτῷ οὐκ ἀπώλεσεν αὐτόν. 28. Καὶ τὰ[g] μὲν δὴ ἀφανῆ ἔξεστι περὶ αὐτοῦ ψεύδεσθαι· ἃ δὲ πάντες ἴσασι, τάδ' ἐστί. Παρὰ Ἀριστίππῳ[h] μὲν ἔτι ὡραῖος ὢν στρατηγεῖν διεπράξατο τῶν ξένων· Ἀριαίῳ δὲ βαρβάρῳ ὄντι, ὅτι μειρακίοις καλοῖς ἥδετο, οἰκειότατος ἔτι ὡραῖος ὢν ἐγένετο· αὐτὸς δὲ παιδικὰ εἶχε Θαρύπαν, ἀγένειος ὢν γενειῶντα. 29. Ἀποθνησκόντων δὲ τῶν συστρατηγῶν, ὅτι ἐστράτευσαν ἐπὶ βασιλέα ξὺν Κύρῳ, ταὐτὰ πεποιηκὼς οὐκ ἀπέθανε· μετὰ δὲ τὸν τῶν ἄλλων θάνατον στρατηγῶν τιμωρηθεὶς ὑπὸ βασιλέως ἀπέθανεν, οὐχ ὥσπερ Κλέαρχος καὶ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ ἀποτμηθέντες τὰς κεφαλάς, ὅσπερ τάχιστος θάνατος δοκεῖ εἶναι, ἀλλὰ ζῶν αἰκισθεὶς ἐνιαυτὸν ὡς πονηρὸς λέγεται τῆς τελευτῆς τυχεῖν.

30. Ἀγίας δὲ ὁ Ἀρκὰς καὶ Σωκράτης ὁ Ἀχαιὸς καὶ τούτω[i] ἀπεθανέτην· τούτων δὲ οὔθ' ὡς ἐν πολέμῳ κακῶν οὐδεὶς κατεγέλα οὔτ' εἰς[k] φιλίαν αὐτοὺς ἐμέμφετο· ἤστην δὲ ἄμφω ἀμφὶ τὰ πέντε καὶ τριάκοντα ἔτη ἀπὸ γενεᾶς.

(g) I. iii. 3. (h) I. i. 10; and ii. 1. (i) IV. i. 27. (k) I. ix. 5.

28. τὰ μὲν ἀφανῆ probably points to the general belief, and Xenophon's own declared suspicion, of Menon's treachery.

29. ζῶν αἰκ.] *Tortured alive.* Cf. I. ix. 13.

— Ctesias, in his history, merely stated that Menon was not slain with the other generals, and his silence throws considerable doubt on Xenophon's statement;—for, if true, he must have known of the fact, and being a warm partizan of Clearchus, he could hardly have foregone the satisfaction of relating, by way of contrast, the easy and honourable death of Clearchus, and the pain and ignominy endured by his rival, the traitor in the camp.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΣ.

Γ'.

CAPUT I.

Ὅσα μὲν δὴ ἐν τῇ ἀναβάσει τῇ μετὰ Κυρου οἱ Ἕλληνες ἔπραξαν μέχρι τῆς μάχης, καὶ ὅσα ἐπεὶ Κῦρος ἐτελεύτησεν ἐγένετο ἀπιόντων τῶν Ἑλλήνων σὺν Τισσαφέρνει ἐν ταῖς σπονδαῖς, ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ δεδήλωται. 2. Ἐπεὶ δὲ οἵ τε στρατηγοὶ συνειλημμένοι ἦσαν καὶ τῶν λοχαγῶν καὶ τῶν στρατιωτῶν οἱ συνεπόμενοι ἀπολώλεσαν, ἐν πολλῇ δὴ ἀπορίᾳ ἦσαν οἱ Ἕλληνες, ἐνθυμούμενοι μὲν ὅτι ἐπὶ ταῖς βασιλέως θύραις ἦσαν, κύκλῳ δὲ αὐτοῖς πάντη πολλὰ καὶ ἔθνη καὶ πόλεις πολέμιαι ἦσαν, ἀγορὰν δὲ οὐδεὶς ἔτι παρέξειν ἔμελλεν, ἀπεῖχον δὲ τῆς Ἑλλάδος οὐ μεῖον ἢ μύρια στάδια, ἡγεμὼν δ' οὐδεὶς τῆς ὁδοῦ ἦν, ποταμοὶ δὲ διεῖργον ἀδιάβατοι ἐν μέσῳ τῆς οἴκαδε ὁδοῦ, προὐδεδώκεσαν δὲ αὐτοὺς καὶ οἱ σὺν Κύρῳ ἀναβάντες βάρβαροι, μόνοι δὲ καταλελειμμένοι ἦσαν οὐδὲ ἱππέα οὐδένα σύμμαχον ἔχοντες· ὥστ' εὔδηλον ἦν ὅτι νικῶντες μὲν οὐδ' ἂν ἕνα κατακάνοιεν, ἡττηθέντων δὲ αὐτῶν

οὐδεὶς ἂν λειφθείη· 3. ταῦτα ἐννοούμενοι καὶ ἀθύμως[a] ἔχοντες, ὀλίγοι μὲν αὐτῶν εἰς τὴν ἑσπέραν σίτου ἐγεύσαντο, ὀλίγοι δὲ πῦρ ἀνέκαυσαν, ἐπὶ δὲ τὰ ὅπλα πολλοὶ οὐκ ἦλθον ταύτην τὴν νύκτα, ἀνεπαύοντο δὲ ὅπου ἐτύγχανεν[b] ἕκαστος, οὐ δυνάμενοι καθεύδειν ὑπὸ λύπης καὶ πόθου πατρίδων, γονέων, γυναικῶν, παίδων, οὓς οὔποτ' ἐνόμιζον ἔτι ὄψεσθαι. Οὕτω μὲν δὴ διακείμενοι πάντες ἀνεπαύοντο.

4. Ἦν δέ τις ἐν τῇ στρατιᾷ Ξενοφῶν Ἀθηναῖος, ὃς οὔτε στρατηγὸς οὔτε λοχαγὸς οὔτε στρατιώτης ὢν συνηκολούθει, ἀλλὰ Πρόξενος αὐτὸν μετεπέμψατο οἴκοθεν, ξένος ὢν ἀρχαῖος· ὑπισχνεῖτο δὲ αὐτὸν, ει ἔλθοι, φίλον Κύρῳ ποιήσειν· ὃν αὐτὸς ἔφη κρείττω ἑαυτῷ νομίζειν τῆς πατρίδος. 5. Ὁ μέντοι Ξενοφῶν ἀναγνοὺς τὴν ἐπιστολὴν ἀνακοινοῦται Σωκράτει τῷ Ἀθηναίῳ περὶ τῆς πορείας. Καὶ ὁ Σωκράτης ὑποπτεύσας μή τι πρὸς τῆς πόλεως οἱ ὑπαίτιον εἴη Κύρῳ φίλον γενέσθαι, ὅτι ἐδόκει ὁ Κῦρος προθύμως τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπὶ τὰς Ἀθήνας συμπολεμῆσαι, συμβουλεύει τῷ Ξενοφῶντι ἐλθόντι εἰς Δελφοὺς ἀνακοινῶσαι τῷ θεῷ περὶ τῆς πορείας. 6. Ἐλθὼν δ' ὁ Ξενοφῶν ἐπήρετο τὸν Ἀπόλλω τίνι ἂν θεῶν θύων καὶ εὐχόμενος κάλλιστ' ἂν καὶ ἄριστα ἔλθοι τὴν ὁδὸν ἣν ἐπινοεῖ, καὶ καλῶς πράξας σωθείη. Καὶ ἀνεῖλεν αὐτῷ ὁ Ἀπόλλων

(a) I. i. 5. (b) II. ii. 17.

3. τὰ ὅπλα] The place where the arms were piled, close to which the men had their quarters for the night (cf. VI. iii. 27; II. ii. 20; and II. iv. 15), hence, *their quarters in the camp*. See Arn. Thuc. II. 2.

4. ὃν αὐτὸς ἔφη—νομίζειν] *whom he said that he considered of more value to himself than his country.*

5. ἀνακοινῶσαι] In the same sense as the middle ἀνακοινοῦται (supra),—to impart a matter to another for advice, *to communicate with.* Vid. Cic. de Divin. c. 54.

6. θεοῖς] For θεοὺς; the antecedent in the case of relative. Cf. Matt. 474, c.; Jelf, 823.

θεοῖς οἷς[c] *ἔδει θύειν.* 7. *Ἐπεὶ δὲ πάλιν ἦλθε, λέγει τὴν μαντείαν τῷ Σωκράτει. Ὁ δ' ἀκούσας ᾐτιᾶτο αὐτὸν ὅτι οὐ τοῦτο πρῶτον ἠρώτα, πότερον λῷον εἴη αὐτῷ πορεύεσθαι ἢ μένειν, ἀλλ' αὐτὸς κρίνας ἰτέον εἶναι τοῦτ' ἐπυνθάνετο, ὅπως ἂν κάλλιστα πορευθείη. Ἐπεὶ μέντοι οὕτως ἤρου, ταῦτ', ἔφη, χρὴ ποιεῖν ὅσα ὁ θεὸς ἐκέλευσεν.* 8. *Ὁ μὲν δὴ Ξενοφῶν οὕτω θυσάμενος οἷς ἀνεῖλεν ὁ θεὸς ἐξέπλει, καὶ καταλαμβάνει ἐν Σάρδεσι Πρόξενον καὶ Κῦρον μέλλοντας ἤδη ὁρμᾶν τὴν ἄνω ὁδόν· καὶ συνεστάθη Κύρῳ.* 9. *Προθυμουμένου δὲ τοῦ Προξένου καὶ ὁ Κῦρος συμπρουθυμεῖτο μεῖναι αὐτόν· εἶπε δὲ ὅτι, ἐπειδὰν τάχιστα ἡ στρατεία λήξῃ*[d], *εὐθὺς ἀποπέμψειν αὐτόν. Ἐλέγετο δὲ ὁ στόλος εἶναι εἰς*[e] *Πεισίδας.*

10. *Ἐστρατεύετο μὲν δὴ οὕτως ἐξαπατηθείς, οὐχ ὑπὸ τοῦ Προξένου· οὐ γὰρ ᾔδει τὴν ἐπὶ βασιλέα ὁρμήν, οὐδ' ἄλλος οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων πλὴν Κλεάρχου· ἐπεὶ μέντοι εἰς Κιλικίαν ἦλθον, σαφὲς πᾶσιν ἤδη ἐδόκει εἶναι ὅτι ὁ στόλος εἴη ἐπὶ βασιλέα. Φοβούμενοι δὲ τὴν ὁδὸν καὶ ἄκοντες ὅμως οἱ πολλοὶ δι' αἰσχύνην*[f] *καὶ ἀλλήλων καὶ Κύρου συνηκολούθησαν· ὧν εἷς καὶ Ξενοφῶν ἦν.* 11. *Ἐπεὶ δὲ ἀπορία ἦν, ἐλυπεῖτο μὲν σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ οὐκ ἠδύνατο καθεύδειν· μικρὸν δ' ὕπνου λαχὼν εἶδεν ὄναρ. Ἔδοξεν αὐτῷ βροντῆς γενομένης σκηπτὸς πεσεῖν εἰς τὴν πατρῴαν οἰκίαν, καὶ ἐκ τούτου λάμπεσθαι πᾶσαν.* 12. *Περίφοβος δ' εὐθὺς*

(c) VI. i. 22. (d) I. iv. 13. (e) I. i. 11. (f) II. iii. 22; IV. v. 13.

8. *ὁρμᾶν τὴν . . . ὁδόν*] 'To start *on* the upward route.' Cf. Cyr. VIII. vi. 20. *Ὁρμᾶν τὴν στρατείαν.* H. So sup. I. ii. 20. Matt. 418, 3, and Jelf, 458.

9. *ὅτι . . . ἀποπέμψειν*] Anacoluthon.

10. *τὴν ἐπὶ βασ. ὁρ.*] *For he was not aware of the attack upon the king.*

ἀνηγέρθη, καὶ τὸ ὄναρ πῇ μὲν ἔκρινεν ἀγαθόν, ὅτι ἐν πόνοις ὢν καὶ κινδύνοις φῶς μέγα ἐκ Διὸς ἰδεῖν ἔδοξε· πῇ δὲ καὶ ἐφοβεῖτο, ὅτι ἀπὸ Διὸς μὲν βασιλέως τὸ ὄναρ ἐδόκει αὐτῷ εἶναι, κύκλῳ δὲ ἐδόκει λάμπεσθαι τὸ πῦρ, μὴ οὐ δύναιτο ἐκ τῆς χώρας ἐξελθεῖν τῆς βασιλέως, ἀλλ' εἴργοιτο πάντοθεν ὑπό τινων ἀποριῶν.

13. Ὁποῖόν τι μέντοι ἐστὶ δὴ τὸ τοιοῦτον ὄναρ ἰδεῖν ἔξεστι σκοπεῖν ἐκ τῶν συμβάντων μετὰ τὸ ὄναρ. Γίνεται γὰρ τάδε· εὐθὺς ἐπειδὴ ἀνηγέρθη, πρῶτον μὲν ἔννοια αὐτῷ ἐμπίπτει· Τί κατάκειμαι; ἡ δὲ νὺξ προβαίνει· ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ εἰκὸς τοὺς πολεμίους ἥξειν. Εἰ δὲ γενησόμεθα ἐπὶ [g] βασιλεῖ, τί ἐμποδὼν μὴ οὐχὶ πάντα μὲν τὰ χαλεπώτατα ἐπιδόντας, πάντα δὲ τὰ δεινότατα παθόντας, ὑβριζομένους ἀποθανεῖν; 14. Ὅπως δ' ἀμυνούμεθα οὐδεὶς παρασκευάζεται οὐδὲ ἐπιμελεῖται, ἀλλὰ κατακείμεθα, ὥσπερ ἐξὸν [h] ἡσυχίαν ἄγειν. Ἐγὼ οὖν τὸν ἐκ ποίας πόλεως στρατηγὸν προσδοκῶ ταῦτα πράξειν; ποίαν δ' ἡλικίαν ἐμαυτῷ ἐλθεῖν

(g) I. i. 4. (h) II. v. 22.

12. *πῇ μὲν. . . πῇ δε*] In one respect. . . but in another, &c.

— *Διὸς. . . βασιλέως*] 'Regum tutoris et Regiæ gentis apud Persas auctoris.' P. See VI. i. 23, n.

— *μὴ οὐ δύναιτο*] Dist. II. iii. 11, where *οὐ* merely adds emphasis to the negation, (Jelf, 750, 3, Obs.5); here it negatives *δύναιτο*, thus, *ἐφοβεῖτο μὴ . . . οὐ-δύναιτο.*

13. *τί ἐμποδών,–μὴ οὐχί*] Words of *hindering*, *denying*, &c., are followed by *μὴ οὐ* only when accompanied by a negative or an equivalent interrogative (*τί ἐμποδών = οὐδὲν κωλύει*)—otherwise an infin. follows—alone (IV. iii. 3), or with *μή*. (IV. viii. 14.)

14. *ἐγώ. . . τὸν ἐκ ποίας πόλ.*] (*The* general from *what* state. . . i. e.) *what state-deputed general am I waiting for*, &c. He glances at his own unfortunate position as an *Athenian* (almost the only one, VI. ii. 10), a volunteer, having no official standing, without the weight even of his country's sanction to his engaging in this service,—in an army chiefly Peloponnesian, and possessing in Chirisophus a commander commissioned by the leading state of Greece. (Cf. VI. i. 26.)

— *ποίαν δ' ἡλικίαν*] 'Circiter 44 annos natus erat.' K. In support of this view is the statement of Strabo, IX. (and Diog. Laert., vit. *Socr.*), that Xenophon was saved by Socrates at the battle of Delium, (424 B. C.), which (as no

ἀναμένω; οὐ γὰρ ἔγωγ' ἔτι πρεσβύτερος ἔσομαι, ἐὰν τήμερον προδῶ ἐμαυτὸν τοῖς πολεμίοις. 15. Ἐκ τούτου ἀνίσταται καὶ συγκαλεῖ τοὺς Προξένου πρῶτον λοχαγούς. Ἐπεὶ δὲ συνῆλθον, ἔλεξεν· Ἐγώ, ὦ ἄνδρες λοχαγοί, οὔτε καθεύδειν δύναμαι, ὥσπερ, οἶμαι, οὐδ' ὑμεῖς, οὔτε κατακεῖσθαι ἔτι, ὁρῶν ἐν οἵοις ἐσμέν. 16. Οἱ μὲν γὰρ δὴ πολέμιοι δῆλον ὅτι οὐ πρότερον πρὸς ἡμᾶς τὸν πόλεμον ἐξέφηναν πρὶν ἐνόμισαν καλῶς τὰ ἑαυτῶν παρεσκευάσθαι· ἡμῶν δ' οὐδεὶς οὐδὲν ἀντεπιμελεῖται ὅπως ὡς κάλλιστα ἀγωνιούμεθα. 17. Καὶ μὴν εἰ ὑφησόμεθα καὶ ἐπὶ βασιλεῖ γενησόμεθα, τί οἰόμεθα πείσεσθαι; ὃς καὶ τοῦ ὁμομητρίου καὶ τοῦ ὁμοπατρίου ἀδελφοῦ καὶ τεθνηκότος ἤδη ἀποτεμὼν τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν χεῖρα ἀνεσταύρωσεν· ἡμᾶς δέ, οἷς κηδεμὼν μὲν οὐδεὶς πάρεστιν, ἐστρατεύσαμεν δὲ ἐπ' αὐτὸν ὡς

Athenian served abroad under 20 æt.) would fix his birth at not later than 444 B.C. This conclusion however is invalidated, as well by Plutarch's version of the story (that it was Alcibiades whose life was saved by Socrates, see Plut. Alcib. 7)—as by the strong internal evidence in favour of an age between 30 and 40, presented by the Anabasis itself. (Mitford, XXIII. § 1, contends for an age *under* 30.) Certainly, on supposition that he was 44 æt., his diffidence at taking command (see also § 25) on the scorce of *youth*, sounds strange, when we read that his friend Proxenus was only 30, Agias and Socrates 35, Menon, younger (II. vi. 28), and Clearchus himself, though commander in chief, only 50. Again, he and Timasion are the youngest of the staff, (ii. 37.)—Add IV. 48, and especially VII. iii. 45–6, where he puts himself at the head of the εὔζωνοι (picked men, under 30 æt.), and runs on foot (at *full speed*, IV. iii. 20.) So at VI. v. 25, we read ἐβοήθει,. . . καὶ οἱ ἄλλοι οἱ μέχρι τριάκ. ἐτῶν. Add to this that as yet he had no children (VII. vi. 34), though, on the other hand, he looked old enough to have a daughter, (*nubilem*, K. ?) Cf. VII. ii. 38.

The question is discussed at length, Philol. Mus. I. pp. 506–510; (see also F. H., anno 424 and 401, B. C.); Krüger, Quæst.

17. ἡμᾶς δὲ] For the sake of throwing the emphasis upon *we* as the subject of παθεῖν, not—as the subject of οἰόμεθα, ἡμᾶς is put for the regular construction ἡμεῖς—τί ἂν οἰομ. παθεῖν. Cf. Jelf, 673, 1.

— κηδεμὼν] Nam Cyrus matrem certe rebus suis faventem habuerat. Weiske.

δοῦλον ἀντὶ βασιλέως ποιήσοντες καὶ ἀποκτενοῦντες, εἰ δυναίμεθα, τί ἂν οἰόμεθα παθεῖν; 18. Ἆρ' οὐκ ἂν ἐπὶ πᾶν ἔλθοι, ὡς ἡμᾶς τὰ ἔσχατα αἰκισάμενος πᾶσιν ἀνθρώποις φόβον παράσχοι[i] τοῦ μὴ[k] στρατεῦσαι ἐπ' αὐτόν ποτε; Ἀλλ' ὅπως τοι μὴ ἐπ' ἐκείνῳ γενησόμεθα πάντα ποιητέον. 19. Ἐγὼ μὲν οὖν, ἔςτε μὲν αἱ σπονδαὶ ἦσαν, οὔποτε ἐπαυόμην ἡμᾶς μὲν οἰκτείρων, βασιλέα δὲ καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ μακαρίζων, διαθεώμενος αὐτῶν ὅσην μὲν χώραν καὶ οἵαν ἔχοιεν, ὡς δὲ ἄφθονα τὰ ἐπιτήδεια, ὅσους δὲ θεράποντας, ὅσα δὲ κτήνη, χρυσὸν δέ, ἐσθῆτα δέ· 20. τὰ δ' αὖ τῶν στρατιωτῶν ὁπότε ἐνθυμοίμην, ὅτι τῶν μὲν ἀγαθῶν πάντων οὐδενὸς ἡμῖν μετείη, εἰ μὴ πριαίμεθα, ὅτου δ' ὠνησόμεθα ᾔδειν ὅτι ὀλίγους ἔχοντας, ἄλλως δέ πως πορίζεσθαι τὰ ἐπιτήδεια ἢ ὠνουμένους ὅρκους ἤδη κατέχοντας ἡμᾶς· ταῦτ' οὖν λογιζόμενος ἐνίοτε τὰς σπονδὰς μᾶλλον ἐφοβούμην ἢ νῦν τὸν πόλεμον. 21. Ἐπεὶ μέντοι ἐκεῖνοι ἔλυσαν τὰς σπονδὰς, λελύσθαι μοι δοκεῖ[l] καὶ ἡ ἐκείνων ὕβρις καὶ ἡ ἡμετέρα ὑποψία. Ἐν μέσῳ γὰρ ἤδη κεῖται ταῦτα τὰ ἀγαθά, ἆθλα, ὁπότεροι ἂν ἡμῶν ἄνδρες ἀμείνονες ὦσιν· ἀγωνοθέται δ' οἱ θεοί εἰσιν, οἳ σὺν ἡμῖν, ὡς τὸ εἰκός, ἔσονται. 22. Οὗτοι μὲν γὰρ αὐτοὺς ἐπιωρκήκασιν·

(i) ii. 36. (k) I. iii. 2. (l) I. iv. 7.

18. ἐπὶ πᾶν ἔλθοι] 'Annon omnes tentabit vias.' Steph. Cf. Eur. Hipp. 284.

19. αὐτῶν] 'Ita dictum utsi additum esset τὴν μὲν χώραν.' B. and H. Or, perhaps, 'observing *respecting them*,' a use of the genit. analogous to the *accus. de quo*. Cf. I. ii. 21; Matt. 316.

20. ὅτου δ' ὠνησ.] For the gen. cf. Matt. 342, Arn. G. P. 159, ὠνησόμεθα; 'pro ὠνήσονται propter πριαίμεθα.' K.

— ᾔδειν ὅτι ὀλίγους] Two constructions are here blended, ᾔδειν ὅτι ὀλίγοι ἔχοιεν, and ᾔδειν ὀλίγους ἔχοντας.

— κατέχοντας ἡμᾶς] Scil. ᾔδειν.

21. ἆθλα, ὁπότ.] *As prizes (for) whichever of us prove the better men.* Cf. Cyr. II. iii. 2.

— ἀγωνοθέται] *Arbiters*, presidents of the games, who settled disputes and adjudged the prizes.

ἡμεῖς δέ, πολλὰ ὁρῶντες ἀγαθά, στεῤῥῶς αὐτῶν ἀπειχόμεθα διὰ τοὺς τῶν θεῶν ὅρκους· ὥςτε ἐξεῖναί μοι δοκεῖ ἰέναι ἐπὶ τὸν ἀγῶνα πολὺ σὺν φρονήματι μείζονι ἢ τούτοις. 23. Ἔτι δ' ἔχομεν σώματα ἱκανώτερα τούτων καὶ ψύχη καὶ θάλπη καὶ πόνους φέρειν· ἔχομεν δὲ καὶ ψυχὰς σὺν τοῖς θεοῖς ἀμείνονας· οἱ δὲ ἄνδρες καὶ τρωτοὶ καὶ θνητοὶ μᾶλλον ἡμῶν, ἢν οἱ θεοί, ὥςπερ τὸ πρόσθεν, νίκην ἡμῖν διδῶσιν. 24. Ἀλλ' ἴσως γὰρ [m] καὶ ἄλλοι ταῦτα ἐνθυμοῦνται, πρὸς τῶν θεῶν μὴ ἀναμένωμεν ἄλλους ἐφ' ἡμᾶς ἐλθεῖν, παρακαλοῦντας ἐπὶ τὰ κάλλιστα ἔργα, ἀλλ' ἡμεῖς ἄρξωμεν [n] τοῦ ἐξορμῆσαι καὶ τοὺς ἄλλους ἐπὶ τὴν ἀρετήν. Φάνητε τῶν λοχαγῶν ἄριστοι καὶ τῶν στρατηγῶν ἀξιοστρατηγότεροι. 25. Κἀγὼ δέ, εἰ μὲν ὑμεῖς ἐθέλετε ἐξορμᾶν ἐπὶ ταῦτα, ἕπεσθαι ὑμῖν βούλομαι· εἰ δ' ὑμεῖς τάττετέ με ἡγεῖσθαι, οὐδὲν προφασίζομαι τὴν ἡλικίαν, ἀλλὰ καὶ ἀκμάζειν ἡγοῦμαι ἐρύκειν ἀπ' ἐμαυτοῦ τὰ κακά.

26. Ὁ μὲν ταῦτ' ἔλεξεν, οἱ δὲ λοχαγοὶ ἀκούσαντες [ταῦτα] ἡγεῖσθαι ἐκέλευον ἅπαντες· πλὴν Ἀπολλωνίδης τις ἦν, βοιωτιάζων τῇ φωνῇ· οὗτος δ' εἶπεν ὅτι φλυαροίη ὅςτις λέγει [o] ἄλλως πως σωτηρίας ἂν τυχεῖν ἢ βασιλέα πείσας, εἰ δύναιτο· καὶ ἅμα ἤρχετο λέγειν τὰς ἀπορίας. 27. Ὁ μέντοι Ξενοφῶν μεταξὺ ὑπολαβὼν ἔλεξεν ὧδε· Ὦ θαυμασιώτατε ἄνθρωπε, σὺ δέ γε

(m) V. i. 8. (n) I. vi. 5. (o) II. ii. 15.

22. πολὺ—μείζονι] Cf. infr. 2, 19, and Cyr. I. vi. 39.

23. οἱ δ' ἄνδρες] 'Sæpe ita significantur hostes, ut III. iv. 40. Pariter ἄνθρωποι; IV. ii. 7; VII. iii. 43, 47.' K. The speaker's drift seems to be, 'We have stouter bodies and better hearts given us to bear up against all the hardships of warfare,—and, when it comes to blows, the gods (their enemies) will make defeat more disastrous to them than to us;' *they will be more exposed to wounds and death than we.*

26. πείσας] *By persuading,*—for πείσαντα, by attraction to the subject of λέγει.

οὐδὲ ὁρῶν γινώσκεις, οὐδὲ ἀκούων μέμνησαι. Ἐν[p] ταὐτῷ γε μέντοι ἦσθα τούτοις, ὅτε βασιλεύς, ἐπεὶ Κῦρος ἀπέθανε, μέγα φρονήσας ἐπὶ τούτῳ, πέμπων ἐκέλευε παραδιδόναι τὰ ὅπλα. 28. Ἐπεὶ δὲ ἡμεῖς οὐ παραδόντες, ἀλλ' ἐξωπλισμένοι ἐλθόντες παρεσκηνήσαμεν αὐτῷ, τί[q] οὐκ ἐποίησε πρέσβεις πέμπων καὶ σπονδὰς αἰτῶν καὶ παρέχων τὰ ἐπιτήδεια, ἕςτε σπονδῶν ἔτυχεν; 29. Ἐπεὶ δ' αὖ οἱ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοί, ὥςπερ δὴ σὺ κελεύεις, εἰς λόγους αὐτοῖς ἄνευ ὅπλων ἦλθον, πιστεύσαντες ταῖς σπονδαῖς, οὐ νῦν ἐκεῖνοι παιόμενοι, κεντούμενοι, ὑβριζόμενοι, οὐδὲ ἀποθανεῖν οἱ τλήμονες δύνανται; καὶ μάλ', οἶμαι, ἐρῶντες τούτου. Ἃ σὺ πάντα εἰδὼς τοὺς μὲν ἀμύνασθαι κελεύοντας φλυαρεῖν φῄς, πείθειν δὲ πάλιν κελεύεις ἰόντας; 30. Ἐμοί, ὦ ἄνδρες, δοκεῖ τὸν ἄνθρωπον τοῦτον μήτε προςίεσθαι εἰς ταὐτὸ ἡμῖν αὐτοῖς, ἀφελομένους τε τὴν λοχαγίαν σκεύη[r] ἀναθέντας ὡς τοιούτῳ χρῆσθαι. Οὗτος γὰρ καὶ τὴν πατρίδα καταισχύνει καὶ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα, ὅτι Ἕλλην ὢν τοιοῦτός ἐστιν.

31. Ἐντεῦθεν ὑπολαβὼν Ἀγασίας Στυμφάλιος εἶπεν· Ἀλλὰ τούτῳ γε οὔτε τῆς Βοιωτίας προςήκει οὐδὲν οὔτε τῆς Ἑλλάδος παντάπασιν· ἐπεὶ ἐγὼ αὐτὸν εἶδον, ὥςπερ Λυδόν, ἀμφότερα τὰ ὦτα τετρυπημένον.

(p) I. viii. 14. (q) II. iii. 1. (r) V. viii. 5 and 6.

27. ἐν ταὐτῷ ... τούτοις] Cf. II. vi. 22. *You were in company with these (your brother-officers).*

29. οὐ νῦν] 'Are they not now enduring blows, goads, insults, and not able even to die?'

— κεντούμενοι] *Tortured with goads.* See Herod. III. 130. K.

— τούτου] Scil. τοῦ ἀποθανεῖν.

— πείθειν] *try to persuade.*

30. ὡς τοιούτῳ] *i. e.* ὡς σκευοφόρῳ. Brod.

31. τὰ ὦτα] In Eastern countries, slaves (Exod. XXI. 6; Plaut. Pænul. V. ii. 21;) and even freemen (Juven. I. 102,) had their ears pierced for ear-rings. Apollonides, a Lydian by birth, had been a slave of Proxenus, in Bœotia, where he had learned Greek,—and having received his freedom, had

Καὶ εἶχεν οὕτως. 32. Τοῦτον μὲν οὖν ἀπήλασαν· οἱ δὲ ἄλλοι παρὰ τὰς τάξεις ἰόντες, ὅπου μὲν στρατηγὸς σῶος εἴη, τὸν στρατηγὸν παρεκάλουν· ὁπόθεν δὲ οἴχοιτο, τὸν ὑποστρατηγόν· ὅπου δ' αὖ λοχαγὸς σῶος εἴη, τὸν λοχαγόν. 33. Ἐπεὶ δὲ πάντες συνῆλθον, εἰς τὸ πρόσθεν τῶν ὅπλων ἐκαθέζοντο· καὶ ἐγένοντο οἱ συνελθόντες στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ ἀμφὶ τοὺς ἑκατόν. Ὅτε δὲ ταῦτα ἦν σχεδὸν μέσαι ἦσαν νύκτες [s]. 34. Ἐνταῦθα Ἱερώνυμος Ἠλεῖος, πρεσβύτατος ὢν τῶν Προξένου λοχαγῶν, ἤρχετο λέγειν ὧδε· Ἡμῖν, ὦ ἄνδρες στρατηγοὶ καὶ λοχαγοί, ὁρῶσι τὰ παρόντα ἔδοξε καὶ αὐτοῖς συνελθεῖν καὶ ὑμᾶς παρακαλέσαι, ὅπως βουλευσαίμεθα εἴ τι δυναίμεθα ἀγαθόν. Λέξον δ', ἔφη, καὶ σύ, ὦ Ξενοφῶν, ἅπερ καὶ πρὸς ἡμᾶς.

35. Ἐκ τούτου λέγει τάδε Ξενοφῶν· Ἀλλὰ ταῦτα μὲν δὴ πάντες ἐπιστάμεθα ὅτι βασιλεὺς καὶ Τισσαφέρνης, οὓς μὲν ἐδυνήθησαν, συνειλήφασιν ἡμῶν [t]· τοῖς δ' ἄλλοις δῆλον ὅτι ἐπιβουλεύουσιν, ὡς, ἢν δύνωνται, ἀπολέσωσιν. Ἡμῖν δέ γ' οἶμαι πάντα ποιητέα ὡς μήποτε ἐπὶ τοῖς βαρβάροις γενώμεθα, ἀλλὰ μᾶλλον, ἢν δυνώμεθα, ἐκεῖνοι ἐφ' ἡμῖν. 36. Εὖ τοινυν ἐπίστασθε ὅτι ὑμεῖς, τοσοῦτοι ὄντες ὅσοι νῦν συνεληλύθατε, μέγιστον ἔχετε καιρόν. Οἱ γὰρ στρατιῶται πάντες οὗτοι πρὸς ὑμᾶς ἀποβλέπουσι· κἂν μὲν ὑμᾶς ὁρῶσιν ἀθυμοῦντας, πάντες κακοὶ ἔσονται· ἢν δὲ ὑμεῖς αὐτοί τε παρασκευαζόμενοι φανεροὶ ἦτε ἐπὶ τοὺς πολεμίους καὶ τοὺς ἄλλους παρακαλῆτε, εὖ ἴστε ὅτι ἕψονται ὑμῖν

(s) I. vii. 1. (t) II. v. 27.

engaged in the expedition as one of Proxenus' captains. S.

— *πρόσθεν τῶν ὅπλων*] Cf. Iliad, X. 198. Z. See sup. i. 3; V. vii. 20; and II. iv. 15.

36. *μέγιστ. ἔχ. καιρόν*] Καιρὸν here means a *critical state of things.* (Abstr. for concr., like *tempora* in Latin.) '*You occupy a most critical position.*'

καὶ πειράσονται μιμεῖσθαι. 37. Ἴσως δέ τοι καὶ δίκαιόν ἐστιν ὑμᾶς διαφέρειν τι τούτων. Ὑμεῖς γάρ ἐστε στρατηγοί, ὑμεῖς ταξίαρχοι καὶ λοχαγοί· καὶ ὅτε εἰρήνη ἦν, ὑμεῖς καὶ χρήμασι καὶ τιμαῖς τούτων ἐπλεονεκτεῖτε· καὶ νῦν τοίνυν ἐπεὶ πόλεμός ἐστιν, ἀξιοῦν δεῖ ὑμᾶς αὐτοὺς ἀμείνους τε τοῦ πλήθους εἶναι καὶ προβουλεύειν τούτων καὶ προπονεῖν, ἤν που δέῃ. 38. Καὶ νῦν πρῶτον μὲν οἴομαι ἂν ὑμᾶς μέγα ὠφελῆσαι τὸ στράτευμα, εἰ ἐπιμεληθείητε ὅπως ἀντὶ τῶν ἀπολωλότων ὡς τάχιστα στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ ἀντικατασταθῶσιν. Ἄνευ γὰρ ἀρχόντων οὐδὲν ἂν οὔτε καλὸν οὔτε ἀγαθὸν γένοιτο, ὡς μὲν συνελόντι εἰπεῖν, οὐδαμοῦ· ἐν δὲ δὴ τοῖς πολεμικοῖς παντάπασιν. Ἡ μὲν γὰρ εὐταξία σώζειν δοκεῖ, ἡ δὲ ἀταξία πολλοὺς ἤδη ἀπολώλεκεν. 39. Ἐπειδὰν δὲ καταστήσησθε τοὺς ἄρχοντας ὅσους δεῖ, ἢν καὶ τοὺς ἄλλους στρατιώτας συλλέγητε καὶ παραθαρσύνητε, οἶμαι ἂν ὑμᾶς πάνυ ἐν καιρῷ ποιῆσαι. 40. Νῦν [μὲν] γὰρ ἴσως καὶ ὑμεῖς αἰσθάνεσθε ὡς ἀθύμως μὲν ἦλθον ἐπὶ τὰ ὅπλα, ἀθύμως δὲ πρὸς τὰς φυλακάς· ὥστε, οὕτω [u] γ' ἐχόντων, οὐκ οἶδα ὅ τι [v] ἄν τις χρήσαιτο αὐτοῖς, εἴτε νυκτὸς δέοι τι εἴτε καὶ ἡμέρας. 41. Ἢν δέ τις αὐτῶν τρέψῃ τὰς γνώμας, ὡς μὴ τοῦτο μόνον ἐννοῶνται, τί πείσονται, ἀλλὰ καὶ τι ποιήσουσι, πολὺ εὐθυμότεροι ἔσονται. 42. Ἐπίστασθε γὰρ δήπου ὅτι οὔτε πλῆθός ἐστιν οὔτε ἰσχὺς ἡ ἐν τῷ πολέμῳ τὰς νίκας ποιοῦσα· ἀλλ' ὁπότεροι ἂν

(u) I. i. 5. (v) I. iii. 18.

37. χρήμασι] Majore stipendio. Cf. VII. ii. 36. K. Cf. Iliad, M. 310. — ἀξιοῦν δεῖ] Cf. Cyr. I. vi. 8. Z.

38. ὡς συνελόντι εἰπεῖν] Matt. 543; Arn. G. P. 444, 3; Jelf, 864, 1.

40. οὕτω γ' ἐχόντων] Scil. τῶν στρατιωτῶν.

41. ὡς μὴ ... ἐνν.] Quum ὡς hic non consilium sed eventum significet (*ita ut*), expectaveris potius ὡς μὴ ἐννοεῖσθαι. P.

42. ἐστιν .. ἡ ποιοῦσα] *It is*

συν τοῖς θεοῖς ταῖς ψυχαῖς ἐῤῥωμενέστεροι ἴωσιν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, τούτους ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ ἐναντίοι οὐ δέχονται. 43. Ἐντεθύμημαι δ' ἔγωγε, ὦ ἄνδρες, καὶ τοῦτο, ὅτι, ὁπόσοι μὲν μαστεύουσι ζῆν ἐκ παντὸς τρόπου ἐν τοῖς πολεμικοῖς, οὗτοι μὲν κακῶς τε καὶ αἰσχρῶς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀποθνήσκουσιν· ὁπόσοι δὲ τὸν μὲν θάνατον ἐγνώκασι πᾶσι κοινὸν εἶναι καὶ ἀναγκαῖον ἀνθρώποις, περὶ δὲ τοῦ καλῶς ἀποθνήσκειν ἀγωνίζονται, τούτους ὁρῶ μᾶλλόν πως εἰς τὸ γῆρας ἀφικνουμένους, καὶ, ἕως ἂν ζῶσιν, εὐδαιμονέστερον διάγοντας. 44. Ἃ καὶ ἡμᾶς δεῖ νῦν καταμαθόντας, ἐν τοιούτῳ γὰρ καιρῷ ἐσμεν, αὐτούς τε ἄνδρας ἀγαθοὺς εἶναι καὶ τοὺς ἄλλους παρακαλεῖν. Ὁ μὲν ταῦτα εἰπὼν ἐπαύσατο.

45. Μετὰ δὲ τοῦτον εἶπε Χειρίσοφος· Ἀλλὰ πρόσθεν μὲν, ὦ Ξενοφῶν, τοσοῦτον μόνον σε ἐγίνωσκον ὅσον ἤκουον Ἀθηναῖον εἶναι· νῦν δὲ καὶ ἐπαινῶ σε ἐφ' οἷς λέγεις τε καὶ πράττεις, καὶ βουλοίμην ἂν ὅτι πλείστους εἶναι τοιούτους· κοινὸν γὰρ ἂν εἴη τὸ ἀγαθόν. 46. Καὶ νῦν, ἔφη, μὴ μέλλωμεν, ὦ ἄνδρες, ἀλλ' ἀπελθόντες ἤδη αἱρεῖσθε οἱ δεόμενοι ἄρχοντας, καὶ ἑλόμενοι ἥκετε εἰς τὸ μέσον τοῦ στρατοπέδου καὶ τοὺς αἱρεθέντας ἄγετε· ἔπειτ' ἐκεῖ συγκαλοῦμεν τοὺς ἄλλους στρατιώτας· παρέστω δ' ἡμῖν, ἔφη, καὶ Τολμίδης ὁ κήρυξ. 47. Καὶ ἅμα ταῦτ' εἰπὼν ἀνέστη, ὡς μὴ μέλλοιτο ἀλλὰ πε-

neither numbers ... *which brings about* &c.—is a periphrasis of the verb throwing emphasis on its subject. See VII. vii. 36; Matt. 269, Obs.; Comp. Cyr. III. iii. 19.

43. Cf. Iliad, E. 531; Hor. Od. III. ii. 14. Z.

— *διάγοντας*] Scil. *τὸν βίον*.

45. *τοσοῦτον... ὅσον*] 'I knew you only so far as that I heard,' &c. *I had no further knowledge of you than that I heard you were*, &c.

46. *οἱ δεόμενοι*] (*You*) *who want* (*them.*)

— *συγκαλοῦμεν*] Futurum Atticum. Porson. *Συγκαλ-έσομεν, -έομεν, -οῦμεν.*

47. *μέλλοιτο*] Scil. *τὰ δέοντα*. '*might not be delayed, but*—.' For this passive signification, cf. Thuc. V. 111.

ραίνοιτο τὰ δέοντα. Ἐκ τούτου ᾑρέθησαν ἄρχοντες ἀντὶ μὲν Κλεάρχου Τιμασίων Δαρδανεύς, ἀντὶ δὲ Σωκράτους Ξανθικλῆς Ἀχαιός, ἀντὶ δὲ Ἀγίου Ἀρκάδος Κλεάνωρ Ὀρχομένιος, ἀντὶ δὲ Μένωνος Φιλήσιος Ἀχαιός, ἀντὶ δὲ Προξένου Ξενοφῶν Ἀθηναῖος.

CAPUT II.

1. Ἐπεὶ δὲ ᾕρηντο, ἡμέρα τε σχεδὸν ὑπέφαινε καὶ εἰς τὸ μέσον ἧκον οἱ ἄρχοντες· καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς προφυλακὰς καταστήσαντας[a] συγκαλεῖν τοὺς στρατιώτας. Ἐπεὶ δὲ καὶ οἱ ἄλλοι στρατιῶται συνῆλθον, ἀνέστη πρῶτον μὲν Χειρίσοφος ὁ Λακεδαιμόνιος καὶ ἔλεξεν ὧδε· 2. Ὦ ἄνδρες στρατιῶται, χαλεπὰ μὲν τὰ παρόντα, ὁπότε ἀνδρῶν στρατηγῶν τοιούτων στερόμεθα καὶ λοχαγῶν καὶ στρατιωτῶν· πρὸς δ' ἔτι καὶ οἱ ἀμφὶ Ἀριαῖον, οἱ πρόσθεν σύμμαχοι ὄντες, προδεδώκασιν ἡμᾶς. 3. Ὅμως δὲ δεῖ ἐκ τῶν παρόντων ἄνδρας ἀγαθούς τε ἐλθεῖν καὶ μὴ ὑφίεσθαι, ἀλλὰ πειρᾶσθαι ὅπως, ἢν μὲν δυνώμεθα, καλῶς νικῶντες σωζώμεθα· εἰ δὲ μή, ἀλλὰ καλῶς γε ἀποθνήσκωμεν, ὑποχείριοι δὲ μήποτε γενώμεθα ζῶντες τοῖς πολεμίοις· οἴομαι γὰρ ἂν ἡμᾶς τοιαῦτα παθεῖν οἷα τοὺς ἐχθροὺς οἱ θεοὶ ποιήσειαν.

(a) I. ii. 1.

1. σχεδὸν ὑπ-έφαινε ...] *Day was nearly breaking when* &c. Cf. IV. ii. 12.

2. ὁπότε] *Now that.* (Quandoquidem. P.) Cf. § 15.

— πρὸς δ'] Adverbialiter, *præterea.* K.

3. ἐκ τῶν παρόντων—ἐλθεῖν] '*E præsentibus hisce malis ut viris fortibus nobis emergendum est.*' Leoncl. Weiske, *Pro præsenti rerum statu viros fortes esse.* Mihi verbum (ἐλθ.) vitiosum videtur. S.

3. ἀποθνήσκωμεν] Repete ὅπως. V. i. 8. K.

— ποιήσειαν] *As may the gods inflict on our enemies!*

4. Ἐπὶ τούτῳ Κλεάνωρ Ὀρχομένιος ἀνέστη, καὶ ἔλεξεν ὧδε· Ἀλλ' ὁρᾶτε μέν, ὦ ἄνδρες, τὴν βασιλέως ἐπιορκίαν καὶ ἀσέβειαν· ὁρᾶτε δὲ τὴν Τισσαφέρνους ἀπιστίαν, ὅστις λέγων ὡς γείτων τε εἴη τῆς Ἑλλάδος καὶ περὶ πλείστου ἂν[b] ποιήσαιτο σῶσαι ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τούτοις αὐτὸς ὀμόσας ἡμῖν, αὐτὸς δεξιὰς δούς, αὐτὸς ἐξαπατήσας συνέλαβε τοὺς στρατηγούς, καὶ οὐδὲ Δία[c] Ξένιον ᾐδέσθη[d], ἀλλὰ Κλεάρχῳ (γε) καὶ ὁμοτράπεζος γενόμενος, αὐτοῖς τούτοις ἐξαπατήσας τοὺς ἄνδρας ἀπολώλεκεν. 5. Ἀριαῖος δέ, ὃν ἡμεῖς ἠθέλομεν βασιλέα καθιστάναι, καὶ ἐδώκαμεν καὶ ἐλάβομεν πιστὰ μὴ προδώσειν ἀλλήλους, καὶ οὗτος[e], οὔτε τοὺς θεοὺς δείσας οὔτε Κῦρον τεθνηκότα αἰδεσθείς, τιμώμενος μάλιστα ὑπὸ Κύρου ζῶντος, νῦν πρὸς τοὺς ἐκείνου ἐχθίστους ἀποστὰς ἡμᾶς τοὺς Κύρου φίλους κακῶς ποιεῖν πειρᾶται. 6. Ἀλλὰ τούτους μὲν οἱ θεοὶ ἀποτίσαιντο· ἡμᾶς δὲ δεῖ, ταῦτα ὁρῶντας, μήποτε ἐξαπατηθῆναι ἔτι ὑπὸ τούτων, ἀλλὰ μαχομένους ὡς ἂν δυνώμεθα κράτιστα τοῦτο ὅ τι ἂν δοκῇ τοῖς θεοῖς πάσχειν.

7. Ἐκ τούτου Ξενοφῶν ἀνίσταται ἐσταλμένος ἐπὶ πόλεμον ὡς ἐδύνατο κάλλιστα, νομίζων, εἴτε νίκην διδοῖεν οἱ θεοί, τὸν κάλλιστον κόσμον τῷ νικᾶν πρέπειν, εἴτε τελευτᾶν δέοι, ὀρθῶς ἔχειν τῶν καλλίστων ἑαυτὸν ἀξιώσαντα ἐν τούτοις τῆς τελευτῆς τυγχάνειν· τοῦ λόγου δὲ ἤρχετο[f] ὧδε· 8. Τὴν μὲν τῶν βαρβάρων ἐπιορκίαν τε καὶ ἀπιστίαν λέγει μὲν Κλεάνωρ, ἐπίστασθε δὲ καὶ ὑμεῖς, οἶμαι. Εἰ μὲν οὖν βουλευόμεθα πάλιν αὐτοῖς διὰ φιλίας ἰέναι, ἀνάγκη ἡμᾶς πολλὴν

(b) I. vi. 2. (c) I. i. 11. (d) II. iii. 22.
(e) II. ii. 20. (f) I. vi. 5, n.

4. ἐπὶ τούτοις ὀμ.] *Having sworn to this,*—literally *on these terms.* II. iv. 5.

— καὶ ὁμοτρ.] *Even . . .*

5. ἐδώκ. κ. ἐλάβ.] Supply ᾧ and παρ' οὗ before these verbs respectively.

8. αὐτοῖς διὰ φιλίας ἰέναι] *To*

ἀθυμίαν ἔχειν, ὁρῶντας καὶ τοὺς στρατηγούς[g], οἳ διὰ πίστεως αὐτοῖς ἑαυτοὺς ἐνεχείρισαν, οἷα πεπόνθασιν· εἰ μέντοι διανοούμεθα σὺν τοῖς ὅπλοις ὧν τε πεποιήκασι δίκην ἐπιθεῖναι αὐτοῖς καὶ τὸ λοιπὸν διὰ παντὸς πολέμου αὐτοῖς ἰέναι, σὺν τοῖς θεοῖς πολλαὶ ἡμῖν καὶ καλαὶ ἐλπίδες εἰσὶ σωτηρίας. 9. Τοῦτο δὲ λέγοντος αὐτοῦ πτάρνυταί τις· ἀκούσαντες δὲ οἱ στρατιῶται πάντες μιᾷ ὁρμῇ προσεκύνησαν τὸν θεόν· καὶ ὁ Ξενοφῶν εἶπε· Δοκεῖ μοι, ὦ ἄνδρες, ἐπεὶ περὶ σωτηρίας ἡμῶν λεγόντων οἰωνὸς τοῦ Διὸς τοῦ Σωτῆρος ἐφάνη, εὔξασθαι τῷ θεῷ τούτῳ θύσειν σωτήρια ὅπου ἂν πρῶτον εἰς φιλίαν χώραν ἀφικώμεθα· συνεπεύξασθαι δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς θύσειν κατὰ δύναμιν. Καὶ ὅτῳ δοκεῖ ταῦτ', ἔφη, ἀνατεινάτω τὴν χεῖρα. Καὶ ἀνέτειναν ἅπαντες. Ἐκ τούτου εὔξαντο καὶ ἐπαιώνισαν. Ἐπεὶ δὲ τὰ τῶν θεῶν καλῶς εἶχεν, ἤρχετο πάλιν ὧδε·

10. Ἐτύγχανον λέγων ὅτι πολλαὶ καὶ καλαὶ ἐλπίδες ἡμῖν εἶεν σωτηρίας. Πρῶτον μὲν γὰρ ἡμεῖς μὲν ἐμπεδοῦμεν τοὺς τῶν θεῶν ὅρκους, οἱ δὲ πολέμιοι ἐπιωρκήκασι τε καὶ τὰς σπονδὰς καὶ τοὺς ὅρκους λελύκασιν. Οὕτω δ' ἐχόντων εἰκὸς τοῖς μὲν πολεμίοις ἐναντίους εἶναι τοὺς θεούς, ἡμῖν δὲ συμμάχους, οἵπερ ἱκανοί εἰσι καὶ τοὺς μεγάλους ταχὺ μικροὺς ποιεῖν καὶ τοὺς μικροὺς κἂν ἐν δεινοῖς ὦσι σώζειν εὐπετῶς, ὅταν βούλωνται. 11. Ἔπειτα δέ[h]—ἀναμνήσω γὰρ ὑμᾶς καὶ τοὺς τῶν προ-

(g) I. ii. 21. (h) II. v. 12.

be on a footing of friendship with them. Cf. Eur. Orest. 757. διὰ φόβου γὰρ ἔρχομαι, and infr. διὰ πολέμου ἰέναι.

9. πτάρνυταί τις] Sneezing of itself was indifferent, being a good or bad omen, according as it happened in connection with words of good or bad import. In this case, coming after σωτήρια, it is hailed as an expression of Divine favour. Cf. Hom. Od. p. 541. W.

10. ἐτύγχανον λέγ.] *I was just now saying.* Cf. I. i. 2.

— οὕτω δ' ἐχ.] Scil. τῶν πραγμάτων.

11. ἀναμνήσω ὑμᾶς...κινδύνους. Cf. Jelf, 583, 15; Arn. G. P. 124.

γόνων τῶν ἡμετέρων κινδύνους, ἵνα εἰδῆτε ὡς ἀγαθοῖς[i] τε ὑμῖν προσήκει εἶναι, σώζονταί τε σὺν τοῖς θεοῖς καὶ ἐκ πάνυ δεινῶν οἱ ἀγαθοί· ἐλθόντων μὲν γὰρ Περσῶν καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς παμπληθεῖ στόλῳ ὡς ἀφανιούντων αὖθις τὰς Ἀθήνας, ὑποστῆναι αὐτοῖς Ἀθηναῖοι τολμήσαντες ἐνίκησαν αὐτούς. 12. Καὶ εὐξάμενοι τῇ Ἀρτέμιδι, ὁπόσους ἂν[k] κατακάνοιεν τῶν πολεμίων, τοσαύτας χιμαίρας καταθύσειν τῇ θεῷ, ἐπεὶ οὐκ εἶχον ἱκανὰς εὑρεῖν, ἔδοξεν αὐτοῖς κατ' ἐνιαυτὸν πεντακοσίας θύειν· καὶ ἔτι καὶ νῦν ἀποθύουσιν. 13. Ἔπειτα ὅτε Ξέρξης ὕστερον ἀγείρας τὴν ἀναρίθμητον στρατιὰν ἦλθεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ τότε ἐνίκων οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι τοὺς τούτων προγόνους καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. Ὧν ἔστι μὲν τεκμήρια ὁρᾶν τὰ τρόπαια, μέγιστον δὲ μαρτύριον ἡ ἐλευθερία τῶν πόλεων ἐν αἷς ὑμεῖς ἐγένεσθε καὶ ἐτράφητε· οὐδένα γὰρ ἄνθρωπον δεσπότην ἀλλὰ τοὺς θεοὺς προσκυνεῖτε. Τοιούτων μέν ἐστε προγόνων. 14. Οὐ μὲν δὴ τοῦτό γε ἐρῶ, ὡς ὑμεῖς καταισχύνετε αὐτούς· ἀλλ' οὔπω πολλαὶ ἡμέραι ἀφ' οὗ ἀντιταξάμενοι τούτοις τοῖς ἐκείνων ἐκγόνοις πολλαπλασίους ὑμῶν αὐτῶν ἐνικᾶτε σὺν τοῖς θεοῖς.

(i) II. i. 2; dis. § 15. (k) I. v. 9.

— εὐξάμενοι. . . (ἔδοξεν αὐτοῖς),] for εὐξαμένοις, &c. &c. (σχῆμα πρὸς τὸ σημαινόμενον.) The partic. is in the nomin., in anticipation of a *personal* verb (ex. gr. ἐψηφίσαντο) following, instead of and equivalent to ἔδοξεν αὐτοῖς.

— ὡς ἀφανιούντων] (Attic fut.) αὖθις. *Meaning to raze it* (back again) *to its foundations.*

12. οὐκ εἶχον. . .εὑρεῖν]—*Were not able to.* Latinè, *quum non haberent—unde,* &c. Sup. ii. 11. (Cf. Herod. VI. 117.) This refers to the first Persian invasion and the battle of Marathon, in the reign of Darius. Cf. Introd.

13. τὴν ἀναρίθμ.] About three millions, according to Herod. VII. 185, and the inscription on the monument raised in honour of the 4,000 Peloponnesians who fell at Thermopylæ.

μυριάσι ποτὲ τῇδε τριηκοσίαις ἐμάχοντο
ἐκ Πελοποννάσου χιλιάδες τέταρες (Spelm.)

For the victories, κατὰ γῆν κ. κατὰ θάλ. see Introduction.

15. *Καὶ τότε μὲν δὴ περὶ τῆς Κύρου βασιλείας ἄνδρες ἦτε ἀγαθοί· νῦν δ', ὁπότε*[l] *περὶ τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὁ ἀγών ἐστι, πολὺ δήπου ὑμᾶς προσήκει καὶ ἀμείνονας καὶ προθυμοτέρους εἶναι.* 16. *Ἀλλὰ μὴν καὶ θαρσαλεωτέρους νῦν πρέπει εἶναι πρὸς τοὺς πολεμίους. Τότε μὲν γὰρ ἄπειροι ὄντες αὐτῶν, τό τε πλῆθος ἄμετρον ὁρῶντες, ὅμως ἐτολμήσατε σὺν τῷ πατρῴῳ φρονήματι ἰέναι εἰς αὐτούς· νῦν δὲ ὁπότε καὶ πεῖραν ἤδη ἔχετε αὐτῶν, ὅτι θέλουσι καὶ πολλαπλάσιοι ὄντες μὴ δέχεσθαι ὑμᾶς, τί ἔτι ὑμῖν προσήκει τούτους φοβεῖσθαι;* 17. *Μηδὲ μέντοι τοῦτο μεῖον*[m] *δόξητε ἔχειν, εἰ οἱ Κυρεῖοι πρόσθεν σὺν ἡμῖν ταττόμενοι νῦν ἀφεστήκασιν· ἔτι γὰρ οὗτοι κακίονές εἰσι τῶν ὑφ' ἡμῶν ἡττημένων· ἔφευγον γοῦν πρὸς ἐκείνους καταλιπόντες ἡμᾶς. Τοὺς δὲ ἐθέλοντας φυγῆς ἄρχειν*[n] *πολὺ κρεῖττον σὺν τοῖς πολεμίοις ταττομένους ἢ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ τάξει ὁρᾶν.* 18. *Εἰ δέ τις αὖ ὑμῶν ἀθυμεῖ ὅτι ἡμῖν μὲν οὐκ εἰσὶν ἱππεῖς, τοῖς δὲ πολεμίοις πολλοὶ πάρεισιν, ἐνθυμήθητε ὅτι οἱ μύριοι ἱππεῖς οὐδὲν ἄλλο ἢ μύριοί εἰσιν ἄνθρωποι· ὑπὸ μὲν γὰρ ἵππου ἐν μάχῃ οὐδεὶς πώποτε οὔτε δηχθεὶς οὔτε λακτισθεὶς ἀπέθανεν· οἱ δὲ ἄνδρες εἰσὶν οἱ ποιοῦντες ὅ τι ἂν ἐν ταῖς μάχαις γίγνηται.* 19. *Οὐκοῦν τῶν γε ἱππέων πολὺ ἡμεῖς ἐπ' ἀσφαλεστέρου ὀχήματός ἐσμεν· οἱ μὲν γὰρ ἐφ' ἵππων κρέμανται, φοβούμενοι οὐχ ἡμᾶς μόνον ἀλλὰ καὶ τὸ καταπεσεῖν·*

(l) § 2. (m) I. x. 8. (n) I. vi. 5.

16. *πατρῴῳ*] ***Ancestral, hereditary.*** 'Πάτρια = quæ sunt patris; *πατρῷα*, quæ veniunt a patre; *πατρικά*, qualia sunt patris.' Herm. Eur. Med. 362.

17. 'Nor yet imagine that you are worse off on this account, *that*,' &c. *εἰ* for *ὅτι*; it being characteristic of Attic Greek to avoid, as abrupt and harsh, a positive statement, even of acknowledged facts; as here the certain defection of Ariæus and his party (*οἱ Κυρεῖοι*) is alluded to in the form of a supposition. Cf. Matt. 617, 2; Jelf, 804, 8; Arn. G. P. 334.

ἡμεῖς δ' ἐπὶ τῆς γῆς βεβηκότες πολὺ μὲν ἰσχυρότερον παίσομεν, ἤν τις προσίῃ, πολὺ δ' ἔτι μᾶλλον ὅτου ἂν βουλώμεθα τευξόμεθα· Ἑνὶ δὲ μόνῳ προέχουσιν οἱ ἱππεῖς ἡμᾶς· φεύγειν αὐτοῖς ἀσφαλέστερόν ἐστιν ἢ ἡμῖν. 20. Εἰ δὲ δὴ τὰς μὲν μάχας θαῤῥεῖτε, ὅτι δὲ οὐκέτι ὑμῖν Τισσαφέρνης ἡγήσεται οὐδὲ βασιλεὺς ἀγορὰν παρέξει, τοῦτο ἄχθεσθε, σκέψασθε πότερον κρεῖττον Τισσαφέρνην ἡγεμόνα ἔχειν, ὃς ἐπιβουλεύων ἡμῖν φανερός ἐστιν, ἢ οὓς ἂν ἡμεῖς ἄνδρας λαβόντες ἡγεῖσθαι κελεύωμεν· οἳ εἴσονται ὅτι, ἤν τι περὶ [o] ἡμᾶς ἁμαρτάνωσι, περὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς καὶ τὰ σώματα ἁμαρτάνουσι. 21. Τὰ δὲ ἐπιτήδεια πότερον ὠνεῖσθαι κρεῖττον ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἧς [p] οὗτοι παρεῖχον, μικρὰ μέτρα πολλοῦ ἀργυρίου [q], μηδὲ τοῦτο ἔτι ἔχοντας, ἢ αὐτοὺς λαμβάνειν, ἤνπερ κρατῶμεν, μέτρῳ χρωμένους ὁπόσῳ ἂν ἕκαστος βούληται. 22. Εἰ δὲ ταῦτα [r] μὲν γιγνώσκετε ὅτι [οὕτω] κρείττονα, τοὺς δὲ ποταμοὺς ἄπορον νομίζετε εἶναι καὶ μεγάλως ἡγεῖσθε ἐξαπατηθῆναι διαβάντες, σκέψασθε εἰ ἄρα τοῦτο καὶ μωρότατον πεποιήκασιν οἱ βάρβαροι. Πάντες μὲν γὰρ οἱ ποταμοί, εἰ καὶ πρόσω τῶν πηγῶν ἄποροι ὦσι,

(o) I. vi. 8. (p) I. i. 8. (q) I. v. 6. (r) I. ii. 21.

19. *βεβηκότες*] **Βεβαίως ἐνεστηκότες.** Hesych.

— *τευξόμεθα* has here its primitive Homeric sense of *hitting* a material object. Hence (Metaph.) to *hit the mark* in respect of time, place, or other circumstance; *to be coincident with*,—and sometimes *to happen*.

20. *τὰς μάχας θαῤῥ.*] *You have courage* to fight *battles, but are cast down at this.* For the acc. see II. iv. 10, n.

21. *μηδὲ τ.*] 'No longer having even this (money.)' Cf. i. 20.

22. *ἄπορον*] (A thing) not to be got over,—*an insuperable difficulty.*

— *ἡγεῖσθε... ἐξαπατηθῆναι*] Cf. II. iv. 15, et seq.

— *σκέψασθε... εἰ,*] *Consider whether the barbarians have (not) acted*, &c.

— *εἰ καὶ... ὦσι*] *Though they be impassable.* The subj. (which is very rare in Attic prose with *εἰ*) seems to imply that the speaker grants the premise, as being unde-

προϊοῦσι πρὸς τὰς πηγὰς διαβατοὶ γίγνονται οὐδὲ τὸ γόνυ βρέχοντες. 23. Εἰ δὲ μήθ' οἱ ποταμοὶ διοίσουσιν ἡγεμών τε μηδεὶς ἡμῖν φανεῖται, οὐδ' ὣς ἡμῖν γε ἀθυμητέον. Ἐπιστάμεθα γὰρ Μυσούς, οὓς οὐκ ἂν ἡμῶν φαίημεν βελτίους εἶναι, οἳ βασιλέως ἄκοντος ἐν τῇ βασιλέως χώρᾳ πολλάς τε καὶ εὐδαίμονας καὶ μεγάλας πόλεις οἰκοῦσιν· ἐπιστάμεθα δὲ Πεισίδας ὡςαύτως· Λυκάονας δὲ καὶ αὐτοὶ εἴδομεν ὅτι ἐν τοῖς πεδίοις τὰ ἐρυμνὰ καταλαβόντες τὴν τούτων χώραν καρποῦνται· 24. Καὶ ἡμᾶς δ' ἂν ἔφην ἔγωγε χρῆναι μήπω φανεροὺς εἶναι οἴκαδε ὡρμημένους, ἀλλὰ κατασκευάζεσθαι ὡς αὐτοῦ που οἰκήσοντας. Οἶδα γὰρ ὅτι καὶ Μυσοῖς βασιλεὺς πολλοὺς μὲν ἡγεμόνας ἂν δοίη, πολλοὺς δ' ἂν ὁμήρους τοῦ ἀδόλως ἐκπέμψειν· καὶ ὁδοποιήσειέ γ' ἂν αὐτοῖς, καὶ εἰ σὺν τεθρίπποις βούλοιντο ἀπιέναι. Καὶ ἡμῖν γ' ἂν οἶδ' ὅτι τριςάσμενος ταῦτ' ἐποίει, εἰ ἑώρα ἡμᾶς μένειν παρασκευαζομένους. 25. Ἀλλὰ γὰρ δέδοικα μή, ἂν

niably true, which is indeed intimated by the formula εἰ καί. Cf. Jelf, 861, 2.

— προϊοῦσι] To (persons) advancing,—*as we advance*. The dative of *reference*; the statement (διαβατοὶ γίγν.) having reference to persons προϊοῦσι πρὸς τ. πηγάς. The dat. is thus commonly used in Greek to define *when* (as VI. iii. 10) or (generally) *under what circumstances* a statement is true, or an event happens. Cf. v. 7, and VI. iv. 1; see Matt. 390, b.; Jelf, 599, 2.

23. διοίσουσι] *But suppose that neither the rivers shall vary* (in depth any where in their course.) Cf. VII. vi. 15.

— ἐπιστάμεθα γ. Μυσούς... οἳ] Pro οἳ expectaveris ὅτι, as inf. K.

— αὐτοὶ εἴδ.] *We ourselves witnessed*. Cf. I. ii. 19; τούτων, scil. Περσῶν.

24. ἂν ἔφην] MSS. (ἂν φαίην. D. B. P.) '*I should say that we ought*, &c. .. if I were not afraid, lest, &c. (the cause of fear is stated at § 25)—therefore I *do not* advise,' (cf. Arn. G. P. 79, d). ἂν φαίην would be an actual though modest and qualified recommendation. K. compares in Latin 'His aliis *poteram* .. subnectere causas. *Sed* . . sol inclinat.' Juven. III. 315.

— κατασκ.] 'Proprie κατασκευὴ et κατασκευάζεσθαι dicitur de instrumento, et instruendâ domu, arte, officina, instrumentis, vasis, utensilibusque necessariis.' S. *To establish* ourselves. Cf. Arn. Thuc. II. 17.

25. ἀλλὰ γὰρ] *But* (I do not

ἅπαξ μάθωμεν ἀργοὶ ζῆν καὶ ἐν ἀφθόνοις βιοτεύειν, καὶ Μήδων δὲ καὶ Περσῶν καλαῖς καὶ μεγάλαις γυναιξὶ καὶ παρθένοις ὁμιλεῖν, μή, ὥσπερ οἱ λωτοφάγοι, ἐπιλαθώμεθα τῆς οἴκαδε ὁδοῦ. 26. Δοκεῖ οὖν μοι εἰκὸς καὶ δίκαιον εἶναι πρῶτον εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ πρὸς τοὺς οἰκείους πειρᾶσθαι ἀφικνεῖσθαι, καὶ ἐπιδεῖξαι τοῖς Ἕλλησιν ὅτι ἑκόντες πένονται ἐξὸν αὐτοῖς τοὺς νῦν οἴκοι ἀκλήρους πολιτεύοντας ἐνθάδε κομισαμένους πλουσίους ὁρᾶν. Ἀλλὰ [s] γάρ, ὦ ἄνδρες, πάντα ταῦτα τἀγαθὰ δῆλον ὅτι τῶν κρατούντων ἐστί. 27. Τοῦτο δὲ δεῖ λέγειν, πῶς ἂν πορευοίμεθά τε ὡς ἀσφαλέστατα καί, εἰ μάχεσθαι δέοι, ὡς κράτιστα μαχοίμεθα. Πρῶτον μὲν τοίνυν, ἔφη, δοκεῖ μοι κατακαῦσαι τὰς ἁμάξας ἃς ἔχομεν, ἵνα μὴ τὰ ζεύγη ἡμῶν στρατηγῇ, ἀλλὰ πορευώμεθα ὅπῃ ἂν τῇ στρατιᾷ συμφέρῃ· ἔπειτα καὶ τὰς σκηνὰς συγκατακαῦσαι. Αὗται γὰρ αὖ ὄχλον μὲν παρέχουσιν ἄγειν, συνωφελοῦσι δ' οὐδὲν οὔτε εἰς τὸ μάχεσθαι οὔτ' εἰς τὸ τὰ ἐπιτήδεια ἔχειν. 28. Ἔτι δὲ καὶ τῶν ἄλλων σκευῶν τὰ περισσὰ ἀπαλλάξωμεν, πλὴν ὅσα πολέμου ἕνεκεν ἢ σίτων ἢ ποτῶν ἔχομεν, ἵνα ὡς πλεῖστοι μὲν ἡμῶν ἐν τοῖς ὅπλοις ὦσιν, ὡς ἐλάχιστοι δὲ σκευοφορῶσι. Κρατουμενων μὲν γὰρ ἐπίστασθε ὅτι πάντα ἀλλότρια· ἢν δὲ κρατῶμεν, καὶ τοὺς πολεμίους δεῖ σκευοφόρους ἡμετέρους νομίζειν.

(s) § 25.

counsel you to remain,)—*for*, &c. *But however*. . .

— λωτοφάγοι] Ulysses' companions who, after tasting the lotus, lost all desire of home. Cf. Odyss. IX. 93; Pliny, N. H. XIII. 17.

26. κομισαμένους] (Acc. for dat., as supra, § 1.) *to convey here their needy citizens at home, and behold them enriched*. Cf. Herod. VII. 102. Τῇ Ἑλλάδι πενίη. . . σύντροφος.

— ἀλλὰ γάρ] '*Sed* de hac re non dicam pluribus,—*nam*.' K.

— στρατηγῇ] *regulate our march*.

— ἄγειν corresponds to the English idiom, *are troublesome to carry*. Ὄχλ. παρέχ. follows the syntax of its equivalent adject. χαλεπαί. Cf. inf. 4, 35; Arn. G. P. 208, b.; Jelf, 668, c.

29. *Λοιπόν μοι εἰπεῖν ὅπερ καὶ μέγιστον νομίζω εἶναι. Ὁρᾶτε γὰρ καὶ τοὺς πολεμίους ὅτι οὐ πρόσθεν ἐξενεγκεῖν ἐτόλμησαν πρὸς ἡμᾶς πόλεμον πρὶν*[t] *τοὺς στρατηγοὺς ἡμῶν συνέλαβον, νομίζοντες ὄντων μὲν τῶν ἀρχόντων καὶ ἡμῶν πειθομένων ἱκανοὺς εἶναι ἡμᾶς περιγενέσθαι τῷ πολέμῳ· λαβόντες δὲ τοὺς ἄρχοντας ἀναρχίᾳ ἂν καὶ ἀταξίᾳ ἐνόμιζον ἡμᾶς ἀπολέσθαι.* 30. *Δεῖ οὖν πολὺ μὲν τοὺς ἄρχοντας ἐπιμελεστέρους γενέσθαι τοὺς νῦν τῶν πρόσθεν, πολὺ δὲ τοὺς ἀρχομένους εὐτακτοτέρους καὶ πειθομένους μᾶλλον τοῖς ἄρχουσι νῦν ἢ πρόσθεν.* 31. *Ἢν δέ τις ἀπειθῇ, ἢν ψηφίσησθε τὸν ἀεὶ ὑμῶν ἐντυγχάνοντα σὺν τῷ ἄρχοντι κολάζειν, οὕτως οἱ πολέμιοι πλεῖστον ἐψευσμένοι ἔσονται· τῇδε γὰρ τῇ ἡμέρᾳ μυρίους ὄψονται ἀνθ' ἑνὸς Κλεάρχους, τοὺς οὐδ' ἑνὶ ἐπιτρέψοντας κακῷ εἶναι.* 32. *Ἀλλὰ*[u] *γὰρ καὶ περαίνειν ἤδη ὥρα· ἴσως γὰρ οἱ πολέμιοι αὐτίκα παρέσονται. Ὅτῳ μὲν οὖν ταῦτα δοκεῖ καλῶς ἔχειν, ἐπικυρωσάτω ὡς τάχιστα, ἵνα ἔργῳ περαίνηται· εἰ δέ τι ἄλλο βέλτιον ἢ ταύτῃ, τολμάτω καὶ ὁ ἰδιώτης διδάσκειν· πάντες γὰρ κοινῆς σωτηρίας δεόμεθα.*

33. *Μετὰ ταῦτα Χειρίσοφος εἶπεν· Ἀλλ' εἰ μέν τινος ἄλλου δεῖ πρὸς τούτοις οἷς*[v] *εἶπε Ξενοφῶν, καὶ αὐτίκα ἐξέσται ποιεῖν· ἃ δὲ νῦν εἴρηκε δοκεῖ μοι ὡς τάχιστα ψηφίσασθαι ἄριστον εἶναι· καὶ ὅτῳ δοκεῖ ταῦτα, ἀνατεινάτω τὴν χεῖρα. Ἀνέτειναν ἅπαντες.* 34. *Ἀναστὰς δὲ πάλιν εἶπε Ξενοφῶν· Ὦ ἄνδρες, ἀκούσατε ὧν προσδοκᾶν δοκεῖ μοι. Δῆλον ὅτι πορεύε-*

(t) I. ii. 26. (u) § 25. (v) I. i. 8.

31. *ἢν δέ τις*, &c.] Ordo logicus erat *ἢν δὲ ψηφίσ. . . ἤν τις ἀπειθῇ. . .* (*τὸν ἀεὶ ὑ. ἐντ*=qui ex vobis quovis tempore casu affuerit.) P. Cf. Blom. P. V. 973.

32. *εἰ δέ τι ἄ. β.*] Scil. *δοκεῖ ἢ τὸ ταύτῃ περαίνειν.*

33. *καὶ αὐτίκα*] *Mox etiam.*

34. *ἀκούσ.* (*Ἐκείνων ἃ*) *προσδοκᾶν δοκεῖ μοι*] *Listen to those*

σθαι ἡμᾶς δεῖ ὅπου[w] ἕξομεν τὰ ἐπιτήδεια. Ἀκούω δὲ κώμας εἶναι καλὰς οὐ πλεῖον εἴκοσι σταδίων ἀπεχούσας. 35. Οὐκ ἂν οὖν θαυμάζοιμεν εἰ οἱ πολέμιοι, ὥσπερ οἱ δειλοὶ κύνες τοὺς μὲν παριόντας διώκουσί τε καὶ δάκνουσιν, ἢν δύνωνται, τοὺς δὲ διώκοντας φεύγουσιν, εἰ καὶ αὐτοὶ ἡμῖν ἀπιοῦσιν ἐπακολουθοῖεν· 36. Ἴσως οὖν ἀσφαλέστερον ἡμῖν πορεύεσθαι πλαίσιον ποιησαμένους τῶν ὅπλων[x], ἵνα τὰ σκευοφόρα καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἐν ἀσφαλεστέρῳ εἴη. Εἰ οὖν νῦν ἀποδειχθείη τίνα χρὴ ἡγεῖσθαι τοῦ πλαισίου καὶ τὰ πρόσθεν κοσμεῖν, καὶ τίνας ἐπὶ τῶν πλευρῶν ἑκατέρων εἶναι, τίνας δ' ὀπισθοφυλακεῖν, οὐκ ἄν, ὁπότε οἱ πολέμιοι ἔλθοιεν, βουλεύεσθαι ἡμᾶς δέοι, ἀλλὰ χρῴμεθ' ἂν εὐθὺς τοῖς τεταγμένοις. 37. Εἰ μὲν οὖν ἄλλος τις βέλτιον ὁρᾷ, ἄλλως ἐχέτω· εἰ δὲ μή, Χειρίσοφος μὲν ἡγείσθω, ἐπειδὴ καὶ Λακεδαιμόνιός[y] ἐστι· τῶν δὲ πλευρῶν ἑκατέρων δύο τῶν πρεσβυτάτων στρατηγοὶ ἐπιμελείσθων· ὀπισθοφυλακῶμεν δὲ ἡμεῖς οἱ νεώτεροι, ἐγώ τε καὶ Τιμασίων, τὸ[z] νῦν εἶναι. 38. Τὸ δὲ λοιπὸν

(w) II. i. 6. (x) I. vii. 10. (y) V. ix. 26; VI. vi. 12. (z) I. vi. 9.

contingencies which it seems to me best to look forward to, i. e. anticipate and provide against.

D. B. P. read *προσδεῖν*, a conjecture of Wyttenbach.

36. *πλαίσιον*] ***A hollow square.*** Cf. III. iii. 6; Arn. Thuc. VI. 67.

— *εἴη*] (MSS.;—*ᾖ*, K. and P.) Here again (see II. iv. 4, n.) the principal clause (*ἴσως οὖν...*) is put ***hypothetically***, as a suggestion thrown out, and Xenophon, with Attic deference and characteristic modesty, states the result also of his suggestion as ***speculative*** (*ἵνα... εἴη*), with a fainter and more distant notion of realization than *ἵνα... ᾖ* would convey. Precisely as in English ***might*** is used, not only when the principal verb is past, but also after a ***present*** or ***future,—in an imaginary case;*** ex. gr., 'O that my ways were made so direct,—that I ***might*** keep Thy commandments.' Ps. CXIX. 5.

— *ὄχλος*] ***The camp-followers, rabble.*** Cf. IV. iii. 19; i. 3.

— *ὁπότε... ἔλθοιεν*] 'Dubitanter, in re modo cogitatâ.' P. '***If ever*** they come.' Cf. Jelf, 844.

37. *τὸ νῦν εἶναι*] ***For the present.*** Cf. note, I. vi. 9.

πειρώμενοι ταύτης τῆς τάξεως βουλευσόμεθα ὅ τι ἂν ἀεὶ κράτιστον δοκοίη εἶναι. Εἰ δέ τις ἄλλο ὁρᾷ βέλτιον, λεξάτω. Ἐπεὶ δ' οὐδεὶς ἀντέλεγεν, εἶπεν· Ὅτῳ δοκεῖ ταῦτα, ἀνατεινάτω τὴν χεῖρα. Ἔδοξε ταῦτα. 39. Νῦν τοίνυν ἔφη, ἀπιόντας ποιεῖν δεῖ τὰ δεδογμένα· καὶ ὅςτις τε ὑμῶν τοὺς οἰκείους ἐπιθυμεῖ ἰδεῖν, μεμνήσθω ἀνὴρ ἀγαθὸς εἶναι· οὐ γάρ ἐστιν ἄλλως τούτου τυχεῖν· ὅςτις τε ζῆν ἐπιθυμεῖ, πειράσθω νικᾶν· τῶν μὲν γὰρ νικώντων τὸ κατακαίνειν, τῶν δὲ ἡττωμένων τὸ ἀποθνήσκειν ἐστί. Καὶ εἴ τις [a] δὲ χρημάτων ἐπιθυμεῖ, κρατεῖν πειράσθω· τῶν γὰρ νικώντων ἐστὶ καὶ τὰ ἑαυτῶν σώζειν καὶ τὰ τῶν ἡττωμένων λαμβάνειν.

CAPUT III.

1. Τούτων λεχθέντων ἀνέστησαν, καὶ ἀπελθόντες κατέκαιον τὰς ἁμάξας καὶ τὰς σκηνάς· τῶν δὲ περιττῶν ὅτου μὲν δέοιτό τις μετεδίδοσαν ἀλλήλοις, τὰ δὲ ἄλλα εἰς τὸ πῦρ ἐῤῥίπτουν. Ταῦτα ποιήσαντες ἠριστοποιοῦντο. Ἀριστοποιουμένων δὲ αὐτῶν ἔρχεται Μιθριδάτης σὺν ἱππεῦσιν ὡς τριάκοντα, καὶ καλεσάμενος τοὺς στρατηγοὺς εἰς ἐπήκοον λέγει ὧδε· 2. Ἐγώ, ὦ ἄνδρες Ἕλληνες, καὶ Κύρῳ πιστὸς ἦν, ὡς ὑμεῖς ἐπίστασθε, καὶ νῦν ὑμῖν εὔνους· καὶ ἐνθάδε δ'

(a) I. vi. 1; V. iii. 3.

38. ἀεὶ] *From time to time.* Cf. sup. § 31.

— ἔδοξε ταῦτα] Asyndeton. Jelf, 372, 1.

39. μεμνήσθω..εἶναι] *Remember to be.*—μεμνήσθω...ὤν. *Remember that he is...* Cf. Jelf, 683, 1; Obs. and sup. I. iii. 10.

— καὶ ὅστις...] *Whosoever*—(meaning *all.*)—καὶ εἴ τις δέ. *And also such as...* Cf. V. iii. 3.

εἰμὶ σὺν πολλῷ φόβῳ διάγων. Εἰ οὖν ὁρῴην ὑμᾶς σωτήριόν τι βουλευομένους, ἔλθοιμι ἂν πρὸς ὑμᾶς καὶ τοὺς θεράποντας πάντας ἔχων. Λέξατε οὖν, ἔφη, πρός με τί ἐν νῷ ἔχετε ὡς πρὸς φίλον τε καὶ εὔνουν καὶ βουλόμενον κοινῇ σὺν ὑμῖν τὸν στόλον ποιεῖσθαι. 3. Βουλευομένοις τοῖς στρατηγοῖς ἔδοξεν ἀποκρίνασθαι τάδε· καὶ ἔλεγε Χειρίσοφος· Ἡμῖν δοκεῖ, εἰ μέν τις ἐᾷ ἡμᾶς ἀπιέναι οἴκαδε, διαπορεύεσθαι τὴν χώραν ὡς ἂν δυνώμεθα ἀσινέστατα· ἢν δέ τις ἡμᾶς τῆς ὁδοῦ ἀποκωλύῃ, διαπολεμεῖν τούτῳ, ὡς ἂν δυνώμεθα κράτιστα. 4. Ἐκ τούτου ἐπειρᾶτο Μιθριδάτης διδάσκειν ὡς ἄπορον εἴη βασιλέως ἄκοντος σωθῆναι. Ἔνθα δὴ ἐγιγνώσκετο ὅτι ὑπόπεμπτος εἴη· καὶ γὰρ τῶν Τισσαφερνους τις οἰκείων παρηκολούθει πίστεως ἕνεκα. 5. Καὶ ἐκ τούτου ἐδόκει τοῖς στρατηγοῖς βέλτιον εἶναι δόγμα ποιήσασθαι τὸν πόλεμον ἀκήρυκτον εἶναι ἔστε ἐν τῇ πολεμίᾳ εἶεν· διέφθειρον γὰρ προσιόντες τοὺς στρατιώτας, καὶ ἕνα γε λοχαγὸν διέφθειραν, Νίκαρχον Ἀρκάδα· καὶ ᾤχετο ἀπιὼν νυκτὸς σὺν ἀνθρώποις ὡς εἴκοσι.

6. Μετὰ ταῦτα ἀριστήσαντες καὶ διαβάντες τὸν Ζάβατον ποταμὸν ἐπορεύοντο τεταγμένοι, τὰ ὑποζύγια καὶ τὸν ὄχλον ἐν τῷ μέσῳ ἔχοντες. Οὐ πολὺ δὲ προεληλυθότων αὐτῶν, ἐπιφαίνεται πάλιν ὁ Μιθριδάτης ἱππέας ἔχων ὡς διακοσίους, καὶ τοξότας καὶ σφενδονήτας εἰς τετρακοσίους μάλα ἐλαφροὺς καὶ εὐζώνους· καὶ προσῄει μὲν ὡς φίλος ὢν πρὸς τοὺς Ἕλληνας. 7. Ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἐγένοντο, ἐξαπίνης οἱ μὲν αὐτῶν ἐτόξευον καὶ ἱππεῖς καὶ πεζοί, οἱ δ' ἐσφενδόνων καὶ ἐτίτρωσκον.

4. πίστεως ἕνεκα] *To secure his fidelity*, lest the Greeks should tempt him with such overtures as they had made to Ariæus. II. i. 4.

5. δόγμα π. τὸν πόλ. . . ἀκ. εἶναι] 'To pass a resolution that the war allowed of no intercourse by herald.' See Dem. De Cor. οθ'. Ἄσπονδος καὶ ἀκήρυκτος πόλεμος. —Æsch. Ag. 1235.

Οἱ δὲ ὀπισθοφύλακες τῶν Ἑλλήνων ἔπασχον μὲν κακῶς, ἀντεποίουν δ' οὐδέν· οἵ τε γὰρ Κρῆτες[a] *βραχύτερα τῶν Περσῶν ἐτόξευον καὶ ἅμα ψιλοὶ ὄντες εἴσω τῶν ὅπλων*[b] *κατεκέκλειντο· οἵ τε ἀκοντισταὶ βραχύτερα ἠκόντιζον ἢ*[c] *ὡς ἐξικνεῖσθαι τῶν σφενδονητῶν.* 8. *Ἐκ*[d] *τούτου Ξενοφῶντι ἐδόκει διωκτέον εἶναι· καὶ ἐδίωκον τῶν*[e] *τε ὁπλιτῶν καὶ τῶν πελταστῶν οἳ ἔτυχον σὺν αὐτῷ ὀπισθοφυλακοῦντες· διώκοντες δὲ οὐδένα κατελάμβανον τῶν πολεμίων.* 9. *Οὔτε γὰρ ἱππεῖς ἦσαν τοῖς Ἕλλησιν, οὔτε οἱ πεζοὶ τοὺς πεζοὺς ἐκ*[f] *πολλοῦ φεύγοντας ἐδύναντο καταλαμβάνειν ἐν ὀλίγῳ χωρίῳ· πολὺ γὰρ οὐχ οἷόν τε ἦν ἀπὸ τοῦ ἄλλου στρατεύματος διώκειν.* 10. *Οἱ δὲ βάρβαροι ἱππεῖς καὶ φεύγοντες ἅμα ἐτίτρωσκον, εἰς τοὔπισθεν τοξεύοντες ἀπὸ τῶν ἵππων· ὁπόσον δὲ προδιώξειαν οἱ Ἕλληνες, τοσοῦτον πάλιν ἐπαναχωρεῖν μαχομένους ἔδει.* 11. *Ὥστε τῆς ἡμέρας ὅλης διῆλθον οὐ πλέον πέντε καὶ εἴκοσι σταδίων, ἀλλὰ δείλης*[g] *ἀφίκοντο εἰς τὰς κώμας. Ἔνθα δὴ πάλιν ἀθυμία ἦν. Καὶ Χειρίσοφος καὶ οἱ πρεσβύτατοι τῶν στρατηγῶν Ξενοφῶντα ᾐτιῶντο ὅτι ἐδίωκεν ἀπὸ τῆς φάλαγγος, καὶ αὐτός τε ἐκινδύνευε καὶ τοὺς πολεμίους οὐδὲν μᾶλλον ἠδύνατο βλάπτειν.*

12. *Ἀκούσας δὲ ὁ Ξενοφῶν ἔλεγεν ὅτι ὀρθῶς ᾐτιῶντο, καὶ αὐτὸ τὸ ἔργον αὐτοῖς μαρτυροίη. Ἀλλ' ἐγώ, ἔφη, ἠναγκάσθην διώκειν, ἐπειδὴ ἑώρων ἡμᾶς ἐν τῷ μένειν κακῶς μὲν πάσχοντας, ἀντιποιεῖν δ' οὐδὲν δυναμένους.* 13. *Ἐπειδὴ δὲ ἐδιώκομεν, ἀληθῆ, ἔφη, ὑμεῖς λέγετε· κακῶς μὲν γὰρ ποιεῖν οὐδὲν μᾶλλον ἐδυνάμεθα τοὺς πολεμίους, ἀνεχωροῦμεν δὲ πάνυ χαλεπῶς.* 14. *Τοῖς*

(a) I. ii. 9. (b) I. vii. 10. (c) I. ii. 4. (d) II. vi. 4. (e) I. x. iii. (f) I. x. 11. (g) VII. iii. 10.

11. *τῆς ἡμ.*] (*διά*) *During.* — *δείλης*] (*ἔσω*) *In the course of.*

12. *ᾐτιῶντο ... μαρτυροίη.*] Cf. I. iii. 14.

οὖν θεοῖς χάρις ὅτι οὐ σὺν πολλῇ ῥώμῃ, ἀλλὰ σὺν ὀλίγοις ἦλθον· ὥςτε βλάψαι μὲν μὴ μεγάλα, δηλῶσαι δὲ ὧν δεόμεθα. 15. Νῦν γὰρ οἱ μὲν πολέμιοι τοξεύουσι καὶ σφενδονῶσιν ὅσον οὔτε οἱ Κρῆτες ἀντιτοξεύειν δύνανται οὔτε οἱ ἐκ χειρὸς βάλλοντες ἐξικνεῖσθαι· ὅταν δὲ αὐτοὺς διώκωμεν, πολὺ μὲν οὐχ οἷόν τε χωρίον ἀπὸ τοῦ στρατεύματος διώκειν, ἐν ὀλίγῳ δέ, οὐδ' εἰ ταχὺς εἴη, πεζὸς πεζὸν ἂν διώκων καταλάβοι ἐκ [h] τόξου ῥύματος. 16. Ἡμεῖς οὖν εἰ μέλλοιμεν τούτους εἴργειν, ὥςτε μὴ δύνασθαι βλάπτειν ἡμᾶς πορευομένους, σφενδονητῶν τε τὴν ταχίστην δεῖ καὶ ἱππέων. Ἀκούω δ' εἶναι ἐν τῷ στρατεύματι ἡμῶν Ῥοδίους, ὧν τοὺς πολλούς φασιν ἐπίστασθαι σφενδονᾶν, καὶ τὸ βελος αὐτῶν καὶ διπλάσιον φέρεσθαι τῶν Περσικῶν σφενδονῶν. 17. Ἐκεῖναι γάρ, διὰ τὸ χειροπληθέσι τοῖς λίθοις σφενδονᾶν, ἐπὶ βραχὺ ἐξικνοῦνται· οἱ δέ γε Ῥόδιοι καὶ ταῖς μολυβδίσιν ἐπίστανται χρῆσθαι. 18. Ἢν οὖν αὐτῶν ἐπισκεψώμεθα τίνες πέπανται σφενδόνας, καὶ τούτῳ μὲν δῶμεν αὐτῶν ἀργύριον, τῷ δὲ ἄλλας πλεκειν ἐθέλοντι ἄλλο ἀργύριον τελῶμεν, καὶ τῷ σφενδονᾶν ἐν τῷ τεταγμένῳ ἐθέλοντι ἄλλην τινὰ ἀτέλειαν εὑρίσκωμεν, ἴσως τινὲς φανοῦνται ἱκανοὶ ἡμᾶς ὠφελεῖν. 19. Ὁρῶ δὲ καὶ ἵππους ὄντας ἐν τῷ στρατεύματι, τοὺς μέν τινας [i] παρ' ἐμοί, τοὺς δὲ τῷ Κλεάρχῳ καταλελειμμέ-

(h) I. x. 11, n. (i) II. iii. 15.

14. ῥώμῃ] Abstr. for concr., as in English, *force*, *i. e.* a body of men: so δύναμις. I. iii. 12.

15. ἐκ τόξου ῥ.] 'Starting at bow-shot distance.'

17. μολυβδίσιν] Cf. Ovid. Met. II. 727, (H.); Virg. Æn. IX. 588, W.

18. τούτῳ μὲν has a collective force, *to each one of these*. Αὐτῶν, scil. σφενδόνων; *for them*, (ἀντί.) Jelf, 516.

— καὶ τῷ σφενδ. ἐ. τ. &c.] *To him who is willing to serve as slinger in the place assigned him*—

— ἄλλην τ. ἀτέλ.] 'some exemption from (ordinary) duties *instead* (of pay)'. Cf. ἄλλο, I. v. 5. Or ἄλλην ἀτέλειαν may = ἄλλων (ἔργων) ἀτέλ. as at II. vi. 11, n.

νους· πολλοὺς δὲ καὶ ἄλλους αἰχμαλώτους σκευοφοροῦντας. Ἂν οὖν τούτους πάντας ἐκλέξαντες σκευοφόρα μὲν ἀντιδῶμεν, τοὺς δὲ ἵππους εἰς ἱππέας κατασκευάσωμεν, ἴσως καὶ οὗτοί τι τοὺς φεύγοντας ἀνιάσουσιν. 20. Ἔδοξε ταῦτα· καὶ ταύτης τῆς νυκτὸς σφενδονῆται μὲν εἰς διακοσίους ἐγένοντο, ἵπποι δὲ καὶ ἱππεῖς ἐδοκιμάσθησαν τῇ ὑστεραίᾳ εἰς πεντήκοντα, καὶ στολάδες καὶ θώρακες αὐτοῖς ἐπορίσθησαν· καὶ ἵππαρχος δὲ ἐπεστάθη Λύκιος ὁ Πολυστράτου Ἀθηναῖος.

CAPUT IV.

1. Μείναντες δὲ ταύτην τὴν ἡμέραν, τῇ ἄλλῃ ἐπορεύοντο πρωΐτερον ἀναστάντες· χαράδραν γὰρ αὐτοὺς ἔδει διαβῆναι, ἐφ' ᾗ ἐφοβοῦντο μὴ ἐπίθοιντο αὐτοῖς διαβαίνουσιν οἱ πολέμιοι. 2. Διαβεβηκόσι δὲ αὐτοῖς πάλιν ἐπιφαίνεται ὁ Μιθριδάτης ἔχων ἱππέας χιλίους τοξότας δὲ καὶ σφενδονήτας εἰς τετρακισχιλίους· τοσούτους γὰρ ᾔτησε Τισσαφέρνην καὶ ἔλαβεν, ὑποσχόμενος, ἂν τούτους λάβῃ, παραδώσειν αὐτῷ τοὺς Ἕλληνας, καταφρονήσας, ὅτι ἐν τῇ πρόσθεν προσβολῇ ὀλίγους ἔχων ἔπαθε μὲν οὐδέν, πολλὰ δὲ κακὰ ἐνόμιζε ποιῆσαι. 3. Ἐπεὶ δὲ οἱ Ἕλληνες διαβεβηκότες ἀπεῖχον τῆς χαράδρας ὅσον ὀκτὼ σταδίους, διέβαινε καὶ ὁ Μιθρι-

19. *σκευοφόρα*] Boves, asinos, mulos. B.

20. *ἐδοκιμ.*] *Were declared serviceable;* literally, were examined and approved; Angl. *passed muster.*

— *στολάδες*] MSS. (*σπολάδες*, H. P.; leathern jackets, Buffs.)

1. *χαράδραν—*] The Khazír or Gomár-sú (the *Bumadus* of Quintus Curtius), a tributary of the Zabatus, the point of junction being 12 miles from the Tigris. The plain between the Bumadus and Zabatus was the battle-field of Arbela, which consummated the overthrow of the Persian empire. See Introd.; cf. Ainsw. p. 135–7.

δάτης ἔχων τὴν δύναμιν. Παρήγγελτο δὲ τῶν[a] τε πελταστῶν οὓς ἔδει διώκειν καὶ τῶν ὁπλιτῶν, καὶ τοῖς ἱππεῦσιν εἴρητο θαῤῥοῦσι διώκειν, ὡς ἐφεψομένης ἱκανῆς δυνάμεως. 4. Ἐπεὶ δὲ ὁ Μιθριδάτης κατειλήφει καὶ ἤδη σφενδόναι καὶ τοξεύματα ἐξικνοῦντο, ἐσήμηνε[b] τοῖς Ἕλλησι τῇ σάλπιγγι, καὶ εὐθὺς ἔθεον ὁμόσε οἷς εἴρητο, καὶ οἱ ἱππεῖς ἤλαυνον· οἱ δὲ οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλ' ἔφευγον ἐπὶ τὴν χαράδραν. 5. Ἐν ταύτῃ τῇ διώξει τοῖς βαρβάροις τῶν τε πεζῶν ἀπέθανον πολλοὶ καὶ τῶν ἱππέων ἐν τῇ χαράδρᾳ ζωοὶ ἐλήφθησαν εἰς ὀκτωκαίδεκα· τοὺς δὲ ἀποθανόντας αὐτοκέλευστοι οἱ Ἕλληνες ᾐκίσαντο, ὡς ὅτι φοβερώτατον τοῖς πολεμίοις εἴη ὁρᾶν.

6. Καὶ οἱ μὲν πολέμιοι οὕτω πράξαντες ἀπῆλθον· οἱ δὲ Ἕλληνες ἀσφαλῶς πορευόμενοι τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν Τίγρητα ποταμόν. 7. Ἐνταῦθα πόλις ἦν ἐρήμη, μεγάλη, ὄνομα δ' αὐτῇ ἦν Λάρισσα· ᾤκουν δ' αὐτὴν τὸ παλαιὸν Μῆδοι· τοῦ δὲ τείχους ἦν αὐτῆς τὸ εὖρος πέντε καὶ εἴκοσι πόδες, ὕψος δ' ἑκατόν· τοῦ δὲ κύκλου ἡ περίοδος δύο παρασάγγαι· ᾠκοδόμητο δὲ πλίνθοις κεραμίαις· κρηπὶς δ' ὑπῆν λιθίνη, τὸ ὕψος εἴκοσι ποδῶν. 8. Ταύτην βασιλεὺς ὁ Περσῶν, ὅτε παρὰ Μήδων τὴν ἀρχὴν ἐλάμβανον Πέρσαι, πολιορκῶν οὐδενὶ τρόπῳ ἐδύνατο ἑλεῖν· Ἥλιος δὲ νεφέλην προκαλύψας ἠφάνισε μέχρις ἐξέλιπον οἱ ἄνθρωποι, καὶ οὕτως ἑάλω. 9. Παρὰ ταύτην

(a) I. x. 3. (b) I. ii. 17.

4. κατειλήφει] *Had overtaken.* Cf. I. viii. 20.

8. Ἥλιος δὲ] MSS. The meaning seems to be, 'The sun, by bringing a cloud over (the city) obscured it'... νεφέλην (τῆς πόλεως) προκαλύψας being by hypallage for νεφέλῃ τὴν π. προκαλ.—(Lang interprets *Sol nubem (sibi) prætendens (se) obscuravit.*) (ἥλιον . . . νεφέλη προκαλύψασα. H. P.) ὁ Περσῶν βασιλεὺς is Cyrus Major.

9. παρὰ ταύτην π.] Cf. I. iii. 7.

τὴν πόλιν ἦν πυραμὶς λιθίνη, τὸ μὲν εὖρος ἑνὸς πλέθρου, τὸ δὲ ὕψος δύο πλέθρων. Ἐπὶ ταύτης πολλοὶ τῶν βαρβάρων ἦσαν, ἐκ τῶν πλησίον κωμῶν ἀποπεφευγότες.

10. Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμὸν ἕνα παρασάγγας ἓξ πρὸς τεῖχος ἔρημον, μέγα, πρὸς τῇ πόλει κείμενον· ὄνομα δὲ ἦν τῇ πόλει Μέσπιλα· Μῆδοι δ' αὐτήν ποτε ᾤκουν. Ἦν δὲ ἡ μὲν κρηπὶς λίθου ξεστοῦ κογχυλιάτου, τὸ εὖρος πεντήκοντα ποδῶν καὶ τὸ ὕψος πεντήκοντα. 11. Ἐπὶ δὲ ταύτῃ ἐπῳκοδόμητο πλίνθινον τεῖχος, τὸ μὲν εὖρος πεντήκοντα ποδῶν, τὸ δὲ ὕψος ἑκατόν· τοῦ δὲ κύκλου ἡ περίοδος ἓξ παρασάγγαι. Ἐνταῦθα λέγεται Μηδία γυνὴ βασιλέως καταφυγεῖν, ὅτε ἀπώλεσαν τὴν ἀρχὴν ὑπὸ Περσῶν Μῆδοι. 12. Ταύτην δὲ τὴν πόλιν πολιορκῶν ὁ Περσῶν βασιλεὺς οὐκ ἐδύνατο οὔτε χρόνῳ ἑλεῖν οὔτε βίᾳ· Ζεὺς δ' ἐμβροντήτους ποιεῖ τοὺς ἐνοικοῦντας, καὶ οὕτως ἑάλω.

13. Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμὸν ἕνα παρασάγγας τέσσαρας. Εἰς τοῦτον δὲ τὸν σταθμὸν Τισσαφέρνης ἐπεφάνη οὕς τε αὐτὸς ἱππέας ἦλθεν ἔχων καὶ τὴν Ὀρόντα δύναμιν, τοῦ [c] τὴν βασιλέως θυγατέρα

(c) II. iv. 8.

With *things* παρὰ regularly takes the accus., whether *extension* or (as here) simple *position beside* is indicated. Cf. V. iii. 7; VII. i. 12, 40.—The *dative* is used sometimes where ambiguity might arise; thus (VII. ii. 25) παρὰ θαλάττῃ χώρια is used of isolated forts upon the coast, π. θάλατταν might denote a line of them.

— ἐπὶ ταύτης] *On this.* The pyramid had probably a winding ascent outside, like the Temple of Belus; Herod. I. 181.

10. Μέσπιλα] On the site of *Nineveh.* Rennell. p. 146.

— κογχυλ.] 'The common building stone of Mösul is highly fossiliferous, indeed *replete with shells.*' (Mösul stands on the opposite bank of the Tigris, over against the probable site of Nineveh.) Ainsw.

11. ἀπώλεσαν . . . ὑπὸ Π. Μ.] In the Cyrop. (I. i. 4) Xenophon represents Cyrus as succeeding peaceably to the Medish Empire —'Novum igitur hoc argumentum, cur in illo libro non veram Cyri Historiam tradi statuamus.' P.

13. οὕς τε] Repeat ἔχων.

ἔχοντος, καὶ οὓς Κῦρος ἔχων ἀνέβη βαρβάρους, καὶ οὓς ὁ βασιλέως ἀδελφὸς ἔχων βασιλεῖ ἐβοήθει, καὶ πρὸς τούτοις ὅσους βασιλεὺς ἔδωκεν αὐτῷ· ὥςτε τὸ στράτευμα πάμπολυ ἐφάνη. 14. Ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἐγένετο, τὰς μὲν τῶν τάξεων εἶχεν ὄπισθεν καταστήσας· τὰς δὲ εἰς τὰ πλάγια παραγαγὼν ἐμβαλεῖν μὲν οὐκ ἐτόλμησεν οὐδ' ἐβούλετο διακινδυνεύειν· σφενδονᾶν δὲ παρήγγειλε καὶ τοξεύειν. 15. Ἐπεὶ δὲ διαταχθέντες οἱ Ῥόδιοι ἐσφενδόνησαν καὶ οἱ Σκύθαι τοξόται ἐτόξευσαν καὶ οὐδεὶς ἡμάρτανεν ἀνδρός, οὐδὲ γὰρ εἰ πάνυ προθυμοῖτο, ῥᾴδιον ἦν, καὶ ὁ Τισσαφέρνης μάλα ταχέως ἔξω βελῶν ἀπεχώρει καὶ αἱ ἄλλαι τάξεις ἀπεχώρησαν. 16. Καὶ τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας οἱ μὲν ἐπορεύοντο, οἱ δ' εἵποντο· καὶ οὐκέτι ἐσίνοντο οἱ βάρβαροι τῇ τότε ἀκροβολίσει· μακρότερον γὰρ οἵ (τε) Ῥόδιοι τῶν Περσῶν ἐσφενδόνων καὶ τῶν πλείστων τοξοτῶν. 17. Μεγάλα δὲ καὶ τὰ τόξα τὰ Περσικά ἐστιν· ὥςτε χρήσιμα ἦν ὁπόσα ἁλίσκοιτο τῶν τοξευμάτων τοῖς Κρησί· καὶ διετέλουν χρώμενοι τοῖς τῶν πολεμίων τοξεύμασι, καὶ ἐμελέτων τοξεύειν ἄνω ἱέντες μακράν. Εὑρίσκετο δὲ καὶ νεῦρα πολλὰ ἐν ταῖς κώμαις καὶ μόλυβδος· ὥςτε χρῆσθαι εἰς τὰς σφενδόνας.

18. Καὶ ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ, ἐπεὶ κατεστρατοπεδεύοντο οἱ Ἕλληνες κώμαις ἐπιτυχόντες, ἀπῆλθον οἱ βάρβαροι, μεῖον [d] ἔχοντες ἐν τῇ τότε ἀκροβολίσει· τὴν δ' ἐπιοῦσαν ἡμέραν ἔμειναν οἱ Ἕλληνες καὶ ἐπεσιτίσαντο· ἦν γὰρ πολὺς σῖτος ἐν ταῖς κώμαις. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἐπορεύοντο διὰ τοῦ πεδίου, καὶ Τισ-

(d) I. x. 8.

14. τὰς δὲ &c.] *And the rest he brought up against our flanks, but durst not attack.*

16. οἵ τε Ῥόδ.] 'Τε is hardly admissible here.' Long.

17. τοξ. ἄνω ἱέντες μακράν] Quo gravior sagitta decideret. P. and B. (? *To shoot far by firing up;* or, *to shoot up* (thereby) *sending a long distance.*)

σαφέρνης εἵπετο ἀκροβολιζόμενος. 19. Ἔνθα δὴ οἱ Ἕλληνες ἔγνωσαν ὅτι πλαίσιον ἰσόπλευρον πονηρὰ τάξις εἴη πολεμίων ἑπομένων. Ἀνάγκη γάρ ἐστιν, ἢν μὲν συγκύπτῃ τὰ κέρατα τοῦ πλαισίου, ἢ ὁδοῦ στενωτέρας οὔσης, ἢ ὀρέων ἀναγκαζόντων ἢ γεφύρας, ἐκθλίβεσθαι τοὺς ὁπλίτας, καὶ πορεύεσθαι πονήρως ἅμα μὲν πιεζομένους ἅμα δὲ καὶ ταραττομένους· ὥστε δυσχρήστους εἶναι ἀνάγκη, ἀτάκτους ὄντας. 20. Ὅταν δ' αὖ διάσχῃ τὰ κέρατα, ἀνάγκη διασπᾶσθαι τοὺς τότε ἐκθλιβομένους καὶ κενὸν γίνεσθαι τὸ μέσον τῶν κεράτων, καὶ ἀθυμεῖν τοὺς ταῦτα πάσχοντας τῶν πολεμίων ἑπομένων. Καὶ ὁπότε δέοι γέφυραν διαβαίνειν ἢ ἄλλην τινὰ διάβασιν, ἔσπευδεν ἕκαστος βουλόμενος φθάσαι πρῶτος· καὶ εὐεπίθετον ἦν ἐνταῦθα τοῖς πολεμίοις. 21. Ἐπεὶ δὲ ταῦτ' ἔγνωσαν οἱ στρατηγοί, ἐποίησαν ἓξ λόχους [e] ἀνὰ [f] ἑκατὸν ἄνδρας, καὶ λοχαγοὺς ἐπέστησαν, καὶ ἄλλους πεντηκοντῆρας, καὶ ἄλλους ἐνωμοτάρχους. Οὗτοι δὲ πορευόμενοι οἱ λοχαγοί, ὁπότε μὲν συγκύπτοι τὰ κέρατα, ὑπέμενον ὕστεροι, ὥστε μὴ ἐνοχλεῖν τοῖς κέρασι· τότε δὲ παρῆγον ἔξωθεν τῶν

(e) I. vii. 2, n.; IV. viii. 14. (f) IV. vi. 4.

19. πλαίσιον ἰσό.] An equilateral rectangle—*a square.*

— τὰ κέρατα] = αἱ πλευραί, § 22. K.

— συγκύπτῃ] 'are compressed,' or 'squeezed together.'

20. *But whenever the flanks* (of the column) *separate, those, who previously were crushed out, are* (now) *necessarily scattered, and the space between the flanks becomes empty* &c. . .

— φθάσαι] Scil. τοὺς ἄλλους. . . πρῶτος = ὥστε πρῶτον διαβαίνειν.

— εὐεπίθετον ἦν] (Absolute positum, ut IV. viii. 12. K.)

21. ἐνωμοτάρχ.] The ἐνωμοτία is here ¼ of a λόχος, *i. e.* 25 men. See Arn. Thuc. V. 68; Xen. De Rep. L. XI. 4.

— κατὰ λόχους &c.] The columns are all described by *depth:*

κ. λοχ. 100 *deep,* (6 abreast.)
κ. πεντ. 50 *deep,* (12 abreast.)
κ. ἐνωμ. 25 *deep,* (24 abreast.)

— ὁπότε μὲν . . τότε δὲ παρ.] 'Proprie dicendum fuisset τότε μὲν ὑπέμ . . τοτὲ δὲ παρ.' B. τότε δὲ &c. '*at other times they marched alongside* outside the wings,' along the mountains or in the woods &c., which lined the passes. See § 30.

κεράτων. 22. Ὁπότε δὲ διάσχοιεν αἱ πλευραὶ τοῦ πλαισίου, τὸ μέσον ἀνεξεπίμπλασαν, εἰ μὲν στενώτερον εἴη τὸ διέχον, κατὰ λόχους· εἰ δὲ πλατύτερον, κατὰ πεντηκοστῦς· εἰ δὲ πάνυ πλατὺ, κατ᾽ ἐνωμοτίας· ὥστε ἀεὶ ἔκπλεων εἶναι τὸ μέσον. 23. Εἰ δὲ καὶ διαβαίνειν τινὰ δέοι διάβασιν ἢ γέφυραν, οὐκ ἐταράττοντο, ἀλλ᾽ ἐν τῷ μέρει οἱ λοχαγοὶ διέβαινον· καὶ εἴ που δέοι τι τῆς φάλαγγος, ἐπιπαρῆσαν [g] οὗτοι. Τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τέσσαρας.

24. Ἡνίκα δὲ τὸν πέμπτον ἐπορεύοντο εἶδον βασίλειόν τι, καὶ περὶ αὐτὸ κώμας πολλάς· τὴν δὲ ὁδὸν πρὸς τὸ χωρίον τοῦτο διὰ γηλόφων ὑψηλῶν γιγνομένην, οἳ καθῆκον ἀπὸ τοῦ ὄρους ὑφ᾽ ᾧ ἦν κώμη. Καὶ εἶδον μὲν τοὺς γηλόφους ἄσμενοι οἱ Ἕλληνες, ὡς εἰκός, τῶν πολεμίων ὄντων ἱππέων. 25. Ἐπεὶ δὲ πορευόμενοι ἐκ τοῦ πεδίου ἀνέβησαν ἐπὶ τὸν πρῶτον γήλοφον, καὶ κατέβαινον ὡς ἐπὶ τὸν ἕτερον ἀναβαίνειν, ἐνταῦθα ἐπιγίγνονται οἱ βάρβαροι, καὶ ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ ἐς τὸ πρανὲς ἔβαλλον, ἐσφενδόνων, ἐτόξευον ὑπὸ μαστίγων· 26. καὶ πολλοὺς κατετίτρωσκον καὶ ἐκράτησαν τῶν Ἑλλήνων γυμνήτων, καὶ κατέκλεισαν αὐτοὺς εἴσω τῶν ὅπλων· ὥστε παντάπασι ταύτην τὴν ἡμέραν ἄχρηστοι ἦσαν ἐν τῷ ὄχλῳ ὄντες καὶ οἱ σφενδονῆται καὶ οἱ τοξόται. 27. Ἐπεὶ δὲ πιεζόμενοι οἱ Ἕλληνες ἐπεχεί-

(g) VI. v. 9.

23. *ἐν τῷ μέρει*] *In succession,* one lochus after another. Cf. VII. vi. 36.

— *εἴ που δέοι τι.*] 'Τι adverbial, *aliquantum, aliquâ ex parte,* &c., ut nostrum *etwas*' P.; *if there were any need of the column any where.* Or φάλαγγος may depend on τι (cf. I. viii. 18), *if it were necessary for a part of the column* (to be present) *any where, these were at hand;* vid. VII. i. 2. Either way, φάλαγγος must mean the main body, as at iii. 11. ('τῆς φάλ. pendet a που.' K.)

25. *ἐς τὸ πρανὲς*] *Deorsum.* P.

— *ὑπὸ μαστίγων*] '*Verberibus adacti,* more Persarum. Cf. Herod. VII. 21, 56, 223.' S.

ρησαν διώκειν σχολῇ μὲν ἐπὶ τὸ ἄκρον ἀφικνοῦνται ὁπλῖται ὄντες· οἱ δὲ πολέμιοι ταχὺ ἀπεπήδων. 28. Πάλιν δὲ, ὁπότε ἀπίοιεν πρὸς τὸ ἄλλο στράτευμα, ταὐτὰ ἔπασχον· καὶ ἐπὶ τοῦ δευτέρου γηλόφου ταὐτὰ ἐγίγνετο· ὥςτε ἀπὸ τοῦ τρίτου γηλόφου ἔδοξεν αὐτοῖς μὴ κινεῖν τοὺς στρατιώτας πρὶν ἀπὸ τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς τοῦ πλαισίου ἀνήγαγον πελταστὰς πρὸς τὸ ὄρος. 29. Ἐπεὶ δ' οὗτοι ἐγένοντο ὑπὲρ τῶν ἑπομένων πολεμίων, οὐκέτι ἐπετίθεντο οἱ πολέμιοι τοῖς καταβαίνουσι, δεδοικότες μὴ ἀποτμηθείησαν καὶ ἀμφοτέρωθεν αὐτῶν γένοιντο οἱ πολέμιοι. 30. Οὕτω τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας πορευόμενοι οἱ μὲν τῇ ὁδῷ κατὰ τοὺς γηλόφους, οἱ δὲ κατὰ τὸ ὄρος ἐπιπαριόντες, ἀφίκοντο εἰς τὰς κώμας καὶ ἰατροὺς κατέστησαν ὀκτώ· πολλοὶ γὰρ ἦσαν οἱ τετρωμένοι.

31. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς καὶ τῶν τετρωμένων ἕνεκα καὶ ἅμα ἐπιτήδεια πολλὰ εἶχον, ἄλευρα, οἶνον, κριθὰς ἵπποις συμβεβλημένας πολλάς. Ταῦτα δὲ συνενηνεγμένα ἦν τῷ σατραπεύοντι τῆς χώρας. Τετάρτῃ δὲ ἡμέρᾳ καταβαίνουσιν εἰς τὸ πεδίον. 32. Ἐπεὶ δὲ κατέλαβεν αὐτοὺς Τισσαφέρνης σὺν τῇ δυνάμει ἐδίδαξεν αὐτοὺς ἡ ἀνάγκη κατασκηνῆσαι οὗ πρῶτον εἶδον κώμην, καὶ μὴ πορεύεσθαι ἔτι μαχομένους· πολλοὶ γὰρ ἦσαν ἀπόμαχοι οἱ τετρωμένοι καὶ οἱ ἐκείνους φέροντες καὶ οἱ τῶν φερόντων τὰ ὅπλα δεξάμενοι. 33. Ἐπεὶ δὲ κατεσκήνησαν, καὶ ἐπεχείρησαν αὐτοῖς ἀκροβολίζεσθαι οἱ βάρβαροι πρὸς τὴν κώμην προς-

28. *πρὸς τὸ ὄρος*] The mountain from which (§ 24) the ridges (*γήλοφοι*) branched, and which seems to have run parallel to the line of march.

31. *καὶ ἅμα*] Expectaveris *καὶ ἅμα ὅτι*. Cf. Thuc. I. 110. K.

— *συνενηνεγμ.*] Perf. part. pass. from *συμφέρειν*. 'Satrapæ munus erat alere milites præsidiarios. Cyr. VIII. vi. 3; Œcon. IV. v. 6.' S.

ιόντες, πολὺ περιῆσαν οἱ Ἕλληνες· πολὺ γὰρ διέφερεν ἐκ τῆς χώρας ὁρμῶντας ἀλέξασθαι ἢ πορευόμενους ἐπιοῦσι τοῖς πολεμίοις μάχεσθαι. 34. *Ἡνίκα δ' ἦν ἤδη δειλη, ὥρα ἦν ἀπιέναι τοῖς πολεμίοις· οὔ ποτε γὰρ μεῖον ἀπεστρατοπεδεύοντο οἱ βάρβαροι τοῦ Ἑλληνικοῦ ἑξήκοντα σταδίων, φοβούμενοι μὴ τῆς νυκτὸς οἱ Ἕλληνες ἐπίθωνται αὐτοῖς.* 35. *Πονηρὸν γὰρ νυκτός ἐστι στράτευμα Περσικόν. Οἵ τε γὰρ ἵπποι αὐτοῖς δέδενται, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ*[h] *πολὺ πεποδισμένοι εἰσί, τοῦ μὴ φεύγειν ἕνεκα εἰ λυθείησαν· ἐάν τέ τις θόρυβος γίγνηται, δεῖ ἐπισάξαι τὸν ἵππον Πέρσῃ ἀνδρὶ καὶ χαλινῶσαι δεῖ, καὶ θωρακισθέντα ἀναβῆναι ἐπὶ τὸν ἵππον. Ταῦτα δὲ πάντα καλεπὰ νύκτωρ τε καὶ θορύβου ὄντος ποιεῖν. Τούτου ἕνεκα πόῤῥω ἀπεσκήνουν τῶν Ἑλλήνων.*

36. *Ἐπεὶ δὲ ἐγίνωσκον αὐτοὺς οἱ Ἕλληνες βουλομένους ἀπιέναι καὶ διαγγελλομένους, ἐκήρυξε*[i] *τοῖς Ἕλλησι συσκευάσασθαι, ἀκουόντων τῶν πολεμίων. Καὶ χρόνον μέν τινα ἐπέσχον τῆς πορείας οἱ βάρβαροι· ἐπειδὴ δὲ ὀψὲ ἐγίγνετο ἀπῄεσαν· οὐ γὰρ ἐδόκει λύειν αὐτοὺς νυκτὸς πορεύεσθαι καὶ κατάγεσθαι ἐπὶ τὸ στρα-*

(h) i. 42. (i) II. ii. 4.

33. *διέφερεν* &c.] The reading is very doubtful. *διέφερον . . . ὁρμῶντες . . . πορευόμενοι.* B. D., and most of the MSS.

35. *πονηρὸν*] *i. e.* '*ταραχῶδες καὶ δύσχρηστον.* Cyr. III. iii. 26.' B.

— *πεποδισμ.*] Cf. Hom. Il. XIII. 36; Tacit. Ann. IV. 25. K.

— *εἰ λυθείησαν*] In prægressis latet *ὅπερ ἂν ποιήσειαν.* K.

— *ἐπισάξαι*] *To saddle*, to put housings (*σαγὴν*) upon his horse.

— *δεῖ . . . Πέρσῃ* &c.] P. & B. consider the dat. as the subject of the infin., and governed by *δεῖ*, (Cf. Matt. 385, 9.) For the following accus. (*θωρακ.*), see sup. ii. 1, and I. ii. 1.

— *καλεπὰ . . . ποιεῖν*] Cf. Arn. G. P. 208, d.

36. *διαγγελ.*] *Were passing the word through the ranks*, for departure.

— *λύειν*] Poeticè for *λυσιτελεῖν.* (Poetica sane haud pauca habet Xenophon. P.) The writer speaks in contempt of their unmilitary habits. *They saw nothing to be gained by travelling and getting back to their camp by night.*

τόπεδον. 37. Ἐπειδὴ δὲ σαφῶς ἀπιόντας ἤδη ἑώρων οἱ Ἕλληνες, ἐπορεύοντο καὶ αὐτοὶ ἀναζεύξαντες, καὶ διῆλθον ὅσον ἑξήκοντα σταδίους· καὶ γίγνεται τοσοῦτον μεταξὺ τῶν στρατευμάτων ὥςτε τῇ ὑστεραίᾳ οὐκ ἐφάνησαν οἱ πολέμιοι, οὐδὲ τῇ τρίτῃ· τῇ δὲ τετάρτῃ, νυκτὸς προελθόντες καταλαμβάνουσι χωρίον ὑπερδέξιον[j] οἱ βάρβαροι, ᾗ ἔμελλον οἱ Ἕλληνες παριέναι, ἀκρωνυχίαν ὄρους, ὑφ' ἣν ἡ κατάβασις ἦν εἰς τὸ πεδίον. 38. Ἐπειδὴ δὲ ἑώρα ὁ Χειρίσοφος προκατειλημμένην τὴν ἀκρωνυχίαν, καλεῖ Ξενοφῶντα ἀπὸ τῆς οὐρᾶς· καὶ κελεύει λαβόντα τοὺς πελταστὰς παραγενέσθαι εἰς τὸ πρόσθεν. 39. Ὁ δὲ Ξενοφῶν τοὺς μὲν πελταστὰς οὐκ ἦγεν· ἐπιφαινόμενον γὰρ ἑώρα Τισσαφέρνην καὶ ἅπαν τὸ στράτευμα· αὐτὸς δὲ προςελάσας ἠρώτα· Τί καλεῖς; Ὁ δὲ λέγει αὐτῷ· Ἔξεστιν ὁρᾶν· προκατείληπται γὰρ ἡμῖν ὁ ὑπὲρ τῆς καταβάσεως λόφος, καὶ οὐκ ἔστι παρελθεῖν, εἰ μὴ τούτους ἀποκόψομεν. Ἀλλὰ τί οὐκ ἦγες τοὺς πελταστάς; 40. Ὁ δὲ λέγει ὅτι οὐκ ἐδόκει αὐτῷ ἔρημα καταλιπεῖν τὰ ὄπισθεν τῶν πολεμίων ἐπιφαινομένων. Ἀλλὰ μὴν ὥρα γ', ἔφη, βουλεύεσθαι πῶς τις τοὺς ἄνδρας ἀπελᾷ ἀπὸ τοῦ λόφου. 41. Ἐνταῦθα Ξενοφῶν ὁρᾷ τοῦ ὄρους τὴν κορυφὴν ὑπὲρ αὐτοῦ[k] τοῦ ἑαυτῶν στρατεύματος οὖσαν, καὶ ἀπὸ ταύτης ἔφοδον ἐπὶ τὸν λόφον ἔνθα ἦσαν οἱ πολέμιοι· καὶ λέγει· Κράτιστον, ὦ Χειρίσοφε, ἡμῖν ἵεσθαι ὡς τάχιστα ἐπὶ τὸ ἄκρον· ἢν γὰρ τοῦτο λάβωμεν, οὐ δυνή-

(j) IV. viii. 2. (k) I. vii. 15.

41. 'Xenophon observes that the summit of the mountain was *just above* their own army, and that from it there was, &c.' — κορυφὴν] *The peak*, or highest point of the mountain; the enemy had pre-occupied a lower point (λόφον).—According to K., ἑαυτῶν signifies '*his own division*.' (But see §42 ad fin.) 'Si quem ἑαυτῶν offendat quod subjectum numeri singularis sit, conferat IV. vii. 19 and 20; V. vi. 16. Latini eâdem ratione *ipsi* dicunt. Vide Cæs. B.G. I. 43.' K.

σονται μένειν οἱ ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ. Ἀλλά, εἰ βούλει, μένε ἐπὶ τῷ στρατεύματι· ἐγὼ δ' ἐθέλω πορεύεσθαι· εἰ δὲ χρῄζεις, πορεύου ἐπὶ τὸ ὄρος, ἐγὼ δὲ μενῶ αὐτοῦ. 42. *Ἀλλὰ δίδωμί σοι, ἔφη ὁ Χειρίσοφος, ὁπότερον βούλει ἑλέσθαι. Εἰπὼν ὁ Ξενοφῶν ὅτι νεώτερός ἐστιν, αἱρεῖται πορεύεσθαι· κελεύει δέ οἱ συμπέμψαι ἀπὸ τοῦ στόματος ἄνδρας· μακρὸν γὰρ ἦν ἀπὸ τῆς οὐρᾶς λαβεῖν.* 43. *Καὶ ὁ Χειρίσοφος συμπέμπει τοὺς ἀπὸ τοῦ στόματος πελταστάς· ἔλαβε δὲ τοὺς κατὰ μέσον τοῦ πλαισίου. Συνέπεσθαι δ' ἐκέλευσεν αὐτῷ καὶ τοὺς τριακοσίους οὓς αὐτὸς εἶχε τῶν ἐπιλέκτων ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ πλαισίου.*

44. *Ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο ὡς ἠδύναντο τάχιστα. Οἱ δ' ἐπὶ τοῦ λόφου πολέμιοι ὡς ἐνόησαν αὐτῶν τὴν πορείαν ἐπὶ τὸ ἄκρον, εὐθὺς καὶ αὐτοὶ ὥρμησαν ἁμιλλᾶσθαι ἐπὶ τὸ ἄκρον.* 45. *Καὶ ἐνταῦθα πολλὴ μὲν κραυγὴ ἦν τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατεύματος, διακελευομένων τοῖς ἑαυτῶν· πολλὴ δὲ κραυγὴ τῶν ἀμφὶ Τισσαφέρνην τοῖς ἑαυτῶν διακελευομένων.* 46. *Ξενοφῶν δὲ παρελαύνων ἀπὸ*[1] *τοῦ ἵππου παρεκελεύετο· Ἄνδρες, νῦν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα νομίζετε ἁμιλλᾶσθαι, νῦν πρὸς τοὺς παῖδας καὶ τὰς γυναῖκας, [νῦν] ὀλίγον πονήσαντες [χρόνον] ἀμαχεὶ τὴν λοιπὴν πορευσόμεθα. Σωτηρίδας δὲ ὁ Σικυώνιος εἶπεν·* 47. *Οὐκ ἐξ ἴσου, ὦ Ξενοφῶν, ἐσμεν· σὺ μὲν γὰρ ἐφ' ἵππου ὀχῇ, ἐγὼ δὲ χαλεπῶς κάμνω τὴν ἀσπίδα φέρων.* 48. *Καὶ ὃς ἀκούσας ταῦτα, καταπηδήσας ἀπὸ τοῦ ἵππου, ὠθεῖται αὐτὸν ἐκ τῆς τάξεως, καὶ τὴν ἀσπίδα ἀφελόμενος ὡς ἐδύνατο τάχιστα ἔχων*

(1) I. ii. 7.

42. *μακρὸν . . λαβ.*] For *μακρότερον . . . ἢ ὥστε λ.*, cf. Matt. 448, b.

44. *ἁμιλλᾶσθαι ἐπὶ*] (Cf. inf. 46,) *to struggle to win*, the *ἅμιλλα* being a race, § 49. *They dashed forward to win the height.*

48. *καὶ ὃς*] = *καὶ οὗτος.* Matt. 288; Arn. G. P. 39, b.

ἐπορεύετο. Ἐτύγχανε δὲ καὶ θώρακα ἔχων τὸν ἱππικόν· ὥςτε ἐπιέζετο. Καὶ τοῖς μὲν ἔμπροσθεν ὑπάγειν[m] παρεκελεύετο, τοῖς δὲ ὄπισθεν παριέναι μόλις ἑπομένοις. 49. Οἱ δ' ἄλλοι στρατιῶται παίουσι καὶ βάλλουσι καὶ λοιδοροῦσι τὸν Σωτηρίδαν, ἔςτε ἠνάγκασαν λαβόντα τὴν ἀσπίδα πορεύεσθαι. Ὁ δὲ ἀναβάς, ἕως μὲν βάσιμα ἦν, ἐπὶ τοῦ ἵππου ἦγεν· ἐπεὶ δὲ ἄβατα ἦν, καταλιπὼν τὸν ἵππον ἔσπευδε πεζῇ. Καὶ φθάνουσιν ἐπὶ τῷ ἄκρῳ γενόμενοι τοὺς πολεμίους.

CAPUT V.

1. Ἔνθα δὴ οἱ μὲν βάρβαροι στραφέντες ἔφευγον ᾗ ἕκαστος ἐδύνατο· οἱ δὲ Ἕλληνες εἶχον τὸ ἄκρον. Οἱ δὲ ἀμφὶ Τισσαφέρνην καὶ Ἀριαῖον ἀποτραπόμενοι ἄλλην ὁδὸν ᾤχοντο· οἱ δὲ ἀμφὶ Χειρίσοφον καταβάντες [εἰς τὸ πεδίον] ἐστρατοπεδεύοντο ἐν κώμῃ μεστῇ πολλῶν ἀγαθῶν. Ἦσαν δὲ καὶ ἄλλαι κῶμαι πολλαὶ πλήρεις πολλῶν ἀγαθῶν ἐν τούτῳ τῷ πεδίῳ παρὰ τὸν Τίγρητα ποταμόν. 2. Ἡνίκα δ' ἦν δείλη, ἐξαπίνης οἱ πολέμιοι ἐπιφαινονται ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ τῶν Ἑλλήνων κατέκοψάν τινας τῶν ἐσκεδασμένων ἐν τῷ πεδίῳ καθ' ἁρπαγήν· καὶ γὰρ νομαὶ πολλαὶ βοσκημάτων διαβιβαζόμεναι εἰς τὸ πέραν τοῦ ποταμοῦ κατελήφθησαν. 3. Ἐνταῦθα Τισσαφέρνης καὶ οἱ σὺν

(m) IV. ii. 16.

— τον ἱππικόν] Alius pediti, alius equiti thorax erat. Cf. Plut. Philop. 6. H.

— ὑπάγειν] 'Idem fere quod προάγειν.' P. Cf. I. viii. 15, n.

49. βάσιμα ... ἄβατα] Scil. τὰ χωρία. *While (the ground) continued passable,* &c.

2. διαβιβαζ.] *Whilst in course of being carried across,* &c., *had been intercepted.*

αὐτῷ καίειν ἐπεχείρησαν τὰς κώμας. Καὶ τῶν Ἑλλήνων μάλα ἠθύμησάν τινες, ἐννοούμενοι μὴ τὰ ἐπιτήδεια, εἰ καίοιεν, οὐκ ἔχοιεν ὁπόθεν λαμβάνοιεν. 4. Καὶ οἱ μὲν ἀμφὶ Χειρίσοφον ἀπῄεσαν ἐκ τῆς βοηθείας· ὁ δὲ Ξενοφῶν, ἐπεὶ κατέβη, παρελαύνων τὰς τάξεις, ἡνίκα ἀπὸ τῆς βοηθείας ἀπήντησαν οἱ Ἕλληνες, ἔλεγεν· 5. Ὁρᾶτε, ὦ ἄνδρες Ἕλληνες, ὑφιέντας τὴν χώραν ἤδη ἡμετέραν εἶναι; ἃ γὰρ ὅτε ἐσπένδοντο διεπράττοντο [a], μὴ καίειν τὴν βασιλέως χώραν, νῦν αὐτοὶ καίουσιν ὡς ἀλλοτρίαν. Ἀλλὰ ἐάν που καταλίπωσί γε αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια, ὄψονται καὶ ἡμᾶς ἐνταῦθα πορευομένους. 6. Ἀλλ', ὦ Χειρίσοφε, ἔφη, δοκεῖ μοι βοηθεῖν ἐπὶ τοὺς κάοντας ὡς ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας. Ὁ δὲ Χειρίσοφος εἶπεν· Οὐκ οὖν ἔμοιγε δοκεῖ· ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς, ἔφη, καίωμεν, καὶ οὕτω θᾶττον παύσονται.

7. Ἐπεὶ δὲ ἐπὶ τὰς σκηνὰς ἀπῆλθον, οἱ μὲν ἄλλοι περὶ τὰ ἐπιτήδεια ἦσαν, στρατηγοὶ δὲ καὶ λοχαγοὶ συνῆλθον. Καὶ ἐνταῦθα πολλὴ ἀπορία ἦν. Ἔνθεν μὲν γὰρ ὄρη ἦν ὑπερύψηλα, ἔνθεν δὲ ὁ ποταμὸς τοσοῦτος τὸ βάθος ὡς μηδὲ τὰ δόρατα ὑπερέχειν πειρω-

(a) II. iii. 27.

3. ἐννοούμ. ... μὴ] 'Apprehending that.' Cf. VI. i. 28.

4. ἐκ τῆς βοηθ.] *From the rescue*, of the Greek stragglers.

— ἐπεὶ κατέβη] *When he came down* into the plain from the mountain, where he had remained to cover Chirisophus' retreat; meantime had transpired what has been just related.

5. ὑφιέντας] 'Acknowledging that the country is already yours.' P. B.

— ἃ γὰρ] Structura in Apodosi aliquantum mutata. P. 'Αὐτοὶ καίουσιν—breviter dictum pro αὐ. ποιοῦσι καίοντες.' K.

6. βοηθεῖν ἐπὶ, followed by a noun of *person*, is 'to carry aid *against*;' with a noun of *place*, it signifies 'to carry aid *to*.' Arn. Thuc. VIII. 11.

7. τὰς σκηνὰς] Their tents had been burnt, v. sup. iii. 1. 'Tecta vici.' W. & Z. 'Their *stations* in the *bivouac*.' Rennell, p. 168.

— ὄρη] The Carduchian mountains.

μένοις[b] τοῦ βάθους. 8. Ἀπορουμένοις δ' αὐτοῖς προσελθών τις ἀνὴρ Ῥόδιος εἶπεν· Ἐγὼ θέλω, ὦ ἄνδρες, διαβιβάσαι ὑμᾶς κατὰ τετρακισχιλίους ὁπλίτας, ἄν μοι ὧν δέομαι ὑπηρετήσητε καὶ τάλαντον μισθὸν πορίσητε. 9. Ἐρωτώμενος δὲ ὅτου δέοιτο· Ἀσκῶν, ἔφη, δισχιλίων δεήσομαι· πολλὰ δὲ ὁρῶ ταῦτα πρόβατα καὶ αἶγας καὶ βοῦς καὶ ὄνους, ἃ ἀποδαρέντα καὶ φυσηθέντα ῥᾳδίως ἂν παρέχοι τὴν διάβασιν. 10. Δεήσομαι δὲ καὶ τῶν δεσμῶν οἷς χρῆσθε περὶ τὰ ὑποζύγια. Τούτοις δ', ἔφη, ζεύξας τοὺς ἀσκοὺς πρὸς ἀλλήλους, ὁρμίσας ἕκαστον ἀσκὸν λίθους ἀρτήσας καὶ ἀφεὶς ὥσπερ ἀγκύρας εἰς τὸ ὕδωρ, διαγαγὼν καὶ ἀμφοτέρωθεν δήσας, ἐπιβαλῶ ὕλην καὶ γῆν ἐπιφορήσω. 11. Ὅτι μὲν οὖν οὐ καταδύσεσθε αὐτίκα μάλα εἴσεσθε· πᾶς γὰρ ἀσκὸς δύο ἄνδρας ἕξει τοῦ μὴ[c] καταδῦναι· ὥστε δὲ μὴ ὀλισθάνειν ἡ ὕλη καὶ ἡ γῆ σχήσει.

12. Ἀκούσασι ταῦτα τοῖς στρατηγοῖς τὸ μὲν ἐνθύμημα χαρίεν ἐδόκει εἶναι, τὸ δ' ἔργον ἀδύνατον· ἦσαν γὰρ οἱ[d] κωλύσοντες πέραν πολλοὶ ἱππεῖς, οἳ εὐθὺς τοῖς πρώτοις οὐδὲν ἂν ἐπέτρεπον τούτων ποιεῖν. 13. Ἐνταῦθα τὴν μὲν ὑστεραίαν ὑπανεχώρουν εἰς τοὔμπαλιν ἢ πρὸς Βαβυλῶνα, εἰς τὰς ἀκαύστους κώμας, κα-

(b) ii. 22. (c) I. iii. 2. (d) II. iii. 5.

10. ὁρμίσας &c.] *Having moored each bladder, by attaching stones and dropping them like anchors into the water,—having extended the skins across* (the river), and *having fastened them on each side* of the river, &c. The text is K.'s,—but he translates διαγαγὼν and ἀμφοτέρωθεν differently... 'einem jeden will ich eine feste Lage dadurch geben, das ich (an Riemen) Steine anbinde, diese wie Anker nach entgegengesetzten Seiten hin herabsenke, und von beiden Seiten sie (an die Schläuche) anknüpfe'... 'quos (*lapides*) in aquam demissos *diductosque* (sursum et deorsum versus flumen) *utrimque alligabo* (utribus).'

12. εὐθὺς τ. πρώτοις] *Statim ab initio.*

13. τοὔμπαλιν ἢ] They turned back (but) *in a direction different from* that towards B.

τακαύσαντες ἔνθεν ἐξῄεσαν· ὥστε οἱ πολέμιοι οὐ προσήλαυνον, ἀλλὰ ἐθεῶντο καὶ ὅμοιοι ἦσαν θαυμάζοντες ὅποι ποτὲ τρέψονται[e] οἱ Ἕλληνες, καὶ τί ἐν νῷ ἔχοιεν. 14. Ἐνταῦθα οἱ μὲν ἄλλοι στρατιῶται ἀμφὶ τὰ ἐπιτήδεια ἦσαν· οἱ δὲ στρατηγοὶ [καὶ οἱ λοχαγοὶ] πάλιν συνῆλθον, καὶ συναγαγόντες τοὺς ἑαλωκότας ἤλεγχον τὴν κύκλῳ πᾶσαν[f] χώραν τίς ἑκάστη εἴη. 15. Οἱ δὲ ἔλεγον ὅτι τὰ μὲν πρὸς μεσημβρίαν τῆς ἐπὶ Βαβυλῶνα εἴη καὶ Μηδίαν, δι' ἧσπερ ἥκοιεν· ἡ δὲ πρὸς ἕω ἐπὶ Σοῦσά τε καὶ Ἐκβάτανα φέροι, ἔνθα θερίζειν καὶ ἐαρίζειν λέγεται βασιλεύς· ἡ δὲ διαβάντι τὸν ποταμὸν πρὸς ἑσπέραν ἐπὶ Λυδίαν καὶ Ἰωνίαν φέροι· ἡ δὲ διὰ τῶν ὀρέων καὶ πρὸς ἄρκτον τετραμμένη ὅτι εἰς Καρδούχους ἄγοι. 16. Τούτους δὲ ἔφασαν οἰκεῖν ἀνὰ τὰ ὄρη καὶ πολεμικοὺς εἶναι καὶ βασιλέως οὐκ ἀκούειν· ἀλλὰ καὶ ἐμβαλεῖν ποτε εἰς αὐτοὺς βασιλικὴν στρατιάν, δώδεκα μυριάδας· τούτων δ' οὐδένα ἀπονοστῆσαι διὰ τὴν δυσχωρίαν· ὁπότε μέντοι πρὸς τὸν σατράπην τὸν ἐν τῷ πεδίῳ σπείσαιντο, καὶ ἐπιμίγνυσθαι σφῶν τε πρὸς ἐκείνους καὶ ἐκείνων πρὸς αὐτούς.

17. Ἀκούσαντες ταῦτα οἱ στρατηγοὶ ἐκάθισαν χω-

(e) I. iii. 14, n. (f) I. ii. 21.

— ὅμοιοι ἦσ. θαυμ.] The partic. agrees with the subject of ὅμ. ἦσαν, instead of the object; so with ἐοίκατε. Xen. Hell. VI. iii. 5; Jelf, 682, 2.

— τρέψονται . . . ἔχοιεν] Jelf, 886, 3, c., and 888. Cf. I. iii. 14.

14. ἤλεγχον] = ἠρώτων. Cf. IV. i. 23. K.

15. τῆς ἐπὶ Β.] = τῆς (ὁδοῦ) ἐπὶ Β. S.

— ἔνθα θερ. κ. ἐαρ.] Cf. Cyr. VIII. vi. 22. — θερίζ. Ecbatana spectat, ἐαρίζ. Susa. K.

— Καρδούχους] The *Kurds* of modern times,—the *Cord*ueni of Pliny (vi. 15, H. N.), and the *Gordy*æi of Strabo (XVI. 1). These Καρδοῦχοι occupied the NW. of modern Kurdistan.

16. καὶ ἐπιμ.] 'They *even* had intercourse . . .'

— σφῶν τε . . κ. ἐκείνων] 'Genit. partitivi sunt.' P.

ρὶς τοὺς ἑκασταχόσε φάσκοντας εἰδέναι, οὐδὲν δῆλον ποιήσαντες ὅποι πορεύεσθαι ἔμελλον. Ἐδόκει δὲ τοῖς στρατηγοῖς ἀναγκαῖον εἶναι διὰ τῶν ὀρέων εἰς Καρδούχους ἐμβαλεῖν· τούτους γὰρ διελθόντας ἔφασαν εἰς Ἀρμενίαν ἥξειν, ἧς Ὀρόντας ἦρχε πολλῆς καὶ εὐδαίμονος. Ἐντεῦθεν δ' εὔπορον ἔφασαν εἶναι ὅποι τις ἐθέλοι πορεύεσθαι. 18. Ἐπὶ τούτοις ἐθύσαντο, ὅπως, ὁπηνίκα καὶ δοκοίη τῆς ὥρας, τὴν πορείαν ποιοῖντο· τὴν γὰρ ὑπερβολὴν τῶν ὀρέων ἐδεδοίκεσαν μὴ προκαταληφθείη· καὶ παρήγγειλαν ἐπειδὴ δειπνήσειαν συνεσκευασμένους πάντας ἀναπαύεσθαι, καὶ ἕπεσθαι ἡνίκ' ἄν τις παραγγείλῃ.

17. τούτους γ.] *They* (the captives) *said that* (*the Greeks*) *after passing through this people* (*the Carduchians*) . . .

18. ἐπὶ τούτοις] *i. e.* 'ἐπὶ τῇ διὰ Καρδ. πορείᾳ &c., V. vi. 16 & 22, et passim.' K. Cf. II. iv. 5.

— ὁπηνίκα καὶ] . . . *quandocunque*, ut Germanice '*wann auch.*' P.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΣ.

Δ′.

CAPUT I.

Ὅσα μὲν δὴ ἐν τῇ ἀναβάσει ἐγένετο μέχρι τῆς μάχης, καὶ ὅσα μετὰ τὴν μάχην ἐν ταῖς σπονδαῖς ἃς[a] βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν Κύρῳ ἀναβάντες Ἕλληνες ἐσπείσαντο, καὶ ὅσα, παραβάντος τὰς σπονδὰς βασιλέως καὶ Τισσαφέρνους, ἐπολεμήθη πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἐπακολουθοῦντος τοῦ Περσῶν στρατεύματος, ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ δεδήλωται. 2. Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο ἔνθα ὁ μὲν Τίγρης ποταμὸς παντάπασιν ἄπορος ἦν διὰ τὸ βάθος καὶ μέγεθος, πάροδος δὲ οὐκ ἦν, ἀλλὰ τὰ Καρδούχια ὄρη ἀπότομα ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ ποταμοῦ ἐκρέματο[b], ἐδόκει δὲ τοῖς στρατιώταις διὰ τῶν ὀρέων πορευτέον εἶναι. 3. Ἤκουον γὰρ τῶν ἁλισκομένων ὅτι, εἰ διέλθοιεν τὰ Καρδούχια ὄρη, ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ τὰς πηγὰς τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ, ἢν μὲν βούλωνται, διαβήσονται· ἢν δὲ μὴ βούλωνται, περιΐασι. Καὶ τοῦ

(a) I. iii. 15. (b) III. ii. 19.

2. ἐδόκει δὲ] For δὲ *in apodosi* after ὅτε, ἐπεί, &c., see Herm. Vig. n. 241. Cf. V. vii. 6.

3. περιΐασι] = περιελεύσονται, scil. τὰς πηγάς. For the Indic. cf. II. iii. 6.

*Εὐφράτου τε τὰς πηγὰς ἐλέγετο οὐ πρόσω τοῦ Τίγρητος εἶναι· καὶ *ἔστιν οὕτω στενόν*.* 4. *Τὴν δ' εἰς τοὺς Καρδούχους ἐμβολὴν ὧδε ποιοῦνται, ἅμα μὲν λαθεῖν πειρώμενοι, ἅμα δὲ φθάσαι πρὶν τοὺς πολεμίους καταλαβεῖν τὰ ἄκρα.* 5. *Ἡνίκα δ' ἦν ἀμφὶ τὴν τελευταίαν φυλακὴν καὶ ἐλείπετο τῆς νυκτὸς ὅσον σκοταίους*[c] *διελθεῖν τὸ πεδίον, τηνικαῦτα ἀναστάντες ἀπὸ*[d] *παραγγέλσεως πορευόμενοι ἀφικνοῦνται ἅμα τῇ ἡμέρᾳ πρὸς τὸ ὄρος.* 6. *Ἔνθα δὴ Χειρίσοφος μὲν ἡγεῖτο τοῦ στρατεύματος λαβὼν τὸ ἀμφ' αὑτὸν καὶ τοὺς γυμνῆτας πάντας· Ξενοφῶν δὲ σὺν τοῖς ὀπισθοφύλαξιν ὁπλίταις εἵπετο οὐδένα ἔχων γυμνῆτα· οὐδεὶς γὰρ ἐδόκει κίνδυνος εἶναι μή τις ἄνω πορευομένων ἐκ τοῦ ὄπισθεν ἐπίσποιτο.* 7. *Καὶ ἐπὶ μὲν τὸ ἄκρον ἀναβαίνει Χειρίσοφος, πρίν τινας αἰσθέσθαι τῶν πολεμίων· ἔπειτα δὲ ὑφηγεῖτο· ἐφείπετο δὲ ἀεὶ τὸ ὑπερβάλλον*

(c) II. ii. 17. (d) II. v. 32.

— *ἔστιν οὕτω στενόν*] MSS. (*ἔ. οὗ τὸ στ.* Steph. P. B. S. *ἔ. οὕτως ἔχον* is a conjecture of Abresch.) 'Ad *ἔστιν* intellige *ἡ πηγή*, nisi pro *εἰσὶν* dictum malueris.... *στενὸν χωρίον* est ii. 24.' S. It seems impossible to extract from the text, or any of these readings, a sense consistent with the *fact* that from the sources of the Tigris (iv. 3) the Greeks actually travelled 45 paras. (135 miles) before they reached the Euphrates at all (v. 2), and there they found it *navel deep:* the sources of the river are 60 miles higher. Leunclavius proposes *καὶ ἔστιν ὅπου τι στενόν..* scil. *ἐλέγετο.* 'There was said to be *somewhere a strait*' or isthmus (between the rivers), the Tigris rising on the south side of Mount Niphates, and the Euphrates skirting the north. The plural *στενὰ* is more common than *στενόν*—but see Thuc. I. 74, as also *στενή τις* (*παρὰ τὸν Ἀξιὸν ποτ.*). II. 99.

5. *ἐλείπ. τῆς ν. ὅσον ... διελθ.*] = *ἐλ.* (*τοσοῦτον*) *τῆς ν.* (*ὥστε*) *διελθεῖν.* Matt. 479, 2; cf. VII. iii. 22.

— *ἀπὸ παραγγ.*] Imperio per manus tradito, ergo tacitè. S.

7. *ὑφηγεῖτο*] *Drew away from* the main body, (*drew a little a-head.* Arn. Thuc. I. 79). I. viii. 15, n.

— *τὸ ὑπερβάλλον τ. σ.*] Each (part) of the army as it crossed (the height) followed him *from time to time* . . . (*ἀεί.* III. ii. 38),

τοῦ στρατεύματος εἰς τὰς κώμας τὰς ἐν τοῖς ἄγκεσί τε καὶ μυχοῖς τῶν ὀρέων.

8. *Ἔνθα δὴ οἱ μὲν Καρδοῦχοι ἐκλιπόντες τὰς οἰκίας, ἔχοντες καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας, ἔφευγον ἐπὶ τὰ ὄρη· τὰ δὲ ἐπιτήδεια πολλὰ ἦν λαμβάνειν· ἦσαν δὲ καὶ χαλκώμασι παμπόλλοις κατεσκευασμέναι αἱ οἰκίαι, ὧν οὐδὲν ἔφερον οἱ Ἕλληνες· οὐδὲ τοὺς ἀνθρώπους ἐδίωκον, ὑποφειδόμενοι, εἴ πως ἐθελήσειαν οἱ Καρδοῦχοι διϊέναι αὐτοὺς ὡς διὰ φιλίας*[e] *τῆς χώρας, ἐπείπερ βασιλεῖ πολέμιοι ἦσαν.* 9. *Τὰ μέντοι ἐπιτήδεια, ὅ τι τις ἐπιτυγχάνοι, ἐλάμβανον· ἀνάγκη γὰρ ἦν. Οἱ δὲ Καρδοῦχοι οὔτε καλούντων ὑπήκουον οὔτε ἄλλο τι φιλικὸν οὐδὲν ἐποίουν.* 10. *Ἐπεὶ δὲ οἱ τελευταῖοι τῶν Ἑλλήνων κατέβαινον εἰς τὰς κώμας ἀπὸ τοῦ ἄκρου ἤδη σκοταῖοι*[f], *(διὰ γὰρ τὸ στενὴν εἶναι τὴν ὁδὸν ὅλην τὴν ἡμέραν ἡ ἀνάβασις αὐτοῖς ἐγένετο καὶ κατάβασις) τότε δὴ συλλεγέντες τινὲς τῶν Καρδούχων τοῖς τελευταίοις ἐπέθεντο καὶ ἀπέκτεινάν τινας καὶ λίθοις καὶ τοξεύμασι κατέτρωσαν, ὀλίγοι τινὲς ὄντες· ἐξ ἀπροσδοκήτου γὰρ αὐτοῖς ἐπέπεσε τὸ Ἑλληνικόν.* 11. *Εἰ μέντοι τότε πλείους συνελέγησαν, ἐκινδύνευσεν ἂν διαφθαρῆναι πολὺ τοῦ στρατεύματος. Καὶ ταύτην μὲν τὴν νύκτα οὕτως ἐν ταῖς κώμαις ηὐλίσθησαν· οἱ δὲ Καρδοῦχοι πυρὰ πολλὰ ἔκαιον κύκλῳ ἐπὶ τῶν ὀρέων, καὶ συνεώρων ἀλλήλους.*

12. *Ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ συνελθοῦσι τοῖς στρατηγοῖς*

(e) I. iii. 14. (f) II. ii. 17.

8. *ὑποφειδ. . . εἴ πως*] *Sparing them* (to see) *whether.* Matt. 526.

9. *ὅ τι τις . . . ἐλάμβανον*] MSS. and Long. (*ὅτῳ*, D. B. P. K.) see Matt. 413; Obs. 3.—' Singularis *ὅτῳ* post pluralem infertur more Græcis admodum frequentato. Cf. Elms. ad Eurip. Med. 215, &c.' B. Cf. VI. v. 7.

11. *συνεώρων ἀλ.*] ' *Οἱ Καρδοῦχοι*, non *οἱ Καρδ. καὶ οἱ Ἕλληνες.*' K. Cf. VII. viii. 15, *συν*= *mutuò*, adding force to *ἀλλήλους*, as inf. V. ii. 13, and in *συνήκουον*. V. iv. 31.

καὶ λοχαγοῖς τῶν Ἑλλήνων ἔδοξε τῶν τε ὑποζυγίων τὰ ἀναγκαῖα καὶ τὰ δυνατώτατα πορεύεσθαι ἔχοντας [g], καταλιπόντας τὰ ἄλλα, καὶ ὁπόσα ἦν νεωστὶ αἰχμάλωτα ἀνδράποδα ἐν τῇ στρατιᾷ, πάντα ἀφεῖναι. 13. Σχολαίαν γὰρ ἐποίουν τὴν πορείαν πολλὰ ὄντα τὰ ὑποζύγια καὶ τὰ αἰχμάλωτα· καὶ πολλοὶ δὲ οἱ ἐπὶ τούτοις ὄντες ἀπόμαχοι ἦσαν· διπλάσιά τε τὰ ἐπιτήδεια ἔδει πορίζεσθαι καὶ φέρεσθαι, πολλῶν τῶν ἀνθρώπων ὄντων. Δόξαν δὲ ταῦτα ἐκήρυξαν οὕτω ποιεῖν.

14. Ἐπεὶ δὲ ἀριστήσαντες ἐπορεύοντο, ὑποστάντες ἐν στενῷ οἱ στρατηγοί, εἴ τι εὑρίσκοιεν τῶν εἰρημένων μὴ ἀφειμένον, ἀφῃροῦντο· οἱ δ' ἐπείθοντο πλὴν εἴ τίς τι ἔκλεψεν οἷον ἢ παιδὸς ἐπιθυμήσας ἢ γυναικὸς τῶν εὐπρεπῶν. Καὶ ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν οὕτως ἐπορεύθησαν, τὰ μέν τι μαχόμενοι, τὰ δὲ καὶ ἀναπαυόμενοι. 15. Εἰς δὲ τὴν ὑστεραίαν χειμὼν γίγνεται πολύς, ἀναγκαῖον δ' ἦν πορεύεσθαι· οὐ γὰρ ἦν ἱκανὰ τὰ ἐπιτήδεια. Καὶ ἡγεῖτο μὲν Χειρίσοφος, ὠπισθοφυλάκει δὲ Ξενοφῶν. 16. Καὶ οἱ πολέμιοι ἰσχυρῶς ἐπετίθεντο, καί, στενῶν ὄντων τῶν χωρίων, ἐγγὺς προσιόντες ἐτόξευον καὶ ἐσφενδόνων· ὥστε ἠναγκάζοντο οἱ Ἕλληνες ἐπιδιώκοντες καὶ πάλιν ἀναχάζοντες σχολῇ πορεύεσθαι· καὶ θαμινὰ παρήγγελλεν ὁ Ξενοφῶν ὑπομένειν, ὅτε οἱ πολέμιοι ἰσχυρῶς ἐπικέοιντο. 17. Ἐνταῦθα ὁ Χειρίσοφος ἄλλοτε μὲν ὅτε παρεγγυῷτο ὑπέμενε, τότε δὲ οὐχ ὑπέμενεν, ἀλλ' ἦγε ταχέως καὶ παρηγγύα

(g) III. ii. 1.

13. δόξαν δὲ ταῦτα] Δόξαν, nomin. absol. Cf. Matt. 564. *When it seemed good* (*to do this;*) or ταῦτα is adverbial, *quum sic visum esset.*

14. ὑποστάντες] *Having posted themselves in a narrow pass* . . ὑποστ. *stand up* to confront or oppose. Cf. III. ii. 11.

— τὰ μέν τι] *Partly.* Matt. 288, b.

16. ἀναχάζ.] Verbum poeticum et alibi *deponens.* P. Cf. vii. 10.

17. τότε δὲ] *But on one occasion.*

ἕπεσθαι· ὥςτε δῆλον ἦν ὅτι πρᾶγμά τι εἴη· σχολὴ δ' οὐκ ἦν ἰδεῖν παρελθόντι τὸ αἴτιον τῆς σπουδῆς· ὥςτε ἡ πορεία ὁμοία φυγῆς ἐγίγνετο τοῖς ὀπισθοφύλαξι. 18. Καὶ ἐνταῦθα ἀποθνήσκει ἀνὴρ ἀγαθὸς Λακωνικὸς Κλεώνυμος, τοξευθεὶς διὰ τῆς ἀσπίδος καὶ τῆς στολάδος εἰς τὰς πλευράς, καὶ Βασίας Ἀρκὰς διαμπερὲς εἰς τὴν κεφαλήν. 19. Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο ἐπὶ σταθμόν, εὐθὺς ὥςπερ εἶχεν ὁ Ξενοφῶν ἐλθὼν πρὸς τὸν Χειρίσοφον ᾐτιᾶτο αὐτόν, ὅτι οὐχ ὑπέμεινεν, ἀλλ' ἠναγκάζοντο φεύγοντες ἅμα μάχεσθαι. Καὶ νῦν δύο καλώ [h] τε κἀγαθὼ ἄνδρε τεθνάτην, καὶ οὔτε ἀνελέσθαι οὔτε θάψαι [αὐτὼ] ἐδυνάμεθα. 20. Ἀποκρίνεται [πρὸς ταῦτα] ὁ Χειρίσοφος· Βλέψον, ἔφη, εἰς τὰ ὄρη, καὶ ἴδε ὡς ἄβατα πάντα ἐστί· μία δὲ αὕτη ἡ ὁδὸς, ἣν ὁρᾷς, ὀρθία· καὶ ἐπὶ ταύτῃ ἀνθρώπων ὁρᾶν ἔξεστί σοι ὄχλον τοσοῦτον, οἳ κατειληφότες φυλάττουσι τὴν ἔκβασιν. 21. Ταῦτ' ἐγὼ ἔσπευδον καὶ διὰ τοῦτό σε οὐχ ὑπέμενον, εἴ [i] πως δυναίμην φθάσαι πρὶν κατειλῆφθαι τὴν ὑπερβολήν· οἱ δ' ἡγεμόνες, οὓς ἔχομεν, οὔ φασιν εἶναι ἄλλην ὁδόν. 22. Ὁ δὲ Ξενοφῶν λέγει· Ἀλλ' ἐγὼ ἔχω δύο ἄνδρας. Ἐπεὶ γὰρ ἡμῖν πράγματα παρεῖχον, ἐνηδρεύσαμεν, ὅπερ ἡμᾶς καὶ ἀναπνεῦσαι ἐποίησε, καὶ ἀπεκτείναμέν τινας αὐτῶν· καὶ ζῶντας προὐθυμήθημεν λαβεῖν αὐτοῦ τούτου ἕνεκα, ὅπως ἡγεμόσιν εἰδόσι τὴν χώραν χρησαίμεθα.

23. Καὶ εὐθὺς ἀγαγόντες τοὺς ἀνθρώπους ἤλεγχον [k],

(h) II. vi. 19. (i) § 8. (k) III. v. 14.

— *ὁμοία φυγῆς*] Matt. 386, 5. *ὁμ.* (like Lat. *similis*) admits of a gen. for its usual constr. with dat.

19. *εὐθὺς ὥς. εἶχεν*] *At once ... 'nullâ morâ interpositâ.* Cf. Thuc. III. 30.' K.

— *καλώ τε κἀγ.*] *Two fine brave fellows.*

20. *τοσοῦτον*]—(*ὅσον ὁρᾷς*). K.

21. *ταῦτ'*] *i.e. διὰ ταῦτ'*. Matt. 471, 8. Cf. '*Id* nos ad te venimus.' Plaut. Mil. Gl. IV. iv. 23. P.

διαλαβόντες, εἴ τινα εἰδεῖεν ἄλλην ὁδὸν ἢ τὴν φανεράν. Ὁ μὲν οὖν ἕτερος οὐκ ἔφη, καὶ μάλα πολλῶν φόβων προσαγομένων· ἐπεὶ δὲ οὐδὲν ὠφέλιμον ἔλεγεν, ὁρῶντος τοῦ ἑτέρου κατεσφάγη. 24. Ὁ δὲ λοιπὸς ἔλεξεν ὅτι οὗτος μὲν διὰ ταῦτα οὐ φαίη εἰδέναι, ὅτι αὐτῷ τυγχάνει θυγάτηρ ἐκεῖ παρ' ἀνδρὶ ἐκδεδομένη· αὐτὸς δ' ἔφη ἡγήσεσθαι δυνατὴν καὶ ὑποζυγίοις πορεύεσθαι ὁδόν. 25. Ἐρωτώμενος δ' εἰ εἴη τι ἐν αὐτῇ δυσπάριτον χωρίον, ἔφη εἶναι ἄκρον, ὃ εἰ μή τις προκαταλήψοιτο, ἀδύνατον ἔσεσθαι παρελθεῖν. 26. Ἐνταῦθα ἐδόκει συγκαλέσαντας λοχαγοὺς καὶ πελταστὰς καὶ τῶν ὁπλιτῶν λέγειν τε τὰ παρόντα, καὶ ἐρωτᾶν εἴ τις αὐτῶν ἔστιν ὅστις ἀνὴρ ἀγαθὸς ἐθέλει γενέσθαι, καὶ ὑποστὰς[1] ἐθελοντὴς πορεύεσθαι. 27. Ὑφίστανται τῶν μὲν ὁπλιτῶν Ἀριστώνυμος Μεθυδριεὺς Ἀρκὰς καὶ Ἀγασίας Στυμφάλιος Ἀρκάς, ἀντιστασιάζων δὲ αὐτοῖς Καλλίμαχος Παῤῥάσιος Ἀρκὰς καὶ οὗτος[m] ἔφη ἐθέλειν πορεύεσθαι προσλαβὼν ἐθελοντὰς ἐκ παντὸς τοῦ στρατεύματος· ἐγὼ γάρ, ἔφη, εὖ οἶδα ὅτι ἕψονται πολλοὶ τῶν νέων ἐμοῦ ἡγουμένου. 28. Ἐκ τούτου ἐρωτῶσιν εἴ τις καὶ τῶν γυμνήτων ταξιάρχων ἐθέλοι συμπορεύεσθαι. Ὑφίσταται Ἀριστέας Χῖος, ὃς πολλαχοῦ πολλοῦ ἄξιος τῇ στρατιᾷ εἰς τὰ τοιαῦτα ἐγένετο.

(l) § 14. (m) II. vi. 30.

24. παρ' ἀνδρὶ ἐκδεδομ.] *Nuptui data.*

26. πελταστὰς] Adjectivè usurpatur. Cf. i. 6, and vii. 8. K. Cf. VI. v. 9.

28. γυμνήτων ταξ.] Eâdem ratione dictum quâ, § 26, πελταστὰς λοχαγ. K.

— τῇ στρατιᾷ] Cf. Jelf, 600, 1.

CAPUT II.

1. *Καὶ ἦν μὲν δείλη ἤδη, οἱ δ' ἐκέλευον αὐτοὺς ἐμφαγόντας πορεύεσθαι· καὶ τὸν ἡγεμόνα δήσαντες παραδιδόασιν αὐτοῖς· καὶ συντίθενται τὴν μὲν νύκτα, ἢν λάβωσι τὸ ἄκρον, τὸ χωρίον φυλάττειν, ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ σάλπιγγι σημαίνειν· καὶ τοὺς μὲν ἄνω ὄντας ἰέναι ἐπὶ τοὺς κατέχοντας τὴν φανερὰν ἔκβασιν, αὐτοὶ δὲ συμβολῆς ἕνεκεν βαίνοντες ὡς ἂν δύνωνται τάχιστα.* 2. *Ταῦτα συνθέμενοι, οἱ μὲν ἐπορεύοντο, πλῆθος ὡς δισχίλιοι· καὶ ὕδωρ πολὺ ἦν ἐξ οὐρανοῦ· Ξενοφῶν δὲ ἔχων τοὺς ὀπισθοφύλακας ἡγεῖτο πρὸς τὴν φανερὰν ἔκβασιν, ὅπως ταύτῃ τῇ ὁδῷ οἱ πολέμιοι προσέχοιεν τὸν νοῦν καὶ ὡς μαλιστα λάθοιεν οἱ περιιόντες.* 3. *Ἐπεὶ δὲ ἦσαν ἐπὶ χαράδρᾳ οἱ ὀπισθοφύλακες ἣν ἔδει διαβάντας πρὸς τὸ ὄρθιον ἐκβαίνειν, τηνικαῦτα ἐκυλίνδουν οἱ βάρβαροι ὁλοιτρόχους ἁμαξιαίους καὶ μείζους καὶ ἐλάττους [λίθους], οἳ φερόμενοι πρὸς τὰς πέτρας παίοντες διεσφενδονῶντο· καὶ παντάπασιν οὐδὲ πελάσαι οἷόν*[a] *τ' ἦν τῇ εἰσόδῳ.* 4. *Ἔνιοι δὲ τῶν λοχαγῶν, εἰ μὴ ταύτῃ δύναιντο, ἄλλῃ ἐπειρῶντο· καὶ ταῦτα ἐποίουν μέχρι σκότος ἐγένετο. Ἐπεὶ δὲ ᾤοντο*

(a) I. iii. 17.

1. *αὐτοὺς*] Aristonymus and the other volunteers.

— *συμβολῆς ἕ. β.*] (Muretus conjectured *συμβοηθήσειν ἐκβαίνοντες*, adopted by B. P. K. D. The text is Long's, corrected from MSS. reading, *συμβουλῆς ἕν...*)—*συμβολή*, *conflict*. Cf. Herod. VI. 109, and inf. VI. v. 32. After *αὐτοὶ* repeat *συντίθενται ἰέναι*. *They* (*the generals*) *engage themselves to advance, moving with all the speed they could to come to blows.*

3. *ἣν ἔδει*] &c., *which they had to cross and* (*then*) *to come out upon the steep.*

— *ὁλοιτρόχ.*] *rolling stones* (as Anglicè *bowl-der stones*), compounded probably of *Ϝειλ-ω*, *volv-o*, and *τρέχω*. (*ὁλοός*, *τρέχω*, *a destructive roller*, Buttm. Lexil.)—*δι-εσφενδ.* *splintered in all directions.*

ἀφανεῖς εἶναι ἀπιόντες, τότε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸ δεῖπνον· ἐτύγχανον δὲ καὶ ἀνάριστοι ὄντες αὐτῶν οἱ ὀπισθοφυλακήσαντες. Οἱ μέντοι πολέμιοι, φοβούμενοι δηλονότι, οὐδὲν ἐπαύσαντο δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κυλινδοῦντες τοὺς λίθους· τεκμήρασθαι δ' ἦν[b] τῷ ψόφῳ. 5. Οἱ δ' ἔχοντες τὸν ἡγεμόνα, κύκλῳ περιιόντες, καταλαμβάνουσι τοὺς φύλακας ἀμφὶ πῦρ καθημένους· καὶ τοὺς μὲν κατακανόντες τοὺς δὲ καταδιώξαντες αὐτοὶ ἐνταῦθ' ἔμενον ὡς τὸ ἄκρον κατέχοντες. 6. Οἱ δ' οὐ κατεῖχον, ἀλλὰ μαστὸς[c] ἦν ὑπὲρ αὐτῶν, παρ' ὃν ἦν ἡ στενὴ αὕτη ὁδὸς ἐφ' ᾗ ἐκάθηντο οἱ φύλακες. Ἔφοδος μέντοι αὐτόθεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἦν οἳ ἐπὶ τῇ φανερᾷ ὁδῷ ἐκάθηντο.

7. Καὶ τὴν μὲν νύκτα ἐνταῦθα διήγαγον. Ἐπεὶ δ' ἡμέρα ὑπέφαινεν, ἐπορεύοντο σιγῇ συντεταγμένοι ἐπὶ τοὺς πολεμίους· καὶ γὰρ ὁμίχλη ἐγένετο, ὥστ' ἔλαθον[d] ἐγγὺς προσελθόντες. Ἐπεὶ δὲ εἶδον ἀλλήλους, ἥ τε σάλπιγξ ἐπεφθέγξατο καὶ ἀλαλάξαντες ἵεντο[e] ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· οἱ δ' οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλὰ λιπόντες τὴν ὁδὸν φεύγοντες ὀλίγοι ἀπέθνησκον· εὔζωνοι γὰρ ἦσαν. 8. Οἱ δὲ ἀμφὶ Χειρίσοφον, ἀκούσαντες τῆς σάλπιγγος, εὐθὺς ἵεντο ἄνω κατὰ τὴν φανερὰν ὁδόν· ἄλλοι δὲ τῶν στρατηγῶν κατὰ ἀτριβεῖς ὁδοὺς ἐπορεύοντο ᾗ ἔτυχον ἕκαστοι ὄντες, καὶ ἀναβάντες ὡς ἐδύναντο ἀνίμων ἀλλήλους τοῖς δόρασι. 9. Καὶ οὗτοι πρῶτοι συνέμιξαν τοῖς προκαταλαβοῦσι τὸ χωρίον. Ξενοφῶν δέ, ἔχων τῶν ὀπισθοφυλάκων τοὺς ἡμίσεις, ἐπορεύετο ᾗπερ οἱ τὸν ἡγεμόνα ἔχοντες· εὐοδωτάτη γὰρ ἦν τοῖς ὑποζυγίοις· τοὺς δὲ ἡμίσεις ὄπισθεν τῶν ὑποζυγίων

(b) I. ix. 13. (c) § 14. (d) I. i. 9. (e) I. v. 8.

9. *συνέμιξαν*] *Joined* (the Greeks) *who had previously secured the position.* Cf. II. i. 2. (*Sensu hostili*, manus conferre. P.)

ἔταξε. 10. Πορευόμενοι δ' ἐντυγχάνουσι λόφῳ ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ κατειλημμένῳ ὑπὸ τῶν πολεμίων, οὓς ἢ ἀποκόψαι ἦν ἀνάγκη ἢ διεζεῦχθαι ἀπὸ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. Καὶ αὐτοὶ μὲν ἂν ἐπορεύθησαν ᾗπερ οἱ ἄλλοι, τὰ δὲ ὑποζύγια οὐκ ἦν ἄλλῃ ἢ ταύτῃ ἐκβῆναι. 11. Ενθα δὴ παρακελευσάμενοι ἀλλήλοις προσβάλλουσι πρὸς τὸν λόφον ὀρθίοις τοῖς λόχοις, οὐ κυκλῳ, ἀλλὰ καταλιπόντες ἄφοδον τοῖς πολεμίοις, εἰ βούλοιντο φεύγειν. 12. Καὶ τέως μὲν αὐτοὺς ἀναβαίνοντας ὅπῃ ἐδύναντο ἕκαστος οἱ βάρβαροι ἐτόξευον καὶ ἔβαλλον, ἐγγὺς δ' οὐ προσίεντο [f], ἀλλὰ φυγῇ λείπουσι τὸ χωρίον. Καὶ τοῦτόν τε παρεληλύθεσαν οἱ Ἕλληνες, καὶ [g] ἕτερον ὁρῶσιν ἔμπροσθεν λόφον κατεχόμενον· ἐπὶ τοῦτον αὖθις ἐδόκει πορεύεσθαι. 13. Ἐννοήσας δ' ὁ Ξενοφῶν, μή, εἰ ἔρημον καταλίποι τὸν ἡλωκότα λόφον, καὶ πάλιν λαβόντες οἱ πολέμιοι ἐπίθοιντο τοῖς ὑποζυγίοις παριοῦσιν, (ἐπὶ πολὺ δ' ἦν τὰ ὑποζύγια, ἅτε διὰ στενῆς τῆς ὁδοῦ πορευόμενα,) καταλείπει ἐπὶ τοῦ λόφου λοχαγοὺς Κηφισόδωρον Κηφισοφῶντος Ἀθηναῖον, καὶ Ἀμφικράτην Ἀμφιδήμου Ἀθηναῖον, καὶ Ἀρχαγόραν Ἀργεῖον φυγάδα· αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς λοιποῖς ἐπορεύετο ἐπὶ τὸν δεύτερον λόφον, καὶ τῷ αὐτῷ τρόπῳ καὶ τοῦτον αἱροῦσιν. 14. Ἔτι δ' αὐτοῖς τρίτος μαστὸς λοιπὸς ἦν

(f) III. i. 30. (g) I. viii. 8.

10. ἂν ἐπορεύθησαν] *Might* have proceeded (Matt. 599, b.), i.e. *if* they had had no cattle.

11. ὀρθίοις τ. λόχοις] 'Livy's *recti ordines*, battalions *in column* or *file*, whereas in φάλαγξ they stood *in line*, forming a long front of various depths.' L. & Sc.

12. καὶ τέως μὲν . . . οἱ β. ἐτόξευον . . . ἐγγὺς δ'.] *For some time the barbarians shot arrows*, &c., *but did not let them come to close quarters* . . . (ἐπεὶ ἐγγὺς ἐγένοντο, οὐκ ἐδέξαντο. K.)

— καὶ ἕτερον . . .] (and then), *when* . . . Καὶ is here a *temporal* conjunction, indicating that the second of two propositions was contemporary with the first. Cf. VI. ii. 26, and sup. I. viii. 8, and x. 15, and inf. vi. 2.

13. καὶ πάλιν] 'Adeo rursus, so gar noch einmal.' B.

πολὺ ὀρθιώτατος ὁ ὑπὲρ τῆς ἐπὶ τῷ πυρὶ καταληφθείσης φυλακῆς τῆς νυκτος ὑπο τῶν ἐθελόντων. 15. Ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἐγένοντο οἱ Ἕλληνες, λείπουσιν οἱ βάρβαροι ἀμαχητὶ τὸν μαστόν· ὥςτε θαυμαστὸν πᾶσι γενέσθαι καὶ ὑπώπτευον δείσαντας αὐτοὺς μὴ κυκλωθέντες πολιορκοῖντο, ἀπολιπεῖν. Οἱ δ' ἄρα ἀπὸ τοῦ ἄκρου καθορῶντες τὰ ὄπισθεν γιγνόμενα, πάντες ἐπὶ τοὺς ὀπισθοφύλακας ἐχώρουν.

16. Καὶ Ξενοφῶν μὲν σὺν τοῖς νεωτάτοις ἀνέβαινεν ἐπὶ τὸ ἄκρον, τοὺς δὲ ἄλλους ἐκέλευσεν ὑπάγειν[h], ὅπως οἱ τελευταῖοι λόχοι προςμίξειαν· καὶ προελθόντας κατὰ τὴν ὁδὸν ἐν τῷ ὁμαλῷ θέσθαι[i] τὰ ὅπλα εἶπε. 17. Καὶ ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ἦλθεν Ἀρχαγόρας ὁ Ἀργεῖος πεφευγώς, καὶ λέγει ὡς ἀπεκόπησαν ἀπὸ τοῦ πρώτου λόφου, καὶ ὅτι τεθνᾶσι Κηφισόδωρος καὶ Ἀμφικράτης, καὶ ἄλλοι, ὅσοι μὴ ἀλλόμενοι κατὰ τῆς πέτρας πρὸς τοὺς ὀπισθοφύλακας ἀφίκοντο. 18. Ταῦτα δὲ διαπραξάμενοι οἱ βάρβαροι ἧκον ἐπ' ἀντίπορον λόφον τῷ μαστῷ· καὶ ὁ Ξενοφῶν διελέγετο αὐτοῖς δι' ἑρμηνέως περὶ σπονδῶν, καὶ τοὺς νεκροὺς ἀπῄτει. 19. Οἱ δὲ ἔφασαν ἀποδώσειν ἐφ' ᾧ μὴ καίειν τὰς κώμας. Συνωμολόγει ταῦτα ὁ Ξενοφῶν. Ἐν ᾧ δὲ τὸ μὲν ἄλλο στράτευμα παρῄει, οἱ δὲ ταῦτα διελέγοντο, πάντες οἱ ἐκ

(h) III. iv. 48. (i) I. v. 14.

15. ἀμαχητὶ] Cf. Blomf. Æsch. Pr. V. 1216.

— ὥστε ... γενέσθαι καὶ ὑπώπτευον.] Nota structuram mutatam. Cf. infr. IV. vii. 17. P.

— οἱ δ'] *But they, on perceiving from the knoll what was going on in the rear of the advancing party, were all proceeding,* &c.

16. ὑπάγειν] Xenophon goes up to the top of the hill to reconnoitre, and directs the rest of his party in the mean time to lead on by the narrow path (§ 6) winding round the base, that the rear guard might join them on the open ground.

18. ἀντίπορον λ. τ. μ.] *To a hill over against the knoll,* (*i. e.* the second of the three.) For the poetic word ἀντίπορον, S. conjectures τὸν ἀντιπέρας λ.

19. ἐφ' ᾧ] = ἐπὶ τούτῳ, ὥστε. Matt. 479; Arn. G. P. 267.

τούτου τοῦ τοπου συνεῤῥύησαν. 20. *Ἐνταῦθα ἵσταντο οἱ πολέμιοι· καὶ ἐπεὶ ἤρξαντο καταβαίνειν ἀπὸ τοῦ μαστοῦ πρὸς τοὺς ἄλλους, ἔνθα τὰ ὅπλα ἔκειντο, ἵεντο δὴ οἱ πολέμιοι πολλῷ πλήθει καὶ θορύβῳ· καὶ ἐπεὶ ἐγένοντο ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ μαστοῦ ἀφ' οὗ Ξενοφῶν κατέβαινεν, ἐκυλίνδουν πέτρας· καὶ ἑνὸς μὲν κατέαξαν τὸ σκέλος, Ξενοφῶντα δὲ ὁ ὑπασπιστὴς ἔχων τὴν ἀσπίδα ἀπέλιπεν·* 21. *Εὐρύλοχος δὲ Λουσιεὺς Ἀρκὰς προςέδραμεν αὐτῷ ὁπλίτης, καὶ πρὸ ἀμφοῖν προβεβλημένος ἀπεχώρει, καὶ οἱ ἄλλοι πρὸς τοὺς συντεταγμένους ἀπῆλθον.*

22. *Ἐκ δὲ τούτου πᾶν ὁμοῦ ἐγένετο τὸ Ἑλληνικόν, καὶ ἐσκήνησαν αὐτοῦ ἐν πολλαῖς καὶ καλαῖς οἰκίαις καὶ ἐπιτηδείοις δαψιλέσι· καὶ γὰρ οἶνος πολὺς ἦν, ὥςτε ἐν λάκκοις κονιατοῖς εἶχον.* 23. *Ξενοφῶν δὲ καὶ Χειρίσοφος διεπράξαντο ὥςτε λαβόντες τοὺς νεκροὺς ἀπέδοσαν τὸν ἡγεμόνα· καὶ πάντα ἐποίησαν τοῖς ἀποθανοῦσιν ἐκ τῶν δυνατῶν ὥςπερ νομίζεται*[k] *ἀνδράσιν ἀγαθοῖς.* 24. *Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἄνευ ἡγεμόνος ἐπορεύοντο· μαχόμενοι δ' οἱ πολέμιοι καὶ ὅπῃ εἴη στενὸν χωρίον προκαταλαμβάνοντες ἐκώλυον τὰς παρόδους.* 25. *Ὁπότε μὲν οὖν τοὺς πρώτους κωλύοιεν, Ξενοφῶν ὄπισθεν ἐκβαίνων πρὸς τὰ ὄρη ἔλυε τὴν ἀπόφραξιν τῆς παρόδου τοῖς πρώτοις, ἀνωτέρω πειρώμενος γίνεσθαι τῶν κωλυόντων·* 26. *ὁπότε δὲ τοῖς ὄπισθεν ἐπί-*

(k) I. ii. 27.

20. ἤρξαντο] 'Græci cum Xenophonte.' S.

— τὰ ὅπλα] The party in advance are meant (sup. 16), who had been ordered θέσθαι τὰ ὅπλα, (the τοὺς συντεταγμ. of § 21.) *Where the arms were grounded*, i. e. *where they were resting under arms.*

21. προβεβλ.] Perf. pass. used deponently, *throwing* his shield *before both*, &c. Cf. I. ii. 17. Λουσ., *of Lusi*, in Arcadia.

23. ὥστε...ἀπέδοσαν.] Cf. Arn. G. P. 211, 212. (Jelf, 863.)

θοιντο, Χειρίσοφος ἐκβαίνων καὶ πειρώμενος ἀνωτέρω γίγνεσθαι τῶν κωλυόντων ἔλυε τὴν ἀπόφραξιν τῆς παρόδου τοῖς ὄπισθεν. Καὶ ἀεὶ οὕτως ἐβοήθουν ἀλλήλοις καὶ ἰσχυρῶς ἀλλήλων ἐπεμέλοντο. 27. Ἦν δὲ ὁπότε καὶ αὐτοῖς τοῖς ἀναβᾶσι πολλὰ πράγματα παρεῖχον οἱ βάρβαροι πάλιν καταβαίνουσιν· ἐλαφροὶ γὰρ ἦσαν ὥςτε καὶ ἐγγύθεν φεύγοντες ἀποφεύγειν· οὐδὲν γὰρ εἶχον ἄλλο ἢ τόξα καὶ σφενδόνας. 28. Ἄριστοι δὲ καὶ τοξόται ἦσαν· εἶχον δὲ τόξα ἐγγὺς τριπήχη, τὰ δὲ τοξεύματα πλέον ἢ διπήχη· εἷλκον δὲ τὰς νευρὰς ὁπότε τοξεύοιεν πρὸς τὸ κάτω τοῦ τόξου τῷ ἀριστερῷ ποδὶ προβαίνοντες. Τὰ δὲ τοξεύματα ἐχώρει διὰ τῶν ἀσπίδων καὶ διὰ τῶν θωράκων. Ἐχρῶντο δὲ αὐτοῖς οἱ Ἕλληνες, ἐπεὶ λάβοιεν, ἀκοντίοις ἐναγκυλῶντες[1]. Ἐν τούτοις τοῖς χωρίοις οἱ Κρῆτες χρησιμώτατοι ἐγένοντο· ἦρχε δὲ αὐτῶν Στρατοκλῆς Κρής.

(1) iii. 28, n.

27. ἦν ὁπότε] Matt. 482, 2; Arn. G. P. 266.

— ἐγγύθεν] = ἐξ ὀλίγου. Cf. I. x. 11. K.

28. εἷλκον. .] *And they drew the strings, whenever they shot, stepping forward with the left foot to the lower end of the bow.*

From the great length of the arrow compared with the bow, it would seem that the peculiarity of Curdistan archery was the extent to which they could draw the string in discharging their fatal shafts. For this purpose, and to steady his aim, the archer threw forward his left foot as a fulcrum to the lower extremity of the bow. The Persian bow did not touch the ground; see Dict. Antiq. p. 315, (Fig. of *Daric.*)

A passage from Arrian, Indic. 16, quoted by Spelman, illustrates this manner of shooting very clearly. Τὸ τόξον κάτω ἐπὶ τὴν γῆν θέντες, καὶ τῷ ποδὶ τῷ ἀριστερῷ ἀντιβάντες, οὕτως ἐκτοξεύουσι, τὴν νευρὴν ἐπὶ μέγα ὀπίσω ἀναγαγόντες· ὁ γὰρ ὀϊστὸς ὀλίγον ἀποδέων τριπήχεος.

— ἐναγκυλῶντες] *Fitting them with* ἀγκύλαι· ἀγκύλη is used for a *bent* rope, *a loop*, (cf. Herm. Eur. I. T. 1377,) and here corresponds probably to the Lat. *amentum*, the thong fastened to the middle of the javelin, by which it was hurled. (See, however, Dict. Antiq. *Ansa.*)

CAPUT III.

1. *Ταύτην δ' αὖ τὴν ἡμέραν ηὐλίσθησαν ἐν ταῖς κώμαις ταῖς ὑπὲρ τοῦ πεδίου τοῦ παρὰ τὸν Κεντρίτην ποταμόν, εὖρος ὡς δίπλεθρον, ὃς ὁρίζει τὴν Ἀρμενίαν καὶ τὴν τῶν Καρδούχων χώραν· καὶ οἱ Ἕλληνες ἐνταῦθα ἀνεπαύσαντο ἄσμενοι ἰδόντες πεδίον· ἀπεῖχε δὲ τῶν ὀρέων ὁ ποταμὸς [ὡς] ἓξ ἢ ἑπτὰ στάδια τῶν Καρδούχων.* 2. *Τότε μὲν οὖν ηὐλίσθησαν μάλα ἡδέως, καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἔχοντες καὶ πολλὰ τῶν παρεληλυθότων πόνων μνημονεύοντες. Ἑπτὰ γὰρ ἡμέρας, ὅσασπερ ἐπορεύθησαν διὰ τῶν Καρδούχων, πάσας μαχόμενοι διετέλεσαν, καὶ ἔπαθον κακὰ ὅσα οὐδὲ τὰ σύμπαντα ὑπὸ βασιλέως καὶ Τισσαφέρνους. Ὡς οὖν ἀπηλλαγμένοι τούτων ἡδέως ἐκοιμήθησαν.*

3. *Ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ ὁρῶσιν ἱππεῖς που πέραν τοῦ ποταμοῦ ἐξωπλισμένους ὡς κωλύσοντας διαβαίνειν, πεζοὺς δ' ἐπὶ ταῖς ὄχθαις παρατεταγμένους ἄνω τῶν ἱππέων ὡς κωλύσοντας*[a] *εἰς τὴν Ἀρμενίαν ἐκβαίνειν.* 4. *Ἦσαν δ' οὗτοι Ὀρόντα καὶ Ἀρτούχου, Ἀρμένιοι καὶ Μαρδόνιοι καὶ Χαλδαῖοι μισθοφόροι. Ἐλέγοντο δὲ οἱ Χαλδαῖοι ἐλεύθεροί τε καὶ ἄλκιμοι εἶναι· ὅπλα δ' εἶχον γέρρα μακρὰ καὶ λόγχας.* 5. *Αἱ δὲ ὄχθαι αὗται ἐφ' ὧν παρατεταγμένοι οὗτοι ἦσαν τρία ἢ τέτταρα*

(a) III. i. 13.

1. Κεντρίτην] 'The Buhtán-Chaï of the present day.' Ains. p. 166.

— *τῶν ὀρέων*] Τῶν Καρδ. conjungenda sunt, quæ distinxit scriptor ut *ὁμοιοτέλευτα* vitaret. S.

4. Μαρδόνιοι] Artuchus is mentioned (Cyr. V. iii. 38) as a chief of the Hyrcani; whence S. conjectures that the Mardonii dwelt on the confines of Hyrcania, on the Caspian.

— Χαλδαῖοι] Cf. Cyr. III. ii. 7, and Strab. xii. 3, who says *οἱ νῦν Χαλδαῖοι Χάλυβες τὸ παλαιὸν ὠνομάζοντο.*

5. *ὄχθαι* are the shelving rocky sides of the valley, through which the river ran, called *πέτραι*, infr. 11, and *ἄκρα*, 23.

πλέθρα ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀπεῖχον· ὁδὸς δὲ μία ἡ ὁρωμένη ἦν ἄγουσα ἄνω, ὥςπερ χειροποίητος· ταύτῃ ἐπειρῶντο διαβαίνειν οἱ Ἕλληνες. 6. Ἐπεὶ δὲ πειρωμένοις τό τε ὕδωρ ὑπὲρ τῶν μαστῶν ἐφαίνετο, καὶ τραχὺς ἦν ὁ ποταμὸς μεγάλοις λίθοις καὶ ὀλισθηροῖς, καὶ οὔτ' ἐν τῷ ὕδατι τὰ ὅπλα ἦν ἔχειν· εἰ δὲ μή, ἥρπαζεν ὁ ποταμός· ἐπί τε τῆς κεφαλῆς τὰ ὅπλα εἴ τις[b] φέροι, γυμνοὶ ἐγίγνοντο πρὸς τὰ τοξεύματα καὶ τἄλλα βέλη· ἀνεχώρησαν οὖν καὶ αὐτοῦ ἐστρατοπεδεύσαντο παρὰ τὸν ποταμόν.

7. Ἔνθα δὲ αὐτοὶ τὴν πρόσθεν νύκτα ἦσαν[c], ἐπὶ τοῦ ὄρους ἑώρων τοὺς Καρδούχους πολλοὺς συνειλεγμένους ἐν τοῖς ὅπλοις. Ἐνταῦθα δὴ πολλὴ ἀθυμία ἦν τοῖς Ἕλλησιν, ὁρῶσι μὲν τοῦ ποταμοῦ τὴν δυςπορίαν, ὁρῶσι δὲ τοὺς διαβαίνειν κωλύσοντας, ὁρῶσι δὲ τοῖς διαβαίνουσιν ἐπικεισομένους τοὺς Καρδούχους ὄπισθεν. 8. Ταύτην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα ἔμειναν ἐν πολλῇ ἀπορίᾳ ὄντες. Ξενοφῶν δὲ ὄναρ εἶδεν· ἔδοξεν ἐν πέδαις δεδέσθαι, αὗται δὲ αὐτῷ αὐτόμαται περιῤῥυῆναι, ὥςτε λυθῆναι καὶ διαβαίνειν ὁπόσον ἐβούλετο. Ἐπεὶ δὲ ὄρθρος ἦν, ἔρχεται πρὸς τὸν Χειρίσοφον καὶ λέγει ὅτι ἐλπίδας ἔχει καλῶς ἔσεσθαι· καὶ διηγεῖται αὐτῷ τὸ ὄναρ. 9. Ὁ δὲ ἥδετό τε καὶ ὡς τάχιστα ἕως ὑπέφαινεν ἐθύοντο πάντες παρόντες οἱ

(b) I. iv. 8. (c) I. i. 6.

6. *οὔτ'*] Huic respondet *ἐπί τε*. K.

— *εἰ δὲ μή*] = *εἰ δὲ* after a negative. Cf. VII. i. 8; Matt. 617, 6; Jelf, 860, 5. 'If any one did.'

— *ἀνεχ. οὖν.*] *Οὖν* introduces the apodosis as *the consequence* of the prodosis. Cf. Matt. 625.

8. *περιῤῥυῆναι*] Slipt *from* about; *dropt off*: so *circumscindere*, Livy, II. 55, *to tear off*. See Arn. Thuc. IV. 12, *περιεῤῥύη*.

— *καλῶς ἔσεσθαι*] *That matters would turn out well.* *Εἶναι* may be joined to an adverb when it is not a mere copula, but has its essential notion of *existence*. Jelf, 375, 3. So in Latin, *sic vita erat*, Ter. Andr. i. 1; and in French, *être bien*, &c.

στρατηγοί· καὶ τὰ ἱερὰ καλὰ ἦν εὐθὺς ἀπὸ τοῦ πρώτου. Καὶ ἀπιόντες ἀπὸ τῶν ἱερῶν οἱ στρατηγοὶ καὶ λοχαγοὶ παρήγγελλον τῇ στρατιᾷ ἀριστοποιεῖσθαι. 10. Ἀριστῶντι δὲ τῷ Ξενοφῶντι προσέτρεχον δύο νεανίσκω· ᾔδεσαν γὰρ πάντες ὅτι ἐξείη αὐτῷ καὶ ἀριστῶντι καὶ δειπνοῦντι προσελθεῖν, καί, εἰ καθεύδοι, ἐπεγείραντα [d] εἰπεῖν εἴ τίς τι ἔχοι τῶν πρὸς τὸν πόλεμον. 11. Καὶ τότε ἔλεγον ὅτι τυγχάνοιεν φρύγανα συλλέγοντες ὡς ἐπὶ πῦρ, κἄπειτα κατίδοιεν ἐν τῷ πέραν ἐν πέτραις καθηκούσαις ἐπ' αὐτὸν τὸν ποταμὸν γέροντά τε καὶ γυναῖκας καὶ παιδίσκας ὥσπερ μαρσίπους ἱματίων κατατιθεμένους ἐν πέτρᾳ ἀντρώδει. 12. Ἰδοῦσι δέ σφισι δόξαι ἀσφαλὲς εἶναι διαβαίνειν· οὐδὲ γὰρ τοῖς πολεμίοις ἱππεῦσι πρόσβατον εἶναι κατὰ τοῦτο. Ἐκδύντες δὲ ἔφασαν ἔχοντες τὰ ἐγχειρίδια γυμνοὶ ὡς νευσούμενοι διαβαίνειν· πορευόμενοι δὲ πρόσθεν διαβαίνειν πρὶν βρέξαι τὰ αἰδοῖα· καὶ διαβάντες καὶ λαβόντες τὰ ἱμάτια πάλιν ἥκειν.

13. Εὐθὺς οὖν ὁ Ξενοφῶν αὐτός τε ἔσπενδε καὶ τοῖς νεανίσκοις ἐγχεῖν ἐκέλευσε, καὶ εὔχεσθαι τοῖς φήνασι θεοῖς τά τε ὀνείρατα καὶ τὸν πόρον καὶ τὰ λοιπὰ ἀγαθὰ ἐπιτελέσαι. Σπείσας δ' εὐθὺς ἦγε τοὺς νεανίσκους παρὰ τὸν Χειρίσοφον· καὶ διηγοῦνται ταὐτά. 14. Ἀκούσας δὲ καὶ ὁ Χειρίσοφος σπονδὰς ἐποίει. Σπείσαντες δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις παρήγγελλον συσκευάζεσθαι, αὐτοὶ δὲ συγκαλέσαντες τοὺς στρατηγοὺς ἐβουλεύοντο ὅπως ἂν κάλλιστα διαβαῖεν, καὶ τούς τε ἔμπροσθεν νικῷεν καὶ ὑπὸ τῶν ὄπισθε μηδὲν πάσχοιεν κακόν. 15. Καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς Χειρίσοφον μὲν ἡγεῖσθαι καὶ διαβαίνειν ἔχοντα τὸ ἥμισυ τοῦ στρατεύ-

(d) I. ii. 1.

9. ἀπὸ τοῦ πρώτου] Scil. ἱερείου, as inf. VI. v. 2, and VI. i. 22.

ματος, τὸ δ' ἥμισυ ἔτι ὑπομένειν σὺν Ξενοφῶντι· τὰ δὲ ὑποζύγια καὶ τὸν[e] ὄχλον ἐν μέσῳ τούτων διαβαίνειν. 16. Ἐπεὶ δὲ καλῶς ταῦτα εἶχεν ἐπορεύοντο· ἡγοῦντο δ' οἱ νεανίσκοι ἐν ἀριστερᾷ ἔχοντες τὸν ποταμόν· ὁδὸς δὲ ἦν ἐπὶ τὴν διάβασιν ὡς τέτταρες στάδιοι.

17. Πορευομένων δ' αὐτῶν ἀντιπαρῄεσαν αἱ τάξεις τῶν ἱππέων. Ἐπειδὴ δὲ ἦσαν κατὰ τὴν διάβασιν καὶ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ, ἔθεντο τὰ ὅπλα, καὶ αὐτὸς πρῶτος Χειρίσοφος στεφανωσάμενος καὶ ἀποδὺς ἐλάμβανε τὰ ὅπλα, καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσι παρήγγελλε· καὶ τοὺς λοχαγοὺς ἐκέλευεν ἄγειν τοὺς λόχους ὀρθίους[f], τοὺς μὲν ἐν ἀριστερᾷ, τοὺς δ' ἐν δεξιᾷ ἑαυτοῦ. 18. Καὶ οἱ μὲν μάντεις ἐσφαγιάζοντο εἰς τὸν ποταμόν· οἱ δὲ πολέμιοι ἐτόξευόν τε καὶ ἐσφενδόνων· ἀλλ' οὔπω ἐξικνοῦντο. 19. Ἐπεὶ δὲ καλὰ ἦν τὰ σφάγια, ἐπαιάνιζον πάντες οἱ στρατιῶται καὶ ἀνηλάλαζον, συνωλόλυζον δὲ καὶ αἱ γυναῖκες ἅπασαι. Πολλαὶ γὰρ ἦσαν ἑταῖραι ἐν τῷ στρατεύματι.

20. Καὶ Χειρίσοφος μὲν ἐνέβαινε καὶ οἱ σὺν ἐκείνῳ· ὁ δὲ Ξενοφῶν, τῶν ὀπισθοφυλάκων λαβὼν τοὺς εὐζωνοτάτους, ἔθει ἀνὰ κράτος πάλιν ἐπὶ τὸν πόρον τὸν κατὰ τὴν ἔκβασιν τὴν εἰς τὰ τῶν Ἀρμενίων ὄρη, προσποιούμενος ταύτῃ διαβὰς ἀποκλείσειν τοὺς παρὰ

(e) III. ii. 36. (f) IV. ii. 11.

17. ἀντιπαρ.] *The troops of* (the enemy's) *horse marched* (alongside-opposite, *i. e.*) *abreast on the other side.*

— ἦσαν] Scil. οἱ Ἕλληνες.

— στεφανωσ.] Sicut in præliis mos erat Lacedæmoniis. De Rep. L. 13, 8. P.

— ἀποδὺς] *Having stript* (*himself.*) The second aor. has a middle signif. Dist. ἀποδέδυκεν. V. viii. 23.

— παρήγγειλε] Scil. ἀποδύντας λαμβάνειν τὰ ὅπλα. K.

18. ἐσφαγ. . . . εἰς τὸν ποταμόν.] 'Mactabant ita ut sanguinem in fluere paterentur in fluvium.' P. at II. ii. 9. Cf. Herod. VII. 113, and Arrian, Anab. I. xi. 10.

19. σφάγια] *Victims.* No ἱερὰ are mentioned here (cf. I. viii. 15, n.), because in sacrificing to river or sea gods, the entrails were not *burnt*, but thrown into the water. Cf. Virg. Æn. V. 238, 776; Dict. Ant. p. 832.

20. τὸν πόρον] See § 5, 6.

τὸν ποταμὸν ἱππεῖς. 21. Οἱ δὲ πολέμιοι, ὁρῶντες μὲν τοὺς ἀμφὶ Χειρίσοφον εὐπετῶς τὸ ὕδωρ περῶντας, ὁρῶντες δὲ τοὺς ἀμφὶ Ξενοφῶντα θέοντας εἰς τοὔμπαλιν, δείσαντες μὴ ἀποκλεισθείησαν φεύγουσιν ἀνὰ κράτος ὡς πρὸς τὴν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἔκβασιν ἄνω· ἐπεὶ δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν ἐγένοντο, ἔτεινον ἄνω πρὸς τὸ ὄρος. 22. Λύκιος δ' ὁ τὴν τάξιν ἔχων τῶν ἱππέων[g] καὶ Αἰσχίνης ὁ τὴν τάξιν ἔχων τῶν πελταστῶν τῶν ἀμφὶ Χειρίσοφον, ἐπεὶ ἑώρων ἀνὰ κράτος φεύγοντας, εἵποντο· οἱ δὲ στρατιῶται ἐβόων μὴ ἀπολείπεσθαι, ἀλλὰ συνεκβαίνειν ἐπὶ τὸ ὄρος. 23. Χειρίσοφος δ' αὖ, ἐπεὶ διέβη, τοὺς μὲν ἱππέας οὐκ ἐδίωκεν, εὐθὺς δὲ κατὰ τὰς προσηκούσας ὄχθας ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἐξέβαινεν ἐπὶ τοὺς ἄνω πολεμίους· οἱ δὲ ἄνω, ὁρῶντες μὲν τοὺς ἑαυτῶν ἱππέας φεύγοντας, ὁρῶντες δ' ὁπλίτας σφίσιν ἐπιόντας, ἐκλείπουσι τὰ ὑπὲρ τοῦ ποταμοῦ ἄκρα.

24. Ξενοφῶν δ' ἐπεὶ τὰ πέραν ἑώρα καλῶς γιγνόμενα, ἀπεχώρει τὴν ταχίστην πρὸς τὸ διαβαῖνον στράτευμα· καὶ γὰρ οἱ Καρδοῦχοι φανεροὶ ἤδη ἦσαν εἰς τὸ πεδίον καταβαίνοντες ὡς ἐπιθησόμενοι τοῖς τελευταίοις. 25. Καὶ Χειρίσοφος μὲν τὰ ἄνω κατεῖχε, Λύκιος δὲ σὺν ὀλίγοις ἐπιχειρήσας ἐπιδιῶξαι ἔλαβε τῶν σκευοφόρων τὰ ὑπολειπόμενα, καὶ μετὰ τούτων ἐσθῆτά τε καλὴν καὶ ἐκπώματα. 26. Καὶ τὰ μὲν σκευοφόρα τῶν Ἑλλήνων καὶ ὁ ὄχλος ἀκμὴν διέβαινε· Ξενοφῶν δὲ στρέψας πρὸς τοὺς Καρδούχους ἀντία τὰ ὅπλα ἔθετο·

(g) III. iii. 20.

21. τὴν ἀ. τ. π. ἔκβασιν] The pass from the river up (into the mountains) κατὰ τὴν ὁδὸν ἐγεν. *Had reached the road.* Cf. sup. 17.

22. ἐβόων (ἑαυτοὺς) μὴ ἀπολ.] *Demanded with shouts*, i. e. *clamoured not to be left behind*, 'ἀπολείπ—non pone hostes, sed pone equites et peltastas suos.' B.

26. ἀκμὴν] *Just then.* '*i.e.* ἄρτι, *cum maximè, nunc ipsum.* Lobeck ad Phryn. p. 123.' K.

καὶ παρήγγειλε τοῖς λοχαγοῖς κατ' ἐνωμοτίας[h] ποιήσασθαι ἕκαστον τὸν ἑαυτοῦ λόχον, παρ' ἀσπίδας παραγαγόντας τὴν ἐνωμοτίαν ἐπὶ φάλαγγος[i]· καὶ τοὺς μὲν λοχαγοὺς καὶ τοὺς ἐνωμοτάρχους πρὸς[k] τῶν Καρδούχων ἰέναι, οὐραγοὺς δὲ καταστήσασθαι πρὸς τοῦ ποταμοῦ.

27. Οἱ δὲ Καρδοῦχοι, ὡς ἑώρων τοὺς ὀπισθοφύλακας τοῦ ὄχλου ψιλουμένους καὶ ὀλίγους ἤδη φαινομένους, θᾶττον δὴ ἐπῄεσαν ᾠδάς τινας ᾄδοντες. Ὁ δὲ Χειρίσοφος, ἐπεὶ τὰ παρ' αὐτῷ ἀσφαλῶς εἶχε, πέμπει παρὰ Ξενοφῶντα τοὺς πελταστὰς καὶ σφενδονήτας καὶ τοξότας, καὶ κελεύει ποιεῖν ὅ τι ἂν παραγγείλῃ· 28. Ἰδὼν δ' αὐτοὺς καταβαίνοντας ὁ Ξενοφῶν, πέμψας ἄγγελον κελεύει αὐτοῦ μεῖναι ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ μὴ διαβάντας· ὅταν δ' ἄρξωνται[l] αὐτοὶ διαβαίνειν, ἐναντίους ἔνθεν καὶ ἔνθεν σφῶν ἐμβαίνειν ὡς διαβησομένους, διηγκυλωμένους[m] τοὺς ἀκοντιστάς, καὶ ἐπιβεβλημένους τοὺς τοξότας· μὴ πρόσω δὲ τοῦ ποταμοῦ προβαίνειν. 29. Τοῖς δὲ παρ' ἑαυτῷ παρήγγειλεν,

(h) III. iv. 21. (i) IV. ii. 11. (k) I. x. 3; II. ii. 4. (l) II. iii. 6. (m) ii. 28, n.

— παρ' ἀσπίδας] *Having drawn up each Enomoty in the line to the left;* each company stepping into the line to the left of those already there. Cf. IV. vi. 6. Παρ' ἀσπίδας, *on the shield side, i. e.* the left, as παρὰ δόρυ means *on the right.*

— πρὸς τῶν Καρδ. . . . πρὸς τοῦ ποτ.] *Towards* . . . πρὸς with *gen.* (in its strictly local usage), denotes (position) *towards, facing,* &c.—or (motion) *towards*—not *to*—an object. The accus. expresses either of these meanings. Thus πρὸς τοὺς Καρδ. sup. was *towards,* and πρὸς ποταμὸν *to.* (I. iv. 19; II. iv. 1; IV. ii. 25;) —but πρὸς ποταμοῦ is *towards, i. e.* on the side facing—*the river,* both here and II. ii. 4. Herodotus has *gen.* and *acc.* in the same sentence, II. 121. Τὸν μὲν πρὸς Βορέω ἑστεῶτα . . . τὸν δὲ πρὸς νότον.—Cf. Arn. Thuc. I. 62.

28. αὐτοί] Xenophon's party.

— ἐναντίους] Scil. ἐμβαίνειν.—ἔνθεν κ. ἔνθεν means (in two companies, one) *on each flank* (of the retreating party.)

— διηγκ. and ἐπιβεβλ.] Perfects midd. '*Thong in hand . . . having their arrows fixed* (on the string.)'

ἐπειδὰν σφενδόνη[n] ἐξικνῆται καὶ ἀσπὶς ψοφῇ, παιανίσαντας θεῖν ἐς τοὺς πολεμίους· ἐπειδὰν δ' ἀναστρέψωσιν οἱ πολέμιοι καὶ ἐκ τοῦ ποταμοῦ ὁ σαλπιγκτὴς σημήνῃ τὸ πολεμικόν, ἀναστρέψαντας ἐπὶ δόρυ ἡγεῖσθαι μὲν τοὺς οὐραγούς, θεῖν δὲ πάντας καὶ διαβαίνειν ὅτι τάχιστα ᾗ ἕκαστος τὴν τάξιν εἶχεν, ὡς μὴ ἐμποδίζειν ἀλλήλους· ὅτι οὗτος ἄριστος ἔσοιτο ὃς ἂν πρῶτος ἐν τῷ πέραν γένηται.

30. Οἱ δὲ Καρδοῦχοι, ὁρῶντες ὀλίγους ἤδη τοὺς λοιπούς· πολλοὶ γὰρ καὶ τῶν μένειν τεταγμένων ᾤχοντο ἐπιμελόμενοι οἱ μὲν ὑποζυγίων οἱ δὲ σκευῶν οἱ δὲ ἑταιρῶν· ἐνταῦθα δὴ ἐπέκειντο θρασέως, καὶ ἤρχοντο σφενδονᾶν καὶ τοξεύειν. 31. Οἱ δὲ Ἕλληνες παιανίσαντες ὥρμησαν δρόμῳ ἐπ' αὐτούς· οἱ δὲ οὐκ ἐδέξαντο· καὶ γὰρ ἦσαν ὡπλισμένοι ὡς μὲν ἐν τοῖς ὄρεσιν ἱκανῶς πρὸς τὸ ἐπιδραμεῖν καὶ φεύγειν, πρὸς δὲ τὸ εἰς χεῖρας δέχεσθαι οὐχ ἱκανῶς. 32. Ἐν τούτῳ σημαίνει ὁ σαλπιγκτής· καὶ οἱ μὲν πολέμιοι ἔφευγον πολὺ ἔτι θᾶττον, οἱ δὲ Ἕλληνες τἀναντία στρέψαντες ἔφευγον διὰ τοῦ ποταμοῦ ὅτι τάχιστα. 33. Τῶν δὲ πολεμίων οἱ μέν τινες αἰσθόμενοι πάλιν ἔδραμον ἐπὶ τὸν ποταμόν, καὶ τοξεύοντες ὀλίγους ἔτρωσαν· οἱ δὲ πολλοί, καὶ πέραν ὄντων τῶν Ἑλλήνων, ἔτι φανεροὶ ἦσαν φεύγοντες. 34. Οἱ δὲ ὑπαντήσαντες[o]

(n) I. viii. 19. (o) I. viii. 15.

29. ψοφῇ] Ab ictu telorum hostilium. K.

— σημήνῃ τὸ πολ.] .. *Sound a charge*, to precipitate the enemy's flight. Cf. § 32.

— στρ. ἐπὶ δόρυ ἡγ.] To face about to the right, and that the hindmost men of every file should lead the way. Spelm.

31. ὡς μὲν. . .] *For* (serving) in mountains, *for mountain warfare:* so the German *für*, and Lat. *ut*, 'Homo acutus, *ut* Siculus.' Cic. Tusc. i. 15, and De Sen. 12; Cf. Duk. Thuc. IV. 84.

34. οἱ δ' ὑπ.] Milites a Cherisopho submissi. § 27, 28. S.

ἀνδριζόμενοι καὶ προσωτέρω τοῦ καιροῦ προϊόντες, ὕστερον τῶν μετὰ Ξενοφῶντος διέβησαν πάλιν· καὶ ἐτρώθησάν τινες καὶ τούτων.

CAPUT IV.

Επεὶ δὲ διέβησαν, συνταξάμενοι ἀμφὶ μέσον ἡμέρας ἐπορεύθησαν διὰ τῆς Ἀρμενίας πεδίον ἅπαν καὶ λείους γηλόφους, οὐ μεῖον ἢ πέντε παρασάγγας· οὐ γὰρ ἦσαν ἐγγὺς τοῦ ποταμοῦ κῶμαι διὰ τοὺς πολέμους τοὺς πρὸς τοὺς Καρδούχους. 2. Εἰς δὲ ἣν ἀφίκοντο κώμην [a], μεγάλη τε ἦν καὶ βασίλειον εἶχε τῷ σατράπῃ, καὶ ἐπὶ ταῖς πλείσταις οἰκίαις τύρσεις ἐπῆσαν· ἐπιτήδεια δ' ἦν δαψιλῆ. 3. Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέκα, μέχρις ὑπερῆλθον τὰς πηγὰς τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ. Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας πέντε καὶ δέκα ἐπὶ τὸν Τηλεβόαν ποταμόν. Οὗτος δ' ἦν καλὸς μὲν μέγας δ' οὔ· κῶμαι δὲ πολλαὶ περὶ τὸν ποταμὸν ἦσαν. 4. Ὁ δὲ τόπος οὗτος Ἀρμενία ἐκαλεῖτο ἡ πρὸς ἑσπέραν. Ὕπαρχος ἦν δ' αὐτῆς Τηρίβαζος, ὁ καὶ βασιλεῖ φίλος γενόμενος· καὶ ὁπότε παρείη, οὐδεὶς ἄλλος

(a) III. i. 6.

1. πεδίον] In appos. with ὁδὸν understood. *Made a march through A., all plain.* Λείους, smooth, *i. e.* without rocks.

2. κώμην corresponds with modern *Sert* (Tigranocerta.)

— σατράπῃ] Orontas (III. v. 17), who had Tiribazus under him as ὕπαρχος (§ 4), just as Tamos was under Tissaphernes. Thuc. VIII. 31.

3. Τίγρητος π.] One of the most easterly of its tributaries. (See Ainsw. 171 . . . 2.) The main branch rises much to the west of the Greek route, above Diarbeker.

— Τηλεβ.] *Kárá-sú,* a tributary of the Euphrates. Ainsw. p. 172.

4. φίλος γενόμενος] Cf. n. I. viii. 1, and Plut. Art. 24, 27.

βασιλέα ἐπὶ τὸν ἵππον ἀνέβαλλεν. 5. Οὗτος προσήλασεν ἱππέας ἔχων, καὶ προπέμψας ἑρμηνέα εἶπεν ὅτι βούλοιτο διαλεχθῆναι τοῖς ἄρχουσι. Τοῖς δὲ στρατηγοῖς ἔδοξεν ἀκοῦσαι· καὶ προσελθόντες εἰς ἐπήκοον ἠρώτων τί θέλοι. 6. ὁ δὲ εἶπεν ὅτι σπείσασθαι βούλοιτο ἐφ᾽ [b] ᾧ μήτε αὐτὸς τοὺς Ἕλληνας ἀδικεῖν μήτε ἐκείνους καίειν τὰς οἰκίας, λαμβάνειν τε τὰ ἐπιτήδεια ὅσων δέοιντο. Ἔδοξε ταῦτα τοῖς στρατηγοῖς καὶ ἐσπείσαντο ἐπὶ τούτοις.

7. Ἐντεῦθεν δ᾽ ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τρεῖς διὰ πεδίου παρασάγγας πέντε καὶ δέκα· καὶ Τηρίβαζος παρηκολούθει ἔχων τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν, ἀπέχων ὡς δέκα σταδίους· καὶ ἀφίκοντο εἰς βασίλεια καὶ κώμας πέριξ πολλάς, πολλῶν τῶν ἐπιτηδείων μεστάς. 8. Στρατοπεδευομένων δ᾽ αὐτῶν γίγνεται τῆς νυκτὸς χιὼν πολλή· καὶ ἕωθεν ἔδοξε διασκηνῆσαι τὰς τάξεις καὶ τοὺς στρατηγοὺς κατὰ τὰς χώρας· οὐ γὰρ ἑώρων πολέμιον οὐδένα καὶ ἀσφαλὲς ἐδόκει εἶναι διὰ τὸ πλῆθος τῆς χιόνος. 9. Ἐνταῦθα εἶχον [πάντα] τὰ ἐπιτήδεια, ὅσα ἐστὶν ἀγαθά, ἱερεῖα, σῖτον, οἴνους παλαιοὺς εὐώδεις, ἀσταφίδας, ὄσπρια παντοδαπά. Τῶν δὲ ἀποσκεδαννυμένων τινὲς ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου ἔλεγον ὅτι κατίδοιεν στράτευμα, καὶ νύκτωρ πολλὰ πυρὰ φαίνοιντο. 10. Ἐδόκει δὴ τοῖς στρατηγοῖς οὐκ ἀσφαλὲς εἶναι διασκηνοῦν, ἀλλὰ συναγαγεῖν τὸ στράτευμα πάλιν·

(b) ii. 19.

7. πεδιόν] The plain of Mush, the table-land of Armenia, at an average elevation of 4,200 feet above the sea. Ainsw. p. 173.

8. χιὼν πολλή] In this district 'in the early part of September, it froze keenly every night, although the mid-day sun was still powerful.' Ains. p. 174; see Diod. Sic. XIV. 28.

— ἕωθεν] 'Immediately from day-break; so *de tertiâ vigiliâ.*' Jelf, 532.

9. ἱερεῖα] Cf. Cyr. I. iv. 17, and inf. V. vii. 13.

ἐντεῦθεν συνῆλθον· καὶ γὰρ ἐδόκει συναιθριάζειν. 11. Νυκτερευόντων δ' αὐτῶν ἐνταῦθα ἐπιπίπτει χιὼν ἄπλετος, ὥςτε ἀπέκρυψε καὶ τὰ ὅπλα καὶ τοὺς ἀνθρώπους κατακειμένους· καὶ τὰ ὑποζύγια συνεπόδισεν ἡ χιών· καὶ πολὺς ὄκνος ἦν ἀνίστασθαι· κατακειμένων [c] γὰρ ἀλεεινὸν [d] ἦν ἡ χιὼν ἐπιπεπτωκυῖα ὅτῳ μὴ παραῤῥυείη. 12. Ἐπεὶ δὲ Ξενοφῶν ἐτόλμησε γυμνὸς[e] ὢν ἀναστὰς σχίζειν ξύλα, τάχα ἀναστάς τις καὶ ἄλλος ἐκείνου ἀφελόμενος ἔσχιζεν. Ἐκ δὲ τούτου καὶ οἱ ἄλλοι ἀναστάντες πῦρ ἔκαιον καὶ ἐχρίοντο· 13. πολὺ γὰρ ἐνταῦθα εὑρίσκετο χρίσμα, ᾧ ἐχρῶντο ἀντ' ἐλαίου, σύειον καὶ σησάμινον καὶ ἀμυγδάλινον ἐκ τῶν πικρῶν καὶ τερεβίνθινον· ἐκ δὲ τῶν αὐτῶν τούτων καὶ μύρον εὑρίσκετο.

14. Μετὰ ταῦτα ἐδόκει πάλιν διασκηνητέον εἶναι κατὰ τὰς κώμας εἰς στέγας. Ἔνθα δὴ οἱ στρατιῶται σὺν πολλῇ κραυγῇ καὶ ἡδονῇ ἔθεον ἐπὶ τὰς στέγας καὶ τὰ ἐπιτήδεια· ὅσοι δέ, ὅτε τὸ πρότερον ἀπῄεσαν, τὰς οἰκίας ἐνέπρησαν ὑπὸ ἀτασθαλίας, δίκην ἐδίδοσαν κακῶς σκηνοῦντες. 15. Ἐντεῦθεν ἔπεμψαν τῆς νυκτὸς Δημοκράτην Τεμενίτην, ἄνδρας δόντες, ἐπὶ τὰ ὄρη ἔνθα ἔφασαν οἱ ἀποσκεδαννύμενοι καθορᾶν τὰ πυρά· οὗτος γὰρ ἐδόκει καὶ πρότερον πολλὰ ἤδη ἀληθεῦσαι

(c) I. ii. 17. (d) III. ii. 22. (e) I. x. 3.

10. ἐντεῦθεν] = ἐκ τούτου (I. ii. 17), *thereupon* or *accordingly*.

12. ἐκείνου ἀφ.] Cf. Matt. 412, Obs.

13. χρίσμα] '*Unguentum omnino*, sed propr. *unguentum crassius*.' P. Here used instead of *oil*, to lubricate the body. Cf. Plin. XXVIII. 37. μύρον, *a fragrant* ointment.

— ἐκ τῶν π.] Scil. ἀμυγδαλῶν, quod latet in ἀμυγδάλινον. P.

15. τὰ μὴ ὄντα &c.] . . . '*If* anything was not, he represented it as *not being*.' Οὐ negatives the partic. absolutely, μὴ conditionally, being used when a conditional clause may be substituted:

ὁ οὐ πιστεύων is qui non credit.

ὁ μὴ . . . . . si quis non credat. Jelf, 746, 1; see Arn. Thuc. V. 110, (ὅσους μὴ . .): Herm. Vig. n. 267.

τοιαῦτα, τὰ ὄντα τε ὡς ὄντα καὶ τὰ μὴ ὄντα ὡς οὐκ ὄντα. 16. *Πορευθεὶς δὲ τὰ μὲν πυρὰ οὐκ ἔφη ἰδεῖν, ἄνδρα δὲ συλλαβὼν ἧκεν ἄγων ἔχοντα τόξον Περσικὸν καὶ φαρέτραν, καὶ σάγαριν οἵανπερ καὶ αἱ Ἀμαζόνες ἔχουσιν.* 17. *Ἐρωτώμενος δὲ ποδαπὸς εἴη, Πέρσης μὲν ἔφη εἶναι, πορεύεσθαι δ' ἀπὸ τοῦ Τηριβάζου στρατεύματος, ὅπως ἐπιτήδεια λάβοι. Οἱ δὲ ἠρώτων*[f] *αὐτὸν τὸ στράτευμα ὁπόσον τε εἴη καὶ ἐπὶ τίνι συνειλεγμένον.* 18. *Ὁ δὲ εἶπεν ὅτι Τηρίβαζος εἴη ἔχων τήν τε ἑαυτοῦ δύναμιν καὶ μισθοφόρους Χάλυβας*[g] *καὶ Ταόχους· παρεσκευάσθαι δὲ αὐτὸν ἔφη ὡς ἐπὶ τῇ ὑπερβολῇ τοῦ ὄρους ἐν τοῖς στενοῖς, ᾗπερ μοναχῇ εἴη πορεία, ἐνταῦθα ἐπιθησόμενον τοῖς Ἕλλησιν.*

19. *Ἀκούσασι τοῖς στρατηγοῖς ταῦτα ἔδοξε τὸ στράτευμα συναγαγεῖν· καὶ εὐθὺς φύλακας καταλιπόντες καὶ στρατηγὸν ἐπὶ τοῖς μένουσι, Σοφαίνετον Στυμφάλιον, ἐπορεύοντο ἔχοντες ἡγεμόνα τὸν ἁλόντα ἄνθρωπον.* 20. *Ἐπειδὴ δὲ ὑπερέβαλλον τὰ ὄρη, οἱ πελτασταὶ προϊόντες καὶ κατιδόντες τὸ στρατόπεδον οὐκ ἔμειναν τοὺς ὁπλίτας, ἀλλ' ἀνακραγόντες ἔθεον ἐπὶ τὸ στρατόπεδον.* 21. *Οἱ δὲ βάρβαροι ἀκούσαντες τὸν θόρυβον οὐχ ὑπέμειναν, ἀλλ' ἔφευγον· ὅμως δὲ καὶ ἀπέθανόν τινες τῶν βαρβάρων, καὶ ἵπποι ἥλωσαν εἰς εἴκοσι, καὶ ἡ σκηνὴ ἡ Τηριβάζου ἑάλω, καὶ ἐν αὐτῇ κλῖναι ἀργυρόποδες καὶ ἐκπώματα, καὶ οἱ ἀρτοκόποι καὶ οἱ οἰνοχόοι φάσκοντες εἶναι.* 22. *Ἐπειδὴ δὲ ἐπύθοντο ταῦτα οἱ τῶν ὁπλιτῶν στρατηγοί, ἐδόκει*

(f) III. v. 14. (g) vi. 5.

18. Construe *παρεσκ... ὡς... ἐπιθησόμενον.* I. i. 6; Jelf, 690.
— *ᾗπερ μοναχῇ*] *By which way only.*
— *ἐνταῦθα.*] Scil. *ἐν τοῖς στ.*
21. *ἥλωσαν—ἑάλω*] Cf. Cyr. IV. v. 7.; infr. v. 24. *ἧλω,*—Ionicè, syncop. for Attic *ἑάλω.*
— *καὶ οἱ ἀρτ.*] Potest construi *οἱ φάσκοντες εἶναι ἀρτοκ..., καὶ οἱ φάσκ. εἶναι οἰνοχόοι.* K.

αὐτοῖς ἀπιέναι τὴν ταχίστην ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, μή τις ἐπίθεσις γένοιτο τοῖς καταλελειμμένοις. Καὶ εὐθὺς ἀνακαλεσάμενοι τῇ σάλπιγγι ἀπῄεσαν, καὶ ἀφίκοντο αὐθημερὸν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον.

CAPUT V.

1. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἐδόκει πορευτέον εἶναι ὅπῃ δύναιντο τάχιστα, πρὶν ἢ συλλεγῆναι τὸ στράτευμα πάλιν καὶ καταλαβεῖν τὰ στενά. Συσκευασάμενοι δ' εὐθὺς ἐπορεύοντο διὰ χιόνος πολλῆς, ἡγεμόνας ἔχοντες πολλούς· καὶ αὐθημερὸν ὑπερβαλόντες τὸ ἄκρον ἐφ' ᾧ ἔμελλεν ἐπιτίθεσθαι Τηρίβαζος κατεστρατοπεδεύσαντο. 2. Ἐντεῦθεν ἐπορεύθησαν σταθμοὺς ἐρήμους τρεῖς παρασάγγας πέντε καὶ δέκα ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ποταμόν, καὶ διέβαινον αὐτὸν βρεχόμενοι πρὸς τὸν ὀμφαλόν· ἐλέγοντο δὲ αὐτοῦ αἱ πηγαὶ οὐ πρόσω [a] εἶναι. 3. Ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο διὰ χιόνος πολλῆς καὶ πεδίου σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας πέντε καὶ δέκα· ὁ δὲ τρίτος ἐγένετο χαλεπός, καὶ ἄνεμος Βορρᾶς ἐναντίος ἔπνει παντάπασιν ἀποκαίων πάντα καὶ πηγνὺς τοὺς ἀνθρώπους. 4. Ἔνθα δὴ τῶν μάντεών τις εἶπε [b] σφαγιάσασθαι τῷ ἀνέμῳ· καὶ σφαγιάζεται· καὶ πᾶσι δὴ περιφανῶς ἔδοξε λῆξαι τὸ χαλεπὸν τοῦ πνεύματος.

(a) i. 3. (b) I. iii. 14.

2. Εὐφράτην] The Murád-sú, or easterly branch of Euphrates; the western branch is still called *Phrat*. The point where they crossed must have been at or above Melaz-ghird: it is not fordable after its junction with the river of Khanús. Ains. p. 176.

3. ὁ δὲ τρίτος] Scil. σταθμός. — ἀποκαίων] 'Latinè similiter de frigoris effectu *adurere* dicunt, ut Virg. G. I. 92; Plin. XVII. 24.' S. Add. Cic. II. Quint. Fr. 11 and 8, Phil. 15.

Ἦν δὲ τῆς χιόνος τὸ βάθος ὀργυιά· ὥστε καὶ τῶν ὑποζυγίων καὶ τῶν ἀνδραπόδων πολλὰ ἀπώλετο, καὶ τῶν στρατιωτῶν ὡς τριάκοντα. 5. Διεγένοντο δὲ τὴν νύκτα πῦρ καίοντες· ξύλα δ' ἦν ἐν τῷ σταθμῷ πολλά· οἱ δὲ ὀψὲ προσιόντες ξύλα οὐκ εἶχον· οἱ οὖν πάλαι ἥκοντες καὶ τὸ πῦρ καίοντες οὐ προσίεσαν πρὸς τὸ πῦρ τοὺς ὀψίζοντας, εἰ μὴ μεταδοῖεν αὐτοῖς πυροὺς ἢ ἄλλο τι ὧν ἔχοιεν βρωτῶν. 6. Ἔνθα δὴ μετεδίδοσαν ἀλλήλοις ὧν εἶχον ἕκαστοι. Ἔνθα δὲ τὸ πῦρ ἐκαίετο, διατηκομένης τῆς χιόνος βόθροι ἐγένοντο μεγάλοι ἔστε ἐπὶ το δάπεδον· οὗ δὴ παρῆν μετρεῖν τὸ βάθος τῆς χιόνος.

7. Ἐντεῦθεν δὲ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν ὅλην ἐπορεύοντο διὰ χιόνος, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐβουλιμίασαν. Ξενοφῶν δ' ὀπισθοφυλακῶν καὶ καταλαμβάνων τοὺς πίπτοντας τῶν ἀνθρώπων ἠγνόει ὅ τι τὸ πάθος εἴη. 8. Ἐπειδὴ δὲ εἶπέ τις αὐτῷ τῶν ἐμπείρων ὅτι σαφῶς βουλιμιῶσι, κἄν τι φάγωσιν, ἀναστήσονται, περιιὼν περὶ τὰ ὑποζύγια, εἴ πού τι ὁρῴη βρωτόν, διεδίδου καὶ διέπεμπε διδόντας τοὺς δυναμένους παρατρέχειν τοῖς βουλιμιῶσιν. Ἐπειδὴ δέ τι ἐμφάγοιεν, ἀνίσταντο καὶ ἐπορεύοντο. 9. Πορευομένων δὲ Χειρίσοφος μὲν ἀμφὶ κνέφας πρὸς κώμην ἀφικνεῖται, καὶ ὑδροφορούσας ἐκ τῆς κώμης γυναῖκας καὶ κόρας πρὸς τῇ κρήνῃ καταλαμβάνει ἔμπροσθεν τοῦ ἐρύματος.

5. *μεταδοῖεν... πυρούς*] Matt. 360, 3. Hæc est legitima hujus verbi constructio,—quòd ubi genitivo jungitur, totum exprimenti (§ 6), accusativus *μέρος* subaudiendus est. K.

8. *διδόντας*] Pro quo *δώσοντας* expectaveris, quodammodo substantivi vice fungitur. Thuc. VII. 8. K.

— *τοῖς βουλιμιῶσιν* perhaps follows *παρατρέχ.* *to run up to* (and remain *by*): if so, it is the same kind of abridged expression (*constructio prægnans*) as occurs IV. vii. 17, and VI. iii. 23. So P. (Index.) '*παρατρέχ. τινί = accurrere.*'

10. *Αὗται ἠρώτων αὐτοὺς τίνες εἶεν. Ὁ δ' ἑρμηνεὺς εἶπε Περσιστὶ ὅτι παρὰ βασιλέως πορεύοιντο πρὸς τὸν σατράπην. Αἱ δὲ ἀπεκρίναντο ὅτι οὐκ ἐνταῦθα εἴη, ἀλλ' ἀπέχοι ὅσον παρασάγγην. Οἱ δ', ἐπεὶ ὀψὲ ἦν, πρὸς τὸν κωμάρχην συνεισέρχονται εἰς τὸ ἔρυμα σὺν ταῖς ὑδροφόροις.* 11. *Χειρίσοφος μὲν οὖν καὶ ὅσοι ἠδυνήθησαν τοῦ στρατεύματος ἐνταῦθα ἐστρατοπεδεύσαντο· τῶν δ' ἄλλων στρατιωτῶν οἱ μὴ δυνάμενοι διατελέσαι τὴν ὁδὸν ἐνυκτέρευσαν ἄσιτοι καὶ ἄνευ πυρός· καὶ ἐνταῦθά τινες ἀπώλοντο τῶν στρατιωτῶν.* 12. *Ἐφείποντο δὲ τῶν πολεμίων συνειλεγμένοι τινές, καὶ τὰ μὴ δυνάμενα τῶν ὑποζυγίων ἥρπαζον, καὶ ἀλλήλοις ἐμάχοντο περὶ αὐτῶν. Ἐλείποντο δὲ καὶ τῶν στρατιωτῶν οἵ τε διεφθαρμένοι ὑπὸ τῆς χιόνος τοὺς ὀφθαλμούς, οἵ τε ὑπὸ τοῦ ψύχους τοὺς δακτύλους τῶν ποδῶν ἀποσεσηπότες.* 13. *Ἦν δὲ τοῖς μὲν ὀφθαλμοῖς ἐπικούρημα τῆς χιόνος εἴ τις μέλαν τι ἔχων πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν πορεύοιτο· τῶν δὲ ποδῶν, εἴ τις κινοῖτο*

12. *διεφθαρμένοι. . . τοὺς ὀφθ.*] Cf. Matth. 422, 3; Arn. G. P. 127.

13. *ἐπικούρημα τῆς χιόνος. . . . τῶν ποδῶν.*] *Protection against the snow for* the feet. (The part protected was just before in the dative.) The dependent genitive may bear almost any relation to its governing noun that the context suggests. It expresses much the same vague indefinite relation which in English is signified by 'in regard of,'—'with respect to,' &c.,—the gen. noun being in general that *from* which the object (whether immediate or remote) of the first noun is supplied to the mind. Thus *ἐπικούρημα* has *ποδῶν* for the thing protected, and *χιόνος* the thing (with respect to, *i. e.*) *against* which protection is required. So *εὔνοια τῶν Ἑλλήνων* (vii. 20). *Good will* (with respect to) *the Greeks*, i. e. *for* them; *αἰσχύνην Κύρου* (III. i. 10.) *Shame* (with respect to) *Cyrus*, i. e. at thought of him; *ὅρκοι θεῶν* (II. v. 7). *Oaths* (with respect to) *the gods*,—*by* them. With these compare the Latin 'Desiderium *tui*'—'Pudor *patris*,' 'Religio *Dei*,' &c. &c.

Such also may be its force with prepositions in cases where its use is considered anomalous; *ex. gr.* *πρὸς τοῦ ποταμοῦ, πρὸς Καρδούχων*, (sup. iii. 26), *towards* (with respect to) *the river;* &c. *ἐπὶ λόφου, on* (with respect to) *a hill.*

καὶ μηδέποτε ἡσυχίαν ἔχοι, καὶ εἰ τὴν νύκτα ὑπολύοιτο. 14. Ὅσοι δὲ ὑποδεδεμένοι ἐκοιμῶντο, εἰςεδύοντο εἰς τοὺς πόδας οἱ ἱμάντες καὶ τὰ ὑποδήματα περιεπήγνυντο [c]· καὶ γὰρ ἦσαν, ἐπειδὴ ἐπέλιπε τὰ ἀρχαῖα ὑποδήματα, καρβάτιναι αὐτοῖς πεποιημέναι ἐκ τῶν νεοδάρτων βοῶν. 15. Διὰ τὰς τοιαύτας οὖν ἀνάγκας ὑπελείποντό τινες τῶν στρατιωτῶν· καὶ ἰδόντες μέλαν τι χωρίον διὰ τὸ ἐκλελοιπέναι αὐτόθι τὴν χιόνα, εἴκαζον τετηκέναι. Καὶ τετήκει διὰ κρήνην τινὰ ἣ πλησίον ἦν ἀτμίζουσα ἐν νάπῃ· ἐνταῦθ᾽ ἐκτραπόμενοι ἐκάθηντο καὶ οὐκ [d] ἔφασαν πορεύεσθαι. 16. Ὁ δὲ Ξενοφῶν ἔχων ὀπισθοφύλακας, ὡς ᾔσθετο, ἐδεῖτο αὐτῶν πάσῃ τέχνῃ καὶ μηχανῇ μὴ ἀπολείπεσθαι, λέγων ὅτι ἕπονται πολλοὶ πολέμιοι συνειλεγμένοι· καὶ τελευτῶν ἐχαλέπαινεν. Οἱ δὲ σφάττειν ἐκέλευον, οὐδὲ γὰρ ἂν δύνασθαι πορευθῆναι. 17. Ἐνταῦθα ἔδοξε κράτιστον εἶναι τοὺς ἑπομένους πολεμίους φοβῆσαι, εἴ τις δύναιτο, μὴ ἐπιπέσοιεν τοῖς κάμνουσι. Καὶ ἦν μὲν σκότος ἤδη, οι δὲ προςῄεσαν πολλῷ θορυβῳ, ἀμφὶ ὧν εἶχον διαφερόμενοι [e]. 18. Ἔνθα δὴ οἱ μὲν ὀπισθοφύλακες, ἅτε ὑγιαίνοντες, ἐξαναστάντες ἔδραμον εἰς τοὺς πολεμίους· οἱ δὲ κάμνοντες, ἀνακραγόντες ὅσον ἠδύναντο μέγιστον, τὰς ἀσπίδας πρὸς τὰ δόρατα ἔκρουσαν. Οἱ δὲ πολέμιοι δείσαντες ἧκαν ἑαυτοὺς κατὰ τῆς χιόνος εἰς τὴν νάπην, καὶ οὐδεὶς ἔτι οὐδαμοῦ ἐφθέγξατο.

(c) I. ii. 23. (d) I. iii. 1. (e) § 12.

— *ὑπολύοιτο*] Scil. *τὰ ὑποδήματα.*

14. *ὑποδεδεμένοι*] *Bound under* (*foot*), i. e. *with their sandals on.*

15. *τετήκει*] Pluperf. without augment; so *ἀναβεβήκει*, V. ii. 15; *τετελευτήκει*, VI. iv. 11.

16. *τελευτῶν ἐχ.*] *At last* he *grew angry.* Matt. 557; Arn. G. P. 235.

17. *ἀμφὶ ὧν εἶ. διαφερ.*] *Falling out about what they had.* Cf. VII. vi. 15.

18. *ἧκαν ἑαυτοὺς*] (Threw *themselves*) *down the snow into the glen.*

19. Καὶ Ξενοφῶν μὲν καὶ οἱ σὺν αὐτῷ εἰπόντες τοῖς ἀσθενοῦσιν ὅτι τῇ ὑστεραίᾳ ἥξουσί τινες ἐπ' αὐτούς, πορευόμενοι, πρὶν τέτταρα στάδια διελθεῖν, ἐντυγχάνουσιν ἐν τῇ ὁδῷ ἀναπαυομένοις ἐπὶ τῆς χιόνος τοῖς στρατιώταις ἐγκεκαλυμμένοις, καὶ οὐδὲ φυλακὴ οὐδεμία καθειστήκει· καὶ ἀνίστασαν[f] αὐτούς. 20. Οἱ δὲ ἔλεγον ὅτι οἱ ἔμπροσθεν οὐχ ὑποχωροῖεν[g]. Ὁ δὲ παριὼν καὶ παραπέμπων τῶν πελταστῶν τοὺς ἰσχυροτάτους ἐκέλευε σκέψασθαι τί εἴη τὸ κωλύον. Οἱ δὲ ἀπήγγελλον ὅτι ὅλον οὕτως ἀναπαύοιτο τὸ στράτευμα. 21. Ἐνταῦθα καὶ οἱ περὶ Ξενοφῶντα ηὐλίσθησαν αὐτοῦ ἄνευ πυρὸς καὶ ἄδειπνοι, φυλακὰς οἵας ἠδύναντο καταστησάμενοι. Ἐπεὶ δὲ πρὸς ἡμέραν ἦν, ὁ μὲν Ξενοφῶν, πέμψας πρὸς τοὺς ἀσθενοῦντας τοὺς νεωτάτους, ἀναστήσαντας ἐκέλευσεν ἀναγκάζειν προϊέναι. 22. Ἐν δὲ τούτῳ Χειρίσοφος πέμπει τῶν ἐκ[h] τῆς κώμης σκεψομένους πῶς ἔχοιεν οἱ τελευταῖοι. Οἱ δὲ ἄσμενοι ἰδόντες τοὺς μὲν ἀσθενοῦντας τούτοις παρέδοσαν κομίζειν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, αὐτοὶ δ' ἐπορεύοντο· καὶ πρὶν εἴκοσι στάδια διεληλυθέναι ἦσαν πρὸς τῇ κώμῃ ἔνθα Χειρίσοφος ηὐλίζετο. 23. Ἐπεὶ δὲ συνεγένοντο ἀλλήλοις, ἔδοξε κατὰ τὰς κώμας ἀσφαλὲς εἶναι τὰς τάξεις σκηνοῦν. Καὶ Χειρίσοφος μὲν αὐτοῦ ἔμεινεν, οἱ δὲ ἄλλοι διαλαχόντες ἃς ἑώρων κώμας ἐπορεύοντο, ἕκαστοι τοὺς ἑαυτῶν ἔχοντες.

24. Ἔνθα δὴ Πολυκράτης Ἀθηναῖος λοχαγὸς ἐκέλευσεν ἀφιέναι αὐτόν· καὶ λαβὼν τοὺς εὐζώνους,

(f) I. iii. 1. (g) III. iv. 48. (h) I. ii. 18.

19. ἐγκεκαλυμ.] Wrapt up.

21. πρὸς ἡμέραν ἦν.] Matt. 591, δ. *it was (getting on) towards day.*

23. οἱ δ' ἄλλοι] *But the other* (generals) *having apportioned by lot*, &c. 'More pervagato. Cf. Hell. VII. ii. 2.' K.

24. ἀφιέναι αὐτόν.] — *To let him go his own way.*

θέων ἐπὶ τὴν κώμην ἣν εἰλήχει Ξενοφῶν καταλαμβάνει πάντας ἔνδον τοὺς κωμήτας καὶ τὸν κωμάρχην, καὶ πώλους εἰς δασμὸν βασιλεῖ τρεφομένους ἑπτὰ καὶ δέκα, καὶ τὴν θυγατέρα τοῦ κωμάρχου, ἐννάτην ἡμέραν γεγαμημένην· ὁ δ' ἀνὴρ αὐτῆς λαγὼς ᾤχετο θηράσων καὶ οὐχ ἥλω[i] ἐν ταῖς κώμαις. 25. Αἱ δ' οἰκίαι ἦσαν κατάγειοι, τὸ μὲν στόμα ὥςπερ φρέατος, κάτω δ' εὐρεῖαι· αἱ δὲ εἴσοδοι τοῖς μὲν ὑποζυγίοις ὀρυκταί, οἱ δὲ ἄνθρωποι κατέβαινον ἐπὶ κλίμακος. Ἐν δὲ ταῖς οἰκίαις ἦσαν αἶγες, οἶες, βόες, ὄρνιθες, καὶ τὰ ἔκγονα τούτων· τὰ δὲ κτήνη πάντα χιλῷ ἔνδον ἐτρέφοντο. 26. Ἦσαν δὲ καὶ πυροὶ καὶ κριθαὶ καὶ ὄσπρια καὶ οἶνος κρίθινος ἐν κρατῆρσιν· ἐνῆσαν δὲ καὶ αὐταὶ αἱ κριθαὶ ἰσοχειλεῖς· καὶ κάλαμοι ἐνέκειντο, οἱ μὲν μείζους οἱ δὲ ἐλάττους, γόνατα οὐκ ἔχοντες· 27. τούτους δ' ἔδει, ὁπότε τις διψῴη, λαβόντα εἰς τὸ στόμα μύζειν· καὶ πάνυ ἄκρατος ἦν, εἰ μή τις ὕδωρ ἐπιχέοι· καὶ μάλα ἡδὺ συμμαθόντι τὸ πόμα ἦν.

28. Ὁ δὲ Ξενοφῶν τὸν [μὲν] ἄρχοντα τῆς κώμης ταύτης σύνδειπνον ἐποιήσατο, καὶ θαῤῥεῖν αὐτὸν ἐκέλευεν λέγων ὅτι οὔτε τῶν τέκνων στερήσοιτο[k], τήν τε οἰκίαν αὐτοῦ ἀντεμπλήσαντες τῶν ἐπιτηδείων

(i) iv. 21. (k) I. iv. 8.

— *ἐννάτην ἡμ.*] = *πρὸ ἐννέα ἡμέρων*. Cf. Matt. 424, 3 c. K. Jelf, 577.

25. *τὸ στόμα*] 'quasi *ἔχουσαι* additum esset.' K. 'Subterraneæ domus frigus melius arcent quam sublimes.' S.

— *ὄρνιθες*] *Fowls.*

26. *οἶνος κρίθ.*] In use also among the Egyptians and Germans. Cf. Herod. II. 77, and Tac. Germ. c. 23. *Potui humor ex hordeo in quandam similitudinem vini corruptus.*

— *ἰσοχειλεῖς*] *Level with the brim. αἱ κριθαί*, the grains of barley. 'Eandem hujus potus bibendi rationem hodieque apud Armenios invenit Niebuhr. Calamis patet utendum fuisse ne hordea supernatantia sorberent.' K.

27. *ἄκρᾱτος*] *Strong*, literally *unmixed* (*merum*), from *α* priv. and *κεράω* (*κεράννυμι.*)

— *συμμαθόντι*] = *συνεθισθέντι*. Suidas.

ἀπίασιν, ἢν ἀγαθόν τι τῷ στρατεύματι ἐξηγησάμενος φαίνηται ἔςτ' ἂν ἐν ἄλλῳ ἔθνει γένωνται. 29. Ὁ δὲ ταῦτα ὑπισχνεῖτο καὶ φιλοφρονούμενος οἶνον ἔφρασεν ἔνθα ἦν κατορωρυγμένος. Ταύτην μὲν οὖν τὴν νύκτα διασκηνήσαντες οὕτως ἐκοιμήθησαν ἐν πᾶσιν ἀφθόνοις πάντες οἱ στρατιῶται, ἐν φυλακῇ ἔχοντες τὸν κωμάρχην καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ ὁμοῦ ἐν ὀφθαλμοῖς. 30. Τῇ δ' ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ Ξενοφῶν λαβὼν τὸν κωμάρχην πρὸς [τὸν] Χειρίσοφον ἐπορεύετο· ὅπου δὲ παρίοι κώμην, ἐτρέπετο πρὸς τοὺς ἐν ταῖς κώμαις καὶ κατελάμβανε πανταχοῦ εὐωχουμένους καὶ εὐθυμουμένους· καὶ οὐδαμόθεν ἀφίεσαν, πρὶν παραθεῖναι αὐτοῖς ἄριστον· 31. οὐκ ἦν δ' ὅπου οὐ παρετίθεσαν ἐπὶ τὴν αὐτὴν τράπεζαν κρέα ἄρνεια, ἐρίφεια, χοίρεια, μόσχεια, ὀρνίθεια, σὺν πολλοῖς ἄρτοις τοῖς μὲν πυρίνοις τοῖς δὲ κριθίνοις. 32. Ὁπότε δέ τις φιλοφρονούμενός τῳ βούλοιτο προπιεῖν, εἷλκεν ἐπὶ τὸν κρατῆρα· ἔνθεν ἐπικύψαντα ἔδει ῥοφοῦντα πιεῖν ὥςπερ βοῦν. Καὶ τῷ κωμάρχῃ ἐδίδοσαν λαμβάνειν ὅ τι βούλοιτο· ὁ δὲ ἄλλο μὲν οὐδὲν ἐδέχετο· ὅπου δέ τινα τῶν συγγενῶν ἴδοι, πρὸς ἑαυτὸν ἀεὶ ἐλάμβανεν.

33. Ἐπεὶ δ' ἦλθον πρὸς Χειρίσοφον, κατελάμβανον κἀκείνους σκηνοῦντας, ἐστεφανωμένους τοῦ ξηροῦ χιλοῦ στεφάνοις, καὶ διακονοῦντας Ἀρμενίους παῖδας σὺν ταῖς βαρβαρικαῖς στολαῖς· τοῖς δὲ παισὶν ἐδείκνυσαν, ὥςπερ ἐνεοῖς, ὅ τι δέοι ποιεῖν. 34. Ἐπεὶ δ' ἀλλήλους

28. ἢν ἀγαθόν &c.] *If it should (continue to) be seen that he pointed out aught that was of advantage... until* &c. Cf. § 29, 36.

29. οἶνον] 'Vinum viteum videtur significare voluisse.' S.

30. οὐδαμόθεν ἀφ.] *From no place did they let* (Xenophon and the Village-Chief) *depart.*

31. οὐκ ἦν δ' ὅπου] '*Nullibi non.* Cf. II. iv. 3.' K.

33. ἐνεοῖς] 'ἐνεός, κωφὸς, ὃς οὔτε ἀκούει οὔτε λαλεῖ.' Hesych.

ἐφιλοφρονήσαντο Χειρίσοφος καὶ Ξενοφῶν, κοινῇ δὴ ἀνηρώτων τὸν κωμάρχην διὰ τοῦ περσίζοντος ἑρμηνέως τίς εἴη ἡ χώρα. Ὁ δ' ἔλεγεν ὅτι Ἀρμενία. Καὶ πάλιν ἠρώτων τίνι οἱ ἵπποι[1] τρέφονται. Ὁ δ' ἔλεγεν ὅτι βασιλεῖ δασμός· τὴν δὲ πλησίον χώραν ἔφη εἶναι Χάλυβας, καὶ τὴν ὁδὸν ἔφραζεν ᾗ εἴη. 35. Καὶ αὐτὸν τότε μὲν ᾤχετο ἄγων ὁ Ξενοφῶν πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ οἰκέτας, καὶ ἵππον ὃν εἰλήφει παλαίτερον δίδωσι τῷ κωμάρχῃ ἀναθρέψαντι καταθῦσαι, ὅτι ἤκουσεν αὐτὸν ἱερὸν εἶναι τοῦ Ἡλίου, δεδιὼς μὴ ἀποθάνῃ· ἐκεκάκωτο γὰρ ὑπὸ τῆς πορείας· αὐτὸς δὲ τῶν πώλων λαμβάνει καὶ τῶν ἄλλων στρατηγῶν καὶ λοχαγῶν ἔδωκεν ἑκάστῳ πῶλον. 36. Ἦσαν δ' οἱ ταύτῃ ἵπποι μείονες μὲν τῶν Περσικῶν, θυμοειδέστεροι δὲ πολλῷ. Ἐνταῦθα δὴ καὶ διδάσκει ὁ κωμάρχης περὶ τοὺς πόδας τῶν ἵππων καὶ τῶν ὑποζυγίων σακία περιειλεῖν, ὅταν διὰ τῆς χιόνος ἄγωσιν· ἄνευ γὰρ τῶν σακίων κατεδύοντο μέχρι τῆς γαστρός.

CAPUT VI.

1. Ἐπεὶ δ' ἡμέρα ἦν ὀγδόη, τὸν μὲν ἡγεμόνα παραδίδωσι Χειρισόφῳ, τοὺς δὲ οἰκέτας καταλείπει τῷ κωμάρχῃ, πλὴν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἄρτι ἡβάσκοντος. Τοῦτον δ' Ἐπισθένει Ἀμφιπολίτῃ [παρα] δίδωσι φυλάττειν,

(1) § 24.

34. Χάλυβας] 'Proximi tamen Armeniæ non Chalybes, sed Taochi, ut ex c. 7, apparet.' P.

35. Ἡλίου] Vid. Zeune at Cyr. VIII. iii. 12; Justin, I. x. 5; see also O. T. 2 Kings xxiii. 11.

— *αὐτὸς* is often found where we should expect, instead, an oblique case of the reflexive pron. *τῶν δὲ πώλων (ἕνα) ἑαυτῷ λαμβ.* Cf. Jelf, 894, c.

1. *τὸν μὲν ἡγεμόνα*] *i. e. τὸν κωμάρχην.* § 3.

ὅπως, εἰ καλῶς ἡγήσαιτο, ἔχων καὶ τοῦτον ἀπίοι. Καὶ εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ εἰσεφόρησαν ὡς ἐδύναντο πλεῖστα, καὶ ἀναζεύξαντες ἐπορεύοντο. 2. Ἡγεῖτο δ' αὐτοῖς ὁ κωμάρχης λελυμένος διὰ χιόνος· καὶ ἤδη τε ἦν ἐν τῷ τρίτῳ σταθμῷ καὶ [a] [ὁ] Χειρίσοφος αὐτῷ ἐχαλεπάνθη ὅτι οὐκ εἰς κώμας ἤγαγεν. Ὁ δ' ἔλεγεν ὅτι οὐκ εἶεν ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ· ὁ δὲ Χειρίσοφος αὐτὸν ἔπαισε μέν, ἔδησε δ' οὔ. 3. Ἐκ δὲ τούτου ἐκεῖνος τῆς νυκτὸς ἀποδρὰς ᾤχετο, καταλιπὼν τὸν υἱόν. Τοῦτό γε δὴ Χειρισόφῳ καὶ Ξενοφῶντι μόνον διάφορον ἐν τῇ πορείᾳ ἐγένετο, ἡ τοῦ ἡγεμόνος κάκωσις καὶ ἀμέλεια. Ἐπισθένης δὲ ἠράσθη τε τοῦ παιδὸς καὶ οἴκαδε κομίσας πιστοτάτῳ ἐχρῆτο [b].

4. Μετὰ τοῦτο ἐπορεύθησαν ἑπτὰ σταθμούς, ἀνὰ πέντε παρασάγγας τῆς ἡμέρας, παρὰ τὸν Φᾶσιν πο-

(a) ii. 12. (b) I. ix. 17.

2. ἦν] 'Cogita ὁ κωμάρχης.' P.

3. ἐχρῆτο] *Found him...* like *uti*, '*facili me utetur patre.*' Ter.

4. ἀνα π. π. . . παρὰ τὸν Φᾶσιν] *At the rate of* 5 parasangs *along* the Phasis. Cf. I. iii. 7, n. (so K. *præter* Phasim. see Prof. Malden. Class. Musæum, vii. p. 38.) This *Phasis* was doubtless the Araxes (Arás), running into the Caspian. That the Greeks supposed this river (though running eastwards), to be the Colchian Phasis, running into the Euxine, seems clear from collating V. vi. 36 with V. vii. 1; for the proposal to *sail* from Cotyora to the Phasis is described as a design to go *back again* (πάλιν) to the Phasis. (Rennell Illustr. p. 230, n.) Near the sources of the Araxes was a plain and district called *Phasiane* (and still Pasín), which probably led to this mistake of the Greeks (v. § 5,). Delisle and others identify the Pison of Scripture with the Arás. (Cf. Ainsw. p. 179.)

The Greeks followed the course of the river for seven days, expecting doubtless that it would at length make a bend westwards: uncertain too about their geographical position, and distrusting the native guides, they would naturally be loath to quit a river which, sooner or later, would (as they thought) bring them to the Euxine. It was only after marching seven days eastwards that they struck off in another direction. (Prof. Malden. Cl. Mus. vii. p. 39.)

The distance afterwards travelled between the Phasis and Harpagus (90 par.) cannot be reconciled with the extent of country between the Arás and Arpa-chai, (which Rennell and others identify with the Harpagus.) There is

ταμόν, εὖρος [ὡς] πλεθριαῖον. 5. Ἐντεῦθεν ἐπορεύθησαν σταθμοὺς δύο, παρασάγγας δέκα· ἐπὶ δὲ τῇ εἰς τὸ πεδίον ὑπερβολῇ ἀπήντησαν αὐτοῖς Χάλυβες καὶ Τάοχοι καὶ Φασιανοί. 6. Χειρίσοφος δ', ἐπεὶ κατεῖδε τοὺς πολεμίους ἐπὶ τῇ ὑπερβολῇ, ἐπαύσατο πορευόμενος, ἀπέχων εἰς τριάκοντα σταδίους, ἵνα μὴ κατὰ κέρας ἄγων πλησιάσῃ τοῖς πολεμίοις· παρήγγειλε δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις παράγειν [c] τοὺς λόχους, ὅπως ἐπὶ φάλαγγος [d] γένοιτο τὸ στράτευμα. 7. Ἐπεὶ δὲ ἦλθον οἱ ὀπισθοφύλακες, συνεκάλεσε τοὺς στρατηγοὺς καὶ λοχαγούς, καὶ ἔλεξεν ὧδε·

Οἱ μὲν πολέμιοι, ὡς ὁρᾶτε, κατέχουσι τὰς ὑπερβολὰς τοῦ ὄρους· ὥρα δὲ βουλεύεσθαι ὅπως ὡς κάλλιστα ἀγωνιούμεθα. 8. Ἐμοὶ μὲν οὖν δοκεῖ παραγγεῖλαι μὲν ἀριστοποιεῖσθαι τοῖς στρατιώταις, ἡμᾶς δὲ βουλεύεσθαι, εἴτε τήμερον εἴτε αὔριον δοκεῖ ὑπερβάλλειν τὸ ὄρος. 9. Ἐμοὶ δέ γε, ἔφη ὁ Κλεάνωρ, δοκεῖ, ἐπὰν τάχιστα ἀριστήσωμεν, ἐξοπλισαμένους ὡς τάχιστα ἰέναι ἐπὶ τοὺς ἄνδρας. Εἰ γὰρ διατρίψομεν τὴν τήμερον ἡμέραν, οἵ τε νῦν ὁρῶντες ἡμᾶς πολέμιοι θαῤῥαλεώτεροι ἔσονται, καὶ ἄλλους εἰκὸς τούτων θαῤῥούντων πλείους προσγενέσθαι.

10. Μετὰ τοῦτον Ξενοφῶν εἶπεν· Ἐγὼ δ' οὕτω γινώσκω· Εἰ μὲν ἀνάγκη ἐστὶ μάχεσθαι τοῦτο, δεῖ παρασκευάσασθαι ὅπως [e] ὡς κράτιστα μαχούμεθα· εἰ δὲ βουλόμεθα ὡς ῥᾷστα ὑπερβάλλειν, τοῦτό μοι δοκεῖ σκεπτέον εἶναι ὅπως ὡς ἐλάχιστα μὲν τραύματα λάβωμεν, ὡς ἐλάχιστα δὲ σώματα ἀνδρῶν ἀποβάλωμεν.

(c) IV. iii. 26. (d) IV. ii. 11. (e) I. iii. 11.

reason to think that the distances in the text are corrupt. (Kinneir; Prof. Malden, sup.)

— **κατὰ κέρας**] ***in column:*** (in the form of a horn, *longo agmine*) opp. to *ἐπὶ φάλαγγος* (inf.) *in line.*

11. Τὸ μὲν οὖν ὄρος ἐστὶ τὸ ὁρώμενον πλέον ἢ ἐφ' ἑξήκοντα στάδια, ἄνδρες δ' οὐδαμοῦ φυλάττοντες ἡμᾶς φανεροί εἰσιν ἀλλ' ἢ κατὰ ταύτην τὴν ὁδόν· πολὺ οὖν κρεῖττον τοῦ ἐρήμου ὄρους καὶ κλέψαι τι πειρᾶσθαι λαθόντας καὶ ἁρπάσαι φθάσαντας, ἢν δυνώμεθα, μᾶλλον ἢ πρὸς ἰσχυρὰ χωρία καὶ ἄνδρας παρεσκευασμένους μάχεσθαι. 12. Πολὺ γὰρ ῥᾷον ὄρθιον ἀμαχεὶ ἰέναι ἢ ὁμαλὸν ἔνθεν καὶ ἔνθεν πολεμίων ὄντων· καὶ νύκτωρ ἀμαχεὶ μᾶλλον ἂν τὰ πρὸ ποδῶν ὁρῴη τις ἢ μεθ' ἡμέραν μαχόμενος· καὶ ἡ τραχεῖα τοῖς ποσὶν ἀμαχεὶ ἰοῦσιν εὐμενεστέρα ἢ ἡ ὁμαλὴ τὰς κεφαλὰς βαλλομένοις. 13. Καὶ κλέψαι δ' οὐκ ἀδύνατόν μοι δοκεῖ εἶναι, ἐξὸν μὲν νυκτὸς ἰέναι ὡς μὴ ὁρᾶσθαι, ἐξὸν δ' ἀπελθεῖν τοσοῦτον ὡς μὴ αἴσθησιν παρέχειν. Δοκοῦμεν [f] δ' ἂν [g] μοι ταύτῃ προσποιούμενοι προσβάλλειν ἐρημοτέρῳ ἂν τῷ ἄλλῳ ὄρει χρῆσθαι· μένοιεν γὰρ αὐτοῦ μᾶλλον ἀθρόοι οἱ πολέμιοι. 14. Ἀτὰρ τί ἐγὼ περὶ κλοπῆς συμβάλλομαι; Ὑμᾶς γὰρ ἔγωγε, ὦ Χειρίσοφε, ἀκούω, τοὺς Λακεδαιμονίους, ὅσοι ἐστὲ τῶν ὁμοίων, εὐθὺς ἐκ παίδων κλέπτειν μελετᾶν· καὶ οὐκ αἰσχρὸν εἶναι ἀλλὰ καλὸν κλέπτειν ὅσα μὴ κωλύει νόμος. 15. Ὅπως δὲ ὡς κράτιστα κλέπτητε καὶ πει-

(f) I. iv. 7. (g) II. v. 20.

11. ἀλλ' ἢ] After a negative = *nisi*. Cf. Jelf, 773, 5.

— κλέψαι τι] *Furtim occupare.* K.

— κρεῖττον...μᾶλλον] Matt. 458.

13. ἀπελθ. τοσοῦτον] *To go so far off*...to cross the mountain at such a distance from the enemy that no noises may alarm them.

(But 'Weiske intelligit τοσοῦτον μέρος στρατεύματος.' S.)

— μένοιεν] Ἂν ex prægressis repetendum videtur. Cf. I. vi. 2. K.

14. συμβάλλ.] Scil. λόγους, as in Cyr. II. ii. 21.

— τῶν ὁμοίων] *The peers*, called ὁμότιμοι (Cyr. I. v. 5), the privileged class in aristocratic states, who had equal access to the highest dignities. Cf. Xen. De Rep. Lac. X. 7; XIII. 1 and 7; Dict. Ant. 237.

— ὅσα μὴ κ. ν.] Cf. Rep. Lac. II. 6.

ρᾶσθε λανθάνειν, νόμιμον ἄρα ὑμῖν ἐστιν, ἐὰν ληφθῆτε κλέπτοντες, μαστιγοῦσθαι. Νῦν οὖν μάλα σοι καιρός ἐστιν ἐπιδείξασθαι τὴν παιδείαν, καὶ φυλάξασθαι μέντοι μὴ ληφθῶμεν κλέπτοντες τοῦ ὄρους[h] ὡς μὴ [πολλὰς] πληγὰς λάβωμεν.

16. Ἀλλὰ μέντοι, ἔφη ὁ Χειρίσοφος, κἀγὼ ὑμᾶς τοὺς Ἀθηναίους ἀκούω δεινοὺς εἶναι κλέπτειν τὰ δημόσια, καὶ μάλα ὄντος δεινοῦ τοῦ κινδύνου τῷ κλέπτοντι, καὶ τοὺς κρατίστους μέντοι μάλιστα, εἴπερ ὑμῖν οἱ κράτιστοι ἄρχειν ἀξιοῦνται· ὥστε ὥρα καὶ σοὶ ἐπιδείκνυσθαι τὴν παιδείαν. 17. Ἐγὼ μὲν τοίνυν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, ἕτοιμός εἰμι τοὺς ὀπισθοφύλακας ἔχων, ἐπειδὰν δειπνήσωμεν, ἰέναι καταληψόμενος τὸ ὄρος. Ἔχω δὲ καὶ ἡγεμόνας· οἱ γὰρ γυμνῆτες τῶν ἐφεπομένων ἡμῖν κλωπῶν ἔλαβόν τινας ἐνεδρεύσαντες· καὶ τούτων πυνθάνομαι ὅτι οὐκ ἄβατόν ἐστι τὸ ὄρος, ἀλλὰ νέμεται καὶ αἰξὶ καὶ βουσίν· ὥστε, ἐάνπερ ἅπαξ λάβωμέν τι τοῦ ὄρους, βατὰ[i] καὶ τοῖς ὑποζυγίοις ἔσται. 18. Ἐλπίζω μέντοι οὐδὲ τοὺς πολεμίους μενεῖν ἔτι, ἐπειδὰν ἴδωσιν ἡμᾶς ἐν τῷ ὁμοίῳ ἐπὶ τῶν ἄκρων· οὐδὲ γὰρ νῦν ἐθέλουσι καταβαίνειν εἰς τὸ ἴσον ἡμῖν. 19. Ὁ δὲ Χειρίσοφος εἶπε· Καὶ τί δεῖ σὲ ἰέναι καὶ λιπεῖν τὴν ὀπισθοφυλακίαν; ἀλλὰ ἄλλους πέμψον, ἂν μή τινες ἐθελούσιοι φαίνωνται. 20. Ἐκ τούτου Ἀριστώνυμος Μεθυδριεὺς[k] ἔρχεται ὁπλίτας ἔχων, καὶ Ἀριστέας Χῖος γυμνῆτας, καὶ Νικόμαχος Οἰταῖος γυμνῆτας· καὶ σύνθημα ἐποιήσαντο, ὁπότε ἔχοιεν τὰ ἄκρα, πυρὰ καίειν

(h) I. v. 7. (i) III. iv. 49. (k) i. 27.

15. καὶ . . . μέντοι] *Atque adeo.* P. Cf. I. ix. 6.

16. καὶ τοὺς κρατ.] A retort to Xenophon's mention of the ὅμοιοι. — εἴπερ ὑμῖν &c.] 'Si quidem digni *apud vos* optimates habentur qui fungantur magistratibus.' Cf. Buttm. Phil. 434. B.

20. Οἰταῖος] Oeta, a city of the Melienses, in the south of Thessaly. Cf. Thuc. III. 92.

πολλά. 21. Ταῦτα συνθέμενοι ἠρίστων· ἐκ δὲ τοῦ ἀρίστου προήγαγεν ὁ Χειρίσοφος τὸ στράτευμα πᾶν ὡς δέκα σταδίους πρὸς τοὺς πολεμίους, ὅπως ὡς μάλιστα δοκοίη ταύτῃ προσάξειν.

22. Ἐπειδὴ δὲ ἐδείπνησαν καὶ νὺξ ἐγένετο, οἱ μὲν ταχθέντες ἀπήρχοντο[l] καὶ καταλαμβάνουσι τὸ ὄρος· οἱ δὲ ἄλλοι αὐτοῦ ἀνεπαύοντο. Οἱ δὲ πολέμιοι, ὡς ᾔσθοντο ἐχόμενον τὸ ὄρος, ἐγρηγόρεσαν καὶ ἔκαιον πυρὰ πολλὰ διὰ νυκτός. 23. Ἐπειδὴ δὲ ἡμέρα ἐγένετο, Χειρίσοφος μὲν θυσάμενος ἦγε κατὰ τὴν ὁδόν· οἱ δὲ τὸ ὄρος καταλαβόντες κατὰ τὰ ἄκρα ἐπῄεσαν. 24. Τῶν δ' [αὖ] πολεμίων τὸ μὲν πολὺ ἔμενεν ἐπὶ τῇ ὑπερβολῇ τοῦ ὄρους, μέρος δ' αὐτῶν ἀπήντα τοῖς κατὰ τὰ ἄκρα. Πρὶν δὲ ὁμοῦ εἶναι τοὺς πολλοὺς ἀλλήλοις, συμμιγνύουσιν οἱ κατὰ τὰ ἄκρα, καὶ νικῶσιν οἱ Ἕλληνες καὶ διώκουσιν. 25. Ἐν τούτῳ δὲ καὶ οἱ ἐκ[m] τοῦ πεδίου οἱ μὲν πελτασταὶ τῶν Ἑλλήνων δρόμῳ ἔθεον πρὸς τοὺς παρατεταγμένους, Χειρίσοφος δὲ βάδην ταχὺ ἐφείπετο σὺν τοῖς ὁπλίταις. 26. Οἱ δὲ πολέμιοι οἱ ἐπὶ τῇ ὁδῷ, ἐπειδὴ τὸ ἄνω ἑώρων ἡττώμενον φεύγουσι· καὶ ἀπέθανον μὲν οὐ πολλοὶ αὐτῶν, γέῤῥα δὲ πάμπολλα ἐλήφθη· ἃ οἱ Ἕλληνες ταῖς μαχαίραις κόπτοντες ἀχρεῖα ἐποίουν. 27. Ὡς δ' ἀνέβησαν, θύσαντες καὶ τρόπαιον στησάμενοι κατέβησαν εἰς τὸ πεδίον, καὶ εἰς κώμας πολλῶν καὶ ἀγαθῶν γεμούσας ἦλθον.

(l) iv. 24. (m) I. ii. 18.

22. ἐγρηγ.] (Pluperf. as an imperf.) *Kept watch.*

24. πρὶν δ' ὁμοῦ] *But before the main bodies* (of each army) *had closed.*

25. βάδην ταχὺ] *In quick march*, '*gradu pleno.*' Z. '*Opponitur* δρόμῳ ἔθεον præcedenti.' B.

26. τὸ ἄνω] Scil. μέρος τοῦ ἑαυτῶν στρατ.

CAPUT VII.

1. Ἐκ δὲ τούτων ἐπορεύθησαν εἰς Ταόχους, σταθμοὺς πέντε, παρασάγγας τριάκοντα· καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐπέλιπε· χωρία γὰρ ᾤκουν ἰσχυρὰ οἱ Τάοχοι, ἐν οἷς καὶ τὰ ἐπιτήδεια πάντα εἶχον[a] ἀνακεκομισμένοι. 2. Ἐπεὶ δ᾽ ἀφίκοντο εἰς χωρίον ὃ πόλιν μὲν οὐκ εἶχεν οὐδ᾽ οἰκίας, συνεληλυθότες δ᾽ ἦσαν αὐτόσε καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ κτήνη πολλά, Χειρίσοφος μὲν οὖν πρὸς τοῦτο προσέβαλλεν εὐθὺς ἥκων· ἐπειδὴ δὲ ἡ πρώτη τάξις ἀπέκαμνεν, ἄλλη προσῄει καὶ αὖθις ἄλλη· οὐ γὰρ ἦν ἀθρόοις περιστῆναι, ἀλλὰ ποταμὸς ἦν κύκλῳ. 3. Ἐπειδὴ δὲ Ξενοφῶν ἦλθε σὺν τοῖς ὀπισθοφύλαξι καὶ πελτασταῖς καὶ ὁπλίταις, ἐνταῦθα δὴ λέγει Χειρίσοφος· Εἰς καλὸν ἥκετε· τὸ γὰρ χωρίον αἱρετέον· τῇ γὰρ στρατιᾷ οὐκ ἔστι τὰ ἐπιτήδεια, εἰ μὴ ληψόμεθα τὸ χωρίον.

4. Ἐνταῦθα δὴ κοινῇ ἐβουλεύοντο· καὶ τοῦ Ξενοφῶντος ἐρωτῶντος τί τὸ κωλύον εἴη εἰσελθεῖν, εἶπεν ὁ Χειρίσοφος· Ἀλλὰ μία αὕτη ἐστὶ πάροδος, ἣν ὁρᾷς· ὅταν δέ τις ταύτῃ πειρᾶται παριέναι, κυλινδοῦσι λίθους ὑπὲρ ταύτης τῆς ὑπερεχούσης πέτρας· ὃς δ᾽ ἂν καταληφθῇ, οὕτω διατίθεται. Ἅμα δ᾽ ἔδειξε[ν αὐτῷ] συντετριμμένους ἀνθρώπους καὶ σκέλη[b] καὶ πλευράς. 5. Ἢν δὲ καὶ τοὺς λίθους ἀναλώσωσιν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, ἄλλο τι ἢ οὐδὲν κωλύει παριέναι; οὐ γὰρ δὴ ἐκ

(a) I. iii. 14. (b) v. 12.

1. ἀνακεκομ.] Perf. middle. Sup. iii. 28.

3. εἰς καλὸν] *In good time*, (εὐκαιρῶς, Suid.) Cf. Sympos. I. 4.

4. οὕτω διατ.] *Is thus disposed of.*

5. ἄλλο τι ἤ.] *Does any thing else* hinder, &c. Jelf, 875, e.; Matt. 487, 8; sup. II. v. 10; Thuc. III. 85; Duk. ad loc.

τοῦ ἐναντίου ὁρῶμεν εἰ μὴ ὀλίγους τούτους ἀνθρώπους, καὶ τούτων δύο ἢ τρεῖς ὡπλισμένους. 6. Τὸ δὲ χωρίον, ὡς καὶ σὺ ὁρᾷς, σχεδὸν τρία ἡμίπλεθρά ἐστιν ὃ δεῖ βαλλομένους διελθεῖν. Τούτου δὲ ὅσον πλέθρον δασὺ πίτυσι διαλειπούσαις μεγάλαις, ἀνθ' ὧν ἑστηκότες ἄνδρες τί ἂν πάσχοιεν ἢ ὑπὸ τῶν φερομένων λίθων ἢ ὑπὸ τῶν κυλινδουμένων; τὸ λοιπὸν οὖν ἤδη γίγνεται ὡς ἡμίπλεθρον ὃ δεῖ, ὅταν λωφήσωσιν οἱ λίθοι, παραδραμεῖν. 7. Ἀλλ' εὐθέως, ἔφη ὁ Χειρίσοφος, ἐπειδὰν ἀρξώμεθα εἰς τὸ δασὺ προσιέναι, φέρονται οἱ λίθοι πολλοί. Αὐτὸ ἄν, ἔφη, τὸ δέον εἴη· θᾶττον γὰρ ἀναλώσουσι τοὺς λίθους. Ἀλλὰ πορευώμεθα ἔνθεν[c] ἡμῖν μικρόν τι παραδραμεῖν ἔσται, ἢν δυνώμεθα· καὶ ἀπελθεῖν ῥᾴδιον, ἢν βουλώμεθα.

8. Ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο Χειρίσοφος καὶ Ξενοφῶν καὶ Καλλίμαχος Παῤῥάσιος λοχαγός· τούτου γὰρ ἡ ἡγεμονία ἦν τῶν ὀπισθοφυλάκων[d] λοχαγῶν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· οἱ δὲ ἄλλοι λοχαγοὶ ἔμενον ἐν τῷ ἀσφαλεῖ. Μετὰ τοῦτο οὖν ἀπῆλθον ὑπὸ τὰ δένδρα ἄνθρωποι ὡς ἑβδομήκοντα, οὐκ ἀθρόοι ἀλλὰ καθ' ἕνα, ἕκαστος φυλαττόμενος[e] ὡς ἐδύνατο. 9. Ἀγασίας δὲ ὁ Στυμφάλιος καὶ Ἀριστώνυμος Μεθυδριεύς, καὶ οὗτοι τῶν ὀπισθοφυλάκων λοχαγοὶ ὄντες, καὶ ἄλλοι δὲ ὑφίστασαν ἔξω τῶν δένδρων· οὐ γὰρ ἦν ἀσφαλὲς ἐν τοῖς δένδροις ἑστάναι πλεῖον ἢ τὸν ἕνα λόχον. 10. Ἔνθα δὴ Καλλίμαχος μηχανᾶταί τι· προτρέχει ἀπὸ τοῦ δένδρου ὑφ' ᾧ ἦν αὐτὸς δύο ἢ τρία βήματα· ἐπειδὴ δὲ οἱ λίθοι φέροιντο, ἀνεχάζετο εὐπετῶς· ἐφ' ἑκάστης δὲ προδρο-

(c) II. iii. 6. (d) IV. i. 26. (e) I. viii. 27.

6. ἀνθ' ὧν] *Opposite*, meaning *behind which.* W. So Suid. v. πίτυς.

7. αὐτὸ ἂν] *Hoc ipsum* [nobis prosit, or] *opus sit.* P. B.

9. ὑφίστ.] Scil. τοὺς λόχους, '*posted* (their men) *close* outside the trees.'

μῆς πλέον ἢ δέκα ἅμαξαι πετρῶν ἀνηλίσκοντο. 11. Ὁ δὲ Ἀγασίας ὡς ὁρᾷ τὸν Καλλίμαχον ἃ ἐποίει, καὶ τὸ στράτευμα πᾶν θεώμενον, δείσας μὴ[f] οὐ πρῶτος παραδράμῃ εἰς τὸ χωρίον, οὐδὲ τὸν Ἀριστώνυμον πλησίον ὄντα παρακαλέσας οὐδὲ Εὐρύλοχον[g] τὸν Λουσιέα, ἑταίρους ὄντας, οὐδὲ ἄλλον οὐδένα, χωρεῖ αὐτὸς[h] καὶ παρέρχεται πάντας. 12. Ὁ δὲ Καλλίμαχος ὡς ἑώρα αὐτὸν παριόντα, ἐπιλαμβάνεται αὐτοῦ τῆς ἴτυος· ἐν δὲ τούτῳ παρέθει αὐτοὺς Ἀριστώνυμος Μεθυδριεύς, καὶ μετὰ τοῦτον Εὐρύλοχος Λουσιεύς· πάντες γὰρ οὗτοι ἀντεποιοῦντο ἀρετῆς καὶ διηγωνίζοντο πρὸς ἀλλήλους· καὶ οὕτως ἐρίζοντες αἱροῦσι τὸ χωρίον. Ὡς γὰρ ἅπαξ εἰςέδραμον, οὐδεὶς [ἔτι] πέτρος ἄνωθεν ἠνέχθη. 13. Ἐνταῦθα δὲ δεινὸν ἦν θέαμα· αἱ γὰρ γυναῖκες ῥίπτουσαι τὰ παιδία εἶτα καὶ ἑαυτὰς ἐπικατεῤῥίπτουν, καὶ οἱ ἄνδρες ὡςαύτως. Ἔνθα δὴ καὶ Αἰνέας ὁ Στυμφάλιος, λοχαγός, ἰδών τινα θέοντα ὡς ῥίψοντα ἑαυτὸν στολὴν ἔχοντα καλήν, ἐπιλαμβάνεται ὡς κωλύσων. 14. Ὁ δὲ αὐτὸν ἐπισπᾶται, καὶ ἀμφότεροι ᾤχοντο κατὰ τῶν πετρῶν φερόμενοι καὶ ἀπέθανον. Ἐντεῦθεν ἄνθρωποι μὲν ὀλίγοι πάνυ ἐλήφθησαν, βόες δὲ καὶ ὄνοι πολλοὶ καὶ πρόβατα.

15. Ἐντεῦθεν ἐπορεύθησαν διὰ Χαλύβων σταθμοὺς ἑπτὰ παρασάγγας πεντήκοντα. Οὗτοι ἦσαν ὧν διῆλθον ἀλκιμώτατοι, καὶ εἰς χεῖρας ᾔεσαν· εἶχον δὲ θώρακας λινοῦς μέχρι τοῦ ἤτρου, ἀντὶ δὲ τῶν πτερύγων σπάρτα

(f) III. i. 12. (g) IV. ii. 21. (h) II. iii. 7.

12. ἅπαξ εἰςεδρ.] *Ut semel intraverant.* B.

15. Χαλύβων] 'The Chalybians were a nation extensively distributed over the mountain regions of Armenia, Pontus and Paphlagonia.' The tribe here mentioned are called by Pliny Armeno-Chalybes (cf. V. v. 17), to distinguish them from the Pontic. V. i. 1; Answ. p. 184.

— πτερύγων] The skirts, or fringe of the cuirass, made of leather or felt, which protected the loins,

πυκνὰ ἐστραμμένα. 16. Εἶχον δὲ καὶ κνημῖδας καὶ κράνη καὶ παρὰ τὴν ζώνην μαχαίριον ὅσον ξυήλην Λακωνικήν, ᾧ ἔσφαττον ὧν κρατεῖν δύναιντο· καὶ ἀποτέμνοντες ἂν τὰς κεφαλὰς ἔχοντες ἐπορεύοντο· καὶ ᾖδον καὶ ἐχόρευον ὁπότε οἱ πολέμιοι ὄψεσθαι αὐτοὺς ἔμελλον· εἶχον δὲ καὶ δόρυ ὡς πέντε καὶ δέκα πηχῶν, μίαν λόγχην ἔχον. 17. Οὗτοι ἐνέμενον ἐν τοῖς πολίσμασιν· ἐπεὶ δὲ παρέλθοιεν οἱ Ἕλληνες, εἵποντο ἀεὶ μαχόμενοι· ᾤκουν δὲ ἐν τοῖς ὀχυροῖς· καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐν τούτοις ἀνακεκομισμένοι ἦσαν· ὥστε μηδὲν λαμβάνειν αὐτόθεν τοὺς Ἕλληνας, ἀλλὰ διετράφησαν τοῖς κτήνεσιν ἃ ἐκ τῶν Ταόχων ἔλαβον. 18. Ἐκ τούτου οἱ Ἕλληνες ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν Ἅρπασον ποταμόν, εὖρος τεσσάρων πλέθρων. Ἐντεῦθεν ἐπορεύθησαν διὰ Σκυθινῶν σταθμοὺς τέσσαρας, παρασάγγας εἴκοσι, διὰ πεδίου εἰς κώμας· ἐν αἷς ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἐπεσιτίσαντο.

19. Ἐντεῦθεν δὲ ἦλθον σταθμοὺς τέσσαρας παρασάγγας εἴκοσι, πρὸς πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα καὶ οἰκουμένην, ἣ ἐκαλεῖτο Γυμνίας. Ἐκ ταύτης ὁ τῆς χώρας ἄρχων τοῖς Ἕλλησιν ἡγεμόνα πέμπει, ὅπως διὰ τῆς ἑαυτῶν[1] πολεμίας χώρας ἐπάγοι αὐτούς. 20. Ἐλ-

(i) III. ii. 5.

without interfering with the free action of the limbs: they are described by Xen. De Re Eq. XII. 4.; cf. Dict. Ant. p. 577.

16. ἀποτέμνοντες ἂν] 'Cum dicere potuisset ἀπέτεμνον ἂν... καὶ... ἐπορ. non mirum est ἂν cum participio eandem vim habere quam hæc particula sæpe indicativo imperfecti aut aoristi adjungit.' K. Cf. I. i. 10; I. ix. 19; Jelf, 429, 1..3.

— μίαν λ. ε.] *i. e.* ἔμπροσθεν. Cf. V. iv. 12. The Greek spear had two spikes, one at each end. Cf. Herod. VII. 41; Thuc. II. 4.

17. ἐν τούτοις ἀνακεκ.] *Had carried up* (and kept) *in these* (fastnesses.) See VI. iii. 23; Cf. Ov. Fast. iii. 664. *In* sacri *vertice* montis *abit.*

18. Ἅρπασον π.] *Arpá-su* or *Arpá-chaï*, the northern and chief branch of the Araxes. Cf. Ainsw. p. 185.

18. Σκυθινῶν] Probably the Σακασηνοὶ of Strabo XI. Cf. Herod. VI. 64. S.

19. ἑαυτῶν π. χ.] *The country*

θῶν δ' ἐκεῖνος λέγει ὅτι ἄξει αὐτοὺς πέντε ἡμερῶν[k] εἰς χωρίον ὅθεν ὄψονται θάλασσαν· εἰ δὲ μή, τεθνάναι ἐπηγγείλατο. Καὶ ἡγούμενος ἐπειδὴ ἐνέβαλεν εἰς τὴν ἑαυτοῦ πολεμίαν, παρεκελεύετο αἴθειν καὶ φθείρειν τὴν χώραν· ᾧ καὶ δῆλον ἐγένετο ὅτι τούτου ἕνεκα ἔλθοι, οὐ τῆς τῶν[l] Ἑλλήνων εὐνοίας. 21. Καὶ ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸ [ἱερὸν] ὄρος τῇ πέμπτῃ ἡμέρᾳ· ὄνομα δὲ τῷ ὄρει ἦν Θήχης. Ἐπεὶ δὲ οἱ πρῶτοι ἐγένοντο ἐπὶ τοῦ ὄρους καὶ κατεῖδον τὴν θάλασσαν, κραυγὴ πολλὴ ἐγένετο. 22. Ἀκούσας δὲ ὁ Ξενοφῶν καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες ᾠήθησαν ἄλλους ἔμπροσθεν ἐπιτίθεσθαι πολεμίους· εἵποντο γὰρ ὄπισθεν οἱ ἐκ τῆς καιομένης χώρας, καὶ αὐτῶν οἱ ὀπισθοφύλακες ἀπέκτεινάν τέ τινας καὶ ἐζώγρησαν, ἐνέδραν ποιησάμενοι· καὶ γέῤῥα ἔλαβον δασειῶν βοῶν ὠμοβόϊνα ἀμφὶ τὰ εἴκοσιν.

23. Ἐπειδὴ δὲ βοὴ πλείων τε ἐγίγνετο καὶ ἐγγύτερον, καὶ οἱ ἀεὶ ἐπιόντες ἔθεον δρόμῳ ἐπὶ τοὺς ἀεὶ βοῶντας, καὶ πολλῷ μείζων ἐγίγνετο ἡ βοὴ ὅσῳ δὴ πλείους ἐγίγνοντο, ἐδόκει δὴ μεῖζόν τι εἶναι τῷ Ξενοφῶντι. 24. Καὶ ἀναβὰς ἐφ' ἵππον καὶ Λύκιον[m] καὶ τοὺς ἱππέας ἀναλαβὼν παρεβοήθει· καὶ τάχα δὴ ἀκούουσι βοώντων τῶν στρατιωτῶν, θάλαττα, θάλαττα, καὶ παρεγγυώντων. Ἔνθα δὴ ἔθεον ἅπαντες καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες, καὶ τὰ ὑποζύγια ἠλαύνετο καὶ οἱ ἵπποι. 25. Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο πάντες ἐπὶ τὸ ἄκρον, ἐνταῦθα δὴ περιέβαλλον ἀλλήλους καὶ στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς

(k) I. vii. 18, n. (l) v. 13; V. vi. 11. (m) III. iii. 20.

at war with his own (people). Cf. K.'s note at III. iv. 41.

22. δασειῶν] Genitive of the *material out of which*. Cf. Arn. G P. 143; Jelf, 538.—Βοῶν ὠμοβόϊνα, as inf. viii. 8. ὁδὸν ὡδοποιοῦν. Jelf, 467, 4.

24. θάλαττα.] Cf. Virg. Æn. III. 522. H.

— παρεγγ.] 'Reliquis ut approperarent.' K.

25. περιέβαλλον] *They embraced* one another. The *reciprocity* of the action required the

δακρύοντες. Καὶ ἐξαπίνης, ὅτου δὴ παρεγγυήσαντος, οἱ στρατιῶται φέρουσι λίθους καὶ ποιοῦσι κολωνὸν μέγαν. 26. Ἐνταῦθα ἀνετίθεσαν δερμάτων πλῆθος ὠμοβοΐνων καὶ βακτηρίας καὶ τὰ αἰχμάλωτα γέῤῥα· καὶ ὁ ἡγεμὼν αὐτός τε κατέτεμνε τὰ γέῤῥα καὶ τοῖς ἄλλοις διεκελεύετο. 27. Μετὰ ταῦτα τὸν ἡγεμόνα οἱ Ἕλληνες ἀποπέμπουσι δῶρα δόντες ἀπὸ κοινοῦ ἵππον καὶ φιάλην ἀργυρᾶν καὶ σκευὴν Περσικὴν καὶ δαρεικοὺς δέκα· ᾔτει δὲ μάλιστα τοὺς δακτυλίους, καὶ ἔλαβε πολλοὺς παρὰ τῶν στρατιωτῶν. Κώμην δὲ δείξας αὐτοῖς οὗ σκηνήσουσι [n] καὶ τὴν ὁδόν ἣν πορεύσονται εἰς Μάκρωνας, ἐπεὶ ἑσπέρα ἐγένετο, ᾤχετο τῆς νυκτὸς ἀπιών.

CAPUT VIII.

1. Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν οἱ Ἕλληνες διὰ Μακρώνων σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας δέκα. Τῇ πρώτῃ δὲ ἡμέρᾳ ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν ποταμὸν ὃς ὥριζε τήν τε τῶν Μακρώνων καὶ τὴν τῶν Σκυθινῶν. 2. Εἶχον δ' ὑπερδέξιον [a] χωρίον οἷον χαλεπώτατον, καὶ ἐξ ἀριστερᾶς ἄλλον ποταμόν, εἰς ὃν ἐνέβαλλεν [b] ὁ ὁρίζων, δι' οὗ ἔδει διαβῆναι. Ἦν δὲ οὗτος δασὺς δένδροις παχέσι μὲν οὔ,

(n) II. iii. 6. (a) III. iv. 37. (b) I. ii. viii.

middle (see Tate, Theatre of the Greeks, p. 335), which Xen. however uses in a different sense. VI. iii. 3; VII. iv. 17.

— ὅτου δὴ π.] = παρεγγυήσαντος ὅστις δὴ παρεγγύησεν. K. *Somebody suggesting it.* Cf. Jelf, 823; Matt. 483.

27. τοὺς δακτυλίους] *Their* rings (I. viii. 24), which he saw on their fingers. Cf. Eur. Hippol. 859.

1. Μακρ.] Called *Sanni* in Strabo's time (XII. p. 825.)

— τὸν ποταμὸν] *Tchórúk-sú*, the *Absarus* of Pliny, who states that the Macronians dwelt on its banks. Ainsw. 189.

2. ὑπερδέξ. χωρ.] *High ground on the right.*

πυκνοῖς δέ. Ταῦτα, ἐπεὶ προςῆλθον οἱ Ἕλληνες, ἔκοπτον, σπεύδοντες ἐκ τοῦ χωρίου ὡς τάχιστα ἐξελθεῖν. 3. Οἱ δὲ Μάκρωνες, ἔχοντες γέῤῥα καὶ λόγχας καὶ τριχίνους χιτῶνας, καταντιπέραν [c] τῆς διαβάσεως παρατεταγμένοι ἦσαν, καὶ ἀλλήλοις διεκελεύοντο καὶ λίθους εἰς τὸν ποταμὸν ἔῤῥιπτον· ἐξικνοῦντο δὲ οὔ, οὔτε ἔβλαπτον οὐδένα.

4. Ἔνθα δὴ προςέρχεται τῷ Ξενοφῶντι τῶν πελταστῶν τις ἀνὴρ Ἀθήνῃσι φάσκων δεδουλευκέναι, λέγων ὅτι γιγνώσκοι τὴν φωνὴν τῶν ἀνθρώπων· καὶ οἶμαι, ἔφη, ἐμὴν ταύτην πατρίδα εἶναι· καί, εἰ μή τι κωλύει, ἐθέλω αὐτοῖς διαλεχθῆναι. 5. Ἀλλ' οὐδὲν κωλύει, ἔφη· ἀλλὰ διαλέγου καὶ μάθε πρῶτον αὐτῶν τίνες εἰσίν. Οἱ δ' εἶπον, ἐρωτήσαντος [d], ὅτι Μάκρωνες. Ἐρώτα τοίνυν, ἔφη, αὐτοὺς τί ἀντιτετάχαται, καὶ χρῄζουσιν ἡμῖν πολέμιοι εἶναι; 6. Οἱ δ' ἀπεκρίναντο· Ὅτι καὶ ὑμεῖς ἐπὶ τὴν ἡμετέραν ἔρχεσθε. Λέγειν ἐκέλευον οἱ στρατηγοὶ ὅτι οὐ κακῶς γε ποιήσοντες, ἀλλὰ βασιλεῖ γε πολεμήσαντες ἀπερχόμεθα εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐπὶ θάλασσαν βουλόμεθα ἀφικέσθαι. 7. Ἠρώτων ἐκεῖνοι εἰ δοῖεν [e] ἂν τούτων τὰ πιστά. Οἱ δ' ἔφασαν καὶ δοῦναι καὶ λαβεῖν ἐθέλειν. Ἐντεῦθεν διαδιδόασιν οἱ Μάκρωνες βαρβαρικὴν λόγχην τοῖς Ἕλλησιν, οἱ δὲ Ἕλληνες ἐκείνοις Ἑλληνικήν· ταῦτα γὰρ ἔφασαν πιστὰ εἶναι· θεοὺς δὲ ἐπεμαρτύραντο ἀμφότεροι.

8. Μετὰ δὲ τὰ πιστὰ εὐθὺς οἱ Μάκρωνες τὰ δένδρα συνεξέκοπτον, τήν τε ὁδὸν ὡδοποίουν ὡς διαβιβάσοντες

(c) I. i. 9. (d) I. ii. 17. (e) I. vi. 2.

2. ἔκοπτον] To open a passage to the banks. Inf. 8. συν-εξ-έκοπτον.

6. καὶ ὑμεῖς] Καὶ refers to πολέμιοι implied in the sentence, '*You also are coming* (with war) *against*' &c.

7. διαδιδ. λ.] H. quotes Hom. Il. Z. 230.

8. συν-εξ-έκοπτον.] *Helped to*

ἐν μέσοις ἀναμεμιγμένοι τοῖς Ἕλλησι· καὶ ἀγοράν, οἵαν ἐδύναντο, παρεῖχον· καὶ παρήγαγον ἐν τρισὶν ἡμέραις ἔςτε ἐπὶ τὰ τῶν Κόλχων ὅρια κατέστησαν τοὺς Ἕλληνας. 9. Ἐνταῦθα ἦν ὄρος μέγα, προςβατὸν δέ· καὶ ἐπὶ τούτου οἱ Κόλχοι παρατεταγμένοι ἦσαν. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον οἱ Ἕλληνες ἀντιπαρετάξαντο φάλαγγα, ὡς οὕτως ἄξοντες[f] πρὸς τὸ ὄρος· ἔπειτα δὲ ἔδοξε τοῖς στρατηγοῖς βουλεύσασθαι συλλεγεῖσιν ὅπως ὡς κάλλιστα ἀγωνιοῦνται. 10. Ἔλεξεν οὖν Ξενοφῶν ὅτι δοκεῖ παύσαντας τὴν φάλαγγα λόχους ὀρθίους[g] ποιῆσαι· ἡ μὲν γὰρ φάλαγξ διασπασθήσεται εὐθύς· τῇ μὲν γὰρ ἄνοδον, τῇ δὲ εὔοδον εὑρήσομεν τὸ ὄρος· καὶ εὐθὺς τοῦτο ἀθυμίαν ποιήσει, ὅταν τεταγμένοι εἰς φάλαγγα ταυτην διεσπασμένην ὁρῶσιν. 11. Ἔπειτα δέ, ἢν μὲν ἐπὶ πολλοὺς τεταγμένοι προςάγωμεν, περιττεύσουσιν ἡμῶν οἱ πολέμιοι, καὶ τοῖς περιττοῖς χρήσονται ὅ τι ἂν βούλωνται· ἐὰν δὲ ἐπ' ὀλίγων τεταγμένοι ἴωμεν, οὐδὲν ἂν εἴη θαυμαστὸν εἰ διακοπείη ἡμῶν ἡ φάλαγξ ὑπὸ ἀθρόων πη καὶ βελῶν καὶ ἀνθρώπων συμπεσόντων· εἰ δέ πη τοῦτο ἔσται, τῇ ὅλῃ φάλαγγι κακὸν ἔσται. 12. Ἀλλά μοι δοκεῖ ὀρθίους τοὺς λόχους ποιησαμένους τοσοῦτον χωρίον κατασχεῖν διαλιπόντας τοῖς λόχοις ὅσον ἔξω τοὺς ἐσχάτους λόχους γενέσθαι[h] τῶν πολεμίων κεράτων· καὶ οὕτως ἐσόμεθα τῆς τε τῶν

(f) § 12; I. ii. 8. (g) IV. ii. 11. (h) i. 5.

cut away the trees, and cleared the road to the river-side. Sup. § 2, and inf. V. i. 13.

11. ἐπὶ πολλοὺς τετ.] *Drawn up many deep*, or *with many in file*, and therefore with a narrow front. The acc. (πολλοὺς) is less common than the gen., as inf. ἐπ' ὀλίγων, and I. ii. 15.

— τοῖς περιτ.] *They will employ their surplus* (i. e. those who outflank us) *for whatever* (*purposes*) *they please*.

12. τοσοῦτον χ. κ.] That (we) ... *should occupy so much ground with the companies, by leaving intervals, that* &c. (Jelf, 836, 5.)—'Dativum τοῖς λ. ad κατασχεῖν refer.' P.

πολεμίων φάλαγγος ἔξω οἱ ἔσχατοι λόχοι, καὶ ὀρθίους ἄγοντες οἱ κράτιστοι ἡμῶν πρῶτοι προςίασιν, ᾗ τε ἂν εὔοδον ᾖ ταύτῃ ἕκαστος ἄξει ὁ λόχος. 13. Καὶ εἴς τε τὸ διαλεῖπον οὐ ῥᾴδιον ἔσται τοῖς πολεμίοις εἰςελθεῖν ἔνθεν καὶ ἔνθεν λόχων ὄντων, διακόψαι τε οὐ ῥᾴδιον ἔσται λόχον ὄρθιον προςιόντα. Ἐάν τέ τις πιέζηται τῶν λόχων, ὁ πλησίον βοηθήσει· ἤν τε εἷς πῃ δυνηθῇ τῶν λόχων ἐπὶ τὸ ἄκρον ἀναβῆναι, οὐδεὶς[i] μηκέτι μείνῃ τῶν πολεμίων. 14. Ταῦτα ἔδοξε, καὶ ἐποίουν ὀρθίους τοὺς λόχους. Ξενοφῶν δὲ ἀπιὼν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ ἔλεγε τοῖς στρατιώταις· Ἄνδρες, οὗτοί εἰσιν, οὓς ὁρᾶτε, μόνοι ἔτι ἡμῖν ἐμποδὼν τὸ μὴ[k] ἤδη εἶναι ἔνθα πάλαι ἐσπεύδομεν· τούτους, ἤν πως δυνώμεθα, καὶ ὠμοὺς δεῖ καταφαγεῖν.

15. Ἐπεὶ δ' ἐν ταῖς χώραις ἕκαστοι ἐγένοντο καὶ τοὺς λόχους ὀρθίους ἐποιήσαντο, ἐγένοντο μὲν λόχοι τῶν ὁπλιτῶν ἀμφὶ τοὺς ὀγδοήκοντα, ὁ δὲ λόχος[l] ἕκαστος σχεδὸν εἰς τοὺς ἑκατόν· τοὺς δὲ πελταστὰς καὶ τοὺς τοξότας τριχῇ ἐποιήσαντο, τοὺς μὲν τοῦ εὐωνύμου ἔξω, τοὺς δὲ τοῦ δεξιοῦ, τοὺς δὲ κατὰ μέσον, σχεδὸν ἑξακοσίους ἑκάστους. 16. Ἐκ τούτου παρηγγύησαν οἱ στρατηγοὶ εὔχεσθαι· εὐξάμενοι δὲ καὶ παιανίσαντες ἐπορεύοντο. Καὶ Χειρίσοφος μὲν καὶ Ξενοφῶν καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς πελτασταὶ τῆς τῶν πολεμίων φάλαγγος ἔξω γενόμενοι ἐπορεύοντο· 17. οἱ δὲ πολέμιοι ὡς εἶδον αὐτούς, ἀντιπαραθέοντες οἱ μὲν ἐπὶ τὸ δεξιὸν

(i) II. ii. 12. (k) III. i. 13. (l) I. vii. 2.

— οἱ κράτιστοι] Scil. λοχαγοί.

14. ἐποίουν] Scil. οἱ λοχαγοί.—Dist. sup. § 12, ποιησαμένους, meaning ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας, as inf. § 15, ἐποιήσαντο . . . ἕκαστοι.

— ἐμποδὼν τὸ μή] Far more usually **τοῦ μή**. Matt. 542, Obs. 3.

— ὠμοὺς] 'Gravis hyperbole pro *penitus concidere ac delere.* Cf. Iliad, IV. 35.' W. Hell. III. iii. 6.

17. ἀντιπαραθ.] Sensus est 'cum Græcis oppositi (ἀντι–) juxta eorum aciem (παρα–) currerent alii, &c.' K.

οἱ δὲ ἐπὶ τὸ εὐώνυμον διεσπάσθησαν, καὶ πολὺ τῆς αὐτῶν φάλαγγος ἐν τῷ μέσῳ κενὸν ἐποίησαν. 18. Ἰδόντες δὲ αὐτοὺς διαχάζοντας οἱ κατὰ τὸ Ἀρκαδικὸν πελτασταί, ὧν ἦρχεν Αἰσχίνης ὁ Ἀκαρνάν, νομίσαντες φεύγειν ἀνακραγόντες ἔθεον· καὶ οὗτοι πρῶτοι ἐπὶ τὸ ὄρος ἀναβαίνουσι· συνεφείπετο δὲ αὐτοῖς καὶ τὸ Ἀρκαδικὸν ὁπλιτικόν, ὧν[m] ἦρχε Κλεάνωρ ὁ Ὀρχομένιος. 19. Οἱ δὲ πολέμιοι, ὡς ἤρξαντο θεῖν, οὐκέτι ἔστησαν, ἀλλὰ φυγῇ ἄλλος ἄλλῃ ἐτράπετο. Οἱ δὲ Ἕλληνες ἀναβάντες ἐστρατοπεδεύοντο ἐν πολλαῖς κώμαις καὶ τἀπιτήδεια πολλὰ ἐχούσαις. 20. Καὶ τὰ μὲν ἄλλα οὐδὲν ἦν ὅ τι καὶ[n] ἐθαύμασαν· τὰ δὲ σμήνη πολλὰ ἦν αὐτόθι, καὶ τῶν κηρίων ὅσοι ἔφαγον τῶν στρατιωτῶν πάντες ἄφρονές τε ἐγίνοντο καὶ ἤμουν καὶ κάτω διεχώρει αὐτοῖς, καὶ ὀρθὸς οὐδεὶς ἠδύνατο ἵστασθαι· ἀλλ' οἱ μὲν ὀλίγον ἐδηδοκότες σφόδρα μεθύουσιν ἐῴκεσαν, οἱ δὲ πολὺ μαινομένοις· οἱ δὲ καὶ ἀποθνήσκουσιν. 21. Ἔκειντο δὲ οὕτω πολλοί, ὥσπερ τροπῆς γεγενημένης· καὶ πολλὴ ἦν ἡ ἀθυμία. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἀπέθανε μὲν οὐδείς, ἀμφὶ δὲ τὴν αὐτήν πως[o] ὥραν ἀνεφρόνουν· τρίτῃ δὲ καὶ τετάρτῃ ἀνίσταντο ὥσπερ ἐκ φαρμακοποσίας.

22. Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν δύο σταθμοὺς παρασάγγας ἑπτά, καὶ ἦλθον ἐπὶ θάλασσαν εἰς Τραπεζοῦντα, πόλιν Ἑλληνίδα, οἰκουμένην ἐν τῷ Εὐξείνῳ

(m) II. i. 6. (n) II. vi. 8. (o) VI. ii. 17.

18. οἱ κατὰ τὸ Ἀρκ. π.] *The peltasts in the Arcadian division.* Cf. Thuc. VII. 78. τοῖς καθ' ἑαυτόν.

20. ὅ τι καὶ ἐθ.] Καὶ 'fortasse cum Herm. ad. Vig. p. 837, non male *eben* explices.' P. . . . 'which *really surprised* them'. . . or '*caused positive wonder.*'

— ἄφρονές] Cf. Pliny, N. H. XXI. 44, (13.) The intoxicating property of this honey (which is bitter) is derived (according to Tournefort) from the Pontic Rhododendron, and the Azalea Pontica, on which the bees feed in these parts. See also Ainsw. 191.

22. Τραπεζ.] *Trebizond.*

Πόντῳ, Σινωπέων ἀποικίαν, ἐν τῇ Κόλχων χώρᾳ. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας ἀμφὶ τὰς τριάκοντα, ἐν ταῖς τῶν Κόλχων κώμαις· 23. κἀντεῦθεν ὁρμώμενοι[p] *ἐληΐζοντο τὴν Κολχίδα. Ἀγορὰν δὲ παρεῖχον τῷ στρατοπέδῳ Τραπεζούντιοι, καὶ ἐδέξαντό τε τοὺς Ἕλληνας καὶ ξένια ἔδοσαν, βοῦς καὶ ἄλφιτα καὶ οἶνον. 24. Συνδιεπράττοντο δὲ καὶ ὑπὲρ τῶν πλησίον Κόλχων, τῶν ἐν τῷ πεδίῳ μάλιστα οἰκούντων· καὶ ξένια καὶ παρ' ἐκείνων ἦλθον *πλέον* βόες. 25. Μετὰ δὲ τοῦτο τὴν θυσίαν ἣν*[q] *εὔξαντο παρεσκευάζοντο· ἦλθον δ' αὐτοῖς ἱκανοὶ βόες ἀποθῦσαι τῷ Διῒ τῷ Σωτῆρι, καὶ τῷ Ἡρακλεῖ ἡγεμόσυνα· καὶ τοῖς ἄλλοις δὲ θεοῖς ἃ εὔξαντο. Ἐποίησαν δὲ καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν ἐν τῷ ὄρει ἔνθαπερ ἐσκήνουν· εἵλοντο δὲ Δρακόντιον Σπαρτιάτην (ὃς ἔφυγε παῖς ἔτι ὢν οἴκοθεν, παῖδα ἄκων κατακτανὼν ξυήλῃ πατάξας,) δρόμου τ' ἐπιμεληθῆναι καὶ τοῦ ἀγῶνος προστατῆσαι.*

26. Ἐπειδὴ δὲ ἡ θυσία ἐγένετο, τὰ δέρματα παρέδοσαν τῷ Δρακοντίῳ καὶ ἡγεῖσθαι ἐκέλευον ὅπου[r] *τὸν δρόμον πεποιηκὼς εἴη. Ὁ δὲ δείξας ὅπου παρεστηκότες ἐτύγχανον, Οὗτος ὁ λόφος, ἔφη, κάλλιστος τρέχειν ὅπου ἂν τις βούληται. Πῶς οὖν, ἔφασαν, δυνήσονται παλαίειν ἐν σκληρῷ καὶ δασεῖ οὕτως; Ὁ δ' εἶπε· Μᾶλλόν τι ἀνιάσεται ὁ καταπεσών. 27. Ἠγωνίζοντο δὲ παῖδες μὲν στάδιον τῶν αἰχμαλώτων*

(p) I. i. 9. (q) III. ii. 9. (r) II. i. 6.

23. ξένια] *Presents*, as pledges of hospitable alliance.

24. Συνδιεπρ.] *They negotiated also on behalf of*, &c.

— πλέον] MSS. [Reiske, B. τὸ πλέον. 'Non tam *plerumque* quam *potius* τὸ πλέον significat.' B.] . . . πλεόνα, βοές. P.

25. ἐπιμελ. .] 'Hoc est ejus qui quæ ad ludum instituendum necessaria sunt præparat, locum prospicit, curriculum designat, &c.' K.

26. δέρματα] 'Aut dono, aut ut certantibus præmia distribueret.' P. 'Cf. Herod. II. 91.' K.

27. ἠγωνιζ.—στάδιον] = ἀγῶνα σταδίου. Cf. Jelf, 563.

οἱ πλεῖστοι, δόλιχον δὲ Κρῆτες πλείους ἢ ἑξήκοντα ἔθεον· πάλην δὲ καὶ πυγμὴν καὶ παγκράτιον ἕτεροι· καὶ καλὴ θέα ἐγένετο· πολλοὶ γὰρ κατέβησαν, καί, ἅτε θεωμένων τῶν ἑταιρῶν, πολλὴ φιλονεικία ἐγίγνετο. 28. Ἔθεον δὲ καὶ ἵπποι· καὶ ἔδει αὐτοὺς κατὰ τοῦ πρανοῦς ἐλάσαντας ἐν τῇ θαλάσσῃ ἀποστρέψαντας πάλιν ἄνω πρὸς τὸν βωμὸν ἄγειν[s]. Καὶ κάτω μὲν οἱ πολλοὶ ἐκυλινδοῦντο· ἄνω δὲ πρὸς τὸ ἰσχυρῶς ὄρθιον μόλις βάδην ἐπορεύοντο οἱ ἵπποι· ἔνθα πολλὴ κραυγὴ καὶ γέλως καὶ παρακέλευσις ἐγίγνετο αὐτῶν.

(s) § 9.

27. δόλιχον] *A long course* (δολιχός, *long*.) The στάδιον (202¼ yds.) was the length of the foot-race course at Olympia. The δίαυλος was this doubled,—and in the δόλιχος the racers ran up and down the στάδιον a number of times, varying from 6 to 24. Cf. Dict. Ant. p. 894, 5.

— κατέβησαν] *Ad certamen descenderant*. W. Cf. Hor. Ode I. 1. *Descendat* in campum petitor. Sp.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΣ.

Ε΄.

CAPUT I.

Ὅσα μὲν δὴ ἐν τῇ ἀναβάσει τῇ μετὰ Κύρου ἔπραξαν οἱ Ἕλληνες, καὶ ἐν τῇ πορείᾳ τῇ μέχρις ἐπὶ θάλατταν τὴν ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ, καὶ ὡς εἰς Τραπεζοῦντα πολιν Ἑλληνίδα ἀφίκοντο, καὶ ὡς ἀπέθυσαν ἃ εὔξαντο σωτήρια θύσειν ἔνθα πρῶτον εἰς φιλίαν γῆν ἀφίκοιντο, ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ δεδήλωται. 2. Ἐκ δὲ τούτου συνελθόντες ἐβουλεύοντο περὶ τῆς λοιπῆς πορείας· ἀνέστη δὲ πρῶτος Ἀντιλέων Θούριος καὶ ἔλεξεν ὧδε· Ἐγὼ μὲν τοίνυν, ἔφη, ὦ ἄνδρες, ἀπείρηκα ἤδη συσκευαζόμενος καὶ βαδίζων καὶ τρέχων καὶ τὰ ὅπλα φέρων καὶ ἐν τάξει ἰὼν καὶ φυλακὰς [a] φυλάττων καὶ μαχόμενος· ἐπιθυμῶ δὲ ἤδη παυσάμενος τούτων τῶν πόνων, ἐπεὶ θάλατταν ἔχομεν, πλεῖν τὸ λοιπὸν καὶ ἐκταθεὶς

(a) I. iii. 15.

2. Θούριος] *of Thurium*, in Magna Græcia, a colony of Athens, near the site of Sybaris.

— ἐκταθεὶς] Ulysses arriving asleep at Ithaca, the Phœnician sailors left him in that condition. Cf. Odyss. XIII. 116. Καδ δ' ἄρ' ἐπὶ ψαμάθῳ ἔθεσαν, δεδμημένον ὕπνῳ. Spelm.

ὥσπερ Ὀδυσσεὺς [καθεύδων] ἀφικέσθαι εἰς τὴν Ἑλλάδα. 3. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ στρατιῶται ἀνεθορύβησαν ὡς εὖ λέγοι· καὶ ἄλλος ταὐτὰ ἔλεγε, καὶ πάντες οἱ παρόντες. Ἔπειτα δὲ Χειρίσοφος ἀνέστη καὶ εἶπεν ὧδε· 4. Φίλος μοί ἐστιν, ὦ ἄνδρες, Ἀναξίβιος, ναυαρχῶν δὲ καὶ τυγχάνει· ἢν οὖν πέμψητ' ἐμέ, οἴομαι ἂν ἐλθεῖν καὶ τριήρεις ἔχων καὶ πλοῖα τὰ ἡμᾶς ἄξοντα· ὑμεῖς δὲ εἴπερ πλεῖν βούλεσθε, περιμένετε ἔστ' ἂν ἐγὼ ἔλθω· ἥξω δὲ ταχέως. Ἀκούσαντες ταῦτα οἱ στρατιῶται ἥσθησάν τε καὶ ἐψηφίσαντο πλεῖν αὐτὸν ὡς τάχιστα.

5. Μετὰ τοῦτον Ξενοφῶν ἀνέστη καὶ ἔλεξεν ὧδε· Χειρίσοφος μὲν δὴ ἐπὶ[b] πλοῖα στέλλεται, ἡμεῖς δὲ ἀναμενοῦμεν. Ὅσα μοι οὖν δοκεῖ καιρὸς εἶναι ποιεῖν ἐν τῇ μονῇ, ταῦτ' ἐρῶ. 6. Πρῶτον μὲν τὰ ἐπιτήδεια δεῖ πορίζεσθαι ἐκ τῆς πολεμίας· οὔτε γὰρ ἀγορά ἐστιν ἱκανή, οὔτε ὅτου[c] ὠνησόμεθα εὐπορία εἰ μὴ ὀλίγοις τισίν· ἡ δὲ χώρα πολεμία· κίνδυνος οὖν πολλοὺς ἀπόλλυσθαι, ἢν ἀμελῶς τε καὶ ἀφυλάκτως πορεύησθε ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια. 7. Ἀλλά μοι δοκεῖ σὺν προνομαῖς λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια, ἄλλως δὲ μὴ πλανᾶσθαι, ὡς σώζησθε· ἡμᾶς δὲ τούτων ἐπιμελεῖσθαι. Ἔδοξε ταῦτα. 8. Ἔτι τοίνυν ἀκούσατε καὶ τάδε· Ἐπὶ λείαν γὰρ ὑμῶν ἐκπορεύσονταί τινες· οἶμαι οὖν βέλτιστον εἶναι ἡμῖν εἰπεῖν τὸν μέλλοντα ἐξιέναι, φράζειν δὲ καὶ ὅποι, ἵνα καὶ τὸ πλῆθος εἰδῶμεν τῶν ἐξιόντων καὶ τῶν με-

(b) VI. ii. 2. (c) I. v. 6.

4. πέμψητε] Byzantium, ubi Anaxibius Lacedæmoniorum classi præfectus tunc versabatur. VII. 1, 3. K.

— εἴπερ] *Since.*

7. σὺν προνομαῖς] *With set forays* under proper leaders, and in sufficient force. Cf. Cyr. VI. i. 24; Hell. IV. i. 16. K.; see VI. vi. 2.

— ἄλλως] *At random.*

— ἡμᾶς] Scil. στρατηγούς.

8. Ἐπὶ λ. γὰρ] 'Propositions with γὰρ are often, in a lively discourse, placed before the propositions of which they assign the cause.' Matt. 615; Jelf, 786, 3.

νόντων, καὶ ξυμπαρασκευάζωμεν ἐάν τι δέῃ· καὶ βοηθῆσαί τισιν ἂν καιρὸς ᾖ, εἰδῶμεν ὅποι δεήσει βοηθεῖν· καὶ ἐάν τις τῶν ἀπειροτέρων ἐγχειρῇ τι ποιεῖν, ξυμβουλεύωμεν [c], πειρώμενοι εἰδέναι τὴν δύναμιν ἐφ' οὓς ἂν ἴωσιν. Ἔδοξε καὶ ταῦτα. 9. Ἐννοεῖτε δὲ καὶ τόδε, ἔφη· Σχολὴ τοῖς πολεμίοις λῄζεσθαι· καὶ δικαίως ἡμῖν ἐπιβουλεύουσιν· ἔχομεν γὰρ τὰ ἐκείνων· ὑπερκάθηνται δὲ ἡμῶν. Φύλακας δή μοι δοκεῖ δεῖν περὶ τὸ στρατόπεδον εἶναι· ἐὰν οὖν κατὰ μέρος φυλάττωμεν καὶ σκοπῶμεν, ἧττον δύναιντ' ἂν ἡμᾶς θηρᾶν οἱ πολέμιοι. 10. Ἔτι τοίνυν τάδε ὁρᾶτε· Εἰ μὲν ἠπιστάμεθα σαφῶς ὅτι ἥξει πλοῖα Χειρίσοφος ἄγων ἱκανά, οὐδὲν ἂν ἔδει [d] ὧν μέλλω λέγειν· νῦν δ', ἐπεὶ τοῦτο ἄδηλον, δοκεῖ μοι πειρᾶσθαι πλοῖα συμπαρασκευάζειν καὶ αὐτόθεν. Ἢν μὲν γὰρ ἔλθῃ, ὑπαρχόντων ἐνθάδε ἐν ἀφθονωτέροις πλευσούμεθα· ἐὰν δὲ μὴ ἄγῃ, τοῖς ἐνθάδε χρησόμεθα. 11. Ὁρῶ δὲ ἐγὼ πλοῖα πολλάκις παραπλέοντα· εἰ οὖν αἰτησάμενοι παρὰ Τραπεζουντίων μακρὰ πλοῖα κατάγοιμεν καὶ φυλάττοιμεν αὐτά, τὰ πηδάλια παραλυόμενοι, ἕως ἂν ἱκανὰ τὰ ἄξοντα γένηται, ἴσως ἂν οὐκ ἀπορήσαιμεν κομιδῆς οἵας δεόμεθα. Ἔδοξε καὶ ταῦτα. 12. Ἐννοήσατε δ', ἔφη, εἰ εἰκὸς καὶ τρέφειν ἀπὸ κοινοῦ οὓς ἂν καταγάγωμεν, ὅσον ἂν χρόνον ἡμῶν ἕνεκεν μένωσι, καὶ ναῦλον ξυνθέσθαι, ὅπως ὠφελοῦντες καὶ ὠφελῶνται. Ἔδοξε καὶ ταῦτα. 13. Δοκεῖ τοίνυν μοι, ἔφη, ἢν ἄρα καὶ ταῦτα ἡμῖν μὴ ἐκπεραίνηται ὥστε ἀρκεῖν πλοῖα, τὰς ὁδούς, ἃς δυσπόρους ἀκούομεν εἶναι, ταῖς παρὰ θάλατταν οἰκου-

(c) II. i. 16. (d) III. ii. 33.

— ἐφ' οὕς] = τούτων ἐφ' οὕς. K.

10. ἂν ἔδει (τούτων) ἅ.] *Non opus erat his.* Matt. 332.

11. κατάγ.] Scil. πλοῖα; '*vi deducere in portum.* Cf. § 12, 16. —sed omisso *ναῦς appellere* valet, VI. vi. 3.' P.

— πηδάλια π.] 'Ne nautæ clam aufugerent.' K.

μέναις πόλεσιν ἐντείλασθαι ὁδοποιεῖν· πείσονται γὰρ καὶ διὰ τὸ φοβεῖσθαι καὶ διὰ τὸ βούλεσθαι ἡμῶν ἀπαλλαγῆναι.

14. *Ἐνταῦθα δὲ ἀνέκραγον ὡς οὐ δέοι ὁδοιπορεῖν. Ὁ δὲ ὡς ἔγνω τὴν ἀφροσύνην αὐτῶν, ἐπεψήφισε μὲν οὐδέν, τὰς δὲ πόλεις ἑκούσας ἔπεισεν ὁδοποιεῖν λέγων ὅτι θᾶττον ἀπαλλάξονται, ἢν εὔποροι γένωνται αἱ ὁδοί.* 15. *Ἔλαβον δὲ καὶ πεντηκόντορον παρὰ τῶν Τραπεζουντίων, ᾗ ἐπέστησαν Δέξιππον*[e] *Λάκωνα περίοικον. Οὗτος ἀμελήσας τοῦ ξυλλέγειν πλοῖα ἀποδρὰς ᾤχετο ἔξω τοῦ Πόντου, ἔχων τὴν ναῦν. Οὗτος μὲν οὖν δίκαια ἔπαθεν ὕστερον· ἐν Θρᾴκῃ γὰρ παρὰ Σεύθῃ πολυπραγμονῶν τι ἀπέθανεν ὑπὸ Νικάνδρου τοῦ Λάκωνος.* 16. *Ἔλαβον δὲ καὶ τριακόντορον, ᾗ ἐπεστάθη Πολυκράτης Ἀθηναῖος· ὃς ὁπόσα λαμβάνοι πλοῖα κατῆγεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. Καὶ τὰ μὲν ἀγώγιμα, εἴ τι ἦγον, ἐξαιρούμενοι φύλακας καθίστασαν, ὅπως σῶα εἴη· τοῖς δὲ πλοίοις ἐχρήσαντο εἰς παραγωγήν.* 17. *Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἦν, ἐπὶ λείαν ἐξῄεσαν οἱ Ἕλληνες· καὶ οἱ μὲν ἐνετύγχανον*[f]*, οἱ δὲ καὶ οὔ. Κλεαίνετος δὲ ἐξαγαγὼν καὶ τὸν ἑαυτοῦ καὶ ἄλλον λόχον πρὸς χωρίον χαλεπὸν αὐτός τε ἀπέθανε καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν σὺν αὐτῷ.*

(e) VI. i. 32. (f) I. ii. 27.

14. ἐπεψήφισε μ. ο.] *He put nothing to the vote.* Cf. inf. VII. iii. 14.

— ἀπαλλ.] Scil. *αἱ πόλεις*. *Rid themselves of* (*the Greeks*).

15. *περίοικον*] The Periœci (*villains*, dwelling in hamlets around Sparta) were the subject class of Laconia, bearing the same relation to the Doric Spartans (the ὅμοιοι of IV. vi. 14) as the English Saxons bore to their Norman conquerors. Though excluded generally from state offices, they seem to have had access to inferior posts, such as a naval command was in the estimation of the military Spartan. Cf. Thuc. VIII. 22; vide Arnold, Thuc. I. c. 101, and App. II.; Phil. Mus. II. p. 63.

16. *εἰς παραγ.*] *Ad deductionem, suorum trajectum.* Sturz. The aorist ἐχρήσ. is here for the imperf. as at I. ix. 17.

CAPUT II.

Ἐπεὶ δὲ τὰ ἐπιτήδεια οὐκέτι ἦν λαμβάνειν ὥςτε ἀπαυθημερίζειν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, ἐκ τούτου λαβὼν ὁ Ξενοφῶν ἡγεμόνας τῶν Τραπεζουντίων ἐξάγει εἰς Δρίλας τὸ ἥμισυ τοῦ στρατεύματος, τὸ δὲ ἥμισυ κατέλιπε φυλάττειν τὸ στρατόπεδον· οἱ γὰρ Κόλχοι, ἅτε ἐκπεπτωκότες τῶν οἰκιῶν, πολλοὶ ἦσαν ἀθρόοι καὶ ὑπερεκάθηντο ἐπὶ τῶν ἄκρων. 2. Οἱ δὲ Τραπεζούντιοι ὁπόθεν μὲν τὰ ἐπιτήδεια ῥᾴδιον ἦν λαβεῖν οὐκ ἦγον· φίλοι γὰρ αὐτοῖς ἦσαν· εἰς τοὺς Δρίλας δὲ προθύμως ἦγον, ὑφ' ὧν κακῶς ἔπασχον, εἰς χωρία τε ὀρεινὰ καὶ δύςβατα καὶ ἀνθρώπους πολεμικωτάτους τῶν ἐν τῷ Πόντῳ.

3. Ἐπεὶ δὲ ἦσαν ἐν τῇ ἄνω χώρᾳ οἱ Ἕλληνες, ὁποῖα τῶν χωρίων τοῖς Δρίλαις ἁλώσιμα ἐδόκει εἶναι ἐμπιπράντες ἀπῄεσαν· καὶ οὐδὲν ἦν λαμβάνειν, εἰ μὴ ὗς ἢ βοῦς ἢ ἄλλο τι κτῆνος τὸ πῦρ διαπεφευγός. Ἓν δὲ ἦν χωρίον μητρόπολις αὐτῶν· εἰς τοῦτο πάντες ξυνεῤῥυήκεσαν· περὶ δὲ τοῦτο ἦν χαράδρα ἰσχυρῶς βαθεῖα, καὶ πρόςοδοι χαλεπαὶ πρὸς τὸ χωρίον. 4. Οἱ δὲ πελτασταὶ προδραμόντες στάδια πέντε ἢ ἓξ τῶν ὁπλιτῶν, διαβάντες τὴν χαράδραν, ὁρῶντες πρόβατα πολλὰ καὶ ἄλλα χρήματα, προςέβαλλον πρὸς τὸ χωρίον. Ξυνείποντο δὲ καὶ δορυφόροι πολλοὶ οἱ ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐξωρμημένοι· ὥστε ἐγένοντο οἱ διαβάντες πλείους ἢ εἰς διςχιλίους ἀνθρώπους. 5. Ἐπεὶ δὲ μαχόμενοι οὐκ

1. Δρίλας] The Drilæ, in Arrian's opinion, are the same as the *Sanni*, (sup. IV. viii. 1.) Peripl. P. E., p. 123.

4. δορυφόροι] *Pole-bearers*, foragers, who used their δοράτια for carrying off booty, and (when occasion required) as arms. Cf. VI. iv. 23.

ἐδύναντο λαβεῖν τὸ χωρίον, (καὶ γὰρ τάφρος ἦν περὶ αὐτὸ εὐρεῖα ἀναβεβλημένη, καὶ σκόλοπες ἐπὶ τῆς ἀναβολῆς, καὶ τύρσεις πυκναὶ ξύλιναι πεποιημέναι·) ἀπιέναι ἤδη ἐπεχείρουν· οἱ δὲ ἐπέκειντο αὐτοῖς. 6. Ὡς δὲ οὐκ ἐδύναντο ἀποτρέχειν, (ἦν γὰρ ἐφ' ἑνὸς ἡ κατάβασις ἐκ τοῦ χωρίου εἰς τὴν χαράδραν·) πέμπουσι πρὸς Ξενοφῶντα, ὃς ἡγεῖτο τοῖς ὁπλίταις. 7. Ὁ δὲ ἐλθὼν λέγει ὅτι ἔστι χωρίον χρημάτων πολλῶν μεστόν· τοῦτο οὔτε λαβεῖν δυνάμεθα· ἰσχυρὸν γάρ ἐστιν· οὔτε ἀπελθεῖν ῥᾴδιον· μάχονται γὰρ ἐπεξεληλυθότες καὶ ἡ ἄφοδος χαλεπή.

8. Ἀκούσας ταῦτα ὁ Ξενοφῶν, προσαγαγὼν πρὸς τὴν χαράδραν, τοὺς μὲν ὁπλίτας θέσθαι ἐκέλευσε τὰ ὅπλα· αὐτὸς δὲ διαβὰς σὺν τοῖς λοχαγοῖς ἐσκοπεῖτο πότερον εἴη κρεῖττον ἀπαγαγεῖν καὶ τοὺς διαβεβηκότας, ἢ καὶ τοὺς ὁπλίτας διαβιβάζειν ὡς[a] ἁλόντος ἂν τοῦ χωρίου· 9. Ἐδόκει γὰρ τὸ μὲν ἀπαγαγεῖν οὐκ εἶναι ἄνευ πολλῶν νεκρῶν, ἑλεῖν δ' ἂν ᾤοντο καὶ οἱ λοχαγοὶ τὸ χωρίον· καὶ ὁ Ξενοφῶν ξυνεχώρησε τοῖς ἱεροῖς πιστεύσας· οἱ γὰρ μάντεις ἀποδεδειγμένοι ἦσαν ὅτι μάχη μὲν ἔσται, τὸ δὲ τέλος καλὸν τῆς ἐξόδου. 10. Καὶ τοὺς μὲν λοχαγοὺς ἔπεμπε διαβιβάσοντας τοὺς ὁπλίτας, αὐτὸς δ' ἔμενεν ἀναχωρίσας ἅπαντας τοὺς πελταστάς, καὶ οὐδένα εἴα ἀκροβολίζεσθαι. 11. Ἐπεὶ δ' ἧκον οἱ ὁπλῖται, ἐκέλευσε τὸν λόχον ἕκαστον ποιῆσαι[b]

(a) I. i. 10. (b) IV. viii. 14.

5. τάφρος ἦν] '*Erat fossa ducta humo egestâ.*' B.

6. ἐφ' ἑνὸς] *One by one.*—'*The descent could only be made in single file.*' Here 'ἐπὶ, sicuti εἰς (II. iv. 26), ad frontem refertur. Cf. Cyr. II. iv. 2.' K. Dist. I. ii. 15; vide VII. i. 23, n.

7. ὁ δὲ ἐλθ.] *i. e.* ὁ πεμφθείς.

8. διαβεβ. ..ὡς ἁλόντος ἂν τ. χ.] *i. e.* πιστεύοντα ὡς ἂν ἁλοίη τὸ χωρίον, εἴ τις διαβιβάσειε τοὺς ὁπλίτας.—'*quasi castellum expugnari possit.*' B.

9. ἀποδεδειγμ.] Perfect middle.

11. ἐκέλευσε τ. λ.] *He directed*

τῶν λοχαγῶν ὡς ἂν κράτιστα οἴηται ἀγωνιεῖσθαι· ἦσαν γὰρ οἱ λοχαγοὶ πλησίον ἀλλήλων οἳ πάντα τὸν χρόνον ἀλλήλοις περὶ ἀνδραγαθίας [c] ἀντεποιοῦντο. 12. Καὶ οἱ μὲν ταῦτ' ἐποίουν· ὁ δὲ τοῖς πελτασταῖς πᾶσι παρήγγειλε διηγκυλωμένους [d] ἰέναι, ὡς, ὁπόταν σημήνῃ, ἀκοντίζειν [δεῆσον·] καὶ τοὺς τοξότας ἐπιβεβλῆσθαι ἐπὶ ταῖς νευραῖς, ὡς, ὁπόταν σημήνῃ, τοξεύειν δεῆσον· καὶ τοὺς γυμνῆτας λίθων ἔχειν μεστὰς τὰς διφθέρας· καὶ τοὺς ἐπιτηδείους ἔπεμψε τούτων ἐπιμεληθῆναι. 13. Ἐπεὶ δὲ πάντα παρεσκεύαστο καὶ οἱ λοχαγοὶ καὶ οἱ ὑπολοχαγοὶ καὶ οἱ ἀξιοῦντες τούτων μὴ χείρους εἶναι πάντες παρατεταγμένοι ἦσαν καὶ ἀλλήλους μὲν δὴ ξυνεώρων [e], (μηνοειδὴς γὰρ διὰ τὸ χωρίον ἡ τάξις ἦν·) 14. ἐπεὶ δ' ἐπαιάνισαν καὶ ἡ σάλπιγξ ἐφθέγξατο, ἅμα τε τῷ Ἐνυαλίῳ [f] ἠλάλαξαν καὶ ἔθεον δρόμῳ οἱ ὁπλῖται καὶ τὰ βέλη ὁμοῦ ἐφέρετο, λόγχαι, τοξεύματα, σφενδόναι, καὶ πλεῖστοι δ' ἐκ τῶν χειρῶν λίθοι· ἦσαν δὲ οἳ καὶ πῦρ προςέφερον. 15. Ὑπὸ δὲ τοῦ πλήθους τῶν βελῶν ἔλιπον οἱ πολέμιοι τά τε σταυρώματα καὶ τὰς τύρσεις· ὥςτε Ἀγασίας Στυμφάλιος καὶ Φιλόξενος Πελληνεὺς καταθέμενοι τὰ ὅπλα ἐν χιτῶνι μόνον ἀνέβησαν, καὶ ἄλλος ἄλλον εἷλκε, καὶ ἄλλος ἀναβεβήκει [g], καὶ ἡλώκει τὸ χωρίον, ὡς ἐδόκει· 16. καὶ οἱ μὲν πελτασταὶ καὶ οἱ ψιλοὶ ἐςδραμόντες ἥρπαζον ὅ τι ἕκαστος ἐδύνατο· ὁ δὲ Ξε-

(c) IV. i. 27. (d) IV. iii. 28. (e) IV. i. 11.
(f) I. viii. 18. (g) IV. v. 15.

each centurion to form his company in whichever way &c.

12. τ. διφθέρας] *Their pouches.* γυμνῆτας = λιθοβόλους. 'Mirum est γυμνῆτας hic a τοξότας et ἀκοντ. distingui, quos alibi (ut genus species suas) complectuntur.' P.

— τούτων] 'Non *lapidum*, sed *harum rerum.*' P.

13. μηνοειδὴς] (Lunatus) — *crescent-shaped.*

14. ἅμα τε ... καὶ] Here begins the Apodosis to § 13.

15. ἄλλ. ἀναβεβ.] 'Οὐχ ἑλκόμενος.' K.

νοφῶν στὰς κατὰ τὰς πύλας ὁπόσους ἐδύνατο κατεκώλυε τῶν ὁπλιτῶν ἔξω· πολέμιοι γὰρ ἐφαίνοντο ἄλλοι ἐπ' ἄκροις τισὶν ἰσχυροῖς. 17. Οὐ πολλοῦ δὲ χρόνου μεταξὺ γενομένου, κραυγή τε ἐγένετο ἔνδον καὶ ἔφευγον οἱ μὲν καὶ ἔχοντες ἃ ἔλαβον, τάχα δέ τις[h] καὶ τετρωμένος· καὶ πολὺς ἦν ὠθισμὸς ἀμφὶ τὰ θύρετρα. Καὶ ἐρωτώμενοι οἱ ἐκπίπτοντες ἔλεγον ὅτι ἄκρα τέ ἐστιν ἔνδον καὶ οἱ πολέμιοι πολλοί, οἳ παίουσιν ἐκδεδραμηκότες τοὺς ἔνδον ἀνθρώπους.

18. Ἐντεῦθεν ἀνειπεῖν ἐκέλευσε Τολμίδην τὸν κήρυκα ἰέναι εἴσω τὸν βουλόμενόν τι λαμβάνειν. Καὶ ἵεντο πολλοὶ εἴσω, καὶ νικῶσι τοὺς ἐκπίπτοντας οἱ εἰςωθούμενοι, καὶ κατακλείουσι τοὺς πολεμίους πάλιν εἰς τὴν ἄκραν. 19. Καὶ τὰ μὲν ἔξω τῆς ἄκρας πάντα διηρπάσθη, καὶ ἐξεκομίσαντο οἱ Ἕλληνες· οἱ δὲ ὁπλῖται ἔθεντο τὰ ὅπλα, οἱ μὲν περὶ τὰ σταυρώματα, οἱ δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἐπὶ τὴν ἄκραν φέρουσαν. 20. Ὁ δὲ Ξενοφῶν καὶ οἱ λοχαγοὶ ἐσκόπουν εἰ οἷόν τε εἴη τὴν ἄκραν λαβεῖν· ἦν γὰρ οὕτω σωτηρία ἀσφαλής, ἄλλως δὲ πάνυ χαλεπὸν ἐδόκει εἶναι ἀπελθεῖν· σκοπουμένοις δὲ αὐτοῖς ἔδοξε παντάπασιν ἀνάλωτον εἶναι τὸ χωρίον. 21. Ἐνταῦθα παρεσκευάζοντο τὴν ἄφοδον, καὶ τοὺς μὲν σταυροὺς ἕκαστοι τοὺς καθ' αὑτοὺς διῄρουν, καὶ τοὺς ἀχρείους καὶ φορτία ἔχοντας ἐξεπέμποντο καὶ τῶν ὁπλιτῶν τὸ πλῆθος· κατέλιπον δὲ οἱ λοχαγοὶ οἷς ἕκαστος ἐπίστευεν.

22. Ἐπεὶ δὲ ἤρξαντο ἀποχωρεῖν, ἐπεξέθεον ἔνδοθεν πολλοὶ γέῤῥα καὶ λόγχας ἔχοντες καὶ κνημῖδας καὶ

(h) I. viii. 20.

16. ἔξω] '=ὥστε ἔξω μένειν.' K. 18. κ. νικῶσι τ. ἐκπ.] *And they who were forcing their way in* (overpower, *i. e.*) *bear back those* (fugitive Greeks) *who were rushing out.* § 17.

19. ἐξεκομίσαντο] 'Scil. τὰ ἁλόντα, prædam.' B.

κράνη Παφλαγονικά· καὶ ἄλλοι ἐπὶ τὰς οἰκίας ἀνέβαινον τὰς ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς εἰς τὴν ἄκραν φερούσης ὁδοῦ· 23. ὥστε οὐδὲ διώκειν ἀσφαλὲς ἦν [αὐτοὺς] κατὰ τὰς πύλας τὰς εἰς τὴν ἄκραν φερούσας· καὶ γὰρ ξύλα μεγάλα ἐπερρίπτουν ἄνωθεν, ὥστε χαλεπὸν ἦν καὶ μένειν καὶ ἀπιέναι· καὶ ἡ νὺξ φοβερὰ ἦν ἡ ἐπιοῦσα. 24. Μαχομένων δὲ αὐτῶν καὶ ἀπορουμένων, θεῶν τις αὐτοῖς μηχανὴν σωτηρίας δίδωσιν. Ἐξαπίνης γὰρ ἀνέλαμψεν οἰκία τῶν ἐν δεξιᾷ ὅτου[i] δὴ ἐνάψαντος. Ὡς δ' αὕτη ξυνέπιπτεν, ἔφευγον οἱ ἀπὸ τῶν ἐν δεξιᾷ οἰκιῶν. 25. Ὡς δὲ ἔμαθεν ὁ Ξενοφῶν τοῦτο παρὰ τῆς τύχης, ἐνάπτειν ἐκέλευε καὶ τὰς ἐν ἀριστερᾷ οἰκίας· αἱ δὲ ξύλιναι ἦσαν, ὥστε καὶ ταχὺ ἐκαίοντο. Ἔφευγον οὖν καὶ οἱ ἀπὸ[k] τούτων τῶν οἰκιῶν. 26. Οἱ δὲ κατὰ τὸ στόμα δὴ ἔτι μόνοι ἐλύπουν, καὶ δῆλοι ἦσαν ὅτι ἐπικείσονται ἐν τῇ ἐξόδῳ τε καὶ καταβάσει. Ἐνταῦθα παραγγέλλει φορεῖν ξύλα ὅσοι ἐτύγχανον ἔξω ὄντες τῶν βελῶν εἰς τὸ μέσον ἑαυτῶν καὶ τῶν πολεμίων. Ἐπεὶ δὲ ἱκανὰ ἤδη ἦν, ἐνῆψαν· ἐνῆπτον δὲ καὶ τὰς παρ' αὐτὸ[l] τὸ χαράκωμα οἰκίας, ὅπως οἱ πολέμιοι ἀμφὶ ταῦτα ἔχοιεν. 27. Οὕτω μόλις ἀπῆλθον ἀπὸ τοῦ χωρίου, πῦρ ἐν μέσῳ ἑαυτῶν καὶ τῶν πολεμίων ποιησάμενοι. Καὶ κατεκαύθη πᾶσα ἡ πόλις καὶ αἱ οἰκίαι καὶ αἱ τύρσεις καὶ τὰ σταυρώματα καὶ τἄλλα πάντα, πλὴν τῆς ἄκρας.

(i) IV. vii. 25. (k) I. ii. 18. (l) I. vii. 15.

22. **κράνη Παφλ.**] 'Infra iv. 13. *σκύτινα* dicit; Herod. VII. 72; *κράνεα πεπλεγμένα*.' B.

24. *θεῶν τις* &c.] 'Versus senarius Xenophonti imprudenti excidit.' P.

25. *ἔμαθε τοῦτο*] *Received this* (suggestion) *from fortune.* Θείᾳ τύχῃ, Herod. I. 126; cf. Valck. III. 153.

26. **οἱ κατὰ τὸ στόμα**] *Those in front.*

— **ἀμφὶ ταῦτα ἔχοιεν**] *Might be occupied with these.* ἀμφὶ ... ἦσαν occurs III. v. 14.

28. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἀπῄεσαν οἱ Ἕλληνες ἔχοντες τὰ ἐπιτήδεια. Ἐπεὶ δὲ τὴν κατάβασιν ἐφοβοῦντο τὴν εἰς Τραπεζοῦντα, πρανὴς γὰρ ἦν καὶ στενή, ψευδενέδραν ἐποιήσαντο· 29. καὶ ἀνήρ, Μυσὸς τὸ γένος καὶ τοὔνομα τοῦτο ἔχων, τῶν Κρητῶν λαβὼν *τέτταρας ἢ πέντε* ἔμενεν ἐν λασίῳ χωρίῳ καὶ προσεποιεῖτο τοὺς πολεμίους πειρᾶσθαι λανθάνειν· αἱ δὲ πέλται αὐτῶν ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε διεφαίνοντο χαλκαῖ οὖσαι. 30. Οἱ μὲν οὖν πολέμιοι ταῦτα διορῶντες ἐφοβοῦντο ὡς ἐνέδραν οὖσαν· ἡ δὲ στρατιὰ ἐν τούτῳ κατέβαινεν. Ἐπεὶ δὲ ἐδόκει ἱκανὸν ἤδη ὑπεληλυθέναι τῷ Μυσῷ, ἐσήμηνε φεύγειν ἀνὰ κράτος· καὶ ὃς [m] ἐξαναστὰς φεύγει καὶ οἱ σὺν αὐτῷ. 31. Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι [n] Κρῆτες (ἁλίσκεσθαι γὰρ ἔφασαν τῷ δρόμῳ·) ἐκπεσόντες ἐκ τῆς ὁδοῦ εἰς ὕλην κατὰ τὰς νάπας καλινδούμενοι ἐσώθησαν· 32. ὁ Μυσὸς δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν φεύγων ἐβόα βοηθεῖν· καὶ ἐβοήθησαν αὐτῷ, καὶ ἀνέλαβον τετρωμένον. Καὶ αὐτοὶ ἐπὶ πόδα ἀνεχώρουν βαλλόμενοι οἱ βοηθήσαντες καὶ ἀντιτοξεύοντές τινες τῶν Κρητῶν. Οὕτως ἀφίκοντο ἐπὶ τὸ στρατόπεδον παντες σῶοι ὄντες.

(m) III. iv. 48. (n) I. v. 5, n.

29. τέττ. ἢ π.] (δέκα—some MSS. P.D.) B. conjectures τέττ. ἢ π. καὶ δέκα.

— αὐτῶν] Scil. of Mysus and the Cretans.

— ἄλλοτε &c.] *Now and then shone through* (the bushes).

30. ὑπ-εληλυθέναι] *To be gone* (*from*) *under, to be off*, (procedere *pedetentim* (!) P.) Cf. I. viii. 15.

31. ἁλίσκ.] The imperf. instead of the fut. expresses strongly the imminence of the peril, as if their capture were begun, but not completed. *They said* (on their return) *that they were just getting caught*, or *were all but* caught.

— τὰς νάπας] Νάπος παρὰ τοῖς ποιηταῖς νάπη δὲ παρὰ τοῖς κοινοῖς. Phavor. Cf. VI. v. 20. 'Pari modo fluctuant formæ νεῖκος, νείκη; ἄνθος, ἄνθη; ἄγκος, ἄγκη.' B.

32. ἐπὶ πόδα ἀν.] 'They retreated *backwards*,' facing the enemy. Cf. Cyr. VII. v. 6.

CAPUT III.

1. Ἐπεὶ δὲ οὔτε ὁ Χειρίσοφος ἧκεν οὔτε πλοῖα ἱκανὰ ἦν οὔτε τὰ ἐπιτήδεια ἦν λαμβάνειν ἔτι, ἐδόκει ἀπιτέον εἶναι. Καὶ εἰς μὲν τὰ πλοῖα τούς τε ἀσθενοῦντας ἐνεβίβασαν καὶ τοὺς ὑπὲρ τετταράκοντα ἔτη καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ τῶν σκευῶν ὅσα μὴ ἀνάγκη ἦν ἔχειν· καὶ Φιλήσιον καὶ Σοφαίνετον τοὺς πρεσβυτάτους τῶν στρατηγῶν εἰςβιβάσαντες τούτων ἐκέλευον ἐπιμελεῖσθαι· οἱ δὲ ἄλλοι ἐπορεύοντο· ἡ δὲ ὁδὸς ὡδοπεποιημένη ἦν. 2. Καὶ ἀφικνοῦνται πορευόμενοι εἰς Κερασοῦντα τριταῖοι, πόλιν Ἑλληνίδα ἐπὶ θαλάττῃ, Σινωπέων ἄποικον, ἐν τῇ Κολχίδι χώρᾳ. 3. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας δέκα· καὶ ἐξέτασις ἐν τοῖς ὅπλοις ἐγίγνετο καὶ ἀριθμός, καὶ ἐγένοντο ὀκτακιςχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι. Οὗτοι ἐσώθησαν ἐκ τῶν ἀμφὶ τοὺς[a]

(a) I. vii. 10.

2. Κερασοῦντα] (*Kérasún.*) Strabo, XII. 3; Pliny, VI. 4. Arrian (Peripl. p. 129) speaks of *Pharnacea* as occupying the ancient site of Cerasus.—Hence Lucullus introduced the cherry-tree (Cerasus) into Italy. B. C. 73.

— τριταῖοι] *On the third day.* II. ii. 17. The distance between the modern *Kérasún* and Trebizond (upwards of sixty miles) is a longer three days' march than the previous average (forty-five miles, inf. v. 4; Ainsw. p. 200), but not perhaps too great for able-bodied men, after a halt, and no longer encumbered with sick, camp-followers, or baggage. Comp. I. ii. 11, and I. v. 1.

— ἐν Κολχίδι] This extends Colchis to an extreme distance westwards. Trapezus also (lying west of the Macrones) is placed in Colchis (IV. viii. 22), though Herodotus placed the Macrones between the Thermodon and Colchis. (II. 104.)

3. ἐν τοῖς ὅπλοις] *An inspection of the forces was held.* Thuc. IV. 74; Hellen. II. iv. 8. Larcher supposes ἐν τ. ὅπλοις = τῶν ὁπλιτῶν. But the hopl. were stated at barely 8,000 (IV. viii. 15) before the mortality at the Honey villages. 8,600 is doubtless the entire force of hoplites and peltasts that remained fit for service. See VI. ii. 16.

— ἀμφὶ τοὺς μυρίους] *i. e.* in round numbers, as inf. V. vii. 9.

μυρίους· οἱ δὲ ἄλλοι ἀπώλοντο ὑπό τε τῶν πολεμίων καὶ τῆς χιόνος καὶ εἴ τις νόσῳ.

4. Ἐνταῦθα καὶ διαλαμβάνουσι τὸ ἀπὸ τῶν αἰχμαλώτων ἀργύριον γενόμενον· καὶ τὴν δεκάτην ἣν τῷ Ἀπόλλωνι ἐξεῖλον καὶ τῇ Ἐφεσίᾳ Ἀρτέμιδι διέλαβον οἱ στρατηγοί, τὸ μέρος ἕκαστος, φυλάττειν τοῖς θεοῖς· ἀντὶ δὲ Χειρισόφου Νέων[b] ὁ Ἀσιναῖος ἔλαβε. 5. Ξενοφῶν οὖν τὸ μὲν τοῦ Ἀπόλλωνος ἀνάθημα ποιησάμενος ἀνατίθησιν εἰς τὸν ἐν Δελφοῖς τῶν Ἀθηναίων θησαυρόν, καὶ ἐπέγραψε τό τε αὑτοῦ ὄνομα καὶ τὸ Προξένου ὃς σὺν Κλεάρχῳ ἀπέθανεν· ξένος γὰρ ἦν αὐτῷ. 6. Τὸ δὲ τῆς Ἀρτέμιδος τῆς Ἐφεσίας, ὅτε ἀπῄει σὺν Ἀγησιλάῳ ἐκ τῆς Ἀσίας τὴν εἰς Βοιωτοὺς ὁδόν, καταλείπει παρὰ Μεγαβύζῳ τῷ τῆς Ἀρτέμιδος νεωκόρῳ, ὅτι αὐτὸς κινδυνεύσων ἐδόκει ἰέναι, καὶ ἐπέστειλεν, ἢν μὲν αὐτὸς σωθῇ, αὑτῷ ἀποδοῦναι· εἰ δέ τι πάθοι, ἀναθεῖναι ποιησάμενον τῇ Ἀρτέμιδι ὅ τι οἴοιτο χαριεῖσθαι τῇ θεῷ. 7. Ἐπεὶ δ' ἔφυγεν[c] ὁ

(b) V. vi. 36. (c) I. i. 7.

— εἴ τις] Scil. ἀπώλετο (Cf. Herm. Aj. 179). *The rest perished by the enemy and the snow*, and *some few* also *by disease*. Εἴ τις, like *si quis* in Latin, is often used where there can be no question about the fact (cf. IV. viii. 20), and is therefore said to = ὅστις (Buttm. § 147, obs. 8, Arn. G. P. 269). Generally, however, it conveys some notion of comparative scantiness, '*what few*,' '*what little*,' &c. And here doubtless it implies that disease had been less fatal than the enemy or the snow. See ὅστις . . . εἴ τις, III. ii. 39, and II. ii. 11; VI. ii. 12; VII. vi. 31.

4. τὸ ἀ. τ. α. ἀργύρ. . . γενόμενον] *The money which arose from the sale of captives.*

7. ἔφυγεν] *Was banished*, for being a partizan of Sparta (ἐπὶ Λακωνισμῷ. Diog. Laert. ii. § 51); and, as seems to be implied here, *after* he had borne arms under Agesilaus against Athens (then an ally of Thebes) at Coronæa, B.C. 394. See F. H. sub ann. Pausanias indeed (V. vi. 4) ascribes his banishment simply to his having attached himself to the service of Cyrus,—a view which is partly countenanced by Xenophon's words (III. i. 5), and is advocated by B. Thirlwall (Phil. Mus. p. 516) who translates ἐπεὶ δ' ἔφυγεν, &c. as equivalent to

Ξενοφῶν, κατοικοῦντος ἤδη αὐτοῦ ἐν Σκιλλοῦντι ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων οἰκισθέντος παρὰ τὴν Ὀλυμπίαν, ἀφικνεῖται Μεγάβυζος εἰς Ὀλυμπίαν θεωρήσων, καὶ ἀποδίδωσι τὴν παρακαταθήκην αὐτῷ. Ξενοφῶν δὲ λαβὼν χωρίον ὠνεῖται τῇ θεῷ ὅπου ἀνεῖλεν ὁ θεός. 8. Ἔτυχε δὲ διὰ μέσου ῥέων τοῦ χωρίου ποταμὸς Σελινοῦς. Καὶ ἐν Ἐφέσῳ δὲ παρὰ τὸν τῆς Ἀρτέμιδος νεὼν Σελινοῦς ποταμὸς παραῤῥεῖ, καὶ ἰχθύες δὲ ἐν ἀμφοτέροις ἔνεισι καὶ κόγχαι· ἐν δὲ τῷ ἐν Σκιλλοῦντι χωρίῳ καὶ θῆραι πάντων ὁπόσα ἐστὶν ἀγρευόμενα θηρία. 9. Ἐποίησε δὲ καὶ βωμὸν καὶ ναὸν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἀργυρίου· καὶ τὸ λοιπὸν[d] δὲ ἀεὶ δεκατεύων τὰ ἐκ τοῦ ἀγροῦ ὡραῖα θυσίαν ἐποίει τῇ θεῷ· καὶ πάντες οἱ πολῖται καὶ οἱ πρόσχωροι ἄνδρες καὶ γυναῖκες μετεῖχον τῆς ἑορτῆς. Παρεῖχε δὲ ἡ θεὸς τοῖς σκηνοῦσιν ἄλφιτα, ἄρτους, οἶνον, τραγήματα, καὶ τῶν θυομένων ἀπὸ τῆς ἱερᾶς νομῆς λάχος, καὶ τῶν θηρευομένων δέ. 10. Καὶ γὰρ θήραν ἐποιοῦντο εἰς τὴν ἑορτὴν οἵ τε Ξενοφῶντος παῖδες καὶ οἱ τῶν ἄλλων πολιτῶν· οἱ δὲ βουλόμενοι καὶ ἄνδρες ξυνεθήρων· καὶ ἡλίσκετο τὰ μὲν ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἱεροῦ χώρου, τὰ δὲ καὶ ἐκ τῆς Φολόης, σύες καὶ δορκάδες καὶ ἔλαφοι. 11. Ἔστι δὲ (ὁ τόπος) ᾗ ἐκ Λακεδαίμονος εἰς Ὀλυμπίαν πορεύονται, ὡς εἴκοσι στάδιοι ἀπὸ τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ Διὸς ἱεροῦ.

(d) II. ii. 5.

ἐπεὶ φυγὰς ὢν κατῴκει ἐν Σκ.; remarking—'for the principal fact was the residence at Scyllus,—the cause of it, the banishment, had nothing to do with the history of the deposit.'

— Σκιλλ.] Scyllus in Elis,—where during his banishment he resided and composed his historical works. Diogen. L. § 8, and Plut. de Exilio, pp. 376–382.

— τῇ θεῷ] = τῇ Ἀρτέμιδι, sup. 4.

— ὁ θεός] 'Videtur esse Apollo Delphicus, quem de loco sorori consecrando consuluerat homo in minutis etiam negotiis religiosus.' S.

10. Φολόης] A spur of a mountain of Arcadia, overhanging Olympia.

Ἔνι δ᾽ ἐν τῷ ἱερῷ τόπῳ καὶ λειμὼν καὶ ἄλση καὶ ὄρη δένδρων μεστά, ἱκανὰ καὶ σῦς καὶ αἶγας καὶ βοῦς τρέφειν καὶ ἵππους, ὥστε καὶ τὰ τῶν εἰς τὴν ἑορτὴν ἰόντων ὑποζύγια εὐωχεῖσθαι. 12. *Περὶ δὲ αὐτὸν τὸν ναὸν ἄλσος ἡμέρων δένδρων ἐφυτεύθη ὅσα ἐστὶ τρωκτὰ ὡραῖα. Ὁ δὲ ναός, ὡς μικρὸς μεγάλῳ, τῷ ἐν Ἐφέσῳ εἴκασται· καὶ τὸ ξόανον ἔοικεν, ὡς κυπαρίσσινον χρυσῷ ὄντι, τῷ ἐν Ἐφέσῳ.* 13. *Καὶ στήλη ἕστηκε παρὰ τὸν ναὸν γράμματα ἔχουσα· ῾ΙΕΡΟΣ ῾Ο ΧΩΡΟΣ ΤΗΣ ᾿ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ. ΤΟΝ ᾿ΕΧΟΝΤΑ ΚΑΙ ΚΑΡΠΟΥΜΕΝΟΝ ΤΗΝ ΜΕΝ ΔΕΚΑΤΗΝ ΚΑΤΑΘΥΕΙΝ ῾ΕΚΑΣΤΟΥ ᾿ΕΤΟΥΣ, ᾿ΕΚ ΔΕ ΤΟΥ ΠΕΡΙΤΤΟΥ ΤΟΝ ΝΑΟΝ ᾿ΕΠΙΣΚΕΥΑΖΕΙΝ· ᾿ΑΝ ΔΕ ΤΙΣ ΜΗ ΠΟΙΗΙ ΤΑΥΤΑ, ΤΗΙ ΘΕΩΙ ΜΕΛΗΣΕΙ.*

CAPUT IV.

1. *Ἐκ Κερασοῦντος δὲ κατὰ θάλατταν μεν ἐκομίζοντο οἵπερ καὶ πρόσθεν, οἱ δὲ ἄλλοι κατὰ γῆν ἐπορεύοντο.* 2. *Ἐπεὶ δὲ ἦσαν ἐπὶ τοῖς Μοσσυνοίκων ὁρίοις, πέμπουσιν εἰς αὐτοὺς Τιμησίθεον τὸν Τραπεζούντιον, πρόξενον ὄντα τῶν Μοσσυνοίκων, ἐρωτῶντες πότερον ὡς διὰ φιλίας ἢ [ὡς] διὰ πολεμίας πορεύσονται τῆς*

12. δένδρ.. ὅσ.] 'Constructio ea est quam grammatici vocarunt σχῆμα πρὸς τὸ σημαινόμενον. Etenim ἡμέρα δένδρα sunt δένδρα ἡμέρων ὀπωρῶν, *arbores poma ferentes mitia;*—huc refertur seq. pronomen relativum.' B.

13. τὸν ἔχοντα... καταθύειν] *He that occupies*... (is) *to offer.* Matt. 544; Jelf, 671, c.

— τῇ θεῷ μελ.] (*Dea vindex erit.*) *The goddess will see to it.*

1. Μοσσυνοίκων] 'Τινες (τῶν Μοσσ.) ἐπι δένδρεσιν ἢ πυργίοις οἰκοῦσι, διὸ καὶ Μοσσυνοίκους ἐκάλουν οἱ παλαιοί, τῶν πύργων μοσσύνων λεγομένων.' Strabo, XII. 3; vide μόσσυνι, inf. § 26.

χώρας. Οἱ δὲ εἶπον ὅτι οὐ διήσοιεν· ἐπίστευον γὰρ τοῖς χωρίοις. 3. Ἐντεῦθεν λέγει ὁ Τιμησίθεος ὅτι πολέμιοί εἰσιν αὐτοῖς οἱ ἐκ[a] *τοῦ ἐπέκεινα· καὶ ἐδόκει καλέσαι ἐκείνους, εἰ*[b] *βούλοιντο ξυμμαχίαν ποιήσασθαι· καὶ πεμφθεὶς ὁ Τιμησίθεος ἧκεν ἄγων τοὺς ἄρχοντας. 4. Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο, συνῆλθον οἵ τε τῶν Μοσσυνοίκων ἄρχοντες καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων· καὶ ἔλεξε Ξενοφῶν, ἡρμήνευε δὲ Τιμησίθεος·*

5. Ὦ ἄνδρες Μοσσύνοικοι, ἡμεῖς διασωθῆναι βουλόμεθα πρὸς τὴν Ἑλλάδα πεζῇ· πλοῖα γὰρ οὐκ ἔχομεν· κωλύουσι δὲ οὗτοι ἡμᾶς οὓς ἀκούομεν ὑμῖν πολεμίους εἶναι. 6. Εἰ οὖν βούλεσθε, ἔξεστιν ὑμῖν ἡμᾶς λαβεῖν ξυμμάχους καὶ τιμωρήσασθαι εἴ τι πώποθ' ὑμᾶς οὗτοι ἠδίκησαν, καὶ τὸ λοιπὸν ὑμῶν ὑπηκόους εἶναι τούτους. 7. Εἰ δὲ ἡμᾶς ἀφήσετε, σκέψασθε πόθεν αὖθις ἂν τοσαύτην δύναμιν λάβοιτε ξύμμαχον. 8. Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίνατο ὁ ἄρχων τῶν Μοσσυνοίκων ὅτι καὶ βούλοιντο ταῦτα καὶ δέχοιντο τὴν ξυμμαχίαν. 9. Ἄγετε δή, ἔφη ὁ Ξενορῶν, τί ἡμῶν δεήσεσθε χρήσασθαι, ἂν ξύμμαχοι ὑμῶν γενώμεθα; καὶ ὑμεῖς τί οἷοί τε ἔσεσθε ἡμῖν συμπρᾶξαι περὶ τῆς διόδου; 10. Οἱ δὲ εἶπον ὅτι ἱκανοί ἐσμεν εἰς τὴν χώραν εἰςβάλλειν ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα τὴν τῶν ὑμῖν τε καὶ ἡμῖν πολεμίων, καὶ δεῦρο ὑμῖν πέμψαι ναῦς τε καὶ ἄνδρας οἵτινες ὑμιν ξυμμαχοῦνταί τε καὶ τὴν ὁδὸν ἡγήσονται.

11. Ἐπὶ τούτοις πιστὰ δόντες καὶ λαβόντες ᾤχοντο· καὶ ἧκον τῇ ὑστεραίᾳ ἄγοντες τριακόσια πλοῖα μονό-

(a) I. ii. 15. (b) IV. i. 8.

3. *οἱ ἐκ τοῦ ἐπέκ.*] *Those who were beyond them*, meaning another tribe of Mossynœci.

5. *διασωθῆναι . . πρὸς τ. Ε.*] *To get safe through to.* Cf. Valcn. Herod. VII. 208.

7. *ἀφήσετε*] '*Si nos dimiseritis, auxilio nostro non usi.*' K.

9. *τί ἡμῶν* &c.] 'Plenè *τί ἡμῶν δεήσεσθε (ὥστε) χρήσασθαι (ἡμῖν.)* Poterat etiam *ἡμῖν* scribi, ut VII. ii. 31.' P.

ξυλα καὶ ἐν ἑκάστῳ τρεῖς ἄνδρας, ὧν οἱ μὲν δύο ἐκβάντες εἰς τάξιν ἔθεντο τὰ ὅπλα, ὁ δὲ εἷς ἔμενε. 12. *Καὶ οἱ μὲν λαβόντες τὰ πλοῖα ἀπέπλευσαν· οἱ δὲ μένοντες ἐξετάξαντο ὧδε. Ἔστησαν ἀνὰ ἑκατὸν μάλιστα ὥσπερ χοροί ἀντιστοιχοῦντες ἀλλήλοις, ἔχοντες γέῤῥα πάντες λευκῶν βοῶν δασέα, εἰκασμένα κιττοῦ πετάλῳ· ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ παλτὸν ὡς ἑξάπηχυ, ἔμπροσθεν μὲν λόγχην ἔχον, ὄπισθεν δὲ αὐτοῦ τοῦ ξύλου σφαιροειδές.* 13. *Χιτωνίσκους δὲ ἐνδεδύκεσαν ὑπὲρ γονάτων, πάχος ὡς λινοῦ στρωματοδέσμου· ἐπὶ τῇ κεφαλῇ δὲ κράνη σκύτινα, οἷά περ τὰ Παφλαγονικά*[c], *κρώβυλον ἔχοντα κατὰ μέσον ἐγγύτατα τιαροειδῆ· εἶχον δὲ καὶ σαγάρεις σιδηρᾶς.* 14. *Ἐντεῦθεν ἐξῆρχε μὲν αὐτῶν εἷς, οἱ δ' ἄλλοι πάντες ᾄδοντες ἐπορεύοντο ἐν ῥυθμῷ, καὶ διελθόντες διὰ τῶν τάξεων καὶ διὰ τῶν ὅπλων τῶν Ἑλληνικῶν ἐπορεύοντο εὐθὺς πρὸς τοὺς πολεμίους ἐπὶ χωρίον ὃ ἐδόκει ἐπιμαχώτατον εἶναι.* 15. *Ὠικεῖτο δὲ τοῦτο πρὸ τῆς πόλεως τῆς μητροπόλεως καλουμένης αὐτοῖς [καὶ] ἐχούσης τὸ ἀκρότατον τῶν Μοσσυνοίκων· καὶ περὶ τούτου ὁ πόλεμος ἦν· οἱ γὰρ ἀεὶ*[d] *τοῦτ' ἔχοντες ἐδόκουν ἐγκρατεῖς εἶναι καὶ πάντων Μοσσυνοίκων. Καὶ ἔφασαν τούτους οὐ δικαίως ἔχειν τοῦτο, ἀλλὰ κοινὸν ὂν καταλαβόντας πλεονεκτεῖν.*

16. *Εἵποντο δ' αὐτοῖς καὶ τῶν Ἑλλήνων τινες, οὐ ταχθέντες ὑπὸ τῶν στρατηγῶν, ἀλλὰ ἁρπαγῆς ἕνεκεν. Οἱ δὲ πολέμιοι, προσιόντων*[e], *τέως μὲν ἡσύχαζον· ἐπεὶ*

(c) ii. 22. (d) III. ii. 31. (e) I. ii. 17.

12. *ἐξετάξ.*] 'Aciem suam *evolventem* instruxerunt.' K.

— *μάλιστα*] (Like Latin *admodum*) denotes *in round numbers, pretty nearly;* thus *πεντήκοντα μάλ.*=49, Thuc. I. 118.—*χοροί*, cf. Cyr. I. vi. 18.

— *ὄπισθεν δὲ* &c.] *Behind,* (*i.e.* at the bottom), *having a round knob of the wood itself.* Cf. IV. vii. 22.

13. *κρώβυλον*] Εἶδος πλέγματος *τῶν τριχῶν, ἀπὸ ἑκατέρων, εἰς ὀξὺ καταλῆγον.* Schol. in Thuc. I. c. 6.

δ' ἐγγὺς ἐγένοντο τοῦ χωρίου, ἐκδραμόντες τρέπονται αὐτούς· καὶ ἀπέκτειναν συχνοὺς τῶν βαρβάρων καὶ τῶν ξυναναβάντων Ἑλλήνων τινάς, καὶ ἐδίωκον μέχρις οὗ εἶδον τοὺς Ἕλληνας βοηθοῦντας· 17. *εἶτα δὲ ἀποτραπόμενοι ᾤχοντο· καὶ ἀποτεμόντες τὰς κεφαλὰς τῶν νεκρῶν ἐπεδείκνυσαν τοῖς τε Ἕλλησι καὶ τοῖς ἑαυτῶν πολεμίοις· καὶ ἅμα ἐχόρευον νόμῳ τινὶ ᾄδοντες.* 18. *Οἱ δὲ Ἕλληνες μάλα ἤχθοντο, ὅτι τούς τε πολεμίους ἐπεποιήκεσαν θρασυτέρους καὶ ὅτι οἱ ἐξελθόντες Ἕλληνες σὺν αὐτοῖς ἐπεφεύγεσαν, μάλα ὄντες συχνοί· ὃ οὔπω πρόσθεν ἐπεποιήκεσαν ἐν τῇ στρατείᾳ.* 19. *Ξενοφῶν δὲ ξυγκαλέσας τοὺς Ἕλληνας εἶπεν· Ἄνδρες στρατιῶται, μηδὲν ἀθυμήσητε ἕνεκα τῶν γεγενημένων· ἴστε γὰρ ὅτι καὶ ἀγαθὸν οὐ μεῖον τοῦ κακοῦ γεγένηται.* 20. *Πρῶτον μὲν γὰρ ἐπίστασθε ὅτι οἱ μέλλοντες ἡμῖν ἡγήσεσθαι τῷ ὄντι πολέμιοί εἰσιν οἷςπερ καὶ ἡμᾶς ἀνάγκη· ἔπειτα δὲ καὶ τῶν Ἑλλήνων οἱ ἀφροντιστήσαντες τῆς ξὺν ἡμῖν τάξεως, καὶ ἱκανοὶ ἡγησάμενοι εἶναι ξὺν τοῖς βαρβάροις ταὐτὰ πράττειν ἅπερ ξὺν ἡμῖν, δίκην δεδώκασιν· ὥστε αὖθις ἧττον τῆς ἡμετέρας τάξεως ἀπολείψονται.* 21. *Ἀλλ' ὑμᾶς δεῖ παρασκευάζεσθαι, ὅπως καὶ τοῖς φίλοις οὖσι τῶν βαρβάρων δόξετε κρείττους αὐτῶν εἶναι, καὶ τοῖς πολεμίοις δηλώσετε ὅτι οὐχ ὁμοίοις ἀνδράσι μαχοῦνται νῦν τε καὶ ὅτε τοῖς ἀτάκτοις ἐμάχοντο.*

22. *Ταύτην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν οὕτως ἔμειναν· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ θύσαντες, ἐπεὶ ἐκαλλιερήσαντο, ἀριστήσαντες, ὀρθίους*[f] *τοὺς λόχους ποιησάμενοι, καὶ τοὺς βαρβάρους ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κατὰ ταὐτὰ ταξάμενοι*

(f) IV. ii. 11.

17. ἀποτεμόντες is the aor. formed from pres. τέμνω (R. τεμ), as ἀποταμόντες is from the *Ionic* pres. τάμνω, (R. ταμ.)

— νόμῳ τ.] In a *particular strain*. Cf. Thuc. V. 69.

22. ταξάμενοι] *Having the barbarians drawn up*. Vide VII. ii. 14.

ἐπορεύοντο, τοὺς τοξότας μεταξὺ τῶν λόχων ἔχοντες, ὑπολειπομένους δὲ μικρὸν τοῦ στόματος τῶν ὁπλιτῶν. 23. Ἦσαν γάρ [g] τῶν πολεμίων οἱ εὔζωνοι κατατρέχοντες τοῖς λίθοις ἔβαλλον, τούτους ἀνέστελλον οἱ τοξόται καὶ πελτασταί· οἱ δ' ἄλλοι βάδην ἐπορεύοντο πρῶτον μὲν ἐπὶ τὸ χωρίον ἀφ' οὗ τῇ προτεραίᾳ οἱ βάρβαροι ἐτρέφθησαν καὶ οἱ ξὺν αὐτοῖς. Ἐνταῦθα γὰρ οἱ πολέμιοι ἦσαν ἀντιτεταγμένοι. 24. Τοὺς μὲν οὖν πελταστὰς ἐδέξαντο οἱ βάρβαροι καὶ ἐμάχοντο· ἐπειδὴ δὲ ἐγγὺς ἦσαν οἱ ὁπλῖται, ἐτράποντο. Καὶ οἱ μὲν πελτασταὶ εὐθὺς εἵποντο, διώκοντες ἄνω πρὸς τὴν μητρόπολιν· οἱ δὲ ὁπλῖται ἐν τάξει εἵποντο. 25. Ἐπεὶ δ' ἄνω ἦσαν πρὸς ταῖς τῆς μητροπόλεως οἰκίαις, ἐνταῦθα δὴ οἱ πολέμιοι ὁμοῦ δὴ πάντες γενόμενοι ἐμάχοντο καὶ ἐξηκόντιζον τοῖς παλτοῖς· καὶ ἄλλα [h] δόρατα ἔχοντες παχέα, μακρά, ὅσα ἀνὴρ ἂν φέροι μόλις, τούτοις ἐπειρῶντο ἀμύνασθαι ἐκ χειρός.

26. Ἐπεὶ δὲ οὐχ ὑφίεντο οἱ Ἕλληνες, ἀλλὰ ὁμόσε ἐχώρουν, ἔφυγον οἱ βάρβαροι καὶ ἐντεῦθεν ἅπαντες λιπόντες τὸ χωρίον. Ὁ δὲ βασιλεὺς αὐτῶν ὁ ἐν τῷ μόσσυνι τῷ ἐπ' ἄκρου ᾠκοδομημένῳ, ὃν τρέφουσι πάντες κοινῇ αὐτοῦ μένοντα καὶ φυλάττοντα, οὐκ ἤθελεν ἐξελθεῖν, οὐδὲ ὁ ἐν τῷ πρότερον αἱρεθέντι χωρίῳ·

(g) V. i. 8. (h) I. v. 5.

— *ὑπολειπ. μικρὸν τ. σ.*] Slightly falling short of . . . *i. e. a little within* the front of the Hoplites, but ready to start forward when required. Inf. § 23.

23. *ἀνέστελλον*] *Repellere conabantur.* Cf. I. iii. 1. K.

— *ἐτρέφθησαν*] This aor. is rare, but occurs also in Hell. III. v. 20.

24. *ἐδέξαντο . . . ἐμάχ. . . . ἦσαν . . . ἐτράπ.*] Observe the interchange of imperfects, denoting *continuous* acts, and aorists denoting acts viewed as *momentary* and *complete.* Jelf, 401, 4; Buttm. G. G. p. 368; Matt. 497.

26. *καὶ ἐντεῦθεν*] '*Etiam ex hoc loco.*' K.

— *φυλάττοντα*] 'Scil. *τὸ χωρίον* or *τὴν μητρόπολιν.*' K. (*Φυλάττουσι* is a conjecture of Brunck's, approved by Porson.)

— *οὐδὲ ὁ*] The governor of the abandoned fortress. § 24.

ἀλλ' αὐτοῦ σὺν τοῖς μοσσύνοις κατεκαύθησαν. 27. Οἱ δὲ Ἕλληνες διαρπάζοντες τὸ χωρίον εὕρισκον θησαυροὺς ἐν ταῖς οἰκίαις ἄρτων νενημένων πατρίους, ὡς ἔφασαν οἱ Μοσσύνοικοι· τὸν δὲ νέον σῖτον ξὺν τῇ καλάμῃ ἀποκείμενον· ἦσαν δὲ ζειαὶ αἱ πλεῖσται. 28. Καὶ δελφίνων τεμάχη ἐν ἀμφορεῦσιν εὑρίσκετο τεταριχευμένα καὶ στέαρ ἐν τεύχεσι τῶν δελφίνων, ᾧ ἐχρῶντο οἱ Μοσσύνοικοι καθάπερ οἱ Ἕλληνες τῷ ἐλαίῳ. 29. Κάρυα δὲ ἐπὶ τῶν ἀνωγαίων ἦν πολλὰ τὰ πλατέα, οὐκ ἔχοντα διαφυὴν οὐδεμίαν. Τούτων καὶ πλείστῳ σίτῳ ἐχρῶντο ἕψοντες καὶ ἄρτους ὀπτῶντες. Οἶνος δ' ηὑρίσκετο ὃς ἄκρατος μὲν ὀξὺς ἐφαίνετο εἶναι ὑπὸ τῆς αὐστηρότητος· κερασθεὶς δέ, εὐώδης τε καὶ ἡδύς.

30. Οἱ μὲν δὴ Ἕλληνες ἀριστήσαντες ἐνταῦθα ἐπορεύοντο εἰς τὸ πρόσω, παραδόντες τὸ χωρίον τοῖς ξυμμαχήσασι τῶν Μοσσυνοίκων. Ὁπόσα δὲ καὶ ἄλλα παρῄεσαν χωρία τῶν ξὺν τοῖς πολεμίοις ὄντων, τὰ εὐπροσοδώτατα οἱ μὲν ἔλειπον, οἱ δὲ ἑκόντες προσεχώρουν. 31. Τὰ δὲ πλεῖστα τοιάδε ἦν τῶν χωρίων· ἀπεῖχον αἱ πόλεις ἀπ' ἀλλήλων στάδια ὀγδοήκοντα, αἱ δὲ πλεῖον, αἱ δὲ μεῖον· ἀναβοώντων δὲ ἀλλήλων ξυνήκουον [1] εἰς τὴν ἑτέραν ἐκ τῆς ἑτέρας πόλεως· οὕτως ὑψηλή τε καὶ κοίλη ἡ χώρα ἦν. 32. Ἐπεὶ δὲ πορευόμενοι ἐν τοῖς φίλοις ἦσαν, ἐπεδείκνυσαν αὐτοῖς παῖδας τῶν εὐδαιμόνων σιτευτούς, τεθραμμένους καρύοις ἑφθοῖς, ἁπαλοὺς καὶ λευκοὺς σφόδρα, καὶ οὐ

(i) IV. i. 11.

27. ἦσαν and αἱ πλεῖσται agree with the predicate by attraction. Cf. I. iv. 4.

28. δελφίνων] 'Cf. Strabo, XII. 3. p. 27.' K.

29. Κάρυα . . . τὰ πλατέα &c.] *The flat* (kind), *not having any cleft. Nuces castaneæ.* Salmasius, Plinian. Exerc. p. 425.

— τούτων] *Bread made of these they used in large quantities.* Cf. IV. vii. 22, n. 'Καὶ superlativi vim auget, ut Latinè *vel.* Cf. III. ii. 22, 29.' K.

πολλοῦ δέοντας ἴσους τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος εἶναι· ποικίλους δὲ τὰ νῶτα καὶ τὰ ἔμπροσθεν πάντα ἐστιγμένους ἀνθέμιον. 33. Ἐζήτουν δὲ καὶ ταῖς ἑταίραις αἷς ἦγον οἱ Ἕλληνες ἐμφανῶς ξυγγίνεσθαι· νόμος γὰρ ἦν οὗτός σφισι. Λευκοὶ δὲ πάντες οἱ ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες. 34. Τούτους ἔλεγον οἱ στρατευσάμενοι βαρβαρωτάτους διελθεῖν καὶ πλεῖστον τῶν Ἑλληνικῶν νόμων κεχωρισμένους. Ἔν τε γὰρ ὄχλῳ ὄντες ἐποίουν ἅπερ ἂν ἄνθρωποι ἐν ἐρημίᾳ ποιήσειαν, [*ἄλλως δὲ οὐκ ἂν τολμῷεν·*] μόνοι τε ὄντες ὅμοια ἔπραττον ἅπερ ἂν μετ' ἄλλων ὄντες· διελέγοντό τε αὑτοῖς καὶ ἐγέλων ἐφ' αὑτοῖς καὶ ὠρχοῦντο ἐφιστάμενοι ὅπου τύχοιεν, ὥσπερ ἄλλοις ἐπιδεικνύμενοι.

CAPUT V.

1. Διὰ ταύτης τῆς χώρας οἱ Ἕλληνες, διά τε τῆς πολεμίας καὶ τῆς φιλίας, ἐπορεύθησαν ὀκτὼ σταθμούς,

32. ποικίλους] Plin. VI. 4. 'Mossyni notis signantes corpora.'
— τὰ ἔμπρ. π. ἐ. ἀνθέμιον. *Having all their front parts tattooed with spiral lines.* Ἀνθέμιον 'γραμμή τις ἑλικοειδὴς ἦν ἐν τοῖς κίοσι.' Hesych.—For the acc. cf. Virg. Ecl. III. 106. *Inscripti nomina regum flores.* Herod. VII. 233, and Matt. 421.

34. ἔλεγον οἱ στρ.] Xenophon, it would seem, endeavours to conceal his authorship of the Anabasis. K. De Auth. p. 6.
— ἐγέλ. ἐφ' αὑ.] '*Se deridebant.* Cyr. I. iv. 4.' B.

1. ὀκτὼ στ.] Rennell, (pp. 257..9,) suspects an error here, on account of the 'want of space for eight marches through the Mossynœci, between Kerasunt and the Chalybes.' By the term σταθμοὺς Xenophon probably means the whole time spent in fighting and negotiating, as well as marching through the country. See a similar case, I. ii. 23, n.
— Χάλυβας] In Strabo's judgment, the same as Homer's Alizonians, originally called Alybians, from their metropolis, *Alyba.* Il. B. 857.

τηλόθεν ἐξ Ἀλύβης, ὅθεν ἀργύρου ἐστὶ γενέθλη.

('Ab his durissimum ferri genus Chalybs dictum.' H.)

καὶ ἀφικνοῦνται εἰς Χάλυβας. Οὗτοι ὀλίγοι ἦσαν καὶ ὑπήκοοι τῶν Μοσσυνοίκων· καὶ ὁ βίος ἦν τοῖς πλείστοις αὐτῶν ἀπὸ σιδηρείας. Ἐντεῦθεν ἀφικνοῦνται εἰς Τιβαρηνούς. 2. Ἡ δὲ τῶν Τιβαρηνῶν χώρα πολὺ ἦν πεδινωτέρα, καὶ χωρία εἶχεν ἐπὶ θαλάττῃ ἧττον ἐρυμνά. Καὶ οἱ στρατηγοὶ ἔχρῃζον πρὸς τὰ χωρία προςβάλλειν καὶ τὴν στρατιὰν ὀνηθῆναί τι· καὶ τὰ ξένια ἃ ἧκε παρὰ [τῶν] Τιβαρηνῶν οὐκ ἐδέχοντο, ἀλλ' ἐπιμεῖναι κελεύσαντες ἔςτε βουλεύσαιντο ἐθύοντο. 3. Καὶ πολλὰ καταθυσάντων τέλος ἀπεδείξαντο οἱ μάντεις πάντες γνώμην ὅτι οὐδαμῇ προςίοιντο οἱ θεοὶ τὸν πόλεμον. Ἐντεῦθεν δὴ τὰ ξένια ἐδέξαντο, καὶ ὡς διὰ φιλίας πορευόμενοι δύο ἡμέρας ἀφίκοντο εἰς Κοτύωρα, πόλιν Ἑλληνίδα, Σινωπέων ἀποίκους [a], οἰκοῦντας ἐν τῇ Τιβαρηνῶν χώρᾳ.

4. Μέχρις ἐνταῦθα ἐπέζευσεν ἡ στρατιά. Πλῆθος τῆς καταβάσεως τῆς ὁδοῦ ἀπὸ τῆς ἐν Βαβυλῶνι μάχης ἄχρι εἰς Κοτύωρα σταθμοὶ ἑκατὸν εἴκοσι δύο, παρασάγγαι ἑξακόσιοι καὶ εἴκοσι, στάδιοι μύριοι καὶ ὀκτακιςχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι· χρόνου πλῆθος ὀκτὼ μῆνες. 5. Ἐνταῦθ' ἔμειναν ἡμέρας τεσσαράκοντα πέντε. Ἐν δὲ ταύταις πρῶτον μὲν τοῖς θεοῖς ἔθυσαν καὶ πομπὰς ἐποίησαν κατὰ ἔθνος ἕκαστοι τῶν Ἑλλήνων καὶ ἀγῶ-

(a) II. i. 6.

— ὀλίγοι ἦσαν] These were apparently a small branch of the nation, conquered by the Mossynœci, and brought down from the mountains to work their iron mines for them. The Chalybes, as a nation, inhabited the mountains, from Armenia (IV. v. 34) to beyond *Cotyora*, where the mountain chain stretches down to the coast. Phil. Mus. I. 267.

— ὀνηθῆναι] 'Rarior Aoristus pro ὄνασθαι.' P.

2. ἐθύοντο ... καταθυσάντων] Cf. iv. 13; and VII. viii. 4.

3. Κοτύωρα] Site not precisely known; conjectured to be *Pershembah*. (Ainsw.)

4. Βαβυλῶνι] For Βαβυλωνίᾳ. 'Urbis nomen terram complectitur. Cf. IV. viii. 22.' K.

— ὀκτὼ μ.] Cf. Itinerary (k).

νας γυμνικούς. 6. Τὰ δ' ἐπιτήδεια ἐλάμβανον τὰ μὲν ἐκ τῆς Παφλαγονίας, τὰ δ' ἐκ τῶν χωρίων τῶν Κοτυωριτῶν· οὐ γὰρ παρεῖχον ἀγοράν, οὐδὲ εἰς τὸ τεῖχος τοὺς ἀσθενοῦντας ἐδέχοντο.

7. Ἐν τούτῳ ἔρχονται ἐκ Σινώπης πρέσβεις, φοβούμενοι περὶ τῶν Κοτυωριτῶν τῆς τε πόλεως (ἦν γὰρ ἐκεινων καὶ φόρον ἐκείνοις ἔφερον,) καὶ περὶ τῆς χώρας, ὅτι ἤκουον δῃουμένην[b]· καὶ ἐλθόντες ἐς τὸ στρατόπεδον ἔλεγον· προηγόρει δὲ Ἑκατώνυμος, δεινὸς νομιζόμενος εἶναι λέγειν· 8. Ἔπεμψεν ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες στρατιῶται, ἡ τῶν Σινωπέων πόλις ἐπαινέσοντάς τε ὑμᾶς, ὅτι ἐνικᾶτε Ἕλληνες ὄντες βαρβάρους, ἔπειτα δὲ καὶ ξυνησθησομένους, ὅτι διὰ πολλῶν τε καὶ δεινῶν, ὡς ἡμεῖς ἀκούομεν, πραγμάτων σεσωσμένοι πάρεστε. 9. Ἀξιοῦμεν δὲ Ἕλληνες ὄντες καὶ αὐτοὶ ὑφ' ὑμῶν ὄντων Ἑλλήνων ἀγαθὸν μέν τι πάσχειν, κακὸν δὲ μηδέν· οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς ὑμᾶς οὐδὲν πώποτε ὑπήρξαμεν[c] κακῶς ποιοῦντες. 10. Κοτυωρῖται δὲ οὗτοι εἰσὶ μὲν ἡμέτεροι ἄποικοι· καὶ τὴν χώραν ἡμεῖς αὐτοῖς ταύτην παραδεδώκαμεν, βαρβάρους ἀφελόμενοι· διὸ καὶ δασμὸν ἡμῖν φέρουσιν οὗτοι τεταγμένον, καὶ Κερασούντιοι καὶ Τραπεζούντιοι ὡσαύτως· ὥστε, ὅ τι ἂν τούτους κακὸν ποιήσητε, ἡ Σινωπέων πόλις νομίζει πάσχειν[d].

(b) I. iii. 10. (c) II. iii. 23. (d) VII. vii. 16.

6. Παφλαγονίας] Xen. calls this district *Paphlagonia*, because subject to a Paphlagonian prince. Herod. makes the Halys the eastern boundary of Paphlagonia (I. 72), placing Cappadocia to the east of that river, and including both nations under the general name of *Syrians* (II. 104; I. vi. 76, 72); which name they retained even in the time of Alexander. Cf. Strabo, XII. p. 542; vide Phil. Mus. I. p. 267.

7. φοβούμενοι] Anacol. as if οἱ Σινωπεῖς πρ. πέμπουσι had preceded.

— ἔφερον] 'Hic quoque transit a civitate ad cives. Cf. § 3.' K.

8. ἐνικᾶτε] *Ye have been conquering.* Vide sup. iv. 24, and I. x. 4.

11. Νῦν δὲ ἀκούομεν ὑμᾶς εἴς τε τὴν πόλιν βίᾳ παρεληλυθότας ἐνίους σκηνοῦν ἐν ταῖς οἰκίαις καὶ ἐκ τῶν χωρίων λαμβάνειν ὧν ἂν δέησθε, οὐ πείθοντας. 12. Ταῦτ' οὖν οὐκ ἀξιοῦμεν· εἰ δὲ ταῦτα ποιήσετε, ἀνάγκη ἡμῖν καὶ Κορύλαν καὶ Παφλαγόνας καὶ ἄλλον ὅντινα ἂν δυνώμεθα φίλον ποιεῖσθαι.

13. Πρὸς ταῦτα ἀναστὰς Ξενοφῶν ὑπὲρ τῶν στρατιωτῶν εἶπεν· Ἡμεῖς δέ, ὦ ἄνδρες Σινωπεῖς, ἥκομεν ἀγαπῶντες ὅτι τὰ σώματα διεσωσάμεθα καὶ τὰ ὅπλα· οὐ γὰρ ἦν δυνατὸν ἅμα τε τὰ χρήματα ἄγειν καὶ φέρειν καὶ τοῖς πολεμίοις μάχεσθαι. 14. Καὶ νῦν ἐπεὶ εἰς τὰς Ἑλληνίδας πόλεις ἤλθομεν, ἐν Τραπεζοῦντι μέν, παρεῖχον γὰρ ἡμῖν ἀγοράν, ὠνούμενοι εἴχομεν τὰ ἐπιτήδεια, καὶ ἀνθ' ὧν ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ξένια ἔδωκαν τῇ στρατιᾷ, ἀντετιμῶμεν αὐτούς· καὶ εἴ τις αὐτοῖς φίλος ἦν τῶν βαρβάρων, τούτων ἀπειχόμεθα· τοὺς δὲ πολεμίους αὐτῶν, ἐφ' οὓς αὐτοὶ ἡγοῖντο, κακῶς ἐποιοῦμεν ὅσον ἐδυνάμεθα. 15. Ἐρωτᾶτε δὲ αὐτοὺς ὁποίων τινῶν ἡμῶν ἔτυχον· πάρεισι γὰρ ἐνθάδε οὓς ἡμῖν ἡγεμόνας διὰ φιλίαν ἡ πόλις ξυνέπεμψεν. 16. Ὅποι δ' ἂν ἐλθόντες ἀγορὰν μὴ ἔχωμεν, ἄν τε εἰς βάρβαρον γῆν ἄν τε εἰς Ἑλληνίδα, οὐχ ὕβρει ἀλλ' ἀνάγκῃ λαμβάνομεν τὰ ἐπιτήδεια. 17. Καὶ Καρδούχους καὶ Ταόχους καὶ Χαλδαίους, καίπερ βασιλέως

11. ὑμᾶς . . . ἐνίους] Inf. vi. 30; cf. II. i. 15, n.; cf. Thuc. i. 124.

12. οὐκ ἀξιοῦμ.] *These proceedings we* (think not right—we) *protest against.*

— Κορύλαν] 'Paphlagoniæ præfectum. Cf. VI. i. 2.' P.

— φίλον ποιεῖσθαι] To make for ourselves . . . *to gain as a friend.*

15. ὁποίων τ. ἡμ.] '*What sort of persons they found us.*' Matt. § 328.

17. Χαλδαίους.] This people were only cursorily mentioned (at IV. iii. 4) as mercenaries. Probably the *Armeno-Chalybes* are meant here, for the Chaldæans are placed on the borders of Armenia in the Cyropædia (III. ii.); and, according to Strabo, *οἱ νῦν Χαλδαῖοι Χάλυβες τὸ παλαῖον ὠνομάζοντο.* XII. p. 549.

οὐχ ὑπηκόους ὄντας, ὅμως, καὶ μάλα φοβεροὺς ὄντας, πολεμίους ἐκτησάμεθα διὰ τὸ ἀνάγκην εἶναι λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια, ἐπεὶ ἀγορὰν οὐ παρεῖχον. 18. Μάκρωνας δέ γε καίπερ βαρβάρους ὄντας, ἐπεὶ ἀγορὰν οἵαν ἐδύναντο παρεῖχον, φίλους τε ἐνομίζομεν εἶναι καὶ βίᾳ οὐδὲν ἐλαμβάνομεν τῶν ἐκείνων. 19. Κοτυωρίτας δέ, οὓς ὑμετέρους φατὲ εἶναι, εἴ τι αὐτῶν εἰλήφαμεν, αὐτοὶ αἴτιοί εἰσιν· οὐ γὰρ ὡς φίλιοι προςεφέροντο ἡμῖν, ἀλλὰ κλείσαντες τὰς πύλας οὔτε εἴσω ἐδέχοντο οὔτε ἔξω ἀγορὰν[e] ἔπεμπον· ᾐτιῶντο δὲ τὸν παρ' ὑμῶν ἁρμοστὴν τούτων αἴτιον εἶναι. 20. Ὃ δὲ λέγεις, βίᾳ παρελθόντας σκηνοῦν, ἡμεῖς ἠξιοῦμεν τοὺς κάμνοντας εἰς τὰς στέγας δέξασθαι· ἐπεὶ δὲ οὐκ ἀνέῳγον τὰς πύλας, ᾗ ἡμᾶς ἐδέχετο αὐτὸ τὸ χωρίον ταύτῃ εἰςελθόντες ἄλλο μὲν οὐδὲν βίαιον ἐποιήσαμεν, σκηνοῦσι δ' ἐν ταῖς στέγαις οἱ κάμνοντες, τὰ αὐτῶν δαπανῶντες· καὶ τὰς πύλας φρουροῦμεν, ὅπως μὴ ἐπὶ[f] τῷ ὑμετέρῳ ἁρμοστῇ ὦσιν οἱ κάμνοντες ἡμῶν, ἀλλ' ἐφ' ἡμῖν ᾖ κομίσασθαι ὅταν βουλώμεθα. 21. Οἱ δὲ ἄλλοι, ὡς ὁρᾶτε, σκηνοῦμεν ὑπαίθριοι ἐν τῇ τάξει, παρεσκευασμένοι, ἂν μέν τις εὖ ποιῇ, ἀντευποιεῖν· ἂν δὲ κακῶς, ἀλέξασθαι. 22. Ἃ δὲ ἠπείλησας, ὡς, ἢν ὑμῖν δοκῇ, Κορύλαν καὶ Παφλαγόνας ξυμμάχους ποιήσεσθε ἐφ' ἡμᾶς, ἡμεῖς δέ, ἢν μὲν ἀνάγκη ᾖ, πολεμήσομεν καὶ ἀμφοτέροις· ἤδη γὰρ καὶ ἄλλοις πολ-

(e) VI. ii. 8. (f) I. i. 4.

18. τῶν ἐκείνων] Ἐκείνων is the gen. dependent on τῶν. Οἱ ἐκεῖνοι is ungrammatical. Cf. Thuc. I. 45; Matt. 380, Obs. 2.

19. Κοτυωρίτας.] Anacol., as if αὐτοὺς αἰτίους εἶναι νομίζω were going to follow.

20. ὃ δὲ λέγεις] As to *what you say*: so in Latin, *quod autem dicis*. Cf. Matt. 478; cf. inf. § 22.

22. ἡμεῖς δέ] (δέ in Apodosi). We *on the other hand*. Cf. Hom. Il. I. 58. 'Comp. *Quod scribis . . . mihi vero*. Cic. ad Att. iii. 13.' P.

λαπλασίοις ὑμῶν ἐπολεμήσαμεν· ἢν δὲ δοκῇ, ἡμῖν καὶ φίλον ποιήσομεν τὸν Παφλαγόνα. 23. Ἀκούομεν δὲ αὐτὸν καὶ ἐπιθυμεῖν τῆς ὑμετέρας πόλεως καὶ τῶν χωρίων τῶν ἐπιθαλαττίων. Πειρασόμεθα οὖν, ξυμπράττοντες αὐτῷ ὧν ἐπιθυμεῖ, φίλοι γίγνεσθαι.

24. Ἐκ τούτου μάλα μὲν δῆλοι ἦσαν οἱ ξυμπρέσβεις τῷ Ἑκατωνύμῳ χαλεπαίνοντες τοῖς εἰρημένοις. Παρελθὼν δ' αὐτῶν ἄλλος εἶπεν ὅτι οὐ πόλεμον ποιησόμενοι ἥκοιεν, ἀλλ' ἐπιδείξοντες ὅτι φίλοι εἰσί. Καὶ ξενίοις, ἢν μὲν ἔλθητε πρὸς τὴν Σινωπέων πόλιν, ἐκεῖ δεξόμεθα· νῦν δὲ τοὺς ἐνθάδε κελεύσομεν διδόναι ἃ δύνανται· ὁρῶμεν γὰρ πάντα ἀληθῆ ὄντα ἃ λέγετε. 25. Ἐκ τούτου ξένιά τε ἔπεμπον οἱ Κοτυωρῖται καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων ἐξένιζον τοὺς τῶν Σινωπέων πρέσβεις· καὶ πρὸς ἀλλήλους πολλά τε καὶ φιλικὰ διελέγοντο τά τε ἄλλα καὶ περὶ τῆς λοιπῆς πορείας ἀνεπυνθάνοντο καὶ ὧν ἑκάτεροι ἐδέοντο.

CAPUT VI.

1. Ταύτῃ μὲν [οὖν] τῇ ἡμέρᾳ τοῦτο τὸ τέλος ἐγένετο. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ξυνέλεξαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς στρατιώτας, καὶ ἐδόκει αὐτοῖς περὶ τῆς λοιπῆς πορείας παρακαλέσαντας τοὺς Σινωπέας βουλεύεσθαι. Εἴτε γὰρ πεζῇ δέοι πορεύεσθαι, χρήσιμοι ἂν[a] ἐδόκουν εἶναι οἱ Σινωπεῖς [ἡγούμενοι]· ἔμπειροι γὰρ ἦσαν τῆς Παφλαγονίας· εἴτε κατὰ θάλατταν, προσδεῖν ἐδόκει

(a) II. i. 12.

— *ἡμῖν . . . φίλον ποιήσομεν*] Instead of *φίλον ποιησόμεθα*, the common formula, § 12. Cf. Jelf, 363, 4.

Σινωπέων· μόνοι γὰρ ἂν ἐδόκουν ἱκανοὶ εἶναι πλοῖα παρασχεῖν ἀρκοῦντα τῇ στρατιᾷ. 2. Καλέσαντες οὖν τοὺς πρέσβεις ξυνεβουλεύοντο, καὶ ἠξίουν Ἕλληνας ὄντας Ἕλλησι τούτῳ πρῶτον καλῶς δέχεσθαι τῷ εὔνους τε εἶναι καὶ τὰ κάλλιστα ξυμβουλεύειν.

3. Ἀναστὰς δὲ Ἑκατώνυμος πρῶτον μὲν ἀπελογήσατο περὶ οὗ εἶπεν ὡς τὸν Παφλαγόνα φίλον ποιήσοιντο, ὅτι οὐχ ὡς τοῖς Ἕλλησι πολεμησόντων σφῶν εἴποι, ἀλλ' ὅτι, ἐξὸν τοῖς βαρβάροις φίλους εἶναι, τοὺς Ἕλληνας αἱρήσονται. Ἐπεὶ δὲ ξυμβουλεύειν ἐκέλευον, ἐπευξάμενος ὧδε εἶπεν· 4. Εἰ μὲν ξυμβουλεύοιμι ἃ βέλτιστά μοι δοκεῖ εἶναι, πολλά μοι κἀγαθὰ γένοιτο· εἰ δὲ μή, τἀναντία· αὕτη γὰρ ἡ ἱερὰ ξυμβουλὴ λεγομένη εἶναι δοκεῖ μοι παρεῖναι· νῦν μὲν γὰρ δή, ἂν μὲν εὖ ξυμβουλεύσας φανῶ, πολλοὶ ἔσεσθε οἱ ἐπαινοῦντές με· ἂν δὲ κακῶς, πολλοὶ ἔσεσθε οἱ καταρώμενοι. 5. Πράγματα μὲν οὖν οἶδ' ὅτι πολὺ πλείω ἕξομεν, ἐὰν κατὰ θάλατταν κομίζησθε· ἡμᾶς γὰρ δεήσει τὰ πλοῖα πορίζειν· ἢν δὲ κατὰ γῆν στέλλησθε, ὑμᾶς δεήσει τοὺς μαχομένους εἶναι. 6. Ὅμως δὲ λεκτέα ἃ γινώσκω· ἔμπειρος γάρ εἰμι καὶ τῆς χώρας τῶν Παφλαγόνων καὶ τῆς δυνάμεως· ἔχει γὰρ ἀμφότερα, καὶ πεδία κάλλιστα καὶ ὄρη ὑψηλότατα. 7. Καὶ πρῶτον μὲν οἶδα εὐθὺς ᾗ τὴν εἰσβολὴν ἀνάγκη ποιεῖσθαι· οὐ γάρ ἐστιν ἄλλη ἢ ᾗ τὰ κέρατα τοῦ

2. Ἕλλησι] Δέχεσθαι required a repetition of Ἕλληνας· to avoid which, and at the same time to preserve the παρονομασία, he writes Ἕλλησι in anticipation of εὔνους and ξυμβουλ. which express the notion of friendly co-operation uppermost in his mind.

4. γένοιτο] 'Optantis est modus.' B.

— ἱερὰ ξυμβ.] 'Proverbium ξυμβουλὴ ἱερὸν χρῆμα. Sensus est, tempus adesse quo maxime illud proverbium adhiberi liceat.' P.

— νῦν μὲν γὰρ refers to an omitted clause, 'and I have more than ordinary reason to give faithful counsel,'—*for* &c.

7. πρῶτον μὲν] '*Primum quidem.*' B. (Cf. § 8)

— ἢ ᾗ τὰ κέρ.] *Than where the*

ὄρους τῆς ὁδοῦ καθ' ἑκατερά ἐστιν ὑψηλά, ἃ κρατεῖν κατέχοντες καὶ πάνυ ὀλίγοι δύναιντ' ἄν· τούτων δὲ κατεχομένων, οὐδ' ἂν οἱ πάντες ἄνθρωποι δύναιντο διελθεῖν. Ταῦτα δὲ καὶ δείξαιμι ἄν, εἴ μοί τινα βούλοισθε ξυμπέμψαι. 8. Ἔπειτα δὲ οἶδα καὶ πεδία ὄντα, καὶ ἱππείαν, ἣν αὐτοὶ οἱ βάρβαροι νομιζουσι κρείττω εἶναι ἁπάσης τῆς βασιλέως ἱππείας. Καὶ νῦν οὗτοι οὐ παρεγένοντο βασιλεῖ καλοῦντι· ἀλλὰ μεῖζον φρονεῖ ὁ ἄρχων αὐτῶν. 9. Εἰ δὲ καὶ δυνηθεῖτε τά τε ὄρη κλέψαι ἢ φθάσαι [b] λαβόντες, καὶ ἐν τῷ πεδίῳ κρατῆσαι μαχόμενοι τούς τε ἱππεῖς τούτων καὶ πεζῶν μυριάδας πλεῖον [c] ἢ δώδεκα, ἥξετε ἐπὶ τοὺς ποταμούς, πρῶτον μὲν τὸν Θερμώδοντα, εὖρος τριῶν πλέθρων, ὃν χαλεπὸν [d] οἶμαι διαβαίνειν, ἄλλως τε καὶ πολεμίων πολλῶν [μὲν] ἔμπροσθεν ὄντων, πολλῶν δὲ ὄπισθεν ἑπομένων· δεύτερον δ' Ἶριν, τρίπλεθρον ὡςαύτως· τρίτον δ' Ἅλυν, οὐ μεῖον δυοῖν σταδίοιν, ὃν οὐκ ἂν δύναισθε ἄνευ πλοίων διαβῆναι· πλοῖα δὲ τίς ἔσται ὁ παρέχων; ὣς δ' αὔτως καὶ ὁ Παρθένιος ἄβατος· ἐφ' ὃν ἔλθοιτε ἄν, εἰ τὸν Ἅλυν [τοῦτον] διαβαίητε. 10. Ἐγὼ μὲν οὖν οὐ χαλεπὴν ὑμῖν εἶναι νομίζω τὴν πορείαν, ἀλλὰ παντάπασιν ἀδύνατον. Ἂν δὲ πλέητε, ἔστιν ἐνθένδε μὲν εἰς Σινώπην παραπλεῦσαι, ἐκ Σινώπης [δὲ] εἰς Ἡράκλειαν· ἐξ Ἡρακλείας δὲ οὔτε

(b) IV. vi. 11. (c) I. ii. 11. (d) III. ii. 27.

points of the mountain on each side of the road are lofty.

— ἃ κρατεῖν κατέχ.] 'Hic κρατεῖν = *defendere*.' K. *To maintain which, keeping possession . . .* seems pleonastic. There appears to be a sort of enallage for κατὰ κράτος κατέχειν, *to maintain which—by main force . . .*

8. καλοῦντι] Hellen. IV. i. 3. 'Κότυς καλούμενος ὑπὸ βασιλέως οὐκ ἀναβεβήκει.' S.

— μεῖζον φρον.] Scil. ἢ ὥστε βασιλέως ὑπακούειν.

9. Θερμώδοντα, *Thermeh-su*; Ἶριν, *Yeshil Irmak*; Ἅλυν, *Kizil Irmak*; Παρθέν. Sú Chatí. Ainsw. p. 205.

(Ἅλυς . . . ὠνόμασται ἀπὸ τῶν ἁλῶν ἃς παραῤῥεῖ. Strabo, XII. 3.)

πεζῇ οὔτε κατὰ θάλατταν ἀπορία· πολλὰ γὰρ καὶ πλοῖά ἐστιν ἐν Ἡρακλείᾳ.

11. Ἐπεὶ δὲ ταῦτ' ἔλεξεν, οἱ μὲν ὑπώπτευον φιλίας ἕνεκα τῆς Κορύλα[e] λέγειν· καὶ γὰρ ἦν πρόξενος αὐτῷ· οἱ δὲ καὶ ὡς δῶρα ληψόμενον διὰ τὴν ξυμβουλὴν ταύτην· οἱ δὲ ὑπώπτευον καὶ τούτου ἕνεκα λέγειν ὡς μὴ πεζῇ ἰόντες τὴν Σινωπέων χώραν κακόν τι ἐργάζοιντο. Οἱ δ' οὖν Ἕλληνες ἐψηφίσαντο κατὰ θάλατταν τὴν πορείαν ποιεῖσθαι. 12. Μετὰ ταῦτα Ξενοφῶν εἶπεν· Ὦ Σινωπεῖς, οἱ μὲν ἄνδρες ᾕρηνται πορείαν ἣν ὑμεῖς ξυμβουλεύετε· οὕτω δὲ ἔχει· εἰ μὲν μέλλει πλοῖα ἔσεσθαι ἱκανὰ ἀριθμῷ ὡς ἕνα μὴ καταλείπεσθαι ἐνθάδε, ἡμεῖς δὲ[f] πλέοιμεν ἄν· εἰ δὲ μέλλοιμεν οἱ μὲν καταλείψεσθαι οἱ δὲ πλεύσεσθαι, οὐκ ἂν ἐμβαίημεν εἰς τὰ πλοῖα. 13. Γιγνώσκομεν γὰρ ὅτι, ὅπου μὲν ἂν κρατῶμεν, δυναίμεθ' ἂν καὶ σῴζεσθαι καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἔχειν· εἰ δέ που ἥττους τῶν πολεμίων ληφθησόμεθα, εὔδηλον δὴ ὅτι ἐν ἀνδραπόδων χώρᾳ ἐσόμεθα. 14. Ἀκούσαντες ταῦτα οἱ πρέσβεις ἐκέλευον πέμπειν πρέσβεις. Καὶ πέμπουσι Καλλίμαχον Ἀρκάδα καὶ Ἀρίστωνα Ἀθηναῖον καὶ Σαμόλαν Ἀχαιόν· καὶ οἱ μὲν ᾤχοντο.

15. Ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ Ξενοφῶντι ὁρῶντι μὲν πολλοὺς ὁπλίτας τῶν Ἑλλήνων, ὁρῶντι δὲ πολλοὺς πελταστὰς πολλοὺς δὲ καὶ τοξότας καὶ σφενδονήτας καὶ ἱππεῖς δέ, καὶ μάλα ἤδη διὰ τὴν τριβὴν ἱκανούς, ὄντας δ' ἐν τῷ Πόντῳ, ἔνθα οὐκ ἂν ἀπ'[g] ὀλίγων

(e) IV. vii. 20. (f) § 20; IV. i. 2, n. (g) I. i. 9.

13. ὅπου μὲν ἂν κρ.] Quod conjuncti facile poterimus... εἰ δέ... — ληφθ.] 'Quod divisis copiis ne fiat metuendum est.' K. — ἀνδραπ. χώρᾳ] '*Mancipiorum loco et numero.* Cf. vii. 28, et Cyr. II. i. 18.' K.

15. ἱκανούς] = δυνατούς. *Efficient.*

χρημάτων τοσαύτη δύναμις παρεσκευάσθη, καλὸν αὐτῷ ἐδόκει εἶναι καὶ χώραν καὶ δύναμιν τῇ Ἑλλάδι προςκτήσασθαι, πόλιν κατοικίσαντας. 16. Καὶ γενέσθαι ἂν ἐδόκει αὐτῷ μεγάλη, καταλογιζομένῳ τό τε αὐτῶν πλῆθος καὶ τοὺς περιοικοῦντας τὸν Πόντον. Καὶ ἐπὶ [h] τούτοις ἐθύετο, πρίν τινι εἰπεῖν τῶν στρατιωτῶν, Σιλανὸν παρακαλέσας τὸν Κύρου μάντιν γενόμενον, τὸν Ἀμπρακιώτην. 17. Ὁ δὲ Σιλανὸς δεδιὼς μὴ γένηται ταῦτα καὶ καταμείνῃ που ἡ στρατιά, ἐκφέρει εἰς τὸ στράτευμα λόγον ὅτι Ξενοφῶν βούλεται καταμεῖναι τὴν στρατιὰν καὶ πόλιν οἰκίσαι καὶ ἑαυτῷ ὄνομα καὶ δύναμιν περιποιήσασθαι. 18. Αὐτὸς δ' ὁ Σιλανὸς ἐβούλετο ὅτι τάχιστα εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀφικέσθαι· οὓς [i] γὰρ παρὰ Κύρου ἔλαβε τριςχιλίους δαρεικούς, ὅτε τὰς δέκα ἡμέρας ἠλήθευσε θυόμενος Κύρῳ, διεσεσώκει. 19. Τῶν δὲ στρατιωτῶν, ἐπεὶ ἤκουσαν, τοῖς μὲν ἐδόκει βέλτιστον εἶναι καταμεῖναι, τοῖς δὲ πολλοῖς οὔ. Τιμασίων δὲ [ὁ Δαρδανεὺς] καὶ Θώραξ ὁ Βοιώτιος πρὸς ἐμπόρους μέν τινὰς παρόντας τῶν Ἡρακλεωτῶν καὶ Σινωπέων λέγουσιν ὅτι, εἰ μὴ ἐκποριοῦσι τῇ στρατιᾷ μισθὸν ὥςτε ἔχειν τὰ ἐπιτήδεια ἐκπλέοντας, ὅτι κινδυνεύσει μεῖναι τοσαύτη δύναμις ἐν τῷ Πόντῳ· βουλεύεται γὰρ Ξενοφῶν καὶ ἡμᾶς παρακαλεῖ, ἐπειδὰν ἔλθῃ τὰ πλοῖα, τότε εἰπεῖν ἐξαίφνης τῇ στρατιᾷ· 20. Ἄνδρες, νῦν μὲν ὁρῶμεν ἡμᾶς ἀπόρους ὄντας καὶ ἐν τῷ ἀπόπλῳ ἔχειν τὰ ἐπιτήδεια καί, οἴκαδε ἀπελθόντας, ὀνῆσαί τι τοὺς οἴκοι. Εἰ δὲ βούλεσθε τῆς κύκλῳ χώρας περὶ τὸν Πόντον οἰκουμένης

(h) II. iv. 5. (i) I. vii. 18.

19. ὅτι ... ὅτι] Cf. VII. iv. 5.
20. ἔχειν] 'Pendet ab ἀπόρους ὄντας.' K.
— εἰ δὲ &c.] Genitivus τῆς χώρας partitivus est. Τὸν μὲν ἐθέλ. ... μένειν pendent ex βούλεσθε. P. 'The whole sentence labours under some defect.' Long.

ἐκλεξάμενοι ὅπῃ ἂν βούλησθε κατασχεῖν, καὶ τὸν μὲν ἐθέλοντα ἀπιέναι οἴκαδε, τὸν δ' ἐθέλοντα μένειν αὐτοῦ, πλοῖα δὲ[j] ὑμῖν πάρεστιν, ὥςτε ὅπῃ ἂν βούλησθε ἐξαίφνης ἂν ἐπιπέσοιτε.

21. Ἀκούσαντες ταῦτα οἱ ἔμποροι ἀπήγγελλον ταῖς πόλεσι· ξυνέπεμψε δ' αὐτοῖς Τιμασίων [ὁ Δαρδανεὺς] Εὐρύμαχόν τε τὸν Δαρδανέα καὶ Θώρακα τὸν Βοιώτιον τὰ αὐτὰ ταῦτα ἐροῦντας. Σινωπεῖς δὲ καὶ Ἡρακλεῶται ταῦτα ἀκούσαντες πέμπουσι πρὸς τὸν Τιμασίωνα καὶ κελεύουσι προστατεῦσαι, λαβόντα χρήματα, ὅπως ἐκπλεύσῃ ἡ στρατιά. 22. Ὁ δέ, ἄσμενος ἀκούσας, ἐν ξυλλόγῳ τῶν στρατιωτῶν ὄντων λέγει τάδε· Οὐ δεῖ προςέχειν τῇ μονῇ, ὦ ἄνδρες, οὐδὲ τῆς Ἑλλάδος οὐδὲν περὶ πλείονος ποιεῖσθαι. Ἀκούω δέ τινας θύεσθαι ἐπὶ τούτῳ οὐδ' ὑμῖν λέγοντας. 23. Ὑπισχνοῦμαι δὲ ὑμῖν, ἂν ἐκπλέητε, ἀπὸ νουμηνίας μισθοφορὰν παρέξειν Κυζικηνὸν ἑκάστῳ τοῦ μηνός· καὶ ἄξω ὑμᾶς εἰς τὴν Τρωάδα, ἔνθεν καί εἰμι φυγάς· καὶ ὑπάρξει[k] ὑμῖν ἡ ἐμὴ πόλις· ἑκόντες γάρ με δέξονται. 24. Ἡγήσομαι δὲ αὐτὸς ἐγὼ ἔνθεν πολλὰ χρήματα λήψεσθε. Ἔμπειρος δέ εἰμι τῆς Αἰολίδος καὶ τῆς Φρυγίας καὶ

(j) § 12, (f). (k) I. i. 4.

21. προστατεῦ... ὅπ.] *To manage for them* (as their προστάτης) *that.*

— ὅπως ἐκπλεύσῃ.] Dawes (Misc. Cr. pp. 227, 459) laid down that ὅπως is never joined to the subj. of the first aor. *act.* or *mid.*, —but, instead, is constructed with fut. indic,—asserting that all seeming exceptions are errors of transcribers, who wrote η for ει, and ω for ο. This rule is invalidated as well by grammatical considerations as by the fact that, in some cases (like the present), the alteration to the fut. ind. would involve a change, not of *letter*, but of *syllable* and *form*, the *fut.* being *middle, i. e.* ἐκπλεύσεται, as inf. vii. 8.

23. ἀπὸ νουμ.] *After* the new-moon. Cf. VII. v. 8; so the Latin *ab.* Cf. Ovid.

Nomen, *ab* exequiis quod dare
Fama solet.

— Κυζικ.] A gold coin, worth ordinarily twenty Attic silver drachmæ, as the Daric.

τῆς Τρωάδος καὶ τῆς Φαρναβάζου ἀρχῆς πάσης, τὰ μὲν διὰ τὸ ἐκεῖθεν εἶναι, τὰ δὲ διὰ τὸ ξυνεστρατεῦσθαι ἐν αὐτῇ σὺν Κλεάρχῳ τε καὶ Δερκυλλίδᾳ.

25. *Ἀναστὰς δ' αὖθις Θώραξ ὁ Βοιώτιος, ὃς ἀεὶ περὶ στρατηγίας Ξενοφῶντι ἐμάχετο, ἔφη, εἰ ἐξέλθοιεν ἐκ τοῦ Πόντου, ἔσεσθαι αὐτοῖς Χεῤῥόνησον, χώραν καλὴν καὶ εὐδαίμονα, ὥςτε τῷ βουλομένῳ ἐνοικεῖν, τῷ δὲ μὴ βουλομένῳ ἀπιέναι οἴκαδε· γελοῖον δὲ εἶναι, ἐν τῇ Ἑλλάδι οὔσης χώρας πολλῆς καὶ ἀφθόνου, ἐν τῇ βαρβάρων μαστεύειν.* 26. *Ἔςτε δ' ἄν, ἔφη, ἐκεῖ γένησθε, κἀγώ, καθάπερ Τιμασίων, ὑπισχνοῦμαι ὑμῖν τὴν μισθοφοράν. Ταῦτα δὲ ἔλεγεν εἰδὼς ἃ οἱ Ἡρακλεῶται Τιμασίωνι καὶ οἱ Σινωπεῖς ὑπισχνοῦντο ὥςτε*[1] *ἐκπλεῖν.* 27. *Ὁ δὲ Ξενοφῶν ἐν τούτῳ ἐσίγα. Ἀναστὰς δὲ Φιλήσιος καὶ Λύκων οἱ Ἀχαιοὶ ἔλεγον ὡς δεινὸν εἴη ἰδίᾳ μὲν Ξενοφῶντα πείθειν τε καταμένειν, καὶ θύεσθαι ὑπὲρ τῆς μονῆς μὴ κοινούμενον τῇ στρατιᾷ· εἰς δὲ τὸ κοινὸν μηδὲν ἀγορεύειν περὶ τούτων· ὥςτε ἠναγκάσθη ὁ Ξενοφῶν ἀναστῆναι καὶ εἰπεῖν τάδε·*

28. *Ἐγώ, ὦ ἄνδρες, θύομαι μέν, ὡς ὁρᾶτε, ὁπόσα δύναμαι καὶ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ, ὅπως ταῦτα τυγχάνω καὶ λέγων καὶ νοῶν καὶ πράττων ὁποῖα μέλλει ὑμῖν τε κάλλιστα καὶ ἄριστα ἔσεσθαι καὶ ἐμοί. Καὶ νῦν ἐθυόμην περὶ αὐτοῦ τούτου, εἰ*[m] *ἄμεινον εἴη ἄρχεσθαι λέγειν εἰς ὑμᾶς καὶ πράττειν περὶ τούτων, ἢ παντάπασι μηδὲ ἅπτεσθαι τοῦ πράγματος.* 29. *Σι-*

(l) II. vi. 6. (m) IV. i. 8.

25. *ὥςτε τῷ β.*] 'Dativus unde pendeat, admodum incertum. Plerique *ἔσεσθαι* vel *ἐξεῖναι* supplent ex proximis, aut addi jubent.' P.

27. *εἰς τὸ κοινὸν*] *To the public, i. e.* to the *general council* of the army. 'Latini eodem sensu *commune* dicunt. Cf. Cic. Verr. I. 38. Exercitus Græcorum rerum publicarum formam retulisse monitum est ad III. ii. 9.' K.

λανὸς δέ μοι ὁ μάντις ἀπεκρίνατο, τὸ[n] μὲν μέγιστον, τὰ ἱερὰ καλὰ εἶναι· ἤδη γὰρ καὶ ἐμὲ οὐκ ἄπειρον ὄντα διὰ τὸ ἀεὶ παρεῖναι τοῖς ἱεροῖς· ἔλεξε δὲ ὅτι ἐν τοῖς ἱεροῖς φαίνοιτό τις δόλος καὶ ἐπιβουλὴ ἐμοί, ὡς ἄρα γινώσκων ὅτι αὐτὸς ἐπεβούλευε διαβάλλειν με πρὸς ὑμᾶς. Ἐξήνεγκε γὰρ τὸν λόγον ὡς ἐγὼ πράττειν ταῦτα διανοοίμην ἤδη οὐ πείσας ὑμᾶς. 30. Ἐγὼ δέ· εἰ μὲν ἑώρων ἀποροῦντας ὑμᾶς τοῦτ' ἂν ἐσκόπουν ἀφ' οὗ ἂν γένοιτο ὥστε λαβόντας ὑμᾶς[o] πόλιν τὸν μὲν βουλόμενον ἀποπλεῖν ἤδη, τὸν δὲ μὴ βουλόμενον, ἐπεὶ κτήσαιτο ἱκανὰ ὥστε καὶ τοὺς ἑαυτοῦ οἰκείους ὠφελῆσαί τι. 31. Ἐπεὶ δὲ ὁρῶ ὑμῖν καὶ τὰ πλοῖα πέμποντας Ἡρακλεώτας καὶ Σινωπεῖς ὥστε ἐκπλεῖν, καὶ μισθὸν ὑπισχνουμένους ὑμῖν ἄνδρας ἀπὸ νουμηνίας, καλόν μοι δοκεῖ εἶναι σωζομένους ἔνθα βουλόμεθα μισθὸν τῆς σωτηρίας[p] λαμβάνειν· καὶ αὐτός τε ἀναπαύομαι ἐκείνης τῆς διανοίας, καὶ ὁπόσοι πρὸς ἐμὲ προσῄεσαν λέγοντες ὡς χρὴ ταῦτα πράττειν, ἀναπαύσασθαί φημι χρῆναι. 32. Οὕτω γὰρ γινώσκω· ὁμοῦ μὲν ὄντες πολλοί, ὥσπερ νυνί, δοκεῖτε ἄν[q] μοι καὶ ἔντιμοι εἶναι καὶ ἔχειν τὰ ἐπιτήδεια· ἐν γὰρ τῷ κρατεῖν ἐστι καὶ τὸ λαμβάνειν τὰ τῶν ἡττόνων· διασπασθέντες δ' ἄν[r], καὶ κατὰ μικρὰ γενομένης τῆς δυνάμεως, οὔτ' ἂν τροφὴν δύναισθε λαμβάνειν οὔτε χαίροντες ἂν ἀπαλλάξαιτε. 33. Δοκεῖ οὖν μοι ἅπερ ὑμῖν, ἐκπορεύεσθαι εἰς τὴν Ἑλλάδα· καὶ ἐάν τις μείνῃ, ἢ ἀπολιπὼν ληφθῇ πρὶν ἐν ἀσφαλεῖ εἶναι πᾶν

(n) I. iii. 10. (o) v. 11. (p) VII. vi. 30. (q) vi. 1. (r) II. i. 12.

30. τὸν δὲ μὴ β.] Repete ἤδη ἀποπλεῖν, ἀποπλεῖν ἐπεὶ κ. τ. λ. K.

31. σωζομ. ἔ. β.] *To get safe where we want, and to receive pay for* (securing) *our* (*own*) *safety.*

32. οὔ χαίροντες ἂν ἀπ.] *Nor will you come off scot-free.* Cf. Œd. R. 363.

τὸ στράτευμα, κρίνεσθαι αὐτὸν ὡς ἀδικοῦντα. Καὶ ὅτῳ δοκεῖ, ἔφη, ταῦτα, ἀράτω τὴν χεῖρα. Ἀνέτειναν ἅπαντες.

34. Ὁ δὲ Σιλανὸς ἐβόα καὶ ἐπεχείρει λέγειν ὡς δίκαιον εἴη ἀπιέναι τὸν βουλόμενον. Οἱ δὲ στρατιῶται οὐκ ἠνείχοντο, ἀλλ' ἠπείλουν αὐτῷ, εἰ λήψονται ἀποδιδράσκοντα, ὅτι τὴν δίκην ἐπιθήσοιεν. 35. Ἐντεῦθεν, ἐπεὶ ἔγνωσαν οἱ Ἡρακλεῶται ὅτι ἐκπλεῖν δεδογμένον εἴη καὶ Ξενοφῶν αὐτὸς ἐπεψηφικὼς [s] εἴη, τὰ μὲν πλοῖα πέμπουσι, τὰ δὲ χρήματα ἃ ὑπέσχοντο Τιμασίωνι καὶ Θώρακι ἐψευσμένοι ἦσαν τῆς μισθοφορίας. 36. Ἐνταῦθα δὲ ἐκπεπληγμένοι ἦσαν καὶ ἐδεδοίκεσαν τὴν στρατιὰν οἱ τὴν μισθοφορὰν ὑπεσχημένοι. Παραλαβόντες οὖν οὗτοι καὶ τοὺς ἄλλους στρατηγοὺς οἷς ἀνεκεκοίνωντο [t] ἃ πρόσθεν ἔπραττον, (ἅπαντες δ' ἦσαν πλὴν Νέωνος τοῦ Ἀσιναίου, ὃς Χειρισόφῳ ὑπεστρατήγει· Χειρίσοφος δὲ οὔπω παρῆν·) ἔρχονται πρὸς Ξενοφῶντα καὶ λέγουσιν ὅτι μεταμέλοι αὐτοῖς, καὶ δοκοίη κράτιστον εἶναι πλεῖν εἰς Φᾶσιν, ἐπεὶ πλοῖα ἔστι, καὶ κατασχεῖν τὴν Φασιανῶν χώραν. 37. Αἰήτου δὲ υἱδοῦς ἐτύγχανε βασιλεύων αὐτῶν. Ξενοφῶν δὲ ἀπεκρίνατο ὅτι οὐδὲν ἂν τούτων εἴποι εἰς τὴν στρατιάν· ὑμεῖς δὲ ξυλλέξαντες, ἔφη, εἰ βούλεσθε, λέγετε. Ἐνταῦθα ἀποδείκνυται Τιμασίων ὁ Δαρδανεὺς γνώμην οὐκ ἐκκλησιάζειν, ἀλλὰ τοὺς αὑτοῦ ἕκαστον λοχαγοὺς πρῶτον πειρᾶσθαι πείθειν. Καὶ ἀπελθόντες ταῦτ' ἐποίουν.

(s) V. i. 14. (t) III. i. 5.

35. τὰ δὲ χρήματα . . . τῆς μισθοφορίας] '*Pecunias stipendii nomine promissas.*' H.—'Genitivum similiter transpositum vide IV. iii. 1.' P.

36. Ἀσιναίου] Asines is a town on the coast of Laconia. Cf. VII. ii. 29.

— Φᾶσιν] The Euxine river rising in Mount Caucasus, now called *Phaz* (or Rioni). Sup. IV. vi. 4.

37. Αἰήτου] Ἔστι τοῖς ἐκεῖ τοῦτ' ἐπιχώριον τοὔνομα. Strabo, I. 2.

CAPUT VII.

1. *Ταῦτα οὖν οἱ στρατιῶται ἀνεπύθοντο [τὰ] πραττόμενα. Καὶ ὁ Νέων λέγει ὡς Ξενοφῶν ἀναπεπεικὼς τοὺς ἄλλους στρατηγοὺς διανοεῖται ἄγειν τοὺς στρατιώτας ἐξαπατήσας πάλιν*[a] *εἰς Φᾶσιν.* 2. *Ἀκούσαντες δ' οἱ στρατιῶται χαλεπῶς ἔφερον· καὶ ξύλλογοι ἐγίγνοντο καὶ κύκλοι ξυνίσταντο· καὶ μάλα φοβεροὶ ἦσαν, μὴ ποιήσειαν οἷα καὶ τοὺς τῶν Κόλχων κήρυκας ἐποίησαν καὶ τοὺς ἀγορανόμους· ὅσοι [γὰρ] μὴ εἰς τὴν θάλατταν κατέφυγον κατελεύσθησαν.* 3. *Ἐπεὶ δὲ ᾐσθάνετο ὁ Ξενοφῶν, ἔδοξεν αὐτῷ ὡς τάχιστα ξυναγαγεῖν αὐτῶν ἀγοράν, καὶ μὴ ἐᾶσαι ξυλλεγῆναι αὐτομάτους· καὶ ἐκέλευσε τὸν κήρυκα ξυλλέγειν ἀγοράν.* 4. *Οἱ δ' ἐπεὶ τοῦ κήρυκος ἤκουσαν, ξυνέδραμον καὶ μάλα ἑτοίμως. Ἐνταῦθα Ξενοφῶν τῶν μὲν στρατηγῶν οὐ κατηγόρει ὅτι ἦλθον*[b] *πρὸς αὐτόν, λέγει δὲ ὧδε·*

5. *Ἀκούω τινὰ διαβάλλειν, ὦ ἄνδρες, ἐμέ, ὡς ἐγὼ ἄρα ἐξαπατήσας ὑμᾶς μέλλω ἄγειν εἰς Φᾶσιν. Ἀκούσατε οὖν μου, πρὸς θεῶν· καὶ ἐὰν μὲν ἐγὼ φαίνωμαι ἀδικῶν, οὐ χρή με ἐνθένδε ἀπελθεῖν πρὶν ἂν δῶ δίκην· ἂν δ' ὑμῖν φαίνωνται ἀδικοῦντες οἱ ἐμὲ διαβάλλοντες, οὕτως αὐτοῖς χρῆσθε ὥσπερ ἄξιον.* 6. *Ὑμεῖς δ', ἔφη, ἴστε δήπου ὅθεν Ἥλιος ἀνίσχει καὶ ὅπου δύεται, καὶ ὅτι, ἐὰν μέν τις εἰς τὴν Ἑλλάδα μέλλῃ ἰέναι, πρὸς*

(a) IV. vi. 4. (b) vi. 36.

2. ξύλλογοι &c.] (Seditious) ***meetings.*** Κύκ. ***rings*** or ***groups*** of men. So Lat. ***circulus*** and ***corona.***

— ἀγορανόμους] *Clerks of the market,* whose office it was to inspect weights and measures, and to regulate the price of provisions; in which capacity they were tempted to enrich themselves by conniving at fraud. Cf. inf. 13, 21.

Smith

ἑσπέραν δεῖ πορεύεσθαι· ἢν δέ τις βούληται εἰς τοὺς βαρβάρους, τοὔμπαλιν πρὸς ἕω. Ἔστιν οὖν ὅςτις τοῦτο ἂν δύναιτο ὑμᾶς ἐξαπατῆσαι, ὡς Ἥλιος, ἔνθεν μὲν ἀνίσχει, δύεται δ' ἐνταῦθα· ἔνθα δὲ δύεται, ἀνίσχει δ' ἐντεῦθεν; 7. Ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦτό γε ἐπίστασθε ὅτι Βορέας μὲν ἔξω τοῦ Πόντου εἰς τὴν Ἑλλάδα φέρει, Νότος δ' εἴσω εἰς Φᾶσιν· καὶ λέγετε, ὅταν ὁ Βοῤῥᾶς πνέῃ, ὡς καλοὶ πλόοι εἰσὶν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τοῦτο οὖν ἔστιν ὅπως τις ἂν ὑμᾶς ἐξαπατήσαι ὥςτε ἐμβαίνειν ὁπόταν Νότος πνέῃ; 8. Ἀλλὰ γὰρ [ὑμᾶς] ὁπόταν γαλήνη ᾖ ἐμβιβῶ. Οὐκοῦν ἐγὼ μὲν ἐν ἑνὶ πλοίῳ πλεύσομαι, ὑμεῖς δὲ τοὐλάχιστον ἐν ἑκατόν· πῶς ἂν οὖν ἐγὼ ἢ βιασαίμην ὑμᾶς ξὺν ἐμοὶ πλεῖν μὴ βουλομένους ἢ ἐξαπατήσας ἄγοιμι; 9. Ποιῶ δ' ὑμᾶς ἐξαπατηθέντας καὶ καταγοητευθέντας ὑπ' ἐμοῦ ἥκειν εἰς Φᾶσιν· καὶ δὴ καὶ ἀποβαίνομεν εἰς τὴν χώραν· γνώσεσθε δήπου ὅτι οὐκ ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐστέ· καὶ ἐγὼ μὲν ἔσομαι ὁ ἐξηπατηκὼς εἷς, ὑμεῖς δὲ οἱ ἐξηπατημένοι ἐγγὺς μυρίων ἔχοντες ὅπλα. Πῶς ἂν οὖν ἀνὴρ μᾶλλον δοίη δίκην ἢ οὕτω περὶ αὑτοῦ τε καὶ ὑμῶν βουλευόμενος; 10. Ἀλλ' οὗτοί εἰσιν οἱ λόγοι ἀνδρῶν καὶ ἠλιθίων κἀμοὶ φθονούντων, ὅτι ἐγὼ ὑφ' ὑμῶν τιμῶμαι. Καίτοι οὐ δικαίως γ' ἄν μοι φθονοῖεν. Τίνα γὰρ αὐτῶν ἐγὼ κωλύω ἢ λέγειν, εἴ τίς τι δύναται

6. τοῦτο ... ὑμᾶς ἐξ.] *To practise this deception on you.* Cf. Jelf, 581, 2; 545, 1: inf. VI. ii. 6.

— ἔνθεν μὲν] '*Where he rises, there* (on the contrary) *he sets*, &c.' ('Vocula δὲ in utrâque apodosi nihil est nisi concinnum formulæ πᾶν τοὐναντίον compendium.' Buttm. *In Midiam.* pp. 158, 9.) Cf. Herod. II. 142.

7. ἂν ὑμ. ἐξαπ.] '"Aν ibi additur, ubi ae eo quod possit fieri.' Herm. Soph. Aj. 1200.

8. ἀλλὰ γὰρ.] '*At enim.*' B. *But*, you may object, I shall not attempt the deception when it is blowing, *for*, &c.

9. ποιῶ δ'] *But I put the case.* Cf. Matt. 530, 2.

— καὶ δὴ καὶ] *Fingamus etiam.* Herm. Vig. 839.

ἀγαθὸν ἐν ὑμῖν, ἢ μάχεσθαι, εἴ τις ἐθέλει, ὑπὲρ ὑμῶν τε καὶ ἑαυτοῦ, ἢ ἐγρηγορέναι περὶ τῆς ὑμετέρας ἀσφαλείας ἐπιμελόμενον; Τί γάρ; ἄρχοντας αἱρουμένων ὑμῶν, ἐγὼ τίνι ἐμποδών εἰμι; Παρίημι, ἀρχέτω· μόνον ἀγαθόν τι ποιῶν ὑμᾶς φαινέσθω. 11. Ἀλλὰ[c] γὰρ ἐμοὶ μὲν ἀρκεῖ περὶ τούτων τὰ εἰρημένα· εἰ δέ τις ὑμῶν ἢ αὐτὸς ἐξαπατηθῆναι ἂν[d] οἴεται ταῦτα ἢ ἄλλον ἐξαπατῆσαι ταῦτα, λέγων διδασκέτω. 12. Ὅταν δὲ τούτων ἅλις ἔχητε, μὴ ἀπέλθητε πρὶν ἂν ἀκούσητε οἷον ὁρῶ ἐν τῇ στρατιᾷ ἀρχόμενον πρᾶγμα· ὃ εἰ ἔπεισι καὶ ἔσται οἷον ὑποδείκνυσιν, ὥρα ἡμῖν βουλεύεσθαι ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν, μὴ κάκιστοί τε καὶ αἴσχιστοι ἄνδρες ἀποφαινώμεθα καὶ πρὸς[e] θεῶν καὶ πρὸς ἀνθρώπων καὶ φιλίων καὶ πολεμίων, *καὶ καταφρονηθῶμεν.* 13. Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα οἱ στρατιῶται ἐθαύμασάν τε ὅ τι εἴη, καὶ λέγειν ἐκέλευον. Ἐκ τούτου ἄρχεται πάλιν· Ἐπίστασθέ που ὅτι χωρία ἦν ἐν τοῖς ὄρεσι βαρβαρικά, φίλια τοῖς Κερασουντίοις, ὅθεν κατιόντες τινὲς καὶ ἱερεῖα ἐπώλουν ὑμῖν καὶ ἄλλα ὧν εἶχον. Δοκοῦσι δέ μοι καὶ ὑμῶν τινες εἰς τὸ ἐγγυτάτω χωρίον τούτων ἐλθόντες ἀγοράσαντές τι πάλιν ἀπελθεῖν. 14. Τοῦτο καταμαθὼν Κλεάρετος ὁ λοχαγὸς ὅτι καὶ μικρὸν εἴη καὶ ἀφύλακτον διὰ τὸ φίλιον νομίζειν εἶναι, ἔρχεται ἐπ' αὐτοὺς[f] τῆς νυκτὸς ὡς πορθήσων, οὐδενὶ ἡμῶν εἰπών. 15. Διενενόητο δέ, εἰ λάβοι τόδε τὸ χωρίον, εἰς μὲν τὸ στράτευμα μηκέτι ἐλθεῖν, ἐμβὰς δὲ εἰς [τὸ] πλοῖον ἐν ᾧ ἐτύγχανον οἱ σύσκηνοι αὐτοῦ παραπλέοντες, καὶ ἐνθέμενος εἴ τι

(c) III. ii. 26. (d) § 7. (e) II. v. 20. (f) v. 7.

11. ἄλλον] 'Objecti accusativum. Ad ἐξαπατῆσαι repete ἄν.' K.

12. εἰ ἔπεισι] '*Accedet, ingruet in exercitum.*' S. — ὑπο-δείκν.] Intrans. *And shall turn out as it has the appearance.* '... es hat den Anschein.' P.

λάβοι, ἀποπλέων οἴχεσθαι ἔξω τοῦ Πόντου. Καὶ ταῦτα ξυνωμολόγησαν αὐτῷ οἱ ἐκ [g] τοῦ πλοίου σύσκηνοι, ὡς ἐγὼ νῦν αἰσθάνομαι. 16. Παρακαλέσας οὖν ὁπόσους ἔπειθεν, ἦγεν ἐπὶ τὸ χωρίον. Πορευόμενον δ' αὐτὸν φθάνει ἡμέρα γενομένη, καὶ ξυστάντες οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ ἰσχυρῶν τόπων βάλλοντες καὶ παίοντες τόν τε Κλεάρετον ἀποκτείνουσι καὶ τῶν ἄλλων συχνούς· οἱ δέ τινες καὶ εἰς Κερασοῦντα αὐτῶν ἀποχωροῦσιν. 17. Ταῦτα δ' ἦν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἡμεῖς δεῦρ' ἐξωρμῶμεν πεζῇ· τῶν δὲ παραπλεόντων ἔτι τινὲς ἦσαν ἐν Κερασοῦντι, οὔπω ἀνηγμένοι. Μετὰ τοῦτο, ὡς οἱ Κερασούντιοι λέγουσιν, ἀφικνοῦνται τῶν ἐκ τοῦ χωρίου τρεῖς ἄνδρες τῶν γεραιτέρων, πρὸς τὸ κοινὸν τὸ ἡμέτερον χρῄζοντες ἐλθεῖν. 18. Ἐπεὶ δ' ἡμᾶς οὐ κατέλαβον, πρὸς τοὺς Κερασουντίους ἔλεγον ὅτι θαυμάζοιεν τί ἡμῖν δόξειεν ἐλθεῖν ἐπ' αὐτούς. Ἐπεὶ μέντοι ἔφασαν ὅτι οὐκ ἀπὸ κοινοῦ γένοιτο τὸ πρᾶγμα, ἥδεσθαί τε αὐτοὺς καὶ μέλλειν πλεῖν δεῦρο, ὡς ἡμῖν λέξαι τὰ γενόμενα, καὶ τοὺς νεκροὺς κελεύειν αὐτοὺς θάπτειν λαβόντας τοὺς τούτου δεομένους. 19. Τῶν δ' ἀποφυγόντων τινὲς Ἕλληνες ἔτυχον ἔτι ὄντες ἐν Κερασοῦντι· αἰσθόμενοι δὲ τοὺς βαρβάρους ὅποι ἴοιεν, αὐτοί τε ἐτόλμησαν βάλλειν τοῖς λίθοις καὶ τοῖς ἄλλοις παρεκελεύοντο. Καὶ οἱ ἄνδρες ἀποθνήσκουσι τρεῖς ὄντες οἱ πρέσβεις καταλευσθέντες. 20. Ἐπεὶ δὲ τοῦτο ἐγένετο, ἔρχονται πρὸς ἡμᾶς οἱ Κερασούντιοι,

(g) I. ii. 15.

17. παραπλ.] *Of the coasting party*. Cf. V. iv. 1.

18. ἐπεὶ μ. ἔφασαν] So the best MSS.:—(ἐπεὶ μ. σφεῖς λέγειν, ἔφασαν, . . K. and Long. For the infin., K. quotes II. ii. 1, n. . . .) The inf. ἥδεσθαι depends on λέγουσιν, scil. οἱ Κερασούντιοι, implied in the context: vide sup. § 17.

— αὐτοὺς] . . . τοὺς τούτου δεομ. *Propinquos occisorum*. W. P. τοὺς τρεῖς ἄνδρας. K., as inf. 30.

καὶ λέγουσι τὸ πρᾶγμα· καὶ ἡμεῖς οἱ στρατηγοὶ ἀκουσαντες ἠχθόμεθά τε τοῖς γεγενημένοις καὶ ἐβουλευόμεθα ξὺν τοῖς Κερασουντίοις ὅπως ἂν ταφείησαν οἱ τῶν Ἑλλήνων νεκροί. 21. Ξυγκαθήμενοι δ' ἔξωθεν τῶν ὅπλων ἐξαίφνης ἀκούομεν θορύβου πολλοῦ, παῖε, παῖε, βάλλε, βάλλε. Καὶ τάχα δὴ ὁρῶμεν πολλοὺς προςθέοντας, λίθους ἔχοντας ἐν ταῖς χερσί, τοὺς δὲ καὶ ἀναιρουμενους. 22. Καὶ οἱ μὲν Κερασούντιοι, ὡς ἂν καὶ ἑωρακότες τὸ παρ' ἑαυτοῖς πρᾶγμα, δείσαντες ἀποχωροῦσι πρὸς τὰ πλοῖα. Ἦσαν δέ, νὴ Δία, οἳ καὶ ἡμῶν ἔδεισαν. 23. Ἔγωγε μὴν ἦλθον πρὸς αὐτοὺς καὶ ἠρώτων ὅ τι ἐστὶ τὸ πρᾶγμα. Τῶν δὲ ἦσαν μὲν οἳ οὐδὲν ᾔδεσαν, ὅμως δὲ λίθους εἶχον ἐν ταῖς χερσίν. Ἐπεὶ δὲ [καὶ] εἰδότι τινὶ ἐπέτυχον, λέγει μοι ὅτι οἱ ἀγορανόμοι δεινότατα ποιοῦσι τὸ στράτευμα. 24. [Καὶ] ἐν τούτῳ τις ὁρᾷ τὸν ἀγορανόμον Ζήλαρχον πρὸς τὴν θάλατταν ἀποχωροῦντα, καὶ ἀνέκραγεν· οἱ δὲ ὡς ἤκουσαν, ὥςπερ ἢ συὸς ἀγρίου ἢ ἐλάφου φανέντος, ἵενται ἐπ' αὐτόν. 25. Οἱ δ' αὖ Κερασούντιοι ὡς εἶδον ὁρμῶντας καθ' αὑτούς, σαφῶς νομίζοντες ἐπὶ σφᾶς ἵεσθαι, φεύγουσι δρόμῳ καὶ ἐμπίπτουσιν εἰς τὴν θάλατταν. Ξυνειςέπεσον δὲ καὶ ἡμῶν αὐτῶν τινες, καὶ ἐπνίγετο ὅςτις νεῖν μὴ ἐτύγχανεν ἐπιστάμενος. 26. Καὶ τούτους τί δοκεῖτε; ἠδίκουν μὲν οὐδέν, ἔδεισαν δὲ μὴ λύσσα τις ὥςπερ κυσὶν ἡμῖν ἐμπεπτώκοι. Εἰ οὖν ταῦτα τοιαῦτα ἔσται, θεάσασθε οἵα ἡ κατάστασις ἡμῖν ἔσται τῆς στρατιᾶς. 27. Ὑμεῖς μὲν οἱ πάντες οὐκ ἔσεσθε κύριοι οὔτε ἀνελέσθαι πόλεμον ᾧ ἂν βού-

21. ἔξωθεν τ. ὅπλων.] '*Extra castra* ubi conciliabantur duces.' B. Cf. II. ii. 20.

22. ὡς ἂν κ. ἑωρ.] *As* (they naturally *would* do) *having witnessed the affair at home.*

26. τούτους τί δοκ.] *Hos quid putatis?* i. e. *quid de eorum fugâ censetis?* Cf. Dem. Mid. 47. τί οἴεσθε τἆλλα; K.

27. ἀνελέσθαι πόλ.] '*Bellum suscipere.*' P.

λησθε οὔτε καταλῦσαι· ἰδίᾳ δὲ ὁ βουλόμενος ἄξει στράτευμα ἐφ' ὅ τι ἂν ἐθέλῃ. Κἄν τινες πρὸς ὑμᾶς ἴωσι πρέσβεις, ἢ εἰρήνης δεόμενοι ἢ ἄλλου τινός, κατακτείναντες τούτους οἱ βουλόμενοι ποιήσουσιν ὑμᾶς τῶν λόγων μὴ ἀκοῦσαι τῶν πρὸς ὑμᾶς ἰόντων. 28. Ἔπειτα δέ, οὓς μὲν ἂν ὑμεῖς ἅπαντες ἕλησθε ἄρχοντας, ἐν οὐδεμιᾷ χώρᾳ ἔσονται· ὅςτις δ' ἂν ἑαυτὸν ἕληται στρατηγόν, καὶ ἐθέλῃ λέγειν Βάλλε, βάλλε, οὗτος ἔσται ἱκανὸς καὶ ἄρχοντα κατακανεῖν καὶ ἰδιώτην ὃν ἂν ὑμῶν ἐθέλῃ ἄκριτον, ἢν ὦσιν οἱ πεισόμενοι αὐτῷ, ὥςπερ καὶ νῦν ἐγένετο. 29. Οἷα δὲ ὑμῖν καὶ διαπεπράχασιν οἱ αὐθαίρετοι οὗτοι στρατηγοὶ σκέψασθε· Ζήλαρχος μὲν γὰρ ὁ ἀγορανόμος, εἰ μὲν ἀδικεῖ ὑμᾶς, οἴχεται ἀποπλέων οὐ δοὺς ὑμῖν δίκην· εἰ δὲ μὴ ἀδικεῖ, φεύγει ἐκ τοῦ στρατεύματος δείσας μὴ ἀδίκως ἄκριτος ἀποθάνῃ. 30. Οἱ δὲ καταλεύσαντες τοὺς πρέσβεις διεπράξαντο ὑμῖν μόνοις μὲν τῶν Ἑλλήνων εἰς Κερασοῦντα μὴ ἀσφαλὲς εἶναι, ἂν μὴ σὺν ἰσχύϊ, ἀφικνεῖσθαι· τοὺς δὲ νεκρούς, οὓς πρόσθεν αὐτοὶ οἱ κατακανόντες ἐκέλευον θάπτειν, τούτους διεπράξαντο μηδὲ ξὺν κηρυκίῳ ἔτι ἀσφαλὲς εἶναι ἀνελέσθαι. Τίς γὰρ ἐθελήσει κῆρυξ ἰέναι κήρυκας ἀπεκτονώς; 31. Ἀλλ' ἡμεῖς Κερασουντίων θάψαι αὐτοὺς ἐδεήθημεν. Εἰ μὲν οὖν ταῦτα καλῶς ἔχει, δοξάτω ὑμῖν· ἵνα ὡς τοιούτων ἐσομένων καὶ φυλακὴν ἰδίᾳ ποιήσῃ τις, καὶ τὰ ἐρυμνὰ ὑπερδέξια πειρᾶται ἔχων σκηνοῦν. 32. Εἰ μέντοι ὑμῖν δοκεῖ θηρίων, ἀλλὰ μὴ ἀνθρώπων, εἶναι τὰ τοιαῦτα ἔργα, σκοπεῖτε παῦλάν τινα αὐτῶν· εἰ δὲ

— τῶν πρὸς ὑ. ἰόντων] Genitivus a λόγων pendens. K.

31. ἀλλ' ἡμ.] Ante hæc tale quid subaudiendum—'Nos quidem hanc legationem neminem obiturum putabamus,—*sed*, &c.' K.

— εἰ μὲν] *If such proceedings be right* (in your estimation),—*let them have your* (formal) *sanction.*

μή, πρὸς Διὸς πῶς ἢ θεοῖς θύσομεν ἡδέως, ποιοῦντες ἔργα ἀσεβῆ, ἢ [τοῖς] πολεμίοις πῶς μαχούμεθα, ἢν ἀλλήλους κατακαίνωμεν; 33. Πόλις δὲ φιλία τίς ἡμᾶς δέξεται, ἥτις ἂν ὁρᾷ τοσαύτην ἀνομίαν ἐν ἡμῖν; Ἀγορὰν δὲ τίς ἄξει θαῤῥῶν, ἢν περὶ τὰ μέγιστα τοιαῦτα ἐξαμαρτάνοντες φαινώμεθα; Οὗ δὲ δὴ πάνυ οἰόμεθα τεύξεσθαι ἐπαίνων, τίς ἂν ἡμᾶς τοιούτους ὄντας ἐπαινέσειεν; ἡμεῖς μὲν γὰρ οἶδ' ὅτι πονηροὺς ἂν φαίημεν εἶναι τοὺς τὰ τοιαῦτα ποιοῦντας.

34. Ἐκ τούτου ἀνιστάμενοι πάντες ἔλεγον τοὺς μὲν τούτων ἄρξαντας δοῦναι δίκην, τοῦ δὲ λοιποῦ μηκέτι ἐξεῖναι ἀνομίας ἄρξαι· ἐὰν δέ τις ἄρξῃ, ἄγεσθαι αὐτοὺς [h] ἐπὶ θανάτῳ· τοὺς δὲ στρατηγοὺς εἰς δίκας πάντας καταστῆσαι· εἶναι δὲ δίκας καὶ εἴ τι ἄλλο τις ἠδίκητο ἐξ οὗ Κῦρος ἀπέθανε· δικαστὰς δὲ τοὺς λοχαγοὺς ἐποιήσαντο. 35. Παραινοῦντος δὲ Ξενοφῶντος καὶ τῶν μάντεων συμβουλευόντων, ἔδοξε καὶ καθῆραι τὸ στράτευμα. Καὶ ἐγένετο καθαρμός.

CAPUT VIII.

1. Ἔδοξε δὲ καὶ τοὺς στρατηγοὺς δίκην ὑποσχεῖν τοῦ παρεληλυθότος χρόνου. Καὶ διδόντων Φιλήσιος

(h) I. iv. 8.

33. περὶ τὰ μέγ. τ.] *In cases like these of the most serious character*, such as the murder of Heralds was.

— οὗ] 'Optime explicat Dind. ad Græciam referens. Cf. VI. vi. 16.' P. B. For πάνυ S. B. P. read πάντων. Cf. I. iv. 15.

34. τοῦ λοιποῦ] *Henceforward.* Cf. Herm. Vig. n. 26.

35. καθαρμός] Cf. Hom. Il. I. 313–7.

1. διδόντων] Scil. δίκας τῶν στρατηγων. On (their) *giving an account*, i. e. *being put on their trial.—Phil. and Xanth. were fined (for) their (negligent) custody of the transport goods* (cf. V. iii. 1,) 20 *minæ, the deficiency.* For τῆς φυλ. gen. after

μὲν ὦφλε καὶ Ξανθικλῆς τῆς φυλακῆς [a] τῶν γαυλικῶν χρημάτων τὸ μείωμα εἴκοσι μνᾶς· Σοφαίνετος [b] δέ, ὅτι ἄρχων αἱρεθεὶς κατημέλει, δέκα μνᾶς. Ξενοφῶντος δὲ κατηγόρησάν τινες φάσκοντες παίεσθαι ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ὡς ὑβρίζοντος τὴν κατηγορίαν ἐποιοῦντο. 2. Καὶ ὁ Ξενοφῶν [ἀναστὰς] ἐκέλευσεν εἰπεῖν τὸν πρῶτον λέξαντα ποῦ καὶ ἐπλήγη. Ὁ δὲ ἀποκρίνεται· Ὅπου [c] καὶ τῷ ῥίγει ἀπωλλύμεθα καὶ χιὼν πλείστη ἦν. 3. Ὁ δὲ εἶπεν· Ἀλλὰ μὴν καὶ χειμῶνός γε ὄντος, οἵου λέγεις, σίτου δὲ ἐπιλελοιπότος, οἴνου δὲ μηδ' ὀσφραίνεσθαι παρόν [d], ὑπὸ δὲ πόνων πολλῶν ἀπαγορευόντων, πολεμίων δὲ ἑπομένων, εἰ ἐν τοιούτῳ καιρῷ ὕβριζον, ὁμολογῶ καὶ τῶν ὄνων ὑβριστότερος εἶναι· οἷς φασιν ὑπὸ τῆς ὕβρεως κόπον οὐκ ἐγγίνεσθαι. 4. Ὅμως δὲ καὶ λέξον, ἔφη, ἐκ τίνος ἐπλήγης. Πότερον ᾔτουν σέ τι, καί, ἐπεί μοι οὐκ ἐδίδους, ἔπαιον; ἀλλ' ἀπῄτουν; ἀλλὰ περὶ παιδικῶν μαχόμενος, ἀλλὰ μεθύων ἐπαρῴνησα; 5. Ἐπεὶ δὲ τούτων οὐδὲν ἔφησεν, ἐπήρετο αὐτὸν εἰ ὁπλιτεύοι· Οὐκ ἔφη. Πάλιν, εἰ πελτάζοι· οὐδὲ τοῦτ' ἔφη· ἀλλ' ἡμίονον ἐλαύνειν ταχθεὶς ὑπὸ τῶν συσκήνων, ἐλεύθερος ὤν. 6. Ἐνταῦθα δὴ ἀναγιγνώσκει τε αὐτὸν καὶ ἤρετο· ἦ σὺ εἶ ὁ τὸν κάμνοντα *[ἀπ]άγων*; Ναὶ μὰ Δί', ἔφη· σὺ γὰρ ἠνάγκαζες·

(a) I. vi. 6. (b) iii. 1. (c) IV. iv. 11. (d) II. v. 22.

ὦφλε, with an ellipse of δίκην, cf. Æsch. Ag. 534.

2. ὅπου καὶ τ.] *There where*... Καὶ marks here and sup. the coincidence of two events, with respect to *place*, just as it does so frequently elsewhere in respect of *time*. Cf. I. x. 15.

3. οἴνου ... ὀσφρ.] Matt. 362. Porson quotes Philemon. Ap. Stob. Serm. 86. Προσφέρων οἴνου ὅσον ὀσμήν.

— ὄνων ὑβριστ.] Cf. Plin. VIII. 69. *Asinas mares fatigatos melius implere.* 'Utitur proverbio non sensu proprio de libidine (cf. Herod. IV. 129 ... ὑβρίζειν) sed de animi impotentiâ hominis in ipsis malis suis alienisque insultantis.' S.

4. ἐκ τίνος] = τίνος ἕνεκα. K.

— ἀλλ' ἀπ. . . . ἀλλά] *Well then was I.... or ... or*'.

6. [ἀπ]άγων] Ἀπαγαγών, D. ἀγαγών, K.

τὰ δὲ τῶν ἐμῶν συσκήνων σκεύη[e] διέῤῥιψας. 7. Ἀλλ' ἡ μὲν διάῤῥιψις, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, τοιαύτη τις ἐγένετο· Διέδωκα ἄλλοις ἄγειν καὶ ἐκέλευσα πρὸς ἐμὲ ἀπαγαγεῖν· καὶ ἀπολαβὼν ἅπαντα σῶα ἀπέδωκά σοι ἐπεὶ καὶ σὺ ἐμοὶ ἀπέδειξας τὸν ἄνδρα. Οἷον δὲ τὸ πρᾶγμα ἐγένετο ἀκούσατε, ἔφη· καὶ γὰρ ἄξιον·

8. Ἀνὴρ κατελείπετο διὰ τὸ μηκέτι δύνασθαι πορεύεσθαι. Καὶ ἐγὼ τὸν μὲν ἄνδρα τοσοῦτον ἐγίγνωσκον ὅτι εἷς ἡμῶν εἴη· ἠνάγκασα δὲ σὲ τοῦτον ἄγειν, ὡς μὴ ἀπόλοιτο· καὶ γάρ, ὡς ἐγὼ οἶμαι, πολέμιοι ἡμῖν ἐφείποντο. Συνέφη τοῦτο ὁ ἄνθρωπος. 9. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, ἐπεὶ προὔπεμψά σε, καταλαμβάνω αὖθις σὺν τοῖς ὀπισθοφύλαξι προσιὼν βόθρον ὀρύττοντα, ὡς κατορύξοντα τὸν ἄνθρωπον· καὶ ἐπιστὰς ἐπῄνουν σε. 10. Ἐπεὶ δὲ παρεστηκότων ἡμῶν συνέκαμψε τὸ σκέλος ὁ ἀνήρ, ἀνέκραγον οἱ παρόντες ὅτι ζῇ ὁ ἀνήρ· σὺ δ' εἶπας· Ὁπόσα γε βούλεται· ὡς ἔγωγε αὐτὸν οὐκ ἄξω. Ἐνταῦθα ἔπαισά σε· ἀληθῆ λέγεις· ἔδοξας γάρ μοι εἰδότι ἐοικέναι ὅτι ἔζη. 11. Τί οὖν; ἔφη, ἧττόν τι ἀπέθανεν, ἐπεὶ ἐγώ σοι ἀπέδειξα αὐτόν; Καὶ γὰρ ἡμεῖς, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, πάντες ἀποθανούμεθα· τούτου οὖν ἕνεκα ζῶντας ἡμᾶς δεῖ κατορυχθῆναι; 12. Τοῦτον μὲν ἀνέκραγον [πάντες] ὡς ὀλίγας παίσειεν. Ἄλλους δ' ἐκέλευον λέγειν διὰ τί

(e) III. i. 30.

7. ἀπέδωκά σοι] *I gave them back to you* (to carry) *after you had produced the man....* It would seem that the soldier being detected burying a man committed to his charge, before he was quite dead, was compelled to resume his burden, and produce him, dead or alive, at the end of the day's march.

8. κατελείπ. (imperf.) *was being left behind.*

10. ὁπόσα γε β.] *Vivat sane, quantum vult: nam ego quidem eum hinc non aveham.* Muretus. Cf. Soph. Œd. R. 1076. K.

11. καὶ γὰρ] *Why, yes!* 'Plerumque *etenim*, nonnunquam tamen *nam etiam, scilicet etiam,* significat.' P.

12. ὀλίγας (scil. πληγάς.) (*Too*) *few.*

ἕκαστος ἐπλήγη. Ἐπεὶ δὲ οὐκ ἀνίσταντο, αὐτὸς ἔλεγεν·

13. Ἐγώ, ὦ ἄνδρες, ὁμολογῶ παῖσαι δὴ ἄνδρας ἕνεκεν ἀταξίας, ὅσοις σώζεσθαι μὲν ἤρκει δι' ἡμᾶς, ἐν τάξει τε ἰόντων[f] καὶ μαχομένων ὅπου δέοι· αὐτοὶ δὲ λιπόντες τὰς τάξεις προθέοντες ἁρπάζειν ἤθελον καὶ ἡμῶν πλεονεκτεῖν. Εἰ δὲ τοῦτο πάντες ἐποιοῦμεν, ἅπαντες ἂν ἀπωλόμεθα. 14. Ἤδη δὲ καὶ μαλακιζόμενόν τινα καὶ οὐκ ἐθέλοντα ἀνίστασθαι, ἀλλὰ προϊέμενον αὐτὸν τοῖς πολεμίοις, καὶ ἔπαισα καὶ ἐβιασάμην πορεύεσθαι. Ἐν γὰρ τῷ ἰσχυρῷ χειμῶνι καὶ αὐτός ποτε ἀναμένων τινὰς συσκευαζομένους, καθεζόμενος συχνὸν χρονον κατέμαθον[g] ἀναστὰς μόλις καὶ τὰ σκέλη ἐκτείνας. 15. Ἐν ἐμαυτῷ οὖν πεῖραν λαβών, ἐκ τούτου καὶ ἄλλον, ὁπότε ἴδοιμι καθήμενον καὶ βλακεύοντα, ἤλαυνον· τὸ γὰρ κινεῖσθαι καὶ ἀνδρίζεσθαι παρεῖχε θερμασίαν τινὰ καὶ ὑγρότητα· τὸ δὲ καθῆσθαι καὶ ἡσυχίαν ἔχειν ἑώρων ὑπουργὸν ὂν τῷ τε ἀποπήγνυσθαι τὸ αἷμα καὶ τῷ ἀποσήπεσθαι τοὺς τῶν ποδῶν δακτύλους· ἅπερ πολλοὺς καὶ ὑμεῖς ἴστε παθόντας. 16. Ἄλλον δέ γε ἴσως ἀπολειπόμενόν που διὰ ῥᾳστώνην, καὶ κωλύοντα καὶ ὑμᾶς τοὺς πρόσθεν καὶ ἡμᾶς τοὺς ὄπισθεν πορεύεσθαι, ἔπαισα πύξ, ὅπως μὴ λόγχῃ ὑπὸ τῶν πολεμίων παίοιτο. 17. Καὶ γὰρ οὖν νῦν ἔξεστιν αὐτοῖς σωθεῖσιν, εἴ τι ὑπ' ἐμοῦ ἔπαθον παρὰ[h] τὸ δίκαιον, δίκην λαβεῖν. Εἰ δ' ἐπὶ τοῖς πολεμιοις ἐγένοντο, τί μέγα ἂν οὕτως ἔπαθον, ὅτου δίκην ἂν

(f) I. iv. 12, n. (g) I. iii. 10. (h) I. ix. 8.

13. ἤρχει &c.] '*Qui satis quidem habuerunt vestrâ operâ incolumes evadere.*' H. . . . (ἤρκει = ἤρκει ἄν. Cf. VII. vi. 2. P.) '*For whom it was enough*'... or '*who might have been content to get saved by your means*, (they) *both marching in rank, and fighting wherever it behoved them, whereas they* &c. . . . διὰ = *per*. Cf. VII. vii. 7.

17. τί μέγα] Amasæus recte

ἠξίουν λαμβάνειν; 18. Ἁπλοῦς μοι, ἔφη, ὁ λογος. Ἐγὼ γὰρ εἰ μὲν ἐπ' ἀγαθῷ ἐκόλασά τινα, ἀξιῶ ὑπέχειν δίκην, οἵαν καὶ γονεῖς υἱοῖς καὶ διδάσκαλοι παισί. Καὶ γὰρ οἱ ἰατροὶ τέμνουσι καὶ καίουσιν ἐπ' ἀγαθῷ. 19. Εἰ δὲ ὕβρει νομίζετέ με ταῦτα πράττειν, ἐνθυμήθητε ὅτι νῦν ἐγὼ θαρσῶ σὺν τοῖς θεοῖς μᾶλλον ἢ τότε, καὶ θρασύτερός εἰμι νῦν ἢ τότε, καὶ οἶνον πλείω πίνω· ἀλλ' ὅμως οὐδένα παίω· ἐν εὐδίᾳ γὰρ ὁρῶ ὑμᾶς. 20. Ὅταν δὲ χειμὼν ᾖ καὶ θάλαττα μεγάλη ἐπιφέρηται, οὐχ ὁρᾶτε ὅτι καὶ νεύματος μόνου ἕνεκα χαλεπαίνει μὲν πρωρεὺς τοῖς ἐν πρώρᾳ, χαλεπαίνει δὲ καὶ κυβερνήτης τοῖς ἐν πρύμνῃ; ἱκανὰ γὰρ ἐν τῷ τοιούτῳ καὶ μικρὰ ἁμαρτηθέντα πάντα συνεπιτρῖψαι. 21. Ὅτι δὲ δικαίως ἔπαιον αὐτοὺς καὶ ὑμεῖς κατεδικάσατε τότε· ἔχοντες [γὰρ] ξίφη οὐ ψήφους παρέστητε, καὶ ἐξῆν ὑμῖν ἐπικουρεῖν αὐτοῖς, εἰ ἐβούλεσθε. Ἀλλὰ μὰ Δία οὔτε τούτοις ἐπεκουρεῖτε οὔτε σὺν ἐμοὶ τὸν ἀτακτοῦντα ἐπαίετε. 22. Τοιγαροῦν ἐξουσίαν ἐποιήσατε τοῖς κακοῖς αὐτῶν, ὑβρίζειν ἐῶντες αὐτούς. Οἶμαι γάρ, εἰ ἐθέλετε σκοπεῖν, τοὺς αὐτοὺς εὑρήσετε καὶ τότε κακίστους καὶ νῦν ὑβριστοτάτους. 23. Βοΐσκος γοῦν ὁ πύκτης ὁ Θετταλὸς τότε μὲν διεμάχετο, ὡς κάμνων, ἀσπίδα μὴ φέρειν· νῦν δ', ὡς ἀκούω, Κοτυωριτῶν πολλοὺς ἤδη ἀποδέδυκεν. 24. Ἢν οὖν σωφρονῆτε,

'*quod si in hostium potestatem venissent, quid tam grave passi essent, ut eo nomine eum, a quo violati essent, judicio persequi possent.*' B.

18. ἀξιῶ . . . ὑπέχειν.] *I think it right* . . . i.e. *I am content to suffer punishment*, &c.

19. εὐδίᾳ] = ἡ ἄνευ ἀνέμων ἡμέρα. Suid. Hence metaph., *security*.

20. θάλ. μεγάλη ἐπιφ.] *A great sea sets in.* Cf. *magnum mare.* (Lucr II. 554.) H.

— πρωρεὺς] The officer in charge of the forecastle,—*boatswain.*

21. κατεδικάσατε] '*Vestro judicio declarastis.*' H. B.

23. διεμάχετο . . . μὴ φ.] In διεμάχ. *recusandi* notio inest. Cf. I. iii. 2. K.

τοῦτον τἀναντία ποιήσετε ἢ τοὺς κύνας ποιοῦσι· τοὺς μὲν γὰρ κύνας τοὺς χαλεποὺς τὰς μὲν ἡμέρας διδέασι, τὰς δὲ νύκτας ἀφιᾶσι· τοῦτον δέ, ἢν σωφρονῆτε, τὴν νύκτα μὲν δήσετε, τὴν δὲ ἡμέραν ἀφήσετε. 25. Ἀλλὰ γάρ, ἔφη, θαυμάζω ὅτι, εἰ μέν τινι ὑμῶν ἀπηχθόμην, μέμνησθε καὶ οὐ σιωπᾶτε· εἰ δέ τῳ ἢ χειμῶνα ἐπεκούρησα, ἢ πολέμιον ἀπήρυξα, ἢ ἀσθενοῦντι ἢ ἀποροῦντι συνεξεπόρισά τι, τούτων οὐδεὶς μέμνηται· οὐδ εἴ τινα καλῶς τι ποιοῦντα ἐπῄνεσα οὐδ' εἴ τιν' ἄνδρα ὄντα ἀγαθὸν ἐτίμησα, ὡς ἐδυνάμην, οὐδὲν τούτων μεμνησθε. 26. Ἀλλὰ μὴν καλόν τε καὶ δίκαιον καὶ ὅσιον καὶ ἥδιον τῶν ἀγαθῶν μᾶλλον ἢ τῶν κακῶν μεμνῆσθαι.

Ἐκ τούτου μὲν δὴ ἀνίσταντο καὶ ἀνεμίμνησκον· καὶ περιεγένετο ὥςτε καλῶς ἔχειν.

24. διδέασι] = δεσμεύουσι. 'Ut a τίθημι formatur τιθέασι sic a δίδημι verbo Homerico διδέασι.' Porson. Cf. III. iv. 36, n.

25. τῳ ἢ χειμ. ἐπεκ.] . . . ''Επικουρεῖν = ἀμύνειν, ἀλέξειν, *aliquem tueri* (a frigore.)' P. The usual construction is a *dat.* of the *thing against which* help is given. Comp. a like use of *help* in old English, signifying 'help-against,' *ward-off*, *counteract*. Vide Milton's Comus, l. 845:

'*Helping* all urchin blasts and ill-luck signs,

. . . . . .

Which she with precious vial'd liquors heals.'

26. ἀνεμίμν.] '*Commemorabant beneficia Xenophontis.*— Amasæus; *se memores esse testificati sunt.*' S.

— περιεγέν.] *It turned out in the end* . . . 'Huc ad ultimum res evasit, ut pulchrè se haberent omnia.' Brodæus.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΣ.

Ζ.

CAPUT I. (LIB. V. CAP. IX.)

1. Ἐκ τούτου δὲ ἐν τῇ διατριβῇ οἱ μὲν ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς ἔζων, οἱ δὲ καὶ ληϊζόμενοι ἐκ τῆς Παφλαγονίας. Ἐκλώπευον δὲ καὶ οἱ Παφλαγόνες εὖ μάλα τοὺς ἀποσκεδαννυμένους, καὶ τῆς νυκτὸς δὲ τοὺς πρόσω σκηνοῦντας ἐπειρῶντο κακουργεῖν· καὶ πολεμικώτατα πρὸς ἀλλήλους εἶχον ἐκ τούτων. 2. Ὁ δὲ Κορύλας, ὃς ἐτύγχανε τότε Παφλαγονίας ἄρχων, πέμπει παρὰ τοὺς Ἕλληνας πρέσβεις, ἔχοντας ἵππους καὶ στολὰς καλάς, λέγοντας ὅτι Κορύλας ἕτοιμος εἴη τοὺς Ἕλληνας μήτε ἀδικεῖν μήτε ἀδικεῖσθαι. 3. Οἱ δὲ στρατηγοὶ ἀπεκρίναντο ὅτι περὶ μὲν τούτων σὺν τῇ στρατιᾷ βουλεύσοιντο, ἐπὶ ξενίᾳ δὲ ἐδέχοντο αὐτούς· παρεκάλεσαν δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἀνδρῶν οὓς ἐδόκουν δικαιοτά-

1. εὖ μάλα] *Right well.* Cf. Odyss. IV. 96.

3. ἐδόκουν δικ.] 'Supplendus infinitivus παρακληθῆναι ex παρεκάλ.' B.

— δικαιοτ.] *Had the best claim* (to be invited), or *might most properly* be, &c. Cf. Arn. G. P 354, and inf. 22; Thuc. I. 41.

τους εἶναι. 4. Θύσαντες δὲ βοῦς τῶν[a] αἰχμαλώτων καὶ ἄλλα ἱερεῖα εὐωχίαν μὲν ἀρκοῦσαν παρεῖχον, κατακείμενοι δὲ ἐν σκίμποσιν ἐδείπνουν καὶ ἔπινον ἐκ κερατίνων ποτηρίων, οἷς ἐνετύγχανον ἐν τῇ χώρᾳ.

5. Ἐπεὶ δὲ σπονδαί τ' ἐγένοντο καὶ ἐπαιώνισαν, ἀνέστησαν πρῶτον μὲν Θρᾷκες καὶ πρὸς αὐλὸν ὠρχοῦντο σὺν τοῖς ὅπλοις, καὶ ἥλλοντο ὑψηλά τε καὶ κούφως καὶ ταῖς μαχαίραις ἐχρῶντο· τέλος δὲ ὁ ἕτερος τὸν ἕτερον παίει, ὡς πᾶσιν ἐδόκει πεπληγέναι τὸν ἄνδρα· ὁ δ' ἔπεσε τεχνικῶς πως. 6. Καὶ ἀνέκραγον οἱ Παφλαγόνες. Καὶ ὁ μέν, σκυλεύσας τὰ ὅπλα τοῦ ἑτέρου, ἐξῄει ᾄδων τὸν Σιτάλκαν· ἄλλοι δὲ τῶν Θρᾳκῶν τὸν ἕτερον ἐξέφερον ὡς τεθνηκότα· ἦν δὲ οὐδὲν πεπονθώς. 7. Μετὰ τοῦτο Αἰνιᾶνες καὶ Μάγνητες ἀνέστησαν, οἳ ὠρχοῦντο τὴν καρπαίαν καλουμένην ἐν τοῖς ὅπλοις. 8. Ὁ δὲ τρόπος τῆς ὀρχήσεως ἦν,—ὁ μὲν παραθέμενος τὰ ὅπλα σπείρει καὶ ζευγηλατεῖ, πυκνὰ μεταστρεφόμενος ὡς φοβούμενος· λῃστὴς δὲ προσέρχεται· ὁ δ' ἐπειδὰν προΐδηται, ἀπαντᾷ ἁρπάσας τὰ ὅπλα καὶ μάχεται πρὸ τοῦ ζεύγους· καὶ οὗτοι ταῦτ' ἐποίουν ἐν ῥυθμῷ πρὸς τὸν αὐλόν· καὶ

(a) V. vii. 17.

5. σπονδαί] At feasts, after eating, the Greeks made libations to the Good Spirit (ἀγαθοῦ δαίμονος), and then sang a hymn (παιᾶνα.) Cf. Sympos. II. 1; Dict. Antiq. p. 321, a.

— ὑψηλά] *Positive* adjs. in the neut. Plur. used adverbially are rare in *prose* writers. Cf. inf. § 8, and Thuc. VII. 71; see Buttm. 128, p. 339.

— πεπληγέναι] This perfect is *transitive* in Arist. Aves, 1350, and is possibly so here, as in Homer, E. 762–3.

6. τ. Σιτάλκαν. *The Sitalce-song*, a Thracian song, in honour of a king Sitalce. Cf. Thuc. II. 29.

7. καρπαίαν] Probably *the wrist-dance* (from καρπός, *wrist*), binding the hands of the vanquished being a peculiar feature of the pantomime. Inf. § 8, ad fin.

8. τὰ ὅπλα] 'Antiquitus Græci ξυνήθη τὴν δίαιταν μεθ' ὅπλων ἐποιήσαντο, ὥσπερ οἱ βάρβαροι. Thuc. I. 6.' K.

— πρὸ τοῦ ζ.] *In defence of.* πρὸ loses its proper *local* notion, *in front*. Vide VII. vi. 27, 36.

τέλος ὁ λῃστὴς δήσας τὸν ἄνδρα καὶ τὸ ζεῦγος ἀπάγει· ἐνίοτε δὲ καὶ ὁ ζευγηλάτης τὸν λῃστήν· εἶτα παρὰ τοὺς βοῦς ζεύξας ὀπίσω τὼ χεῖρε δεδεμένον ἐλαύνει.

9. Μετὰ τοῦτο Μυσὸς εἰςῆλθεν ἐν ἑκατέρᾳ τῇ χειρὶ ἔχων πέλτην· καὶ τοτὲ μὲν ὡς δύο ἀντιταττομένων μιμούμενος ὠρχεῖτο, τοτὲ δὲ ὡς πρὸς ἕνα ἐχρῆτο ταῖς πέλταις, τοτὲ δ' ἐδινεῖτο καὶ ἐξεκυβίστα ἔχων τὰς πέλτας· ὥςτε ὄψιν καλὴν φαίνεσθαι. 10. Τέλος δὲ τὸ Περσικὸν ὠρχεῖτο, κρούων τὰς πέλτας· καὶ ὤκλαζε καὶ ἐξανίστατο· καὶ ταῦτα πάντα ἐν ῥυθμῷ ἐποίει πρὸς τὸν αὐλόν. 11. Ἐπὶ δὲ τούτῳ ἐπιόντες οἱ Μαντινεῖς καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν Ἀρκάδων ἀναστάντες, ἐξοπλισάμενοι ὡς ἐδύναντο κάλλιστα, ᾔεσάν τε ἐν ῥυθμῷ, πρὸς τὸν ἐνόπλιον ῥυθμὸν αὐλούμενοι, καὶ ἐπαιώνισαν καὶ ὠρχήσαντο, ὥςπερ ἐν ταῖς πρὸς τοὺς θεοὺς προςόδοις. Ὁρῶντες δὲ οἱ Παφλαγόνες δεινὰ ἐποιοῦντο πάσας τὰς ὀρχήσεις ἐν ὅπλοις εἶναι. 12. Ἐπὶ τούτοις ὁρῶν ὁ Μυσὸς ἐκπεπληγμένους αὐτούς, πείσας τῶν Ἀρκάδων τινὰ πεπαμένον ὀρχηστρίδα, εἰςάγει, σκευάσας ὡς ἐδύνατο κάλλιστα καὶ ἀσπίδα δοὺς κούφην αὐτῇ. Ἡ δὲ ὠρχήσατο Πυῤῥίχην ἐλαφρῶς. 13. Ἐνταῦθα κρότος ἦν πολύς· καὶ οἱ Παφλαγόνες ἤροντο εἰ καὶ γυναῖκες συνεμάχοντο αὐτοῖς. Οἱ δ' ἔλεγον ὅτι αὗται καὶ αἱ τρεψάμεναι εἶεν βασιλέα ἐκ τοῦ

10. τὸ Περσικὸν] Scil. ὄρχημα. Hæc saltatio a crebrâ geniculatione dicebatur ὄκλασμα. Poll. IV. 100. Z.

11. ἐνόπλιον ῥ.] Cf. Schol. Arist. Nubes, 651.

— αὐλούμενοι] '*Having pipes going* to the war movement.' Cf. VII. ii. 30.

— προςόδοις] Solemn *processions*, (*supplicationes*) 'ubi Pæanes, præcipuè Apollini, musicæ juncti Diis cantabantur, hinc genus hoc carminum ὑπορχήματα dictum fuit.' S.

— δεινὰ ἐποι.] *Thought it strange.*

12. Πυῤῥίχην] 'Hæc quoque ἐνόπλιος ὄρχησις erat, et ad cantica fiebat.' K.

13. αἱ τρεψάμ.] 'Jocosè exaggerat quæ I. x. 3 narrantur.' K.

στρατοπέδου. Τῇ μὲν [οὖν] νυκτὶ ταύτῃ τοῦτο τὸ τέλος ἐγένετο.

14. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ προςῆγον αὐτοὺς εἰς τὸ στράτευμα· καὶ ἔδοξε τοῖς στρατιώταις μήτε ἀδικεῖν Παφλαγόνας μήτε ἀδικεῖσθαι. Μετὰ τοῦτο οἱ μὲν πρέσβεις ᾤχοντο· οἱ δὲ Ἕλληνες, ἐπειδὴ πλοῖα ἱκανὰ ἐδόκει παρεῖναι, ἀναβάντες ἔπλεον ἡμέραν καὶ νύκτα πνεύματι καλῷ, ἐν ἀριστερᾷ ἔχοντες τὴν Παφλαγονίαν. 15. Τῇ δ' ἄλλῃ ἀφικνοῦνται εἰς Σινώπην καὶ ὡρμίσαντο εἰς Ἁρμήνην τῆς Σινώπης. Σινωπεῖς δὲ οἰκοῦσι μὲν ἐν τῇ Παφλαγονικῇ, Μιλησίων δὲ ἄποικοι εἰσιν. Οὗτοι δὲ ξένια πέμπουσι τοῖς Ἕλλησιν, ἀλφίτων [μὲν] μεδίμνους τριςχιλίους, οἴνου δὲ κεράμια χίλια καὶ πεντακόσια. 16. Καὶ Χειρίσοφος [b] ἐνταῦθα ἦλθε τριήρη ἔχων. Καὶ οἱ μὲν στρατιῶται προςεδόκων ἄγοντά τί σφισιν ἥκειν· ὁ δ' ἦγε μὲν οὐδέν, ἀπήγγελλε δὲ ὅτι ἐπαινοίη αὐτοὺς καὶ Ἀναξίβιος ὁ ναύαρχος καὶ οἱ ἄλλοι, καὶ ὅτι ὑπισχνεῖτο Ἀναξίβιος, εἰ ἀφικνοῖντο ἔξω τοῦ Πόντου, μισθοφορὰν αὐτοῖς ἔσεσθαι.

17. Καὶ ἐν ταύτῃ τῇ Ἁρμήνῃ ἔμειναν οἱ στρατιῶται ἡμέρας πέντε. Ὡς δὲ τῆς Ἑλλάδος ἐδόκουν ἐγγὺς γίγνεσθαι, ἤδη μᾶλλον ἢ πρόσθεν εἰςῄει αὐτοὺς ὅπως ἂν καὶ ἔχοντές τι οἴκαδε ἀφίκοιντο. 18. Ἡγήσαντο οὖν, εἰ ἕνα ἕλοιντο ἄρχοντα, μᾶλλον ἂν ἢ πολυαρχίας

(b) V. i. 4.

15. Σινώπη, (*Sinub*), the most celebrated of the Euxine cities, was colonized from Miletus, about 650 B.C. Cotyora, Kerasunt, and Trapezus were her colonies. Cf. sup. IV. viii. 22. She became, in later times, the capital of the kings of Pontus, and was the birth-place of Diogenes the Cynic, and Mithridates.

— Ἁρμήνην] A port four or five miles east of Sinope.

— κεράμια] Vessels containing about nine gallons.

17. εἰςῄει] *It occupied their thoughts how* &c.

— ὅπως ἂν ... ἀφ.] Quomodo *venire possent*. Herm. Aj. 1200.

οὔσης δύνασθαι τὸν ἕνα χρῆσθαι τῷ στρατεύματι καὶ νυκτὸς καὶ ἡμέρας· καὶ εἴ τι δέοι λανθάνειν, μᾶλλον ἂν [καὶ] κρύπτεσθαι· καὶ εἴ τι αὖ δέοι φθάνειν, ἧττον ἂν ὑστερίζειν· οὐ γὰρ ἂν λόγων δεῖν πρὸς ἀλλήλους, ἀλλὰ τὸ δόξαν τῷ ἑνὶ περαίνεσθαι ἄν· τὸν δ' ἔμπροσθεν χρόνον ἐκ τῆς νικώσης ἔπραττον πάντα οἱ στρατηγοί. 19. *Ὡς δὲ ταῦτα διενοοῦντο, ἐτράποντο ἐπὶ τὸν Ξενοφῶντα· καὶ οἱ λοχαγοὶ ἔλεγον προσιόντες αὐτῷ ὅτι ἡ στρατιὰ οὕτω γιγνώσκει· καὶ εὔνοιαν ἐνδεικνύμενος ἕκαστός τις ἔπειθεν*[c] *αὐτὸν ὑποστῆναι τὴν ἀρχήν.* 20. *Ὁ δὲ Ξενοφῶν πῇ μὲν ἐβούλετο ταῦτα, νομίζων καὶ τὴν τιμὴν μείζω οὕτως ἑαυτῷ γίγνεσθαι καὶ πρὸς τοὺς φίλους καὶ εἰς τὴν πόλιν τοὔνομα μεῖζον ἀφίξεσθαι αὐτοῦ· τυχὸν δὲ καὶ ἀγαθοῦ τινος ἂν αἴτιος τῇ στρατιᾷ γενέσθαι.*

21. *Τὰ μὲν δὴ τοιαῦτα ἐνθυμήματα ἐπῆρεν αὐτὸν ἐπιθυμεῖν αὐτοκράτορα γενέσθαι ἄρχοντα. Ὁπότε δ' αὖ ἐνθυμοῖτο ὅτι ἄδηλον μὲν παντὶ ἀνθρώπῳ ὅπῃ τὸ μέλλον ἕξει, διὰ τοῦτο δὲ καὶ κίνδυνος*[d] *εἴη καὶ τὴν προειργασμένην δόξαν ἀποβαλεῖν, ἠπορεῖτο.* 22. *Διαπορουμένῳ δὲ αὐτῷ διακρῖναι ἔδοξε κράτιστον εἶναι τοῖς θεοῖς ἀνακοινῶσαι· καὶ παραστησάμενος δύο ἱερεῖα ἐθύετο τῷ Διῒ τῷ Βασιλεῖ, ὅσπερ αὐτῷ μαντευτὸς*[e] *ἦν ἐκ Δελφῶν· καὶ τὸ ὄναρ*[f] *δὴ ἀπὸ τούτου τοῦ θεοῦ ἐνόμιζεν ἑωρακέναι ὃ εἶδεν ὅτε ἤρχετο ἐπὶ τὸ συνεπιμελεῖσθαι τῆς στρατιᾶς καθίστασθαι.* 23. *Καὶ*

(c) I. iii. 1. (d) V. i. 6. (e) III. i. 6. (f) III. i. 11.

18. *ἐκ τῆς νικ.*] Scil. *γνώμης* '*de* sententia plurium.' P. Cf. Thuc. II. 12.

20. *πῇ μὲν*] Sequitur (§ 21.) *ὁπότε δ' αὖ*. P. Cf. III. i. 12.

— *τυχὸν*] Nom. absol., as *παρόν*, *ἐξόν* &c., *perchance.*

22. *μαντευτὸς*] For *ᾧπερ* (*θύειν*) —*μαντευτὸν ἦν*. Cf. *ἀμήχανος*, I. ii. 21; *δυνατὴν*, IV. i. 17; *δικαιοτάτους*, sup. § 3:—cf. Jelf, 677, and I. iv. 7, n.

ὅτε ἐξ Ἐφέσου δὲ ὡρμᾶτο Κύρῳ συσταθησόμενος, ἀετὸν ἀνεμιμνήσκετο ἑαυτῷ δεξιὸν φθεγγόμενον, καθήμενον μέντοι, ὥςπερ ὁ μάντις προπέμπων αὐτὸν ἔλεγεν ὅτι μέγας μὲν οἰωνὸς εἴη καὶ οὐκ ἰδιωτικὸς καὶ ἔνδοξος, ἐπίπονος μέντοι· καὶ γὰρ τὰ ὄρνεα μάλιστα ἐπιτίθεσθαι τῷ ἀετῷ καθημένῳ· οὐ μέντοι χρηματιστικὸν εἶναι τὸν οἰωνόν· τὸν γὰρ ἀετὸν περιπετόμενον μᾶλλον λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια. 24. Οὕτω δὴ θυομένῳ αὐτῷ διαφανῶς ὁ θεὸς σημαίνει μήτε προςδεῖσθαι τῆς ἀρχῆς μήτ', εἰ αἱροῖντο, ἀποδέχεσθαι. Τοῦτο μὲν δὴ οὕτως ἐγένετο. 25. Ἡ δὲ στρατιὰ συνῆλθε, καὶ πάντες ἔλεγον ἕνα αἱρεῖσθαι· καὶ ἐπεὶ τοῦτο ἔδοξε, προεβάλλοντο αὐτόν. Ἐπεὶ δὲ ἐδόκει δῆλον εἶναι ὅτι αἱρήσονται αὐτόν, εἴ τις ἐπιψηφίζοι, ἀνέστη καὶ ἔλεξε τάδε·

26. Ἐγώ, ὦ ἄνδρες, ἥδομαι μὲν ὑπὸ ὑμῶν τιμώμενος, εἴπερ [g] ἄνθρωπός εἰμι, καὶ χάριν ἔχω καὶ εὔχομαι δοῦναί μοι τοὺς θεοὺς αἴτιόν τινος ὑμῖν ἀγαθοῦ γενέσθαι· τὸ μέντοι ἐμὲ προκριθῆναι ὑπὸ ὑμῶν ἄρχοντα, Λακεδαιμονίου [h] ἀνδρὸς παρόντος, οὔτε ὑμῖν μοι δοκεῖ συμφέρον εἶναι, ἀλλ' ἧττον ἂν διὰ τοῦτο τυγχάνειν

(g) V. i. 4. (h) III. i. 14.

23. δεξιὸν] i. e. *ab Oriente*, quæ plaga felix putabatur. Græci enim in auspicando *septentrionem* spectabant; Romani vero *meridiem*, ideoque fausta putabant quæ *sinistra* essent. Cf. Hom. Il. XII. 231; Cic. de Div. II. 39. K.; cf. Dict. Ant. p. 120, b.

— ὥσπερ] (*Anacoluthon*). 'Incepit scriptor ac si subjecturus esset μέγαν μὲν οἰωνόν κ.τ.λ. Sed cum ita orationem aliquid duri habituram videret, eam non prægresso ὥσπερ sed propiori ἔλεγεν accommodavit. K.

— οὐκ ἰδιωτικὸς . .] 'Pertaining to official (*not private*) station.' It was the bird of *Jove*, from whom all honour and authority is derived. Cf. Hom. Il. I. 279; XVII. 250: see III. i. 12, n. Often a sculptured eagle sat perched upon kings' sceptres. Herod. I. 195; Arist. *Av.* 480. Compare a like augury in Hom. Od. XV. 160–178.

25. προεβάλλοντο] *They proposed* for election. Cf. ii. 6.

εἴ τι δέοισθε παρ' αὐτῶν· ἐμοί τε αὖ οὐ πάνυ τι νομίζω ἀσφαλὲς εἶναι τοῦτο. 27. Ὁρῶ γὰρ ὅτι καὶ τῇ πατρίδι μου οὐ πρόσθεν ἐπαύσαντο πολεμοῦντες πρὶν ἐποίησαν πᾶσαν τὴν πόλιν ὁμολογεῖν Λακεδαιμονίους καὶ αὐτῶν ἡγεμόνας εἶναι. 28. Ἐπεὶ δὲ τοῦτο ὡμολόγησαν, εὐθὺς ἐπαύσαντο πολεμοῦντες καὶ οὐκέτι πέρα ἐπολιόρκησαν τὴν πόλιν. Εἰ οὖν ταῦτα ὁρῶν ἐγὼ δοκοίην, ὅπου δυναίμην, ἐνταῦθ' ἄκυρον ποιεῖν τὸ ἐκείνων ἀξίωμα, ἐκεῖνο ἐννοῶ, μὴ λίαν ἂν ταχὺ σωφρονισθείην. 29. Ὃ[i] δὲ ὑμεῖς ἐννοεῖτε, ὅτι ἧττον ἂν στάσις εἴη ἑνὸς ἄρχοντος ἢ πολλῶν, εὖ ἴστε ὅτι ἄλλον μὲν ἑλόμενοι οὐχ εὑρήσετε ἐμὲ στασιάζοντα· νομίζω γὰρ ὅστις ἐν πολέμῳ ὢν στασιάζει πρὸς ἄρχοντα, τοῦτον πρὸς τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν στασιαζειν· ἐὰν δ' ἐμὲ ἕλησθε, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, εἴ τινα εὕροιτε καὶ ὑμῖν καὶ ἐμοὶ ἀχθόμενον.

30. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα εἶπε, πολὺ πλείους ἐξανίσταντο λέγοντες ὡς δέοι αὐτὸν ἄρχειν. Ἀγασίας δὲ Στυμφάλιος εἶπεν, ὅτι γελοῖον εἴη· εἰ οὕτως ἔχει, ὀργιοῦνται Λακεδαιμόνιοι καὶ ἐὰν σύνδειπνοι συνελθόντες μὴ Λακεδαιμόνιον συμποσίαρχον αἱρῶνται· ἐπεὶ εἰ οὕτω γε τοῦτ' ἔχει, ἔφη, οὐδὲ λοχαγεῖν ἡμῖν ἔξεστιν, ὡς ἔοικεν, ὅτι Ἀρκάδες ἐσμέν. Ἐνταῦθα δὴ ὡς εὖ εἰπόντος τοῦ Ἀγασίου ἀνεθορύβησαν.

31. Καὶ ὁ Ξενοφῶν, ἐπεὶ ἑώρα πλείονος ἐνδέον, παρελθὼν εἶπεν· Ἀλλ', ὦ ἄνδρες, ἔφη, ὡς πάνυ εἰδῆτε,

(i) V. v. 20.

26. οὐ πάνυ τι] *Not very* safe *in anywise; μείωσις* for *not at all* safe.

27. ὁμολογεῖν &c.] See the terms of peace. Hell. II. ii. 20.

28. ἄκυρον ποιεῖν] To make void-of-authority; *to invalidate —set aside.*

— μὴ ... ἂν σωφρ.] Ἂν refers to the preceding condition εἰ δοκοίην. Jelf, 814, c. *I have this apprehension, that I should be very quickly sobered.* Cf. III. v. 3, n.

31. πλείονος ἐνδέον] *That* (*the case*) *required more* (to be said), '*graviori aliqua ratione* (Dei jussu prætento) *egere.*' K.

ὀμνύω ὑμῖν θεοὺς πάντας καὶ πάσας, ἦ μὴν[k] ἐγώ, ἐπεὶ τὴν ὑμετέραν γνώμην ᾐσθανόμην, ἐθυόμην εἰ βέλτιον εἴη ὑμῖν τε ἐμοὶ ἐπιτρέψαι ταύτην τὴν ἀρχήν, καὶ ἐμοὶ ὑποστῆναι· καί μοι οἱ θεοὶ οὕτως ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐσήμηναν ὥστε καὶ ἰδιώτην ἂν γνῶναι ὅτι [ταύτης] τῆς μοναρχίας ἀπέχεσθαί με δεῖ. 32. Οὕτω δὴ Χειρίσοφον αἱροῦνται. Χειρίσοφος δέ, ἐπεὶ ᾑρέθη, παρελθὼν εἶπεν· Ἀλλ', ἔφη, ὦ ἄνδρες, τοῦτο μὲν ἴστε ὅτι οὐδ' ἂν ἔγωγε ἐστασίαζον, εἰ ἄλλον εἵλεσθε. Ξενοφῶντα μέντοι, ἔφη, ὠνήσατε οὐχὶ ἑλόμενοι· ὡς καὶ νῦν Δέξιππος[1] ἤδη διέβαλλεν αὐτὸν πρὸς Ἀναξίβιον, ὅ τι ἐδύνατο, καὶ μάλα ἐμοῦ αὐτὸν σιγάζοντος. Ὁ δὲ ἔφη νομίζειν αὐτὸν Τιμασίωνι μᾶλλον συνάρχειν ἐθελῆσαι Δαρδανεῖ ὄντι τοῦ Κλεάρχου στρατεύματος, ἢ ἑαυτῷ Λάκωνι ὄντι. 33. Ἐπεὶ μέντοι ἐμὲ εἵλεσθε, ἔφη, καὶ ἐγὼ πειράσομαι ὅ τι ἂν δύνωμαι ὑμᾶς ἀγαθὸν ποιεῖν. Καὶ ὑμεῖς οὕτω παρασκευάζεσθε ὡς αὔριον, ἐὰν πλοῦς ᾖ, ἀναξόμενοι· ὁ δὲ πλοῦς ἔσται εἰς Ἡράκλειαν· ἅπαντας οὖν δεῖ ἐκεῖσε πειρᾶσθαι κατασχεῖν· τὰ δ' ἄλλα, ἐπειδὰν ἐκεῖσε ἔλθωμεν, βουλευσόμεθα.

(k) II. iii. 26. (l) V. i. 15.

— ὀμνύω] Cf. the form συμμιγνύουσι. IV. vi. 24.

32. ὁ δ' ἔφη] 'Dexippus intelligitur.' B. αὐτὸν = Xenophon.

— ἢ ἑαυτῷ.] (Cf. V. i. 15) Timasion succeeded to the command of Clearchus' division (III. i. 47), and, at Xenophon's suggestion, shared with him the command of the rear-guard (III. ii. 37.) What pretension Dexippus had to this command does not appear. He seems to insinuate that Xenophon had interfered in favour of Timasion, in the hope of gaining an influence over Clearchus' division (probably large, see I. iv. 7), and employing it in a way injurious to Spartan interests.

33. κατασχεῖν] (Scil. ναῦς) est *appellere*. Cf. Herod. VII. 188. K.

CAPUT II. (V. CAP. X.)

1. Ἐντεῦθεν τῇ ὑστεραίᾳ ἀναγόμενοι πνεύματι ἔπλεον καλῷ ἡμέρας δύο παρὰ τὴν γῆν. Καὶ παραπλέοντες ἐθεώρουν τήν τε Ἰασονίαν ἀκτήν, ἔνθα ἡ Ἀργὼ λέγεται ὁρμίσασθαι, καὶ τῶν ποταμῶν τὰ στόματα· πρῶτον μὲν τοῦ Θερμώδοντος, ἔπειτα δὲ τοῦ Ἴριος, ἔπειτα δὲ τοῦ Ἅλυος, μετὰ [δὲ] τοῦτον τοῦ Παρθενίου· τοῦτον δὲ παραπλεύσαντες ἀφίκοντο εἰς Ἡράκλειαν, πόλιν Ἑλληνίδα, Μεγαρέων ἄποικον, οὖσαν δ' ἐν τῇ Μαριανδυνῶν χώρᾳ. 2. Καὶ ὡρμίσαντο παρὰ τῇ Ἀχερουσιάδι Χεῤῥονήσῳ· ἔνθα λέγεται ὁ Ἡρακλῆς ἐπὶ τὸν Κέρβερον κύνα καταβῆναι ᾗ νῦν τὰ σημεῖα δεικνύουσι τῆς καταβάσεως, τὸ βάθος πλέον ἢ ἐπὶ δύο στάδια. 3. Ἐνταῦθα τοῖς Ἕλλησιν οἱ Ἡρακλεῶται ξένια πέμπουσιν, ἀλφίτων μεδιμνους τρισχιλίους καὶ οἴνου κεράμια δισχίλια καὶ βοῦς εἴκοσι καὶ οἶς ἑκατόν. Ἐνταῦθα διὰ τοῦ πεδιου ῥει ποταμός, Λύκος ὄνομα, εὖρος ὡς δύο πλέθρων.

4. Οἱ δὲ στρατιῶται συλλεγέντες ἐβουλεύοντο τὴν[a] λοιπὴν πορείαν πότερον κατὰ γῆν ἢ κατὰ θάλατταν χρὴ πορευθῆναι ἐκ τοῦ Πόντου. Ἀναστὰς δὲ Λύκων Ἀχαιὸς εἶπεν· Θαυμάζω μέν, ὦ ἄνδρες, τῶν στρα-

(a) I. ii. 21.

1. ἀκτήν] *Poetice* for ἄκραν. Cf. Erf. Soph. Œd. T. 184. *Jason's Promontory*, with the rivers Thermodon, Iris, and Halys, had been already passed in the voyage between Cotyora and Sinope; the error is probably due to interpolation.

— Ἡράκλειαν] (*Erekli*) *Ponticam*, τὴν ἐν Πόντῳ. Aristot. Pol. V. v. 5.

— Μαριανδυνῶν] Cf. Blomf. Persæ, p. 189.

2. ἐπὶ τ. Κέρβερον] *To fetch Cerberus*. Cf. V. i. 5, ἐπὶ πλοῖα. Thuc. I. 117.

4. τῶν στρατηγ.] 'I wonder at our generals, that &c.' Cf. Jelf. 495, Obs. 2; Arn. Thuc. VIII. 14; Matt. 373, Obs.

τηγῶν ὅτι οὐ πειρῶνται ἡμῖν ἐκπορίζειν σιτηρέσιον· τὰ μὲν γὰρ ξένια οὐ μὴ[b] *γένηται τῇ στρατιᾷ τριῶν ἡμερῶν σιτία· ὁπόθεν δ' ἐπισιτισάμενοι πορευσόμεθα οὐκ ἔστιν, ἔφη. Ἐμοὶ οὖν δοκεῖ, αἰτεῖν τοὺς Ἡρακλεώτας μὴ ἔλαττον ἢ τρισχιλίους Κυζικηνούς.* 5. *Ἄλλος δ' εἶπε, [μηνὸς μισθὸν] μὴ ἔλαττον ἢ μυρίους· καὶ ἑλομένους πρέσβεις αὐτίκα μάλα, ἡμῶν καθημένων, πέμπειν πρὸς τὴν πόλιν καὶ εἰδέναι ὅ τι ἂν ἀπαγγέλλωσι, καὶ πρὸς ταῦτα βουλεύεσθαι.* 6. *Ἐντεῦθεν προὐβάλοντο πρέσβεις, πρῶτον μὲν Χειρίσοφον, ὅτι ἄρχων ᾕρητο· ἔστι*[c] *δ' οἳ καὶ Ξενοφῶντα· οἱ δὲ ἰσχυρῶς ἀπεμάχοντο· ἀμφοῖν γὰρ ταὐτὰ ἐδόκει μὴ ἀναγκάζειν πόλιν Ἑλληνίδα καὶ φιλίαν ὅ τι μὴ αὐτοὶ ἐθέλοντες διδοῖεν.* 7. *Ἐπεὶ δ' οὖν οὗτοι ἐδόκουν ἀπρόθυμοι εἶναι, πέμπουσι Λύκωνα Ἀχαιὸν καὶ Καλλίμαχον Παῤῥάσιον καὶ Ἀγασίαν Στυμφάλιον. Οὗτοι ἐλθόντες ἔλεγον τὰ δεδογμένα· τὸν δὲ Λύκωνα ἔφασαν καὶ ἐπαπειλεῖν, εἰ μὴ ποιήσαιεν ταῦτα.* 8. *Ἀκούσαντες δ' οἱ Ἡρακλεῶται βουλεύσεσθαι ἔφασαν· καὶ εὐθὺς τά τε χρήματα ἐκ τῶν ἀγρῶν συνῆγον καὶ τὴν ἀγορὰν εἴσω ἀνεσκεύασαν, καὶ αἱ πύλαι ἐκέκλειντο καὶ ἐπὶ τῶν τειχῶν ὅπλα ἐφαίνετο.*

9. *Ἐκ τουτου οἱ ταράξαντες ταῦτα τοὺς στρατηγοὺς ᾐτιῶντο διαφθείρειν τὴν πρᾶξιν· καὶ συνίσταντο οἱ Ἀρκάδες καὶ οἱ Ἀχαιοί· προειστήκει δὲ μάλιστα αὐτῶν Καλλίμαχός τε ὁ Παῤῥάσιος καὶ Λύκων ὁ Ἀχαιός.* 10. *Οἱ δὲ λόγοι ἦσαν αὐτοῖς ὡς αἰσχρὸν*

(b) II. ii. 12. (c) I. v. 7.

— *ὁπόθεν . . . οὐκ ἔστιν*] *Non est unde*, &c. Cf. II. iv. 5.

6. *ἀναγκάζειν πόλιν* (*ἐκεῖνο*) *ὅ τι μὴ* &c.] For *ἀναγκάζ.* with double acc., cf. Matt. 413. Comp. *quid* non mortalia *cogis Pectora*, Virg. Æn. III. 56; sup. V. vii. 6.

8. *ἀνεσκεύ.*] *Packed-up* and removed.

— *τ. ἀγορὰν*] = *τὰ ὤνια*, or *τὰ ἐπιτήδεια*. Vide Cyr. VI. ii. 25; Thuc. I. 18.

εἴη ἄρχειν [ἕνα] Ἀθηναῖον Πελοποννησίων καὶ Λακεδαιμονίων, μηδεμίαν δύναμιν παρεχόμενον εἰς τὴν στρατιάν· καὶ τοὺς μὲν πόνους σφᾶς ἔχειν, τὰ δὲ κέρδη ἄλλους, καὶ ταῦτα τὴν σωτηρίαν σφων κατειργασμένων· εἶναι γὰρ τοὺς κατειργασμένους Ἀρκάδας καὶ Ἀχαιούς· τὸ δ' ἄλλο στράτευμα οὐδὲν εἶναι· καὶ ἦν δὲ τῇ ἀληθείᾳ ὑπερήμισυ [d] τοῦ ὅλου στρατεύματος Ἀρκάδες καὶ Ἀχαιοί. 11. Εἰ οὖν σωφρονοῖεν, αὐτοὶ συστάντες καὶ στρατηγοὺς ἑλόμενοι ἑαυτῶν καθ' ἑαυτούς τε ἂν τὴν πορείαν ποιοῖντο, καὶ πειρῷντο ἀγαθόν τι λαμβάνειν. 12. Ταῦτ' ἔδοξε· καὶ ἀπολιπόντες Χειρίσοφον εἴ τινες [e] ἦσαν παρ' αὐτῷ Ἀρκάδες ἢ Ἀχαιοί, καὶ Ξενοφῶντα, συνέστησαν· καὶ στρατηγοὺς αἱροῦνται ἑαυτῶν δέκα· τούτους δὲ ἐψηφίσαντο ἐκ τῆς νικώσης [f] ὅ τι δοκοίη τοῦτο ποιεῖν. Ἡ μὲν οὖν τοῦ παντὸς ἀρχὴ Χειρισόφῳ ἐνταῦθα κατελύθη, ἡμέρᾳ ἕκτῃ ἢ ἑβδόμῃ ἀφ' ἧς ᾑρέθη.

13. Ξενοφῶν μέντοι ἐβούλετο κοινῇ μετ' αὐτῶν τὴν πορείαν ποιεῖσθαι, νομίζων οὕτως ἀσφαλέστερον εἶναι ἢ ἰδίᾳ ἕκαστον στέλλεσθαι· ἀλλὰ Νέων [g] ἔπειθεν αὐτὸν καθ' αὑτὸν πορεύεσθαι, ἀκούσας τοῦ Χειρισόφου ὅτι Κλέανδρος ὁ ἐν Βυζαντίῳ ἁρμοστὴς φαίη τριήρεις ἔχων ἥξειν εἰς Κάλπης λιμένα· 14. ὅπως οὖν μηδεὶς μετάσχοι, ἀλλ' αὐτοὶ καὶ οἱ αὐτῶν στρατιῶται ἐκπλεύσειαν ἐπὶ τῶν τριήρων, διὰ ταῦτα συνεβούλευε. Καὶ Χειρίσοφος, ἅμα μὲν ἀθυμῶν τοῖς γεγενημένοις ἅμα δὲ μισῶν ἐκ τούτου τὸ στράτευμα, ἐπιτρέπει αὐτῷ ποιεῖν ὅ τι βούλεται. 15. Ξενοφῶν μὲν ἔτι ἐπεχείρησεν ἀπαλλαγεὶς τῆς στρατιᾶς ἐκπλεῦσαι· θυομένῳ δὲ αὐτῷ τῷ Ἡγεμόνι Ἡρακλεῖ καὶ κοινουμένῳ

(d) I. i. 1. (e) V. iii. 3. (f) VI. i. 18. (g) V. vi. 36.

14. αὐτοὶ] Neon and Chirisophus' remaining followers. — αὐτῷ. (ἐπιτρ.)] *Xenophonti*, Z. H. B.; *exercitui*, S.

πότερα λῷον καὶ ἄμεινον εἴη στρατεύεσθαι ἔχοντι τοὺς παραμείναντας τῶν στρατιωτῶν, ἢ ἀπαλλάττεσθαι, ἐσήμηνεν ὁ θεὸς τοῖς ἱεροῖς συστρατεύεσθαι. 16. Οὕτω γίνεται τὸ στράτευμα τριχῇ· Ἀρκάδες μὲν καὶ Ἀχαιοὶ πλείους ἢ τετρακισχίλιοι, ὁπλῖται πάντες· Χειρισόφῳ δὲ ὁπλῖται μὲν εἰς τετρακοσίους καὶ χιλίους, πελτασταὶ δὲ εἰς ἑπτακοσίους, οἱ Κλεάρχου Θρᾷκες· Ξενοφῶντι δὲ ὁπλῖται μὲν εἰς ἑπτακοσίους καὶ χιλίους, πελτασταὶ δὲ εἰς τριακοσίους· ἱππικὸν δὲ μόνος οὗτος εἶχεν, ἀμφὶ τοὺς τετταράκοντα ἱππέας.

17. Καὶ οἱ μὲν Ἀρκάδες, διαπραξάμενοι πλοῖα παρὰ τῶν Ἡρακλεωτῶν, πρῶτοι πλέουσιν, ὅπως ἐξαίφνης ἐπιπεσόντες τοῖς Βιθυνοῖς λάβοιεν ὅτι πλεῖστα· καὶ ἀποβαίνουσιν εἰς Κάλπης λιμένα κατὰ μέσον πως τῆς Θρᾴκης. 18. Χειρίσοφος δ' εὐθὺς ἀπὸ τῆς πόλεως τῶν Ἡρακλεωτῶν ἀρξάμενος πεζῇ ἐπορεύετο διὰ τῆς χώρας· ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν Θρᾴκην ἐνέβαλλε, παρὰ τὴν θάλατταν ᾔει· καὶ γὰρ ἤδη ἠσθένει· 19. Ξενοφῶν δὲ πλοῖα λαβὼν ἀποβαίνει ἐπὶ τὰ ὅρια τῆς Θρᾴκης καὶ τῆς Ἡρακλεώτιδος, καὶ διὰ μεσογαίας ἐπορεύετο.

CAPUT III. (LIB. VI. CAP. I.)

[Ὃν μὲν οὖν τρόπον ἥ τε Χειρισόφου ἀρχὴ τοῦ παντὸς κατελύθη καὶ τῶν Ἑλλήνων τὸ στράτευμα ἐσχίσθη, ἐν τοῖς ἐπάνω εἴρηται.] 2. Ἔπραξαν δ'

16. The whole force of hoplites and peltasts is here stated at 8140. Since the review at Cerasus (V. iii. 3), there had been a serious loss in the Mossynœcian country (V. iv. 16), besides that in the foray near Cerasus: vide V. vii. 16.

17. τῆς Θρᾴκης] *Asiatic* Thrace, *i. e.* Bithynia. Cf. VI. iv. 1.

1. ὃν μὲν] This section is wanting in several MSS. The VIth Book of some editions begins here.

αὐτῶν ἕκαστοι τάδε. Οἱ μὲν Ἀρκάδες, ὡς ἀπέβησαν νυκτὸς εἰς Κάλπης λιμένα, πορεύονται εἰς τὰς πρώτας κώμας, στάδια ἀπὸ θαλάττης ὡς τριάκοντα. Ἐπεὶ δὲ φῶς ἐγένετο, ἦγεν ἕκαστος ὁ στρατηγὸς τὸν αὑτοῦ λόχον ἐπὶ κώμην· ὁποία δὲ μείζων ἐδόκει εἶναι, σύνδυο λόχους ἦγον οἱ στρατηγοί. 3. Συνεβάλοντο δὲ καὶ λόφον εἰς ὃν δέοι πάντας ἁλίζεσθαι· καὶ ἅτε ἐξαίφνης ἐπιπεσόντες ἀνδράποδά τε πολλὰ ἔλαβον καὶ πρόβατα πολλὰ περιεβάλοντο.

4. Οἱ δὲ Θρᾷκες ἠθροίζοντο οἱ διαφεύγοντες· πολλοὶ δὲ διέφυγον πελτασταὶ ὄντες ὁπλίτας ἐξ αὐτῶν τῶν χειρῶν. Ἐπεὶ δὲ συνελέγησαν, πρῶτον μὲν τῷ Σμίκρητος λόχῳ, ἑνὸς τῶν Ἀρκάδων στρατηγῶν, ἀπιόντι ἤδη εἰς τὸ συγκείμενον[a] καὶ πολλὰ χρήματα ἄγοντι, ἐπιτίθενται. 5. Καὶ τέως μὲν ἐμάχοντο ἅμα πορευόμενοι οἱ Ἕλληνες· ἐπὶ δὲ διαβάσει χαράδρας τρέπονται αὐτούς· καὶ αὐτὸν μὲν τὸν Σμίκρητα ἀποκτιννύασι, καὶ τοὺς ἄλλους πάντας· ἄλλου δὲ λόχου τῶν δέκα στρατηγῶν, τοῦ Ἡγησάνδρου, ὀκτὼ μόνους κατέλιπον· καὶ αὐτὸς Ἡγήσανδρος ἐσώθη. 6. Καὶ οἱ ἄλλοι μὲν λοχαγοὶ συνῆλθον, οἱ μὲν σὺν πράγμασιν, οἱ δὲ ἄνευ πραγμάτων· οἱ δὲ Θρᾷκες, ἐπεὶ εὐτύχησαν τοῦτο τὸ εὐτύχημα, συνεβόων τε ἀλλήλους καὶ συνελέγοντο ἐῤῥωμένως τῆς νυκτός. Καὶ ἅμα ἡμέρᾳ κύκλῳ περὶ τὸν λόφον, ἔνθα οἱ Ἕλληνες ἐστρατοπεδεύοντο, ἐτάττοντο καὶ ἱππεῖς πολλοὶ καὶ πελτασταί, καὶ ἀεὶ πλείονες συνέῤῥεον· 7. καὶ προσέβαλλον πρὸς τοὺς

(a) § 3.

3. συνεβάλοντο] '*Convenit inter eos de tumulo.*' K.

4. οἱ διαφεύγοντες] ('*Fugâ elapsi et adhuc fugientes.*' P.)—equivalent to a subst. *The fugitives.* Cf. Thuc. III. 40, and inf. IV. 25; sup. V. vii. 17.

5. τρέπονται] *i. e.* οἱ Θρᾷκες. There is a change of subject. Cf. VII. iii. 3.

6. οἱ μὲν σὺν πράγμ.] '*Difficulter alii, alii nullo negotio.*' Leuncl.

ὁπλίτας ἀσφαλῶς· οἱ μὲν γὰρ Ἕλληνες οὔτε τοξότην εἶχον οὔτε ἀκοντιστὴν οὔτε ἱππέα· οἱ[b] δὲ προσθέοντες καὶ προσελαύνοντες ἠκόντιζον· ὁπότε δὲ αὐτοῖς ἐπίοιεν, ῥᾳδίως ἀπέφευγον· ἄλλοι δὲ ἄλλῃ ἐπετίθεντο. 8. Καὶ τῶν μὲν πολλοὶ ἐτιτρώσκοντο, τῶν δὲ οὐδείς· ὥστε κινηθῆναι οὐκ ἐδύναντο ἐκ τοῦ χωρίου, ἀλλὰ τελευτῶντες[c] καὶ ἀπὸ τοῦ ὕδατος εἷργον αὐτοὺς οἱ Θρᾷκες. 9. Ἐπεὶ δ' ἀπορία πολλὴ ἦν, διελέγοντο περὶ σπονδῶν· καὶ τὰ μὲν ἄλλα ὡμολόγητο αὐτοῖς, ὁμήρους δ' οὐκ ἐδίδοσαν οἱ Θρᾷκες αἰτούντων τῶν Ἑλλήνων· ἀλλ' ἐν τούτῳ ἴσχετο. Τὰ μὲν δὴ τῶν Ἀρκάδων οὕτως εἶχε.

10. Χειρίσοφος δέ, ἀσφαλῶς πορευόμενος παρὰ θάλατταν, ἀφικνεῖται εἰς Κάλπης λιμένα. Ξενοφῶντι[d] δὲ διὰ τῆς μεσογαίας πορευομένῳ οἱ ἱππεῖς προκαταθέοντες ἐντυγχάνουσι πρεσβύταις πορευομένοις ποι. Καὶ ἐπεὶ ἤχθησαν παρὰ Ξενοφῶντα, ἐρωτᾷ αὐτοὺς εἴ που ᾔσθοντο ἄλλου στρατεύματος ὄντος Ἑλληνικοῦ. 11. Οἱ δὲ ἔλεγον πάντα τὰ γεγενημένα, καὶ νῦν ὅτι πολιορκοῦνται ἐπὶ λόφου, οἱ δὲ Θρᾷκες πάντες περικεκυκλωμένοι εἶεν αὐτούς. Ἐνταῦθα τοὺς μὲν ἀνθρώπους τουτους ἐφύλαττεν ἰσχυρῶς, ὅπως ἡγεμόνες εἶεν ὅπου δέοι· σκοποὺς δὲ καταστήσας συνέλεξε τοὺς στρατιώτας καὶ ἔλεξεν·

12. Ἄνδρες στρατιῶται, τῶν Ἀρκάδων οἱ μὲν τεθνᾶσιν, οἱ δὲ λοιποὶ ἐπὶ λόφου τινὸς πολιορκοῦνται. Νομίζω δ' ἔγωγε, εἰ ἐκεῖνοι ἀπολοῦνται, οὐδ' ἡμῖν εἶναι οὐδεμίαν σωτηρίαν, οὕτω μὲν πολλῶν ὄντων πολεμίων, οὕτω δὲ τεθαῤῥηκότων. 13. Κράτιστον οὖν ἡμῖν ὡς

(b) III. iv. 4. (c) IV. v. 16. (d) III. ii. 22.

9. ὡμολόγ. αὐτοῖς] *'Inter se convenerat.'* P.
— οὐκ ἐδίδ.] *Dare noluerunt.* Cf. I. iii. 1. K.; inf. vii. 1, 7.
— ἴσχετο] *On this point* the negotiation *stopped*—or, *the matter hung.*

τάχιστα βοηθεῖν τοῖς ἀνδράσιν, ὅπως, εἰ ἔτι εἰσὶ σῷοι, σὺν ἐκείνοις μαχώμεθα καὶ μὴ μόνοι λειφθέντες μόνοι καὶ κινδυνεύωμεν. 14. Νῦν [μὲν] οὖν στρατοπεδευώμεθα προελθόντες, ὅσον ἂν δοκῇ καιρὸς εἶναι εἰς τὸ δειπνοποιεῖσθαι· ἕως δ' ἂν πορευώμεθα, Τιμασίων ἔχων τοὺς ἱππεῖς προελαυνέτω ἐφορῶν ἡμᾶς, καὶ σκοπείτω τὰ ἔμπροσθεν, ὡς μηδὲν ἡμᾶς λάθῃ. 15. Παρέπεμψε δὲ καὶ τῶν γυμνητῶν ἀνθρώπους εὐζώνους εἰς τὰ πλάγια καὶ εἰς τὰ ἄκρα, ὅπως, εἴ πού τί ποθεν καθορῷεν, σημαίνοιεν· ἐκέλευε δὲ καίειν ἅπαντα, ὅτῳ ἐντυγχάνοιεν καυσίμῳ· 16. Ἡμεῖς γὰρ ἀποδραίημεν ἂν οὐδαμοῦ ἐνθένδε· πολλὴ μὲν γάρ, ἔφη, εἰς Ἡράκλειαν πάλιν ἀπιέναι, πολλὴ δὲ εἰς Χρυσόπολιν [e] διελθεῖν· οἱ δὲ πολέμιοι πλησίον· εἰς Κάλπης δὲ λιμένα, ἔνθα Χειρίσοφον εἰκάζομεν εἶναι (εἰ σέσωσται), ἐλαχίστη ὁδός· ἀλλὰ δὴ ἐκεῖ μὲν οὔτε πλοῖά ἐστιν οἷς ἀποπλευσούμεθα· μένουσι δὲ αὐτοῦ οὐδὲ μιᾶς ἡμέρας ἐστὶ τὰ ἐπιτήδεια. 17. Τῶν δὲ πολιορκουμένων ἀπολομένων, σὺν τοῖς Χειρισόφου μόνοις κάκιόν ἐστι διακινδυνεύειν ἤ, τῶνδε σωθέντων, πάντας εἰς ταὐτὸν ἐλθόντας κοινῇ τῆς σωτηρίας ἔχεσθαι. Ἀλλὰ χρὴ παρασκευασαμένους τὴν γνώμην πορεύεσθαι, ὡς νῦν ἢ εὐκλεῶς τελευτῆσαι ἔστιν ἢ κάλλιστον ἔργον ἐργάσασ-

(e) VI. vi. 38.

14. ὅσον ἂν δ.] So far—*as may seem best suited for taking supper, i. e.* before being exhausted. W.

— ἐφορῶν] *Keeping us in sight.*

15. καίειν ἅπαντα] The extent of the devastation was intended to give the enemy an exaggerated idea of the strength of the invading army. See § 19, 20.

16. οὐδαμοῦ] See § 23.

— ἐκεῖ μὲν οὔτε . . . μένουσι δὲ] MSS. (μένουσι τέ. D. & L.) Two constructions seem to be blended, one, ἐκεῖ οὔτε πλοῖά ἐστι . . οὔτε ἐπιτήδεια.—and another, in which the clauses are opposed to each other by μὲν and δέ,—ἐκεῖ ἀποπλευσουμένοις μὲν (ἡμῖν) οὐκ ἔστι πλοῖα,—μένουσι δὲ &c.

17. σωτηρίας ἔχεσθαι] *To lay hold of; aim at securing.* Jelf, 536.

θαι Ἕλληνας τοσούτους σώσαντας. 18. Καὶ ὁ θεὸς ἴσως ἄγει οὕτως, ὃς τοὺς μεγαληγορήσαντας ὡς πλέον φρονοῦντας ταπεινῶσαι βούλεται· ἡμᾶς δέ, τοὺς ἀπὸ θεῶν ἀρχομένους, ἐντιμοτέρους ἐκείνων καταστῆσαι. Ἀλλ' ἕπεσθαι χρὴ καὶ προςέχειν τὸν νοῦν, ὡς ἂν τὸ παραγγελλόμενον δύνησθε ποιεῖν.

19. Ταῦτ' εἰπὼν ἡγεῖτο. Οἱ δὲ ἱππεῖς, διασπειρόμενοι ἐφ' ὅσον καλῶς εἶχεν, ἔκαιον * ᾗ ἐβάδιζον*· καὶ οἱ πελτασταὶ ἐπιπαριόντες κατὰ τὰ ἄκρα ἔκαιον πάντα ὅσα καύσιμα ἑώρων· καὶ ἡ στρατιὰ δέ, εἴ τινι παραλειπομένῳ ἐντυγχάνοιεν· ὥςτε πᾶσα ἡ χώρα αἴθεσθαι ἐδόκει καὶ τὸ στράτευμα πολὺ εἶναι. 20. Ἐπεὶ δὲ ὥρα ἦν, κατεστρατοπεδεύσαντο ἐπὶ λόφον ἐκβάντες, καὶ τά τε τῶν πολεμίων πυρὰ ἑώρων, ἀπεῖχον δὲ ὡς τετταράκοντα σταδίους, καὶ αὐτοὶ ὡς ἐδύναντο πλεῖστα πυρὰ ἔκαιον. 21. Ἐπεὶ δὲ ἐδείπνησαν τάχιστα, παρηγγέλθη τὰ πυρὰ κατασβεννύναι πάντα. Καὶ τὴν μὲν νύκτα φυλακὰς ποιησάμενοι ἐκάθευδον· ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ, προςευξάμενοι τοῖς θεοῖς καὶ συνταξάμενοι ὡς εἰς μάχην, ἐπορεύοντο ᾗ ἐδύναντο τάχιστα. 22. Τιμασίων δὲ καὶ οἱ ἱππεῖς, ἔχοντες τοὺς ἡγεμόνας καὶ προελαύνοντες, ἐλάνθανον[f] αὐτοὺς ἐπὶ τῷ λόφῳ γενόμενοι ἔνθα ἐπολιορκοῦντο οἱ Ἕλληνες. Καὶ οὐχ ὁρῶσιν οὔτε τὸ φίλιον στράτευμα οὔτε τὸ πολέμιον, (καὶ ταῦτα ἀπαγγέλλουσι πρὸς τὸν Ξενοφῶντα καὶ τὸ στράτευμα,) γραΐδια δὲ καὶ γερόντια καὶ πρόβατα ὀλίγα καὶ βοῦς καταλελειμμένους. 23. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον θαῦμα ἦν τί εἴη τὸ γεγενημένον· ἔπειτα δὲ καὶ τῶν κατα-

(f) I. i. 6.

18. πλέον φρ.] Scil. τοῦ δέοντος. *Thinking too highly of themselves.*

19. ἡ στρατιὰ] = οἱ ὁπλῖται. Simili oppositione, Cæs. B. G. III. 38. *Exercitus equitatusque.* K.

22. ἐλάνθ. αὐτ. γεν.] *Got unawares upon the hill.*

λελειμμένων ἐπυνθάνοντο ὅτι οἱ μὲν Θρᾷκες εὐθὺς ἀφ' ἑσπέρας ᾤχοντο ἀπιόντες· ἕωθεν δὲ καὶ τοὺς Ἕλληνας ἔφασαν οἴχεσθαι· ὅπου δέ, οὐκ εἰδέναι.

24. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ ἀμφὶ Ξενοφῶντα, ἐπεὶ ἠρίστησαν, συσκευασάμενοι ἐπορεύοντο, βουλόμενοι ὡς τάχιστα συμμῖξαι τοῖς ἄλλοις εἰς Κάλπης λιμένα. Καὶ πορευόμενοι ἑώρων τὸν στίβον τῶν Ἀρκάδων καὶ Ἀχαιῶν κατὰ τὴν ἐπὶ Κάλπης ὁδόν. Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο εἰς τὸ αὐτό, ἄσμενοί τε εἶδον ἀλλήλους καὶ ἠσπάζοντο ὥςπερ ἀδελφούς. 25. Καὶ ἐπυνθάνοντο οἱ Ἀρκάδες τῶν περὶ Ξενοφῶντα τί τὰ πυρὰ κατασβέσειαν· ἡμεῖς μὲν γάρ, ἔφασαν, ᾠόμεθα ὑμᾶς τὸ μὲν πρῶτον, ἐπειδὴ τὰ πυρὰ οὐχ ἑωρῶμεν, τῆς νυκτὸς ἥξειν ἐπὶ τοὺς πολεμίους· καὶ οἱ πολέμιοι δέ, ὥς γ' ἡμῖν ἐδόκουν [g], τοῦτο δείσαντες ἀπῆλθον· σχεδὸν γὰρ ἀμφὶ τοῦτον τὸν χρόνον ἀπῄεσαν. 26. Ἐπεὶ δέ οὐκ ἀφίκεσθε, ὁ δὲ χρόνος ἐξῆκεν, ᾠόμεθα ὑμᾶς, πυθομένους τὰ παρ' ἡμῖν, φοβηθέντας οἴχεσθαι ἀποδράντας ἐπὶ θάλατταν· καὶ ἐδόκει ἡμῖν μὴ ἀπολιπέσθαι ὑμῶν. Οὕτως οὖν καὶ ἡμεῖς δεῦρο ἐπορεύθημεν.

CAPUT IV. (II.)

1. Ταύτην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν αὐτοῦ ηὐλίζοντο ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ πρὸς τῷ λιμένι. Τὸ δὲ χωρίον τοῦτο, ὃ καλεῖται Κάλπης λιμήν, ἔστι μὲν ἐν τῇ Θρᾴκῃ τῇ

(g) I. iv. 7.

23. ὅπου] Repeat οἴχεσθαι· ὅπου is for ὅποι (signif. prægn.), the notion of *arrival* and rest being included in the verb of motion (οἴχεσθαι):—'*where they were* got to'... Cf. IV. v. 8; vii. 17; Jelf, 646, obs.

26. ἐξῆκεν] *Was past.* Hell. VII. i. 28.

ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἀρξαμένη δὲ ἡ Θράκη αὕτη ἐστὶν ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ Πόντου μέχρις Ἡρακλείας ἐπὶ δεξιὰ εἰς τὸν Πόντον εἰσπλέοντι [a]. 2. Καὶ τριήρει μέν ἐστιν ἐς Ἡράκλειαν ἐκ Βυζαντίου κώπαις ἡμέρας μάλα μακρᾶς πλοῦς· ἐν δὲ τῷ μέσῳ ἄλλη μὲν πόλις οὐδεμία οὔτε φιλία, οὔτε Ἑλληνίς ἀλλὰ Θρᾷκες Βιθυνοί· καὶ οὓς ἂν λάβωσι τῶν Ἑλλήνων ἢ ἐκπίπτοντας ἢ ἄλλως πως, δεινὰ ὑβρίζειν λέγονται τοὺς Ἕλληνας. 3. Ὁ δὲ Κάλπης λιμὴν ἐν μέσῳ μὲν κεῖται ἑκατέρωθεν πλεόντων ἐξ Ἡρακλείας καὶ Βυζαντίου· ἔστι δ' ἐν τῇ θαλάττῃ προκείμενον χωρίον, τὸ [b] μὲν εἰς τὴν θάλατταν καθῆκον αὐτοῦ πέτρα ἀποῤῥώξ, ὕψος, ὅπῃ ἐλάχιστον, οὐ μεῖον εἴκοσιν ὀργυιῶν· ὁ δὲ αὐχὴν ὁ εἰς τὴν γῆν ἀνήκων τοῦ χωρίου μάλιστα τεττάρων πλέθρων τὸ εὖρος· τὸ δ' ἐντὸς τοῦ αὐχένος χωρίον ἱκανὸν μυρίοις ἀνθρώποις οἰκῆσαι. 4. Λιμὴν δ' ὑπ' αὐτῇ τῇ πέτρᾳ τὸ πρὸς ἑσπέραν αἰγιαλὸν ἔχων. Κρήνη δὲ ἡδέος ὕδατος καὶ ἄφθονος ῥέουσα ἐπ' αὐτῇ τῇ θαλάττῃ, ὑπὸ τῇ ἐπικρατείᾳ τοῦ χωρίου. Ξύλα δὲ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα, πάνυ δὲ πολλὰ καὶ καλὰ ναυπηγήσιμα ἐπ' αὐτῇ τῇ θαλάττῃ. 5. Τὸ δὲ ὄρος [τὸ ἐν τῷ λιμένι] εἰς μεσόγαιαν μὲν ἀνήκει ὅσον ἐπὶ εἴκοσι σταδίους, καὶ τοῦτο γεῶδες καὶ ἄλιθον· τὸ δὲ παρὰ θάλατταν, πλέον ἢ ἐπὶ εἴκοσι σταδίους, δασὺ πολ-

(a) III. ii. 22. (b) V. vi. 30.

2. Arrian, in his *Periplus*, reckons 1670 stadia, 870 of which he assigns to the voyage from Byzantium to Calpe.

— Θρᾷκες Βιθυνοί] A Thracian people, anciently called *Strymonians* (Herod. VII. 75), consisting of two tribes, Thyni and Bithyni (Strabo, XII. 3), who crossed from the banks of the Strymon into Asia, and seized on the country then called *Bebrycia*, to which they gave the name of *Bithynia*.

— τοὺς Ἑλλ.] rejected by Muretus,—but cf. III. ii. 23, and VI. vi. 21.

— ὁ δε αὐχὴν ... χωρίου] Similiter Plin. (IV. 5.) Corinthiacum Isthmum *cervicem* dicit. K.

5. τὸ δὲ ... σταδίους] Concinnius dixisset, παρὰ θάλατταν δὲ (παρήκει) πλέον &c. K.

λοῖς καὶ παντοδαποῖς καὶ μεγάλοις ξύλοις. 6. Ἡ δὲ ἄλλη χώρα καλὴ καὶ πολλή· καὶ κῶμαι ἐν αὐτῇ εἰσι πολλαὶ καὶ εὖ οἰκούμεναι· φέρει γὰρ ἡ γῆ καὶ κριθὰς καὶ πυροὺς καὶ ὄσπρια πάντα καὶ μελίνας καὶ σήσαμα καὶ σῦκα ἀρκοῦντα καὶ ἀμπέλους πολλὰς καὶ ἡδυοίνους καὶ τἄλλα πάντα πλὴν ἐλαιῶν. Ἡ μὲν χώρα ἦν τοιαύτη.

7. Ἐσκήνουν δ' ἐν τῷ αἰγιαλῷ πρὸς τῇ θαλάττῃ· εἰς δὲ τὸ πόλισμα ἂν γενόμενον οὐκ ἐβούλοντο στρατοπεδεύεσθαι· ἀλλὰ ἐδόκει καὶ τὸ ἐλθεῖν ἐνταῦθα ἐξ ἐπιβουλῆς εἶναι, βουλομένων τινῶν κατοικίσαι πόλιν. 8. Τῶν γὰρ [c] στρατιωτῶν οἱ πλεῖστοι ἦσαν οὐ σπάνει βίου ἐκπεπλευκότες ἐπὶ ταύτην τὴν μισθοφοράν, ἀλλὰ τὴν Κύρου ἀρετὴν ἀκούοντες, οἱ μὲν καὶ ἄνδρας ἄγοντες, οἱ δὲ καὶ προσανηλωκότες χρήματα, καὶ τούτων ἕτεροι ἀποδεδρακότες πατέρας καὶ μητέρας, οἱ δὲ καὶ τέκνα καταλιπόντες, ὡς χρήματ' αὐτοῖς κτησάμενοι ἥξοντες πάλιν, ἀκούοντες καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς παρὰ Κύρῳ πολλὰ καὶ ἀγαθὰ πράττειν. Τοιοῦτοι οὖν ὄντες, ἐπόθουν εἰς τὴν Ἑλλάδα σώζεσθαι [d].

9. Ἐπειδὴ δὲ ὑστέρα ἡμέρα ἐγένετο τῆς εἰς ταὐτὸν συνόδου, ἐπ' ἐξόδῳ ἐθύετο Ξενοφῶν· ἀνάγκη γὰρ ἦν ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐξάγειν· ἐπενόει δὲ καὶ τοὺς νεκροὺς θάπτειν. Ἐπεὶ δὲ τὰ ἱερὰ ἐγένετο [e], εἵποντο καὶ οἱ Ἀρκάδες, καὶ τοὺς νεκροὺς τοὺς μὲν πλείστους ἔνθαπερ ἔπεσον ἑκάστους ἔθαψαν· ἤδη γὰρ ἦσαν

(c) V. i. 8. (d) V. iv. 5. (e) II. ii. 3.

7. εἰς δὲ τὸ π. ἂν γεν.] '*In locum qui facile oppidum futurus fuisset*, seu, *ubi facile oppidum condi potuisset* . . . *noluerunt castra transferre.*' Z. Τὸ γενόμενον ἂν =ἐκεῖνο ὃ ἐγένετο ἄν. Matt. 598, b. The place alluded to lay within the Isthmus (§ 3, 4), the ἐρυμνὸν χωρίον (inf. 21), which the army suspected Xenophon of designing to occupy, § 22.

8. πολλὰ κ. ἀ. πράττ.] (Adverbial accusatives) *were thriving exceedingly*.

πεμπταῖοι καὶ οὐχ οἷόν τε ἀναιρεῖν ἔτι ἦν· ἐνίους δὲ τοὺς ἐκ τῶν ὁδῶν συνενεγκόντες ἔθαψαν ἐκ[f] τῶν ὑπαρχόντων ὡς ἐδύναντο κάλλιστα· οὓς δὲ μὴ εὕρισκον, κενοτάφιον αὐτοῖς ἐποίησαν μέγα, καὶ στεφάνους ἐπέθεσαν. 10. Ταῦτα δὲ ποιήσαντες ἀνεχώρησαν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. Καὶ τότε μὲν δειπνήσαντες ἐκοιμήθησαν. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ συνῆλθον οἱ στρατιῶται πάντες· συνῆγε δὲ [αὐτοὺς] μάλιστα Ἀγασίας ὁ Στυμφάλιος, λοχαγός, καὶ Ἱερώνυμος Ἠλεῖος, λοχαγός, καὶ ἄλλοι οἱ πρεσβύτατοι τῶν Ἀρκάδων· 11. καὶ δόγμα ἐποιήσαντο, ἐάν τις τοῦ λοιποῦ μνησθῇ δίχα τὸ στράτευμα ποιεῖν, θανάτῳ αὐτὸν ζημιοῦσθαι· καὶ κατὰ χώραν ἀπιέναι ᾗπερ πρόσθεν εἶχε τὸ στράτευμα, καὶ ἄρχειν τοὺς πρόσθεν στρατηγούς. Καὶ Χειρίσοφος μὲν ἤδη τετελευτήκει[g] φάρμακον πιὼν πυρέττων· τὰ δ' ἐκείνου Νέων ὁ Ἀσιναῖος παρέλαβε.

12. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀναστὰς εἶπε Ξενοφῶν· Ὦ ἄνδρες στρατιῶται, τὴν μὲν πορείαν, ὡς ἔοικε, δῆλον ὅτι πεζῇ ποιητέον· οὐ γὰρ ἔστι πλοῖα· ἀνάγκη δὲ πορεύεσθαι ἤδη· οὐ γὰρ ἔστι μένουσι τὰ ἐπιτήδεια.

(f) III. ii. 3. (g) IV. v. 15.

9. πεμπταῖοι] *Five days (dead).* Cf. John XI. 39. Τεταρταῖος—ἐστι. H.

— ἀναιρεῖν] Insolens hoc sensu *activum* pro medio ἀναιρεῖσθαι. P.

— συνενεγκ.] 'Ita mos erat in bello. Vide Livius XXVII. 2.' Duk. Thuc. VI. 71.

— κενοτάφ.] (*Inanem tumulum*, Virg. Æn. III. 304, VI. 505), a monument erected by the ancients, in honour and in memory of those worthies whose bodies were either buried elsewhere, or were missing after a battle by land or sea. Cf. Thuc. II. 34, and Bloomf. ad loc.

11. κατὰ χώραν ἀπ.] *That the men should journey homewards* (see vi. 23), *(each) in his proper station, as the army was before.* '*Suo quemque loco et ordine abire.*' P.—*Retire in good order.* L. and Sc. (*Ad suam cuique τάξιν revertendum esse.* K.: so H. But κατὰ χώραν = suo loco; never (I believe) in or ad suum locum. Cf. I. v. 17, n.)

— φάρμακον πιὼν π.] 'Videtur causa mortis dici.' K. *Having taken a drug when in a fever*

Ἡμεῖς [μὲν] οὖν, ἔφη, θυσόμεθα· ὑμᾶς δὲ δεῖ παρασκευάζεσθαι ὡς μαχουμένους, εἴ ποτε καὶ ἄλλοτε· οἱ γὰρ πολέμιοι ἀνατεθαῤῥήκασιν. 13. Ἐκ τούτου ἐθύοντο οἱ στρατηγοί, μάντις δὲ παρῆν Ἀρηξίων Ἀρκάς· ὁ δὲ Σιλανὸς ὁ Ἀμβρακιώτης ἤδη ἀποδεδράκει, πλοῖον μισθωσάμενος, ἐξ Ἡρακλείας. Θυομένοις δὲ ἐπὶ τῇ ἀφόδῳ οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερά. 14. Ταύτην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν ἐπαύσαντο. Καί τινες ἐτόλμων λέγειν ὡς ὁ Ξενοφῶν, βουλόμενος τὸ χωρίον οἰκίσαι, πέπεικε τὸν μάντιν λέγειν ὡς τὰ ἱερὰ οὐ γίγνεται ἐπὶ ἀφόδῳ. 15. Ἐντεῦθεν κηρύξας [Ξενοφῶν,] τῇ αὔριον παρεῖναι ἐπὶ τὴν θυσίαν τὸν βουλόμενον καί, μάντις εἴ τις εἴη, παραγγείλας παρεῖναι, ὡς συνθεασόμενον τὰ ἱερά, ἔθυε· καὶ ἐνταῦθα παρῆσαν πολλοί. 16. Θυομένων δὲ πάλιν εἰς τρὶς ἐπὶ τῇ ἀφόδῳ οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερά. Ἐκ τούτου χαλεπῶς εἶχον οἱ στρατιῶται· καὶ γὰρ τὰ ἐπιτήδεια ἐπέλιπεν ἃ ἔχοντες ἦλθον, καὶ ἀγορὰ οὐδεμία πω παρῆν.

17. Ἐκ τούτου ξυνελθόντων εἶπε πάλιν Ξενοφῶν· Ὦ ἄνδρες, ἐπὶ μὲν τῇ πορείᾳ, ὡς ὁρᾶτε, τὰ ἱερὰ οὔπω γίγνεται· τῶν δ' ἐπιτηδείων ὁρῶ ἡμᾶς δεομένους· ἀνάγκη οὖν μοι δοκεῖ εἶναι θύεσθαι περὶ αὐτοῦ τούτου. 18. Ἀναστὰς δέ τις εἶπεν· Καὶ εἰκότως ἄρα ἡμῖν οὐ γίγνεται τὰ ἱερά· ὡς γὰρ ἐγώ, ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου χθὲς ἥκοντος πλοίου, ἤκουσά τινος ὅτι Κλέανδρος ὁ ἐκ[h] Βυζαντίου ἁρμοστὴς μέλλει ἥξειν πλοῖα ἔχων καὶ τριήρεις. 19. Ἐκ τούτου δὲ ἀναμένειν μὲν πᾶσιν ἐδόκει· ἐπὶ δὲ τὰ ἐπιτήδεια ἀνάγκη ἦν ἐξιέναι· καὶ ἐπὶ τούτῳ πάλιν ἐθύετο εἰς τρίς, καὶ οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερά· καὶ ἤδη καὶ ἐπὶ σκηνὴν ἰόντες τὴν Ξενο-

(h) I. ii. 18.

18. ὅτι] Scriptor perrexit ac si ὡς non præcederet. Cf. VI. i. 23; Matt. 632. K. Comp. Ter. Adelph. IV. v. 14. B.

φῶντος ἔλεγον ὅτι οὐκ ἔχοιεν τὰ ἐπιτήδεια. Ὁ δ' οὐκ ἄν[i] ἔφη ἐξαγαγεῖν μὴ γιγνομένων τῶν ἱερῶν.

20. Καὶ πάλιν τῇ ὑστεραίᾳ ἐθύετο, καὶ σχεδόν τι πᾶσα ἡ στρατιὰ διὰ τὸ μέλειν ἅπασιν ἐκυκλοῦντο περὶ τὰ ἱερά· τὰ δὲ θύματα ἐπιλελοίπει. Οἱ δὲ στρατηγοὶ ἐξῆγον μὲν οὔ, συνεκάλεσαν δέ. 21. Εἶπεν οὖν ὁ Ξενοφῶν· Ἴσως οἱ πολέμιοι συνειλεγμένοι εἰσὶ καὶ ἀνάγκη μάχεσθαι· εἰ οὖν καταλιπόντες τὰ σκεύη ἐν τῷ ἐρυμνῷ χωρίῳ ὡς εἰς μάχην παρεσκευασμένοι ἴοιμεν, ἴσως ἂν τὰ ἱερὰ μᾶλλον προχωροίη ἡμῖν. 22. Ἀκούσαντες δ' οἱ στρατιῶται ἀνέκραγον ὡς οὐδὲν δέον[k] εἰς τὸ χωρίον ἄγειν, ἀλλὰ θύεσθαι ὡς τάχιστα Καὶ πρόβατα μὲν οὐκ ἔτι ἦν, βοῦν δὲ ὑπὸ ἁμάξης πριάμενοι ἐθύοντο· καὶ Ξενοφῶν Κλεάνορος ἐδεήθη τοῦ Ἀρκάδος προθυμεῖσθαι, εἴ τι ἐν τούτῳ εἴη. Ἀλλ' οὐδ' ὣς ἐγένοντο τὰ ἱερά.

23. Νέων δὲ ἦν μὲν στρατηγὸς κατὰ τὸ Χειρισόφου μέρος· ἐπεὶ δὲ ἑώρα τοὺς ἀνθρώπους ὡς εἶχον δεινῶς τῇ ἐνδείᾳ, βουλόμενος αὐτοῖς χαρίσασθαι, εὑρών τινα ἄνθρωπον Ἡρακλεώτην, ὃς ἔφη κώμας ἐγγὺς εἰδέναι ὅθεν εἴη λαβεῖν τὰ ἐπιτήδεια, ἐκήρυξε τὸν βουλόμενον ἰέναι ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια, ὡς ἡγεμόνος ἐσομένου. Ἐξέρχονται δὴ σὺν δορατίοις[l], καὶ ἀσκοῖς, καὶ θυλάκοις,

(i) II. i. 17. (k) II. i. 21. (l) V. ii. 4.

19. μὴ γιγν.] '*If* the sacrifices did not become (favourable).' Cf. IV. iv. 15.

22. ὑπὸ ἁμάξης] '*From* under a wagon,' the notion of removal being implied. Cf. § 25.

— προθυμεῖσθαι] 'Studiosè rem urgere, si exta nunc (boni) aliquid portenderent.' H. and Z., supposing that Xenophon, to disarm suspicion, withdrew from the spot. —B. proposes προ-θύεσθαι, *to attend to the preparatory* offering, (see Arist. Pl. 660; Eur. Iph. A., 1311.) 'Rogabat Cleanorem, ut prius sacrificaret, (cogniturus) an forte in eo peccasset, quod ista sacrificii præludia neglexisset.'

23. ὡς ἡγεμόνος ἐς.] *As there would be a guide.* ('Intellige αὐτοῦ, *se ducem futurum esse.*' S.)

καὶ ἄλλοις ἀγγείοις, εἰς δισχιλίους ἀνθρώπους. 24. Ἐπειδὴ δὲ ἦσαν ἐν ταῖς κώμαις καὶ διεσπείροντο ὡς ἐπὶ τὸ λαμβάνειν, ἐπιπίπτουσιν αὐτοῖς οἱ Φαρναβάζου ἱππεῖς πρῶτοι· βεβοηθηκότες γὰρ ἦσαν τοῖς Βιθυνοῖς βουλόμενοι σὺν τοῖς Βιθυνοῖς, εἰ δύναιντο, ἀποκωλῦσαι τοὺς Ἕλληνας μὴ ἐλθεῖν εἰς τὴν Φρυγίαν. Οὗτοι οἱ ἱππεῖς ἀποκτείνουσι τῶν ἀνδρῶν οὐ μεῖον ἢ πεντακοσίους· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπὶ τὸ [m] ὄρος ἀνέφυγον.

25. Ἐκ τούτου ἀπαγγέλλει τις ταῦτα τῶν ἀποφευγόντων [n] εἰς τὸ στρατόπεδον. Καὶ Ξενοφῶν, ἐπεὶ οὐκ ἐγεγένητο τὰ ἱερὰ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, λαβὼν βοῦν ὑπὸ ἁμάξης, οὐ γὰρ ἦν ἄλλα ἱερεῖα, σφαγιασάμενος ἐβοήθει καὶ οἱ ἄλλοι οἱ μέχρι τριάκοντα ἐτῶν ἅπαντες. 26. Καὶ ἀναλαβόντες τοὺς λοιποὺς ἄνδρας εἰς τὸ στρατόπεδον ἀφικνοῦνται. Καὶ ἤδη μὲν ἀμφὶ ἡλίου δυσμὰς ἦν καὶ οἱ Ἕλληνες μάλ' ἀθύμως ἔχοντες ἐδειπνοποιοῦντο. Καὶ ἐξαπίνης διὰ τῶν λασίων τῶν Βιθυνῶν τινες ἐπιγενόμενοι τοῖς προφύλαξι τοὺς μὲν κατέκανον, τοὺς δὲ ἐδίωξαν μέχρις εἰς τὸ στρατόπεδον. 27. Καὶ κραυγῆς γενομένης εἰς τὰ ὅπλα πάντες συνέδραμον οἱ Ἕλληνες· καὶ διώκειν μὲν καὶ κινεῖν τὸ στρατόπεδον νυκτὸς οὐκ ἀσφαλὲς ἐδόκει εἶναι· δασέα γὰρ ἦν τὰ χωρία· ἐν δὲ τοῖς ὅπλοις ἐνυκτέρευον, φυλαττόμενοι ἱκανοῖς φύλαξι.

(m) iv. 5. (n) iii. 4.

24. Φαρναβάζου] Cf. Introduction, § 4, (g).

— Βιθυνοῖς] Comp. Herod. III. 89 with Hellen. III. ii. 2.

25. μέχρι τρ.] *Up to* 30 æt., (i.e. *not beyond* that limit,) men of an age best fitted for a forced march.

26. τ. λοιποὺς] *Those who had escaped.*

27. ἐν δὲ τ. ὅπλ.] *In the camp,* within reach of their arms. See III. i. 3, n.

CAPUT V. (III.)

1. *Τὴν μὲν νύκτα οὕτως διήγαγον· ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ οἱ στρατηγοὶ εἰς τὸ ἐρυμνὸν χωρίον ἡγοῦντο· οἱ δὲ εἵποντο, ἀναλαβόντες τὰ ὅπλα καὶ τὰ σκεύη. Πρὶν δὲ ἀρίστου ὥραν εἶναι ἀπετάφρευσαν ᾗ ἡ εἴσοδος ἦν εἰς τὸ χωρίον, καὶ ἀπεσταύρωσαν ἅπαν, καταλιπόντες τρεῖς πύλας. Καὶ πλοῖον ἐξ Ἡρακλείας ἧκεν ἄλφιτα ἄγον καὶ ἱερεῖα καὶ οἶνον.* 2. *Πρωῒ δ' ἀναστὰς Ξενοφῶν ἐθύετο ἐπεξόδια, καὶ γίγνεται τὰ ἱερὰ ἐπὶ τοῦ πρώτου ἱερείου. Καὶ ἤδη τέλος ἐχόντων τῶν ἱερῶν ὁρᾷ ἀετὸν αἴσιον ὁ μάντις Ἀρηξίων, Παῤῥάσιος, καὶ ἡγεῖσθαι κελεύει τὸν Ξενοφῶντα.* 3. *Καὶ διαβάντες τὴν τάφρον τὰ ὅπλα τίθενται, καὶ ἐκήρυξαν ἀριστήσαντας ἐξιέναι τοὺς στρατιώτας σὺν τοῖς ὅπλοις, τὸν δὲ ὄχλον καὶ τὰ ἀνδράποδα αὐτοῦ καταλιπεῖν.* 4. *Οἱ μὲν δὴ ἄλλοι πάντες ἐξῄεσαν, Νέων δὲ οὔ· ἐδόκει γὰρ κάλλιστον εἶναι τοῦτον φύλακα καταλιπεῖν τῶν ἐπὶ τοῦ στρατοπέδου. Ἐπεὶ δ' οἱ λοχαγοὶ καὶ οἱ στρατιῶται ἀπέλιπον αὐτούς, αἰσχυνόμενοι μὴ*[a] *ἐφέπεσθαι τῶν ἄλλων ἐξιόντων, κατέλιπον αὐτοῦ τοὺς ὑπὲρ πέντε καὶ τετταράκοντα ἔτη. Καὶ οὗτοι μὲν ἔμενον· οἱ δ' ἄλλοι ἐπορεύοντο.* 5. *Πρὶν δὲ πέντε καὶ δέκα στάδια διεληλυθέναι, ἐνέτυχον ἤδη νεκροῖς· καὶ τὴν οὐρὰν τοῦ κέρατος ποιησάμενοι κατὰ τοὺς πρώτους φανέντας*

(a) II. iii. 11.

4. ἐπεὶ δ'] *But after the captains and soldiers had left them* (*i. e.* the camp-followers with Neon), being ashamed &c., they left there (only) those above 45 æt.

5. τ. οὐρὰν. τ. κέρατος] *Having placed* (i.e. *halted*) *the rear of the column opposite the first corpses which were seen, they buried all, as many as the line inclosed.* '*κέρας* hic est *στράτευμα κατὰ κέρας πορευόμενον, agmen.*' K. Cf. IV. vi. 6; see Arn. Thuc. II. 90. This arrangement was obviously to prevent disorder and waste

νεκροὺς ἔθαπτον πάντας ὁπόσους ἐπελάμβανε τὸ κέρας. 6. Ἐπεὶ δὲ τοὺς πρώτους ἔθαψαν, προαγαγόντες καὶ τὴν οὐρὰν αὖθις ποιησάμενοι κατὰ τοὺς πρώτους τῶν ἀτάφων ἔθαπτον τὸν αὐτὸν τρόπον ὁπόσους ἐπελάμβανεν ἡ στρατιά. Ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν ὁδὸν ἧκον τὴν ἐκ τῶν κωμῶν, ἔνθα ἔκειντο ἀθρόοι, συνενέγκαντες αὐτοὺς ἔθαψαν.

7. Ἤδη δὲ πέρα μεσούσης τῆς ἡμέρας προαγαγόντες τὸ στράτευμα ἔξω τῶν κωμῶν ἐλάμβανον τὰ ἐπιτήδεια, ὅ τι τις ὁρῴη ἐντὸς τῆς φάλαγγος· καὶ ἐξαίφνης ὁρῶσι τοὺς πολεμίους ὑπερβάλλοντας κατὰ λοφους τινὰς ἐκ τοῦ ἐναντίου, τεταγμένους ἐπὶ φάλαγγος, ἱππέας τε πολλοὺς καὶ πεζούς· καὶ γὰρ Σπιθριδάτης καὶ Ῥαθίνης ἧκον παρὰ Φαρναβάζου ἔχοντες τὴν δύναμιν. 8. Ἐπεὶ δὲ κατεῖδον τοὺς Ἕλληνας οἱ πολέμιοι, ἔστησαν ἀπέχοντες αὐτῶν ὅσον πέντε καὶ δέκα σταδίους. Ἐκ τούτου εὐθὺς Ἀρηξίων ὁ μάντις τῶν Ἑλλήνων σφαγιάζεται, καὶ ἐγένετο ἐπὶ [b] τοῦ πρώτου καλὰ τὰ σφάγια. 9. Ἐνταῦθα ὁ Ξενοφῶν λέγει· Δοκεῖ μοι, ὦ ἄνδρες στρατηγοί, ἐπιτάξασθαι τῇ φάλαγγι λόχους φύλακας [c], ἵνα, ἄν που δέῃ, ὦσιν οἱ ἐπιβοηθήσοντες τῇ φάλαγγι, καὶ οἱ πολέμιοι τεταραγμένοι ἐμπίπτωσιν εἰς τεταγμένους καὶ ἀκεραίους. Συνεδόκει ταῦτα πᾶσιν. 10. Ὑμεῖς μὲν τοίνυν, ἔφη, προηγεῖσθε τὴν πρὸς τοὺς ἐναντίους, ὡς μὴ ἑστήκωμεν ἐπεὶ ὤφθημεν καὶ εἴδομεν τοὺς πολεμίους· ἐγὼ δὲ

(b) § 2. (c) III. iv. 23.

of time in restoring the ranks to marching order when the work was done.

7. τὴν δύν.] *Their force* (that received from him).

9. λόχ. φύλακας] Cf. IV. i. 26. '*Cohortes* subsidiariæ.' W.

— οἱ πολ. τεταρ.] *In a state of disorder may encounter men in good order and fresh.*

ἥξω τοὺς τελευταίους λόχους καταχωρίσας ᾗπερ ὑμῖν δοκεῖ.

11. Ἐκ τούτου οἱ μὲν ἥσυχοι προῆγον· ὁ δέ, τρεῖς ἀφελὼν τὰς τελευταίας τάξεις, ἀνὰ διακοσίους ἄνδρας, τὴν μὲν ἐπὶ τὸ δεξιὸν ἐπέτρεψεν ἐφέπεσθαι, ἀπολιπόντας ὡς πλέθρον· Σαμόλας Ἀχαιὸς ταύτης ἦρχε τῆς τάξεως· τὴν δ' ἐπὶ τῷ μέσῳ ἐχώρισεν ἕπεσθαι· Πυῤῥίας Ἀρκὰς ταύτης ἦρχε· τὴν δὲ μίαν ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ· Φρασίας Ἀθηναῖος ταύτῃ ἐφεστήκει. 12. Προϊόντες δέ, ἐπεὶ ἐγένοντο οἱ ἡγούμενοι ἐπὶ νάπει μεγάλῳ καὶ δυσπόρῳ, ἔστησαν ἀγνοοῦντες εἰ διαβατέον εἴη τὸ νάπος· καὶ παρεγγυῶσι στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς παριέναι ἐπὶ τὸ ἡγούμενον. 13. Καὶ ὁ Ξενοφῶν, θαυμάσας ὅ τι τὸ ἴσχον εἴη τὴν πορείαν καὶ ταχὺ ἀκούων τὴν παρεγγυήν, ἐλαύνει ᾗ ἐδύνατο τάχιστα. Ἐπεὶ δὲ συνῆλθον, λέγει Σοφαίνετος (πρεσβύτατος ὢν τῶν στρατηγῶν) ὅτι βουλῆς οὐκ ἄξιον εἴη, εἰ διαβατέον ἐστὶ τοιοῦτον ὂν τὸ νάπος.

14. Καὶ ὁ Ξενοφῶν σπουδῇ ὑπολαβὼν ἔλεξεν· Ἀλλ' ἴστε μέν με, ὦ ἄνδρες, οὐδένα πω κίνδυνον προξενήσαντα ὑμῖν ἐθελούσιον· οὐ γὰρ δόξης ὁρῶ δεομένους ὑμᾶς εἰς ἀνδρειότητα, ἀλλὰ σωτηρίας. 15. Νῦν δὲ οὕτως ἔχει· ἀμαχεὶ μὲν ἐνθένδε οὐκ ἔστιν ἀπελθεῖν· ἢν γὰρ μὴ ἡμεῖς ἴωμεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, οὗτοι ἡμῖν, ὁπόταν ἀπίωμεν, ἕψονται καὶ ἐπιπεσοῦνται. 16. Ὁρᾶτε δὴ πότερον κρεῖττον ἰέναι ἐπὶ τοὺς

11. ἐπέτρεψεν] *He commanded* (to march) *to the right* and *follow*. 'In ἐπέτρεψεν verbum motûs latet.' P.

14. προξεν.]—(αἴτιον γενόμενον. Schol. ad Soph. Œd. T. 1468)—'vel potius *adduxisse*, sicuti πρόξενος ignotum aliquem commendaturus alicui adducit. Cf. Xen. Apol. 7.' K.

— εἰς ἀνδρ.] = 'εἰς τὸ ἀνδρείους εἶναι νῦν ὑμᾶς.—Non gloria est, quæ vos ad fortitudinem excitet, sed salus vestra.' Lang.

ἄνδρας, προβαλλομένους τὰ ὅπλα, ἢ μεταβαλλομένους ὄπισθεν ἡμῶν ἐπιόντας τοὺς πολεμίους θεάσασθαι. 17. Ἴστε γε μέντοι ὅτι τὸ μὲν ἀπιέναι ἀπὸ πολεμίων οὐδενὶ καλῷ ἔοικε· τὸ δὲ ἐφέπεσθαι καὶ τοῖς κακίοσι θάρσος ἐμποιεῖ. Ἐγὼ γοῦν ἥδιον ἂν σὺν ἡμίσεσιν ἑποίμην ἢ σὺν διπλασίοις ἀποχωροίην. Καὶ τούτους οἶδ' ὅτι, ἐπιόντων μὲν ἡμῶν, οὐδ' ὑμεῖς ἐλπίζετε αὐτοὺς δέξασθαι ἡμᾶς· ἀπιόντων δέ, πάντες ἐπιστάμεθα ὅτι τολμήσουσιν ἐφέπεσθαι. 18. Τὸ δὲ διαβάντας ὄπισθεν νάπος χαλεπὸν ποιήσασθαι[d], μέλλοντας μάχεσθαι, ἆρ' οὐχὶ καὶ ἁρπάσαι ἄξιον; Τοῖς μὲν γὰρ πολεμίοις ἔγωγε βουλοίμην ἂν εὔπορα πάντα φαίνεσθαι ὥστε ἀποχωρεῖν· ἡμᾶς δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ χωρίου δεῖ διδάσκεσθαι ὅτι οὐκ ἔστι μὴ νικῶσι σωτηρία. 19. Θαυμάζω δ' ἔγωγε καὶ τὸ νάπος τοῦτο εἴ τις μᾶλλον φοβερὸν νομίζει εἶναι τῶν ἄλλων ὧν διαπεπορεύμεθα χωρίων. Πῶς [μὲν] γὰρ διαβατὸν τὸ πεδίον, εἰ μὴ νικήσομεν τοὺς ἱππέας; πῶς δὲ ἃ διεληλύθαμεν ὄρη, ἢν πελτασταὶ τοσοίδε ἐφέπωνται; 20. Ἢν δὲ δὴ καὶ σωθῶμεν ἐπὶ θάλατταν, πόσον τι νάπος ὁ Πόντος; ἔνθα οὔτε πλοῖα ἔστι τὰ ἀπάξοντα οὔτε σῖτος ᾧ θρεψόμεθα μένοντες· δεήσει δέ, ἢν θᾶττον ἐκεῖ γενώμεθα, θᾶττον πάλιν ἐξιέναι ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια. 21. Οὐκοῦν νῦν κρεῖττον ἠριστηκότας μάχεσθαι ἢ αὔριον ἀνα-

(d) I. x. 9.

16. μεταβαλ.] *Reversing them.* Cf. I. ii. 17.

17. οὐδενὶ κ. ἔ.] *Honestum decet neminem.* Cf. Pl. Leg. IX. 16. B.

— τούτους . . . αὐτούς] Cf. II. iv. 7.

— ἐλπίζετε] *Expect, apprehend.* So *sperare.* Virg. Æn. I. 547; cf. Arn. Thuc. VII. 61.

18. καὶ ἁρπάσαι] *Adeo cupide arripere.* K.

20. νάπος] Νάπος (like *saltus*) is properly a *hollow between hills,* a ravine, valley, &c.; and here the basin of the sea, lying between its opposite coasts, is called a νάπος. *What sort of a valley is Pontus* (to cross)?

ρίστους. Ἄνδρες, τά τε ἱερὰ[e] ἡμῖν καλὰ οἵ τε οἰωνοὶ αἴσιοι τά τε σφάγια κάλλιστα. Ἴωμεν ἐπὶ τοὺς ἄνδρας. Οὐ δεῖ ἔτι τούτους, ἐπεὶ ἡμᾶς πάντως εἶδον, ἡδέως δειπνῆσαι οὐδ' ὅπου ἂν θέλωσι σκηνῆσαι.

22. Ἐντεῦθεν οἱ λοχαγοὶ ἡγεῖσθαι ἐκέλευον, καὶ οὐδεὶς ἀντέλεγε. Καὶ ὃς ἡγεῖτο, παραγγείλας διαβαίνειν ᾗ ἕκαστος ἐτύγχανε τοῦ νάπους ὤν· θᾶττον γὰρ ἂν ἀθρόον ἐδόκει οὕτω πέραν γενέσθαι τὸ στράτευμα ἢ εἰ κατὰ τὴν γέφυραν ἣ ἐπὶ τῷ νάπει ἦν ἐξεμηρύοντο. 23. Ἐπεὶ δὲ διέβησαν, παριὼν παρὰ τὴν φάλαγγα ἔλεγεν· Ἄνδρες, ἀναμιμνήσκεσθε ὅσας δὴ μάχας σὺν τοῖς θεοῖς ὁμόσε ἰόντες νενικήκατε καὶ οἷα πάσχουσιν οἱ πολεμίους φεύγοντες· καὶ τοῦτο ἐννοήσατε ὅτι ἐπὶ ταῖς θύραις τῆς Ἑλλάδος ἐσμέν. 24. Ἀλλ' ἕπεσθε ἡγεμόνι τῷ Ἡρακλεῖ, καὶ ἀλλήλους παρακαλεῖτε ὀνομαστί. Ἡδύ τοι, ἀνδρεῖόν τι καὶ καλὸν νῦν εἰπόντα καὶ ποιήσαντα, μνήμην ἐν οἷς ἐθέλει παρέχειν ἑαυτοῦ.

25. Ταῦτα παρελαύνων ἔλεγε καὶ ἅμα ὑφηγεῖτο ἐπὶ φάλαγγος[f], καὶ τοὺς πελταστὰς ἑκατέρωθεν ποιησάμενοι ἐπορεύοντο ἐπὶ τοὺς πολεμίους. Παρηγγέλλετο δὲ τὰ μὲν δόρατα ἐπὶ[g] τὸν δεξιὸν ὦμον ἔχειν, ἕως σημαίνοι τῇ σάλπιγγι· ἔπειτα δὲ εἰς προβολὴν κα-

(e) I. viii. 15. (f) IV. vi. 6. (g) IV. ii. 3.

22. ἐξεμηρύ.] *If they defiled along the bridge;* from μήρυμα, a ball of wool, comes ἐκμηρυεσθαι, to be *wound off* like a thread;—hence of an army *to defile* in long narrow line.

24. ὀνομαστί] Cf. Hom. Il. X. 68.

— ἐν οἷς (τις) ἐθ.] *Amongst whom one desires* to be remembered.

25. ποιησάμενοι] *i. e.* οἱ Ἕλληνες. Cf. § 5.

— εἰς προβολὴν] The military term for the position to which any weapon, shield, sword or spear, was brought in readiness for action, (cf. προβάλλεσθαι, I. ii. 17). '*Having brought their spears to the rest.*' See L. & Sc. (προσβολήν. K. H. Z.)

θέντας ἕπεσθαι βάδην καὶ μηδένα δρόμῳ διώκειν. Ἐκ τούτου σύνθημα παρῄει ΖΕΥΣ ΣΩΤΗΡ, ἩΡΑΚΛΗΣ ἩΓΕΜΩΝ. 26. Οἱ δὲ πολέμιοι ὑπέμενον νομίζοντες καλὸν ἔχειν τὸ χωρίον. Ἐπεὶ δ' ἐπλησίαζον, ἀλαλάξαντες οἱ Ἕλληνες πελτασταὶ ἔθεον ἐπὶ τοὺς πολεμίους πρίν τινα κελεύειν· οἱ δὲ πολέμιοι ἀντίοι ὥρμησαν οἵ θ' ἱππεῖς καὶ τὸ στῖφος τῶν Βιθυνῶν· καὶ τρέπονται τοὺς πελταστάς. 27. Ἀλλ' ἐπεὶ ὑπηντίαζεν ἡ φάλαγξ τῶν ὁπλιτῶν, ταχὺ πορευομένη, καὶ ἅμα ἡ σάλπιγξ ἐφθέγξατο καὶ ἐπαιώνιζον καὶ μετὰ ταῦτα ἠλάλαζον καὶ ἅμα τὰ δόρατα καθίεσαν, ἐνταῦθα οὐκέτι ἐδέξαντο οἱ πολέμιοι, ἀλλὰ ἔφευγον. 28. Καὶ Τιμασίων μὲν ἔχων τοὺς ἱππείς ἐφείπετο, καὶ ἀπεκτίννυσαν ὅσους περ ἠδύναντο ὡς ὀλίγοι [h] ὄντες. Τῶν δὲ πολεμίων τὸ μὲν εὐώνυμον εὐθὺς διεσπάρη, καθ' ὃ οἱ Ἕλληνες ἱππεῖς ἦσαν· τὸ δὲ δεξιόν, ἅτε οὐ σφόδρα διωκόμενον, ἐπὶ λόφου συνέστη. 29. Ἐπεὶ δὲ εἶδον οἱ Ἕλληνες ὑπομένοντας αὐτούς, ἐδόκει ῥᾷστόν τε καὶ ἀκινδυνότατον εἶναι ἰέναι [ἤδη] ἐπ' αὐτούς. Παιανίσαντες οὖν εὐθὺς ἐπέκειντο· οἱ δ' οὐχ ὑπέμειναν. Καὶ ἐνταῦθα οἱ πελτασταὶ ἐδίωκον, μέχρι τὸ δεξιὸν αὖ διεσπάρη· ἀπέθανον δὲ ὀλίγοι· τὸ γὰρ ἱππικὸν φόβον παρεῖχε τὸ τῶν πολεμίων, πολὺ ὄν. 30. Ἐπεὶ δὲ εἶδον οἱ Ἕλληνες τό τε Φαρναβάζου ἱππικὸν ἔτι συνεστηκὸς καὶ τοὺς Βιθυνοὺς ἱππέας πρὸς τοῦτο συναθροιζομένους καὶ ἀπὸ λόφου τινὸς καταθεωμένους τὰ γιγνόμενα, ἀπειρήκεσαν μέν, ὅμως δὲ ἐδόκει καὶ ἐπὶ τούτους ἰτέον εἶναι οὕτως, ὅπως δύναιντο, ὡς μὴ τεθαῤῥηκότες ἀναπαύσαιντο. Συνταξάμενοι δὴ πορεύονται. 31. Ἐντεῦθεν

(h) VI. ii. 16.

30. τεθαῤῥηκ. ἀναπ.] '*Ne sumptâ fiduciâ respirarent.*' Leuncl.

οἱ πολέμιοι ἱππεῖς φεύγουσι κατὰ τοῦ πρανοῦς ὁμοίως ὥσπερ οἱ ὑπὸ ἱππέων διωκόμενοι· νάπος γὰρ αὐτοὺς ὑπεδέχετο ὃ οὐκ ᾔδεσαν οἱ Ἕλληνες, ἀλλὰ προαπετράποντο διώκοντες· ὀψὲ γὰρ ἦν. 32. Ἐπανελθόντες δὲ ἔνθα δὴ ἡ πρώτη συμβολὴ ἐγένετο, στησάμενοι τρόπαιον ἀπῄεσαν ἐπὶ θάλατταν περὶ ἡλίου δυσμάς· στάδιοι δ' ἦσαν ὡς ἑξήκοντα ἐπὶ τὸ στρατόπεδον.

CAPUT VI. (IV.)

1. Ἐντεῦθεν οἱ μὲν πολέμιοι εἶχον[a] ἀμφὶ τὰ ἑαυτῶν, καὶ ἀπήγοντο καὶ τοὺς οἰκέτας καὶ τὰ χρήματα ὅποι ἐδύναντο προσωτάτω· οἱ δὲ Ἕλληνες προσέμενον μὲν Κλέανδρον καὶ τὰς τριήρεις καὶ τὰ πλοῖα ὡς ἥξοντα· ἐξιόντες δ' ἑκάστης ἡμέρας σὺν τοῖς ὑποζυγίοις καὶ τοῖς ἀνδραπόδοις ἐφέροντο ἀδεῶς [ἤδη] πυρούς, κριθάς, οἶνον, ὄσπρια, μελίνας, σῦκα· ἅπαντα γὰρ ἀγαθὰ εἶχεν ἡ χώρα, πλὴν ἐλαίου. 2. Καὶ ὁπότε μὲν καταμένοι τὸ στράτευμα ἀναπαυόμενον, ἐξῆν ἐπὶ λείαν ἰέναι· καὶ ἐλάμβανον οἱ ἐξιόντες· ὁπότε δ' ἐξίοι πᾶν τὸ στράτευμα, εἴ τις χωρὶς ἀπελθὼν λάβοι τι, δημόσιον ἔδοξεν εἶναι. 3. Ἤδη δὲ ἦν [πολλὴ] πάντων ἀφθονία· καὶ γὰρ ἀγοραὶ πάντοθεν ἀφικνοῦντο ἐκ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων, καὶ οἱ παραπλέοντες ἄσμενοι κατῆγον ἀκούοντες ὡς οἰκίζοιτο πόλις καὶ λιμὴν εἴη. 4. Ἔπεμπον δὲ καὶ οἱ πολέμιοι ἤδη οἳ πλησίον ᾤκουν πρὸς Ξενοφῶντα, ἀκούοντες ὅτι οὗτος πολίζει τὸ χωρίον, ἐρωτῶντες ὅ τι δέοι ποιοῦντας φίλους εἶναι.

(a) V. ii. 26.

31. ὃ οὐκ ᾔδ.] 'Nam si scivissent, facile eos assequi et contrucidare potuissent.' K.

3. Κατῆγον] See V. i. 11, n.

Ὁ δ' ἐπεδείκνυεν αὐτοὺς τοῖς στρατιώταις. 5. Καὶ ἐν τούτῳ Κλέανδρος ἀφικνεῖται δύο τριήρεις ἔχων, πλοῖον δ' οὐδέν. Ἐτύγχανε δὲ τὸ στράτευμα ἔξω ὂν ὅτε ἀφίκετο, καὶ ἐπὶ λείαν τινὲς οἰχόμενοι ἄλλοι εἰς τὸ ὄρος[b]· καὶ εἰλήφεσαν πρόβατα πολλά· ὀκνοῦντες δὲ μὴ ἀφαιρεθεῖεν[c] τῷ Δεξίππῳ λέγουσιν (ὃς ἀπέδρα τὴν πεντηκόντορον ἔχων ἐκ Τραπεζοῦντος), καὶ κελεύουσι διασώσαντα αὐτοῖς τὰ πρόβατα τὰ μὲν αὐτὸν λαβεῖν, τὰ δὲ σφίσιν αὐτοῖς ἀποδοῦναι.

6. Εὐθὺς δ' ἐκεῖνος ἀπελαύνει τοὺς περιεστῶτας τῶν στρατιωτῶν καὶ λέγοντας ὅτι δημόσια ταῦτ' εἴη· καὶ τῷ Κλεάνδρῳ ἐλθὼν λέγει ὅτι ἁρπάζειν ἐπιχειροῦσιν. Ὁ δὲ κελεύει τὸν ἁρπάζοντα ἄγειν πρὸς αὐτόν. 7. Καὶ ὁ μὲν λαβὼν ἦγε τινά· περιτυχὼν δ' Ἀγασίας ἀφαιρεῖται· καὶ γὰρ ἦν αὐτῷ ὁ ἀγόμενος[d] λοχίτης. Οἱ δ' ἄλλοι οἱ παρόντες τῶν στρατιωτῶν ἐπιχειροῦσι βάλλειν τὸν Δέξιππον, ἀνακαλοῦντες τὸν προδότην. Ἔδεισαν δὲ καὶ τῶν τριηριτῶν πολλοὶ καὶ ἔφευγον εἰς τὴν θάλατταν· καὶ Κλέανδρος δ' ἔφευγε. 8. Ξενοφῶν δὲ καὶ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ κατεκώλυόν τε, καὶ τῷ Κλεάνδρῳ ἔλεγον ὅτι οὐδὲν εἴη πρᾶγμα, ἀλλὰ τὸ δόγμα αἴτιον εἴη τὸ[e] τοῦ στρατεύματος, ταῦτα γενέσθαι. 9. Ὁ δὲ Κλέανδρος ὑπὸ τοῦ Δεξίππου τε ἀνερεθιζόμενος καὶ αὐτὸς ἀχθεσθεὶς ὅτι ἐφοβήθη, ἀποπλευσεῖσθαι ἔφη καὶ κηρύξειν μηδεμίαν πόλιν δέχεσθαι αὐτούς, ὡς πολε-

(b) iv. 24. (c) § 2. (d) I. iii. 1. (e) § 2 and 28.

5. *τινὲς . . . ἄλλοι εἰς τὸ ὄρος*] *Certain others* (ἰδίᾳ ληϊζόμενοι, 6, 27), stragglers from the main body. He writes as if τὸ πολὺ ἐπὶ τὰς κώμας οἰχόμενον had preceded, or was naturally implied in ἔξω ὄν, the villages on the plain being the usual resort for booty. Cf. iv. 6 and 23. Ἄλλοσε is a conjecture of B.; ἄλλοι ἄλλῃ of D. and S.

8. *ὅτι οὐδὲν ε. πρ.*] = 'que ce n'était rien.' Steph.

— *αἴτιον . . . γενέσθαι*] The art. τοῦ is omitted, as inf. 10, before βάλλειν. Cf. Matt. 541, note.

μίους. Ἦρχον δὲ τότε πάντων τῶν Ἑλλήνων οἱ Λακεδαιμόνιοι.

10. Ἐνταῦθα πονηρὸν τὸ πρᾶγμα ἐδόκει τοῖς Ἕλλησι, καὶ ἐδέοντο μὴ ποιεῖν ταῦτα. Ὁ δ' οὐκ ἂν ἄλλως ἔφη γενέσθαι, εἰ μή τις ἐκδώσει τὸν ἄρξαντα βάλλειν καὶ τὸν ἀφελόμενον. 11. Ἦν δέ, ὃν ἐζήτει, Ἀγασίας διὰ τέλους φίλος τῷ Ξενοφῶντι· ἐξ οὗ καὶ διέβαλλεν αὐτὸν ὁ Δέξιππος. Καὶ ἐντεῦθεν, ἐπειδὴ ἀπορία ἦν, συνήγαγον τὸ στράτευμα οἱ ἄρχοντες· καὶ ἔνιοι μὲν αὐτῶν παρ' ὀλίγον ἐποιοῦντο τὸν Κλέανδρον· τῷ δὲ Ξενοφῶντι οὐκ ἐδόκει φαῦλον εἶναι τὸ πρᾶγμα, ἀλλ' ἀναστὰς ἔλεξεν·

12. Ὦ ἄνδρες στρατιῶται, ἐμοὶ δὲ οὐδὲν φαῦλον δοκεῖ εἶναι [τὸ πρᾶγμα,] εἰ ἡμῖν οὕτως ἔχων τὴν γνώμην Κλέανδρος ἄπεισιν ὥσπερ λέγει. Εἰσὶ μὲν γὰρ [ἤδη] ἐγγὺς αἱ Ἑλληνίδες πόλεις· τῆς δὲ Ἑλλάδος Λακεδαιμόνιοι προεστήκασιν· ἱκανοὶ δέ εἰσι καὶ εἷς ἕκαστος Λακεδαιμονίων ἐν ταῖς πόλεσιν ὅ τι βούλονται διαπράττεσθαι. 13. Εἰ οὖν οὗτος πρῶτον μὲν ἡμᾶς Βυζαντίου ἀποκλείσει, ἔπειτα δὲ τοῖς ἄλλοις ἁρμοσταῖς παραγγελεῖ εἰς τὰς πόλεις μὴ δέχεσθαι, ὡς ἀπιστοῦντας Λακεδαιμονίοις καὶ ἀνόμους ὄντας, ἔτι δὲ πρὸς Ἀναξίβιον τὸν ναύαρχον οὗτος ὁ λόγος περὶ ἡμῶν ἥξει, χαλεπὸν ἔσται καὶ μένειν καὶ ἀποπλεῖν· καὶ γὰρ ἐν τῇ γῇ ἄρχουσι Λακεδαιμόνιοι καὶ ἐν τῇ θαλάττῃ τὸν νυνὶ χρόνον. 14. Οὔκουν δεῖ οὔτε ἑνὸς ἀνδρὸς ἕνεκα οὔτε δυοῖν ἡμᾶς τοὺς ἄλλους τῆς Ἑλλάδος ἀπέχεσθαι, ἀλλὰ πειστέον ὅ τι ἂν κελεύωσι· καὶ γὰρ

11. παρ' ὀλίγον . . . ἐποιοῦντο] *They placed Cleander beside a trifle*, by way of comparison. *They made light of* him. Cf. Soph. Ant. 34.

12. ἐμοὶ δὲ] In prægressis latet ὑμῖν μὲν φαῦλον δοκεῖ &c. Cf. V. v. 13. K.

— ἡμῖν] *Dativus incommodi* ad ἄπεισι pertinens. B. Cf. VII. iii. 47.

14. ἀπέχεσθαι] = εἴργεσθαι. Cf. Hell. VII. iii. 10.

αἱ πόλεις ἡμῶν ὅθεν ἐσμὲν πείθονται αὐτοῖς. 15. Ἐγὼ μὲν οὖν, καὶ γὰρ ἀκούω Δέξιππον λέγειν πρὸς Κλέανδρον ὡς οὐκ ἂν ἐποίησε ταῦτα Ἀγασίας, εἰ μὴ ἐγὼ αὐτὸν ἐκέλευσα,—ἐγὼ μὲν οὖν ἀπολύω καὶ ὑμᾶς τῆς αἰτίας καὶ Ἀγασίαν, ἂν αὐτὸς Ἀγασίας φήσῃ ἐμέ τι τούτων αἴτιον εἶναι, καὶ καταδικάζω[f] ἐμαυτοῦ, εἰ ἐγὼ πετροβολίας ἢ ἄλλου τινὸς βιαίου ἐξάρχω, τῆς ἐσχάτης δίκης ἄξιος εἶναι, καὶ ὑφέξω τὴν δίκην. 16. Φημὶ δέ, καὶ εἴ τινα ἄλλον αἰτιᾶται, χρῆναι ἑαυτὸν παρασχεῖν Κλεάνδρῳ κρῖναι[g]· οὕτω γὰρ ἂν ὑμεῖς ἀπολελυμένοι τῆς αἰτίας εἴητε. Ὡς δὲ νῦν ἔχει, χαλεπὸν εἰ, οἰόμενοι ἐν τῇ Ἑλλάδι καὶ ἐπαίνου καὶ τιμῆς τεύξεσθαι, ἀντὶ δὲ[h] τούτων οὐδ' ὅμοιοι τοῖς ἄλλοις ἐσόμεθα, ἀλλ' εἱρξόμεθα ἐκ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων.

17. Μετὰ ταῦτα ἀναστὰς εἶπεν Ἀγασίας· Ἐγώ, ὦ ἄνδρες, ὄμνυμι θεοὺς καὶ θεὰς ἦ μὴν[i] μήτε με Ξενοφῶντα κελεῦσαι ἀφελέσθαι τὸν ἄνδρα μήτε ἄλλον ὑμῶν μηδένα· ἰδόντι δέ μοι ἄνδρα ἀγαθὸν ἀγόμενον τῶν ἐμῶν λοχιτῶν ὑπὸ Δεξίππου, ὃν ὑμεῖς ἐπίστασθε ὑμᾶς προδόντα, δεινὸν ἔδοξεν εἶναι· καὶ ἀφειλόμην, ὁμολογῶ. 18. Καὶ ὑμεῖς μὲν μὴ ἐκδῶτέ με· ἐγὼ δὲ ἐμαυτόν, ὥσπερ Ξενοφῶν λέγει, παρασχήσω κρίναντι Κλεάνδρῳ ὅ τι ἂν βούληται ποιῆσαι· τούτου ἕνεκα μήτε πολεμεῖτε Λακεδαιμονίοις, σώζεσθέ τε ἀσφαλῶς ὅπῃ θέλει ἕκαστος. Συμπέμψατε μέντοι μοι ὑμῶν αὐτῶν ἑλόμενοι πρὸς Κλέανδρον οἵτινες, ἄν τι ἐγὼ παραλείπω, καὶ λέξουσιν ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ πράξουσιν. 19. Ἐκ τούτου ἔδωκεν ἡ στρατιὰ οὕστινας βούλοιτο προελόμενον ἰέναι[k]. Ὁ δὲ προείλετο τοὺς στρατηγούς.

(f) V. viii. 21. (g) II. iii. 22. (h) V. vi. 12.
(i) VI. i. 31. (k) I. ii. 27.

16. εἱρξόμεθα] Midd. with pass. signification.

18. μὴ ἐκδῶτε . . . πολεμεῖτε] Cf. Matt. 511, 3.

Μετὰ ταῦτα ἐπορεύοντο πρὸς Κλέανδρον Ἀγασίας καὶ οἱ στρατηγοὶ καὶ ὁ ἀφαιρεθεὶς ἀνὴρ ὑπὸ Ἀγασίου· καὶ ἔλεγον οἱ στρατηγοί·

20. Ἔπεμψεν ἡμᾶς ἡ στρατιὰ πρός σε, ὦ Κλέανδρε· καὶ ἐκέλευσέ σε, εἴτε πάντας αἰτιᾷ, κρίναντα σεαυτὸν χρῆσθαι ὅ τι ἂν βούλῃ· εἴτε ἕνα τινὰ ἢ δύο ἢ καὶ πλείους αἰτιᾷ, τούτους ἀξιοῦσι παρασχεῖν σοι ἑαυτοὺς εἰς κρίσιν. Εἴτε οὖν ἡμῶν τινὰ αἰτιᾷ, πάρεσμέν σοι ἡμεῖς· εἴτε δὲ ἄλλον τινά, φράσον· οὐδεὶς γάρ σοι ἀπέσται ὅςτις ἂν ἡμῖν ἐθελήσῃ πείθεσθαι.

21. Μετὰ ταῦτα παρελθὼν ὁ Ἀγασίας εἶπεν· Ἐγώ εἰμι, ὦ Κλέανδρε, ὁ ἀφελόμενος Δεξίππου ἄγοντος τοῦτον τὸν ἄνδρα καὶ παίειν κελεύσας Δέξιππον. 22. Τοῦτον μὲν γὰρ οἶδα ἄνδρα ἀγαθὸν ὄντα· Δέξιππον δὲ οἶδα αἱρεθέντα ὑπὸ τῆς στρατιᾶς ἄρχειν τῆς πεντηκοντόρου, ἧς ᾐτησάμεθα παρὰ Τραπεζουντίων, ἐφ' ᾧ τε[1] πλοῖα συλλέγειν, ὡς σωζοίμεθα· καὶ ἀποδράντα Δέξιππον καὶ προδόντα τοὺς στρατιώτας μεθ' ὧν ἐσώθη. 23. Καὶ τούς τε Τραπεζουντίους ἀπεστερήκαμεν τὴν πεντηκόντορον καὶ κακοὶ δοκοῦμεν εἶναι διὰ τοῦτον· αὐτοί τε τὸ ἐπὶ τούτῳ ἀπολώλαμεν. Ἤκουε γάρ, ὥςπερ ἡμεῖς, ὡς ἄπορον εἴη πεζῇ ἀπιόντας τούς ποταμούς τε διαβῆναι καὶ σωθῆναι εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τοῦτον οὖν τοιοῦτον ὄντα ἀφειλόμην. 24. Εἰ δὲ σὺ ἦγες ἢ ἄλλος τις τῶν παρὰ σοῦ, καὶ μὴ τῶν παρ' ἡμῶν ἀποδράντων, εὖ ἴσθι ὅτι οὐδὲν ἂν τούτων ἐποίησα. Νόμιζε δέ, ἂν ἐμὲ νῦν ἀποκτείνῃς, δι

(1) IV. ii. 19.

22. Δέξιππον . . . Δέξιππον] Cf. III. ii. 23, and IV. iv. 21. Here, perhaps, the repetition of the name was designed for rhetorical effect. *Dexippus . . . Dexippus, I say . .*

23. τὸ ἐπὶ τούτῳ] '*As far as it depended upon him*, we are undone.' Matt. 585, a.

— ἀφειλόμην] Scil. τὸν ἄνδρα; cf. § 7 and 21. K.

ἄνδρα δειλόν τε καὶ πονηρὸν ἄνδρα ἀγαθὸν ἀποκτείνων [m].

25. Ἀκούσας ταῦτα ὁ Κλέανδρος εἶπεν ὅτι Δέξιππον μὲν οὐκ ἐπαινοίη, εἰ ταῦτα πεποιηκὼς εἴη· οὐ μέντοι ἔφη νομίζειν οὐδ' εἰ παμπόνηρος εἴη Δέξιππος βίαν χρῆναι [n] πάσχειν αὐτόν, ἀλλὰ κριθέντα, ὥσπερ καὶ ὑμεῖς νῦν ἀξιοῦτε, τῆς δίκης τυχεῖν. 26. Νῦν μὲν οὖν ἄπιτε καταλιπόντες τοῦτον τὸν ἄνδρα· ὅταν δ' ἐγὼ κελεύσω, πάρεστε πρὸς τὴν κρίσιν. Αἰτιῶμαι δὲ οὔτε τὴν στρατιὰν οὔτε ἄλλον οὐδένα ἔτι, ἐπεί γε οὗτος αὐτὸς ὁμολογεῖ ἀφελέσθαι τὸν ἄνδρα. 27. Ὁ δὲ ἀφαιρεθεὶς εἶπεν· Ἐγώ, ὦ Κλέανδρε, εἰ καὶ οἴει με ἀδικοῦντά τι ἄγεσθαι, οὔτε ἔπαιον οὐδένα οὔτε ἔβαλλον, ἀλλ' εἶπον ὅτι δημόσια εἴη τὰ πρόβατα· ἦν γὰρ τῶν στρατιωτῶν δόγμα, εἴ τις, ὁπότε ἡ στρατιὰ ἐξίοι, ἰδίᾳ ληΐζοιτο, δημόσια εἶναι τὰ ληφθέντα. 28. Ταῦτα εἶπον· καὶ ἐκ τούτου με λαβὼν οὗτος ἦγεν, ἵνα μὴ φθέγγοιτο μηδείς, ἀλλ' αὐτὸς λαβὼν τὸ μέρος διασώσειε τοῖς λῃσταῖς παρὰ τὴν ῥήτραν τὰ χρήματα. Πρὸς ταῦτα ὁ Κλέανδρος εἶπεν· Ἐπεὶ τοίνυν τοιοῦτος εἶ, κατάμενε, ἵνα καὶ περὶ σοῦ βουλευσώμεθα.

29. Ἐκ τούτου οἱ μὲν ἀμφὶ Κλέανδρον ἠρίστων· τὴν δὲ στρατιὰν συνήγαγε Ξενοφῶν, καὶ συνεβούλευε πέμψαι ἄνδρας πρὸς Κλέανδρον παραιτησομένους περὶ τῶν ἀνδρῶν. 30. Ἐκ τούτου ἔδοξεν αὐτοῖς,

(m) I. iii. 10. (n) VII. vi. 21.

24. ἀποκτείνων] Porson and P. read ἀποκτενῶν. But the participial construction (see I. iii. 10) is not admissible when the partic. is *future* with respect to the verb.—The pres. imperf. ἀποκτείνων expresses *intention* or *volition* (vide Herm. Ajax, 1105)—notions coincident in time with νόμιζε. See Jelf, 683. Obs.—*Consider that you are for killing*, &c.

26. τοῦτον] Scil. Ἀγασίαν.

28. τὸ μέρος] *His share.* § 5.

— τοιοῦτος εἶ] 'Nempe ὁ τοῦτο ποιήσας vel simile aliquid.' B. *Since the case stands so with you;* since you are so far implicated.

πέμψαντας στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς καὶ Δρακόντιον τὸν Σπαρτιάτην καὶ τῶν ἄλλων οἳ ἐδόκουν ἐπιτήδειοι εἶναι, δεῖσθαι Κλεάνδρου κατὰ[o] πάντα τρόπον ἀφεῖναι τὼ ἄνδρε. 31. Ἐλθὼν οὖν ὁ Ξενοφῶν λέγει· Ἔχεις μέν, ὦ Κλέανδρε, τοὺς ἄνδρας· καὶ ἡ στρατιά σοι ὑφεῖτο ὅ τι ἐβούλου ποιῆσαι καὶ περὶ τούτων καὶ περὶ ἑαυτῶν ἁπάντων. Νῦν δέ σε αἰτοῦνται καὶ δέονται δοῦναι σφίσι τὼ ἄνδρε καὶ μὴ κατακαίνειν· πολλὰ γὰρ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ περὶ τὴν στρατιὰν ἐμοχθησάτην[p]. 32. Ταῦτα δέ σου τυχόντες ὑπισχνοῦνται σοι ἀντὶ τούτων, ἢν βούλῃ ἡγεῖσθαι αὐτῶν καὶ ἢν οἱ θεοὶ ἵλεῳ ὦσιν, ἐπιδείξειν σοι καὶ ὡς κόσμιοί εἰσι καὶ ὡς ἱκανοὶ τῷ ἄρχοντι πειθόμενοι τοὺς πολεμίους σὺν τοῖς θεοῖς μὴ φοβεῖσθαι. 33. Δέονται δέ σου καὶ τοῦτο, παραγενόμενον[q] καὶ ἄρξαντα ἑαυτῶν πεῖραν λαβεῖν καὶ Δεξίππου καὶ σφῶν τῶν ἄλλων οἷος ἕκαστός ἐστι, καὶ τὴν ἀξίαν ἑκάστοις νεῖμαι. 34. Ἀκούσας ταῦτα ὁ Κλέανδρος· Ἀλλὰ ναὶ τὼ Σιώ, ἔφη, ταχύ τοι ὑμῖν ἀποκρινοῦμαι. Καὶ τώ τε ἄνδρε ὑμῖν δίδωμι καὶ αὐτὸς παρέσομαι· καὶ ἢν οἱ θεοὶ παραδιδῶσι, ἐξηγήσομαι εἰς τὴν Ἑλλάδα· καὶ πολὺ οἱ λόγοι οὗτοι ἀντίοι[r] εἰσὶν ἢ οὓς ἐγὼ περὶ ὑμῶν ἐνίων ἤκουον, ὡς τὸ στράτευμα ἀφίστατε ἀπὸ Λακεδαιμονίων.

35. Ἐκ τούτου οἱ μὲν ἐπαινοῦντες ἀπῆλθον ἔχοντες τὼ ἄνδρε· Κλέανδρος δὲ ἐθύετο ἐπὶ τῇ πορείᾳ, καὶ

(o) IV. v. 16. (p) IV. vii. 11; and V. ii. 15. (q) I. ii. 1. (r) V. viii. 24.

31. ὑφεῖτο . . . ποιῆσαι] Ὑφεῖτο *has a pregnant sense.—Submitted* (and allowed you) *to do*... Cf. iii. v. 5.

34. ναὶ τὼ Σιώ] Intelliguntur Castor et Pollux. Cf. Hell. IV. iv. 10. S. Σιὸς Laconicè for θεός. The Attic oath, νὴ τὼ θεώ, meant Demeter and Persephone. Cf. Schol. Arist. Pax. 214.

— οἱ θεοὶ παρ.] '*Quòd si etiam Dii concesserint.* Leuncl. Solennis est formula loquendi ἢν ὁ θεὸς εὖ διδῷ. Cyr. III. i. 34.' Lion.

ξυνῆν Ξενοφῶντι φιλικῶς καὶ ξενίαν ξυνεβάλοντο. Ἐπεὶ δὲ καὶ ἑώρα αὐτοὺς τὸ παραγγελλόμενον εὐτάκτως ποιοῦντας, καὶ μᾶλλον ἔτι ἐπεθύμει ἡγεμὼν γενέσθαι αὐτῶν. 36. Ἐπεὶ μέντοι θυομένῳ αὐτῷ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερά, συγκαλέσας τοὺς στρατηγοὺς εἶπεν· Ἐμοὶ μὲν οὐκ ἐθέλει γενέσθαι τὰ ἱερὰ ἐξάγειν· ὑμεῖς μέντοι μὴ ἀθυμεῖτε τούτου ἕνεκα· ὑμῖν μὲν γάρ, ὡς ἔοικε, δέδοται ἐκκομίσαι τοὺς ἄνδρας· ἀλλὰ πορεύεσθε, ἡμεῖς δὲ ὑμᾶς, ἐπειδὰν ἐκεῖσε ἥκητε, δεξόμεθα ὡς ἂν δυνώμεθα κάλλιστα.

37. Ἐκ τούτου ἔδοξε τοῖς στρατιώταις δοῦναι αὐτῷ τὰ δημόσια πρόβατα. Ὁ δέ, δεξάμενος, πάλιν αὐτοῖς ἀπέδωκε. Καὶ οὗτος μὲν ἀπέπλει· οἱ δὲ στρατιῶται, διαθέμενοι τὸν σῖτον ὃν ἦσαν συγκεκομισμένοι καὶ τἄλλα ἃ εἰλήφεσαν, ἐξεπορεύοντο διὰ τῶν Βιθυνῶν. 38. Ἐπεὶ δὲ οὐδενὶ ἐνέτυχον πορευόμενοι τὴν ὀρθὴν ὁδόν, ὥστ' ἔχοντές [s] τι εἰς τὴν φιλίαν διεξελθεῖν, ἔδοξεν αὐτοῖς τοὔμπαλιν ὑποστρέψαντας ἐλθεῖν μίαν ἡμέραν καὶ νύκτα. Τοῦτο δὲ ποιήσαντες ἔλαβον πολλὰ καὶ ἀνδράποδα καὶ πρόβατα· καὶ ἀφίκοντο ἑκταῖοι εἰς Χρυσόπολιν τῆς Χαλκηδονίας, καὶ ἐκεῖ ἔμειναν ἡμέρας ἑπτὰ λαφυροπωλοῦντες.

(s) VI. i. 17.

37. διαθέμ.] *Having disposed of* (by sale.) Cf. VII. iii. 10.

38. οὐδενὶ] 'Nulli rei quæ prædæ esset.' K.

— ὥστ' ἔχ. . . διεξελθ.] *So as to pass through into the friendly country, having something.* For the nomin. (ἔχοντες) with ὥστε and infin. see Eur. Phœn. 488; Mem. II. i. 15; Matt. 535.

— Χρυσόπολιν] Now *Scutari* or *'Uskúdár*, over against Constantinople, of which it may be considered the Asiatic suburb: called a κώμη by Strabo (XII. 4); it now contains 35,000 souls. Ainsw. 222. Chalcedon was colonized from Megara, B. C. 676: (now *Kadí Keuy.*)

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΙΣ.

Ζ΄.

CAPUT I.

Ὅσα μὲν δὴ ἐν τῇ ἀναβάσει τῇ μετὰ Κύρου ἔπραξαν οἱ Ἕλληνες μέχρι τῆς μάχης, καὶ ὅσα, ἐπεὶ Κῦρος ἐτελεύτησεν, ἐν τῇ πορείᾳ μέχρις εἰς τὸν Πόντον ἀφίκοντο, καὶ ὅσα ἐκ τοῦ Πόντου πεζῇ ἐξιόντες καὶ ἐκπλέοντες ἐποίουν, μέχρις ἔξω τοῦ στόματος[a] *ἐγένοντο ἐν Χρυσοπόλει τῆς Ἀσίας, ἐν τῷ πρόσθεν λογῳ δεδήλωται.*

2. *Ἐκ τούτου δὴ Φαρνάβαζος, φοβούμενος τὸ στράτευμα μὴ ἐπὶ τὴν αὐτοῦ χώραν στρατεύηται, πέμψας πρὸς Ἀναξίβιον τὸν ναύαρχον, (ὁ δ' ἔτυχεν ἐν Βυζαντιῳ ὤν,) ἐδεῖτο διαβιβάσαι τὸ στράτευμα ἐκ τῆς Ἀσιας, καὶ ὑπισχνεῖτο πάντα ποιήσειν αὐτῷ ὅσα δέοι.* 3. *Καὶ ὁ Ἀναξίβιος μετεπέμψατο τοὺς στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς τῶν στρατιωτῶν εἰς Βυζάντιον καὶ ὑπισχνεῖτο,*

(a) VI. iv. 1.

2. *ὅσα δέοι*] 'Repete *ποιεῖν* (*Φαρνάβαζον.*)' K '*Quibus opus esset.*' B.

εἰ διαβαῖεν, μισθοφορίαν ἔσεσθαι τοῖς στρατιώταις. 4. Οἱ μὲν δὴ ἄλλοι ἔφασαν βουλευσάμενοι ἀπαγγελεῖν· Ξενοφῶν δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι ἀπαλλάξοιτο ἤδη ἀπὸ τῆς στρατιᾶς καὶ βούλοιτο ἀποπλεῖν. Ὁ δὲ Ἀναξίβιος ἐκέλευσεν αὐτὸν συνδιαβάντα ἔπειτα οὕτως ἀπαλλάττεσθαι. Ἔφη οὖν ταῦτα ποιήσειν.

5. Σεύθης δὲ ὁ Θρᾷξ πέμπει Μηδοσάδην καὶ κελεύει Ξενοφῶντα συμπροθυμεῖσθαι ὅπως διαβῇ τὸ στράτευμα, καὶ ἔφη αὐτῷ ταῦτα συμπροθυμηθέντι ὅτι [b] οὐ μεταμελήσειν. 6. Ὁ δ' εἶπεν· Ἀλλὰ τὸ μὲν στράτευμα διαβήσεται· τούτου ἕνεκα μηδὲν τελείτω μήτε ἐμοί μήτε ἄλλῳ μηδενί· ἐπειδὰν δὲ διαβῇ, ἐγὼ μὲν ἀπαλλάξομαι· πρὸς δὲ τοὺς διαμένοντας καὶ ἐπικαιρίους ὄντας προσφερέσθω ὡς ἂν αὐτῷ δοκῇ ἀσφαλές.

7. Ἐκ τούτου διαβαίνουσι πάντες εἰς τὸ Βυζάντιον οἱ στρατιῶται· καὶ μισθὸν μὲν οὐκ ἐδίδου [c] ὁ Ἀναξίβιος· ἐκήρυξε δὲ λαβόντας τὰ ὅπλα καὶ τὰ σκεύη τοὺς στρατιώτας ἐξιέναι, ὡς ἀποπέμψων τε ἅμα καὶ ἀριθμὸν ποιήσων. Ἐνταῦθα οἱ στρατιῶται ἤχθοντο, ὅτι οὐκ εἶχον ἀργύριον ἐπισιτίζεσθαι εἰς τὴν πορείαν, καὶ ὀκνηρῶς συνεσκευάζοντο.

8. Καὶ ὁ Ξενοφῶν Κλεάνδρῳ τῷ ἁρμοστῇ ξένος [d] γεγενημένος, προσελθὼν ἠσπάζετο αὐτὸν ὡς ἀποπλευσούμενος ἤδη. Ὁ δὲ αὐτῷ λέγει· Μὴ ποιήσῃς ταῦτα· εἰ δὲ [e] μή, ἔφη, αἰτίαν ἕξεις· ἐπεὶ καὶ νῦν τινὲς

(b) III. i. 9. (c) VI. iii. 9. (d) VI. vi. 35. (e) IV. iii. 6.

4. ἔπειτα οὕτως] 'Cf. Arist. Av. 678. κᾆθ' οὕτω. Ex Latinis Terent. in Eun. I. ii. 28. *Ibi tum matri...*; and Andr. I. i. 79.' B. Ἔπειτα following a partic. (II. v. 20), and οὕτως (I. ii. 25), are here used conjointly. Cf. Thuc. III. 96. K.

5. Σεύθης] Medoci Odrysarum Regis στρατηγός, et postea τῶν ἐπὶ θαλάττῃ (Θρακῶν) ἄρχων. Cf. Hell. IV. viii. 26, and inf. ii. 32; Aristot. Polit. V. viii. 15. K.

ἤδη σὲ αἰτιῶνται ὅτι οὐ ταχὺ ἐξέρπει τὸ στράτευμα. 9. Ὁ δ' εἶπεν· Ἀλλ' αἴτιος μὲν ἔγωγε οὐκ εἰμὶ τούτου, οἱ δὲ στρατιῶται αὐτοί, ἐπισιτισμοῦ δεόμενοι, διὰ[f] τοῦτο ἀθυμοῦσι πρὸς τὴν ἔξοδον. 10. Ἀλλ' ὅμως, ἔφη, ἐγώ σοι συμβουλεύω ἐξελθεῖν μὲν ὡς πορευσόμενον· ἐπειδὰν δ' ἔξω γένηται τὸ στράτευμα, τότε ἀπαλλάττεσθαι. Ταῦτα τοίνυν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, ἐλθόντες πρὸς Ἀναξίβιον διαπραξόμεθα. Οὕτως ἐλθόντες ἔλεγον ταῦτα. 11. Ὁ δὲ ἐκέλευσεν οὕτω ποιεῖν καὶ ἐξιέναι τὴν ταχίστην συνεσκευασμένους, καὶ προσανειπεῖν, ὃς ἂν μὴ παρῇ εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ εἰς τὸν ἀριθμόν, ὅτι αὐτὸς αὑτὸν αἰτιάσεται[g]. 12. Ἐντεῦθεν ἐξῄεσαν οἵ τε στρατηγοὶ πρῶτοι καὶ οἱ ἄλλοι· καὶ ἄρδην τε πάντες πλὴν ὀλίγων ἔξω ἦσαν· καὶ Ἐτεόνικος εἱστήκει παρὰ τὰς πύλας, ὡς, ὁπότε ἔξω γένοιντο πάντες, συγκλείσων τὰς πύλας καὶ τὸν μοχλὸν ἐμβαλῶν.

13. Ὁ δὲ Ἀναξίβιος συγκαλέσας τοὺς στρατηγοὺς καὶ τοὺς λοχαγοὺς ἔλεξε· Τὰ μὲν ἐπιτήδεια, ἔφη, λαμβάνετε ἐκ τῶν Θρᾳκίων κωμῶν· εἰσὶ δὲ αὐτόθι πολλαὶ κριθαὶ καὶ πυροὶ καὶ τἄλλα τὰ ἐπιτήδεια· λαβόντες δὲ πορεύεσθε εἰς Χεῤῥόνησον, ἐκεῖ δὲ Κυνίσκος ὑμῖν μισθοδοτήσει. 14. Ἐπακούσαντες δέ τινες τῶν στρατιωτῶν ταῦτα ἢ καὶ τῶν λοχαγῶν τις διαγγέλλει εἰς τὸ στράτευμα. Καὶ οἱ μὲν στρατηγοὶ ἐπυνθάνοντο περὶ τοῦ Σεύθου πότερα πολέμιος εἴη ἢ

(f) I. vii. 3. (g) ii. 6.

8. οὐ ταχὺ ἐξέρπ.] '*Non celeriter, sed quasi rependo exit.*' H.

9. οἱ δὲ στρ. . . . ἀθυμοῦσι] for αἴτιοί εἰσιν . . . ἀθυμοῦντες.

12. ἄρδην] = παντελῶς. Schol. ad Eur. Phœn. 1636.

— Ἐτεόνικος] 'Laco non ignobilis, vide Thuc. VIII. 23.' K.

13. Κυνίσκος] 'Laco qui in Chersoneso bellum cum Thracibus gessit.' Z.

φίλος, καὶ πότερα διὰ τοῦ ἱεροῦ ὄρους δέοι πορεύεσθαι ἢ κύκλῳ διὰ μέσης τῆς Θρᾴκης.

15. Ἐν ᾧ δὲ [οὗτοι] ταῦτα διελέγοντο, οἱ στρατιῶται ἀναρπάσαντες τὰ ὅπλα θέουσι δρόμῳ πρὸς τὰς πύλας, ὡς πάλιν εἰς τὸ τεῖχος εἰσιόντες. Ὁ δὲ Ἐτεόνικος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, ὡς εἶδον προσθέοντας τοὺς ὁπλίτας, συγκλείουσι τὰς πύλας καὶ τὸν μοχλὸν ἐμβάλλουσιν. 16. Οἱ δὲ στρατιῶται ἔκοπτόν τε τὰς πύλας καὶ ἔλεγον ὅτι ἀδικώτατα πάσχοιεν ἐκβαλλόμενοι εἰς τοὺς πολεμίους· καὶ κατασχίσειν τὰς πύλας ἔφασαν, εἰ μὴ ἑκόντες ἀνοίξουσιν. 17. Ἄλλοι δὲ [αὐτῶν] ἔθεον ἐπὶ τὴν θάλατταν καὶ παρὰ τὴν χηλὴν τοῦ τείχους ὑπερβαίνουσιν εἰς τὴν πόλιν· ἄλλοι δὲ οἳ ἐτύγχανον ἔνδον ὄντες τῶν στρατιωτῶν ὡς ὁρῶσι τὰ ἐπὶ ταῖς πύλαις πράγματα, διακόπτοντες ταῖς ἀξίναις τὰ κλεῖθρα, ἀναπεταννύουσι τὰς πύλας· οἱ δ' εἰσπίπτουσιν.

18. Ὁ δὲ Ξενοφῶν ὡς εἶδε τὰ γιγνόμενα, δείσας μὴ ἐφ' ἁρπαγὴν τράποιτο τὸ στράτευμα καὶ ἀνήκεστα κακὰ γένοιτο τῇ πόλει καὶ ἑαυτῷ καὶ τοῖς στρατιώταις, ἔθει καὶ συνεισπίπτει εἴσω τῶν πυλῶν σὺν τῷ ὄχλῳ. 19. Οἱ δὲ Βυζάντιοι, ὡς εἶδον τὸ στράτευμα βίᾳ εἰσπίπτον, φεύγουσιν ἐκ τῆς ἀγορᾶς, οἱ μὲν εἰς τὰ πλοῖα, οἱ δὲ οἴκαδε· ὅσοι δὲ ἔνδον ἐτύγχανον ὄντες, ἔξω ἔθεον· οἱ δὲ καθεῖλκον τὰς τριήρεις, ὡς ἐν ταῖς τριήρεσι σῴζοιντο· πάντες δὲ ᾤοντο ἀπολωλέναι, ὡς ἑαλωκυίας τῆς πόλεως. 20. Ὁ δὲ Ἐτεόνικος εἰς τὴν

14. ἱεροῦ ὄρους] Through which the road lay into Chersonese, inf. iii. 3.—'Castellum ἱερὸν ὄρος memorat Demosth. de Hal. p. 85, extr.; Phil. III. p. 114, et de falsâ Leg. p. 390.' K.

17. τὴν χηλὴν] *The Breakwater.* Cf. Schol. ad Thuc. I. 63. εἴρηται δὲ παρὰ τὸ ἐοικέναι χηλῇ βοός. See Goeller ad loc.

19. ἔνδον] Non in *urbe*, sed *in domo suâ* (quisque) *intus*. W. Cf. ii. 23. Sic Latini. Cic. de Or. II. 68. K. B.

ἄκραν ἀποφεύγει. Ὁ δὲ Ἀναξίβιος, καταδραμὼν ἐπὶ τὴν θάλατταν, ἐν ἁλιευτικῷ πλοίῳ περιέπλει εἰς τὴν ἀκρόπολιν καὶ εὐθὺς μεταπέμπεται ἐκ Χαλκηδόνος φρουρούς· οὐ γὰρ ἱκανοὶ ἐδόκουν εἶναι οἱ ἐν τῇ ἀκροπόλει σχεῖν τοὺς ἄνδρας.

21. Οἱ δὲ στρατιῶται ὡς εἶδον τὸν Ξενοφῶντα, προσπίπτουσιν αὐτῷ πολλοὶ καὶ λέγουσιν· Νῦν σοι ἔξεστιν, ὦ Ξενοφῶν, ἀνδρὶ γενέσθαι. Ἔχεις πόλιν, ἔχεις τριήρεις, ἔχεις χρήματα, ἔχεις ἄνδρας τοσούτους. Νῦν ἄν, εἰ βούλοιο, σύ τε ἡμᾶς ὀνήσαις καὶ ἡμεῖς σὲ μέγαν ποιήσαιμεν. 22. Ὁ δ' ἀπεκρίνατο· Ἀλλ' εὖ τε λέγετε καὶ ποιήσω ταῦτα· εἰ δὲ τούτων ἐπιθυμεῖτε, θέσθε τὰ ὅπλα ἐν τάξει ὡς τάχιστα· βουλόμενος αὐτοὺς κατηρεμίσαι· καὶ αὐτός τε παρηγγύα[h] ταῦτα καὶ τοὺς ἄλλους ἐκέλευσε παρεγγυᾶν καὶ τίθεσθαι τὰ ὅπλα. 23. Οἱ δὲ αὐτοὶ ὑφ' ἑαυτῶν ταττόμενοι οἵ τε ὁπλῖται ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ εἰς ὀκτὼ ἐγένοντο, καὶ οἱ πελτασταὶ ἐπὶ τὸ κέρας ἑκάτερον παραδεδραμήκεσαν. 24. Τὸ δὲ χωρίον οἷον κάλλιστον ἐκτάξασθαί[i] ἐστι, τὸ Θρᾴκιον καλούμενον, ἔρημον οἰκιῶν καὶ πεδινόν. Ἐπεὶ δὲ ἔκειτο τὰ ὅπλα καὶ κατηρεμίσθησαν, συγκαλεῖ ὁ Ξενοφῶν τὴν στρατιὰν καὶ λέγει τάδε·

25. Ὅτι μὲν ὀργίζεσθε, ὦ ἄνδρες στρατιῶται, καὶ νομίζετε δεινὰ πάσχειν ἐξαπατώμενοι οὐ θαυμάζω. Ἢν δὲ τῷ θυμῷ χαριζώμεθα καὶ Λακεδαιμονίους τε

(h) VI. v. 12. (i) V. iv. 12.

20. ἄκραν . . . ἀκρόπολιν] Recte, ut puto, Leoncl. utrumque *arcem* interpretatur. Similiter Hell. VI. i. 2. ἀκρόπολις quæ (§ 3) ἄκρα dicitur. K.

23. εἰς ὀκτὼ] 8 *deep*. K. P. Dist. II. iv. 26.—The numeral, with εἰς or ἐπί, seems in all cases to designate the smaller dimension of the two, *i. e.* the *depth* of an army when drawn up in a line of battle,—the *breadth* when in order of march. Cf. Hell. III. ii. 16.

24. τὸ Θρᾴκιον] An open space (within the gates) called *Thracian*. Cf. Hellen. I. 3.

τοὺς παρόντας τῆς ἐξαπάτης τιμωρησώμεθα [k] καὶ τὴν πόλιν τὴν οὐδὲν αἰτίαν διαρπάσωμεν, ἐνθυμήθητε ἃ ἔσται ἐντεῦθεν. 26. Πολέμιοι μὲν ἐσόμεθα ἀποδεδειγμένοι Λακεδαιμονίοις τε καὶ τοῖς συμμάχοις· οἷος δ' ὁ πόλεμος ἂν γένοιτο, εἰκάζειν δὴ πάρεστιν, ἑωρακότας καὶ ἀναμνησθέντας [l] τὰ νῦν ἤδη γεγενημένα. 27. Ἡμεῖς γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι εἰσήλθομεν εἰς τὸν πόλεμον τὸν πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς συμμάχους ἔχοντες τριήρεις, τὰς μὲν ἐν θαλάττῃ τὰς δ' ἐν τοῖς νεωρίοις οὐκ ἐλάττους τριακοσίων, ὑπαρχόντων δὲ πολλῶν χρημάτων ἐν τῇ πόλει καὶ προσόδου οὔσης κατ' ἐνιαυτὸν ἀπό τε τῶν ἐνδήμων καὶ [ἐκ] τῆς ὑπερορίας, οὐ μεῖον χιλίων ταλάντων· ἄρχοντες δὲ τῶν νήσων ἁπασῶν, καὶ ἔν τε τῇ Ἀσίᾳ πολλάς ἔχοντες πόλεις καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἄλλας τε πολλάς, καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ Βυζάντιον, ὅπου νῦν ἐσμέν, ἔχοντες κατεπολεμήθημεν οὕτως ὡς πάντες ὑμεῖς ἐπίστασθε. 28. Νῦν δὲ δὴ τί ἂν οἰόμεθα παθεῖν, Λακεδαιμονίων μὲν καὶ τῶν Ἀχαιῶν συμμάχων ὑπαρχόντων, Ἀθηναίων δέ, καὶ ὅσοι ἐκείνοις τότε ἦσαν σύμμαχοι, πάντων προσγεγενημένων, Τισσαφέρνους δὲ καὶ τῶν ἐπὶ θαλάττῃ ἄλλων βαρβάρων πάντων πολεμίων ἡμῖν ὄντων, πολεμιωτάτου δὲ αὐτοῦ τοῦ ἄνω βασιλέως, ὃν ἤλθομεν ἀφαιρησόμενοί τε τὴν ἀρχὴν καὶ ἀποκτενοῦντες, εἰ δυναίμεθα;

(k) II. iv. 1. (l) III. ii. 1.

26. *τ. νῦν ἤδη γ.*] Cf. VI. i. 32. 'What has *just now* (*so lately*) taken place.' He alludes to the Peloponn. war.

27. *ἐν τῇ πόλει*] *i.e.* ἀκροπόλει. Cf. Thuc. II. 24. Z.

— Cf. Thuc. II. 13.

— *ἐνδήμων*] *Home revenues.* 'Intell. reditus ex iis rebus quæ in Attica ipsa vectigales erant. Boeckh. De Œcon. C. A.' K. Cf. Arist. (Vesp. 657), who there rates the total revenue at *τάλαντ' ἐγγὺς δισχίλια.*

— *νήσων* &c.] Cf. Thuc. II. 9, and Arist. Vesp. 700. *Ὅστις πόλεων ἄρχων πλείστων, ἀπὸ τοῦ Πόντου μέχρι Σαρδοῦς,* and v. 707. *εἴσιν γε πόλεις χίλιαι, αἳ νῦν τὸν φόρον ἡμῖν ἀπάγουσιν.* S.

τούτων δὴ πάντων ὁμοῦ ὄντων, ἔστι τις οὕτως ἄφρων ὅστις οἴεται ἂν ἡμᾶς περιγενέσθαι; 29. Μή, πρὸς θεῶν, μαινώμεθα, μηδ' αἰσχρῶς ἀπολώμεθα, πολέμιοι ὄντες καὶ ταῖς πατρίσι καὶ τοῖς ἡμετέροις αὐτῶν φίλοις τε καὶ οἰκείοις. Ἐν γὰρ ταῖς πόλεσίν εἰσι πάντες ταῖς ἐφ' ἡμᾶς στρατευσομεναις· καὶ δικαίως, εἰ βάρβαρον μὲν πόλιν οὐδεμίαν ἠθελήσαμεν κατασχεῖν, καὶ ταῦτα κρατοῦντες, Ἑλληνίδα δὲ εἰς ἣν πρώτην ἤλθομεν πόλιν, ταύτην ἐξαλαπάξομεν. 30. Ἐγὼ μὲν τοίνυν εὔχομαι, πρὶν ταῦτα ἐπιδεῖν ὑφ' ὑμῶν γενόμενα, μυρίας ἔμεγε κατὰ γῆς ὀργυιὰς γενέσθαι. Καὶ ὑμῖν δὲ συμβουλεύω Ἕλληνας ὄντας τοῖς τῶν Ἑλλήνων προεστηκόσι πειθομένους πειρᾶσθαι τῶν δικαίων τυγχάνειν. Ἐὰν δὲ μὴ δύνησθε ταῦτα, ἡμᾶς δεῖ ἀδικουμένους τῆς γοῦν Ἑλλάδος μὴ στέρεσθαι. 31. Καὶ νῦν μοι δοκεῖ πέμψαντας Ἀναξιβίῳ εἰπεῖν ὅτι ἡμεῖς οὐδὲν βίαιον ποιήσοντες παρεληλύθαμεν εἰς τὴν πόλιν, ἀλλ' ἢν μὲν δυνώμεθα παρ' ὑμῶν ἀγαθόν τι εὑρίσκεσθαι[m]· εἰ δὲ μή, ἀλλὰ δηλώσοντες [ὑμῖν] ὅτι οὐκ ἐξαπατώμενοι ἀλλὰ πειθόμενοι ἐξερχόμεθα.

32. Ταῦτα ἔδοξε· καὶ πέμπουσιν Ἱερώνυμόν τε

(m) II. i. 8.

29. πάντες &c.] *All* (these friends and relatives) *are in those cities which* &c.

— δικαίως] Scil. στρατεύσονται.

— δικαίως εἰ] Properly applies only to ἐξαλαπάξ.; and for ἠθελήσαμεν we should expect the participle, *after choosing.* Cf. N. T. Epist. Rom. VI. 17. Χάρις τῷ Θεῷ ὅτι ἦτε δοῦλοι ἁμαρτίας,—ὑπηκούσατε δέ.

— βάρβαρον] Under this term he must include Trapezus, Sinope and Heraclea, called supra Ἑλληνίδας πόλεις, as V. v. 14. They are styled *Barbarian* here, when compared with Byzantium, probably as being in Asia, and under barbarian rule;—the Persian king's authority over the *Asiatic* Greeks having been repeatedly acknowledged (during the Peloponn. war), as, for instance, in the treaties, B.C. 411, (Thuc. VIII. 58), and B.C. 387.

31. ἀλλ ... εὑρίσκ.] Scil. εὑρησόμενοι αὐτό. Frequens enim ellipsis ἀποδόσεως ante εἰ δὲ μή. Buttm. Gr., p. 454; Matt. 617, 1, a; P. vide VII. vii. 15.

Ἠλεῖον ἐροῦντα ταῦτα, καὶ Εὐρύλοχον Ἀρκάδα καὶ Φιλήσιον Ἀχαιόν. Οἱ μὲν τοιαῦτα ᾤχοντο ἐροῦντες.

33. Ἔτι δὲ καθημένων [n] τῶν στρατιωτῶν προσέρχεται Κοιρατάδης Θηβαῖος, ὃς οὐ φεύγων τὴν Ἑλλάδα περιῄει, ἀλλὰ στρατηγιῶν καὶ ἐπαγγελλόμενος, εἴ τις ἢ πόλις ἢ ἔθνος στρατηγοῦ δέοιτο· καὶ τότε προσελθὼν ἔλεγεν ὅτι ἕτοιμος εἴη ἡγεῖσθαι αὐτοῖς εἰς τὸ Δέλτα [o] καλούμενον τῆς Θρᾴκης, ἔνθα πολλὰ καὶ ἀγαθὰ λήψοιντο· ἔστε δ' ἂν μόλωσιν, εἰς ἀφθονίαν παρέξειν ἔφη καὶ σιτία καὶ ποτά.

34. Ἀκούουσι ταῦτα τοῖς στρατιώταις καὶ τὰ παρὰ Ἀναξιβίου ἅμα ἀπαγγελλόμενα· ἀπεκρίνατο γὰρ ὅτι πειθομένοις αὐτοῖς οὐ μεταμελήσει, ἀλλὰ τοῖς τε οἴκοι τέλεσι ταῦτα ἀπαγγελεῖ, καὶ αὐτὸς βουλεύσοιτο περὶ αὐτῶν ὅ τι δύναιτο ἀγαθόν· 35. ἐκ τούτου οἱ στρατιῶται τόν τε Κοιρατάδην δέχονται στρατηγόν, καὶ ἔξω τοῦ τείχους ἀπῆλθον. Ὁ δὲ Κοιρατάδης συντίθεται αὐτοῖς εἰς τὴν ὑστεραίαν παρέσεσθαι ἐπὶ τὸ στράτευμα ἔχων καὶ ἱερεῖα καὶ μάντιν, καὶ σιτία καὶ ποτὰ τῇ στρατιᾷ. 36. Ἐπεὶ δὲ ἐξῆλθον, ὁ Ἀναξίβιος ἔκλεισε τὰς πύλας καὶ ἐκήρυξεν, ὅστις ἂν ἁλῷ ἔνδον ὢν τῶν στρατιωτῶν, ὅτι πεπράσεται. 37. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ὁ Κοιρατάδης μὲν ἔχων τὰ ἱερεῖα καὶ τὸν μάντιν ἧκε, καὶ ἄλφιτα φέροντες εἵποντο αὐτῷ εἴκοσιν ἄνδρες καὶ οἶνον ἄλλοι εἴκοσι καὶ ἐλαιῶν τρεῖς καὶ σκορόδων εἷς ἀνὴρ ὅσον ἐδύνατο μέγιστον φορτίον καὶ ἄλλος κρομύων. Ταῦτα δὲ καταθέμενος ὡς ἐπὶ δάσμευσιν ἐθύετο.

(n) VI. ii. 5. (o) v. 1.

33. **Κοιρατάδης**] 'Olim Byzantii fuerat Bœotorum prætor. Hell. I. iii. 15.' K.

— *στρατηγιῶν*] Ἐπιθυμεῖν τῆς *στρατηγίας*. Suid.

34. *ἀκούουσι*] 'Incepit scriptor ac si porrecturus esset *ἔδοξε δέχεσθαι*.' K.

36. *πεπράσεται*] *Shall be sold at once* (for a slave). Cf. I. v. 16.

38. Ξενοφῶν δέ, μεταπεμψάμενος Κλέανδρον, ἐκέλευέν οἱ διαπρᾶξαι ὅπως εἰς τὸ τεῖχός τε εἰςέλθοι καὶ ἀποπλεύσαι ἐκ Βυζαντίου. 39. Ἐλθὼν δ' ὁ Κλέανδρος, Μάλα μόλις, ἔφη, διαπραξάμενος ἥκω· λέγειν γὰρ Ἀναξίβιον ὅτι οὐκ ἐπιτήδειον εἴη τοὺς μὲν στρατιώτας πλησίον εἶναι τοῦ τείχους, Ξενοφῶντα δὲ ἔνδον· τοὺς Βυζαντίους δὲ στασιάζειν καὶ πονηροὺς εἶναι πρὸς ἀλλήλους· ὅμως δὲ εἰςιέναι, ἔφη, ἐκέλευσεν, ει μέλλοι σὺν ἑαυτῷ ἐκπλεῖν. 40. Ὁ μὲν δὴ Ξενοφῶν, ἀσπασάμενος τοὺς στρατιώτας, εἴσω τοῦ τείχους ἀπῄει σὺν Κλεάνδρῳ. Ὁ δὲ Κοιρατάδης τῇ μὲν πρώτῃ ἡμέρᾳ οὐκ ἐκαλλιέρει οὐδὲ διεμέτρησεν οὐδὲν τοῖς στρατιώταις· τῇ δ' ὑστεραίᾳ τὰ μὲν ἱερεῖα εἱστήκει παρὰ τὸν βωμὸν καὶ Κοιρατάδης ἐστεφανωμένος ὡς θύσων· προςελθὼν δὲ Τιμασίων ὁ Δαρδανεὺς καὶ Νέων ὁ Ἀσιναῖος καὶ Κλεάνωρ ὁ Ὀρχομένιος ἔλεγον Κοιρατάδῃ μὴ θύειν, ὡς οὐχ ἡγησόμενον τῇ στρατιᾷ, εἰ μὴ δώσει τὰ ἐπιτήδεια. 41. Ὁ δὲ κελεύει διαμετρεῖσθαι. Ἐπεὶ δὲ πολλῶν ἐνέδει αὐτῷ ὥςτε ἡμέρας σῖτον ἑκάστῳ γενέσθαι τῶν στρατιωτῶν, ἀναλαβὼν τὰ ἱερεῖα ἀπῄει καὶ τὴν στρατηγίαν ἀπειπών.

39. ἐκέλευσεν...μέλλοι] The abrupt transition here from *direct* to *obl.* narr. is remarkable. 'He directed you to enter,' he said, 'if he (Xenophon) meant to sail out with himself (Anaxibius).'

40. ἐστεφαν.] 'More in sacrificiis solenni. Cf. De Rep. Lac. XIII. 8; Cyr. III. iii. 34.' K.

41. ἐνέδει] Some MSS. ἔδει. 'Minus apte. Ἐνδεῖ μοι πολλῶν — *mihi deest multum*, il me manque beaucoup;—δεῖ μοι πολλῶν, *mihi opus est multum*, il me faut beaucoup.' P.

CAPUT II.

1. Νέων δὲ ὁ Ἀσιναῖος καὶ Φρυνίσκος ὁ Ἀχαιὸς καὶ Φιλήσιος ὁ Ἀχαιὸς καὶ Ξανθικλῆς ὁ Ἀχαιὸς καὶ Τιμασίων ὁ Δαρδανεὺς ἐπέμενον ἐπὶ τῇ στρατιᾷ, καὶ εἰς κώμας προελθόντες τῶν Θρᾳκῶν τὰς κατὰ Βυζάντιον ἐστρατοπεδεύοντο. 2. Καὶ οἱ στρατηγοὶ ἐστασίαζον, Κλεάνωρ μὲν καὶ Φρυνίσκος πρὸς Σεύθην βουλόμενοι ἄγειν· ἔπειθε γὰρ αὐτούς, καὶ ἔδωκε τῷ μὲν ἵππον τῷ δὲ γυναῖκα· Νέων δὲ εἰς Χεῤῥόνησον, οἰόμενος, εἰ ὑπὸ Λακεδαιμονίοις γένοιντο, παντὸς ἂν προεστάναι τοῦ στρατεύματος. Τιμασίων δὲ προὐθυμεῖτο πέραν εἰς τὴν Ἀσίαν πάλιν διαβῆναι, οἰόμενος ἂν οἴκαδε κατελθεῖν· καὶ οἱ στρατιῶται ταῦτα ἐβούλοντο. 3. Διατριβομένου δὲ τοῦ χρόνου πολλοὶ τῶν στρατιωτῶν, οἱ μὲν τὰ ὅπλα ἀποδιδόμενοι κατὰ τοὺς χώρους, ἀπέπλεον ὡς ἐδύναντο· οἱ δὲ καὶ διδόντες τὰ ὅπλα [κατὰ τοὺς χώρους] εἰς τὰς πόλεις κατεμιγνύοντο. 4. Ἀναξίβιος δ' ἔχαιρεν ἀκούων διαφθειρόμενον τὸ στράτευμα· τούτων γὰρ γιγνομένων ᾤετο μάλιστα χαρίζεσθαι Φαρναβάζῳ.

5. Ἀποπλέοντι δὲ Ἀναξιβίῳ ἐκ Βυζαντίου συναντᾷ Ἀρίσταρχος ἐν Κυζίκῳ διάδοχος Κλεάνδρῳ, Βυζαντίου ἁρμοστής· ἐλέγετο δὲ ὅτι καὶ ναύαρχος διάδοχος Πῶλος ὅσον οὔπω παρείη [ἤδη] εἰς Ἑλλήσποντον. 6. Καὶ Ἀναξίβιος τῷ μὲν Ἀριστάρχῳ ἐπιστέλλει ὁπόσους ἂν εὕροι[a] ἐν Βυζαντίῳ τῶν Κύρου στρατιω-

(a) I. v. 9, n.

3. διδόντες] 'Ne armati non admitterentur in oppida.' K.

5. Κυζίκῳ] An island in Propontis, with a city of the same name, colonized from Miletus, about 750 B.C.

— ὅσον οὔπω] 'Only not yet — 'was *all but* come.' Cf. Eur. Hec. 138.

τῶν ὑπολελειμμένους ἀποδόσθαι· ὁ δὲ Κλέανδρος οὐδένα ἐπεπράκει, ἀλλὰ καὶ τοὺς κάμνοντας ἐθεράπευεν οἰκτείρων καὶ ἀναγκάζων οἰκίᾳ δέχεσθαι· Ἀρίσταρχος δ' ἐπεὶ ἦλθε τάχιστα, οὐκ ἐλάττους τετρακοσίων ἀπέδοτο. 7. Ἀναξίβιος δέ, παραπλεύσας εἰς Πάριον, πέμπει παρὰ Φαρνάβαζον κατὰ τὰ συγκείμενα. Ὁ δ', ἐπεὶ ᾔσθετο Ἀρίσταρχόν τε ἥκοντα εἰς Βυζάντιον ἁρμοστὴν καὶ Ἀναξίβιον οὐκέτι ναυαρχοῦντα, Ἀναξιβίου μὲν ἠμέλησε, πρὸς Ἀρίσταρχον δὲ διεπράττετο τὰ αὐτὰ περὶ τοῦ Κυρείου στρατεύματος ἅπερ καὶ πρὸς Ἀναξίβιον.

8. Ἐκ τούτου δὴ ὁ Ἀναξίβιος, καλέσας Ξενοφῶντα, κελεύει πάσῃ τέχνῃ[b] καὶ μηχανῇ πλεῦσαι ἐπὶ τὸ στράτευμα ὡς τάχιστα, καὶ συνέχειν τε αὐτὸ καὶ συναθροίζειν τῶν διεσπαρμένων ὡς ἂν πλείστους δύνηται, καὶ παραγαγόντα εἰς τὴν Πέρινθον[c] διαβιβάζειν εἰς τὴν Ἀσίαν ὅτι τάχιστα· καὶ δίδωσιν αὐτῷ τριακόντορον καὶ ἐπιστολήν, καὶ ἄνδρα συμπέμπει κελεύσοντα τοὺς Περινθίους ὡς τάχιστα Ξενοφῶντα προπέμψαι τοῖς ἵπποις ἐπὶ τὸ στράτευμα. 9. Καὶ ὁ μὲν Ξενοφῶν διαπλεύσας ἀφικνεῖται ἐπὶ τὸ στράτευμα· οἱ δὲ στρατιῶται ἐδέξαντο ἡδέως καὶ εὐθὺς εἵποντο ἄσμενοι, ὡς διαβησόμενοι ἐκ τῆς Θρᾴκης εἰς τὴν Ἀσίαν.

10. Ὁ δὲ Σεύθης, ἀκούσας ἥκοντα πάλιν [Ξενοφῶντα,) πέμψας πρὸς αὐτὸν κατὰ θάλατταν Μηδοσάδην, ἐδεῖτο τὴν στρατιὰν ἄγειν πρὸς ἑαυτόν, ὑπισχνούμενος αὐτῷ ὅ τι ᾤετο λέγων πείσειν. Ὁ δ'

(b) IV. v. 16. (c) II. vi. 3.

6. ἀναγκάζ.] Compelling (the inhabitants) to receive them into their houses.

7. Πάριον] A town of Mysia, between Cyzicus and Hellespont. Strabo, XIII. 1. Κτίσμα ἐστὶ τῶν Μιλησίων καὶ Ἐρυθραίων καὶ Παρίων.

8. τοῖς ἵπ.] *The (requisite) horses.* Jelf, 447.

ἀπεκρίνατο ὅτι οὐδὲν οἷόν τε εἴη τούτων γενέσθαι. 11. *Καὶ ὁ μὲν ταῦτα ἀκούσας ᾤχετο. Οἱ δὲ Ἕλληνες ἐπεὶ ἀφίκοντο εἰς Πέρινθον, Νέων μὲν ἀποσπάσας ἐστρατοπεδεύσατο χωρὶς ἔχων ὡς ὀκτακοσίους ἀνθρώπους· τὸ δ' ἄλλο στράτευμα πᾶν ἐν τῷ αὐτῷ παρὰ τὸ τεῖχος τὸ τῶν Περινθίων ἦν.*

12. *Μετὰ ταῦτα Ξενοφῶν μὲν ἔπραττε περὶ πλοίων, ὅπως ὅτι τάχιστα διαβαῖεν [εἰς τὴν Ἀσίαν.] Ἐν δὲ τούτῳ ἀφικόμενος Ἀρίσταρχος ὁ ἐκ Βυζαντίου ἁρμοστὴς ἔχων δύο τριήρεις, πεπεισμένος ὑπὸ Φαρναβάζου τοῖς τε ναυκλήροις ἀπεῖπε μὴ διάγειν, ἐλθών τε ἐπὶ τὸ στράτευμα τοῖς στρατιώταις εἶπε μὴ περαιοῦσθαι εἰς τὴν Ἀσίαν.* 13. *Ὁ δὲ Ξενοφῶν ἔλεγεν ὅτι Ἀναξίβιος ἐκέλευσε, καὶ ἐμὲ πρὸς τοῦτο ἔπεμψεν ἐνθάδε. Πάλιν δ' Ἀρίσταρχος ἔλεξεν· Ἀναξίβιος μὲν τοίνυν οὐκ ἔτι ναύαρχος, ἐγὼ δὲ τῇδε ἁρμοστής· εἰ δέ τινα ὑμῶν λήψομαι ἐν τῇ θαλάττῃ, καταδύσω. Ταῦτ' εἰπὼν ᾤχετο εἰς τὸ τεῖχος.* 14. *Τῇ δ' ὑστεραίᾳ μεταπέμπεται τοὺς στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς τοῦ στρατεύματος. Ἤδη δὲ ὄντων πρὸς τῷ τείχει, ἐξαγγέλλει τις τῷ Ξενοφῶντι ὅτι, εἰ εἴσεισι, συλληφθήσεται, καὶ ἢ αὐτοῦ τι πείσεται ἢ καὶ Φαρναβάζῳ παραδοθήσεται. Ὁ δέ, ἀκούσας ταῦτα, τοὺς μὲν προπέμπεται, αὐτὸς δὲ εἶπεν ὅτι θῦσαί τι βούλοιτο.* 15. *Καὶ ἀπελθὼν ἐθύετο εἰ παρεῖεν αὐτῷ οἱ θεοὶ πειρᾶσθαι πρὸς Σεύθην ἄγειν τὸ στράτευμα· ἑώρα γὰρ οὔτε διαβαινειν ἀσφαλὲς ὄν, τριήρεις ἔχοντος τοῦ κωλύσοντος· οὔτ' ἐπὶ Χεῤῥόνησον ἐλθὼν κατακλεισθῆναι ἐβούλετο καὶ τὸ*

11. ἀποσπάσας] Scil. ἑαυτόν. P. Cf. I. v. 3.—K. and B. supply τοὺς ἑαυτοῦ.

13. τῇδε] *In these parts.* Cf. vi. 24.

14. προπέμπεται] *He has them* (the other officers) *sent forward.* Dist. προπέμπει. § 19.

στράτευμα ἐν πολλῇ σπάνει πάντων γενέσθαι· [ἔνθα δὴ] πείθεσθαι μὲν ἀνάγκη τῷ ἐκεῖ ἁρμοστῇ, τῶν δὲ ἐπιτηδείων οὐδὲν ἔμελλεν ἕξειν τὸ στράτευμα.

16. Καὶ ὁ μὲν ἀμφὶ ταῦτα εἶχεν· οἱ δὲ στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχαγοὶ ἥκοντες παρὰ τοῦ Ἀριστάρχου ἀπήγγελλον ὅτι νῦν μὲν ἀπιέναι σφᾶς κελεύει, τῆς δείλης δὲ ἥκειν· ἔνθα καὶ δήλη μᾶλλον ἐδόκει ἡ ἐπιβουλή. 17. Ὁ οὖν Ξενοφῶν, ἐπεὶ ἐδόκει τὰ ἱερὰ γενέσθαι καὶ ἑαυτῷ καὶ τῷ στρατεύματι ἀσφαλῶς πρὸς Σεύθην ἰέναι, παραλαβὼν Πολυκράτην τε Ἀθηναῖον, λοχαγόν, καὶ παρὰ τῶν στρατηγῶν ἑκάστου ἄνδρα, (πλὴν παρὰ Νέωνος,) ᾧ ἕκαστος ἐπίστευεν, ᾤχετο τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὸ Σεύθου στράτευμα ἑξήκοντα στάδια. 18. Ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἦσαν αὐτοῦ, ἐπιτυγχάνει πυροῖς ἐρήμοις· καὶ τὸ μὲν πρῶτον ᾤετο μετακεχωρηκέναι ποι τὸν Σεύθην. Ἐπεὶ δὲ θορύβου τε ᾔσθετο καὶ σημαινόντων ἀλλήλοις τῶν περὶ Σεύθην, κατέμαθεν ὅτι τούτου ἕνεκα τὰ πυρὰ [προ]κεκαυμένα εἴη τῷ Σεύθῃ πρὸ τῶν νυκτοφυλάκων, ὅπως οἱ μὲν φύλακες μὴ ὁρῷντο, ἐν τῷ σκότει ὄντες, μήδ' ὅπου εἶεν, οἱ δὲ προσιόντες μὴ λανθάνοιεν, ἀλλὰ διὰ τὸ φῶς καταφανεῖς εἶεν· 19. ἐπεὶ δὲ ᾔσθετο, προπέμπει τὸν ἑρμηνέα ὃν ἐτύγχανεν ἔχων καὶ εἰπεῖν κελεύει Σεύθῃ ὅτι Ξενοφῶν πάρεστι, βουλόμενος συγγενέσθαι αὐτῷ. Οἱ δὲ ἤροντο εἰ ὁ Ἀθηναῖος ὁ ἀπὸ τοῦ στρατεύματος. 20. Ἐπειδὴ δὲ ἔφη οὗτος εἶναι, ἀναπηδήσαντες ἐδίωκον· καὶ ὀλίγον ὕστερον παρῆσαν πελ-

15. ἔνθα δὴ] The remark καὶ τὸ στράτ ... seems not to differ from τῶν δ' ἐπίτηδ. .. K. reads 'ἔνθα δέ, *ibi vero, i. e.* circa Perinthum si manerent.' B.'s reading, ἐνθάδε (in the same sense) wants the copula (δέ).

18. π. ἐρήμοις] Fires burning, but having no guards stationed at them. — μὴ . . μήδ' ὅπου εἶεν] *Not even* whereabouts they were. (MSS. μήθ' ὅπ. D. conjectures μήτε ὁπόσοι μήτε ὅπου εἶεν.)

19. ὁ ἀπὸ τοῦ στ.] *He that belongs to* ('qui præest exercitui.' B.) Cf. I. ii. 15.

20. ἐδίωκον] *Galloped off.* '*Properabant* ad Seuthen rem indica-

ταστὰι ὅσον διακόσιοι, καὶ παραλαβόντες Ξενοφῶντα καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ἦγον πρὸς Σεύθην. 21. Ὁ δ' ἦν ἐν τύρσει μάλα φυλαττόμενος, καὶ ἵπποι περὶ αὐτὴν κύκλῳ ἐγκεχαλινωμένοι· διὰ γὰρ τὸν φόβον τὰς μὲν ἡμέρας ἐχίλου τοὺς ἵππους, τὰς δὲ νύκτας ἐγκεχαλινωμένοις ἐφυλάττετο. 22. Ἐλέγετο γὰρ καὶ πρόσθεν Τήρης ὁ τούτου πρόγονος ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ, πολὺ ἔχων στράτευμα, ὑπὸ τούτων τῶν ἀνδρῶν πολλοὺς ἀπολέσαι καὶ τὰ σκευοφόρα ἀφαιρεθῆναι· ἦσαν δ' οὗτοι Θυνοί, πάντων εἶναι λεγόμενοι μάλιστα νυκτὸς πολεμικώτατοι.

23. Ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἦσαν, ἐκέλευσεν εἰςελθεῖν Ξενοφῶντα ἔχοντα δύο οὓς βούλοιτο. Ἐπειδὴ δὲ ἔνδον ἦσαν, ἠσπάζοντο μὲν πρῶτον ἀλλήλους καὶ κατὰ τὸν Θρᾴκιον νόμον κέρατα οἴνου προὔπινον· παρῆν δὲ καὶ Μηδοσάδης τῷ Σεύθῃ, ὅσπερ ἐπρέσβευεν αὐτῷ πάντοσε. 24. Ἔπειτα δὲ Ξενοφῶν ἤρχετο λέγειν· Ἔπεμψας πρὸς ἐμέ, ὦ Σεύθη, εἰς Χαλκηδόνα πρῶτον Μηδοσάδην [d] τουτονί, δεόμενός μου συμπροθυμηθῆναι διαβῆναι τὸ στράτευμα ἐκ τῆς Ἀσίας, καὶ ὑπισχνούμενός μοι, εἰ ταῦτα πράξαιμι, εὖ ποιήσειν, ὡς ἔφη Μηδοσάδης οὑτοσί. 25. Ταῦτα εἰπὼν ἐπήρετο τὸν Μηδοσάδην εἰ ἀληθῆ ταῦτα εἴη. Ὁ δ' ἔφη· Αὖθις ἦλθε Μηδοσάδης οὗτος, ἐπεὶ ἐγὼ διέβην πάλιν ἐπὶ τὸ στράτευμα ἐκ Παρίου, ὑπισχνούμενος, εἰ ἄγοιμι τὸ στράτευμα πρὸς σέ, τἄλλα τέ σε φίλῳ μοι χρήσασθαι [e] καὶ ἀδελφῷ, καὶ τὰ παρὰ θαλάττῃ μοι χωρια, ὧν σὺ κρατεῖς, ἔσεσθαι παρὰ σοῦ. 26. Ἐπὶ τούτοις πάλιν

(d) i. 5. **(e)** I. ii. 2.

turi. Cf. VI. iii. 25.' K. Buttm. Lexilog. p. 232.

21. ἐγκεχαλινωμένοις] D. P. K. Cf. vii. 6.—(-μένων. Cf. I. iv. 12. B.)

22. Τήρης] See Thuc. II. 29. II. Herod. IV. 80, and VII. 137. S.

— μάλιστα . . . πολεμικώτατοι] Cf. Matt. 461.

25. μοι . . . ἔσεσθαι παρὰ σοῦ] *I should have* (as a gift) *from you.*

ἐπήρετο τὸν Μηδοσάδην εἰ ἔλεγε ταῦτα. Ὁ δὲ συνέφη καὶ ταῦτα. Ἴθι νῦν, ἔφη, ἀφήγησαι τούτῳ τι σοι ἀπεκρινάμην ἐν Χαλχηδόνι. 27. Πρῶτον ἀπεκρίνω ὅτι τὸ στράτευμα διαβήσοιτο εἰς Βυζάντιον, καὶ οὐδὲν τούτου ἕνεκα δέοι οὔτε σοὶ τελεῖν οὔτε ἄλλῳ· αὐτὸς δέ, ἐπεὶ διαβαίης, ἀπιέναι ἔφησθα· καὶ ἐγένετο οὕτως ὥσπερ σὺ ἔλεγες. 28. Τι γὰρ ἔλεγον, ἔφη, ὅτε κατὰ Σηλυβρίαν ἀφίκου; Οὐκ ἔφησθα οἷόν τε εἶναι, ἀλλ' εἰς Πέρινθον ἐλθόντας διαβαίνειν εἰς τὴν Ἀσιαν. 29. Νῦν τοίνυν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, πάρειμι καὶ ἐγὼ καὶ οὗτος Φρυνίσκος, εἷς τῶν στρατηγῶν, καὶ Πολυκράτης οὗτος εἷς τῶν λοχαγῶν· καὶ ἔξω εἰσὶν ἀπὸ τῶν στρατηγῶν ὁ πιστότατος ἑκάστῳ, πλὴν Νέωνος τοῦ Λακωνικοῦ. 30. Εἰ οὖν βούλει πιστοτέραν εἶναι τὴν πρᾶξιν, καὶ ἐκείνους κάλεσαι. Τὰ δὲ ὅπλα σὺ ἐλθὼν εἰπέ, ὦ Πολύκρατες, ὅτι ἐγὼ κελεύω καταλιπεῖν· καὶ αὐτὸς ἐκεῖ καταλιπὼν τὴν μάχαιραν εἴσιθι.

31. Ἀκούσας ταῦτα ὁ Σεύθης εἶπεν ὅτι οὐδενὶ ἂν ἀπιστήσειεν Ἀθηναίων· καὶ γὰρ ὅτι συγγενεῖς[f] εἶεν εἰδέναι καὶ φίλους εὔνους ἔφη νομίζειν. Μετὰ ταῦτα δ' ἐπεὶ εἰσῆλθον οὓς ἔδει, πρῶτον μὲν Ξενοφῶν ἐπήρετο Σεύθην ὅ τι δέοιτο χρῆσθαι τῇ στρατιᾷ. 32. Ὁ δὲ εἶπεν ὧδε· Μαισάδης ἦν πατήρ μοι· ἐκείνου δὲ ἦν[g] ἀρχὴ Μελανδῖται καὶ Θυνοὶ καὶ Τρανίψαι. Ἐκ ταύτης οὖν τῆς χώρας, ἐπεὶ τὰ Ὀδρυσῶν πράγματα

(f) iii. 39. (g) I. iv. 4.

28. τί γὰρ...] *Next,—what said I...* Γὰρ merely introduces a new question. Cf. Jelf, 872, *i*.

— Σηλυβρ.] (*Silyrria.*) A city on the Propontis, between Byzantium and Perinthus.

— διαβαίν.] Repete χρῆναι ex οὐχ' οἷόν τε. Thuc. I. 142. K.

30. κάλεσαι] *Have them called in. Arcessendos cura.* Matt. 492. c.; sup. 14.

31. 'Seuthes vulgarem de Tereo sententiam sequitur, quam Thucydides refutavit. See II. 29; cf. Schol. Arist. Ach. 145; and Av. 366.' B.

32. Ὀδρυσῶν] Quibus Mæsades ejusque filius Seuthes subjecti

ἐνόσησεν, ἐκπεσὼν ὁ πατὴρ αὐτὸς μὲν ἀποθνήσκει νόσῳ· ἐγὼ δ' ἐξετράφην ὀρφανὸς παρὰ Μηδόκῳ τῷ νῦν βασιλεῖ. 33. Ἐπεὶ δὲ νεανίσκος ἐγενόμην, οὐκ ἐδυνάμην ζῆν εἰς ἀλλοτρίαν τράπεζαν ἀποβλέπων· καὶ ἐκαθεζόμην ἐνδίφριος αὐτῷ ἱκέτης δοῦναί μοι ὁπόσους δυνατὸς εἴη ἄνδρας, ὅπως καὶ τοὺς ἐκβαλόντας ἡμᾶς, εἴ τι δυναίμην, κακὸν ποιοίην, καὶ ζῴην μὴ εἰς τὴν ἐκείνου τράπεζαν ἀποβλέπων, [ὥσπερ κύων.] 34. Ἐκ τούτου μοι δίδωσι τοὺς ἄνδρας καὶ τοὺς ἵππους οὓς ὑμεῖς ὄψεσθε ἐπειδὰν ἡμέρα γένηται. Καὶ νῦν ἐγὼ ζῶ τούτους ἔχων, ληϊζόμενος τὴν ἐμαυτοῦ πατρῴαν χώραν. Εἰ δέ μοι ὑμεῖς παραγένοισθε, οἶμαι ἂν σὺν τοῖς θεοῖς ῥᾳδίως ἀπολαβεῖν τὴν ἀρχήν. Ταῦτ' ἐστὶν ἃ ἐγὼ ὑμῶν δέομαι.

35. Τί ἂν οὖν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, σὺ δύναιο, εἰ ἔλθοιμεν, τῇ τε στρατιᾷ διδόναι καὶ τοῖς λοχαγοῖς καὶ τοῖς στρατηγοῖς; λέξον, ἵνα οὗτοι ἀπαγγείλωσιν. 36. Ὁ δ' ὑπέσχετο τῷ μὲν στρατιώτῃ Κυζικηνόν, τῷ δὲ λοχαγῷ διμοιρίαν, τῷ δὲ στρατηγῷ τετραμοιρίαν, καὶ γῆν ὁπόσην ἂν βούλωνται καὶ ζεύγη καὶ χωρίον ἐπὶ θαλάττῃ τετειχισμένον. 37. Ἐὰν δέ, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, ταῦτα πειρώμενοι μὴ διαπράξωμεν, ἀλλά τις φόβος ἀπὸ [h] Λακεδαιμονίων ᾖ, δέξῃ εἰς τὴν σαυτοῦ, ἐάν τις ἀπιέναι βούληται παρὰ σέ; 38. Ὁ δ' εἶπε· Καὶ ἀδελφούς γε ποιήσομαι καὶ ἐνδιφρίους, καὶ κοινωνοὺς ἁπάντων ὧν ἂν δυνώμεθα κτήσασθαι. Σοὶ δ', ὦ Ξενοφῶν, καὶ θυγατέρα δώσω, καί, εἴ τις σοὶ ἔστι θυγάτηρ, ὠνήσομαι Θρᾳκίῳ νόμῳ· καὶ Βισάνθην οἴκησιν δώσω, ὅπερ ἐμοὶ κάλλιστον χωρίον ἐστὶ τῶν ἐπὶ θαλάττῃ.

(h) I. ii. 18.

erant. Cf. i. 5. P.; cf. Thuc. II. 97; and P. vol. II. p. 404.

33. ἐνδίφριος] = ὁμοτράπεζος; '*Conviva* apud Thraces, qui non lectis sed sellis (δίφροις) utebantur in conviviis.' Z. Cf. § 29.

38. Θρᾳκίῳ νόμῳ] Cf. Herod. V. 6.... Tacit. Germ. § 18. So

CAPUT III.

1. Ἀκούσαντες ταῦτα καὶ δεξιὰς δόντες καὶ λαβόντες ἀπήλαυνον· καὶ πρὸ ἡμέρας ἐγένοντο ἐπὶ τῷ στρατοπέδῳ καὶ ἀπήγγειλαν ἕκαστοι τοῖς πέμψασιν. 2. Ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἐγένετο, ὁ μὲν Ἀρίσταρχος πάλιν ἐκάλει τοὺς στρατηγοὺς καὶ λοχαγούς· τοῖς δ' ἔδοξε τὴν μὲν πρὸς Ἀρίσταρχον ὁδὸν ἐᾶσαι, τὸ δὲ στράτευμα συγκαλέσαι. Καὶ συνῆλθον πάντες, πλὴν οἱ Νέωνος· οὗτοι δὲ ἀπεῖχον ὡς δέκα στάδια. 3. Ἐπεὶ δὲ συνῆλθον, ἀναστὰς Ξενοφῶν εἶπε τάδε· Ἄνδρες, διαπλεῖν μὲν ἔνθα βουλόμεθα Ἀρίσταρχος ὅδε, τριήρεις ἔχων, κωλύει· ὥστε εἰς πλοῖα οὐκ ἀσφαλὲς ἐμβαίνειν· οὗτος δὲ ὁ αὐτὸς κελεύει εἰς Χεῤῥόνησον βίᾳ διὰ τοῦ ἱεροῦ[a] ὄρους πορεύεσθαι· ἢν δὲ κρατήσαντες τούτου ἐκεῖσε ἔλθωμεν, οὔτε πωλήσειν ὑμᾶς ἔτι φησίν, ὥσπερ ἐν Βυζαντίῳ, οὔτε ἐξαπατήσεσθαι ἔτι ὑμᾶς, ἀλλὰ λήψεσθαι μισθὸν [μᾶλλον], οὔτε περιόψεσθαι ἔτι, ὥσπερ νυνί, ἐνδεομένους τῶν ἐπιτηδείων. 4. Οὗτος μὲν ταῦτα λέγει· Σεύθης δέ φησιν, ἂν πρὸς ἐκεῖνον ἴητε, εὖ ποιήσειν ὑμᾶς. Νῦν οὖν σκέψασθε πότερον ἐνθάδε μένοντες τοῦτο βουλεύσεσθε ἢ εἰς τὰ ἐπιτήδεια ἐπανελθόντες. 5. Ἐμοὶ μὲν οὖν δοκεῖ, ἐπεὶ ἐνθάδε οὔτε ἀργύριον ἔχομεν, ὥστε ἀγοράζειν, οὔτε ἄνευ ἀργυρίου ἐῶσι λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια, ἐπανελθόντας

(a) i. 14.

(anciently) the Greeks. Cf. Odyss. VIII. 318; and Aristot. Polit. II. 8.
— Βισάνθ.] A town of Thrace on the Propontis, colonized from Samos. Mela II. ii. 69; see inf. v. 8.

3. ἢν δὲ Κρατήσ.] 'Κρατεῖν = *Superare (montem)*.' B. (?) — *If we gain* the mountain.

— ἐξαπατήσ.] Fut. med. for pass. Observe here the change of subject, which is *Aristarchus* in πωλήσ. and περιόψ.,—and *you* in ἐξαπατ. and λήψεσθ.

4. ἢ εἰς τὰ ἐπ.] After returning to the villages mentioned next sect. and sup. ii. 1.

εἰς τὰς κωμας ὅθεν οἱ ἥττους ἐῶσι λαμβάνειν, ἐκεῖ ἔχοντας τὰ ἐπιτήδεια, ἀκούοντας ὅ τι τις ὑμῶν δεῖται, αἱρεῖσθαι ὅ τι ἂν ὑμῖν δοκῇ κράτιστον εἶναι. 6. Καὶ ὅτῳ γε. ἔφη, ταῦτα δοκεῖ, ἀράτω τὴν χεῖρα. Ἀνέτειναν ἅπαντες. Ἀπιόντες τοίνυν, ἔφη, συσκευάζεσθε, καὶ ἐπειδὰν παραγγείλῃ τις, ἕπεσθε τῷ ἡγουμένῳ.

7. Μετὰ ταῦτα Ξενοφῶν μὲν ἡγεῖτο, οἱ δ' εἵποντο. Νέων δὲ καὶ παρ' Ἀριστάρχου ἄλλοι ἔπειθον ἀποτρέπεσθαι· οι δ' οὐχ ὑπήκουον. Ἐπεὶ δὲ ὅσον τριάκοντα σταδίους προεληλύθεσαν, ἀπαντᾷ Σεύθης. Καὶ ὁ Ξενοφῶν ἰδὼν αὐτὸν προσελάσαι ἐκέλευσεν, ὅπως ὅτι πλείστων ἀκουοντων εἴποι αὐτῷ ἃ ἐδόκει συμφέρειν. 8. Ἐπεὶ δὲ προσῆλθεν, εἶπε Ξενοφῶν· Ἡμεῖς πορευόμεθα ὅπου μέλλει ἕξειν τὸ στράτευμα τροφήν· ἐκεῖ δ' ἀκούοντες καὶ σοῦ καὶ τῶν τοῦ Λακωνικοῦ αἱρησόμεθα ἃ ἂν κράτιστα δοκῇ εἶναι. Ἢν οὖν ἡμῖν ἡγήσῃ ὅπου πλεῖστά ἐστιν ἐπιτήδεια, ὑπὸ σοῦ νομιοῦμεν ἐξενίσθαι. 9. Καὶ ὁ Σεύθης ἔφη· Ἀλλὰ οἶδα κώμας πολλὰς ἀθρόας καὶ πάντα ἐχούσας τὰ ἐπιτήδεια, ἀπεχούσας ἡμῶν ὅσον διελθόντες ἂν ἡδέως ἀριστῴητε. Ἡγοῦ τοίνυν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν. 10. Ἐπεὶ δ' ἀφίκοντο εἰς αὐτὰς τῆς[b] δείλης, συνῆλθον οἱ στρατιῶται, καὶ εἶπε Σεύθης τοιάδε· Ἐγώ, ὦ ἄνδρες, δέομαι ὑμῶν στρατεύεσθαι σὺν ἐμοί· καὶ ὑπισχνοῦμαι ὑμῖν [τοῦ μηνὸς] δώσειν τοῖς στρατιώταις Κυζικηνόν, λοχαγοῖς δὲ καὶ στρατηγοῖς τὰ νομιζόμενα[c]· ἔξω δὲ τούτων τὸν ἄξιον τιμήσω· σῖτα δὲ καὶ ποτά, ὥσπερ καὶ νῦν, ἐκ

(b) I. viii. 8, n. (c) ii. 36; vi. 1.

5. οἱ ἥττους] '*Incolæ vicorum qui vobis non pares sunt.*' Z. — ὅ τι τις] *What service any one* (Seuthes or Arist.) asks of you. Cf. I. iv. 12.

7. προσελάσαι] 'Refer ad Seuthen, sicut (§ 8) προσῆλθεν.' P.

8. τῶν. τ. Λακ.] = τῶν παρὰ Ἀριστάρχου, sup. § 7.

τῆς χώρας λαμβάνοντες ἕξετε· ὁπόσα δ' ἂν ἁλίσκηται, ἀξιώσω αὐτὸς ἔχειν, ἵνα ταῦτα διατιθέμενος ὑμῖν τὸν μισθὸν πορίζω. 11. Καὶ τὰ μὲν φεύγοντα καὶ ἀποδιδράσκοντα[d] ἡμεῖς ἱκανοὶ ἐσόμεθα διώκειν καὶ μαστεύειν· ἢν δέ τις ἀνθιστῆται, σὺν ὑμῖν πειρασόμεθα χειροῦσθαι. 12. Ἐπήρετο ὁ Ξενοφῶν· Πόσον δὲ ἀπὸ θαλάσσης ἀξιώσεις συνέπεσθαί σοι τὸ στράτευμα; Ὁ δ' ἀπεκρίνατο· Οὐδαμῇ πλεῖον ἑπτὰ ἡμερῶν, μεῖον δὲ πολλαχῇ.

13. Μετὰ ταῦτα ἐδίδοτο λέγειν τῷ βουλομένῳ· καὶ ἔλεγον πολλοὶ κατὰ ταὐτά, ὅτι παντὸς ἄξια λέγοι Σεύθης· χειμὼν γὰρ εἴη, καὶ οὔτε οἴκαδε ἀποπλεῖν τῷ τοῦτο βουλομένῳ δυνατὸν εἴη, διαγενέσθαι τε ἐν φιλίᾳ οὐχ οἷόν τ' εἴη, εἰ δέοι ὠνουμένους ζῆν· ἐν δὲ τῇ πολεμίᾳ διατρίβειν καὶ τρέφεσθαι ἀσφαλέστερον μετὰ Σεύθου ἢ μόνους, ὄντων ἀγαθῶν τοσούτων· εἰ δὲ μισθὸν προςλήψοιντο, εὕρημα[e] ἐδόκει εἶναι. 14. Ἐπὶ τούτοις εἶπεν ὁ Ξενοφῶν· Εἴ τις ἀντιλέγει, λεγέτω· εἰ δὲ μή, ἐπιψηφιζέτω ταῦτα. Ἐπεὶ δὲ οὐδεὶς ἀντέλεγεν, ἐπεψήφισε· καὶ ἔδοξε ταῦτα. Εὐθὺς δὲ Σεύθῃ εἶπεν ὅτι συστρατεύσοιντο αὐτῷ.

15. Μετὰ τοῦτο οἱ μὲν ἄλλοι κατὰ τάξεις ἐσκήνησαν· στρατηγοὺς δὲ καὶ λοχαγοὺς ἐπὶ δεῖπνον Σεύθης ἐκάλεσε, πλησίον κώμην ἔχων. 16. Ἐπεὶ δ' ἐπὶ

(d) I. iv. 8. (e) II. iii. 18.

13. χειμὼν γὰρ εἴη.] Cf. Jelf, 884, 4, Obs. 3.

— διαγεν.] *To continue.*

14. ἐπιψηφιζέτω ... ἐπεψήφισε] ... *put it to the vote.*—'Intellige '*the officer*,' ut in Acharn. 11. ὁ δ' ἀνεῖπεν, i.e. ὁ κήρυξ.' Dobree.

— (φίζεσθε .... φισε. K.)—the *middle* v. (K.'s reading) denotes 'to *decree* by vote,' (vi. 14). Xen., in bidding them let the officer put the matter to the vote, instead of doing so himself (as at V. i. 14), assumes the attitude of an indifferent party, lest hereafter (if matters went ill) he should be blamed for having influenced their choice. S. Cf. VII. vi. 12, and foll.

15. ἐσκήνησαν] 'De *cœnatione* interpretatur recte Larcherus.' B.

θύραις ἦσαν ὡς ἐπὶ δεῖπνον παριόντες, ἦν τις Ἡρακλείδης Μαρωνείτης· οὗτος προσιὼν ἑνὶ ἑκάστῳ, οὕστινας ᾤετο ἔχειν τι δοῦναι Σεύθῃ, πρῶτον μὲν πρὸς Παριανούς τινας, οἳ παρῆσαν φιλίαν διαπραξόμενοι πρὸς Μήδοκον τὸν Ὀδρυσῶν βασιλέα καὶ δῶρα ἄγοντες αὐτῷ τε καὶ τῇ γυναικί, ἔλεγεν ὅτι Μήδοκος μὲν ἄνω εἴη δώδεκα ἡμερῶν ἀπὸ θαλάττης ὁδόν· Σεύθης δέ, ἐπεὶ τὸ στράτευμα τοῦτο εἴληφεν, ἄρχων ἔσοιτο ἐπὶ θαλάττῃ. 17. Γείτων οὖν ὢν ἱκανώτατος ἔσται ὑμᾶς καὶ εὖ καὶ κακῶς ποιεῖν· ἢν οὖν σωφρονῆτε, τούτῳ δώσετε ὅ τι ἂν ἄγητε· καὶ ἄμεινον ὑμῖν διακείσεται ἢ ἐὰν Μηδόκῳ τῷ πρόσω οἰκοῦντι δῶτε. Τούτους μὲν οὖν οὕτως ἔπειθεν. 18. Αὖθις δὲ Τιμασίωνι τῷ Δαρδανεῖ προσελθών, ἐπεὶ ἤκουσεν αὐτῷ εἶναι καὶ ἐκπώματα καὶ τάπιδας βαρβαρικάς, ἔλεγεν ὅτι νομίζοιτο, ὁπότε ἐπὶ δεῖπνον καλέσαιτο Σεύθης, δωρεῖσθαι αὐτῷ τοὺς κληθέντας· οὗτος δ' ἢν μέγας [ἐνθάδε] γένηται, ἱκανὸς ἔσται σε καὶ οἴκαδε καταγαγεῖν καὶ ἐνθάδε πλούσιον ποιῆσαι. Τοιαῦτα προὐμνᾶτο ἑκάστῳ προσιών. 19. Προσελθὼν δὲ καὶ Ξενοφῶντι ἔλεγε· Σὺ καὶ πόλεως μεγίστης εἶ καὶ παρὰ Σεύθῃ τὸ σὸν ὄνομα μέγιστόν ἐστι· καὶ ἐν τῇδε τῇ χώρᾳ ἴσως ἀξιώσεις καὶ τείχη λαμβάνειν, ὥσπερ καὶ ἄλλοι τῶν ὑμετέρων ἔλαβον, καὶ χώραν· ἄξιον [f] οὖν σοι καὶ μεγαλοπρεπέστατα τιμῆσαι Σεύθην. 20. Εὔνους δέ σοι ὢν παραινῶ· εὖ οἶδα γὰρ ὅτι, ὅσῳ ἂν μείζω τούτων δωρήσῃ, τοσούτῳ μείζω ὑπὸ τούτου ἀγαθὰ πείσῃ.

(f) II. iii. 25.

16. ἦν τις Ἡρ. Μαρων.] *Maronea* (now *Maronja*), a city of Thrace, between Abdera and Doriscus.

17. διακείσεται] *It will be better disposed of.* L. and Sc. So P.—(ἕξει τὰ πράγματα. K.)

18. προὐμνᾶτο] *Pleaded for* Seuthes. Construe ἑκάστῳ with προσιών; as sup. § 16.

Ἀκούων ταῦτα ὁ Ξενοφῶν ἠπόρει· οὐ γὰρ δὴ διαβεβήκει ἔχων ἐκ Παρίου εἰ μὴ παῖδα καὶ ὅσον ἐφόδιον.

21. Ἐπεὶ δὲ εἰςῆλθον ἐπὶ τὸ δεῖπνον τῶν τε Θρᾳκῶν οἱ κράτιστοι τῶν τότε παρόντων καὶ οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχαγοὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ εἴ[g] τις πρεσβεία παρῆν ἀπὸ πόλεως, τὸ δεῖπνον μὲν ἦν καθημένοις κυκλῳ· ἔπειτα δὲ τρίποδες εἰςηνέχθησαν πᾶσιν· οὗτοι δ' ἦσαν κρεῶν μεστοὶ νενεμημένων, καὶ ἄρτοι ζυμῖται μεγάλοι προςπεπερονημένοι ἦσαν πρὸς τοῖς κρέασι. 22. Μάλιστα δὲ αἱ τράπεζαι κατὰ τοὺς ξένους αἰεὶ ἐτίθεντο· νόμος γὰρ ἦν. Καὶ πρῶτος τοῦτο ἐποίει Σεύθης· ἀνελόμενος τοὺς ἑαυτῷ παρακειμένους ἄρτους διέκλα κατὰ μικρόν, καὶ διεῤῥίπτει οἷς αὐτῷ ἐδόκει· καὶ τὰ κρέα ὡςαύτως, ὅσον[h] μόνον γεύσασθαι ἑαυτῷ καταλιπών. 23. Καὶ οἱ ἄλλοι δὲ κατὰ ταὐτὰ ἐποίουν καθ' οὓς αἱ τράπεζαι ἔκειντο. Ἀρκὰς δέ τις, Ἀρύστας ὄνομα, φαγεῖν δεινός, τὸ μὲν διαῤῥιπτεῖν εἴα χαίρειν, λαβὼν δὲ εἰς τὴν χεῖρα ὅσον τριχοίνικον ἄρτον καὶ κρέα θέμενος ἐπὶ τὰ γόνατα ἐδείπνει. 24. Κέρατα δὲ οἴνου περιέφερον, καὶ πάντες ἐδέχοντο· ὁ δ' Ἀρύστας, ἐπεὶ παρ' αὐτὸν φέρων τὸ κέρας ὁ οἰνοχόος ἧκεν, εἶπεν ἰδὼν τὸν Ξενοφῶντα οὐκέτι δειπνοῦντα, Ἐκείνῳ, ἔφη, δός· σχολάζει γὰρ ἤδη, ἐγὼ δ' οὐδέπω. 25. Ἀκούσας ὁ Σεύθης τὴν φωνὴν ἠρώτα τὸν οἰνοχόον τί λέγει. Ὁ δὲ οἰνοχόος εἶπεν· ἑλληνίζειν γὰρ ἠπίστατο· ἐνταῦθα μὲν δὴ γέλως ἐγένετο.

26. Ἐπειδὴ δὲ προὐχώρει ὁ πότος, εἰςῆλθεν ἀνὴρ Θρᾲξ ἵππον ἔχων λευκόν· καὶ λαβὼν κέρας μεστὸν

(g) V. iii. 3. (h) IV. i. 5.

21. τρίποδες] '*Mensæ tripodes.*' K.

22. τράπεζαι] 'Τραπέζας δὲ ἐκάλουν καὶ τὰ σιτία τὰ ἐπ' αὐτῶν τιθέμενα.' Pollux.

— κατὰ τ. ξένους &c.] 'E regione hospitum,' ('*before* the guests.') K. & P. Cf. § 24.

εἶπε· Προπίνω σοι, ὦ Σεύθη, καὶ τὸν ἵππον τοῦτον δωροῦμαι, ἐφ' οὗ καὶ διώκων ὃν ἂν θέλῃς αἱρήσεις, καὶ ἀποχωρῶν οὐ μὴ δείσῃς τὸν πολέμιον. 27. Ἄλλος παῖδα εἰσαγαγὼν οὕτως ἐδωρήσατο προπίνων, καὶ ἄλλος ἱμάτια τῇ γυναικί. Καὶ Τιμασίων προπίνων ἐδωρήσατο φιάλην τε ἀργυρᾶν καὶ τάπιδα ἀξίαν δέκα μνῶν. 28. Γνήσιππος δέ τις Ἀθηναῖος ἀναστὰς εἶπεν ὅτι ἀρχαῖος εἴη νόμος κάλλιστος τοὺς μὲν ἔχοντας διδόναι τῷ βασιλεῖ τιμῆς ἕνεκα· τοῖς δὲ μὴ ἔχουσι διδόναι τὸν βασιλέα· ἵνα καὶ ἐγώ, ἔφη, ἔχω σοι δωρεῖσθαι καὶ τιμᾶν. 29. Ὁ δὲ Ξενοφῶν ἠπορεῖτο ὅ τι ποιήσοι· καὶ γὰρ ἐτύγχανεν, ὡς τιμώμενος, ἐν τῷ πλησιαιτάτῳ δίφρῳ Σεύθῃ καθήμενος. Ὁ δὲ Ἡρακλείδης ἐκέλευεν αὐτῷ τὸ κέρας ὀρέξαι τὸν οἰνοχόον. Ὁ δὲ Ξενοφῶν, ἤδη γὰρ ὑποπεπωκὼς ἐτύγχανεν, ἀνέστη θαῤῥαλέως δεξάμενος τὸ κέρας καὶ εἶπεν· 30. Ἐγὼ δέ σοι, ὦ Σεύθη, δίδωμι ἐμαυτὸν καὶ τοὺς ἐμοὺς τούτους ἑταίρους φίλους εἶναι πιστούς· καὶ οὐδένα ἄκοντα, ἀλλὰ πάντας μᾶλλον ἔτι ἐμοῦ σοι βουλομένους φίλους εἶναι. 31. Καὶ νῦν πάρεισιν οὐδέν σε προσαιτοῦντες, ἀλλὰ καὶ προϊέμενοι καὶ πονεῖν ὑπὲρ σοῦ καὶ προκινδυνεύειν ἐθέλοντες· μεθ' ὧν, ἂν οἱ θεοὶ θέλωσι, πολλὴν χώραν τὴν μὲν ἀπολήψῃ, πατρῴαν οὖσαν, τὴν δὲ κτήσῃ· πολλοὺς δὲ ἵππους, πολλοὺς δὲ ἄνδρας καὶ γυναῖκας καλὰς κτήσῃ, οὓς οὐ λῄζεσθαι δεήσει, ἀλλ' αὐτοὶ φέροντες παρέσονται πρός σε δῶρα. 32. Ἀναστὰς ὁ Σεύθης συνεξέπιε καὶ συγκατεσκεδάσατο μετὰ τοῦτο τὸ κέρας.

29. ὑποπεπωκ.] *To have pretty well drunk.*

32. συγκατεσκεδ.] '"Ἔθος ἦν Θρᾴκιον ἐν τοῖς συμποσίοις, ἵνα ὅταν πίωσι τοῦ οἴνου οἱ συμπόται ὅσον δύνωνται, τὸ λοιπὸν τοῦ οἴνου καταχέωσι κατὰ τῶν ἱματίων τῶν συμποτῶν, ὅπερ ἔλεγον κατασκεδάζειν. Cf. Plat. de Leg. I.' Suid. D. reads κατεσκ. The force of

Μετὰ ταῦτα εἰςῆλθον κέρασί τε οἵοις σημαίνουσιν[i] *αὐλοῦντες καὶ σάλπιγξιν ὠμοβοΐναις, ῥυθμούς τε καὶ οἷον μαγάδι σαλπίζοντες.* 33. *Καὶ αὐτὸς Σεύθης ἀναστὰς ἀνέκραγέ τε πολεμικὸν καὶ ἐξήλατο, ὥςπερ βέλος φυλαττόμενος, μάλα ἐλαφρῶς. Εἰςῄεσαν δὲ καὶ γελωτοποιοί.*

34. *Ὡς δ' ἦν ἥλιος ἐπὶ δυσμαῖς, ἀνέστησαν οἱ Ἕλληνες καὶ εἶπον ὅτι ὥρα εἴη νυκτοφύλακας καθιστάναι καὶ σύνθημα παραδιδόναι. Καὶ Σεύθην ἐκέλευον παραγγεῖλαι ὅπως εἰς τὰ Ἑλληνικὰ στρατόπεδα μηδεὶς τῶν Θρᾳκῶν εἴςεισι νυκτός· οἵ τε γὰρ πολέμιοι Θρᾷκες ὑμῖν καὶ ἡμῖν οἱ φίλοι.* 35. *Ὡς δ' ἐξῄεσαν, συνανέστη ὁ Σεύθης, οὐδὲν ἔτι μεθύοντι ἐοικώς. Ἐξελθὼν δ' εἶπεν, αὐτοὺς*[k] *τοὺς στρατηγοὺς ἀποκαλέσας· Ὦ ἄνδρες, οἱ πολέμιοι ἡμῶν οὐκ ἴσασί πω τὴν ὑμετέραν συμμαχίαν· ἢν οὖν ἔλθωμεν ἐπ' αὐτούς, πρὶν φυλάξασθαι ὥςτε μὴ ληφθῆναι ἢ παρασκευάσασθαι ὥςτε ἀμύνασθαι, μάλιστ' ἂν λάβοιμεν καὶ ἀνθρώπους καὶ χρήματα.* 36. *Συνεπῄνουν ταῦτα οἱ στρατηγοί, καὶ ἡγεῖσθαι ἐκέλευον. Ὁ δ' εἶπε· Παρασκευασάμενοι ἀναμενεῖτε· ἐγὼ δέ, ὁπόταν καιρὸς ᾖ, ἥξω παρ' ὑμᾶς· καὶ τοὺς πελταστὰς καὶ ὑμᾶς ἀναλαβὼν ἡγήσομαι σὺν τοῖς θεοῖς.* 37. *Καὶ ὁ Ξενοφῶν εἶπε· Σκέψαι τοίνυν, εἴπερ νυκτὸς πορευσόμεθα, εἰ ὁ Ἑλληνικὸς νόμος κάλλιον ἔχει· μεθ'*

(i) ii. 18. (k) II. iii. 7.

σιν is doubtful. ‘Una deinde cornu (reliquum poculi) in se effudit.’ P.

— *μαγάδι*] ‘The magadis was a *three-cornered instrument like a harp, with twenty strings arranged in octaves.*’ L. and Sc. ‘*Tubarum ope numeros, tanquam magade, indicantes simul et servantes.*’ B.

34. *οἵ τε γὰρ . . .*] *For your enemies are Thracians, and (so are you) our friends.*

36. *ἀναμενεῖτε*] Fut. for imperat. Cf. Matt. 511, 4.

37. Cf. Cyr. V. iii. 37.

ἡμέραν μὲν γὰρ ἐν ταῖς πορείαις ἡγεῖται τοῦ στρατεύματος ὁποῖον ἂν ἀεὶ πρὸς τὴν χώραν συμφέρῃ, ἐάν τε ὁπλιτικὸν ἐάν τε πελταστικὸν ἐάν τε ἱππικόν· νύκτωρ δὲ νόμος τοῖς Ἕλλησίν ἐστιν ἡγεῖσθαι τὸ βραδύτατον· 38. οὕτω γὰρ ἥκιστα διασπᾶται τὰ στρατεύματα, καὶ ἥκιστα λανθάνουσιν ἀποδιδράσκοντες ἀλλήλους· οἱ δὲ διασπασθέντες πολλάκις καὶ περιπίπτουσιν ἀλλήλοις καὶ ἀγνοοῦντες κακῶς ποιοῦσι καὶ πάσχουσιν. 39. Εἶπεν οὖν Σεύθης· Ὀρθῶς τε λέγετε, καὶ τῷ νόμῳ τῷ ὑμετέρῳ πείσομαι. Καὶ ὑμῖν μὲν ἡγεμόνας δώσω, τῶν πρεσβυτάτων τοὺς ἐμπειροτάτους τῆς χώρας, αὐτὸς δ' ἐφέψομαι τελευταῖος καὶ τοὺς ἵππους ἔχων· ταχυ γὰρ πρῶτος, ἂν δέῃ, παρέσομαι. Σύνθημα δ' εἶπον Ἀθηναίαν κατὰ τὴν συγγένειαν[1]. Ταῦτ' εἰπόντες ἀνεπαύοντο.

40. Ἡνίκα δ' ἦν ἀμφὶ μέσας νύκτας, παρῆν Σεύθης ἔχων τοὺς ἱππέας τεθωρακισμένους καὶ τοὺς πελταστὰς σὺν τοῖς ὅπλοις. Καὶ ἐπεὶ παρέδωκε τοὺς ἡγεμόνας, οἱ μὲν ὁπλῖται ἡγοῦντο, οἱ δὲ πελτασταὶ εἵποντο, οἱ δὲ ἱππεῖς ὠπισθοφυλάκουν. 41. Ἐπεὶ δ' ἡμέρα ἦν, ὁ Σεύθης παρήλαυνεν εἰς τὸ πρόσθεν καὶ ἐπῄνεσε τὸν Ἑλληνικὸν νόμον· πολλάκις γὰρ ἔφη νύκτωρ αὐτὸς καὶ σὺν ὀλίγοις πορευόμενος ἀποσπασθῆναι σὺν τοῖς ἵπποις ἀπὸ τῶν πεζῶν· νῦν δ', ὥσπερ δεῖ, ἀθρόοι πάντες ἅμα τῇ ἡμέρᾳ φαινόμεθα. Ἀλλὰ ὑμεῖς μὲν περιμένετε αὐτοῦ καὶ ἀναπαύεσθε· ἐγὼ δὲ σκεψάμενός τι ἥξω. 42. Ταῦτ' εἰπὼν ἤλαυνε δι' ὄρους ὁδόν τινα λαβών. Ἐπεὶ δ' ἀφίκετο εἰς χιόνα πολλήν,

(1) ii. 31.

38. περιπίπτ.] *Fall foul of* one another. Cf. Thuc. II. 65.

39. Ἀθηναίαν] *Minerva*, a form which occurs sometimes in prose Greek. Cf. Plat. Euthyd. p. 82, Oxon. ed.; Arist. Av. 829.; Pors. — εἶπον] Scil. οἱ Θρᾷκες. P.

ἐσκέψατο [ἐν τῇ ὁδῷ] εἰ εἴη ἴχνη ἀνθρώπων ἢ πρόσω ἡγούμενα ἢ ἐναντία. Ἐπεὶ δὲ ἀτριβῆ ἑώρα τὴν ὁδόν, ἧκε ταχὺ πάλιν καὶ ἔλεγε· 43. Καλῶς, ὦ ἄνδρες, ἔσται, ἢν θεὸς θέλῃ· τοὺς γὰρ ἀνθρώπους λήσομεν ἐπιπεσόντες. Ἀλλ' ἐγὼ μὲν ἡγήσομαι τοῖς ἵπποις, ὅπως, ἄν τινα ἴδωμεν, μὴ διαφυγὼν σημήνῃ τοῖς ἄλλοις πολεμίοις· ὑμεῖς δ' ἕπεσθε· κἂν λειφθῆτε, τῷ στίβῳ τῶν ἵππων ἕπεσθε. Ὑπερβάντες δὲ τὰ ὄρη ἥξομεν εἰς κώμας πολλάς τε καὶ εὐδαίμονας.

44. Ἡνίκα δ' ἦν μέσον ἡμέρας, ἤδη τε ἦν ἐπὶ τοῖς ἄκροις καὶ κατιδὼν τὰς κώμας ἧκεν ἐλαύνων πρὸς τοὺς ὁπλίτας, καὶ ἔλεγεν· Ἀφήσω ἤδη καταθεῖν τοὺς μὲν ἱππέας εἰς τὸ πεδίον, τοὺς δὲ πελταστὰς ἐπὶ τὰς κώμας. Ἀλλ' ἕπεσθε ὡς ἂν δύνησθε τάχιστα, ὅπως, ἐάν τις ὑφιστῆται, ἀλέξησθε. 45. Ἀκούσας ταῦτα ὁ Ξενοφῶν κατέβη ἀπὸ τοῦ ἵππου. Καὶ ὃς ἤρετο· Τί καταβαίνεις, ἐπεὶ σπεύδειν δεῖ; Οἶδα, ἔφη, ὅτι οὐκ ἐμοῦ μόνου δέῃ· οἱ δὲ ὁπλῖται θᾶττον δραμοῦνται καὶ ἥδιον, ἐὰν καὶ ἐγὼ πεζὸς ἡγῶμαι.

46. Μετὰ ταῦτα ᾤχετο καὶ μετ' αὐτοῦ Τιμασίων ἔχων ἱππεῖς ὡς τετταράκοντα τῶν Ἑλλήνων. Ξενοφῶν δὲ παρηγγύησε τοὺς εἰς τριάκοντα[m] ἔτη παριέναι ἀπὸ τῶν λόχων εὐζώνους. Καὶ αὐτὸς μὲν ἐτρόχαζε τούτους ἔχων· Κλεάνωρ δ' ἡγεῖτο τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. 47. Ἐπεὶ δ' ἐν ταῖς κώμαις ἦσαν, Σεύθης, ἔχων ὅσον τριάκοντα ἱππέας, προσελάσας εἶπε· Τάδε δή, ὦ Ξενοφῶν, ἃ σὺ ἔλεγες· ἔχονται οἱ

(m) VI. iv. 25.

45. *δέῃ*] 'Te non meâ unius operâ indigere.' Amasæus.

46. 'Hinc satis certum argumentum nos habere ætatis Xenophontis fere 30 annos tum nati recte monet Weiske.' S.

47. *τάδε δή.*] ***This is just as you said,***—(apparently referring to § 38 and 31) ***the people are caught: but*** (they are not secured) ***for the cavalry have gone away*** (***and left***) ***me.*** (Dativ. incom.) &c.

ἄνθρωποι· ἀλλὰ γὰρ ἔρημοι οἱ ἱππεῖς οἴχονταί μοι[n] ἄλλος ἄλλῃ διώκων, καὶ δέδοικα μὴ συστάντες ἀθρόοι που κακόν τι ἐργάσωνται οἱ πολέμιοι· δεῖ δὲ καὶ ἐν ταῖς κώμαις καταμένειν τινὰς ἡμῶν· μεσταὶ γάρ εἰσιν ἀνθρώπων. 48. Ἀλλ' ἐγὼ μέν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, σὺν οἷς ἔχω τὰ ἄκρα καταλήψομαι· σὺ δὲ Κλεάνορα κέλευε διὰ τοῦ πεδίου παρατεῖναι τὴν φάλαγγα παρὰ τὰς κώμας. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἐποίησαν, συνηλίσθησαν ἀνδράποδα μὲν εἰς χίλια, βόες δὲ δισχίλιοι [καὶ] πρόβατα ἄλλα μυρία. Τότε μὲν δὴ αὐτοῦ ηὐλίσθησαν.

CAPUT IV.

1. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ κατακαύσας ὁ Σεύθης τὰς κωμας παντελῶς καὶ οἰκίαν οὐδὲ μίαν λιπών, ὅπως φόβον ἐνθείη καὶ τοῖς ἄλλοις οἷα[a] πείσονται, ἂν μὴ πειθωνται, ἀπῄει πάλιν. 2. Καὶ τὴν μὲν λείαν ἀπέπεμψε διατίθεσθαι Ἡρακλείδην εἰς Πέρινθον, ὅπως ἂν[b] μισθὸς γένηται τοῖς στρατιώταις· αὐτὸς δὲ καὶ οἱ Ἕλληνες ἐστρατοπεδεύοντο ἀνὰ τὸ Θυνῶν πεδίον. Οἱ δ' ἐκλιπόντες ἔφευγον εἰς τὰ ὄρη.

3. Ἦν δὲ χιὼν πολλὴ καὶ ψῦχος οὕτως ὥστε τὸ ὕδωρ ὃ ἐφέροντο ἐπὶ δεῖπνον ἐπήγνυτο καὶ ὁ οἶνος ὁ ἐν τοῖς ἀγγείοις, καὶ τῶν Ἑλλήνων πολλῶν καὶ ῥῖνες ἀπεκαίοντο[c] καὶ ὦτα. 4. Καὶ τότε δῆλον ἐγένετο οὗ ἕνεκα οἱ Θρᾷκες τὰς ἀλωπεκίδας ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς φοροῦσι καὶ τοῖς ὠσί, καὶ χιτῶνας οὐ μόνον περὶ τοῖς

(n) VI. vi. 12. (a) I. vii. 4, n. (b) II. v. 16. (c) IV. v. 3.

3. Cf. Ovid. Tr. III. x. 23.
4. Cf. Ovid. Tr. III. x. 19; Herod. VII. 75.

στέρνοις, ἀλλὰ καὶ περὶ τοῖς μηροῖς· καὶ ζειρὰς μέχρι τῶν ποδῶν ἐπὶ τῶν ἵππων ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ χλαμύδας. 5. Ἀφιεὶς δὲ τῶν [d] αἰχμαλώτων ὁ Σεύθης εἰς τὰ ὄρη ἔλεγεν ὅτι, εἰ μὴ καταβήσονται [οἰκήσοντες] καὶ πείσονται, ὅτι κατακαύσει καὶ τούτων τὰς κώμας καὶ τὸν σῖτον, καὶ ἀπολοῦνται τῷ λιμῷ. Ἐκ τούτου κατέβαινον καὶ γυναῖκες καὶ παῖδες καὶ πρεσβύτεροι· οἱ δὲ νεώτεροι ἐν ταῖς ὑπὸ τὸ ὄρος κώμαις ηὐλίζοντο. 6. Καὶ ὁ Σεύθης καταμαθὼν ἐκέλευσε τὸν Ξενοφῶντα τῶν ὁπλιτῶν τοὺς νεωτάτους λαβόντα συνεπισπέσθαι. Καὶ ἀναστάντες τῆς νυκτὸς ἅμα τῇ ἡμέρᾳ παρῆσαν [e] εἰς τὰς κώμας· καὶ οἱ μὲν πλεῖστοι ἐξέφυγον· πλησίον γὰρ ἦν τὸ ὄρος· ὅσους δ' ἔλαβε, κατηκόντισεν ἀφειδῶς Σεύθης.

7. Ἐπισθένης δ' ἦν τις Ὀλύνθιος παιδεραστής, ὃς ἰδὼν παῖδα καλὸν ἡβάσκοντα ἄρτι, πέλτην ἔχοντα, μέλλοντα ἀποθνήσκειν, προσδραμὼν Ξενοφῶντα ἱκέτευε βοηθῆσαι παιδὶ καλῷ. 8. Καὶ ὃς προσελθὼν τῷ Σεύθῃ δεῖται μὴ ἀποκτεῖναι τὸν παῖδα· καὶ τοῦ Ἐπισθένους διηγεῖται τὸν τρόπον, καὶ ὅτι λόχον ποτὲ συνελέξατο σκοπῶν οὐδὲν ἄλλο ἢ εἴ τινες εἶεν καλοί, καὶ μετὰ τούτων ἦν ἀνὴρ ἀγαθός. 9. Ὁ δὲ Σεύθης ἤρετο· Ἦ καὶ ἐθέλοις ἄν, ὦ Ἐπίσθενες, ὑπὲρ τούτου ἀποθανεῖν; Ὁ δ' εἶπεν ἀνατείνας τὸν τράχηλον· Παῖε, ἔφη, εἰ κελεύει ὁ παῖς καὶ μέλλει χάριν εἰδέναι. 10. Ἐπήρετο ὁ Σεύθης τὸν παῖδα εἰ παίσειεν αὐτὸν ἀντ' ἐκείνου. Οὐκ εἴα ὁ παῖς, ἀλλ' ἱκέτευε μηδ' ἕτερον κατακαίνειν. Ἐνταῦθα δὴ ὁ Ἐπισθένης περιλαβὼν τὸν παῖδα εἶπεν· Ὥρα σοι, ὦ Σεύθη, περὶ τοῦδέ μοι

(d) I. v. 7. (e) I. ii. 2.

— ζειρὰς] Long buckled cloaks, differing from the Greek scarf (χλαμύδ.), in reaching to the feet, and being buckled round the loins instead of the neck. Cf. Herod. VII. 69.

διαμάχεσθαι· οὐ γὰρ μεθήσω τὸν παῖδα. 11. Ὁ δὲ Σεύθης γελῶν ταῦτα μὲν εἴα· ἔδοξε δὲ αὐτῷ αὐτοῦ συναυλισθῆναι, ἵνα μηδ' ἐκ τούτων τῶν κωμῶν οἱ ἐπὶ τοῦ ὄρους τρέφοιντο. Καὶ αὐτὸς μὲν ἐν τῷ πεδίῳ ὑποκαταβὰς ἐσκήνου· ὁ δὲ Ξενοφῶν, ἔχων τοὺς ἐπιλέκτους, ἐν τῇ ὑπὸ τὸ ὄρος ἀνωτάτω κώμῃ· καίτοι οἱ ἄλλοι Ἕλληνες ἐν τοῖς ὀρεινοῖς καλουμένοις Θρᾳξὶ πλησίον κατεσκήνησαν.

12. Ἐκ τούτου ἡμέραι οὐ πολλαὶ διετρίβοντο, καὶ[f] οἱ ἐκ τοῦ ὄρους Θρᾷκες, καταβαίνοντες πρὸς τὸν Σεύθην, περὶ σπονδῶν καὶ ὁμήρων διεπράττοντο. Καὶ ὁ Ξενοφῶν ἐλθὼν ἔλεγε τῷ Σεύθῃ ὅτι ἐν πονηροῖς [τόποις] σκηνῷεν καὶ πλησίον εἶεν οἱ πολέμιοι· ἥδιον δ' ἂν ἔξω αὐλίζεσθαι ἔφη ἐν ἐχυροῖς [ἂν] χωρίοις μᾶλλον ἢ ἐν τοῖς στεγνοῖς ὥςτε ἀπολέσθαι. 13. Ὁ δὲ θαῤῥεῖν ἐκέλευε καὶ ἔδειξεν ὁμήρους παρόντας αὐτῷ. Ἐδέοντο δὲ καὶ τοῦ Ξενοφῶντος καταβαίνοντές τινες τῶν ἐκ τοῦ ὄρους συμπρᾶξαί σφισι τὰς σπονδάς. Ὁ δ' ὡμολόγει[g] καὶ θαῤῥεῖν ἐκέλευε καὶ ἠγγυᾶτο μηδὲν αὐτοὺς κακὸν πείσεσθαι πειθομένους Σεύθῃ. Οἱ δ' ἄρα ταῦτ' ἔλεγον κατασκοπῆς ἕνεκα.

14. Ταῦτα μὲν τῆς ἡμέρας ἐγένετο· εἰς δὲ τὴν ἐπιοῦσαν νύκτα ἐπιτίθενται ἐλθόντες ἐκ τοῦ ὄρους οἱ Θυνοί. Καὶ ἡγεμὼν μὲν ἦν ὁ δεσπότης ἑκάστης τῆς οἰκίας· χαλεπὸν γὰρ ἦν ἄλλως τὰς οἰκίας, σκότους ὄντος, ἀνευρίσκειν ἐν ταῖς κώμαις· καὶ γὰρ αἱ οἰκίαι κύκλῳ περιεσταύρωντο μεγάλοις σταυροῖς τῶν προβάτων ἕνεκα. 15. Ἐπεὶ δ' ἐγένοντο κατὰ τὰς θύρας ἑκάστου τοῦ οἰκήματος, οἱ μὲν εἰςηκόντιζον, οἱ δὲ τοῖς

(f) IV. vi. 2. (g) VI. iii. 9.

11. μηδ' ἐκ τ.] *Neither from these*, as distinguished from those at § 1.

12. ὥστε ἀπολ.] Supply οὕτως (αὐλίζεσθαι). '"Εξω (τῆς κώμης) αὐλίζεσθαι opponitur τῷ σκηνῆσαι ἐν στεγνοῖς. Cf. Œconom. VII. 19.' B.

σκυτάλοις ἔβαλλον, ἃ ἔχειν ἔφασαν ὡς ἀποκόψοντες τῶν δορατων τὰς λόγχας· οἱ δὲ ἐνεπίμπρασαν· καὶ Ξενοφῶντα ὀνομαστὶ καλοῦντες ἐξιόντα ἐκέλευον ἀποθνήσκειν ἢ αὐτοῦ ἔφασαν κατακαυθήσεσθαι αὐτόν.

16. Καὶ ἤδη τε διὰ τοῦ ὀρόφου ἐφαίνετο πῦρ, καὶ ἐντεθωρακισμένοι οἱ περὶ τὸν Ξενοφῶντα ἔνδον ἦσαν, ἀσπίδας καὶ μαχαίρας καὶ κράνη ἔχοντες, καὶ Σιλανὸς Μακέστιος, ἐτῶν [ἤδη] ὡς ὀκτωκαίδεκα ὤν, σημαίνει τῇ σάλπιγγι, καὶ εὐθὺς ἐκπηδῶσιν ἐσπασμένοι τὰ ξίφη και οἱ ἐκ τῶν ἄλλων σκηνωμάτων. 17. Οἱ δὲ Θρᾷκες καταφεύγουσιν, ὥςπερ δὴ τρόπος ἦν αὐτοῖς, ὄπισθεν περιβαλλόμενοι τὰς πέλτας· καὶ αὐτῶν ὑπεραλλομένων τοὺς σταυροὺς ἐλήφθησάν τινες κρεμασθέντες ἐνεχομένων τῶν πελτῶν τοῖς σταυροῖς· οἱ δὲ καὶ ἀπέθανον, διαμαρτόντες τῶν ἐξόδων· οἱ δὲ Ἕλληνες ἐδίωκον ἔξω τῆς κώμης. 18. Τῶν δὲ Θυνῶν ὑποστραφέντες τινὲς ἐν τῷ σκότει τοὺς παρατρέχοντας παρ' οἰκίαν καιομένην ἠκόντιζον εἰς τὸ φῶς ἐκ τοῦ σκότους· καὶ ἔτρωσαν Ἱερώνυμόν τε [καὶ] Εὐοδέα λοχαγὸν καὶ Θεογένην Λοκρὸν λοχαγόν· ἀπέθανε δὲ οὐδείς· κατεκαύθη μέντοι καὶ ἐσθής τινων καὶ σκεύη. 19. Σεύθης δὲ ἧκε βοηθήσων σὺν ἑπτὰ ἱππεῦσι τοῖς πρώτοις, καὶ τὸν σαλπιγκτὴν ἔχων τὸν Θρᾴκιον. Καὶ ἐπείπερ ᾔσθετο, ὅσον περ χρόνον ἐβοήθει, τοσοῦτον καὶ τὸ

15. ἔφασαν] (*'Thraces minitabundi.'* K.) *'Thyni captivi.'* S.

16. Μακέστ.] Silanus is mentioned, and his age particularized, possibly as being some one well known in our author's neighbourhood; for Makestus was a city of Elis, (Hellen. III. ii. 25 and 30,) not far from Scyllus. Cf. V. iii. 7. n.

18. ἠκόντιζον] *Threw their javelins out of the dark into the light at those who...*

19. τοῖς πρώτοις] (*Qui primi præsto erant.* P.) = οἳ πρῶτοι προσήλασαν συμβοηθήσοντες.

— ἐπ. ᾔσθετο] 'Cogita rerum statum et Græcorum periculum.' P.

— ἐβοήθ.] He was *coming to* the rescue.

κέρας ἐφθέγγετο αὐτῷ[h]· ὥςτε καὶ τοῦτο φόβον συμπαρέσχε τοῖς πολεμίοις. Ἐπεὶ δ' ἦλθεν, ἐδεξιοῦτό τε καὶ ἔλεγεν ὅτι οἴοιτο τεθνεῶτας πολλοὺς εὑρήσειν.

20. Ἐκ τούτου ὁ Ξενοφῶν δεῖται τοὺς ὁμήρους τε αὐτῷ παραδοῦναι καὶ ἐπὶ τὸ ὄρος, εἰ βούλεται[i], συστρατεύεσθαι· εἰ δὲ μή, αὐτὸν ἐᾶσαι. 21. Τῇ οὖν ὑστεραίᾳ παραδίδωσιν ὁ Σεύθης τοὺς ὁμήρους, πρεσβυτέρους ἄνδρας ἤδη, τους κρατίστους, ὡς ἔφασαν, τῶν ὀρεινῶν· καὶ αὐτὸς ἔρχεται σὺν τῇ δυνάμει. Ἤδη δὲ εἶχε καὶ τριπλασίαν δύναμιν ὁ Σεύθης· ἐκ γὰρ τῶν Ὀδρυσῶν, ἀκούοντες ἃ πράττει ὁ Σεύθης, πολλοὶ κατέβαινον συστρατευσόμενοι. 22. Οἱ δὲ Θυνοί, ἐπεὶ εἶδον ἀπὸ τοῦ ὄρους πολλοὺς μὲν ὁπλίτας, πολλοὺς δὲ πελταστάς, πολλοὺς δὲ ἱππεῖς, καταβάντες ἱκέτευον σπείσασθαι· καὶ πάντα ὡμολόγουν ποιήσειν καὶ τὰ πιστὰ λαμβάνειν ἐκέλευον. 23. Ὁ δὲ Σεύθης καλέσας τὸν Ξενοφῶντα ἐπεδείκνυεν ἃ λέγοιεν· καὶ οὐκ ἂν ἔφη σπείσεσθαι[k], εἰ Ξενοφῶν βούλοιτο τιμωρήσασθαι αὐτοὺς τῆς ἐπιθέσεως. 24. Ὁ δ' εἶπεν· Ἀλλ' ἔγωγε ἱκανὴν νομίζω καὶ νῦν δίκην[l] ἔχειν, εἰ οὗτοι δοῦλοι ἔσονται ἀντ' ἐλευθέρων· συμβουλεύειν μέντοι ἔφη αὐτῷ τὸ λοιπὸν ὁμήρους λαμβάνειν τοὺς δυνατωτάτους κακόν τι ποιεῖν, τοὺς δὲ γέροντας οἴκοι ἐᾶν. Οἱ μὲν οὖν ταύτῃ πάντες δὴ προςωμολόγουν.

(h) I. vii. 20. (i) I. iii. 14. (k) II. iii. 18. (l) II. v. 38.

20. ἐᾶσαι] Supply στρατεύεσθαι from συστρατ.

24. δίκην ἔχ.] '*Mihi satisfactum est.*' Cf. Herod. I. 45. K.; Dist. II. v. 38.

CAPUT V.

1. Ὑπερβάλλουσι δὲ πρὸς τοὺς ὑπὲρ Βυζαντίου Θρᾷκας εἰς τὸ Δέλτα καλούμενον· αὕτη δ' ἦν οὐκέτι ἀρχὴ Μαισάδου, ἀλλὰ Τήρου τοῦ Ὀδρύσου ἀρχαίου τινός. 2. Καὶ ὁ Ἡρακλείδης ἐνταῦθα ἔχων τὴν τιμὴν τῆς λείας παρῆν· καὶ Σεύθης ἐξαγαγὼν ζεύγη ἡμιονικὰ τρία, οὐ γὰρ ἦν πλείω, τὰ δὲ ἄλλα βοεικά, καλέσας Ξενοφῶντα ἐκέλευε λαβεῖν, τὰ δὲ ἄλλα διανεῖμαι τοῖς στρατηγοῖς καὶ λοχαγοῖς. 3. Ξενοφῶν δὲ [τάδ'] εἶπεν· Ἐμοὶ μὲν τοίνυν ἀρκεῖ καὶ αὖθις λαβεῖν· τούτοις δὲ τοῖς στρατηγοῖς δωροῦ, οἳ σὺν ἐμοὶ ἠκολούθησαν, καὶ λοχαγοῖς. 4. Καὶ τῶν ζευγῶν λαμβάνει ἓν μὲν Τιμασίων ὁ Δαρδανεύς, ἓν δε Κλεάνωρ ὁ Ὀρχομένιος, ἓν δὲ Φρυνίσκος ὁ Ἀχαιός· τὰ δὲ βοεικὰ ζεύγη τοῖς λοχαγοῖς κατεμερίσθη. Τὸν δὲ μισθὸν ἀποδίδωσιν, ἐξεληλυθότος ἤδη τοῦ μηνός, εἴκοσι μόνον ἡμερῶν· ὁ γὰρ Ἡρακλείδης ἔλεγεν ὅτι οὐ πλεῖον ἐμπολῆσαι. 5. Ὁ οὖν Ξενοφῶν ἀχθεσθεὶς εἶπεν ἐπομόσας· Δοκεῖς μοι, ὦ Ἡρακλείδη, οὐχ ὡς δεῖ κήδεσθαι Σεύθου· εἰ γὰρ ἐκήδου, ἧκες ἂν πλήρη φέρων τὸν μισθόν, καὶ προσδανεισάμενος, εἰ μή γ' ἄλλως ἐδύνω, καὶ ἀποδόμενος τὰ ἑαυτοῦ ἱμάτια.

1. Δέλτα] Called by other writers *Delcon*, or *Dercon*, is a fishing-station on the coast north of Byzantium. *Develton cum stagno quod nunc Deultum vocatur.* Plin. IV. 18.

— Μαισάδου] Ἦν οὐκέτι is not applicable to Mæsades, Seuthes' father, (for he was dead (ii. 32), and Delta had never belonged to him, as appears from the context,) but to the hereditary dominions of this family. The sense seems to be 'Now this (Delta), though belonging to Teres, the Odrysian, an ancient prince of the family (ii. 22), had formed no part of the kingdom in the reign of Mæsades:' the remark is made, as showing that the Greeks had already accomplished Seuthes' object (ii. 34), the recovery of his father's territory.

4. πλεῖον ἐμπ.] *He had not sold more* of the spoil, than what had fetched twenty days' pay.

5. ἑαυτοῦ] Reflexive pronoun of the third person used of the second. Cf. Matt. 139.

6. Ἐντεῦθεν ὁ Ἡρακλείδης ἠχθέσθη τε καὶ ἔδεισε μὴ ἐκ τῆς Σεύθου φιλίας ἐκβληθείη· καὶ ὅ τι ἐδύνατο ἀπὸ ταύτης τῆς ἡμέρας Ξενοφῶντα διέβαλλε πρὸς Σεύθην. 7. Οἱ μὲν δὴ στρατιῶται Ξενοφῶντι ἐνεκάλουν ὅτι οὐκ εἶχον τὸν μισθόν· Σεύθης δὲ ἤχθετο αὐτῷ, ὅτι ἐντόνως τοῖς στρατιώταις ἀπῄτει τὸν μισθόν. 8. Καὶ τέως μὲν ἀεὶ ἐμέμνητο ὡς[a], ἐπειδὰν ἐπὶ θάλατταν ἀπέλθῃ, παραδώσειν[b] αὐτῷ Βισάνθην καὶ Γάνον καὶ Νέον τεῖχος· ἀπὸ δὲ τούτου τοῦ χρόνου οὐδενὸς ἔτι τούτων ἐμέμνητο. Ὁ μὲν γὰρ Ἡρακλείδης καὶ τοῦτο[c] διεβεβλήκει, ὡς οὐκ ἀσφαλὲς εἴη τείχη παραδιδόναι ἀνδρὶ δύναμιν ἔχοντι.

9. Ἐκ τούτου ὁ μὲν Ξενοφων ἐβουλεύετο τί χρη ποιεῖν περὶ τοῦ ἔτι ἄνω στρατεύεσθαι· ὁ δ' Ἡρακλείδης εἰςαγαγὼν τοὺς ἄλλους στρατηγοὺς πρὸς Σεύθην λέγειν τε ἐκέλευεν αὐτοὺς ὅτι οὐδὲν ἂν ἧττον σφεῖς ἀγάγοιεν τὴν στρατιὰν ἢ Ξενοφῶν, τόν τε μισθὸν ὑπισχνεῖται αὐτοῖς [ἐντὸς] ὀλίγων ἡμερῶν ἔκπλεων παρέσεσθαι δυοῖν μηνοῖν· καὶ συστρατεύεσθαι ἐκέλευε. 10. Καὶ ὁ Τιμασίων εἶπεν· Ἐγὼ μὲν τοίνυν, οὐδ' ἂν πέντε μηνῶν μισθὸς μέλλῃ εἶναι, στρατευσαίμην ἂν ἄνευ Ξενοφῶντος. Καὶ ὁ Φρυνίσκος καὶ Κλεάνωρ συνωμολόγουν τῷ Τιμασίωνι.

11. Ἐντεῦθεν ὁ Σεύθης ἐλοιδόρει τὸν Ἡρακλείδην, ὅτι οὐ παρεκάλει καὶ Ξενοφῶντα. Ἐκ δὲ τούτου παρακαλοῦσιν αὐτὸν μόνον. Ὁ δὲ γνοὺς τὴν πανουργίαν τοῦ Ἡρακλείδου, ὅτι βούλοιτο αὐτὸν διαβάλλειν πρὸς τοὺς ἄλλους στρατηγούς, παρέρχεται λαβὼν τούς τε στρατηγοὺς πάντας καὶ τοὺς λοχαγούς.

(a) III. i. 9. (b) ii. 38. (c) vi. 40.

8. Νέον Τεῖχος] A sea port of Propontis, previously held (along with Bisanthe) by Alcibiades.

12. *Καὶ ἐπεὶ πάντες ἐπείσθησαν, συνεστρατεύοντο καὶ ἀφικνοῦνται, ἐν δεξιᾷ ἔχοντες τὸν Πόντον, διὰ τῶν Μελινοφάγων καλουμένων Θρᾳκῶν εἰς τὸν Σαλμυδησσόν. Ἔνθα τῶν εἰς τὸν Πόντον πλεουσῶν νηῶν πολλαὶ ὀκέλλουσι καὶ ἐκπίπτουσι· τέναγος γάρ ἐστιν ἐπὶ πάμπολυ τῆς θαλάττης.* 13. *Καὶ οἱ Θρᾷκες οἱ κατὰ ταῦτα οἰκοῦντες στήλας ὁρισάμενοι τὰ καθ' αὑτοὺς ἕκαστοι ἐκπίπτοντα ληΐζονται· τέως δ' ἐλέγοντο, πρὶν ὁρίσασθαι, ἁρπάζοντες πολλοὶ ὑπ' ἀλλήλων ἀποθνήσκειν.* 14. *Ἐνταῦθα εὑρίσκοντο πολλαὶ μὲν κλῖναι, πολλὰ δὲ κιβώτια, πολλαὶ δὲ βίβλοι [γεγραμμέναι], καὶ τἄλλα πολλὰ ὅσα ἐν ξυλίνοις τεύχεσι ναύκληροι ἄγουσιν. Ἐντεῦθεν ταῦτα καταστρεψάμενοι ἀπῄεσαν πάλιν.* 15. *Ἔνθα δὴ Σεύθης εἶχε στράτευμα ἤδη πλέον*[d] *τοῦ Ἑλληνικοῦ· ἔκ τε γὰρ Ὀδρυσῶν πολὺ ἔτι πλείους καταβεβήκεσαν καὶ οἱ ἀεὶ πειθόμενοι συνεστρατεύοντο. Κατηυλίσθησαν δ' ἐν τῷ πεδίῳ ὑπὲρ Σηλυβρίας, ὅσον τριάκοντα σταδίους ἀπέχοντες τῆς θαλάττης.* 16. *Καὶ μισθὸς μὲν οὐδείς πω ἐφαίνετο· πρὸς δὲ τὸν Ξενοφῶντα οἵ τε στρατιῶται παγχαλέπως εἶχον, ὅ τε Σεύθης οὐκέτι οἰκείως διέκειτο, ἀλλ' ὁπότε συγγενέσθαι αὐτῷ βουλόμενος ἔλθοι, πολλαὶ ἤδη ἀσχολίαι ἐφαίνοντο.*

(d) iv. 21.

12. Μελινοφ.] The *Asti* of Strabo and Pliny. Salmydessus (now Midíyah) was the name of a city and bay, noted for shipwrecks and wreckers. Cf. Prom. V. 732.

14. *βίβλοι γεγρ.*] 'Cum in Græciâ jam tot libri scriberentur legerenturque, non mireris sæpe etiam transportatas esse in colonias.' K.

CAPUT VI.

1. Ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ, σχεδὸν ἤδη δύο μηνῶν ὄντων, ἀφικνεῖται Χαρμῖνός τε ὁ Λάκων καὶ Πολύνικος παρὰ Θίβρωνος· καὶ λέγουσιν ὅτι Λακεδαιμονίοις δοκεῖ στρατεύεσθαι ἐπὶ Τισσαφέρνην, καὶ Θίβρων ἐκπέπλευκεν ὡς πολεμήσων· καὶ δεῖται ταύτης τῆς στρατιᾶς, καὶ λέγει ὅτι δαρεικὸς ἑκάστῳ ἔσται μισθὸς τοῦ μηνός, καὶ τοῖς λοχαγοῖς διμοιρία, τοῖς δὲ στρατηγοῖς τετραμοιρία. 2. Ἐπεὶ δ' ἦλθον οἱ Λακεδαιμόνιοι, εὐθὺς ὁ Ἡρακλείδης πυθόμενος ὅτι ἐπὶ τὸ στράτευμα ἥκουσι, λέγει τῷ Σεύθῃ ὅτι κάλλιστον γεγένηται· οἱ μὲν γὰρ Λακεδαιμόνιοι δέονται τοῦ στρατεύματος, σὺ δὲ οὐκέτι δέῃ· ἀποδιδοὺς δὲ τὸ στράτευμα χαριεῖ αὐτοῖς, σὲ δὲ οὐκέτι ἀπαιτήσονται τὸν μισθόν, ἀλλ' ἀπαλλάξονται ἐκ τῆς χώρας.

3. Ἀκούσας ταῦτα ὁ Σεύθης κελεύει παράγειν· καὶ ἐπεὶ εἶπον ὅτι ἐπὶ τὸ στράτευμα ἥκουσιν, ἔλεγεν ὅτι τὸ στράτευμα ἀποδίδωσι, φίλος τε καὶ σύμμαχος εἶναι βούλεται· καλεῖ τε αὐτοὺς ἐπὶ ξενίᾳ, καὶ ἐξένιζε μεγαλοπρεπῶς· Ξενοφῶντα δὲ οὐκ ἐκάλει οὐδὲ τῶν ἄλλων στρατηγῶν οὐδένα. 4. Ἐρωτώντων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων τίς ἀνὴρ εἴη Ξενοφῶν, ἀπεκρίνατο ὅτι τὰ μὲν ἄλλα εἴη οὐ κακός, φιλοστρατιώτης δέ· καὶ διὰ τοῦτο χεῖρόν ἐστιν αὐτῷ. Καὶ οἳ εἶπον· Ἀλλ'

1. Τισσαφέρν.] Tissaphernes, after being foiled in his pursuit of the 10,000 Greeks, had returned (invested with all Cyrus' former authority) to Asia Minor, to take surer vengeance on the Asiatic adherents of Cyrus. The Ionian cities, fearing his resentment, had sought the protection of the Spartans, who sent out *Thimbron*, with the title of Harmost, and a force of 4,500 men. Cf. Hellen. III. i. 3.

3. φίλος τε] Asyndeton. Ἐπὶ ξένια is H.'s reading. 'Both usages are correct.' Long. Cf. VI. i. 2.

4. χεῖρόν ἐ. α.] *It is the worse for him.* See § 39.

ἢ δημαγωγεῖ ὁ ἀνὴρ τοὺς ἄνδρας; Καὶ ὁ Ἡρακλείδης, Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. 5. Ἆρ' οὖν, ἔφασαν, μὴ καὶ ἡμῖν ἐναντιώσεται περὶ τῆς ἀπαγωγῆς; Ἀλλ' ἢν ὑμεῖς, ἔφη ὁ Ἡρακλείδης, συλλέξαντες αὐτοὺς ὑπόσχησθε τὸν μισθόν, ὀλίγον ἐκείνῳ προσχόντες ἀποδραμοῦνται σὺν ὑμῖν. 6. Πῶς οὖν ἄν, ἔφασαν, ἡμῖν συλλεγεῖεν; Αὔριον ὑμᾶς, ἔφη ὁ Ἡρακλείδης, πρωὶ ἄξομεν πρὸς αὐτούς· καὶ οἶδα, ἔφη, ὅτι, ἐπειδὰν ὑμᾶς ἴδωσιν, ἄσμενοι συνδραμοῦνται. Αὕτη μὲν ἡ ἡμέρα οὕτως ἔληξεν.

7. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἄγουσιν ἐπὶ τὸ στράτευμα τοὺς Λάκωνας Σεύθης τε καὶ Ἡρακλείδης, καὶ συλλέγεται ἡ στρατιά· τὼ δὲ Λάκωνε ἐλεγέτην ὅτι Λακεδαιμονίοις δοκεῖ πολεμεῖν Τισσαφέρνει, τῷ ὑμᾶς ἀδικήσαντι· ἢν οὖν ἴητε σὺν ἡμῖν, τόν τε ἐχθρὸν τιμωρήσεσθε καὶ δαρεικὸν ἕκαστος οἴσει τοῦ μηνὸς ὑμῶν, λοχαγὸς δὲ τὸ διπλοῦν, στρατηγὸς δὲ τὸ τετραπλοῦν. 8. Καὶ οἱ στρατιῶται ἄσμενοί τε ἤκουσαν καὶ εὐθὺς ἀνίσταταί τις τῶν Ἀρκάδων τοῦ Ξενοφῶντος κατηγορήσων. Παρῆν δὲ καὶ Σεύθης, βουλόμενος εἰδέναι τί πραχθήσεται· καὶ ἐν ἐπηκόῳ εἱστήκει ἔχων ἑρμηνέα· ξυνίει δὲ καὶ αὐτὸς Ἑλληνιστὶ τὰ πλεῖστα. 9. Ἔνθα δὴ λέγει ὁ Ἀρκάς· Ἀλλ' ἡμεῖς μέν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, καὶ πάλαι ἂν ἦμεν παρ' ὑμῖν, εἰ μὴ Ξενοφῶν ἡμᾶς δεῦρο πείσας ἀπήγαγεν· ἐνθάδε γε ἡμεῖς μὲν τὸν δεινὸν χειμῶνα στρατευόμενοι καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν οὐδὲν πεπαύμεθα, ὁ δὲ τοὺς ἡμετέρους πόνους ἔχει·

5. ἆρ' οὖν . . . μή] *Why he will not oppose us—will he . . . ?* (ἆρα δέος ἐστὶ μὴ . . Matt. 614, note u.) ἆρα μὴ (*numnam*) *suggests* a negative reply, but does so with doubt and misgiving, sometimes in irony. Cf. Herm. Vig., n. 295.

— προσχόντες] (προς-ἔχειν), written προς σχοντες by Herman, (Œd. Col. 990). Supply τὸν νοῦν. Cf. II. iv. 2.

9. πόνους ἔχει] *He has* (the fruits of) *our labours.* Abst. for

καὶ Σεύθης ἐκεῖνον μὲν ἰδίᾳ πεπλούτικεν, ἡμᾶς δὲ ἀποστερεῖ τὸν μισθόν· 10. ὥςτε ὅ γε πρῶτος λέγων ἐγὼ μέν, εἰ τοῦτον ἴδοιμι καταλευσθέντα, καὶ δόντα δίκην ὧν ἡμᾶς περιεῖλκε, καὶ τὸν μισθὸν ἄν[a] μοι δοκῶ ἔχειν, καὶ οὐδὲν ἔτι τοῖς πεπονημένοις ἄχθεσθαι. Μετὰ τοῦτον ἄλλος ἀνέστη ὁμοίως καὶ ἄλλος. Ἐκ δὲ τούτου Ξενοφῶν ἔλεξεν ὧδε·

11. Ἀλλὰ πάντα μὲν ἄρα ἄνθρωπον ὄντα προςδοκᾶν δεῖ, ὁπότε[b] γε καὶ νῦν ὑφ' ὑμῶν αἰτίας ἔχω ἐν ᾧ πλείστην προθυμίαν ἐμαυτῷ γε δοκῶ συνειδέναι περὶ ὑμᾶς παρεσχημένος. Ἀπετραπόμην μέν γε ἤδη οἴκαδε ὡρμημένος, οὐ μὰ τὸν Δία, οὔτοι πυνθανόμενος ὑμᾶς εὖ πράττειν, ἀλλὰ μᾶλλον ἀκούων ἐν ἀπόροις εἶναι, ὡς ὠφελήσων, εἴ τι δυναίμην. 12. Ἐπεὶ δὲ ἦλθον, Σεύθου τουτουῒ πολλοὺς ἀγγέλους πρὸς ἐμὲ πέμποντος καὶ πολλὰ ὑπισχνουμένου μοι, εἰ πείσαιμι ὑμᾶς πρὸς αὐτὸν ἐλθεῖν, τοῦτο μὲν οὐκ ἐπεχείρησα ποιεῖν, ὡς αὐτοὶ ὑμεῖς ἐπίστασθε· ἦγον[c] δὲ ὅθεν ᾤόμην τάχιστ' ἂν ὑμᾶς εἰς τὴν Ἀσίαν διαβῆναι. Ταῦτα γὰρ καὶ βέλτιστα ἐνόμιζον ὑμῖν εἶναι, καὶ ὑμᾶς ᾔδειν βουλομένους. 13. Ἐπεὶ δ' Ἀρίσταρχος ἐλθὼν σὺν τριήρεσιν ἐκώλυε διαπλεῖν ἡμᾶς, ἐκ τούτου, ὅπερ εἰκὸς δήπου ἦν, συνέλεξα ὑμᾶς, ὅπως βουλευσαίμεθα ὅ τι χρὴ ποιεῖν. 14. Οὐκοῦν ὑμεῖς ἀκούοντες μὲν Ἀριστάρχου ἐπιτάττοντος ὑμῖν εἰς Χεῤῥόνησον πορεύεσθαι, ἀκούοντες δὲ Σεύθου πείθοντος ἑαυτῷ συστρατεύεσθαι, πάντες μὲν ἐλέγετε σὺν Σεύθῃ ἰέναι, πάντες δ' ἐψηφίσασθε ταῦτα. Τί οὖν ἐγὼ ἐνταῦθα ἠδίκησα, ἀγαγὼν ὑμᾶς ἔνθα πᾶσιν ὑμῖν ἐδόκει; 15. Ἐπεί γε μὴν ψεύδεσθαι ἤρξατο

(a) V. vi. 1. (b) III. ii. 2. (c) ii. 9, 11.

concrete. Cf. Eur. Phœn. 30. *τὸν ἐμὸν ὠδίνων πόνον μαστοῖς ὑφεῖτο*; also N. T. 2 Cor. V. 10.

10. *δίκην ὧν . . . περιεῖλκε*] Punishment for all *his dragging* us about.

Σεύθης περὶ τοῦ μισθοῦ, εἰ μὲν ἐπαινῶ αὐτόν, δικαίως ἄν με καὶ αἰτιῷσθε καὶ μισοῖτε· εἰ δὲ πρόσθεν αὐτῷ πάντων μάλιστα φίλος ὢν νῦν πάντων διαφορώτατός εἰμι, πῶς ἂν ἔτι δικαίως, ὑμᾶς αἱρούμενος ἀντὶ Σεύθου, ὑφ' ὑμῶν αἰτίαν ἔχοιμι περὶ ὧν πρὸς τοῦτον διαφέρομαι; 16. Ἀλλ' εἴποιτε ἂν ὅτι ἔξεστι καὶ τὰ ὑμέτερα ἔχοντα παρὰ Σεύθου τεχνάζειν. Οὐκοῦν δῆλον τοῦτό γε, ὅτι, εἴπερ ἐμοὶ ἐτέλει τι Σεύθης, οὐχ οὕτως ἐτέλει δήπου ὡς ὧν τε ἐμοὶ δοίη στεροῖτο καὶ ἄλλα ὑμῖν ἀποτίσειεν; Ἀλλ' οἶμαι, εἰ ἐδίδου, ἐπὶ τούτῳ ἂν ἐδίδου ὅπως ἐμοὶ δοὺς μεῖον μὴ ἀποδοίη ὑμῖν τὸ πλεῖον. 17. Εἰ τοίνυν οὕτως ἔχειν οἴεσθε, ἔξεστιν ὑμῖν αὐτίκα μάλα ματαίαν ταύτην τὴν πρᾶξιν ἀμφοτέροις ἡμῖν ποιῆσαι, ἐὰν πράττητε αὐτὸν τὰ χρήματα. Δῆλον γὰρ ὅτι Σεύθης, εἰ ἔχω τι παρ' αὐτοῦ, ἀπαιτήσει με, καὶ ἀπαιτήσει μέντοι δικαίως, ἐὰν μὴ βεβαιῶ τὴν πρᾶξιν αὐτῷ ἐφ' ᾗ ἐδωροδόκουν. 18. Ἀλλὰ πολλοῦ μοι δοκῶ δεῖν τὰ ὑμέτερα ἔχειν· ὀμνύω γὰρ ὑμῖν θεοὺς ἅπαντας καὶ πάσας μηδὲ ἃ ἐμοὶ ἰδίᾳ ὑπέσχετο Σεύθης ἔχειν· πάρεστι δὲ καὶ αὐτός, καὶ ἀκούων σύνοιδέ μοι εἰ ἐπιορκῶ. 19. Ἵνα δὲ μᾶλλον θαυμάσητε, συνεπόμνυμι μηδὲ ἃ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ ἔλαβον εἰληφέναι, μὴ τοίνυν μηδ' ὅσα τῶν λοχαγῶν ἔνιοι. 20. Καὶ τί δὴ ταῦτ' ἐποίουν; Ὤιμην, ὦ ἄνδρες, ὅσῳ μᾶλλον συμφέροιμι τούτῳ τὴν τότε πενίαν, τοσούτῳ μᾶλλον αὐτὸν

15. εἰ ... ἐπαινῶ ... ἄν με αἰτιῷσθε] Supposing that *I do really* praise him, in *that* case, you may fairly accuse me, &c. 'Talis locus eos redarguit, qui εἰ cum indic. omnium temporum tantum de conditione *quæ dubio careat* atque vera et necessaria sit, poni docent. (Matt. (?) 523; Thiersch. 328.) P.' See Matt. Eur. Hipp. 471; cf. III. ii. 23.

16. ἔξεστι.... ἔχοντα] *It is possible that ...* 'ἔνεστιν vel ἔστιν expectaveris.' P.

17. πράττητε] *You exact from him.* Matt. 411, 4; inf. 40, ἀναπρᾶξαι.

φίλον ποιήσεσθαι, ὁπότε δυνασθείη. Ἐγὼ δὲ ἅμα τε αὐτὸν ὁρῶ εὖ πράττοντα, καὶ γιγνώσκω δὴ αὐτοῦ τὴν γνώμην. 21. Εἴποι δή τις ἄν· Οὔκουν αἰσχύνῃ οὕτω μωρῶς ἐξαπατώμενος; Ναὶ μὰ Δία ᾐσχυνόμην μέντοι, εἰ ὑπὸ πολεμίου γε ὄντος ἐξηπατήθην· φίλῳ δὲ ὄντι ἐξαπατᾶν αἴσχιόν μοι δοκεῖ εἶναι ἢ ἐξαπατᾶσθαι. 22. Ἐπεί, εἴ γε πρὸς φίλους ἐστὶ φυλακή, πᾶσαν οἶδα ὑμᾶς φυλαξαμένους, ὡς μὴ παρασχεῖν τούτῳ πρόφασιν δικαίαν μὴ ἀποδιδόναι ὑμῖν ἃ ὑπέσχετο· οὔτε γὰρ ἠδικήσαμεν τοῦτον οὐδέν, οὔτε κατεβλακεύσαμεν τὰ τούτου, οὐδὲ μὴν κατεδειλιάσαμεν οὐδὲν ἐφ᾽ ὅ τι ἡμᾶς οὗτος παρεκάλεσεν. 23. Ἀλλά, φαίητε ἄν, ἔδει τὰ[d] ἐνέχυρα τότε λαβεῖν, ὡς μηδ᾽ εἰ ἐβούλετο ἐδύνατο ἐξαπατᾶν. Πρὸς ταῦτα δὲ ἀκούσατε, ἃ ἐγὼ οὐκ ἄν ποτε εἶπον τούτου ἐναντίον, εἰ μή μοι παντάπασιν ἀγνώμονες ἐδοκεῖτε εἶναι ἢ λίαν εἰς ἐμὲ ἀχάριστοι. 24. Ἀναμνήσθητε γάρ, ἐν ποίοις τισὶν ὄντες πράγμασιν ἐτυγχάνετε, ἐξ ὧν ὑμᾶς ἐγὼ ἀνήγαγον πρὸς Σεύθην. Οὐκ εἰς μὲν Πέρινθον προσῇτε πόλιν; Ἀρίσταρχος δ᾽ ὑμᾶς ὁ Λακεδαιμόνιος οὐκ εἴα εἰσιέναι, ἀποκλείσας τὰς πύλας; ὑπαίθριοι δ᾽ ἔξω ἐστρατοπεδεύετε; μέσος δὲ χειμὼν ἦν; ἀγορᾷ δὲ ἐχρῆσθε σπάνια μὲν ὁρῶντες τὰ ὤνια, σπάνια δ᾽ ἔχοντες ὅτων ὠνήσεσθε[e]; 25. Ἀνάγκη δὲ ἦν μένειν ἐπὶ Θρᾴκης· τριήρεις γὰρ ἐφορμοῦσαι

(d) ii. 8, n. (e) III. i. 20.

21. ᾐσχυνόμην] 'Proprie ἂν requiritur.' P. Cf. VI. vi. 25, and inf. vii. 40. The omission is emphatic, and 'gives a notion of the *certainty* of the consequent, if the restriction in the apodosis (εἰ ὑπὸ &c.) had not intervened.' Jelf, 858, 1.

22. εἴ γε πρὸς] *If indeed there be* (such a thing as) *taking precaution against friends.* 'εἴ γε (= *si quidem*) conditionis vim extollit, *i. e.* magis dubiam reddit.' K.

23. ὡς ... ἐδύνατο] *In which case he could* (not) &c. Cf. Matt. 520; Jelf, 813; Herm. Vig. 851.

24. ἀγορᾷ ἐχρ.] '*Victum et commeatum emere coacti eratis*' S.

25. ἐπὶ Θρᾴκης] '*Ad fines Thraciæ.* Vide Herm. Vig. p. 859.' K.

ἐκώλυον διαπλεῖν· εἰ δὲ μένοι τις, ἐν πολεμίᾳ εἶναι, ἔνθα πολλοὶ μὲν ἱππεῖς ἦσαν ἐναντίοι, πολλοὶ δὲ πελτασταί. 26. Ἡμῖν δὲ ὁπλιτικὸν μὲν ἦν, ᾧ ἀθρόοι μὲν ἰόντες ἐπὶ τὰς κώμας ἴσως ἂν ἐδυνάμεθα σῖτον λαμβάνειν οὐδέν τι ἄφθονον· ὅτῳ δὲ διώκοντες ἂν ἢ ἀνδράποδα ἢ πρόβατα κατελαμβάνομεν, οὐκ ἦν ἡμῖν· οὔτε γὰρ ἱππικὸν οὔτε πελταστικὸν ἔτι ἐγὼ συνεστηκὸς κατέλαβον παρ' ὑμῖν. 27. Εἰ οὖν, ἐν τοιαύτῃ ἀνάγκῃ ὄντων ὑμῶν, μηδ' ὁντιναοῦν μισθὸν προσαιτήσας Σεύθην σύμμαχον ὑμῖν προσέλαβον, ἔχοντα καὶ ἱππέας καὶ πελταστάς, ὧν ὑμεῖς προσεδεῖσθε, ἦ κακῶς ἂν ἐδόκουν ὑμῖν βεβουλεῦσθαι πρὸ[f] ὑμῶν; 28. Τούτων γὰρ δήπου κοινωνήσαντες καὶ σῖτον ἀφθονώτερον ἐν ταῖς κώμαις εὑρίσκετε, διὰ τὸ ἀναγκάζεσθαι τοὺς Θρᾷκας κατὰ σπουδὴν μᾶλλον φεύγειν, καὶ προβάτων καὶ ἀνδραπόδων μᾶλλον μετέσχετε. 29. Καὶ πολέμιον οὐκέτι οὐδένα ἑωρῶμεν, ἐπειδὴ τὸ ἱππικὸν ἡμῖν προσεγένετο· τέως δὲ θαῤῥαλέως ἡμῖν ἐφείποντο οἱ πολέμιοι καὶ ἱππικῷ καὶ πελταστικῷ, κωλύοντες μηδαμῆ κατ' ὀλίγους ἀποσκεδαννυμένους τὰ ἐπιτήδεια ἀφθονώτερα ἡμᾶς πορίζεσθαι. 30. Εἰ δὲ δὴ ὁ συμπαρέχων ὑμῖν ταύτην τὴν ἀσφάλειαν μὴ πάνυ πολὺν μισθὸν προσετέλει τῆς[g] ἀσφαλείας, τοῦτο δὴ τὸ σχέτλιον πάθημα; καὶ διὰ τοῦτο οὐδαμῆ οἴεσθε χρῆναι ζῶντα ἐμὲ ἐᾶν εἶναι; 31. Νῦν δὲ δὴ πῶς ἀπέρχεσθε; οὐ διαχειμάσαντες μὲν ἐν ἀφθόνοις τοῖς ἐπιτηδείοις, περιττὸν δ'

(f) VI. i. 8. (g) V. vi. 31.

Cf. Arn. Thuc. I. 57, and IV. 104.

26. συνεστηκός] '*In a body.*' Spelm.

28. μᾶλλον μετέσχ.] By their help *you* the better got (plunder) to *receive your share of*, *i.e.* in the shape of pay, which (according to the bargain, iii. 10,) was to be raised by the sale of the spoil. Cf. v. 4. μετέσχ = κατελάβετε ὥστε μετέχειν.

ἔχοντες τοῦτο εἴ[h] τι ἐλάβετε παρὰ Σεύθου; τὰ γὰρ τῶν πολεμίων ἐδαπανᾶτε· καὶ ταῦτα[i] πράττοντες οὔτε ἄνδρας ἐπείδετε ὑμῶν αὐτῶν ἀποθανόντας, οὔτε ζῶντας ἀπεβάλλετε[k]. 32. Εἰ δέ τι καλὸν πρὸς τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ βαρβάρους ἐπέπρακτο ὑμῖν, οὐκ ἀεὶ ἐκεῖνο σῶν ἔχετε, καὶ πρὸς ἐκείνοις νῦν ἄλλην εὔκλειαν προςειλήφατε, καὶ τοὺς ἐν τῇ Εὐρώπῃ Θρᾳκας, ἐφ' οὓς ἐστρατεύσασθε, κρατήσαντες; Ἐγὼ μὲν ὑμᾶς φημὶ δικαίως ἂν, ὧν ἐμοὶ χαλεπαίνετε, τούτων τοῖς θεοῖς χάριν εἰδέναι ὡς ἀγαθῶν. 33. Καὶ τὰ μὲν δὴ ὑμέτερα τοιαῦτα. Ἄγετε δέ, πρὸς [τῶν] θεῶν, καὶ τὰ ἐμὰ σκέψασθε ὡς ἔχει. Ἐγὼ γὰρ ὅτε μὲν πρότερον ἀπῇα οἴκαδε, ἔπαινον μὲν ἔχων πολὺν πρὸς ὑμῶν ἀπεπορευόμην, ἔχων δὲ δι' ὑμᾶς καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων εὔκλειαν· ἐπιστευόμην δὲ ὑπὸ Λακεδαιμονίων· οὐ γὰρ ἂν με ἔπεμπον[l] πάλιν πρὸς ὑμᾶς. 34. Νῦν δὲ ἀπέρχομαι πρὸς μὲν Λακεδαιμονίους ὑφ' ὑμῶν διαβεβλημένος, Σεύθῃ δὲ ἀπηχθημένος ὑπὲρ ὑμῶν, ὃν ἤλπιζον εὖ ποιήσας μεθ' ὑμῶν ἀποστροφὴν καὶ ἐμοὶ καλὴν καὶ παισίν, εἰ γένοιντο, καταθήσεσθαι. 35. Ὑμεῖς δ', ὑπὲρ ὧν ἐγὼ ἀπήχθημαί τε πλεῖστα, καὶ ταῦτα πολὺ κρείττοσιν ἐμαυτοῦ, πραγματευόμενός τε οὐδὲ νῦν πω πέπαυμαι ὅ τι δύναμαι ἀγαθὸν ὑμῖν, τοιαύτην ἔχετε γνώμην περὶ ἐμοῦ. 36. Ἀλλ' ἔχετε μέν με, οὔτε φεύγοντα λαβόντες οὔτε ἀποδιδράσκοντα· ἢν δὲ ποιή-

(h) v. 4. (i) VI. iv. 8, n. (k) IV. vi. 10. (l) ii. 8.

32. ὧν...χαλεπαίνετε] Cf. a different constr. V. v. 24; Matt. 345.

33. οὐ γὰρ ἄν.] *For (otherwise) they would not have*, &c. See VI. i. 32.

34. εἰ γένοιντο] 'Ex hoc loco apparet Xenophonti tum (B.C. 400...399) necdum conjugem liberosve fuisse.' S. Subsequently he had two sons, *Gryllus* and *Diodorus* (by a wife, *Philesia*),—the former of whom fell at Mantinea. B.C. 362. Diog. Laert.; Plut. Agesil. 20.

35. ὑμῖν] 'Structura leviter immutata pro καὶ οἷς πραγματ.' P.

σητε ἃ λέγετε, ἴστε ὅτι ἄνδρα κατακανόντες ἔσεσθε πολλὰ μὲν δὴ πρὸ [m] ὑμῶν ἀγρυπνήσαντα, πολλὰ δὲ σὺν ὑμῖν πονήσαντα καὶ κινδυνεύσαντα καὶ ἐν τῷ μέρει καὶ παρὰ τὸ μέρος, θεῶν δὲ ἵλεων ὄντων καὶ τρόπαια βαρβάρων πολλὰ δὴ σὺν ὑμῖν στησάμενον· ὅπως δέ γε μηδενὶ τῶν Ἑλλήνων πολέμιοι γένοισθε, πᾶν ὅσον ἐγὼ ἠδυνάμην πρὸς ὑμᾶς διατεινάμενον [n]. 37. Καὶ γὰρ οὖν νῦν ὑμῖν ἔξεστιν ἀνεπιλήπτως πορεύεσθαι ὅποι ἂν ἕλησθε καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. Ὑμεῖς δέ, ὅτε πολλὴ ὑμῖν εὐπορία φαίνεται, καὶ πλεῖτε ἔνθα δὴ ἐπεθυμεῖτε [o] πάλαι, δέονταί τε ὑμῶν οἱ μέγιστον δυνάμενοι, μισθὸς δὲ φαίνεται, ἡγεμόνες δὲ ἥκουσι Λακεδαιμόνιοι, οἱ κράτιστοι νομιζόμενοι εἶναι, νῦν δὴ καιρὸς ὑμῖν δοκεῖ εἶναι ὡς τάχιστα ἐμὲ κατακανεῖν; 38. οὐ μὴν ὅτε γε ἐν τοῖς ἀπόροις ἦμεν, ὦ πάντων μνημονικώτατοι· ἀλλὰ καὶ πατέρα ἐμὲ ἐκαλεῖτε καὶ ἀεὶ ὡς εὐεργέτου μεμνῆσθαι ὑπισχνεῖσθε. Οὐ μέντοι ἀγνώμονες οὐδὲ οὗτοί εἰσιν οἱ νῦν ἥκοντες ἐφ' ὑμᾶς· ὥστε, ὡς ἐγὼ οἶμαι, οὐδὲ τούτοις δοκεῖτε βελτίονες εἶναι, τοιοῦτοι ὄντες περὶ ἐμέ. Ταῦτ' εἰπὼν ἐπαύσατο.

39. Χαρμῖνος δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος ἀναστὰς εἶπεν οὑτωσίν· Ἀλλ' ἐμοὶ μέντοι, ὦ ἄνδρες, οὐ δικαίως γε δοκεῖτε τῷ ἀνδρὶ τούτῳ χαλεπαίνειν· ἔχω γὰρ καὶ αὐτὸς αὐτῷ μαρτυρῆσαι· Σεύθης γάρ, ἐρωτῶντος ἐμοῦ καὶ Πολυνίκου περὶ Ξενοφῶντος τίς ἀνὴρ εἴη, ἄλλο μὲν οὐδὲν εἶχε μέμψασθαι, ἄγαν δὲ φιλοστρατιώτην

(m) VI. i. 8. (n) i. 25, &c. (o) ii. 2 and 9.

36. κατακαν.] Aor. for perf. (Matt. 559), there being no *perf.* of καίνω in use. Buttm. Gr. Max. — ἐν τ. μερ. κ. παρὰ τ. μέρος] *In his share* (of duty), and *beside* (or beyond) *his share.* 'In turn and out of turn.' Owen.

— πρὸς ὑμᾶς] *Contra vos.* P.K.W. (*vestrâ causâ.* B.)

37. ὑμεῖς δέ] (Anacol.) Constructio κατὰ σύνεσιν, as if ἐν νόῳ ἔχετε were about to follow, instead of the impers. δοκεῖ.

— πλεῖτε] You (can) sail. Vide V. vii. 17.

ἔφη αὐτὸν εἶναι· διὸ καὶ χεῖρον [p] αὐτῷ εἶναι πρὸς ἡμῶν τε τῶν Λακεδαιμονίων καὶ πρὸς αὐτοῦ. 40. Ἀναστὰς ἐπὶ τούτῳ Εὐρύλοχος Λουσιάτης, Ἀρκάς, εἶπε· Καὶ δοκεῖ γέ μοι, ἄνδρες Λακεδαιμόνιοι, τοῦτο ὑμᾶς πρῶτον ἡμῶν στρατηγῆσαι, παρὰ Σεύθου ἡμῖν τὸν μισθὸν ἀναπρᾶξαι ἢ ἑκόντος ἢ ἄκοντος, καὶ μὴ πρότερον ἡμᾶς ἀπαγαγεῖν. 41. Πολυκράτης δὲ Ἀθηναῖος εἶπεν ἀναστας ὑπὲρ Ξενοφῶντος· Ὁρῶ γε μήν, ἔφη, ὦ ἄνδρες, καὶ Ἡρακλείδην ἐνταῦθα παρόντα· ὃς παραλαβὼν τὰ χρήματα ἃ ἡμεῖς ἐπονήσαμεν, ταῦτα ἀποδόμενος οὔτε Σεύθῃ ἀπέδωκεν οὔτε ἡμῖν τὰ γιγνόμενα, ἀλλ' αὐτὸς κλέψας πέπαται. Ἢν οὖν σωφρονῶμεν, ἑξόμεθα αὐτοῦ· οὐ γὰρ δὴ οὗτός γε, ἔφη, Θρᾷξ ἐστιν, ἀλλ' Ἕλλην ὢν Ἕλληνας ἀδικεῖ.

42. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἡρακλειδης μᾶλλον ἐξεπλάγη· καὶ προσελθὼν τῷ Σεύθῃ λέγει· Ἡμεῖς ἢν σωφρονῶμεν, ἄπιμεν ἐντεῦθεν ἐκ τῆς τούτων ἐπικρατείας. Καὶ ἀναβάντες ἐπὶ τοὺς ἵππους ᾤχοντο, ἀπελαύνοντες εἰς τὸ ἑαυτῶν στρατόπεδον. 43. Καὶ ἐντεῦθεν Σεύθης πέμπει Ἀβροζέλμην τὸν ἑαυτοῦ ἑρμηνέα πρὸς Ξενοφῶντα, καὶ κελεύει αὐτὸν καταμεῖναι παρ' ἑαυτῷ ἔχοντα χιλίους ὁπλίτας· καὶ ὑπισχνεῖται αὐτῷ ἀποδώσειν τά τε χωρία τὰ ἐπὶ θαλάττῃ καὶ τἄλλα

(p) § 4.

40. τοῦτο stands for the accus. of cognate subst. ταυτὴν στρατηγίαν (I. iii. 15),—*that* this should be *your first campaign as our general*, viz. *to exact*, &c. The infin. (ἀναπρ.) is put by way of *epexegesis* of τοῦτο; cf. I. i. 7; V. vi. 2.

41. ἀποδόμ.. ἀπέδωκ.] '*Having sold* ... has *paid* the proceeds.' K. reads γενόμενα, contra MSS. The imperf. denotes continuance, 'what kept accruing from the sales.' For γενόμενον, see V. iii. 4. — ἑξόμεθα αὐτοῦ] *We will* (keep hold of, *i. e.*) *stick to him*. Cf. Aristoph. Plut. 101.

42. μᾶλλον] *Still more.*

43. ἐν ἀπορ. π.] '*Cum eum rem celare jussisset.* Cf. Herod. IX. 94.' K.

44. ἀναιρεῖ] (Scil. ὁ Ζεύς) is more commonly used of oracular responses. B.

ἃ ὑπέσχετο. Καὶ ἐν ἀποῤῥήτῳ ποιησάμενος λέγει ὅτι ἀκήκοε Πολυνίκου ὡς, εἰ ὑποχείριος ἔσται Λακεδαιμονίοις, σαφῶς ἀποθανοῖτο ὑπὸ Θίβρωνος. 44. Ἐπέστελλον δὲ ταῦτα καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῷ Ξενοφῶντι, ὡς διαβεβλημένος εἴη καὶ φυλάττεσθαι δέοι. Ὁ δὲ ἀκούων ταῦτα δύο ἱερεῖα λαβὼν ἔθυε τῷ Διὶ τῷ Βασιλεῖ πότερά οἱ λῷον καὶ ἄμεινον εἴη μένειν παρὰ Σεύθῃ ἐφ' οἷς Σεύθης λέγει ἢ ἀπιέναι σὺν τῷ στρατεύματι. Ἀναιρεῖ [δὲ] αὐτῷ ἀπιέναι.

CAPUT VII.

1. Ἐντεῦθεν Σεύθης μὲν ἀπεστρατοπεδεύσατο προσωτέρω· οἱ δὲ Ἕλληνες ἐσκήνησαν εἰς κώμας ὅθεν ἔμελλον πλεῖστα ἐπισιτισάμενοι ἐπὶ θάλατταν ἥξειν. Αἱ δὲ κῶμαι αὗται ἦσαν δεδομέναι ὑπὸ Σεύθου Μηδοσάδῃ. 2. Ὁρῶν οὖν ὁ Μηδοσάδης δαπανώμενα τὰ ἑαυτοῦ ἐν ταῖς κώμαις ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων χαλεπῶς ἔφερε· καὶ λαβὼν ἄνδρα Ὀδρύσην δυνατώτατον τῶν ἄνωθεν καταβεβηκότων καὶ ἱππέας ὅσον τριάκοντα ἔρχεται, καὶ προσκαλεῖται Ξενοφῶντα ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατεύματος· καὶ ὅς, λαβών τινας τῶν λοχαγῶν καὶ ἄλλους τῶν ἐπιτηδείων, προσέρχεται. 3. Ἔνθα δὴ λέγει Μηδοσάδης· Ἀδικεῖτε, ὦ Ξενοφῶν, τὰς ἡμετέρας κώμας πορθοῦντες. Προλέγομεν οὖν ὑμῖν, ἐγώ τε ὑπὲρ Σεύθου καὶ ὅδε ὁ ἀνὴρ παρὰ Μηδόκου ἥκων τοῦ ἄνω βασιλέως, ἀπιέναι ἐκ τῆς χώρας· εἰ δὲ μή, οὐκ ἐπιτρέψομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν ποιῆτε κακῶς τὴν ἡμετέραν χώραν, ὡς πολεμίους ἀλεξησόμεθα.

4. Ὁ δὲ Ξενοφῶν ἀκούσας ταῦτα εἶπεν· Ἀλλὰ

σοὶ μὲν τοιαῦτα λέγοντι καὶ ἀποκρίνασθαι χαλεπόν· τοῦδε δ' ἕνεκα τοῦ νεανίσκου λέξω, ἵν' εἰδῇ οἷοί τε ὑμεῖς ἐστε καὶ οἷοι ἡμεῖς. 5. Ἡμεῖς μὲν γάρ, ἔφη, πρὶν ὑμῖν φίλοι γενέσθαι, ἐπορευόμεθα διὰ ταύτης τῆς χώρας ὅποι ἐβουλόμεθα, ἣν μὲν ἐθέλοιμεν πορθοῦντες, ἣν δ' ἐθέλοιμεν καίοντες. 6. Καὶ σὺ ὁπότε πρὸς ἡμᾶς ἔλθοις πρεσβεύων, ηὐλίζου παρ' ἡμῖν οὐδένα φοβούμενος τῶν πολεμίων. Ὑμεῖς δὲ οὐκ ᾖτε εἰς τήνδε τὴν χώραν, ἤ, εἴ ποτε ἔλθοιτε, ὡς ἐν κρειττόνων χώρᾳ ηὐλίζεσθε ἐγκεχαλινωμένοις[a] τοῖς ἵπποις. 7. Ἐπεὶ δὲ ἡμῖν φίλοι ἐγένεσθε καὶ δι' ἡμᾶς σὺν θεοῖς ἔχετε τήνδε τὴν χώραν, νῦν δὴ ἐξελαυνετε ἡμᾶς ἐκ τῇσδε τῆς χώρας ἣν παρ' ἡμῶν ἐχόντων κατὰ κράτος παρελάβετε· ὡς γὰρ αὐτὸς οἶσθα, οἱ πολέμιοι οὐχ ἱκανοὶ ἦσαν ἡμᾶς ἐξελαυνειν. 8. Καὶ οὐχ ὅπως δῶρα δοὺς καὶ εὖ ποιήσας ἀνθ' ὧν εὖ ἔπαθες ἀξιοῖς ἡμᾶς ἀποπέμψασθαι, ἀλλ ἀποπορευομένους ἡμᾶς οὐδὲ καταυλισθῆναι, ὅσον δύνασαι, ἐπιτρέπεις. 9. Καὶ ταῦτα λέγων οὔτε θεοὺς αἰσχύνῃ οὔτε τόνδε τὸν ἄνδρα, ὃς νῦν μέν σε ὁρᾷ πλουτοῦντα, πρὶν δὲ ἡμῖν φίλον γενέσθαι ἀπὸ λῃστείας τὸν βίον ἔχοντα, ὡς αὐτὸς ἔφησθα. 10. Ἀτὰρ τί καὶ πρὸς ἐμὲ λέγεις ταῦτα; ἔφη· οὐ γὰρ ἔγωγ' ἔτι ἄρχω, ἀλλὰ Λακεδαιμόνιοι, οἷς ὑμεῖς παρεδώκατε τὸ στράτευμα ἀπαγαγεῖν, οὐδὲν ἐμὲ παρακαλέσαντες[b], ὦ θαυμαστότατοι, ὅπως, ὥσπερ ἀπηχθανόμην αὐτοῖς ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦγον, οὕτω καὶ χαρισαίμην νῦν ἀποδιδούς.

(a) ii. 21. (b) vi. 3.

7. ἐξελαύνετε] You are *for driving* us out. Cf. I. iv. 7.

8. οὐχ ὅπως ... ἀλλ'] *Not only not ... but also.* Said to be an elliptic form of οὐκ ἐρῶ, ὅπως ... (as in Latin *non dico.*) Cf. Matt. 623; Jelf, 762, 3.

10. ὅπως ... χαρισ. refers to παρακαλέσαντες

11. Ἐπεὶ ταῦτα ἤκουσεν ὁ Ὀδρύσης, εἶπεν· Ἐγὼ μέν, ὦ Μηδόσαδες, κατὰ τῆς γῆς καταδύομαι ὑπὸ τῆς αἰσχύνης, ἀκούων ταῦτα. Καὶ εἰ μὲν πρόσθεν ἠπιστάμην, οὐδ' ἂν συνηκολούθησά σοι· καὶ νῦν ἄπειμι· οὐ δὲ γὰρ ἂν Μήδοκός με ὁ βασιλεὺς ἐπαινοίη, εἰ ἐξελαύνοιμι τοὺς εὐεργέτας. 12. Ταῦτ' εἰπὼν ἀναβὰς ἐπὶ τὸν ἵππον ἀπήλαυνε, καὶ σὺν αὐτῷ οἱ ἄλλοι ἱππεῖς πλὴν τεττάρων ἢ πέντε. Ὁ δὲ Μηδοσάδης, ἐλύπει γὰρ αὐτὸν ἡ χώρα πορθουμένη, ἐκέλευε τὸν Ξενοφῶντα καλέσαι τὼ Λακεδαιμονίω. 13. Καὶ ὃς λαβὼν τοὺς ἐπιτηδειοτάτους προσῆλθε τῷ Χαρμίνῳ καὶ τῷ Πολυνείκῳ, καὶ ἔλεξεν ὅτι καλεῖ αὐτοὺς Μηδοσάδης προερῶν ἅπερ αὐτῷ, ἀπιέναι ἐκ τῆς χώρας. 14. Οἴομαι ἂν οὖν, ἔφη, ὑμᾶς ἀπολαβεῖν τῇ στρατιᾷ τὸν ὀφειλόμενον μισθόν, εἰ εἴποιτε ὅτι δεδέηται ὑμῶν ἡ στρατιὰ συναναπρᾶξαι τὸν μισθὸν ἢ παρ' ἑκόντος ἢ παρ' ἄκοντος Σεύθου· καὶ ὅτι τούτων τυχόντες προθύμως [μὲν] ἂν συνέπεσθαι ὑμῖν φασί· καὶ ὅτι δίκαια ὑμῖν δοκοῦσι λέγειν· καὶ ὅτι ὑπέσχεσθε αὐτοῖς τότε ἀπιέναι, ὅταν τὰ δίκαια ἔχωσιν οἱ στρατιῶται. 15. Ἀκούσαντες οἱ Λάκωνες ταῦτα ἔφασαν ἐρεῖν καὶ ἄλλα ὁποῖα ἂν δύνωνται κράτιστα· καὶ εὐθὺς ἐπορεύοντο ἔχοντες πάντας τοὺς ἐπικαιρίους. Ἐλθόντων δ' ἔλεξε Χαρμῖνος· Εἰ μὲν σύ τι ἔχεις, ὦ Μηδόσαδες, πρὸς ἡμᾶς λέγειν· εἰ δὲ μή, ἡμεῖς πρὸς σὲ ἔχομεν. 16. Ὁ δὲ Μηδοσάδης μάλα δὴ ὑφειμένως· Ἀλλ' ἐγὼ μὲν λέγω, ἔφη, καὶ Σεύθης τὰ αὐτά, ὅτι ἀξιοῦμεν τοὺς φίλους ἡμῖν γεγενημένους μὴ κακῶς πάσχειν

14. αὐτοῖς...στρατιῶται] 'And that you have promised them not to depart till they succeed in it.' Sp. (?)—the pres. ὑπισχνεῖσθε would seem to be more suitable here than ὑπέσχεσθε, αὐτοῖς referring to the Thracian envoys.

15. εἰ μὲν ... εἰ δὲ μή] '*If you have aught to say*...(Well),—*but*, &c.' Sup. i. 31, n.

ὑφ' ὑμῶν· ὅ τι γὰρ ἂν τούτους κακῶς ποιῆτε, ἡμᾶς ἤδη ποιεῖτε· ἡμέτεροι γάρ εἰσιν. 17. Ἡμεῖς τοίνυν, ἔφασαν οἱ Λάκωνες, ἀπίοιμεν ἄν, ὁπότε τὸν μισθὸν ἔχοιεν οἱ ταῦτα ὑμῖν καταπράξαντες· εἰ δὲ μή, ἐρχόμεθα μὲν καὶ νῦν βοηθήσοντες τούτοις καὶ τιμωρησόμενοι ἄνδρας οἳ τούτους παρὰ τοὺς ὅρκους ἠδίκησαν· ἢν δὲ δὴ καὶ ὑμεῖς τοιοῦτοι ἦτε, ἐνθένδε ἀρξόμεθα τὰ δίκαια λαμβάνειν. 18. Ὁ δὲ Ξενοφῶν εἶπεν· Ἐθέλοιτε δ' ἂν τούτοις, ὦ Μηδόσαδες, ἐπιτρέψαι, ἐπειδὴ φίλους ἔφατε εἶναι ὑμῖν, ἐν ὧν τῇ χώρᾳ ἐσμέν, ὁπότερα ἂν ψηφίσωνται, εἴθ' ὑμᾶς προςῆκεν ἐκ τῆς χώρας ἀπιέναι εἴθ' ἡμᾶς; 19. Ὁ δὲ ταῦτα μὲν οὐκ ἔφη· ἐκέλευε δὲ μάλιστα μὲν αὐτὼ ἐλθεῖν τὼ Λάκωνε παρὰ Σεύθην περὶ τοῦ μισθοῦ, καὶ οἴεσθαι ἂν Σεύθην πεῖσαι· εἰ δὲ μή, Ξενοφῶντα σὺν αὐτῷ πέμπειν, καὶ συμπράξειν ὑπισχνεῖτο· ἐδεῖτο δὲ τὰς κώμας μὴ καίειν. 20. Ἐντεῦθεν πέμπουσι τὸν Ξενοφῶντα καὶ σὺν αὐτῷ οἳ ἐδόκουν ἐπιτηδειότατοι εἶναι. Ὁ δὲ ἐλθὼν λέγει πρὸς τὸν Σεύθην·

21. Οὐδὲν ἀπαιτήσων, ὦ Σεύθη, πάρειμι, ἀλλὰ διδάξων, ἢν δύνωμαι, ὡς οὐ δικαίως μοι ἠχθέσθης ὅτι ὑπὲρ τῶν στρατιωτῶν ἀπῄτουν σε προθύμως ἃ ὑπέσχου αὐτοῖς· σοὶ γὰρ ἔγωγε οὐχ ἧττον ἐνόμιζον σύμφορον εἶναι ἀποδοῦναι ἢ ἐκείνοις ἀπολαβεῖν. 22. Πρῶτον μὲν γὰρ οἶδα μετὰ τοὺς θεοὺς εἰς τὸ φανερόν σε τούτους καταστήσαντας, ἐπεί γε βασιλέα σε ἐποίη-

17. ὁπότε ... ἔχοιεν] *As soon as ever* (*supposing* they ever do) *get.* Cf. III. ii. 36.

— ἐνθένδε] (ἀφ' ὑμῶν. K.) rather, *from this district.*

18. προςῆκεν] Is for προςήκει, Atticè. Thomas Mag.

19. μάλιστα μὲν] '*Quod optimum foret.*' K.

— οἴεσθαι] 'Pendet ab ἔφη ex orationis serie petendo.' H.

22. εἰς τὸ φαν.] *Placed you in a conspicuous position.* Cf. Cyr. VIII. vii. 23; Ages. v. 6.

σαν πολλῆς χώρας καὶ πολλῶν ἀνθρώπων· ὥστε οὐχ οἷόν τέ σοι λανθάνειν, οὔτε ἤν τι καλὸν οὔτε ἤν τι αἰσχρὸν ποιήσῃς. 23. Τοιούτῳ δὲ ὄντι ἀνδρὶ μέγα μέν μοι ἐδόκει εἶναι μὴ δοκεῖν ἀχαρίστως ἀποπέμψασθαι ἄνδρας εὐεργέτας, μέγα δέ, εὖ ἀκούειν ὑπὸ ἑξακισχιλίων ἀνθρώπων· τὸ δὲ μέγιστον, μηδαμῶς ἄπιστον σαυτὸν καταστῆσαι ὅ τι λέγοις. 24. Ὁρῶ γὰρ τῶν μὲν ἀπίστων ματαίους καὶ ἀδυνάτους καὶ ἀτίμους τοὺς λόγους πλανωμένους· οἳ δ' ἂν φανεροὶ ὦσιν ἀλήθειαν ἀσκοῦντες, τούτων οἱ λόγοι, ἤν τι δέωνται, οὐδὲν μεῖον δύνανται ἀνύσασθαι ἢ ἄλλων ἡ βία· ἤν τέ τινας σωφρονίζειν[c] βούλωνται, γιγνώσκω τὰς τούτων ἀπειλὰς οὐχ ἧττον σωφρονιζούσας ἢ ἄλλων τὰς ἤδη κολάσεις· ἤν τέ τῳ τι ὑπισχνῶνται οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες, οὐδὲν μεῖον διαπράττονται ἢ οἱ ἄλλοι παραχρῆμα διδόντες. 25. Ἀναμνήσθητι δὲ καὶ σύ, τί προτελέσας ἡμῖν συμμάχους ἡμᾶς ἔλαβες. Οἶδ' ὅτι οὐδέν· ἀλλὰ πιστευθεὶς ἀληθεύσειν ἃ ἔλεγες ἐπῆρας τοσούτους ἀνθρώπους συστρατεύσασθαί τε καὶ κατεργάσασθαι σοι ἀρχὴν οὐ τριάκοντα μόνον ἀξίαν ταλαντων, ὅσα οἴονται δεῖν οὗτοι νῦν ἀπολαβεῖν, ἀλλὰ πολλαπλασίων. 26. Οὐκοῦν τοῦτο μὲν πρῶτον, τὸ πιστεύεσθαι σε, τὸ καὶ τὴν βασιλείαν σοι κατεργασάμενον, τούτων τῶν χρημάτων [ὑπὸ σοῦ] πιπράσκεται. 27. Ἴθι δὴ ἀναμνήσθητι πῶς μέγα ἡγοῦ τότε καταπράξασθαι ἃ νῦν καταστρεψάμενος ἔχεις. Ἐγὼ μὲν εὖ οἶδ' ὅτι ηὔξω ἄν, τὰ νῦν πεπραγμένα σοι μᾶλλον καταπραχ-

(c) VI. i. 28.

24. πλανωμένους &c.] *Are let pass as vain, without influence and without respect.*

— τὰς ἤδη κολ.] *The immediate punishments.* S. compares τὴν ἤδη χάριν. Dem. ad Arist. p. 664. Cf. Monk. Hippol. 196; Arn. G.P. 26.

25. οἶδ' ὅτι] MSS.; οἶσθ' is Muretus' conjecture. (B. translates the MSS. reading 'ich weiss von nichts,—so viel ich weiss, nichts.)

θῆναι ἢ πολλαπλάσια τούτων τῶν χρηματων γενέσθαι. 28. Ἐμοὶ τοίνυν μεῖζον βλάβος καὶ αἴσχιον δοκεῖ εἶναι τὸ ταῦτα νῦν μὴ κατασχεῖν ἢ τότε μὴ λαβεῖν, ὅσῳ περ χαλεπώτερον ἐκ πλουσίου πένητα γενέσθαι ἢ ἀρχὴν μὴ πλουτῆσαι· καὶ ὅσῳ λυπηρότερον ἐκ βασιλέως ἰδιώτην φανῆναι ἢ ἀρχὴν μὴ βασιλεῦσαι. 29. Οὐκοῦν ἐπίσταμαι μὲν ὅτι οἱ νῦν σοι ὑπήκοοι γενόμενοι οὐ φιλίᾳ τῇ σῇ ἐπείσθησαν ὑπὸ σοῦ ἄρχεσθαι, ἀλλ' ἀνάγκῃ· καὶ ὅτι ἐπιχειροῖεν ἂν πάλιν ἐλεύθεροι γίγνεσθαι, εἰ μή τις αὐτοὺς φόβος κατέχοι. 30. Ποτέρως οὖν οἴει μᾶλλον ἂν φοβεῖσθαί τε αὐτοὺς καὶ σωφρονεῖν τὰ πρὸς σέ, εἰ ὁρῷέν σοι τοὺς στρατιώτας οὕτω διακειμένους ὡς νῦν τε μενοντας ἄν, εἰ σὺ κελεύοις, αὖθίς τ' ἂν ταχὺ ἐλθόντας, εἰ δέοι, ἄλλους τε τούτων περὶ σοῦ ἀκούοντας πολλὰ ἀγαθὰ ταχὺ ἄν σοι, ὁπότε βούλοιο, παραγενέσθαι—ἢ εἰ καταδοξάσειαν μήτ' ἂν ἄλλους σοι ἐλθεῖν δι' ἀπιστίαν ἐκ τῶν νῦν γεγενημένων, τούτους τε αὐτοῖς εὐνουστέρους εἶναι ἢ σοί; 31. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ πλήθει γε ἡμῶν λειφθέντες ὑπεῖξάν σοι, ἀλλὰ προστατῶν ἀπορίᾳ. Οὔκουν νῦν καὶ τοῦτο κίνδυνος μὴ [d] λάβωσι προστάτας αὐτῶν τινας τούτων οἳ νομίζουσιν ὑπὸ σοῦ ἀδικεῖσθαι, ἢ καὶ τούτων κρείττονας τοὺς Λακεδαιμονίους; ἐὰν μὲν οὖν οἱ στρατιῶται ὑπισχνῶνται προθυμότερον αὐτοῖς συστρατεύεσθαι, ἂν τὰ παρὰ σοῦ νῦν ἀνα-

(d) IV. i. 6.

28. ἀρχὴν] *At all.* Cf. Herm. Antig. 92.

29. φιλίᾳ τῇ σῇ] 'Friendship *for you.*' Comp. this *objective* use of the pronoun with that of the dependent gen. (IV. v. 13.)

30. ποτέρως] *In which case..?*

— ἄλλους ... παραγένεσθαι depends on εἰ νομίζοιεν to be supplied.

— καταδοξάσ.] 'Sinistram opinionem habere.' P. (? Cf. I. iii. 3.)

— τούτους] Scil. *the Greeks.*

31. ἀναπράξ.] 'Ad Lacedæmonios referendum.' S.

πράξωσιν, οἱ Λακεδαιμόνιοι διὰ τὸ δεῖσθαι τῆς στρατιᾶς συναινέσουσιν αὐτοῖς ταῦτα. 32. Ὅτι γε μὴν οἱ ὑπό σοι Θρᾷκες γενόμενοι πολὺ ἂν προθυμότερον ἴοιεν ἐπί σε ἢ σύν σοι οὐκ ἄδηλον· σοῦ μὲν γὰρ κρατοῦντος δουλεία ὑπάρχει αὐτοῖς, κρατουμένου δὲ σοῦ ἐλευθερία. 33. Εἰ δὲ καὶ τῆς χώρας προνοεῖσθαι ἤδη τι δεῖ ὡς σῆς οὔσης, ποτέρως ἂν οἴει ἀπαθῆ κακῶν μᾶλλον αὐτὴν εἶναι, εἰ αὐτοὶ οἱ στρατιῶται, ἀπολαβόντες ἃ ἐγκαλοῦσιν, εἰρήνην καταλιπόντες οἴχοιντο, ἢ εἰ οὗτοί τε μένοιεν ὡς ἐν πολεμίᾳ, σύ τε ἄλλους πειρῷο πλέονας τούτων ἔχων ἀντιστρατοπεδεύεσθαι, δεομένους τῶν ἐπιτηδείων; 34. Ἀργύριον δὲ ποτέρως ἂν πλεῖον ἀναλωθείη, εἰ τούτοις τὸ ὀφειλόμενον ἀποδοθείη ἢ εἰ ταῦτά τε [σοι] ὀφείλοιντο [e] ἄλλους τε κρείττονας [τούτων] δέοι σε μισθοῦσθαι; 35. Ἀλλὰ γὰρ Ἡρακλείδῃ, ὡς πρὸς ἐμὲ ἐδήλου, πάμπολυ τοῦτο δοκεῖ τὸ ἀργύριον εἶναι. Ἦ μὴν πολύ γέ ἐστιν ἔλαττον νῦν σοι καὶ λαβεῖν τοῦτο καὶ ἀποδοῦναι ἤ, πρὶν ἡμᾶς ἐλθεῖν πρός σε, τὸ δέκατον τούτου μέρος. 36. Οὐ γὰρ ἀριθμός ἐστιν ὁ [f] ὁρίζων τὸ πολὺ καὶ τὸ ὀλίγον, ἀλλ' ἡ δύναμις τοῦ τε ἀποδιδόντος καὶ λαμβάνοντος. Σοὶ δὲ νῦν ἡ κατ' ἐνιαυτὸν πρόσοδος πλείων ἔσται ἢ ἔμπροσθεν τὰ παρόντα πάντα ἃ ἐκέκτησο. 37. Ἐγὼ μέν, ὦ Σεύθη, ταῦτα ὡς φίλου ὄντος σου προενοούμην, ὅπως σύ τε ἄξιος δοκοίης εἶναι ὧν οἱ θεοί σοι ἔδωκαν ἀγαθῶν, ἐγώ τε μὴ διαφθαρείην ἐν τῇ στρατιᾷ. 38. Εὖ γὰρ ἴσθι ὅτι νῦν ἐγὼ οὔτ' ἂν ἐχθρὸν βουλόμενος κακῶς ποιῆσαι δυνηθείην σὺν ταύτῃ τῇ στρατιᾷ, οὔτ' ἂν [g], εἴ σοι πάλιν βουλοίμην βοηθῆσαι, ἱκανὸς ἂν γενοίμην.

(e) I. vii. 20. (f) III. i. 42. (g) II. v. 20.

33. ἃ ἐγκαλ.] ''Εγκαλ. de Creditore debitum reposcente coram judice dicitur. Cf. Demosth. Cf. Apatur, p. 900.' S.

Οὕτω γὰρ πρὸς ἐμὲ ἡ στρατιὰ διάκειται. 39. *Καίτοι αὐτόν σε μάρτυρα σὺν [τοῖς] θεοῖς εἰδόσι ποιοῦμαι ὅτι οὔτε ἔχω παρὰ σοῦ ἐπὶ τοῖς στρατιώταις οὐδέν, οὔτε ᾔτησα πώποτε εἰς τὸ ἴδιον τὰ ἐκείνων, οὔτε ἃ ὑπέσχου μοι ἀπῄτησα.* 40. *Ὄμνυμι δέ σοι μηδὲ ἀποδιδόντος δέξασθαι ἄν, εἰ μὴ καὶ οἱ στρατιῶται ἔμελλον τὰ ἑαυτῶν συναπολαμβάνειν. Αἰσχρὸν γὰρ ἦν*[h] *τὰ μὲν ἐμὰ διαπεπρᾶχθαι, τὰ δ' ἐκείνων περιιδεῖν [ἐμὲ] κακῶς ἔχοντα, ἄλλως τε καὶ τιμώμενον ὑπ' ἐκείνων.* 41. *Καίτοι γε Ἡρακλείδῃ λῆρος πάντα δοκεῖ εἶναι πρὸς τὸ ἀργύριον ἔχειν ἐκ παντὸς τρόπου· ἐγὼ δέ, ὦ Σεύθη, οὐδὲν νομίζω ἀνδρί, ἄλλως τε καὶ ἄρχοντι, κάλλιον εἶναι κτῆμα οὐδὲ λαμπρότερον ἀρετῆς καὶ δικαιοσύνης καὶ γενναιότητος.* 42. *Ὁ γὰρ ταῦτα ἔχων πλουτεῖ μὲν ὄντων φίλων πολλῶν, πλουτεῖ δὲ καὶ ἄλλων βουλομένων γενέσθαι· καὶ εὖ μὲν πράττων ἔχει τους συνησθησομένους, ἐὰν δέ τι σφαλῇ, οὐ σπανίζει τῶν βοηθησόντων.* 43. *Ἀλλὰ γὰρ εἰ μήτε ἐκ τῶν ἐμῶν ἔργων κατέμαθες, ὅτι σοι ἐκ τῆς ψυχῆς φίλος ἦν, μήτε ἐκ τῶν ἐμῶν λόγων δύνασαι τοῦτο γνῶναι, ἀλλὰ τοὺς τῶν στρατιωτῶν λόγους πάντως κατανόησον· παρῆσθα γὰρ καὶ ἤκουες ἃ ἔλεγον οἱ ψέγειν ἐμὲ βουλόμενοι.* 44. *Κατηγόρουν μὲν γάρ μου πρὸς Λακεδαιμονίους ὡς σὲ περὶ πλείονος ποιοίμην ἢ Λακεδαιμονίους· αὐτοὶ δ' ἐνεκάλουν ἐμοὶ ὡς μᾶλλον μέλοι μοι ὅπως τὰ σὰ καλῶς ἔχοι*[i] *ἢ ὅπως τὰ ἑαυτῶν· ἔφασαν δέ με καὶ δῶρα ἔχειν παρὰ σοῦ.* 45. *Καίτοι τὰ δῶρα*

(h) vi. 21. (i) I. viii. 13.

39. ἐπὶ τοῖς στρατ.] *For the soldiers*, i. e. to *secure* their services, and sacrifice their interests to yours. So K. Leoncl., *Militum causâ*. Matt. 585, β. (*Militum nomine* mihi datum. S.) Arn. Thuc. III. 42.

40. περιιδεῖν] Cf. Matt. 550... Arn. G. P. 331, n. *To overlook* the evil condition of their affairs.

ταῦτα πότερον οἴει αὐτούς, κακόνοιάν τινα ἐνιδόντας μοι πρός σε, αἰτιᾶσθαί με ἔχειν παρά σου, ἢ προθυμίαν πολλὴν περί σε κατανοήσαντας; 46. *Ἐγὼ μὲν οἶμαι πάντας ἀνθρώπους νομίζειν εὔνοιαν δεῖν ἀποδείκνυσθαι τούτῳ παρ' οὗ ἂν δῶρά τις λαμβάνῃ. Σὺ δέ, πρὶν μὲν ὑπηρετῆσαί τί σοι ἐμέ, ἐδέξω ἡδέως καὶ ὄμμασι καὶ φωνῇ καὶ ξενίοις, καὶ ὅσα ἔσοιτο ὑπισχνούμενος οὐκ ἐνεπίμπλασο· ἐπεὶ δὲ κατέπραξας ἃ ἐβούλου καὶ γεγένησαι, ὅσον ἐγὼ ἐδυνάμην, μέγιστος, νῦν οὕτω με ἄτιμον ὄντα ἐν τοῖς στρατιώταις τολμᾷς περιορᾶν;* 47. *Ἀλλὰ μὴν ὅτι σοι δόξει ἀποδοῦναι πιστεύω, καὶ τὸν χρόνον διδάξειν σε, καὶ αὐτόν γέ σε οὐχὶ ἀνέξεσθαι τοὺς σοὶ προεμένους εὐεργεσίαν ὁρῶντά σοι ἐγκαλοῦντας. Δέομαι οὖν σου, ὅταν ἀποδιδῷς, προθυμεῖσθαι ἐμὲ παρὰ τοῖς στρατιώταις τοιοῦτον ποιῆσαι* [k] *οἷόν περ καὶ παρέλαβες.*

48. *Ἀκούσας ταῦτα ὁ Σεύθης κατηράσατο τῷ αἰτίῳ τοῦ μὴ πάλαι ἀποδεδόσθαι τὸν μισθόν· καὶ πάντες Ἡρακλείδην τοῦτον ὑπώπτευσαν εἶναι· Ἐγὼ γάρ, ἔφη, οὔτε διενοήθην πώποτε ἀποστερῆσαι ἀποδώσω τε.* 49. *Ἐντεῦθεν πάλιν εἶπεν ὁ Ξενοφῶν· Ἐπεὶ τοίνυν διανοῇ ἀποδιδόναι, νῦν ἐγώ σου δέομαι δι' ἐμοῦ ἀποδοῦναι, καὶ μὴ περιιδεῖν με διὰ σὲ ἀνομοίως ἔχοντα ἐν τῇ στρατιᾷ νῦν τε καὶ ὅτε πρός σε ἀφικόμεθα.* 50. *Ὁ δ' εἶπεν· Ἀλλὰ οὔτε τοῖς στρατιώταις ἔσῃ δι' ἐμὲ ἀτιμότερος, ἄν τε μένῃς παρ' ἐμοὶ χιλίους μόνους ὁπλίτας ἔχων, ἐγώ σοι τά τε χωρία ἀποδώσω καὶ τἄλλα πάντα*

(k) § 49.

46. *τολμᾷς*] *Dare you*, *i.e.* in despite of conscience and public censure. Cf. Monk Alc. 284. *Can you bear*, or *have you the face?* Compare *auderi* in Latin. Ovid. Med. ad Jas. 134.

47. *προεμ... εὐεργ.*] 'Who freely laid out their services' as on a venture, with no certainty of remuneration.

ἃ ὑπεσχόμην. 51. Ὁ δὲ πάλιν εἶπε· Ταῦτα μὲν ἔχειν οὕτως οὐχ οἷόν τε· ἀπόπεμπε δὲ ἡμᾶς. Καὶ μήν, ἔφη ὁ Σεύθης, καὶ ἀσφαλέστερόν γέ σοι οἶδα ὂν παρ' ἐμοὶ μένειν ἢ ἀπιέναι. 52. Ὁ δὲ πάλιν εἶπεν· Ἀλλὰ τὴν μὲν σὴν πρόνοιαν ἐπαινῶ· ἐμοὶ δὲ μένειν οὐχ οἷόν τε· ὅπου δ' ἂν ἐγὼ ἐντιμότερος ὦ, νόμιζε καὶ σοὶ τοῦτ' ἀγαθὸν ἔσεσθαι. 53. Ἐντεῦθεν λέγει Σεύθης· Ἀργύριον μὲν οὐκ ἔχω ἀλλ' ἢ[1] μικρόν τι, καὶ τοῦτό σοι δίδωμι τάλαντον· βοῦς δὲ ἑξακοσίους καὶ πρόβατα εἰς τετρακισχιλία καὶ ἀνδράποδα εἰς εἴκοσι καὶ ἑκατόν. Ταῦτα λαβὼν καὶ τοὺς τῶν ἀδικησάντων[m] σε ὁμήρους προςλαβὼν ἄπιθι. 54. Γελάσας ὁ Ξενοφῶν εἶπεν· Ἢν οὖν μὴ ἐξικνῆται ταῦτα εἰς τὸν μισθόν, τίνος τάλαντον φήσω ἔχειν; Ἆρ' οὐκ, ἐπειδὴ καὶ ἐπικίνδυνόν μοί ἐστιν, ἀπιόντα γε ἄμεινον φυλάττεσθαι τοὺς πέτρους[n]; Ἤκουες δὲ τὰς ἀπειλάς. Τότε μὲν δὴ αὐτοῦ ἔμειναν.

55. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἀπέδωκέ τε αὐτοῖς ἃ ὑπέσχετο, καὶ τοὺς ταῦτα ἐλάσοντας συνέπεμψεν. Οἱ δὲ στρατιῶται τέως μὲν ἔλεγον ὡς ὁ Ξενοφῶν οἴχοιτο πρὸς Σεύθην οἰκήσων καὶ ἃ ὑπέσχετο αὐτῷ ἀποληψόμενος· ἐπεὶ δὲ [αὐτὸν ἥκοντα] εἶδον, ἥσθησάν τε καὶ προςέθεον. 56. Ξενοφῶν δ' ἐπεὶ εἶδε Χαρμῖνόν τε καὶ Πολύνικον· Ταῦτα, ἔφη, καὶ σέσωσται δι' ὑμᾶς τῇ στρατιᾷ καὶ

(l) IV. vi. 11. (m) iv. 14, &c. (n) vi. 10.

51. ἔχειν οὕτως] '*Fieri non potest, ut hæc ita se habeant.*' H. . . . ('*hæc loca ut hâc conditione obtineam*, fieri non potest.' W.)

52. ἐπαινῶ] 'I thank you for,' or 'I appreciate,'—a polite mode of declining a proffered kindness. See Symp. I. 7.

54. ἐξικνῆται] (=ἐξαρκῇ) Anglicè *come up to*, amount to . .

— τίνος τάλ.] '*Cujusnam me talentum habere dicam, i. e.* cujusnam esse, quod habeo, talentum dicam?' B.

— Ἆρ' οὐκ, &c.] '*Quoniam*, ut tu ipse dicebas § 51, *periculum mihi imminet, nonne satius erit abiturum certe me* (wenigstens beym Abschiede) in patriam *a lapidibus cavere?*' B.—*i. e.* 'ad milites non redire.' K.

παραδίδωμι αὐτὰ ἐγὼ ὑμῖν· ὑμεῖς δὲ διαθέμενοι διάδοτε τῇ στρατιᾷ. Οἱ μὲν οὖν, παραλαβόντες καὶ λαφυροπώλας καταστήσαντες, ἐπώλουν· καὶ πολλὴν εἶχον αἰτίαν. 57. Ξενοφῶν δὲ οὐ προσῄει, ἀλλὰ φανερὸς ἦν οἴκαδε παρασκευαζόμενος· οὐ γάρ πω ψῆφος αὐτῷ ἐπῆκτο Ἀθήνησί περὶ φυγῆς. Προσελθόντες δὲ αὐτῷ οἱ ἐπιτήδειοι ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἐδέοντο μὴ ἀπελθεῖν, πρὶν ἂν ἀπαγάγοι τὸ στράτευμα καὶ Θίβρωνι παραδοίη.

CAPUT VIII.

1. Ἐντεῦθεν διέπλευσαν εἰς Λάμψακον· καὶ ἀπαντᾷ τῷ Ξενοφῶντι Εὐκλείδης, μάντις Φλιάσιος, ὁ Κλεαγόρου υἱός, τοῦ τὰ ἐνύπνια ἐν Λυκείῳ γεγραφότος. Οὗτος συνήδετο τῷ Ξενοφῶντι ὅτι ἐσέσωστο· καὶ ἠρώτα αὐτὸν πόσον χρυσίον ἔχοι. 2. Ὁ δ' αὐτῷ ἐπομόσας εἶπεν ἦ μὴν ἔσεσθαι μηδὲ ἐφόδιον ἱκανὸν οἴκαδε ἀπιόντι, εἰ μὴ ἀπόδοιτο τὸν ἵππον καὶ ἃ ἀμφ' αὐτὸν εἶχεν. Ὁ δ' αὐτῷ οὐκ ἐπίστευεν. 3. Ἐπεὶ δ' ἔπεμψαν Λαμψακηνοὶ ξένια τῷ Ξενοφῶντι καὶ ἔθυε τῷ Ἀπόλλωνι, παρεστήσατο τὸν Εὐκλείδην· ἰδὼν δὲ τὰ ἱερεῖα ὁ Εὐκλείδης εἶπεν ὅτι πείθοιτο αὐτῷ μὴ εἶναι χρήματα. Ἀλλ' οἶδα, ἔφη, ὅτι, κἂν μέλλῃ ποτὲ ἔσεσθαι, φαίνε-

57. πρὶν ἂν ἀπαγάγοι] The optat. is due to obliq. narr., as at III. ii. 12. Cf. Arn. G. P. 307, b.; Herm. Præf. ad Trach. p. 8; Jelf, 848, 5. Ἂν is omitted, sup. I. ii. 2, and is rejected here by K. [ἂν] P. and L.

1. Λάμψακον] (*Lamsaki.*) A city of Asia Minor, on the Hellespont, colonized from Miletus and Phocæa. — ἐνύπν. &c.] *Who painted the Dreams in the Lycæum,* (a Gymnasium at Athens, eastward of the city). ('*Qui scripsit libros de somniis in Lycæo.*' Brodæus.)

2. παρεστήσατο] *Got Euc. to stand by.*

3. ἱερεῖα] 'Præsentem inopiam ex mala victimarum conditione vates intellexit.' Lange and P.

ταί τι ἐμπόδιον, ἐὰν μηδὲν ἄλλο, σὺ σαυτῷ[a]. Συνωμολόγει ταῦτα ὁ Ξενοφῶν. 4. Ὁ δὲ εἶπεν· Ἐμπόδιος γάρ σοι ὁ Ζεὺς ὁ Μειλίχιός ἐστι· καὶ ἐπήρετο εἰ ἤδη ποτὲ θύσειεν, ὥςπερ οἴκοι, ἔφη, εἰώθειν ἐγὼ ὑμῖν θύεσθαι καὶ ὁλοκαυτεῖν. Ὁ δ' οὐκ ἔφη ἐξ ὅτου ἀπεδήμησε τεθυκέναι τούτῳ τῷ θεῷ. Συνεβούλευσεν οὖν αὐτῷ θύεσθαι καὶ ἃ εἰώθει, καὶ ἔφη συνοίσειν ἐπὶ τὸ βέλτιον. 5. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ὁ Ξενοφῶν προελθὼν εἰς Ὀφρύνιον ἐθύετο καὶ ὡλοκαύτει χοίρους τῷ πατρῴῳ νόμῳ· καὶ ἐκαλλιέρει. 6. Καὶ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀφικνεῖται Βίτων καὶ ἅμα Εὐκλείδης χρήματα δώσοντες τῷ στρατεύματι· καὶ ξενοῦνταί τε τῷ Ξενοφῶντι, καὶ ἵππον, ὃν ἐν Λαμψάκῳ ἀπέδοτο πεντήκοντα δαρεικῶν, ὑποπτεύοντες αὐτὸν δι' ἔνδειαν πεπρακέναι, ὅτι ἤκουον αὐτὸν ἥδεσθαι τῷ ἵππῳ, λυσάμενοι ἀπέδοσαν, καὶ τὴν τιμὴν οὐκ ἤθελον ἀπολαβεῖν.

7. Ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο διὰ τῆς Τρῳάδος, καὶ ὑπερβάντες τὴν Ἴδην εἰς Ἄντανδρον ἀφικνοῦνται πρῶτον· εἶτα παρὰ θάλατταν πορευόμενοι τῆς Ἀσίας εἰς Θήβης πεδίον[b]. 8. Ἐντεῦθεν δι' Ἀτραμυττίου καὶ Κερτονίου παρ' Ἀταρνέα εἰς Καΐκου πεδίον ἐλθόντες Πέργαμον καταλαμβάνουσι τῆς Μυσίας.

Ἐνταῦθα δὴ ξενοῦται Ξενοφῶν παρ' Ἑλλάδι τῇ Γογ-

(a) VII. vi. 39. (b) I. ii. 11.

4. ὁ Μειλίχ.] Huic supplicabant qui lustrationibus se purgabant. Cf. Pausan. II. 20. K.; add Thuc. I. 126.

— καὶ (ἃ)] *Just* (what) &c. '*καὶ* explicativum est, et signif. *et quidem.*' P.

5. Ὀφρύν.] A town of Troas, near Dardanus.

— χοίρους] Bread baked in the shape of swine. Cf. Herod. II. 47, and Arn. Thuc. I. 126.

6. ξενοῦνται] *Are hospitably entertained.*

— λυσάμενοι] *Having redeemed.*

8. Πέργαμον] (*Bergma.*) The future capital of the Attalian Dynasty, and the third of the seven Churches of Asia. See Pliny, V. 33; Strabo, XIII. 4; Ains. p. 230–1.

— Γογγύλου] Cf. Thuc. I. 128

γύλου τοῦ Ἐρετριέως γυναικὶ καὶ Γοργίωνος καὶ Γογγύλου μητρί. 9. Αὕτη δ' αὐτῷ φράζει ὅτι Ἀσιδάτης ἐστὶν ἐν τῷ πεδίῳ, ἀνὴρ Πέρσης· τοῦτον ἔφη αὐτόν, εἰ ἔλθοι τῆς νυκτὸς σὺν τριακοσίοις ἀνδράσι, λαβεῖν ἂν καὶ αὐτὸν καὶ γυναῖκα καὶ παῖδας καὶ τὰ χρήματα· εἶναι δὲ πολλά. Ταῦτα δὲ καθηγησομένους ἔπεμψε τόν τε αὑτῆς ἀνεψιὸν καὶ Δαφναγόραν, ὃν περὶ πλείστου ἐποιεῖτο. 10. Ἔχων οὖν ὁ Ξενοφῶν τούτους παρ' ἑαυτῷ ἐθύετο. Καὶ Βασίας ὁ Ἠλεῖος, μάντις, παρὼν εἶπεν ὅτι κάλλιστα εἴη τὰ ἱερὰ αὐτῷ καί οἱ ὁ ἀνὴρ ἁλώσιμος εἴη. 11. Δειπνήσας οὖν ἐπορεύετο τούς τε λοχαγοὺς τοὺς μάλιστα φίλους λαβὼν καὶ πιστοὺς γεγενημένους διὰ παντός, ὅπως εὖ ποιήσαι αὐτούς. Συνεξέρχονται δὲ αὐτῷ καὶ ἄλλοι βιασάμενοι εἰς ἑξακοσίους· οἱ δὲ λοχαγοὶ ἀπήλαυνον, ἵνα μὴ μεταδοῖεν τὸ μέρος ὡς ἑτοίμων δὴ χρημάτων.

12. Ἐπεὶ δὲ ἀφικοντο περὶ μέσας νύκτας, τὰ μὲν πέριξ ὄντα ἀνδράποδα τῆς τύρσιος καὶ χρήματα τὰ πλεῖστα ἀπέδρα αὐτοὺς παραμελοῦντας, ὡς τὸν Ἀσιδάτην αὐτὸν λάβοιεν καὶ τὰ ἐκείνου. 13. Πυργομαχοῦντες δ' ἐπεὶ οὐκ ἐδύναντο λαβεῖν τὴν τύρσιν, [ὑψηλὴ γὰρ ἦν καὶ μεγάλη καὶ προμαχεῶνας καὶ ἄνδρας πολλοὺς καὶ μαχίμους ἔχουσα,] διορύττειν ἐπεχείρησαν τὸν πύργον. 14. Ὁ δὲ τοῖχος ἦν ἐπ' ὀκτὼ πλίνθων γηίνων τὸ εὖρος. Ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ διωρώρυκτο· καὶ ὡς τὸ πρῶτον διεφάνη, ἐπάταξεν ἔνδοθεν βουπόρῳ τις ὀβελίσκῳ διαμπερὲς τὸν μηρὸν τοῦ ἐγγυτάτω· τὸ δὲ

— Γοργίωνος κ. Γ.] Cf. Hellen. III. i. 6.

11. βιασάμ.] *Having forced themselves* on him.

— τὸ μέρος] *Their share* (that which these intruders would receive) *of wealth considered as of course at their disposal.*

14. γηίνων] = ὀπτῶν, II. iii. 12. W. Cf. κεραμίαις πλίνθ. III. iv. 7.

— βουπόρῳ ὀβ.] Spits large enough to spit an ox. Herod. II. 135, and Eur. Cycl. 302.

λοιπὸν ἐκτοξεύοντες ἐποίουν μηδὲ παριεναι ἔτι ἀσφαλὲς εἶναι. 15. Κεκραγότων δὲ αὐτῶν καὶ πυρσευόντων ἐκβοηθοῦσι φρουροὶ καὶ ἱππεῖς Ἰταβέλισις μὲν ἔχων τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν, ἐκ Κομανίας δὲ ὁπλῖται Ἀσσύριοι καὶ Ὑρκάνιοι ἱππεῖς, καὶ οὗτοι βασιλέως μισθοφόροι, ὡς ὀγδοήκοντα, καὶ ἄλλοι [c] πελτασταὶ εἰς ὀκτακοσίους· ἄλλοι δ' ἐκ Παρθενίου, ἄλλοι δ' ἐξ Ἀπολλωνίας καὶ ἐκ τῶν πλησίον χωρίων καὶ ἱππεῖς.

16. Ἐνταῦθα δὴ ὥρα ἦν σκοπεῖν πῶς ἔσται ἡ ἄφοδος· καὶ λαβόντες ὅσοι ἦσαν βόες καὶ πρόβατα ἤλαυνον καὶ τὰ ἀνδράποδα ἐντὸς πλαισίου ποιησάμενοι· οὐ τοῖς χρήμασιν οὕτω προσέχοντες τὸν νοῦν, ἀλλὰ μὴ φυγὴ εἴη ἡ ἄφοδος, εἰ καταλιπόντες τὰ χρήματα ἀπίοιεν, καὶ οἵ τε πολέμιοι θρασύτεροι εἶεν καὶ οἱ στρατιῶται ἀθυμότεροι· νῦν δὲ ἀπήεσαν ὡς περὶ τῶν χρημάτων μαχούμενοι. 17. Ἐπεὶ δὲ ἑώρα Γογγύλος ὀλίγους μὲν τοὺς Ἕλληνας, πολλοὺς δὲ τοὺς ἐπικειμένους, ἐξέρχεται καὶ αὐτὸς βίᾳ τῆς μητρὸς ἔχων τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν, βουλόμενος συμμετασχεῖν τοῦ ἔργου· συνεβοήθει δὲ καὶ Προκλῆς ἐξ Ἁλισάρνης καὶ Τευθρανίας ὁ ἀπὸ Δαμαράτου [d]. 18. Οἱ δὲ περὶ Ξενοφῶντα, ἐπεὶ πάνυ ἤδη ἐπιέζοντο ὑπὸ τῶν τοξευμάτων καὶ σφενδονῶν, πορευόμενοι κύκλῳ, ὅπως τὰ ὅπλα ἔχοιεν πρὸ τῶν τοξευμάτων, μόλις διαβαίνουσι τὸν Κάϊκον ποταμόν, τετρωμένοι ἐγγὺς οἱ ἡμίσεις. 19. Ἐνταῦθα καὶ Ἀγασίας ὁ Στυμφάλιος ὁ λοχαγὸς τιτρώσκεται, τὸν παντα χρόνον μαχόμενος πρὸς τοὺς πολεμίους. Καὶ διασώ-

(c) I. vii. 11. (d) II. i. 3.

15. Κομαν.] 'Seems to have been a neighbouring fortress.' Z.
— Παρθενίου] A town of *Mysia.* Plin. V. 30.
17. βίᾳ τῆς μ.] *Against his mother's will.*
18. πρὸ τῶν τ.] *To face the arrows:* 'the circular form would cause the missiles to strike the shield obliquely and glance off.' W.

ζονται ἀνδράποδα ὡς διακόσια ἔχοντες καὶ πρόβατα ὅσον θύματα.

20. Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ θυσάμενος ὁ Ξενοφῶν ἐξάγει νύκτωρ πᾶν τὸ στράτευμα, ὅπως ὅτι μακροτάτην[e] ἔλθοι τῆς Λυδίας, εἰς τὸ μὴ διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι φοβεῖσθαι, ἀλλ' ἀφυλακτεῖν. 21. Ὁ δὲ Ἀσιδάτης ἀκούσας ὅτι πάλιν ἐπ' αὐτὸν τεθυμένος εἴη Ξενοφῶν καὶ παντὶ τῷ στρατεύματι ἥξοι, ἐξαυλίζεται εἰς κώμας ὑπὸ τὸ Παρθένιον πόλισμα ἐχούσας. 22. Ἐνταῦθα οἱ περὶ Ξενοφῶντα συντυγχάνουσιν αὐτῷ καὶ λαμβάνουσιν αὐτὸν καὶ γυναῖκα καὶ παῖδας, καὶ τοὺς ἵππους καὶ πάντα τὰ ὄντα· καὶ οὕτω τὰ πρότερα ἱερὰ ἀπέβη. 23. Ἔπειτα πάλιν ἀφικνοῦνται εἰς Πέργαμον. Ἐνταῦθα τὸν θεὸν[f] ἠσπάσατο ὁ Ξενοφῶν· συνέπραττον γὰρ καὶ οἱ Λάκωνες καὶ οἱ λοχαγοὶ καὶ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ καὶ οἱ στρατιῶται ὥςτ' ἐξαίρετα λαβεῖν καὶ ἵππους καὶ ζεύγη, καὶ τἄλλα· ὥςτε ἱκανὸν εἶναι καὶ ἄλλον ἤδη εὖ ποιεῖν.

24. Ἐν τούτῳ Θίβρων παραγενόμενος παρέλαβε τὸ στράτευμα καὶ συμμίξας τῷ ἄλλῳ Ἑλληνικῷ ἐπολέμει πρὸς Τισσαφέρνην καὶ Φαρνάβαζον.

25. Ἄρχοντες δὲ οἵδε τῆς βασιλέως χώρας, ὅσην ἐπήλθομεν, Λυδίας Ἀρτίμας· Φρυγίας Ἀρτακάμας·

(e) III. iv. 17. (f) § 4, 5.

19. πρόβατα ὅσ. θύμ.] *Cattle enough for sacrifices,* (not enough for provisions.) 'Innuuntur sacra, § 21, *i. e.* ἐπὶ τὸν Ἀσιδάτην.' B.

20. ὅπως &c.] 'That he might march as far as possible *towards* Lydia.' Cf. Jelf, 509, 2, and 510.

— εἰς τὸ μὴ] Cf. Mem. III. 6, 2, and Cyr. I. iv. 5. K.

— φοβεῖσθαι] The subject of this verb is Asidates.

21. ἐπ' αὐτὸν] Supply ἐπὶ τῷ ἰέναι ἐ. αὐ.

— ὑπὸ . . . ἐχούσας] '= *Pertinentes:* durius dictum.' P. Cf. Herod. IV. 42.

23. ἠσπάσατο] Coluit, magni fecit, contentus fuit. Z. *He hailed the god as his benefactor.*

25. This summary is considered by K. as an extract taken from some other history of the Anabasis,

Λυκαονίας καὶ Καππαδοκίας Μιθριδάτης· Κιλικίας Συέννεσις· Φοινίκης καὶ Ἀραβίας Δερνης· Συρίας καὶ Ἀσσυρίας Βέλεσυς· Βαβυλῶνος Ῥωπάρας· Μηδείας Ἀρβάκας· Φασιανῶν καὶ Ἑσπεριτῶν Τηρίβαζος. Καρδοῦχοι δὲ καὶ Χάλυβες καὶ Χαλδαῖοι [g] *καὶ Μάκρωνες καὶ Κόλχοι καὶ Μοσσύνοικοι [καὶ Ταόχοι] καὶ Τιβαρηνοὶ αὐτόνομοι· Παφλαγονίας Κορύλας· Βιθυνῶν Φαρνάβαζος· τῶν ἐν Εὐρώπῃ Θρᾳκῶν Σεύθης.*

26. *Ἀριθμὸς δὲ συμπάσης τῆς ὁδοῦ τῆς ἀναβάσεως καὶ καταβάσεως σταθμοὶ διακόσιοι δεκαπέντε, παρασάγγαι χίλιοι ἑκατὸν πεντήκοντα πέντε, στάδια τρισμύρια τετρακισχίλια ἑξακόσια πεντήκοντα. Χρόνου πλῆθος τῆς ἀναβάσεως καὶ καταβάσεως ἐνιαυτὸς καὶ τρεῖς μῆνες.*

(g) V. v. 17.

and incorporated in Xenophon's work. It is inconsistent with his account in several particulars, unless we suppose it to represent the satrapies, as the Greeks found them on their return to Asia Minor after the campaign in Thrace, and further imagine the subsatraps to be intended (as Teribazus, IV. iv. 4); for Lydia, Phrygia, and Cappadocia were given to *Tissaphernes* after Cyrus' death, (vide II. v. 11, and Hellen. III. i. 3.) Moreover, 'cui credibile videbitur Phœnicen et Arabiam (I. v. i), magnis illas locorum intervallis disjunctas, eundem satrapam habuisse? Neque vero Syria et Assyria unquam eidem præfecto paruisse traduntur. Quî fit ut orientalis Armenia cujus satrapes supra commemoratus fuerat (III. v. 17) hic omnino neglecta esse reperiatur?' K. in Auth. p. 7.

— Ταόχοι] D. (Κοῖτοι, B. MSS.)

26. *καταβάσ.*] meaning to *Cotyora*, as sup. V. v. 4.

APPENDIX.

DEVIATIONS FROM THE TEXT OF BORNEMANN.

	READING ADOPTED.		MSS.*	BORNEMANN.	
I. ii. 16	ἐκκεκαλυμμένας	P.	Long a,b,c,d,e	ἐκκεκαθαρμένας .	D.
iii. 2	τὸ μὴ καταπ. .	D.	Do. b. . .	τοῦ μὴ κ. . .	P. K.
11	ἕως γε μέν, εἴ τε ἤδη . .	K. D.	Do. . . .	εἴτε μεν.-εἴτε δή.	
v. 3	αἴρουσα . . .	P.	Do. a, b, c, d	ἄρασα . . .	K.
10	στεγάσματα .	P.	Do. . . .	σκεπάσματα .	K. D.
vi. 7	ἔστιν ὅ τι . .	K. P. D.	Do. c, d, e	ἔστιν ὅτε (a, b)	
10	ἔλαβον τῆς ζ. .	D.	Do. a, c, d, e	ἐλάβοντο τῆς ζ.	K. P.
10	ἐπὶ θανάτον ἄγ. Long quotes Herod. III. 14		Do. a,b,c,d,e	ἐπὶ θανάτῳ . .	K. D. P.
II. iii. 12	πρὸς αὐτὸ (see Note) . .	K. P.	. . .	πρὸς αὐτοῦ . .	D. Long.
16	αὐαίνετο . .	K. P.	Do. (a?), d, e	ἐξηυαίνετο.	
v. 2	χρήζει . . .	P.	Do. a, b . .	χρήζοι . . .	K. D.
III. i. 2	προὐδεδώκεσαν	K. P. D.	Do. ?	προδεδώκασι.	
38	ὠφελῆσαι . .		Do. a, b, d, e	ὀνῆσαι . . .	K. D. P.
iii. 18	τούτῳ μὲν αὐτῶν	(K?) D.	Do. a, d	τούτων τῷ μὲν αὐτῶν . .	P.
iv. 21	ἐποιήσαν . .		Do. a, b, e	ἐποιήσαντο .	K. D. (P?)
36	λύειν αὐτοὺς		a, (b?), e	λυσιτελεῖν αὐτοῖς . . .	K. P.
v. 3	καίοιεν		a, b, d, e	καύσειεν.	
10	ἀγκύρας εἰς τὸ ὕδωρ, διαγαγὼν	K.	Do. . . .	ἀγκύρας, εἰς τὸ ὕδωρ δὲ ἀγαγὼν	D. P.

* a, b, c, d, e, represent the five MSS. of chief authority out of seventeen that have been collated; they stand probably in order of value, but the two first are pre-eminent.—(See Poppo, Pref. p. xxxv.)

Long.			Born.	Pop.	Kr.
a	Vaticanus	. 987	H.	Vat.	I.
b	Parisinus	. 1641	F.	F.	F.
c	——	. 1640	E.	E.	E.
d	——	. 2535	D.	H.	H.
e	Etonensis.		Eton.	Et.	Et.

	READING ADOPTED.	MSS.	BORNEMANN.
IV. i. 26	ἐθέλει . . . K. P. Do.	. . .	ἐθέλοι ἂν (b) . D
ii. 28	προβαίνοντες . Do.	MSS.	προσβ. . . . K. D. P.
iii. 9	ἀπὸ τοῦ πρ. . P. Do.	MSS.	ἐπὶ τ. π. . . K. D.
v. 25	ἐπὶ κλίμακος . P. D. Do.	a,b,c,d,e	ἐπὶ κλίμακας.
vii. 9	ὑφίστασαν . . Do.	a, b, d, e	ἐφίστασαν . . P.
13	ῥίπτουσαι . . D. Do.	. . .	ῥιπτοῦσαι . . K. P
viii. 17	ἀντιπαραθέοντες K. D. Do.	a, d	ἀντιπορεύονται. καὶ P.
V. i. 6	εὐπορία . . . P. D. Long	a, b, d, e	πάρεστιν . . K.
iii. 1	ὡδοπεποιημένη . P. Do.	b	ὁδοποιουμένη.
iii. 7	οἰκισθέντος . Do.	MSS.	οἰκισθέντι . . D. P.
iv. 26	οὐδὲ ὁ . . . K.	a, b	οὐδὲ οἱ . Long. *οἱ* P.
iv. 32	πολλοῦ . . . K. P. D. Do.	a, b, c, d	πολὺ (e).
vi. 19	ἐκποριοῦσι . . K. P. D. Do.	. . .	ἐξευποριοῦσι (a, b, d, e.)
26	ὑπισχνοῦντο . D. Do.	a,b,d,e	ἐπαγγέλοιντο . K. P.
VI. i. 30	εἴη εἰ οὕτως ἔχει, ὀργ. Do.	. . .	εἴη, εἰ οὕτως ἔχοι· ὡς ὀργ. K.
ii. 16	τετρακισχίλιοι ὁπλῖται. Do.	a, b, d, e	τετρ. . καὶ πεντακόσιοι, ὁπλ. K. D. P.
iii. 2	τὸν αὑτοῦ λόχον Do.	a, b, d	τὸ αὐ. λάχος . D. P.
vi. 12	βούλονται . . K. P. D. Do.	. . .	βούλοιτο (a).
VI. vi. 14	ἀπέχεσθαι . . P. D. Do.	a, b, d, e	ἀποσχέσθαι . K.
18	σώζεσθέ . . D. Do.	. . .	σώζοισθέ (a ? b, d) . K. P.
34	ἀφίστατε . . K. P. D. Do.	a, b, d	ἀφιστᾶτε.
VII. ii. 6	εὕροι . . . K. P. D. Do.	. . .	εὕρῃ (a).
v. 1	Τήρου (Τήρεω, in Thuc. II. 29, and Herod. IV. 80). K. P.	c	Τήρους (a, b, d) D. Long
vi. 9	πεπαύμεθα . . P. D. Do.	MSS.	πεπάμεθα . . K.
33	ἀπῇα . . . Do.	a, d	ἀπῆρα . . . K. D. P.
vii. 30	σωφρονεῖν . . K. Do.	a, b, d, e	φρονεῖν . . . D.
viii. 3	ἱερεῖα . . . P. D. Do.	a, b, d, e	ἱερὰ . . . .
7	Ἀσίας . . . Do.	a, b, d, e	Λυδίας . . . K. D. P.

GEOGRAPHICAL NOTES.

BABYLONIA.

WALL OF MEDIA.—PYLÆ.—TRENCH.—CANALS.

§ 1. Not the least remarkable of the discoveries, which of late years have marked the progress of geographical inquiry in this most interesting—but, till of late, unexplored—region, is the actual existence at the present time of an ancient wall stretching across Mesopotamia at the head of the Babylonian plain. Mr. Ross, who first examined it at its eastern terminus, in 1836, describes it under the name *Khalú* (or *Sídd*) *Nimrúd* (Wall or Embankment of Nimrod)—as a straight wall 25 *long paces thick*[a], and from 35 to 40 feet high, running S. S. W. ½ N. as far as the eye could reach, to two mounds called *Ramelah* (Siffeirah, Ainsw. p. 81–2,) on the Euphrates, some hours above Felujah.—The eastern extremity was built of the *small pebbles of the country, cemented with lime of great tenacity*, but further inland, his Bedwin guides told him, '*it was built of brick*, and in some places worn down level with the desert,—and was built by Nimrod to keep off the people of Nineveh, with whom he had an implacable feud.'—Journal of R. Geogr. S. ix. p. 446. It was further examined by Capt. Lynch, and its eastern extremity determined to be in lat. 34⁰ 3′ 30″, and long. 21′ 50″ W. of Baghdad. (Ibid. p. 472.)

§ 2. The identity of this wall with Xenophon's *Wall* of *Media* was assumed by the explorers tacitly, but with strong ground of probability. Of the great antiquity of the Sídd Nimrúd there can be no question; record of its origin there is none, except local tradition assigning it to Nimrod. On the other hand, the *continued existence* of a wall (corresponding to the *Median*) from Xenophon's age down to comparatively recent times is attested by a chain of scattered notices in later writers. Such a wall is mentioned by Eratosthenes (in the third century B.C., quoted by Strabo II. 1 and XI. 14), as *τὸ τῆς Σεμιράμιδος διατείχισμα*, having its *eastern* terminus at or near *Opis*. Again, its *western* terminus was noticed (in a state of ruin) by Amm. Marcellinus (363 A.D.) at *Macepracta* on the Euphrates, near the head

(a) Corresponding, in its enormous breadth, with the walls of Babylon, (Herod. I. 178), as the *Median wall* of Xenophon does in mode of construction, (Anab. II. iv. 12, n.) The breadth, however, where Xenophon passed it was only 20 *feet;* a disparity which (at least) accords with the notion (see §4) that the wall was in ruins when the Greeks passed it. The very remarkable preservation of the Sídd Nimrúd, at its Eastern extremity, must be attributed to its material there (pebble, &c.) being useless for building purposes, so that it escaped the common fate of ancient structures, in being used to build other cities. See Renn. *Geogr.* I. p. 496, 7. At its other end, where it is built of brick, it is only broad enough for two horsemen to ride abreast.' Ainsw. p. 108.

of a canal [which he distinguishes[b] from the *Naha-Malcha* (Nahr Melik)], doubtless the *Saklawiyeh*, a few miles north of which is the S.W. extremity of the *Sidd Nimrúd*.

§ 3. Their identity is further attested by their occupying the same general position as a partition line between the rocky desert of Arabia and the fertile alluvial plain of Babylonia: 'the Sidd Nimrúd, for all practical purposes, distinguishes the Babylonian plain from the hilly and rocky country.' (Ainsw. p. 82, note 2).—And that a like position must be assigned to the Median wall is strongly indicated by the name it bears, τὸ Μηδίας τεῖχος[c]. For the *Medes* under Cyaxares had conquered all Assyria up to *Babylonia*[d], a tract which, in Herodotus, includes the entire Canal district (I. 193), and in Xenophon commences where the Desert of Arabia terminates—at or near a place called PYLÆ (I. v. 5), where, accordingly, we should look for the western terminus of the Median wall. In close accordance with this general conclusion, we find a remarkable correspondence between the distance of *Pylæ* from *Babylon*[e] (about 100 G. miles) and that of Sídd Nimrúd from *Hillah* (on the site of Babylon) 104 G. miles, as obtained by the Euphrates steamer in her course up the river:—Ainsw. p. 81. The difference is certainly not more than, we should presume, would exist between sailing up the river and following its general course by land.

§ 4. This coincidence, and the name itself of *Pylæ* (*Gates* or *fortified pass*), suggest the conclusion that Pylæ was neither city (as Larcher surmised) nor mountain defile[f], but the ancient pass into Babylonia through the wall[g] itself, at a time when it extended—as when entire it must have done—to the Euphrates. It certainly excites surprise that Xenophon makes no mention of their passing the wall at its west extremity, either at *Pylæ* or wherever else he passed it on

(b) Alia (pars fluminis), Nahamalcha nomine, (quod fluvius Regum interpretatur) Ctesiphonta prætermeat. xxiv. 6.

(c) 'The wall of defence *against* the Medes'; as 'The *Picts* Wall' means '*against* the Picts;' see K.'s note, II. iv. 12. Schneider's conjecture is refuted by Poppo, at III. iv. 11.

(d) '*πλὴν τῆς Βαβυλωνίης μοίρης*.'—Herod. I. 106. This was after the destruction of Nineveh (597 B.C.?), and the extinction of the Assyrian monarchy, when Media and Babylonia became for a time antagonist powers. A jealous fear of Median encroachment continued to prevail at Babylon, until both monarchies had merged in the Medo-Persian (B.C. 538). To this interval, apparently, we should assign the construction of the wall. It is probably a monument of the reign of Queen *Nitocris* (B.C. 560?), whose great works are described as being purely defensive against Media (Herod. I. 185).

(e) As stated by Xenophon—thus,

From *Pylæ* to place of Review, 3 marches . .	12 paras.
From thence to Station beyond Trench, 1 march .	3 —
From thence to next Station, 1 march	4? —
From thence to Cunaxa, 1 march	4 —
Total . .	— 23 pa.
23 paras. . . equal to	63 G. miles.
From Cunaxa to Babylon (360 stad.) . equal to	36 —
From Pylæ to Babylon .	99 G. miles.

(f) There is none such in this quarter; Renn. p. 83, 4, who conjectures that the term 'refers to the shutting up of the river itself between the mountains, which terminate at the same place on both sides of the river.' See also p. 300, 1.

(g) Compare the description of the Syro-Cilician gates, I. iv. 4; something similar at the Eastern end seems to be

the upward route. But it appears (Ainsw. p. 108) that all trace of it is lost between Siffeirah and the river (a distance apparently of some miles);—and our author's silence renders it extremely probable that the case was much the same then,—that the wall here was demolished [h] and no other trace of its existence presented to the Greeks but the name of '*The gates*,' surviving the demolition of the wall, and preserved in the locality. Assuredly, had the wall been entire or capable of defence, Artaxerxes would have defended it, if only to keep the enemy in check till he could bring up his distant forces [i].

§ 5. The chief difficulty in identifying *Sídd Nimrúd* with the *Wall of Media* is Xenophon's statement (II. iv. 12) that '*it is not far from Babylon*,'—which is certainly not applicable to the *Sídd Nimrúd*, its S. W. extremity being 100 miles above Babylon (see Renn. p. 97). A solution of this difficulty is to be found in the above supposition, that Xenophon was not aware that he had passed by the wall at *Pylæ*. Had he been so, he must have known that its actual distance here was 100 miles (e), and he would doubtless have stated it so, for it is not his practice to speak thus loosely of distances, when he is able to particularize: whereas, in the supposition that he was ignorant of the terminus and (especially at the time he wrote [k]) confused about the true direction of the wall, we have a ready clue to explain his statement, 'it is not far from Babylon.' He knew that he had been within 40 miles of Babylon without falling in with its western end, and hence concluded that it lay further south than

described by Mr. Ross, (Journ. R. G. S., p. 446,) 'At this point there is an opening or gateway, and (on the W. side of the ditch) a square inclosed by a thick rampart.'

(h) 'It had probably ceased to be of use even before Xenophon's time, by the union of Assyria and Media with Babylonia.' Renn. p. 97. We may conjecture that it shared the fate of the walls of Babylon, in being partially demolished by Darius Hyst. after the Babylonian revolt (B. C. 516?). Herod. III. 159.

(i) The barrier actually employed was the trench (I. vii. 14-16), commencing at the Median wall (doubtless at the point where its continuity began), and terminating at 20 feet from the Euphrates. This interval was left (according to K.) to prevent the water filling the trench. But why a dry trench should be preferred, and of such a length, requiring to be defended for an extent of 36 miles, is not easy to conceive. (See Renn. p. 94.) It was probably filled with water from the *canals*, which are mentioned in connection with it; in which case, to have continued it on to the Euphrates would, in the low state of the river at that time (I. iv. 18,) have only had the effect of emptying the water of the canals into the river, (see inf. § 6); a narrow pass, therefore, was left to be defended.

(k) Long after the expedition; see V. iii. 7, n.—'That he *wrote most of it from recollection*, there can be no doubt; for how could he have written it on the spot? It is only to be supposed that he committed to writing, in the form of notes, the places and distances, together with such short memoranda as would serve to recall the memory of particular transactions; but he does not profess to be a geographer, and to note every river or other object that presented itself in his way, but carries us to certain points or resting places for the imagination, so as to keep up the chain of positions and distances, and occasionally, during a dearth of incident, gratifies his reader with a short description of places and things. He omits the *lesser Zab* with other rivers of Kurdistan; the greater *Zab* is spoken of, because it is connected with impo - tant points in the history; nor does he notice the pass of Bylan (or Pictanus, the lower straight of *Amanus*), though he describes so particularly the maritime pass. The reason is evident: the

Cunaxa, i.e. within 36 miles of Babylon. And this misconception, I think, shews itself elsewhere. Thus he says of the trench (13½ paras. from Pylæ,) that it extended *up* (i.e. from the level of the river) *across* (*διὰ τοῦ π.*) the plain to the Median wall (I. vii. 15), which is precisely the language of one who believed that when crossing the trench at the Euphrates he had the wall running southwards between the rivers towards Babylon. Himself labouring under this misconception, it is not surprizing that he should have both misled and perplexed his ablest geographical commentators, previous to the actual discovery of the wall. Rennell adopts his statement about the proximity of the wall to Babylon, and represents it as crossing the Isthmus and touching the Tigris between Baghdad and Ctesiphon, but—as this is a distance of only 20 miles, he is obliged to give up his author's other statement respecting the length of the wall (20 leagues, p. 96–7).—See Ainsw. p. 109.

THE CANALS (I. vii. 14).

§ 6. Our author's statement, respecting the number and dimensions of the canals, has been discredited (see Renn. p. 79 ; Ainsw. p. 89, 90) on the ground that four such canals—drawing from the river a body of water 400 *feet broad* and '*extremely deep*'—must have entirely drained the river (*Euphrates*[l]) which is only 400 feet broad at Hillah. This doubtless would have been the case, if we suppose a constant stream running through them at all seasons. And yet it is not easy to conceive how Xenophon could be mistaken on such points as the size and number of the canals. The probability is that *one*[m] only of the four was open for navigation between the rivers—the other three being open only during the season of flood, and afterwards being converted by dams and flood-gates into *reservoirs* of water, to be distributed over the plains during the dry season : when they became dry, or when the water in them fell below the level of the river, then the river would be drained to supply them[n]. They were filled from the Euphrates during the season of flood,—high embankments (constructed of old for this purpose, Herod. I. 184) lining its course along the plain, and forcing

latter presented itself as an object of military speculation and enterprize ; but the former as an indifferent object, there being no enemy in the way, nor difficulty to overcome.' Renn. p. 67.

(l) *The Tigris*, according to Xen. (I. vii. 14.) He received this impression probably from the fact that the two last which he crossed (II. iv. 13) were really drawn from the Tigris : see Map, No. 2.

(m) Herod., who visited this country 30 or 40 years before, speaks as if only *one* flowed into the Tigris. *ἡ μεγίστη τῶν διωρύχων ἐστὶ νηυσιπέρητος, πρὸς ἥλιον τετραμμένη τὸν χειμερινόν. ἐσέχει δὲ . . . ἐς τὸν Τίγριν.* I. 193.

(n) Strabo, XVI. 1, alludes distinctly to some such provision as this, and the effect upon the river when the canals are dried up in summer. Speaking, apparently, of the difficulty, from the nature of the soil, of damming up the mouths of the canals expeditiously enough to prevent reflux, he says, *καὶ γὰρ καὶ τάχους δεῖ πρὸς τὸ ταχέως *κλεισθῆναι* τὰς διώρυχας, καὶ μὴ πᾶν ἐκπεσεῖν ἐξ αὐτῶν τὸ ὕδωρ. Ξηρανθεῖσαι γὰρ τοῦ θέρους ξηραίνουσι καὶ τὸν ποταμόν. κ. τ. λ.* They served, he remarks, three distinct purposes :—they saved the crops from destruction by the floods ; 2. from perishing by drought in summer ; and, lastly, they were serviceable for navigation.

its pent-up waters along the channels into the Tigris. On the flood receding, the communication with the rivers was cut off, and the canals left full of water to be applied (by hand labour, Herod. I. 193) to the purposes of irrigation. For these a high level would be chosen and embankments raised, so as to give the water elevation enough to be capable of being distributed at will, by means of ducts, all over the plain. From these, we may suppose, the trenches were filled (II. iii. 10–13) in the dry season, when the river was lower than had ever been known (I. iv. 18). Hence also we may explain why the trench (sup. (i)) was conducted 12 leagues along the plain to the canals, instead of a few miles to the Euphrates, doubtless because in its low state, at that time, filling the trench from the river was impracticable.

RETREAT.

We gather from the narrative that they commenced the retreat (after joining Ariæus) in a *northerly* direction (II. ii. 8), and continued it with Tissaphernes—who was journeying *homewards* (ὡς εἰς οἶκοι ἀπιών, iv. 8)—far enough in this direction to pass out of Babylonia; for on the sixth day of the retreat they passed *within* the Median wall (παρῆλθον εἴσω αὐτοῦ, iv. 12)—an expression which can only signify an entry *through it* into Babylonia. (Cf. I. iv. 4, 5—vii. 16.) The line of route (see Maps) suggested by Mr. Ainsworth, viz., back [o] by Pylæ, and then for some distance on the N. side of the wall, is apparently the only one consistent with the data, geographical and historical, of the problem.

In taking them this circuit, we can perceive Tissaphernes securing two objects distinctly alluded to in the course of the narrative:—to withdraw them as much as possible from the heart of Babylonia, lest the value of the prize and ease of acquisition should tempt them either to immediate occupation of this inviting province, or to future invasion (see II. iv. 22, and III. ii. 26):—and also to gain time, by circuitous marching or protracted negotiation, for bringing up his distant forces, and maturing plans for cutting off in the retreat the enemy that had worsted him in the field (II. iv. 3 and 25.)

Sitace, on Tigris (II. iv. 13)—(8 leagues (paras.) from *Median wall*); *Akbarà*, on the Shat-Eidha. Ainsw. p. 111 [p]. *Sheriat-el-Beidha;* Ross.—*Baghdád;* D'Anville.

Opis, on the Physcus. R. (iv. 25), was also on the Tigris; see Herod. I. 189, and Strabo, xvi. 1, (identifying it with *Seleucia*, which is irreconcilable with its recorded distance from *Zabatus* [q].)—*Eski-Baghdád;* Ainsw. (p. 116) following Maj. Rawlinson, who is inclined to identify the Physcus with the very ancient canal Kátúr or Nahrwán: (compare the case of the *Daradax* and *Masca*, called ποταμοί, I. iv.

(°) This seems to be implied in the remark that they accompanied Tissaph. on the homeward route. (Sup.)

(p) Mr. Ainsw. supposes the course of the river to have lain *entirely* in the Shat-Eidha, considering the Eastern bed to be comparatively modern. (See p. 110, and *Researches*, p. 174.)

(q) Undoubtedly the *Upper Zab* (Zab. Ala.) Renn. 124, 5.

10, n, and v. 4; the breadth also (a plethrum), which is uniformly that of the canals (v. I. vii. 15), somewhat favours the supposition.)—C. Lynch and others (Journ. R. G. S. ix. p. 472,) place Opis at the mouth of the *Adhem* (where are ruins of great extent and antiquity), supposing the Tigris to have flowed at that time in both [r] channels, and the route to have followed the Eastern or present bed of the river.

KÆNÆ, (passed on the 4th day before reaching the ford [s] across the Zab.) *Senn.* Ainsw. (and Rennell, placing it, however, at the mouth of the Lower Zab., p. 129.) But this throws the ford at least 45 miles up the river, whereas it was only two marches distant from the Tigris [at *Larissa*, six paras. below *Mespila* (Mosul)], the first march being only 2½ miles. (III. iii. 11.) The ford therefore could hardly be more than twenty miles distant from the Tigris, a few miles above the junction of the Gomar-sú. (Cf. III. iv. 1.)

This fact of their leaving the Tigris, and marching up the Zab before crossing it, though not expressly stated, is sufficiently indicated by the remark that 'they *arrived at the Tigris*,' near *Larissa* (III. iv. 6) after two marches from the ford. Nor is this the only instance in the narrative of mention of a river being reserved for the point where it was crossed. It was so with the *Euphrates*—first mentioned at *Thapsacus*,—though the three previous marches must have been along its banks. See Ainsw. p. 66. The same remark is, perhaps, applicable to the marches between the Phasis and Harpasus (see IV. vi. 4, n., and Itiner. (g)), some of which lay along the banks probably of both rivers, up to the point where they were found to be fordable.

NOTE ON *CHARMANDE* (I. v. 10.)

Ἐπὶ ταῖς Βαβυλωνίαις Πύλαις πέραν τοῦ Εὐφράτου, πόλις ᾤκιστο ὄνομα Χαρμάνδη. Sophænetus. ap. Steph. Byz. It is identified with *Hit* by Renn. (p. 107) and Ainsw. (p. 84). The narrative certainly speaks of it as occurring in the course of the desert marches (κατὰ τοὺς ἐρήμους σταθμοὺς), *i. e.* somewhere between *Corsote* and *Pylæ* (I. v. 4 and 5.) But *Charmande*, it would seem, was near the termination of the desert; for, as they left it (vi. 1), they found the *herbage* burnt by the enemy (compare this with the description of the desert, v. 5), and after this they entered *Babylonia* (vii. 1.) The hilly desert terminates 14 miles above *Felujah*; *Hit* is 84 by river. (Ainsw. p. 81.)

(r) The tract between them is still called *Howeijeh* (island). Journ. R.G.S. p. 474.

(s) A *ford* seems to be intimated by the breadth of the river, 400 f. 'One can hardly suppose otherwise than that the Zabatus was *fordable*. It was in the latter end of October, when the Tigris (and probably the *Zab* also) would be low.' Renn. p. 141.

A SELECTION OF THE MOST POPULAR

SCHOOL BOOKS,

PUBLISHED BY

WHITTAKER AND CO., AVE MARIA LANE.

	£	s.	d.
ALLEN'S Collectanea Latina. New edition, 12mo. cloth	0	3	0
ANTHON'S HORACE, from Doering's Latin Text, with Notes at the end. New edition, 12mo. cloth	0	7	6
ANTHON'S VIRGIL, adapted for the Use of English Schools. By the Rev. F. METCALFE. With Notes at the end. 12mo. cloth	0	7	6
——— CICERO, with Notes and Indexes. New edit. 12mo. cloth	0	6	0
——— SALLUST, with Notes and Indexes. New edition, 12mo. cloth	0	5	0
——— CÆSAR, with Notes and Indexes. New edition, 12mo. cloth	0	4	6
ARAGO'S Lectures on Astronomy. New edition, 8vo. sewed	0	2	0
ARNOLD'S (Rev. Dr.) Thucydides. New edition. Vols. I. and II., and III. Part 1. 8vo. cloth	1	10	0
AYRE'S Young Ladies' Arithmetic. 18mo. cloth	0	2	0
BARKER'S Lempriere's Classical Dictionary. By the Rev. J. A. GILES, D.C.L. Fourth edition, 8vo. cloth	0	15	0
BEASLEY'S Dictation Exercises. 18mo. cloth	0	2	0
BELLENGER'S French Conversations. New edition, 12mo. cloth	0	2	6
BOYER and DELETANVILLE'S Complete French Dictionary. New edition, 8vo. bound	0	12	0
BROWNING'S History of the Huguenots. 8vo. sewed	0	6	0
BUTTMAN'S (Dr. P.) Intermediate, or Larger Greek Grammar. New edit. By Dr. CHARLES SUPF. 8vo. cloth	0	12	0
BYTHNER'S Lyre of David. By the Rev. T. DEE, A.B. New edition, by N. L. BENMOHEL, A.M. 8vo. cloth	1	4	0
CAMPAN'S (Madame) Conversations in *French and English*. New edition, 12mo, cloth	0	3	6
——— in *German and English*. In the press. Probable price	0	4	0
——— in *Italian and English*. 12mo. cloth	0	4	0
CARPENTER'S Spelling Assistant. New edit. 12mo. cloth	0	1	6
CHEPMELL'S (Rev. H. Le M.) Course of History. First series. 12mo. cloth	0	5	0
——— Second series, in the press.			
CICERO'S Minor Works. De Officiis, &c. &c. With English Notes, by W. C. TAYLOR, LL.D. New edition, 12mo. cloth	0	4	6
CICERO de Amicitia, de Senectute, &c. With Notes, &c., by G. LONG, Esq., M.A., Trinity College, Cambridge. In the press.			
COMSTOCK'S System of Natural Philosophy. New edition, by LEES. 18mo. bound	0	4	6

	£	s.	d.
DES CARRIERE'S Histoire de France. New edition, by M. DELILLE. 12mo. bound	0	7	0
DRAKENBORCH'S LIVY, with CREVIER'S Notes, &c. 3 vols. 8vo. cloth	1	11	6
DUNCAN'S English Expositor. 24th edition. 12mo. cloth.	0	1	6
FLUGEL'S German and English, and English and German Dictionary. With numerous alterations and corrections. New Edition. 2 vols. 8vo. cloth	1	8	0
——— Abridged. New and revised edition. 12mo. bound	0	7	6
FULTON and KNIGHT'S English Pronouncing Dictionary. New edition, greatly improved. square, bound	0	4	6
GEOGRAPHY and HISTORY. By a Lady. New edition, by MAUNDER. 12mo. bound	0	4	6
GRADUS ad PARNASSUM. PYPER. New and improved edition. 8vo. cloth	0	7	6
GRAGLIA'S Italian Dictionary. 18mo. bound	0	6	0
HAMEL'S New Universal French Grammar. New edition. 12mo. bound	0	4	0
——— French Exercises. New edition. 12mo. bound	0	4	0
*** Key to ditto, by GROS. New edition. 12mo. bound	0	3	0
——— French Grammar and Exercises, by LAMBERT. 12mo. bound	0	5	6
*** Key to ditto, by LAMBERT. 12mo. bound	0	4	0
HERODOTUS, by GAISFORD. 2 vols. 8vo. cloth	1	1	0
HINCKS' Greek and English School Lexicon. New edition, improved. square, bound	0	7	6
——— Summary of Ancient and Modern History. New edition. 18mo. cloth	0	3	0
KEIGHTLEY'S History of India. 8vo. cloth	0	8	0
——— England. 2 vols. 12mo. cloth	0	14	0
——— Elementary History of England. 12mo. bd.	0	5	0
——— History of Rome. New edit. 12mo. cloth	0	6	6
——— the Roman Empire. 12mo. cloth	0	6	6
——— Elementary History of Rome. 18mo. bd.	0	3	6
——— History of Greece. New edit. 12mo. cloth	0	6	6
——— Elementary History of Greece. 18mo. bd.	0	3	6
——— Mythology. 8vo. cloth	0	16	0
——— Abridged for the Use of Schools. 18mo. bound	0	4	0
KEITH'S Complete Measurer. 12mo. bound	0	5	0
——— Practical Arithmetic. New edition, by MAYNARD. 12mo. bound	0	4	6
——— System of Geography. New edition. 12mo. bound	0	6	0
KOCH'S History of Europe. 8vo. sewed	0	6	0
LEBAHN'S German in One Volume. 12mo. cloth	0	8	0
*** Key to ditto. 12mo. sewed	0	2	6
——— Practice in German	0	6	0
LEVIZAC'S French Dictionary. New edit. 12mo. bound	0	9	0
LIVY. With English Notes, by Dr. STOCKER. Vol. I. in two parts. 8vo. boards	1	4	0
——— Vol. II. in two parts. 8vo. boards	1	4	0

	£	s.	d.
MAVOR'S Eton Latin Grammar. 12mo. bound	0	2	6
MAXWELL'S Military Geography of Europe. 12mo. cloth	0	4	0
MEIDINGER'S German Self-Teacher. 18mo. bound	0	6	6
MITCHELL'S SOPHOCLES. With English Notes, Critical and Explanatory. 2 vols. 8vo. cloth	1	8	0
⁎ The Plays can be had separately, 8vo. cloth, 5s. each.			
MOLINEUX on the Globes, by MAYNARD. 12mo. cloth	0	3	0
MORRISON'S (Charles) Introduction to Book-keeping. 8vo. half-bound	0	8	0
MURRAY'S English Grammar. 18mo. bound	0	1	0
NIBLOCK'S Latin-English and English-Latin Dictionary. square 12mo. bound	0	9	0
——— Tyronis Thesaurus. square 12mo. bound	0	5	6
NUGENT'S French and English Dictionary. square, bound	0	7	6
——— Pearl. New edition. 18mo. bound	0	5	6
OLLENDORFF'S (Dr. H. G.) French Method. Third edition. 8vo. cloth	0	12	0
⁎ Key to ditto, by Dr. OLLENDORFF. 8vo. cloth	0	7	0
——— German Method. Part I. Fifth edition. 8vo. cloth	0	16	0
——— Part II. Second edition. 8vo. cloth	0	12	0
⁎ Key to ditto. 8vo. cloth	0	7	0
——— Italian Method. 8vo. cloth	0	16	0
⁎ Key to ditto, by Dr. OLLENDORFF. 8vo. cloth	0	7	0
PERRIN'S Elements of French Conversation. New edition. 12mo. cloth	0	1	6
——— Fables, French and English. New edition. 12mo. cloth	0	2	6
——— French Spelling Book. New edit. 12mo. cloth	0	2	0

WHITTAKER'S IMPROVED EDITIONS OF

	£	s.	d.
PINNOCK'S History of England. Fortieth edition, 12mo. bound roan	0	6	0
——— Rome. Twenty-seventh edition, 12mo. bound roan	0	5	6
——— Greece. Twenty-fourth edition, 12mo. bound roan	0	5	6
——— Arithmetical Tables. 18mo. sewed. New edition	0	0	6
——— Ciphering Book. No. 1. Foolscap 4to. sewed. New edition	0	1	0
——— No. 2. Foolscap 4to. half-bound. New edition	0	3	0
——— Key to Ciphering Books. 12mo. bound	0	3	6
——— Child's First Book. 18mo. sewed	0	0	3
——— Explanatory English Reader. 12mo. bound	0	4	6
——— English Spelling Book. New edit. 12mo. cloth	0	1	6
——— Exercises in False Spelling. 18mo. cloth	0	1	6
——— First Spelling Book. 18mo. cloth	0	1	0

	£	s.	d.
PINNOCK'S Introduction to the Explanatory English Reader. 12mo. cloth	0	3	0
——— Juvenile Reader. 12mo. cloth	0	1	6
——— Mentorian Primer. 18mo. half-bound	0	0	6
——— Elements of Latin. 18mo. cloth	0	1	6
——— Latin Vocabulary. 18mo. cloth	0	1	6
——— (W. H.) First Latin Grammar. Ollendorff's system. 12mo. cloth	0	3	0
——— Catechisms of the Arts and Sciences. 18mo. sewed, each	0	0	9
PLATT'S Literary and Scientific Class Book. New and revised edition. 12mo. bound	0	5	0
PORSON'S EURIPIDES. New edition, with Notes from SCHAEFER and others. 8vo. cloth	0	12	0
₊ The four Plays separate. 8vo. boards, each	0	3	6
SIMSON'S Symbolical EUCLID. By BLAKELOCK. 18mo. cloth	0	6	0
——— EUCLID. 18mo. roan	0	5	0
SOAVE'S Novelli Morali. 12mo. cloth	0	4	0
TAYLOR'S (Dr. W. C.) History of France and Normandy. 12mo. bound	0	6	0
——— History of the Overthrow of the Roman Empire. 12mo. cloth	0	6	6
TYTLER'S Elements of Universal History, with continuation. 8vo. sewed	0	4	6
VALPY'S GRADUS, Latin and English. New edition, royal 12mo. bound	0	7	6
——— Greek Testament, for Schools. New edition, 12mo. bound	0	5	0
——— SALLUST. New edition, 12mo. cloth	0	2	6
——— ——— With English Notes by HICKIE. 12mo. cloth	0	4	6
——— Cornelius NEPOS. New edition, 12mo. cloth	0	2	6
——— ——— With English Notes by HICKIE. 12mo. cloth	0	3	6
——— Schrevelius's Greek and English Lexicon. New edition. By Dr. MAJOR. 8vo. cloth	0	15	0
VENERONI'S Italian Grammar. New edition, 12mo. bound	0	6	0
WALKINGHAME'S Tutor's Assistant. By FRASER. New edition, 12mo, cloth	0	2	0
₊ Key to ditto. New edition, 12mo, cloth	0	3	0
WOODBRIDGE'S Rudiments of Geography. Third edition, 18mo. bound	0	3	6
——— Modern Atlas, coloured, to accompany the above. 4to. half-bound	0	8	0
WHITTAKER'S (Rev. G.) Florilegium Poeticum. 18mo. cloth	0	3	0
——— Latin Exercises; or, Exempla Propria. 12mo. cloth	0	3	0
XENOPHON'S Anabasis, with Notes, &c. By the Rev. J. F. MACMICHAEL, B.A. Third edition, 12mo. cloth	0	5	0

Smith. 1852.

Not which spring up

glide, among the fell

[illegible] blanches la briar

inter ogar

ANALYSIS